

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

راهکارهای تحقق اهداف عمل به تعهدات قلمی ایران در پیچ پارس به منظور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای - مورد تأیید
معماری مجدد و اصلاح فرآیند نو سازی اماکن حمل و نقل، و از رده خارج کردن،
اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده

سید توحید صدرنژاد . سید امین صدرنژاد . محمدمهدی ابراهیمی

نگارش چهارم - زمستان ۱۴۰۳

راهنمای تحقق اهداف عمل به تعهدات قلمی ایران در پنج پارسه بر مبنای گشایش مسیر کارخانه‌های کاشی - مورد مطالعه

معماری مجدد و اصلاح فرآیند نو سازی ناوگان حمل و نقل، و از روده خارج کردن،

استقاط و بازیافت خودروهای فرسوده

سید توحید صدرنژاد

سید امین صدرنژاد

محمد مهدی ابراهیمی

نگارش چهارم

زمستان ۱۴۰۳

قدردانی

نخست بر آنیم که از هم‌فکری و همکاری یکایک یاران و همراهانمان در دبیرخانه‌ی اتحادیه صنایع بازیافت ایران، کمیسیون توسعه‌ی پایدار اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و شرکت‌های مهتا، کربن موتور و سامان بازیافت البرز سپاس و قدردانی به عمل آورده که بدون همکاری ایشان انجام این پژوهش چنین ممکن نمی‌نمود.

بر همین اساس از دوستان گرانقدرمان سرکار خانم‌ها مارال حسینی‌نژاد، آزاده انتظاری مقدم، سمیرا آذرنوش و مریم میرزایی و جناب آقایان ابوعلی گلزاری، حمید بهشتی منفرد، حسین قادی، سعید تاجیک و محمدحسن کریمیان که با راهنمایی‌ها و دیدگاه‌های ارزشمند خود ما را در بهیود فرآیند راهبری پروژه یاری کردند سپاسی بی‌کران به‌عمل آورده و قدردانی می‌نماییم.

سید توحید صدرنژاد

محمد مهدی ابراهیمی

سید امین صدرنژاد

اسفند ۱۴۰۳

خلاصه مدیریتی

در ایران، حمل و نقل دومین تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای بعد از نیروگاه‌هاست و در میان فعالیت‌های اقتصادی، بیشترین شدت انرژی (نسبت مصرف انرژی به خلق ارزش اقتصادی) مربوط به حوزه حمل و نقل است. در این میان، بسیار بعید به نظر می‌رسد که هیچ حوزه‌ای در محیط کسب و کار کشور، به اندازه حوزه حمل و نقل مبتلا به سوء مدیریت و کیفیت بسیار نازل نظام حکمرانی باشد. فرآیند نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده در اواخر شهریور ۱۳۸۲ با تصویب نامه وزرای عضو کمیسیون ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات تحت عنوان «استفاده نمودن واردکنندگان خودرو از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی بابت خروج خودروهای خارج از رده» آغاز شد. در اسفند ۱۳۸۴ با تصویب تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵، ستاد تبصره ۱۳ شکل گرفت و مامور شد سود حاصل از صرفه جویی در مصرف انرژی را در قالب کمک بلاعوض یا سود تسهیلات به سرمایه‌گذاران در طرح‌های صرفه جویی تخصیص دهد و در واقع این وجوه پس از دوران بازگشت سرمایه موجب افزایش GDP کشور گردد. از سال ۱۳۸۵ و شکل‌گیری ستاد (که بعدها به ستاد حمل و نقل و سوخت تغییر نام داد) تاکنون ۱۸۰ عنوان مقرر مصوب هیئت وزیران، کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی، شورای اقتصاد، شورای عالی حفاظت محیط زیست و نظایر آن ابلاغ شده است. کیفیت این مقررات به گونه‌ای است که تعداد زیادی از آنها یکدیگر را نقض یا اصلاح کرده‌اند که این، نمایانگر نگرش منفعلانه، واکنشی، بی‌نظم و غیرمسئولانه مدیران این بخش و عدم اطمینان ایشان به کارکرد مقررات مصوب خود است. تنها جهت به تصویر کشیدن ابعاد این نوع حکمرانی فاجعه‌بار در نظر بگیرید که ۱۸۰ مقرر طی ۱۸ سال، یعنی هر سال ۱۰ مقرر و یا هر ۳۶ روز یک مقرر! دو نمونه از این آشفتگی را در نظر بگیرید:

۱) «آیین نامه اجرایی قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» به شماره ابلاغ ۹۲۳۰۵ در روز ۱۳۸۷/۶/۵ تصویب می‌شود. در همان روز و شاید ساعاتی بعد، تصویب نامه «شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات» به شماره ابلاغ ۹۲۳۰۸ بخش‌هایی از مصوبه قبلی را تغییر می‌دهد و موارد به موجب اصلاحیه شماره ۹۹۳۲۸ دبیر هیئت دولت در همان روز اعمال می‌گردد!

۲) به موجب بند ۸ تصویب نامه شماره ۳۸۴۵۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ موسوم به «تصویب نامه در خصوص تشکیل کارگروهی بر اجرای برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها» وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) موظف می‌شود نسبت به اجرای کامل استفاده از تخفیفات ترجیحی سود بازرگانی موضوع بند ۴ تصویب نامه شماره ۱۲۶۶۵۳ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴ در مورد خودروهای فرسوده موضوع این برنامه اقدام نماید. اما بند ۴ مورد اشاره، جایگزین ردیف اول جدول پیوست بند ۲ تصویب نامه شماره ۱۱۷۰۱۷ مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۷ بوده که ردیف یادشده نیز خود جایگزین جدول ماده ۴ تصویب نامه شماره ۶۱۵۷۲ موسوم به «آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» بوده که ماده ۴ آیین نامه موصوف هم پیش‌تر به موجب بند مصوبه شماره ۶۲۹۲۲ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران نسخ گردیده بوده! لذا اساسا بند مصوب در زنجیره‌ای از مقررات بی‌کیفیت، جایگزین حکمی می‌شود که خود اصلا منسوخ بوده و موجودیت نداشته است!

خلق این حجم از مقرر آشفته و ضد و نقیض در حالی است که وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت در اسفند ۱۳۸۷ آیین نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» را تصویب کرده بودند و اتفاقا آیین نامه یاد شده از کل مقررات این حوزه می‌توانست کارآمدتر باشد. ماده ۴ آیین نامه که منابع ریالی را به عنوان سود تسهیلات و کمک بلاعوض نوسازی برای مالکان خودروهای فرسوده در نظر گرفته بود در سال اول اجرا شد؛ لیکن به دلیل تورم و کاهش ارزش پول ملی در سال‌های بعد بی‌اثر و بی‌اثرتر شد و از قضا مقرره‌های جایگزین ماده ۴ نیز چون بدون در نظر گرفتن ریشه این نقیصه صرفا به دنبال تغییر ارقام بودند هیچ یک نتوانستند به شکلی کارآمدتر تداوم فرایند از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و نوسازی ناوگان را تضمین کنند. در این میان با اجرای هدمندی یارانه‌ها، کلیه وجوه حاصل از حذف یارانه‌ها و صرفه جویی مصرف سوخت به حساب هدمندی یارانه‌ها نزد خزانه کل کشور واریز می‌شدند و حساب یاد

شده به قلکی نزد دولت تبدیل شد تا در سفرهای استانی هر پروژه‌ای را که قابلیت توجیه کاهش مصرف انرژی داشت، از این محل تامین اعتبار کند؛ به عنوان نمونه، تکمیل پروژه پل شهید کلاتری روی دریاچه ارومیه.

حکمرانی محیط کسب‌وکار نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، نمونه‌ی تمام‌قد نظام حکمرانی دستوری در بی‌کیفیت‌ترین حالت ممکن خود است که اکثر ریشه‌های اقتصاد دولتی، شیوه‌ی هماهنگی بروکراتیک و سرکوب بازار در ایران مانند ضعف در حاکمیت قانون، عدم احترام به حقوق مالکیت، تورم، رقابت‌ناپذیری و بی‌ثباتی فضای کسب‌وکار در آن به روشنی مشاهده می‌شود. این در حالی است که قوی‌ترین سیاست‌های تشویقی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل، در اقتصادهای لیبرالیستی و شیوه‌ی هماهنگی مبتنی بر بازار آزاد در جهان برقرار است و حکمران به موضوع نوسازی ناوگان عملاً به عنوان فرصتی برای اصلاح مداوم تراز تجاری و تحریک خوشه‌ی صنعتی نگاه می‌کند. در این سیستم‌ها، دولت به مالک خودروی فرسوده به منظور مشارکت در فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل یارانه و پاداش می‌دهد تا مالک خودروی فرسوده، در یک موقعیت برد-برد در مثبت کردن موازنه عمومی اقتصاد کلان انرژی مشارکت نماید.

نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران،

(۱) با صرفه‌جویی در مصرف ۱۵ هزار میلیون لیتر بنزین و ۳۴ هزار میلیون لیتر گازوئیل قابلیت ارزش‌آفرینی بیش از ۵۰ میلیارد دلار در سال را دارد.

(۲) با کاهش بیش از ۱۲۵ میلیون تن انتشار دی‌اکسیدکربن قابلیت تحقق بیش از ۳ برابر کل تعهد غیرمشروط ایران به پیمان پاریس و فروش تا ۶ میلیارد دلار گواهی کاهش انتشار در بازارهای اروپا را دارد.

(۳) با توسعه صنعت حمل‌ونقل و ترانزیت قابلیت افزایش ۳ میلیارد دلاری تولید ناخالص داخلی کشور در سال را دارد.

در نتیجه ظرفیت ارزش‌آفرینی ۶۰ میلیارد دلاری نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران (معادل ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور و برابر با میزان سرمایه‌گذاری لازم برای نوسازی صنعت نفت) در کنار پیوستن ایران به پیمان پاریس و ایجاد امکان بهره‌گیری از سرمایه‌های خارجی در توسعه‌ی کم‌کربن، نه تنها پیشرفت کشور را دچار توقف یا خلل نمی‌کند، بلکه دقیقاً سبب افزایش بهره‌وری در مصرف منابع داخلی و جذب سرمایه‌های خارجی معاف از تحریم می‌گردد که این امر، کاملاً در مسیر تحقق بندهای ۱، ۴، ۹، ۱۰ و ۱۲ اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است.

واژه‌های کلیدی

پیمان پاریس، وسیله نقلیه، وسیله نقلیه فرسوده، اسقاط، نوسازی ناوگان

فهرست

قدردانی	د
خلاصه مدیریتی	ه
واژه‌های کلیدی	و
فهرست	ز
فصل ۱: بنیان پژوهش	۱
۱.۱) پیشگفتار پژوهش	۱
۲.۱) ماهیت پژوهش	۲
۳.۱) روش‌شناسی و ادبیات پژوهش	۲
۴.۱) پرسش‌های راهبردی پژوهش	۳
۵.۱) اهداف پژوهش	۳
۶.۱) ساختار پژوهش	۳
فصل ۲: جنبه‌های اقتصادی و محیط‌زیستی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در سطح کلان ملی ۴	
۱.۲) حکمرانی، اقتصاد و محیط‌زیست	۴
۲.۲) جنس راهکارهای معماری مجدد و اصلاح فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۸
۳.۲) پیمان‌نامه پاریس، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و تعهدات ایران به کنوانسیون تغییرات اقلیمی	۸
۴.۲) فصل ۲ در یک نگاه	۱۱
فصل ۳: نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران، چالش‌ها و فرصت‌ها	۱۲
۱.۳) سیاست‌های نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران و جهان	۱۲
۲.۳) فرصت‌های ارزش‌آفرینی اقتصادی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۱۳
۳.۳) فرصت‌های ارزش‌آفرینی محیط‌زیستی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۱۸
۱.۳.۳) کاهش آلاینده‌های گلخانه‌ای ناشی از صرفه‌جویی در مصرف بنزین در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۱۹
۲.۳.۳) کاهش آلاینده‌های گلخانه‌ای ناشی از صرفه‌جویی در مصرف گازوئیل در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۱۹
۴.۳) ارزش‌آفرینی توانمند اقتصادی-محیط‌زیستی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل	۱۹
۵.۳) چالش‌های نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و بایسته‌های معماری مجدد فرآیند	۲۰
۶.۳) فصل ۳ در یک نگاه	۲۵
فصل ۴: تنقیح مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان و حمل‌ونقل و آیین‌نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» پیشنهادی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی	۲۶
۱.۴) تنقیح مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده‌خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده	۲۶
۲.۴) آیین‌نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» پیشنهادی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی	۳۳
مراجع	۳۸

پیوست مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده ۴۱

۴۲	آیین نامه اجرایی ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو
۴۹	اعطای مجوز به دستگاه های اجرایی برای اجرای نمودن فرآیند ثبت سفارش موتورهای چهارزمانه و اسقاط موتورهای دو زمانه برای قایق های تفریحی و صیادی
۵۰	قانون ساماندهی صنعت خودرو
۵۴	مصوبه شورای اقتصاد در مورد تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی و جایگزینی با خودروهای فرسوده
۵۶	نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص اعلام مغایرت قانونی تصویب نامه شماره ۹۷۷۱/ت/۲۰۰۶ هـ مورخ ۱۴۰۱/۶/۷ با موضوع: اسقاط موتور سیکلت و خودروهای دیزلی
۵۷	تصویب نامه در خصوص الزام کلیه تولیدکنندگان موتور سیکلت و خودروهای دیزلی به اخذ گواهی اسقاط نسبت به یک چهارم تولید ماهانه از مراکز اسقاط
۵۸	تصویب نامه هیئت وزیران در خصوص واردات خودرو
۵۹	مصوبه شورای عالی اداری در خصوص بازنگری و اصلاح نظام تصمیم گیری شوراها و کمیته ها و سازماندهی مراجع و نهادهای تصمیم گیرنده موازی و غیر ضرور در راستای اجرای سند تحول دولت مردمی
۶۶	ابلاغ مصوبات یکصد و بیست و هفتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید
۶۸	نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب نامه هیئت وزیران به شماره ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴ هـ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۲ با موضوع اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده
۶۹	بخشنامه گمرک در خصوص ترخیص کامیون های وارده از محل بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی کشور
۷۰	سند ارتقای بهره وری بخش حمل و نقل
۷۱	مصوبه شورای عالی انرژی به منظور عملیاتی نمودن آیین نامه اجرایی «ایجاد بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست»
۷۴	آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک
۷۷	برنامه کاهش آلودگی هوا در هشت شهر بزرگ کشور
۸۱	قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور
۱۱۶	قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
۱۴۰	آیین نامه اجرایی قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت
۱۴۴	بخشنامه گمرک جمهوری اسلامی ایران در خصوص ترخیص کامیون های بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور
۱۴۵	تصویب نامه در خصوص واریز مبلغ یک میلیون ریال برای اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده
۱۴۶	تصویب نامه در خصوص تشکیل کارگروهی بر اجرای برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها
۱۵۲	آیین نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک)
۱۵۷	تصویب نامه در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات [و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت]
۱۶۲	تصویب نامه شورای اقتصاد در خصوص طرح ایجاد سامانه اجرای سیستم پایش هوشمند تردد ناوگان حمل و نقل جاده ای (سپهتن) برای سیصد و شصت و هشت هزار دستگاه ناوگان دیزلی برون شهری
۱۶۶	آیین نامه اجرایی طرح جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف (موضوع تبصره بند (ب) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران)
۱۶۹	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی
۱۸۰	تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در خصوص تعیین اعضای کارگروه های تخصصی ستاد هدفمندسازی یارانه ها و وظایف تفصیلی آن ها
۱۸۶	مصوبه شورای اقتصاد در خصوص عدم تصویب طرح جایگزینی صد هزار دستگاه خودروی فرسوده ناوگان کرایه برون شهری با خودروی سواری دیزلی بنا به ملاحظات اقتصادی و زیست محیطی
۱۸۷	مصوبه شورای اقتصاد در مورد طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری
۱۹۰	آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور
۱۹۱	آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک
۱۹۳	تصویب نامه در خصوص تشکیل ستاد هدفمندسازی یارانه ها
۱۹۴	تصویب نامه در خصوص مستثنی شدن شرکت های خودروساز و متقاضیان دارای خودروی فرسوده مشمول طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان فرسوده حمل و نقل تجاری درون شهری و برون شهری از شروط نداشتن بدهی غیر جاری، چک برگشتی و رعایت نسبه مالکانه جهت دریافت تسهیلات/تفهیلات
۱۹۵	اصلاح جزء «د» بند (۳) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ [در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت]

اصلاح ردیف‌های (۱۴۹) تا (۳۳۳) جدول پیوست تصویب‌نامه شماره ۵۸۱۰۱/ت/۵۴۳۴۹هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۵ با موضوع بلامانع بودن شماره گذاری تعداد ۴۱۶۵ دستگاه خودرو دارای استاندارد آلایندگی یورو ۳ منوط به نصب فیلتر دوده (DPF) یا اسقاط یک دستگاه خودرو فرسوده مشابه به ازای (۳) دستگاه خودروی تولیدی..... ۱۹۷

مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۶۵) هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای (۱۰) تن با سن بالاتر از (۳۵) سال..... ۱۹۹

آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست..... ۲۰۲

آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده..... ۲۰۵

تصویب‌نامه در خصوص تسویه مطالبات انباشته معوق خودروسازان داخلی..... ۲۰۹

اتخاذ تصمیماتی در خصوص ساماندهی و توسعه حمل‌ونقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف..... ۲۱۰

قانون هوای پاک..... ۲۱۷

قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت..... ۲۲۵

مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۱۷۰۰۰) اتوبوس فرسوده دیزلی درون شهری با اتوبوس‌های گازسوز..... ۲۲۸

تصویب‌نامه در خصوص اقدامات مربوط به برنامه مشارکت ملی در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای..... ۲۳۱

آیین‌نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل‌های الحاقی..... ۲۳۵

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور..... ۲۳۹

اتخاذ تصمیماتی به منظور روان‌سازی تامین سوخت مورد نیاز ناوگان حمل‌ونقل بار و مسافر..... ۲۴۱

آیین‌نامه حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در بهبود ایمنی و مصرف سوخت و آلایندگی وسایل نقلیه..... ۲۴۳

تصویب‌نامه وزیران عضو کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی در خصوص شماره گذاری اتوبوس‌های شهری، مینی‌بوس‌های دیزلی و جدول جایگزین جهت تسهیلات بانکی و کمک بلاعوض برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده عمومی..... ۲۴۵

تصویب‌نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت‌وزیران در امور مربوط به حمل‌ونقل و سوخت و اجرای قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت- مصوب ۱۳۸۶- به کارگروه «توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت»..... ۲۴۶

قانون اصلاح مواد (۲) و (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل شورای عالی انرژی کشور..... ۲۴۸

تصویب‌نامه راجع به راه‌اندازی و پشتیبانی سامانه هوشمند، جامع و یکپارچه پایش مصرف سوخت و مدیریت تردد ناوگان حمل‌ونقل عمومی..... ۲۴۹

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت..... ۲۵۰

آیین‌نامه اجرایی ماده (۵) قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت- مصوب ۱۳۸۶-..... ۲۵۱

تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت..... ۲۵۳

تصویب‌نامه در خصوص تعیین اعضای کارگروه (ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت) به عنوان نمایندگان ویژه رئیس جمهور جهت تصمیم‌گیری..... ۲۵۴

تصویب‌نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت‌وزیران به وزیران عضو ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت..... ۲۵۵

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور..... ۲۵۶

تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور..... ۲۵۸

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور..... ۲۶۱

تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور..... ۲۶۶

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا..... ۲۷۰

استفاده نمودن وارد کنندگان خودرو از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی بابت خروج خودروهای خارج از رده..... ۲۸۶

فصل ۱: بنیان پژوهش

۱.۱) پیشگفتار پژوهش

طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ با بالارفتن قیمت نفت و سرازیر شدن جریان دلارهای نفتی به کشور، مکانیزم اعطای کمک‌های بلاعوض و یارانه سود تسهیلات برای طرح‌های جایگزینی خودروهای فرسوده، سرمایه‌گذاران را به سمت از رده خارج کردن و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل کشاند و در نتیجه ظرفیت صنایع اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده از حدود ۵۰،۰۰۰ دستگاه تا حدود ۲۵۰،۰۰۰ دستگاه خودرو در سال افزایش یافت. اجماع جهانی علیه کشور و قطعنامه‌های سازمان ملل از سال ۱۳۸۹ کشور را آماج تحریم‌های متعدد و متنوع قرار داد و با کاهش فروش نفت ایران و کاهش قیمت جهانی نفت، کاهش شدید درآمدها و کسری بودجه کشور رخ داد. در این مقطع، حمایت از فرایند نوسازی ناوگان و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده در بودجه کشور فراموش و کل این فرایند محدود به گواهی‌های اسقاط شد که تنها محل مصرفشان تخفیفات گمرکی برای شماره‌گذاری خودروهای وارداتی بود. در این فضا، صنایع نوپای اسقاط و بازیافت خودرو با اولین شوک سهمگین تاریخ خود مواجه شدند و در نتیجه طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ عملکرد این صنعت تا ۷۰،۰۰۰ دستگاه خودرو در سال کاهش یافت. با آغاز مذاکرات هسته‌ای از سال ۱۳۹۲ و گشایش‌های نسبی که در اقتصاد کشور پدید آمد، به جبران تقاضای سرکوب شده بازار خودرو در سال‌های تحریم، واردات خودرو به کشور نسبتاً افزایش یافت که در نتیجه، عملکرد صنایع اسقاط و بازیافت خودرو از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ به ۲۰۰،۰۰۰ دستگاه خودرو در سال افزایش یافت، و باعث ثبت رکورد تاریخی این صنعت در سال ۱۳۹۳ با از رده خارج نمودن ۳۴۰،۰۰۰ دستگاه خودروی فرسوده شد. خروج ترامپ از برجام و تحریم‌های آمریکا علیه کشورمان موجب ممنوعیت و صفر شدن واردات خودرو در سال‌های جنگ اقتصادی، کاهش تدریجی فعالیت صنایع اسقاط و بازیافت خودرو و نهایتاً تعطیلی کامل این صنعت در سال ۱۳۹۸ گردید.

در تمام این سال‌ها نظام حکمرانی این حوزه در تمام به جای طراحی یک مدل اقتصادی به‌صرفه، پایدار و خود اتمک(بدون وابستگی به بودجه دولت و منابع بانکی) تمام توان خود را مصروف تولید انبوهی از مقرره‌های مختلف کرد که در آن‌ها پارامترهایی نظیر معادل‌سازی گواهی اسقاط خودروهای سواری با تجاری دیزل یا موتور سیکلت یا سن فرسودگی بارها و بارها تغییر کرده و به موازات، دستگاه‌های اجرایی یا برخی شهرداری‌ها از مسیر مصوبات شورای اقتصاد کار خود را راه انداخته و امتیازاتی جهت نوسازی ناوگان خود به دست آورده‌اند که در مقیاس کلان از اثربخشی مناسبی برخوردار نبوده. واقعیت‌های دردناکی نظیر این که:

- میانگین تصادفات جاده‌ای ایران ۴ برابر بیشتر از جهان است و کشورمان تا پایان سال ۱۳۹۸ در تصادفات جاده‌ای به طور متوسط روزانه ۴۵ تا ۶۰ نفر کشته داشته؛
- در مقایسه با متوسط جهانی، ناوگان فرسوده کشور در سال ۱۳۹۸ حدوداً ۱۵ هزار میلیون لیتر بنزین(معادل ۱۶ میلیارد دلار) و ۳۲ هزار میلیون لیتر نفت‌گاز(معادل ۳۴ میلیارد دلار) را اضافه‌تر مصرف کرده و در واقع هدر داده است؛
- بر اساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۸ خسارت اقتصادی روزهای تعطیل شده به دلیل آلودگی هوا تنها در تهران ۲/۶ میلیارد دلار بوده و خسارت انتشار ذرات معلق ناشی از تردد وسایل نقلیه فرسوده به سلامت شهروندان تهران، سالانه در حدود ۳۸ تا ۱۰۸۱ میلیون دلار است؛

ضرورت معماری مجدد و اصلاح فرآیند نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده را از سطح کمک معیشتی نظام حکمرانی به شهروندان کم‌برخوردار تا یک راهبرد اساسی جهت اصلاح نظام اقتصادی کشور ارتقا می‌دهد.

در تایید این مدعا کافی است نگاهی به سیاست‌های تشویقی نوسازی ناوگان در سایر کشورهای جهان بیاندازیم. سیاست‌هایی نظیر برنامه بازیافت و صرفه‌جویی آمریکا(CARS) برای کمک به مصرف‌کننده که به مالک وسایل نقلیه فرسوده سبک ۳۵۰۰-۴۵۰۰ دلار و کمپین ملی دیزل پاک آمریکا که به مالک وسایل نقلیه سنگین ۹۴۰۰ دلار یارانه می‌دهد. همچنین پاداش اسقاط در آلمان برای وسایل نقلیه سبک ۳۵۰۰ دلار است. برنامه ملی اسقاط چین برای وسایل نقلیه سبک و سنگین ۹۸۰-۲۹۴۰ دلار و برنامه محلی اسقاط این کشور ۴۱۰ تا ۲۴۱۰ دلار برای وسایل نقلیه سبک و ۱۳۳۰-۲۱۰۰ دلار برای وسایل نقلیه سنگین یارانه می‌دهد. برای وسایل نقلیه سنگین این رقم در مکزیک تا ۱۵٪ قیمت خودروی جایگزین و در شیلی بین ۸۰۰۰ تا ۲۴۰۰ دلار است. همان‌گونه که به وضوح قابل مشاهده است، قوی‌ترین سیاست‌ها متعلق به کشورهای سرمایه‌داری است که کمترین نسبتی با سیاست‌های رفاهی دولت‌های سوسیالیست ندارند.

در این راستا در ابتدای دولت ۱۴۰۰ وزیر وقت صمت که از تعطیلی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو نگران بود، راه حل اتحادیه صنایع بازیافت را جهت فعالسازی این صنعت جویا شد. نظر اتحادیه بر این بود و کماکان هست که چنانچه مکانیزم مالی مندرج در ماده ۴ آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده اصلاح گردد، چهار برگ آیین نامه (موضوع فصل چهارم این کتابچه) از تمام مقررات مرتبط با این موضوع کارآمدتر و نتیجه بخش تر است. لذا پیشنهاد کردیم در اصلاحیه ماده یاد شده گواهی اسقاط علاوه بر کارکرد فعلی خود به سازوکار مندرج در ماده ۱۲ قانون رفع موانع رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور متصل شود، میزان فرآورده صرفه جویی شده در اثر جایگزینی خودروی نو به جای فرسوده را در نیمه عمر دوران بازگشت سرمایه، به نفع صاحب خودروی فرسوده حواله نماید. در این صورت به جای این همه مکانیزم ناکارآمد دولتی، مالک خودروی فرسوده می تواند حواله یاد شده را وثیقه لیزینگ قرار دهد یا تنزیل و پیش فروش کند یا در موعد حواله به دولت، یا به صادرکننده فرآورده یا به واردکننده خودرو و قطعات منفصله واگذار نماید و لذا به واسطه قطع وابستگی به تورم و ریال این روش قطعاً از تمام مکانیزم های موجود کارآمدتر خواهد بود.

از زمان ارایه این پیشنهاد تا حال حاضر هیچ پاسخ فنی یا محکمه پسندی در رد این پیشنهاد از دیوان سالاران دولت داده نشده، به جز این که بخش خصوصی (رعیت) چه کاره است که به دولت (خان) آیین نامه پیشنهاد دهد؟! یا در صورت برون رفت از شرایط کنونی تکلیف این همه کارمند ستاد که بیکار می شوند چیست، یا مگر ممکن که مالکیت فرآورده نفتی که متعلق به دولت است را به مردم بسپاریم، و با نهایت تاسف، این دارایی نسل کنونی و نسل های آینده ما مردمیم که هر سال نزدیک ۵۰ میلیارد دلار دارایی خود را در آتش این بی تدبیری دود می کنیم.

۲.۱ ماهیت پژوهش

این پژوهش بر آن است که:

- ۱) ضمن ارائه ی تصویری کلی از چالش ها و فرصت هایی که بر فرآیند نوسازی ناوگان و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده مترتب است، یک بار برای همیشه، مقررات ناظر بر اسقاط خودرو در کشور را مطالعه، ارزیابی و تنقیح نماید.
- ۲) در قالب یک تغییر گفتمان، فرآیند نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده را بدون گره زدن آن به ردیف های بودجه دولتی، تورم، اقتصاد صدقه ای و مدیریت منفعلانه، در قالب یک معامله برد-برد میان شهروندان و حاکمیت بازتعریف نماید.
- ۳) با ارائه پیشنهادی در جهت اصلاح آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و اتصال آن به ماده ۱۲ قانون رفع موانع رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور یک مدل اقتصادی پایدار و خود اتکا تعریف نماید.

۳.۱ روش شناسی و ادبیات پژوهش

در این پژوهش از روش های مرور مبانی^۱، گردآوری داده ها و بررسی اسناد^۲ و ارزیابی اقتصادی-محیط زیستی^۳ بهره گرفته می شود و پژوهش در ۳ فاز اجرا می گردد:

- ۱) فاز ۱: مرور مبانی، مفاهیم کلیدی و بررسی شرایط موجود

○ مرور مبانی مرتبط با پیمان نامه پاریس و تعهدات کشور به این پیمان، خصوصاً از منظر سهم حمل و نقل در میزان انتشار آلاینده های گلخانه ای در کشور

○ ارائه ی اصول حکمرانی محیط زیست و نسبت آن با حکمرانی اقتصادی در جوامع

○ مطالعه شرایط موجود ناوگان حمل و نقل کشور

○ بررسی فرصت های اقتصادی نوسازی ناوگان حمل و نقل

¹ Literature Review

² Data Collection & Evaluation

³ Enviro-Economic Assessment

- ۲ فاز ۲: گردآوری، مطالعه، بررسی، ارزیابی و تنقیح مقررات ناظر بر اسقاط خودرو در ایران
- تنقیح تمامی حدود ۱۸۰ مصوبه و مقرر از مراجع حاکمیتی
- شناسایی چالش‌ها، بایسته‌ها و چارچوب‌های لازم برای طراحی یک مقرر واحد در نوسازی ناوگان
- ۳ فاز ۳: جمع‌بندی

۴.۱ پرسش‌های راهبردی پژوهش

سوالات اصلی این پژوهش عبارتند از:

- ۱) بخش خصوصی چگونه می‌تواند در مسیر تحقق تعهدات کشور به پیمان پاریس نقش‌آفرینی کند؟
- ۲) آیا پیوستن به پیمان پاریس و کاهش گازهای آلاینده‌ی گلخانه‌ای برابر با محدود نمودن فضای کسب‌وکار و افزایش نرخ بیکاری است یا به معنای افزایش بهره‌وری و گسترش کسب‌وکارهای جدید؟

۵.۱ اهداف پژوهش

اهداف اصلی این پژوهش عبارتند از:

- ۱) ارائه‌ی ظرفیت‌های پیشنهادی و راهکارهای آماده‌ی بخش خصوصی در مسیر تحقق تعهدات کشور به پیمان پاریس
- ۲) خارج کردن صنعت اسقاط و فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل از رکود و تعطیلی با ارائه‌ی راه‌حلی اثربخش، کارآمد، پایدار و منصفانه در قالب یک تغییر گفتمان و معامله برد-برد میان شهروندان و حاکمیت
- ۳) بهره‌گیری از ظرفیت ماده ۱۲ قانون رفع موانع رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

۶.۱ ساختار پژوهش

فصل اول این پژوهش به بنیان آن می‌پردازد و شامل پیشگفتاری است در خصوص کلیت آن. فصل دوم، به ارتباط حکمرانی محیط‌زیستی با حکمرانی اقتصادی، جنس راهکارهای نوسازی ناوگان و چیستی پیمان پاریس و تعهدات ایران به آن می‌پردازد. فصل سوم و شرایط کنونی ناوگان حمل‌ونقل از منظر چالش‌ها و فرصت‌ها را بررسی نموده و فصل چهارم بر اساس تنقیح مقررات کنونی ناظر بر فرآیند نوسازی ناوگان، متن سند پیشنهادی را تبیین می‌کند، آن چنان که:

- ۱) ضمن احترام به حقوق مالکیت و آزادی اقتصادی، نگاه بلندمدت ملی جایگزین نگاه کوتاه‌مدت بخشی شود.
- ۲) بر اساس ظرفیت‌های قانونی موجود، مدل اقتصادی خوداتکاء و پایدار ارائه گردد.
- ۳) موقعیت‌های ایجاد فساد، رانت و تعارض منافع تا حد امکان به حداقل رسد.

فصل ۲: جنبه‌های اقتصادی و محیط‌زیستی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در سطح کلان ملی

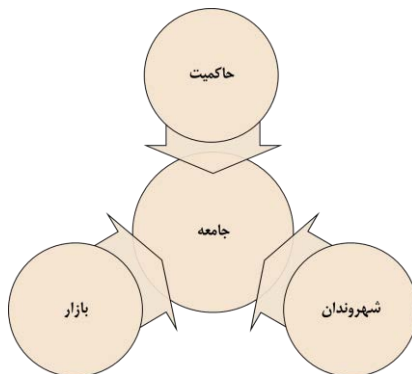
۱.۲ حکمرانی، اقتصاد و محیط‌زیست

تحول، تکامل و توسعه‌ی اندیشه‌های حکمرانی در قرن بیستم میلادی روندی خیره‌کننده داشته‌است و مباحث مرتبط با نسبت دولت-ملت و یا جایگاه، اختیارات، مسؤولیت‌ها و سطح دخالت حاکمیت در جامعه از منظر سیاست و اقتصاد، مباحثی داغ در اندیشکده‌ها و سپهر حکمرانی کشورها بوده‌است. بر اساس یکی از معروف‌ترین تعاریفی که سازمان ملل برای حکمرانی ارائه می‌دهد، «حکمرانی، فرآیند تصمیم‌گیری است و فرآیندی است که تصمیم‌ها در آن اجرا می‌شوند».^۴ [۱]

در سال ۱۹۸۹ و در گزارشی از بانک جهانی با عنوان «کشورهای آفریقایی جنوب صحرا: از بحران تا رشد پایدار»، با مطالعه‌ی اثربخشی اندک کمک‌های جهانی در توسعه‌ی این کشورها، برای اولین از واژه‌ی حکمرانی برای توصیف نیاز به اصلاحات نهادی و افزایش کیفیت و کارآمدی حاکمیت بهره گرفته‌شد. در این گزارش حکمرانی، «به کارگیری قدرت سیاسی برای اداره‌ی امور یک کشور تعریف شد».^۵ [۲] پس از آن و در برابر انتقادات از نسبت نهاد حاکمیت با اقتصاد و نحوه نقش‌آفرینی این نهاد در بازار خصوصاً با تمرکز بر پیامدهای آزادسازی اقتصاد در کشورهای در حال توسعه در سال ۱۹۹۲ و در گزارشی از بانک جهانی با عنوان «حکمرانی خوب» ابداع گردید تا بر شاخص‌های چهارگانه‌ی آن عبارت از کارآمدی حاکمیت، پاسخگویی، شفافیت و قانون‌مداری، سیاست‌های اقتصادی به درستی اجرا شده و در نهایت منجر به توسعه‌ی پایدار کشورها در سایه‌ی عدالت اجتماعی گردد [۳]. این شاخص‌ها، خود به مرور زمان توسعه یافته و امروزه به عنوان معیاری برای سنجش کیفیت فرآیندهای تصمیم‌گیری، از سطوح خرد تا کلان کاربرد می‌یابند:

(۱) مشارکت	(۲) شفافیت	(۳) پاسخگویی و مسؤولیت‌پذیری	(۴) انعطاف‌پذیری
(۵) بهره‌وری (کارآمدی و اثربخشی)	(۶) قانون‌محوری	(۷) وفاق‌محوری	(۸) برابری و عدالت

با شکل‌گیری مفهوم و گفتمان حکمرانی خوب در جهان، رفته‌رفته در میان نسبت و ارتباط نهاد حاکمیت با نهاد بازار به عنوان تجسم اقتصاد، نهاد سومی مطرح شد به نام نهاد جامعه مدنی^۶ که اراده و خواست این نهاد در تشکیل‌های غیردولتی، مطبوعات و رسانه‌های آزاد و... تجسم می‌یافت. از این پس و با توسعه این گفتمان، اساساً ارتباط سالم نهاد حاکمیت با نهاد بازار، بدون وجود نهاد شهروندان ناممکن دانسته‌شد. [۴]

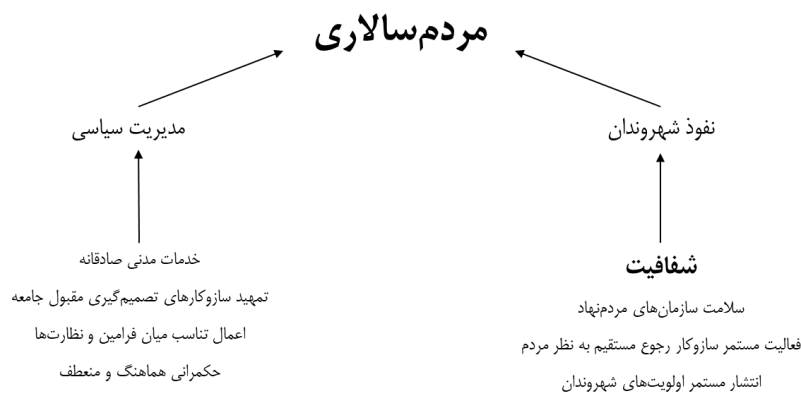
شکل ۱ - نهادهای حاکمیت، بازار (بخش خصوصی) و شهروندان در شکل‌گیری جامعه

در نگرش نهادگرایانه به جامعه و تقسیم آن به سه نهاد اصلی شهروندان، حاکمیت و بازار، نسبت حکمرانی خوب با هر یک از نهادهای اجتماعی یادشده به ترتیب در قالب مردم‌سالاری، قانون‌مداری و بهره‌وری پدیدار می‌گردد و بر همین مبنا، در پیاده‌سازی حکمرانی خوب در سیاست‌گذاری کلان اقتصادی، فرآیندی حائز بهره‌وری است که از کیفیت، کارآمدی (مقرون‌به‌صرفه‌بودن) و شفافیت متقابل میان نقش‌آفرینان نهاد حاکمیت، شهروندان و بازار بهرمنند باشد.

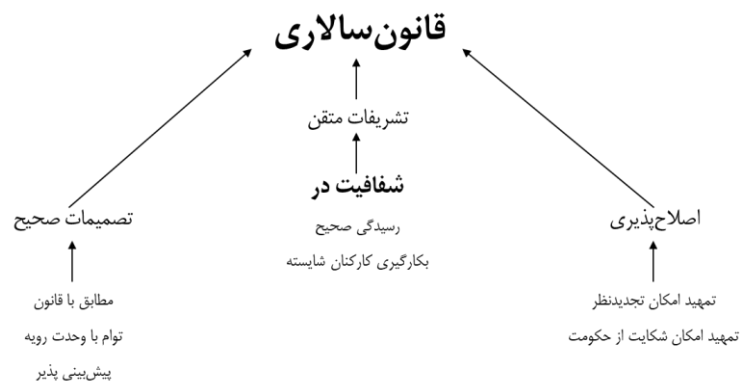
^۴ "Governance is the process of decision-making and the process by which decisions are implemented (or not implemented)."

^۵ "Governance is meant the exercise of political power to manage a nation's affairs."

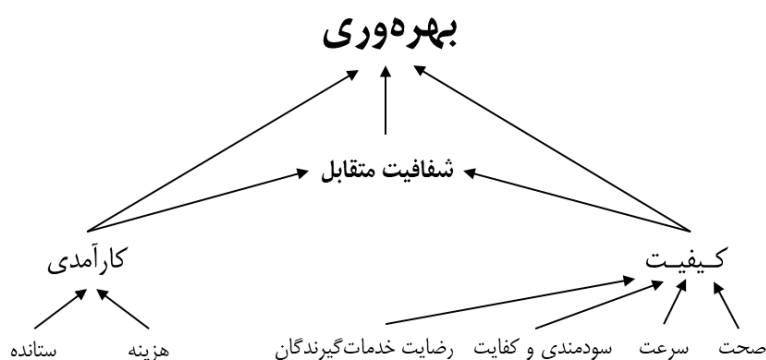
^۶ Civil Society

شکل ۲ - نسبت حکمرانی خوب با نهاد شهروندان در جامعه

شکل ۳ - نسبت حکمرانی خوب با نهاد حاکمیت در جامعه

شکل ۴ - نسبت حکمرانی خوب با نهاد بازار در جامعه

کلمه‌ی اقتصاد یا Economy از ترکیب دو عبارت یونانی Oiko به معنای اموال و Nomo به معنای اداره شکل گرفته‌است. بر همین اساس یکی از مشهورترین تعاریف از اقتصاد، تعریفی است که لیونل رابینز^۷، اقتصاددان انگلیسی از آن ارائه می‌دهد عبارت از اینکه «اقتصاد علمی است که رفتار انسان را در ارتباط میان اهداف او و منابع محدودی که می‌توانند استفاده‌های دیگری داشته‌باشند، مورد مطالعه قرار می‌دهد»^۸. بر اساس این تعریف علم اقتصاد وقتی کاربرد می‌یابد که امر تخصیص منابع محدود به تقاضاهای نامحدود در میان باشد. در اقتصاد نئوکلاسیک عبارت شیوه‌ی هماهنگی^۹ یا سازوکار تخصیص منابع اهمیت می‌یابد که ناظر بر توصیف نحوه‌ی تخصیص منابع کمیاب در برابر تلاش‌های انسانی است.

⁷ Lionel Robbins

⁸ "Economics is the science which studies human behaviour as a relationship between ends and scarce means which have alternative uses."

⁹ Coordination Mode

به باور بسیاری از اقتصاددانان و جامعه‌شناسان، اقتصاد از مسیر شیوه‌های هماهنگی در مناسبات اجتماعی تنیده شده و بازار به عنوان یک نهاد اجتماعی، بر امر شکل‌گیری و یکپارچگی جوامع^{۱۰} اثر می‌گذارد. از این منظر، نقش اقتصاد در جامعه به مانند چسبی است که ارتباط و بدهستان‌های میان حاکمیت، شهروندان و بازار را شکل می‌دهد و حتی به واسطه‌ی شیوه‌های مختلف هماهنگی این ارتباط متقابلاً جهت‌دهی و راهبری می‌گردد. [۵]

امروزه شیوه‌های هماهنگی در تخصیص منابع در اقتصاد کلان کشورها به دو شیوه‌ی اصلی تقسیم می‌شوند:

(۱) هماهنگی مبتنی بر بازار آزاد، تخصیص منابع بر پایه‌ی عرضه و تقاضا و یا لیبرالیسم

(۲) هماهنگی بروکراتیک، تخصیص منابع بر پایه‌ی تمرکز و بازتوزیع و یا سوسیالیسم

گرچه برخی از اقتصاددانان به این دو شیوه‌ی عمده‌ی هماهنگی، شیوه‌های دیگری نظیر هماهنگی اخلاقی (تعاون) و هماهنگی ویرانگر (تخریب و غارت) را نیز اضافه می‌کنند، اما در عرف اقتصاد کلان، فرض بر آن است که سیاست‌ها و رویکردها بر مبنای یکی از این دو شیوه جهت‌دهی می‌شود. شکل ۱۰ مشخصات عمده‌ی دو شیوه‌ی اصلی هماهنگی مبتنی بر بازار یا هماهنگی بروکراتیک را نمایش می‌دهد:

هماهنگی بروکراتیک (سوسیالیسم)	هماهنگی مبتنی بر بازار آزاد (لیبرالیسم)
- عدالت در اولویت (اصالت به جمع) - به اشتراک‌گذاری منافع - ارزش‌گذاری بر اساس کارکرد - تمرکز منابع، مالکیت عمومی و توزیع در جامعه - حاکمیت با ابعاد بزرگ به عنوان تصدی‌گر و مجری فرایندها - اصل بر فراغت و تعریف کار به عنوان یک ارزش - تضمین خیر همگانی از بالا به پایین	- آزادی در اولویت (اصالت به فرد) - رقابت برای کسب منافع - ارزش‌گذاری بر اساس مطلوبیت - بازار آزاد، مالکیت خصوصی و عرضه و تقاضا - حاکمیت با ابعاد کوچک به عنوان تنظیم‌گر روابط میان فرایندها - اصل بر کار و تعریف فراغت به عنوان یک ارزش - تضمین خیر همگانی از پایین به بالا

شکل ۵ - هماهنگی مبتنی بر بازار و هماهنگی بروکراتیک

بنابراین، اقتصاد و شیوه هماهنگی در آن، در جهت‌دهی به حکمرانی کلان محیط‌زیست نیز نقش اصلی را بازی کرده و عملاً دو رویکرد اصلی در حکمرانی کلان محیط‌زیست، خود تابعی از شیوه‌های هماهنگی اقتصادی در جوامع هستند. این دو رویکرد اصلی در سیاست‌گذاری کلان محیط‌زیست عبارتند از:

(۱) رویکردهای دستوری^{۱۱}

(۲) رویکردهای مبتنی بر بازار^{۱۲}

در شکل ۶ مشخصات عمده‌ی این دو رویکرد، از نقطه‌نظرهای میزان مشارکت‌گرایی یا تمرکزگرایی، نقش حاکمیت در اقتصاد و میزان پیچیدگی مقایسه شده است:

¹⁰ Social Intergration

¹¹ Command and Control Instruments

¹² Market-Based Instruments

ابزارهای مبتنی بر بازار

- روش‌های نوین حکمرانی مشارکت‌محور با نهادگرایی و کاهش دخالت‌های حاکمیت در مدیریت جامعه
- شیب ملایم هرم قدرت و تغییر نقش حاکمیت از تصدی‌گر یا مجری، به تنظیم‌گر روابط
- تسهیل و ایجاد شرایط مساعد و مسالمت‌آمیز برای رشد اقتصادی، کاهش ریسک‌ها، قانون‌محوری و افزایش هزینه‌های قانون‌گریزی
- پیچیدگی بالا، بهره‌وری زیاد و دخالت حاکمیت تنها در شرایط شکست بازار
- مهم‌ترین ابزارهای مبتنی بر بازار در جوامع توسعه‌یافته:
 - وضع مالیات‌ها، یارانه‌ها، مشوق‌ها و نظام‌های مالی (مثل چارچوب‌های EPR)
 - بازارهای تجارت انتشار

ابزارهای دستوری

- روش‌های سنتی حکمرانی غیرمشارکتی با تکیه بر وضع مقررات، نظارت بر اجرای آنها و اعمال مجازات در صورت تخلف از آنها
- شیب تند هرم قدرت و تمرکز اختیارات تصدی و اجرا در دست حاکمیت و نهادهای وابسته به آن
- اقتصاد در انحصار حاکمیت، رشد خصلت‌های اقتدارگرایانه، کاهش درجه آزادی بازار و نمود سوبه‌های قهری قدرت در برابر قانون‌گریزی
- پیچیدگی کمتر، بهره‌وری پایین‌تر و دخالت گسترده حاکمیت در تمامی شئون
- مهم‌ترین معایب روش‌های دستوری در جوامع کمتر توسعه‌یافته:
 - کاهش تبعیت از دستورات به مجرد کاهش اقتدار
 - از بین رفتن انگیزه و تمایل به بهبود داوطلبانه و مستمر عملکرد

شکل ۶- ابزارهای مبتنی بر بازار و ابزارهای دستوری

رویکردهای دستوری در سیاست‌گذاری و حکمرانی کلان محیط‌زیست اصولاً در اقتصادهای مبتنی بر شیوه‌ی هماهنگی بروکراتیک، بر مبنای تمرکزگرایی، وضع مقررات، الزامات و نظارت بر آنها پیکربندی می‌گردد. بنابراین بهره‌وری این روش‌ها، نسبت مستقیم و بستگی تنگاتنگی با شیب هرم قدرت، گستره نفوذ سیستم بروکراتیک، تمرکز اختیارات، خصلت اقتدارگرایی نظام حاکمیت^{۱۳} و حتی تضمین اجرای الزامات با بهره‌گیری از سوبه‌های قهری و سلبی قدرت در اداره جامعه در قالب وضع ممنوعیت‌ها، جرایم و مجازات‌ها دارد. [۶] گرچه بهره‌گیری از این روش‌ها دارای پیچیدگی‌های کمتری است، اما ایراد بزرگ این روش‌ها، آن است که اثربخشی آنها تابعی از گستردگی دستگاه بروکراتیک بوده و به مجرد کاهش نظارت، اقتدار یا حتی شدت اثر سوبه‌های قهری بروکراسی، تبعیت از دستورات هم کاهش می‌یابد. از طرف دیگر در نظام‌های مبتنی بر این روش‌ها، انگیزه و تمایل به بهبود داوطلبانه و مستمر عملکرد از سوی اجزای سیستم از بین می‌رود و ماموریت اجزای سیستم به جای بهبود مستمر عملکرد، به تبعیت از الزامات تقلیل می‌یابد. [۷]

اصولاً رویکردهای مبتنی بر بازار در سیاست‌گذاری و حکمرانی کلان محیط‌زیست در اقتصادهایی که از شیوه‌ی هماهنگی مبتنی بر بازار بهره می‌گیرند؛ با مشارکت‌محوری، نهادگرایی، کاهش دخالت‌های حاکمیت در اداره جامعه و آزادسازی بازار پیکربندی گردیده که در آنها نقش حاکمیت از تصدی‌گر یا مجری، به تنظیم‌گر روابط در جامعه تغییر می‌یابد. این رویکردها به منظور مدیریت پیامدهای منفی شکست بازار، به شکل آلودگی محیط‌زیست، به کار می‌آیند و هزینه‌های اضافه‌ای بر تولید و مصرف و بر فرآیند و محصول اعمال می‌کنند که بر مبنای احترام به حقوق مالکانه و بازارسازی، این هزینه‌ها قابل داد و ستد در بازاری موازی به صورت تولید خدمات هستند. [۸] این روش‌ها عمدتاً بر مبنای تسهیل و ایجاد شرایط مساعد و مسالمت‌آمیز برای رشد اقتصادی، کاهش ریسک‌ها و مخاطرات، افزایش درجه آزادی بازار، قانون‌محوری و افزایش هزینه‌های قانون‌گریزی پیاده‌سازی گردیده و در آنها دخالت حاکمیت در بازار تنها در شرایط تهدید خیر همگانی در شکست بازار^{۱۴} صورت می‌پذیرد. [۷] از مهم‌ترین ابزارهای مبتنی بر بازار در جوامع توسعه‌یافته، وضع مالیات‌ها، یارانه‌ها، مشوق‌ها، بازارهای تجارت انتشار^{۱۵} و نظام‌های ودیعه‌گذاری^{۱۶} (مثل چارچوب‌های امتداد مسؤولیت تولیدکنندگان^{۱۷}) است.

¹³ Authoritarianism

¹⁴ Market Failure

¹⁵ Emissions Trading

¹⁶ Deposit-Refund

¹⁷ Extended Producer Responsibility

۲.۲) جنس راهکارهای معماری مجدد و اصلاح فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

اصولا بهره‌گیری از رویکردهای حکمرانی محیط‌زیست، همانند شیوه‌های هماهنگی در اقتصاد، امری مطلق نیست و کشورها در طیفی میان این دو رویکرد ایستاده و از ابزارهایی که هر رویکرد در اختیارشان می‌گذارد، در حکمرانی کلان محیط‌زیست بهره می‌برند. کثرت تعداد بخشنامه‌های صادره و مقررات وضع‌شده یکی از شاخص‌هایی است که در تحلیل‌های توسعه پایدار، کیفیت پایین یک نظام حکمرانی را در مواجهه با موضوعی خاص نمایش می‌دهد. بر اساس آنچه در کشور ایران از پیکربندی نظام اقتصادی تا تورم و انباشت قوانین، الزامات و ابعاد دستگاه بروکراتیک حاکم مشاهده می‌گردد، می‌توان چنین ادعا نمود که حکمرانی محیط‌زیست در ایران عمدتاً مبتنی بر رویکردهای حکمرانی دستوری است. در همین حال، وقتی فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده در ایران، با وضع حدود ۱۸۰ مصوبه طی دوره ۱۷ ساله ۱۳۸۵ لغایت ۱۴۰۱ مواجه بوده‌است، نظام حکمرانی این حوزه نمونه تمام‌قد نظام حکمرانی دستوری در بی‌کیفیت‌ترین حالت ممکن خود است.

نظام حکمرانی این کسب‌وکار در این دو دهه به جای طراحی یک مدل اقتصادی به‌صرفه، پایدار و خود اتکا (بدون وابستگی به بودجه دولت و منابع بانکی) تمام توان خود را مصروف تولید انبوهی از مقررات مختلف نموده که در آن‌ها پارامترهایی نظیر معادل‌سازی گواهی اسقاط خودروهای سواری با تجاری دیزل یا موتور سیکلت یا سن فرسودگی بارها و بارها تغییر کرده و به موازات، دستگاه‌های اجرایی یا برخی شهرداری‌ها از مسیر مصوبات شورای اقتصاد امتیازاتی جهت نوسازی ناوگان خود به دست آورده‌اند که در مقیاس کلان از اثربخشی مناسبی برخوردار نبوده است.

اگر ارزیابی‌های سالیانه بنیاد هریتج از شاخص آزادی را مبنا قرار دهیم، اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳ برابر با عدد وخیم ۴۲ از ۱۰۰ و معادل با شرایط «سرکوب‌شده» بوده و ایران در میان ۱۸۰ کشور، رتبه ۱۶۹ را به خود اختصاص داده‌است^{۱۸}. بر اساس این گزارش، بزرگترین ریشه‌های سرکوب اقتصاد در ایران عبارتند از ضعف در حاکمیت قانون، عدم احترام به حقوق مالکیت، تورم فزاینده، رقابت‌ناپذیری و بی‌ثباتی فضای کسب‌وکار ناشی از حکمرانی دستوری که تمامی این موارد به شدت در فضای کسب‌وکار نوسازی ناوگان حمل‌ونقل جاری و ساری هستند. [۹]

بر این بنیان، برای نیل از حکمرانی دستوری به حکمرانی مبتنی بر بازار در محیط کسب‌وکارهایی که با محیط‌زیست سروکار دارند، باید تلاش کرد که همزمان با پیاده‌سازی راهکارهای فنی و تخصصی در سطوح خرد (مانند محیط کسب‌وکارهای اسقاط و بازیافت خودرو)، به سطوح کلان اقتصاد نیز پرداخت و در افق راهکارهایی گام برداشت که متضمن کاهش دخالت دولت در بازار و افزایش شاخص‌های آزادسازی اقتصادی شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت جنس راهکارهای توسعه کسب‌وکارهایی نظیر صنعت در ایران، از جنس راهکار محیط‌زیستی یا صنعتی یا دانش‌بنیان نیست، بلکه دقیقاً از جنس راهکارهای مرتبط با حکمرانی اقتصادی است. از طرف دیگر، خروج از شرایط کنونی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل نیازمند تغییری اساسی در نگرش اقتصاد دولتی و شیوه هماهنگی بروکراتیک است که در حکمرانی این حوزه جریان داشته و این امر نه از دولت که خود علت‌العلل این مشکلات بوده، بلکه از بخش خصوصی و راه‌حلی جدید و متفاوت بر می‌آید.

۲.۳) پیمان‌نامه پاریس، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و تعهدات ایران به کنوانسیون تغییرات اقلیمی

پیمان‌نامه پاریس یک معاهده بین‌المللی غیرالزام‌آور در خصوص تغییرات اقلیمی است که در ۱۲ دسامبر ۲۰۱۵ در کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (بیست‌ویکمین کنفرانس اعضاء [پروتکل کیوتو] یا COP21)^{۱۹} در شهر پاریس فرانسه، توسط ۱۹۶ کشور به تصویب رسید و در ۴ نوامبر ۲۰۱۶ اجرایی شد. هدف اصلی این پیمان، جلوگیری از افزایش میانگین دمای جهانی به میزان ۲ درجه سانتیگراد بالاتر از صنعتی‌شدن و تلاش برای محدود کردن افزایش دما به ۱.۵ درجه سانتیگراد بالاتر از سطوح قبل از صنعتی‌شدن است. محدود نمودن گرمایش زمین به ۱.۵ درجه سانتیگراد، به معنای آن است که انتشار گازهای گلخانه‌ای از سال ۲۰۲۵ باید روندی کاهش به خود گرفته و تا سال ۲۰۳۰، ۴۳ درصد کاهش یابد. از طرف دیگر برای آنکه افزایش دمای زمین کمتر از ۲ درجه سانتیگراد بماند باید انتشار گازهای گلخانه‌ای تا سال ۲۰۵۰ تا ۷۰٪ کاهش پیدا کرده باشد و تا سال ۲۱۰۰ به صفر رسیده باشد.

^{۱۸} عدد میانگین این شاخص در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا برابر با ۵۷ و در جهان برابر با ۶۰ است.

^{۱۹} Conference of the Parties

اجرای پیمان پاریس مستلزم تحول اقتصادی و اجتماعی بر اساس بهترین دانش موجود بوده است و بر چرخه‌ای پنج ساله از اقدامات اقلیمی داوطلبانه، بلندپروازانه و باشتاب (آن چنان که در آنها هدف‌گذاری و استراتژی‌ها محافظه‌کارانه نبوده و در آنها عقب‌نشینی صورت نپذیرد) توسط کشورها پایه‌گذاری می‌گردد. مطابق پیمان پاریس، از سال ۲۰۲۰، کشورها برنامه‌ی اقدامات اقلیمی خود را با عنوان مشارکت‌های مشخص ملی یا NDC²⁰ ارائه کرده که در هر NDC، هدف‌گذاری باید بلندپروازانه‌تر از قبلی باشد. تأکید بر امر بلندپروازی کشورها در هدف‌گذاری‌های معطوف بر اقدامات اقلیمی تا حدی بوده‌است که در COP27 شرم‌الشیخ مصر، توافق گردید تا کشورها اهداف افق ۲۰۳۰ خود در NDCها را مجدداً بررسی و تقویت نمایند.

پیمان پاریس، بر دو ستون به حداقل رساندن ردپای محیط‌زیستی و افزایش سازگاری یا تطابق‌پذیری اقلیمی استوار است و روح حاکم بر آن، مشارکت میان کشورها در تدوین استراتژی‌های توسعه‌ی بلندمدت با بهره‌گیری از دانش و تجربه‌ی یکدیگر است. بر این اساس، تحت پیمان پاریس، نظامی به نام چارچوب ارتقایافته‌ی شفافیت یا ETF²¹ شکل گرفت تا از سال ۲۰۲۴، کشورها به طور شفاف در مورد اقدامات انجام شده، همکاری‌های صورت‌گرفته، حمایت‌های دریافتی، محل تخصیص منابع و پیشرفت پروژه‌ها گزارش دهند و رویه‌هایی به منظور بررسی گزارش‌ها به صورت شفاف برای جامعه‌ی جهانی فراهم آید. جمع اطلاعات چارچوب ETF، پایه‌ی ارزیابی میزان اثربخشی اقدامات اقلیمی است که امکان تنظیم اهداف اثربخش‌تر در بلندمدت را برای کلیه‌ی کشورها در همکاری‌های بین‌المللی فراهم می‌آورد.

نهایتاً، گرچه که اقدامات اقلیمی برای دستیابی به اهداف پیمان پاریس، به طور کامل موفقیت‌آمیز نبوده‌است، اما این امر نافی آن نیست که تغییر گفتمانی در جهان رخ داده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه‌ای کشورها، خصوصاً از مسیر همکاری‌های متقابل دستخوش تغییر شده‌اند. به عبارت دیگر، امروزه مشاهده می‌شود که جریان سرمایه حرکت خود را به سوی راه‌حل‌های کم‌کربن آغاز کرده و حتی غول‌های نفتی و شرکت‌های بزرگ چند ملیتی نیز در حال ورود به چنین بازارهایی هستند. [۱۰][۱۱][۱۲][۱۳][۱۴]

بحث پیوستن ایران به پیمان پاریس به منظور بهره‌گیری از امکانات و تعاملات بین‌المللی در کاهش انتشارات گلخانه‌ای، از حدود یک دهه‌ی پیش در دستور کار کشور قرار گرفت؛ هر چند که به دلیل مخالفت‌های عمدتاً متأثر از کشاکش‌های سیاسی دو جناح عمده در حاکمیت ایران، این امر تاکنون محقق نشده‌است. بر اساس این توافق بنا بود ایران در قالب برنامه INDC خود، به صورت غیرمشرط ۴ درصد و در صورت رفع تحریم‌ها ۱۲ درصد از انتشارات گازهای گلخانه‌ای خود نسبت به سناریوی ادامه وضع موجود²² یا BAU تا ۲۰۳۰ را کاهش دهد. [۱۵]

سناریوی BAU پیش‌بینی بر اساس شرایط پایه است که فرض می‌کند اگر سیستم انرژی، ناوگان حمل‌ونقل و روند کسب‌وکارها بر اساس وضع کنونی خود پیش بروند، شرایط در آینده به چه صورت در خواهد آمد. محاسبات مربوط به شرایط BAU در کاهش انتشار اصولاً در سال پایه‌ی ۲۰۱۴ و بر اساس سناریوهای مرتبط با متوسط رشد اقتصادی، مصرف انرژی، رشد GDP در هر بخش، ساختار وابستگی GDP به هر بخش، وضعیت جنگل‌ها، دامداری و سطح زیر کشت برای سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۳۰ صورت می‌پذیرد. بر مبنای پیمان پاریس، متدولوژی این محاسبات بر عهده‌ی خود کشورهاست و قاعده ثابت و صلیبی به منظور اجرای این محاسبات وجود ندارد و به عبارت دیگر، فرم و مدل همکاری با پیمان پاریس کاملاً داوطلبانه است و حتی از نظر قانونی، الزام‌آور نیست.

گفتنی است برنامه INDC ایران که جمعاً ۱۰ صفحه است نیز از نقطه‌نظر نرم بین‌الملل به هیچ‌عنوان بلندپروازانه نبوده و اگر تمام کشورهای جهان بنا داشتند به سبک و سیاق ایران به پیمان پاریس متعهد گردند، اساساً این پیمان به هیچ یک از اهداف خود نمی‌رسید و دمای زمین از ۴ درجه سانتیگراد نسبت به صنعتی شدن نیز بالاتر می‌رفت. [۱۶] هرچند با همه این احوال نیز درگیر شدن موضوع پیوستن به پیمان پاریس با کشاکش‌های جناح‌های سیاسی در ایران، موجب گردیده است که گزارش‌ها و محاسبات مرتبط با میزان انتشار گازهای

²⁰ National Determined Contribution

²¹ Enhanced Transparency Framework

²² Business as Usual

گلخانه‌ای ایران نه در سطح قالب سیاهه‌ی انتشار ملی تدوین گردیده و نه از سوی دولت به سازمان ملل ارائه گردد^{۲۳}. به عبارت دیگر، ایران حتی در INDC خود مقدار عددی و کمی تعهد خود بر کاهش انتشار را محاسبه و اعلام نکرده و صرفاً به صورت کیفی به اعداد ۴ درصد و ۱۲ درصد اکتفا نموده‌است! (۴ درصد یا ۱۲ درصد از چقدر؟) [۱۵]

بر مبنای برخی از محاسبات میزان انتشار کشور در سال ۲۰۱۰ برابر با ۶۳۰ تا ۷۰۰ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن^{۲۴} بوده که بر اساس محاسبات سناریوی BAU این عدد در سال ۲۰۳۰ چیزی میان ۹۵۰ (بر اساس نرخ رشد اقتصادی متوسط ۲.۵ درصد در سال) تا ۱۲۰۰ میلیون تن (بر اساس افزایش انتشار ۲ الی ۳ درصدی گازهای گلخانه‌ای در سال به عنوان یک الگوی تخمینی در اقتصادهای نفتی) می‌گردد. [۱۷] بر همین اساس، تعهد کشور در میزان کاهش انتشار غیرمشروط چیزی در حدود ۳۸ تا ۴۸ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن و همین تعهد در میزان کاهش انتشار مشروط چیزی در حدود ۱۱۴ تا ۱۴۴ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن بوده‌است.

یکی از کاستی‌های بزرگ کشور که دقیقاً در همین مراحل نمود می‌یابد، عدم تعهد دولت به تدوین یک سیاهه‌ی انتشار و گزارش‌دهی جهانی است با توجه به رکود فزاینده و رشدهای اقتصادی منفی در سالیان اخیر، به احتمال قوی از میزان انتشار آلاینده‌های گلخانه‌ای کشور نیز کاسته شده اما گزارشی رسمی از آن وجود ندارد و دولت مدرکی ارائه نداده‌است. حتی هم‌اکنون برخی از منابع خارجی، میزان انتشار ایران را کمتر از سال ۲۰۱۰ اعلام نموده [۱۸] و در برخی منابع روند تولید آلاینده‌های گلخانه‌ای کشور، روندی کاهش بوده‌است [۱۹] همزمان، اگر جامعه‌ی جهانی هدف‌گذاری‌های تخیلی کشور در رشد اقتصادی ۸ درصدی در برنامه ششم توسعه را ملاک پیش‌بینی‌ها در خصوص میزان انتشار ایران قرار می‌داد، این عدد در سال ۲۰۳۰ به چیزی در حدود ۱۷۰۰ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن می‌رسید که تقریباً ۵۰ درصد بیش از تخمین‌های منطقی است. تلخ‌تر آنکه برخی از مسئولان وقت سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز در مصاحبه‌ها و اظهارنظرهای خود، یا رویکردی غیرمسئولانه دقیقاً همین عدد را ذکر نموده‌اند و عملاً در زمین مخالفان پیوستن به پیمان پاریس بازی کرده‌اند! [۲۰]

فارغ از ضرورت شفافیت عملکرد کشور در جامعه جهانی، بر اساس آمار، چیزی در حدود ۱۵ درصد از انتشارات گلخانه‌ای جهان، در حوزه حمل‌ونقل رخ می‌دهد. [۲۱] این در حالی است که بر اساس گزارش سازمان حفاظت محیط‌زیست به سازمان ملل متحد، در ایران این رقم به حدود ۲۳ درصد (۵۰ درصد بالاتر از نرم جهانی)، معادل با ۱۲۶ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن می‌رسد^{۲۵} و حمل‌ونقل دومین تولیدکننده‌ی گازهای گلخانه‌ای بعد از نیروگاه‌هاست. همچنین، در میان فعالیت‌های اقتصادی، بیشترین شدت انرژی^{۲۶} مربوط به حوزه‌ی حمل‌ونقل بوده و این فعالیت در ایران، برای تولید ۱ دلار ارزش افزوده، ۱۸.۴۶ کیلوگرم معادل دی‌اکسید کربن تولید می‌کند^{۲۷}. [۲۲]

^{۲۳} محاسبات INDC کشور ایران بر اساس سال پایه‌ی ۲۰۱۰ بوده و برای اجرا در بازه ۲۰۲۱ تا ۲۰۳۰ ارائه گردیده‌است و در آن بحث تعهد غیرمشروط و مشروط ایران به کاهش ۴ و ۱۲ درصدی انتشار اعلام شده‌است. اما در این گزارش اعداد و ارقام مرتبط با پیش‌بینی مقدار کمی کاهش انتشار ایران بر مبنای BAU موجود نیست.

^{۲۴} 24 million tons of CO₂ equivalent

^{۲۵} همین رقم هم به احتمال زیاد ناشی از برآوردهای اشتباه است؛ چرا که اگر مصرف بنزین کشور روزانه ۱۱۳ میلیون لیتر و مصرف گازوییل کشور را روزانه ۱۲۵ میلیون در نظر بگیریم، فقط احتراق این دو فرآورده نفتی ۱۶۰ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن منتشر خواهند کرد.

^{۲۶} Energy Intensity: نسبت میزان مصرف انرژی برای تولید هر کالا بر حسب واحد پول که شاخصی برای نشان دادن میزان هدر رفت منابع در خلق ارزش است. (بر حسب کیلوگرم معادل نفت خام به ازای خلق ۱ دلار ارزش نسبت به سال مرجع ۲۰۱۵)

^{۲۷} برابر با ۰.۴۶۶ تن کربن دی‌اکسید به ازای خلق ارزش اقتصادی ۱ میلیون ریالی در سال ۱۳۹۶ با نرخ برابری ۱ دلار به ۴۰۰۰۰ ریال متوسط

۲.۴) فصل ۲ در یک نگاه

بر مبنای آنچه در این فصل بیان شد، به طور خلاصه می‌توان به یافته‌های زیر اشاره کرد:

(۱) حکمرانی محیط‌زیست در ایران عمدتاً مبتنی بر رویکردهای حکمرانی دستوری است و محیط کسب‌وکار نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، با وضع حدود ۱۸۰ مصوبه طی دوره ۱۷ ساله، نمونه‌ی تمام‌قد نظام حکمرانی دستوری در بی‌کیفیت‌ترین حالت ممکن خود است که اکثر ریشه‌های سرکوب اقتصاد در ایران مانند ضعف در حاکمیت قانون، عدم احترام به حقوق مالکیت، تورم، رقابت‌ناپذیری و بی‌ثباتی فضای کسب‌وکار در آن مشاهده می‌شود.

(۲) پیمان‌نامه پاریس معاهده‌ای غیرالزام‌آور بوده که شکل و محتوای همکاری کشورها با آن کاملاً داوطلبانه است. اهداف برنامه‌ی INDC ایران برای همکاری با پیمان پاریس نیز در مقایسه با کشورهای دیگر، به هیچ‌عنوان بلندپروازانه نبوده و کاملاً محافظه‌کارانه، سهل و قابل دسترس است. میزان کل انتشار گازهای گلخانه‌ای ایران در سال ۲۰۳۰ چیزی حدود ۹۵۰ تا ۱۲۰۰ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن خواهد بود. بنابراین کل تعهد غیرمشروط ایران به پیمان پاریس، کاهش حدود ۳۸ تا ۴۸ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن از انتشارات گلخانه‌ای است.

(۳) حدود ۱۵ درصد از انتشارات گلخانه‌ای در جهان، در حوزه‌ی حمل‌ونقل رخ می‌دهد، اما بنا بر آمار سازمان حفاظت محیط‌زیست این رقم در ایران حدود ۲۳ درصد (۵۰ درصد بالاتر از نرم جهانی) است و حمل‌ونقل در ایران، دومین تولیدکننده‌ی گازهای گلخانه‌ای بعد از نیروگاه‌هاست. همچنین، در میان فعالیت‌های اقتصادی، بیشترین شدت انرژی، مربوط به حوزه‌ی حمل‌ونقل است و این فعالیت برای تولید ۱ دلار ارزش افزوده، ۱۸.۴۶ کیلوگرم معادل دی‌اکسید کربن تولید می‌کند.

فصل ۳: نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران، چالش‌ها و فرصت‌ها

۳.۱) سیاست‌های نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران و جهان

صنایع اسقاط و بازیافت خودرو بیش از آنکه متحمل خسارت از شرایط اقتصادی متأثر از سیاست خارجی کشور و تحریم‌ها شده باشد، قربانی اقتصاد دستوری و حکمرانی بخشنامه‌ای در داخل کشور است و در نگاهی کلی به وضعیت کنونی ناوگان حمل‌ونقل در ایران تصویر زیر پدیدار می‌گردد:

۱) در مقایسه با متوسط جهانی، ناوگان فرسوده کشور در سال ۱۳۹۸ حدوداً ۱۵ هزار میلیون لیتر بنزین (معادل ۱۶ میلیارد دلار) و ۳۲ هزار میلیون لیتر نفت گاز (معادل ۳۴ میلیارد دلار) را اضافه‌تر مصرف کرده و در واقع هدر داده است؛^{۲۸}

۲) بر اساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۸ خسارت اقتصادی روزهای تعطیل شده به دلیل آلودگی هوا تنها در تهران ۲/۶ میلیارد دلار بوده است؛ [۲۳]

۳) خسارت انتشار ذرات معلق ناشی از تردد وسایل نقلیه فرسوده به سلامت شهروندان تهران، سالانه در حدود ۳۸ تا ۱۰۸۱ میلیون دلار است؛ [۲۴]

۴) در سال ۱۴۰۰، شاغلین حاضر در صنایع اسقاط خودرو از ۴۰ هزار نفر به ۲ هزار نفر رسیدند و از ۲۱۶ مرکز اسقاط خودرو، ۱۹۰ مرکز تعطیل و ۲۶ مرکز با ۵ درصد ظرفیت در حال فعالیت بودند. [۲۵] [۲۶]

۵) میانگین تصادفات جاده‌ای ایران ۴ برابر بیشتر از جهان است و کشورمان تا پایان سال ۱۳۹۸ در تصادفات جاده‌ای به طور متوسط روزانه ۴۵ تا ۶۰ نفر کشته داشته است؛

معماری مجدد و اصلاح فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده، از آن جهت ضرورت دارد که این فرآیند را از سطح یک کمک معیشتی نظام حکمرانی به شهروندان کم‌برخوردار تا یک راهبرد اساسی جهت اصلاح نظام اقتصادی کشور ارتقا دهد.

در تایید این مدعا نگاهی به سیاست‌های تشویقی نوسازی ناوگان در سایر کشورهای جهان نشان می‌دهد که قوی‌ترین سیاست‌ها متعلق به کشورهای سرمایه‌داری است که کمترین نسبتی با سیاست‌های رفاهی دولت‌های سوسیالیست ندارند. [۲۷] مثلاً کشوری مانند آمریکا که پرچمدار شیوه‌ی هماهنگی مبتنی بر بازار آزاد در جهان است، به موضوع نوسازی ناوگان عملاً به عنوان فرصتی برای اصلاح مداوم تراز تجاری نگاه کرده و به مالک خودروی فرسوده به منظور مشارکت در فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل یارانه و پاداش می‌دهد. هدف از ایجاد چنین ردیفی در هزینه‌های دولت، در درجه‌ی اول انگیزش اقتصادی مالک خودروی فرسوده است تا در مثبت کردن موازنه عمومی اقتصاد کلان انرژی مشارکت نماید و در پس آن، کل جامعه از مزایای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل به عنوان یک فعالیت اقتصادی پیشران بهرمند گردد. از طرف دیگر نیز، هزینه‌ای که دولت در انتهای زنجیره به عنوان یارانه به مالک خودروی فرسوده پرداخته‌است، در قالب تحریک خوشه‌ی اقتصادی و اخذ مالیات از زنجیره کسب‌وکار، صرفه‌جویی در مصرف منابع و انرژی، صرفه‌جویی در هزینه‌های محیط‌زیستی و سلامت و کاهش هزینه‌های مترتب بر خدمات عمومی به دولت بازپرداخت شده و عملاً شهروند و حاکمیت، به صورت همزمان در این بازی برنده هستند.

با مقدماتی که بیان شد، معماری مجدد و اصلاح فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده به نحوی که بدون گره‌زدن آن به ردیف‌های بودجه (آن هم در شرایطی که زیر سایه مقادیر قابل توجه کسری بودجه بخش زیادی از بودجه تحقق‌یافتنی نیست)، بتوان یک معامله برد-برد را برای شهروندان و حاکمیت تعریف و طراحی نمود یک ضرورت انکارناپذیر است.

^{۲۸} بر مبنای نرخ نیمه دوم سال ۲۰۲۲ میلادی

برنامه اسقاط	هدف	میانگین تقریبی یارانه ارایه شده	سیاست‌های تکمیلی
آمریکا (کالیفرنیا) - برنامه کارل مویر	انواع مختلف وسایل مختلف	۲۸۰۰۰ دلار به ازای هر خودرو	به‌روزرسانی اجباری وسایل نقلیه با آلاینده‌گی بالا
آمریکا - برنامه کمک به مصرف‌کننده برای باز یافت و صرفه‌جویی (CARS)	وسایل نقلیه سبک	۴۵۰۰ - ۳۵۰۰ دلار	ندارد
آمریکا - کمپین ملی دیزل پاک	وسایل نقلیه سنگین	۹۴۰۰ دلار برای هر وسیله	ندارد
آلمان - پاداش اسقاط	وسایل نقلیه سبک	۳۵۰۰ دلار	مناطق کم‌انتشار
چین - برنامه ملی اسقاط	وسایل نقلیه سبک و سنگین	۲۹۴۰ - ۹۸۰ دلار	محدودیت سنی خودرو
چین - برنامه محلی اسقاط	وسایل نقلیه سبک و سنگین	۲۴۱۰ - ۴۱۰ دلار برای وسایل نقلیه سبک و سنگین ۲۱۰۰ - ۱۳۳۰ دلار برای وسایل نقلیه سنگین	محدودیت سنی خودرو و مناطق کم‌انتشار
مکزیک - برنامه نوسازی حمل‌ونقل جاده‌ای	وسایل نقلیه سنگین	تا ۱۵٪ قیمت خودروی جایگزین	ندارد
مکزیک - مکزیکوسیتی - برنامه جایگزینی مینی‌بوس‌های فرسوده	اتوبوس‌های شهری	تا ۷۷۰۰ دلار	ندارد
شیلی - تعویض کامیون	کامیون‌های سنگین	۸۰۰۰ تا ۲۴۰۰۰ دلار	اجرای ناقص مناطق کم‌انتشار

جدول ۱ - برنامه اسقاط وسایل نقلیه فرسوده در کشورهای مختلف

۲.۳ فرصت‌های ارزش‌آفرینی اقتصادی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

در بین رشته فعالیت‌های مختلف صنعتی و صنفی، شاید کمتر رشته فعالیت صنعتی را بتوان مشابه صنعت اسقاط و بازیافت وسائط نقلیه فرسوده یافت، که از یک طرف پیمانکاران صنایع مختلفی نظیر صنایع پالایش نفت، خودرو، فولاد و زیرساخت‌های مختلف بازیافت از مواد پلیمری گرفته تا روغن‌های روانکار باشد و در عین حال بتواند خدمات بازرگانی نظیر فروش قطعات و کالاهای استوک را به پیش‌رانده و همزمان صنعتی سبز و دوستدار محیط‌زیست باشد. [۲۸]

در شرایطی که به گواه آمار ۱۶٪ ناوگان سواری، ۷۸٪ ناوگان موتورسیکلت و ۲۹/۵٪ ناوگان دیزل کشور فرسوده است، به همان میزان که این فرسودگی هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم خود را به اقتصاد کشور تحمیل می‌نماید، معماری سازوکار مناسبی که در یک دوره کوتاه بتواند ناوگان فرسوده را جایگزین نماید، موجب جهش و رشد اقتصادی کشور خواهد شد.

ناوگان حمل و نقل کشور در یک نگاه			
آمار: سال ۱۳۹۸	کل وسایل نقلیه کشور	فرسوده	نرخ فرسودگی
خودرو	۲۱,۷۷۸,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۶%
موتور سیکلت	۱۱,۵۳۲,۱۷۹	۹,۰۰۰,۰۰۰	۷۸%
جمع	۳۳,۳۱۰,۱۷۹	۱۲,۵۰۰,۰۰۰	

ناوگان سنگین تجاری (دیزل)		
انواع خودروی باری سنگین (درون و برون شهری)	میزان خودروهای فرسوده	درصد فرسوده به کل
۱,۹۵۰,۰۰۰	۵۷۶,۰۵۵	۲۹,۵%
تعداد خودروهای باری (برون شهری تجاری)	میزان خودروهای فرسوده	درصد فرسوده به کل
۳۴۶,۲۴۳	۱۲۴,۴۲۸	۳۶%

میزان فرسودگی بر اساس ۲۲ سال محاسبه شده در حالی که طبق مصوبه جدید ۲۰ سال می باشد.

جدول ۲ - ناوگان حمل و نقل کشور در یک نگاه [۴۲]

از آنجا که ناوگان دیزلی به واسطه ماهیت تجاری خود، سهم بسیار کمی از درآمد خود را صرف نوسازی خود می نماید، شاخص فرسودگی آن به مراتب بیشتر از ناوگان سواری شخصی بوده و در نتیجه مصرف سوخت هر دستگاه در هر ۱۰۰ کیلومتر، ۳۲ لیتر بیشتر از استاندارد جهانی است. با توجه به این که پیمایش متوسط هر دستگاه خودرو در این ناوگان حداقل در حدود ۱۳۰,۰۰۰ کیلومتر در سال می باشد، هر یک خودروی تجاری دیزل فرسوده در سال ۴۳,۰۰۰ لیتر سوخت را هدر می دهد که با در نظر گرفتن ۱/۰۵ دلار به ازای هر لیتر به عنوان متوسط قیمت گازوئیل در کشورهای ترکیه، امارات عربی متحده و آمریکا، این رقم برای یک دستگاه معادل ۴۳,۶۸۰ دلار (۱۳,۷۵۹ میلیون ریال) و برای کل ناوگان فرسوده معادل ۲۵ میلیارد دلار (۷۹۳ همت) و حدوداً ۲۴,۰۰۰ میلیون لیتر صرفه جویی گازوئیل در سال است. [۲۹]

جدول ۳ - برآورد صرفه جویی حاصل از نوسازی ناوگان باری دیزل

مصرف سوخت هر دستگاه خودروی سواری بنزینی فرسوده در هر ۱۰۰ کیلومتر، ۹ لیتر بیشتر از استاندارد خودروسازان داخلی است.^{۲۹} با توجه به این که پیمایش متوسط هر دستگاه خودرو در این ناوگان در حدود ۳۰,۰۰۰ کیلومتر در سال می باشد، هر یک خودروی سواری بنزینی فرسوده در سال ۲,۷۰۰ لیتر سوخت را هدر می دهد که با در نظر گرفتن ۱/۱ دلار به ازای هر لیتر به عنوان متوسط قیمت بنزین در کشورهای ترکیه، امارات عربی متحده و آمریکا، این رقم برای یک دستگاه معادل ۲,۹۷۰ دلار (۹۳۶ میلیون ریال) و برای کل ناوگان فرسوده معادل ۱۰ میلیارد دلار (۳۲۷ همت) و حدوداً ۹,۴۵۰ میلیون لیتر صرفه جویی بنزین در سال است. بدیهی است که این برآورد بر فرض جایگزینی

^{۲۹} استاندارد جهانی مصرف سوخت در سیکل ترکیبی کمتر از ۶ لیتر به ازای پیمایش هر ۱۰۰ کیلومتر است.

خودروی فرسوده با خودروی نوشماره استوار است و در صورت اسقاط خودروی فرسوده بدون جایگزینی با خودروی نوشماره، صرفه جویی و درآمد حاصله دو برابر خواهد بود.

نوسازی ناوگان سواری بنزینی			
	هر لیتر بنزین \$1/۱	30,000 Km	پیمایش هر خودروی سواری در ایران (سال/کیلومتر)
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی یک دستگاه: \$۲,۹۷۰ معادل ۹۳۶ میلیون ریال	9 Liter	متوسط صرفه جویی سوخت (هر ۱۰۰ کیلومتر)
	ناوگان فرسوده	2,700 Liter	میزان سوخت صرفه جویی شده یک خودرو در سال
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی کل ناوگان: \$۱۰,۳۹۵,۰۰۰,۰۰۰ معادل ۳۲۷ همت	1.1 \$	متوسط قیمت جهانی هر لیتر بنزین
	۹,۴۵۰ میلیون لیتر کل صرفه جویی سالانه بنزین		
		3-8 Liter	استاندارد مصرف در دنیا
		8 Liter	مصرف میانگین خودروهای نوی ساخت ایران
		17 Liter	مصرف میانگین خودروهای فرسوده ایران
		12.5 Liter	افزافه مصرف خودروهای فرسوده ایران

جدول ۴ - برآورد صرفه جویی حاصل از نوسازی ناوگان سواری بنزینی

هر موتورسیکلت فرسوده ۲۴ برابر بیشتر از یک خودروی فرسوده ذرات معلق و آلاینده‌گی تولید می‌نماید و در هر ۱۰۰ کیلومتر مصرف سوختی در حدود ۶ لیتر دارد که در صورت جایگزینی با موتورسیکلت برقی کل این مقدار، صرفه جویی خواهد شد. با توجه به این که پیمایش متوسط هر دستگاه موتورسیکلت در این ناوگان در حدود ۲۰,۰۰۰ کیلومتر در سال می‌باشد، هر یک موتورسیکلت بنزینی فرسوده در سال ۱,۲۰۰ لیتر سوخت را هدر می‌دهد که با در نظر گرفتن ۱/۱ دلار به ازای هر لیتر به عنوان متوسط قیمت بنزین در کشورهای ترکیه، امارات عربی متحده و امریکا، این رقم برای یک دستگاه معادل ۱,۳۲۰ دلار (۴۱۶ میلیون ریال) و برای کل ناوگان فرسوده معادل ۱۲ میلیارد دلار (۳۷۴ همت) و حدوداً ۱۰,۸۰۰ میلیون لیتر صرفه جویی بنزین در سال است.

نوسازی ناوگان موتورسیکلت بنزینی			
	هر لیتر بنزین \$1/۱	20,000 Km	پیمایش هر موتورسیکلت در ایران (سال/کیلومتر)
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی یک دستگاه: \$۶۶۰ معادل ۲۰۸ میلیون ریال	3 Liter	متوسط صرفه جویی سوخت (هر ۱۰۰ کیلومتر)
	ناوگان فرسوده	600 Liter	میزان سوخت صرفه جویی شده یک موتورسیکلت در سال
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی کل ناوگان: \$۵,۹۴۰,۰۰۰,۰۰۰ معادل ۱۸۷ همت	1.1 \$	متوسط قیمت جهانی هر لیتر بنزین
	۵,۴۰۰ میلیون لیتر کل صرفه جویی سالانه بنزین		
		2.5 Liter	استاندارد مصرف در دنیا
		3 Liter	مصرف میانگین موتورسیکلت بنزینی ساخت ایران
		6 Liter	مصرف میانگین موتورسیکلت فرسوده ایران
		3.5 Liter	افزافه مصرف موتورسیکلت فرسوده ایران

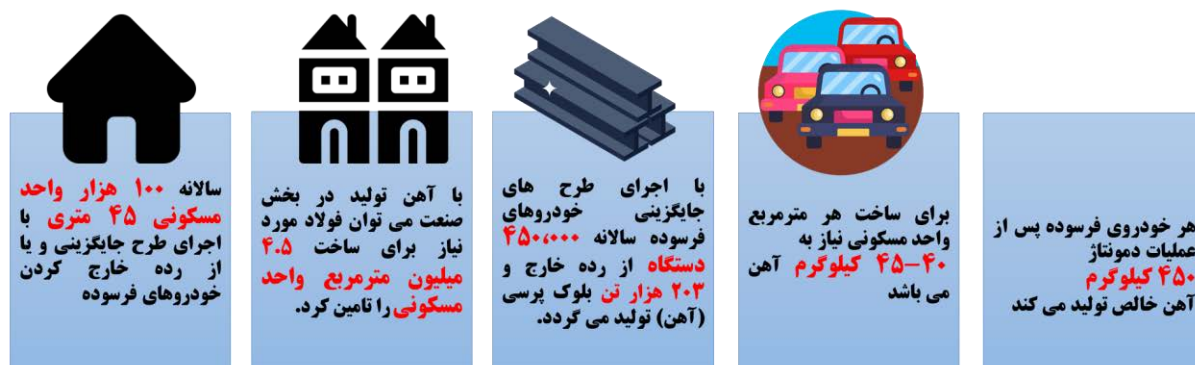
نوسازی ناوگان موتورسیکلت بنزینی (جایگزینی با برقی)			
	هر لیتر بنزین \$1/۱	20,000 Km	پیمایش هر موتورسیکلت در ایران (سال/کیلومتر)
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی یک دستگاه: \$۱,۳۲۰ معادل ۱۶ میلیون ریال	6 Liter	متوسط صرفه جویی سوخت (هر ۱۰۰ کیلومتر)
	ناوگان فرسوده	1,200 Liter	میزان سوخت صرفه جویی شده یک موتورسیکلت در سال
	سود سالانه حاصل از نوسازی و جایگزینی کل ناوگان: \$۱۱,۸۸۰,۰۰۰,۰۰۰ معادل ۳۷۴ همت	1.1 \$	متوسط قیمت جهانی هر لیتر بنزین
	۱۰,۸۰۰ میلیون لیتر کل صرفه جویی سالانه بنزین		
		0 Liter	استاندارد مصرف در دنیا (موتورسیکلت شهری برقی)
		0 Liter	مصرف میانگین موتورسیکلت برقی ساخت ایران
		6 Liter	مصرف میانگین موتورسیکلت فرسوده ایران
		6 Liter	افزافه مصرف موتورسیکلت فرسوده ایران

جدول ۵ - برآورد صرفه جویی حاصل از نوسازی ناوگان موتورسیکلت بنزینی

صنعت اسقاط و بازیافت وسائط نقلیه فرسوده علاوه بر اینکه اقتصادی‌ترین و منطقی‌ترین راه برای کاهش آلودگی هوا در جهان شناخته می‌شود، قادر است از اسراف و هدر رفت منابع ملی کشور در روش متداول و پرهزینه استخراج آهن و تولید فولاد از معادن آهن، جلوگیری نموده و این ثروت را در اختیار نسل‌های آینده قرار دهد.

برآوردها نشان می‌دهد تنها با بالا رفتن تناژ فولاد تولیدی کشور و صرفه جویی ناشی از کاهش واردات فولاد از کشورهای دیگر سالانه حداقل، بیش از یک میلیارد دلار صرفه جویی ارزی خواهد شد. بازیافت هر خودروی سواری فرسوده منجر به تولید ۴۵۰ کیلوگرم آهن خالص شده و بازیافت تنها ۴۵۰,۰۰۰ دستگاه خودروی فرسوده در سال می‌تواند در حدود ۲۰۰,۰۰۰ تن در سال ظرفیت تولید فولاد کشور را

افزایش دهد. همچنین بازیافت هر خودرو تجاری فرسوده سنگین منجر به تولید ۶،۰۰۰ کیلوگرم آهن خالص شده و بازیافت تنها ۱۳۶،۰۰۰ دستگاه خودروی فرسوده در سال می‌تواند در حدود ۸۱۶،۰۰۰ تن در سال ظرفیت تولید فولاد کشور را افزایش دهد. لازم به ذکر است همین دو مورد به تنهایی قابلیت تامین آهن و فولاد مورد نیاز ۲۲،۵۰۰،۰۰۰ مترمربع مسکن ملی (۴۵۰،۰۰۰ دستگاه واحد ۵۰ مترمربعی) در سال را خواهد داشت. [۳۰]

در صورت اجرای طرح جایگزینی خودروهای تجاری				
آهن و فولاد مورد نیاز برای ۲۷۰ هزار واحد ۴۵ متری	فولاد مورد نیاز ۱۲ میلیون متر مربع واحد مسکونی	۵۴۴ هزار تن	=	آهن تولیدی ۴۰۰۰ کیلو × خودروی سنگین ۱۳۶،۰۰۰

جدول ۶ - فولاد قابل استحصال از بازیافت خودروهای فرسوده

به فعلیت درآمدن ظرفیت بالقوه و فعال شدن مجدد حدود ۲۲۰ مرکز اسقاط و بازیافت خودرو، اشتغال ۳۰ هزار نفری (۱۳ هزار نفر اشتغال مستقیم و ۱۷ هزار نفر اشتغال غیر مستقیم) در سطح کشور را در پی خواهد داشت. لازم به تاکید است که بالغ بر ۶۰،۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌های داخلی صرف احداث این صنعت شده و اهمیت این صنعت برای رونق گرفتن صنایع بازیافت (زنجیره تولید ثانویه) کشور علاوه بر رونق گرفتن صناعی نظیر خودروسازی، قطعه‌سازی و ساختمان در شرایطی که در سال ۲۰۲۰، ۱۳ درصد کل اقتصاد چین به بازیافت تعلق داشته، قابل چشمپوشی نیست.

جدول ۷ - اشتغال صنایع اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده

تقویت بخش ترانزیتی کشور به واسطه توسعه (۵۰۰۰ دستگاه کشنده و تریلر) و نوسازی (۱۰،۰۰۰ دستگاه کامیون و کشنده) خودروهای باری و تجاری، که سالانه درآمد ۳.۳ میلیارد دلاری را نصیب کشور خواهد کرد نیز، بخش غیر قابل انکاری از این صنعت بزرگ خواهد بود. ایران به واسطه جایگاه منحصر به فردش در منطقه خاورمیانه و آسیای میانه و ظرفیت بالقوه بار در کشورهای منطقه که بیش از ۱۱۰ میلیون تن تخمین زده می‌شود، نباید این فرصت سوزی تاریخی را صورت داده و از افزایش درآمد ترانزیتی خود چشم پوشی نماید. در کنار همه موارد فوق، همان گونه که در مقدمه تشریح شد کاهش تصادفات جاده‌ای، مرگ و میر هموطنان در تصادفات، و هزینه‌های مرتبط از آن به دلیل فرسوده بودن بخش عمده‌ای از ناوگان حمل و نقل کشور، کاهش هزینه‌های ناشی از تعطیلی روزهای آلوده در کلانشهرهای کشور و تراکم غیر قابل مهار ترافیک در خیابان‌ها و جاده‌های کشور، از یک سو و افزایش مرگ و میرهای ناشی از ایست قلبی شهروندان مناطق آلوده کشور از سویی دیگر، بخشی از ارزش آفرینی نهان اقتصادی این حوزه را شامل می‌شوند. [۳۱] [۳۲]

در صورت اجرای پیشنهادات، درآمد کشور از محل ترانزیت کالا در سال اول در صورت استفاده: **۶۰٪** از ظرفیت: **۴۴.۲** میلیون تن حمل کالا **۳.۳** میلیارد دلار درآمد فعلی **۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰** میلیون دلار

موقعیت ژئوپلیتیکی منطقه	ترابری - کشنده	۹۷,۶۳۰ دستگاه	۱۳۹۰	۹,۲۳۶,۹۹۶ تن
جاده مناسب	کامیون	۲۰,۵۵۰ دستگاه	۱۳۹۱	۱۰,۷۵۲,۹۵۲ تن
ناوگان حمل و نقل جاده ای	تعداد کل ناوگان	۳۰۳,۱۸۰ دستگاه	برای سال های اخیر امار دقیقی وجود ندارد اما در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۰ کمتر از ۵ میلیون تن کالا از ایران ترانزیت شده	
	ظرفیت کلی حمل بار	۶,۱۴۸,۳۶۵ تن	وضعیت کالای ترانزیت شده در کشور (تناز)	

ظرفیت موجود برای ترانزیت از ایران	ارزش هر تن ترانزیت (دلار)	درآمد بالقوه ناشی از ترانزیت کالا (دلار)	ظرفیت کلی حمل کالا به منظور بالا بردن ظرفیت کلی حمل کالا	تزیق ۵۰۰۰ تریلی به ناوگان	جایگزینی ۱۰,۰۰۰ کامیون فرسوده	افزایش ظرفیت حمل بار نسبت به قبل (تناز)
۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تن	\$ ۷۵-۱۰۰	۸,۲۵ میلیارد دلار (با حداقل نرخ درآمد)	۳۳ میلیارد دلار درآمد فعلی ۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون دلار	به منظور بالا بردن ظرفیت کلی حمل کالا	با سیاست از رده خارج کردن یک یا چند کامیون فرسوده با ظرفیت پایین با یک تریلی با ظرفیت بالا	نسبت به قبل (تناز) ۴۰۰,۰۰۰ تن ظرفیت حمل بار کشور به صورت کلی به ۶۶ میلیون تن در ماه خواهد رسید.
						مستهلک فرسوده و ناوگان

جدول ۸ - به فعلیت درآمد ظرفیت های ترانزیت جاده ای کشور در اثر نوسازی ناوگان

اکثر بیماری های تنفسی که منجر به ایست قلبی می شود، منشاء آلودگی محیط زیستی دارد.
تنها در شبیهی که در تهران و کرج به دلیل زلزله در خودروهای خود شب را به روز رساندن، آمار مرگ و میر ۳ برابر شد.

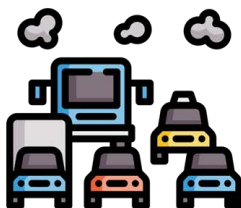
یک خودرو فرسوده **۲۵ برابر** یک خودروی معمولی آلودگی دارد
طبق استاندارد یورو ۲ سهم آلودگی معمول **۲۰.۷** ولی خودرو فرسوده **۵۰** گرم در هر کیلومتر است
آلودگی مربوط به موتورسیکلت های فرسوده نسبت به یک خودروی فرسوده ۱ به ۱۴ می باشد

گزارش بانک جهانی در سال **۲۰۱۸** خسارت مالی و اقتصادی آلودگی در هوا تهران **۲.۶ میلیارد دلار** (روزهای تعطیل شده به دلیل آلودگی هوا)
سهم بالای خودروهای فرسوده در آلودگی کلان شهرها

میانگین تصادفات جاده ای ایران نسبت به کشورهای جهان **۴ برابر بیشتر**
تا پایان سال ۹۸ روزانه **۴۵ تا ۶۰** کشته در تصادفات ایران
طبق محاسبه **۸ درصد** به دلیل خودروهای فرسوده
در صورت اجرای طرح های از رده خارج شدن خودروهای فرسوده روزانه **۴ نفر کمتر** در تصادفات کشته خواهند شد

درآمد حاصل از ترانزیت جاده ای

۴۰۰,۰۰۰ تن افزایش ظرفیت ناوگان
۳,۳ میلیارد دلار در سال
۲,۶ میلیارد دلار بیشتر از سال **۱۴۰۰**

صرفه جویی در مصرف سوخت

کازوئیل: **۵,۷** میلیارد لیتر صرفه جویی، **۳,۱** میلیارد دلار درآمد
بنزین: **۱,۲** میلیارد لیتر صرفه جویی، **۸۵۰** میلیون دلار درآمد

کمک به ساخت واحد های مسکونی

تامین فولاد **۱۶,۵** میلیون مترمربع واحد مسکونی
تامین آهن برای ساخت **۳۷۰** هزار واحد **۴۵ متری**

تولید آهن و فولاد

۷۵۰ هزار تن آهن و فولاد تولیدی

اشتغال

۱۱,۰۰۰ شغل مستقیم
۱۸,۰۰۰ شغل غیر مستقیم
تاثیر گذاری بر روی **۱۰۱** هزار نفر از خانوارهای کشور

سرمایه گذاری داخلی و خارجی
افزایش ظرفیت حمل مسافر
تقویت ناوگان حمل و نقل عمومی
کاهش مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا

جدول ۹ - ارزش آفرینی نوسازی ناوگان در یک نگاه

۳.۳ فرصت‌های ارزش آفرینی محیط‌زیستی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

نوسازی ناوگان و از رده‌خارج کردن خودروهای فرسوده یکی از سرفصل‌های کلیدی در کاهش انتشار آلاینده‌های گلخانه‌ای کشورهاست و بسیاری از کشورها برای عمل به تعهدات خود در پیمان پاریس، برنامه‌های گسترده‌ای برای نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده و گذار به گفتمان «حمل‌ونقل پایدار» کرده‌اند. برخی از موفق‌ترین نمونه‌های این سیاست‌ها عبارتند از:

۱) آلمان - برنامه «Scrappage Scheme» و حمل‌ونقل برقی: در این برنامه دولت آلمان برای جایگزینی خودروهای فرسوده،

یارانه‌ای بین ۲۵۰۰ تا ۶۰۰۰ یورو به عنوان مشوق مالی خرید خودروهای الکتریکی و هیبریدی ارائه کرد و سرمایه‌گذاری ۹۰ میلیارد یورویی در حمل‌ونقل عمومی و زیرساخت‌های شارژ خودروهای برقی انجام گرفت. در نتیجه این برنامه انتشار گازهای گلخانه‌ای آلمان به میزان ۴.۵ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن در سال کاهش یافت. در نتیجه این سیاست‌ها، از سال ۲۰۲۳ سهم خودروهای برقی از بازار فروش به بیش از ۲۵٪ رسیده و آلودگی هوا در شهرهای بزرگ مانند برلین و مونیخ کاهش یافته است.

۲) فرانسه - برنامه «Prime à la conversion» و توسعه حمل‌ونقل سبز: در این برنامه دولت فرانسه کمک‌هزینه ۵۰۰۰

تا ۶۰۰۰ یورویی برای اسقاط خودروهای دیزلی و بنزینی ارائه نموده و به موازات در حمل‌ونقل عمومی الکتریکی، از جمله اتوبوس‌های برقی و خطوط مترو سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای انجام داده است. در کنار این اهرم ایجابی، دولت همزمان تردد خودروهای دیزلی فرسوده را در برخی شهرها مانند پاریس ممنوع نموده است. در نتیجه این برنامه فروش خودروهای برقی از سال ۲۰۲۳ تا ۱۵٪ افزایش، انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش حمل‌ونقل تا ۳۵٪ کاهش و سطح ذرات معلق در هوای پاریس تا ۲۵٪ کاهش یافته است.

۳) چین - سیاست محدودیت خودروهای فرسوده و توسعه حمل‌ونقل برقی: در ایالات مختلف کشور چین، به موازات

اجرای طرح اسقاط اجباری خودروهای فرسوده و محدودیت تردد برای خودروهای قدیمی در شهرهای بزرگ، ۱.۵ میلیارد دلار یارانه برای جایگزینی خودروهای قدیمی با خودروهای برقی اختصاص یافته است. علاوه بر این، سرمایه‌گذاری عظیمی در توسعه وسایل نقلیه الکتریکی (EV) و زیرساخت‌های شارژ انجام پذیرفته است. این برنامه‌ها سبب کاهش ۳۰ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن در سال و جایگزینی بیش از ۶۰٪ از خودروها با خودروهای برقی یا هیبریدی شده است.

۴) انگلستان - برنامه «Ultra Low Emission Zone (ULEZ)» و نوسازی ناوگان: برنامه ممنوعیت تردد خودروهای

فرسوده در محدوده «منطقه انتشار کم آلاینده» در لندن به همراه کمک مالی ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ پوندی برای خرید خودروهای کم‌مصرف و الکتریکی و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی (خصوصاً بهره‌گیری از اتوبوس‌های برقی و هیدروژنی) در انگلستان باعث شده انتشار NO₂ در مرکز لندن به میزان ۴۴٪ کاهش و استفاده از خودروهای برقی و هیبریدی در لندن ۲۰٪ افزایش و بیماری‌های تنفسی به شکل محسوسی کاهش یابد.

۵) نروژ - تبدیل شدن به الگوی جهانی حمل‌ونقل پاک: کشور نروژ، به عنوان یکی از کشورهای بزرگ تولیدکننده نفت، با

ارائه معافیت‌های مالیاتی و یارانه‌های ویژه برای خودروهای برقی و ایجاد محدودیت شدید برای ورود خودروهای دیزلی و بنزینی به شهرها و همچنین سرمایه‌گذاری گسترده در ایستگاه‌های شارژ سریع و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی الکتریکی در نظر دارد به الگوی جهانی حمل‌ونقل پایدار مبدل گردد. در نتیجه این اقدامات سهم خودروهای الکتریکی در بازار در سال ۲۰۲۳ به ۷۵٪ رسیده و انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش حمل‌ونقل ۵۵٪ کاهش یافته است.

همانطور که پیش‌تر بیان شد، کل تعهد غیرمشرط ایران به پیمان پاریس، کاهش حدود ۳۸ تا ۴۸ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن از انتشارات گلخانه‌ای است و صرفه‌جویی ناشی از نوسازی ناوگان بنزینی سواری و موتورسیکلت معادل حدود ۱۵،۰۰۰ میلیون لیتر در سال و صرفه‌جویی ناشی از نوسازی ناوگان دیزلی معادل حدود ۳۴،۰۰۰ میلیون لیتر در سال است. بر همین اساس می‌توان میزان کاهش انتشار ناشی از نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران را به صورت زیر محاسبه نمود^{۳۰}:

^{۳۰} در محاسبات این بخش، صرفاً آلاینده‌های بر پایه‌ی کربن در صرفه‌جویی مصرف گازوئیل محاسبه شده و از آثار مترتب بر سلامت در کاهش آلاینده‌های بر پایه‌ی گوگرد صرف‌نظر کرده‌ایم.

۳.۳. کاهش آلاینده‌های گلخانه‌ای ناشی از صرفه‌جویی در مصرف بنزین در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل جهت سهولت، در محاسبات این فصل برش بنزین را اکتان نرمال در نظر می‌گیریم. جرم مولکولی نرمال اکتان ۱۱۴ و جرم مولکولی دی‌اکسید کربن ۴۴ است. همچنین جرم ویژه بنزین ۰.۷۴ می‌باشد.

$MW \text{ of } CO_2: \frac{44kg}{kmole}$	$C_8H_{18} + \frac{27}{2}O_2 \rightarrow 8CO_2 + 9H_2O$
$MW \text{ of } C_8H_{18}: \frac{114kg}{kmole}$	$1lit \text{ Gasoline} \times \frac{0.74kg}{1lit} \times \frac{1 kmole}{114 kg \text{ Gasoline}} \times 8 \times \frac{44 kg CO_2}{1 kmole}$
$\rho_{Gasoline} = 0.74 \frac{kg}{lit}$	$= 2.28kgCO_2 \quad (Experimental: 2.348)$

با در نظر گرفتن استوکیومتری، واکنش احتراق کامل هر لیتر بنزین به تولید ۲.۲۸ کیلوگرم دی‌اکسید کربن منجر خواهد شد که به صورت تجربی برابر ۲.۳۴۸ کیلوگرم اندازه‌گیری شده است. بنابراین، مستند به آنچه پیش از این بیان شد، صرفه‌جویی در مصرف ۱۵,۰۰۰ میلیون لیتر بنزین در سال معادل کاهش انتشار ۳۴.۲ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن خواهد بود که تقریباً برابر تعهد غیرمشروط ایران در کاهش انتشار است.

$$15,000 \text{ Milion lit Gasoline} \times \frac{2.28 kg CO_2}{lit Gasoline} = 24.2 \text{ Milion ton } CO_2$$

۳.۳.۲ کاهش آلاینده‌های گلخانه‌ای ناشی از صرفه‌جویی در مصرف گازوئیل در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل جهت سهولت، در محاسبات این فصل برش گازوئیل را ستان نرمال در نظر می‌گیریم. جرم مولکولی نرمال ستان ۲۲۶ و جرم مولکولی دی‌اکسید کربن ۴۴ است. همچنین جرم ویژه گازوئیل ۰.۸۳۴ می‌باشد.

$MW \text{ of } CO_2: \frac{44kg}{kmole}$	$C_{16}H_{34} + \frac{49}{2}O_2 \rightarrow 16CO_2 + 17H_2O$
$MW \text{ of } C_{16}H_{34}: \frac{226kg}{kmole}$	$1lit \text{ Gasoil} \times \frac{0.834kg}{1lit} \times \frac{1 kmole}{226 kg \text{ Gasoline}} \times 16 \times \frac{44 kg CO_2}{1 kmole}$
$\rho_{Gasoil} = 0.834 \frac{kg}{lit}$	$= 2.60kgCO_2 \quad (Experimental: 2.69)$

با در نظر گرفتن استوکیومتری، واکنش احتراق کامل هر لیتر گازوئیل به تولید ۲.۶۰ کیلوگرم دی‌اکسید کربن منجر خواهد شد که به صورت تجربی برابر ۲.۶۹ کیلوگرم اندازه‌گیری شده است. بنابراین، مستند به آنچه پیش از این بیان شد، صرفه‌جویی در مصرف ۳۴,۰۰۰ میلیون لیتر گازوئیل در سال معادل کاهش انتشار ۸۸.۴ میلیون تن معادل دی‌اکسید کربن خواهد بود که تقریباً دو برابر تعهد غیرمشروط ایران در کاهش انتشار ایران است.

$$34,000 \text{ Milion lit Gasoil} \times \frac{2.60 kg CO_2}{lit Gasoil} = 88.4 \text{ Milion ton } CO_2$$

۴. ارزش آفرینی توامان اقتصادی-محیط‌زیستی در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

اگر نتایج محاسبات این فصل را در هم ادغام نموده و امکان فروش گواهی‌های کاهش کربن در بازارهای بین‌المللی کاهش انتشار به فرض پیوستن به پیمان پاریس را در نظر بگیریم، ارزش آفرینی توامان اقتصادی-محیط‌زیستی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران به قرار زیر خواهد بود:^{۳۱}

۱) نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران (با صرفه‌جویی در مصرف ۱۵ هزار میلیون لیتر بنزین و ۳۴ هزار میلیون لیتر گازوئیل) قابلیت ارزش آفرینی حدود ۵۰ میلیارد دلار در سال (بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور و برابر با کل هزینه‌ی نوسازی و ارتقاء صنعت نفت و گاز ایران) را دارد.

^{۳۱} در تبصره ذیل ماده ۳ آیین‌نامه پیشنهادی شورای گفتگو (موضوع بخش ۲.۴ این پژوهش)، کارگروه موضوع ماده ۱۰ موظف گردیده تا گزارش سالانه اقدامات موضوع آیین‌نامه را جهت ثبت در فهرست اقدامات جمهوری اسلامی ایران به منظور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به سازمان حفاظت محیط‌زیست گزارش نماید. همچنین سازمان مکلف است میزان کاهش ناشی از اجرای احکام مربوط را محاسبه و در حساب ملی کاهش داوطلبانه انتشار گازهای گلخانه‌ای جهت کسر از تعهدات بین‌المللی کشور ثبت نماید. سازمان می‌تواند منابع مالی مربوط به کاهش آلاینده‌های گلخانه‌ای موضوع این تبصره را در قالب اعتبار کربن از صندوق‌های بین‌المللی دریافت و جهت هزینه در پروژه‌های کاهش آلودگی هوا از طریق صندوق ملی محیط‌زیست هزینه‌نماید.

۲) نوسازی ناوگان حمل و نقل بنزینی در ایران قابلیت کاهش حدود ۳۵ میلیون تن معادل دی اکسید کربن (بیش از ۹۰ درصد از تعهد غیرمشروط ایران به پیمان پاریس) و نوسازی ناوگان حمل و نقل گازوئیلی در ایران قابلیت کاهش حدود ۸۸ میلیون تن معادل دی اکسید کربن، معادل با حدود ۲ برابر تعهد غیرمشروط ایران به پیمان پاریس را دارد.

۳) از آنجا که فعالیت های محیط زیستی معاف از تحریم ها هستند، در صورت پیوستن کشور به پیمان پاریس و تحقق تعهد غیرمشروط کشور به این پیمان پاریس پس از تأیید گواهی های کاهش انتشار توسط یکی از نهادهای صحنه گذار بین المللی بر استاندارد (Certification Body)، امکان فروش مازاد کاهش انتشار در بورس ها و بازارهای کربن بین المللی از جمله بورس قطر، چین، هند و یا حتی اروپا وجود داشته که در این بورس ها، هر تن کاهش انتشار کربن دی اکسید معادل ۵ تا ۲۵ دلار و در اروپا تا ۷۵ دلار قابلیت عرضه دارد. بنابراین کاهش انتشار ۸۰ میلیون تن معادل دی اکسید کربن، ظرفیت فروش گواهی کربن (به قیمت متوسط ۱۵ دلار به تن) در بازارهای منطقه تا حدود ۱/۲ میلیارد دلار و فروش گواهی کربن در بازار اروپا تا ۶ میلیارد دلار را خواهد داشت.

۵.۳ چالش های نوسازی ناوگان حمل و نقل و بایسته های معماری مجدد فرآیند

دیف	چالش	وضعیت فعلی	راهکار پیشنهادی	اولویت
۱	بازتعریف گواهی اسقاط در قالب گواهی صرفه جویی سوخت و قطع اتصال فرآیند نوسازی از بورجه	به دلیل افسارگسیختگی تورم و سقوط دائم ارزش ریال، بهره گیری از مکانیزم های ریالی در مشارکت های دولتی- خصوصی محکوم به شکست است. لذا نیاز است که در چنین مکانیزم هایی کالا جایگزین ریال گردد. با بهره گیری از ظرفیت ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور می توان گواهی صرفه جویی مصرف انرژی را به مالکان وسایل نقلیه فرسوده بر این اساس و به پیشنهاد اتحادیه صنایع بازیافت ایران بازنگری، طراحی مجدد و تصویب نگارش جدید آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده به اتاق ایران پیشنهاد شده و در دستور شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی قرار دارد. امری حیاتی برای کارآمدی این روش است، چرا که به دلیل طراحی پالایشگاه ها در جهان، نفت خام امکان فروش در بازارهای جهانی به سهولت را ندارد ^{۳۲} . در صورت به کارگیری این روش، ارزش گواهی اسقاط تا حدی افزایش می یابد که مالک خودروی فرسوده نگران جایگزین کردن خودروی فرسوده خود با خودروی نو نباشد و بدون نیاز به هر گونه دخالت یا حمایت صدقه ای دولت (قرعه کشی، وام قرض الحسنه و انواع تسهیلات از محل بودجه، وضع مقرره، اعمال جریمه و محدودیت و...) مکانیزم های بازار مشوق جایگزینی خودروهای فرسوده شود.	با توجه به آیین نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، استفاده از منابع ماده ۱۲ بر اساس ظرفیت های موجود منوط به تحقق صرفه جویی در پایان دوره صرفه جویی و عملا غیر ممکن است.	بالا و فوری

^{۳۲} طراحی هر پالایشگاه بر اساس یک ترکیب مشخص نفت خام به عنوان خوراک صورت می گیرد و طی دوره بهره برداری پالایشگاه با همان نوع خوراک فعالیت کرده و قادر به تغییر خوراک نیست لذا مشتریان نفت در بازار جهانی عموماً مشتریان بلندمدت هستند. در شرایطی کنونی، ایران به دلیل تحریم ها عمده ی مشتریان ثابت نفتی خود در جهان را از دست داده و عملاً نقدشوندگی نفت به عنوان یک کالا در بازار بسیار دشوار است. بنابراین ارائه نفت خام از سوی دولت به مالکان خودروی فرسوده و

۲	تعریف وسیله نقلیه فرسوده	مطابق با آیین نامه قبلی ماده ۸ قانون هوای پاک، تعیین سن فرسودگی منجر به سلب مالکیت از اشخاص حقیقی می گردید که به حکم دیوان عدالت اداری ابطال شد. در آیین نامه جدید سن مرز فرسودگی تعیین شد و اسقاط وسیله نقلیه در مرز سن فرسودگی، مردود شدن در دو دوره معاینه فنی و رویه ای معکوس برای از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده است. توضیح: در واقع به جای اینکه هزینه های تردد با وسیله نقلیه فرسوده در کشور بالا رود تا مالکان این خودروها به از رده خارج کردن وسایل نقلیه خود ترغیب شوند، چنانچه فردی به هر دلیل تصمیم به از رده خارج نمودن خودروی خود بگیرد باید دو مرتبه هزینه معاینه فنی را پرداخت کرده و حداقل مدت شش ماه نیز منتظر مجوز اسقاط خودروی خود باشد.	در شرایطی که از سال ۱۳۹۳ به بعد هیچ گونه اقدام سلبی (از قبیل جریمه یا توقیف خودروهایی که به سن فرسودگی رسیده اند، یا ابطال کارت سوخت این خودروها) در کشور صورت نپذیرفته، چه لزومی دارد که اسقاط خودروهای فرسوده منوط به دو بار عدم احراز گواهی معاینه فنی باشد؟ پیشنهاد می گردد این بند به کلی حذف و در بند بالا جایگزین اقدامات تشویقی و ایجابی برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده کشور تصویب و به خودروهایی که به مرز سن فرسودگی رسیده و یا یک بار عدم احراز گواهی معاینه فنی را کسب کرده اند، مختص گردد. (اقداماتی مانند استفاده از تسهیلات قرض الحسنه و یا بلاعوض، کمک هزینه سوخت و...)
۳	سازوکار اسقاط و صدور گواهی اسقاط	در حال حاضر مراکز اسقاط در ازای اسقاط وسیله نقلیه با تایید ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت، موجودی گواهی اسقاط خود را افزایش می دهند و تولیدکننده موتور سیکلت و یا واردکنندگان خودرو می باید مستقیماً گواهی مورد نیاز خود را از مرکز اسقاط خریداری نمایند. بدیهی است که تولیدکننده و واردکننده در امتداد مسئولیت خود موظف به اسقاط و بازیافت می باشند، لیکن منوط کردن تولید به خرید گواهی اسقاط آن هم مستقیم از مراکز اسقاط موجب مشکلات عدیده ای از جمله افزایش نرخ گواهی اسقاط شده است. توضیح: در بند ج ماده ۳ آیین نامه از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ و اصلاحیه بعدی آن در ۱۳۸۸/۳/۲۰ تصریح گردیده: «ج-خودروسازان و واردکنندگان به عنوان مسئول اسقاط مطابق ماده ۷ این آیین نامه»، لذا مراکز اسقاط ماهیتاً و ذاتاً حق العمل کار بوده و با توجه به رکود و بحران ۷ سال گذشته علاقه ای به ایفای نقش سرمایه گذار و یا مجری از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده ندارند.	خودروسازان، موتورسیکلت سازان و واردکنندگان با ایفای نقش اصلی خود می توانند با روش های زیر: ■ اجرای طرح های جایگزینی به منظور تامین وسیله نقلیه مورد نیاز و تامین بازار فروش خود (در آینده نزدیک با نزدیک شدن قیمت کارخانه ای محصولات به بازار، تولیدکنندگان به ناچار باید در نحوه بازاریابی خود تغییر اساسی ایجاد نمایند و مانند سال های ۸۵ تا ۹۲ برای به وجود آوردن جذابیت محصولات خود طرح های جایگزینی را اجرا نمایند). ■ خرید نقدی وسایل نقدی فرسوده با مدیریت خود تولیدکننده، بدون دخالت مراکز اسقاط و انعقاد قراردادهای حق العمل کاری با مراکز اسقاط ■ مشارکت و تامین سرمایه در گردش مراکز اسقاط و توافق بر روی قیمت تمام شده گواهی اسقاط در صورتی که تولیدکنندگان وسایل نقلیه و واردکنندگان راساً به تامین خودروهای فرسوده و موتورسیکلت های فرسوده اقدام نمایند کارگروه تخصصی شورای رقابت توان کنترل توازن بازار را برای ثابت نگه داشتن نرخ حق العمل مراکز اسقاط را خواهد داشت.

به تبع آن به صادرکنندگان فرآورده های نفتی، جذابیت لازم را نداشته و به دردهای ایشان می افزاید. علاوه بر این نیز حتی با فرض دور زدن تحریم ها و فروش از طریق عاملین ثانویه از سایر کشورها، مشخصات و ترکیب نفت ایران مشخصات شناخته شده ای است و به دلیل تحریم ها و ترس از قرار گرفتن در لیست های سیاه کشور آمریکا، مشتریان از خرید آن سرباز زده یا با قیمت بسیار پایین تری از قیمت های بازار تن به معامله می دهند. اما فرآورده های نفتی (مانند بنزین و گازوئیل) در تمامی بازارهای منطقه و جهان مشتری فوری و دست به نقد دارند و به دلیل نقدشوندگی بالا، دردهای مرتبط با فروش نفت خام را نداشته و صادرکنندگان فرآورده های نفتی در کنار شرکت های لیزینگ (جهت خرید گواهی در نیمه عمر از مالک و تامین مالی خرید خودروی نو) می توانند در این مسیر به صورت فعالانه نقش آفرینی نمایند.

۴	نظارت بر مراکز اسقاط و پیشگیری از وقوع تخلف	اسقاط وسیله نقلیه توسط مراکز اسقاط صرفاً با دو نوبت نظارت کارشناس پلیس راهور انجام می‌گردد و با توجه به اینکه نظارتی در کلیه مراحل اسقاط وجود ندارد، تخلفاتی از جمله صدور گواهی اسقاط برای وسیله نقلیه اسقاط‌نشده، استفاده از قطعات خودروی فرسوده خارج از ضوابط بازسازی وسیله نقلیه اسقاط شده، کسر وجه از قیمت خرید خودرو و غیره صورت می‌پذیرد. توضیح: مطابق دستورالعمل تاسیس، فعالیت، نظارت و لغو پروانه مراکز اسقاط و بازیافت وسایل نقلیه فرسوده کشور مصوب کارگروه ماده ۱۸ (متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه‌وشهرسازی، کشور، سازمان محیط‌زیست، پلیس راهور، گمرک و ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت به نیابت از هیئت‌وزیران)، کلیه مراحل از رده‌خارج نمودن خودروهای فرسوده با نظارت دوربین‌های آنلاین کاملاً مکانیزه و بازدیدهای فیزیکی افسران ناجا و بازرسان سازمان راهداری در دو نوبت و ثبت ویدیویی کلیه مراحل اسقاط (پرس) وسیله نقلیه در مراکز اسقاط صورت می‌گیرد و در هر لحظه امکان دسترسی به فیلم‌های ضبط شده مراکز اسقاط وجود دارد. بر این اساس رخ دادن تخلف احتمالی در این مراکز منوط به تخلف سه مامور پلیس راهور، دو کارشناس ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت، یک کارمند سازمان راهداری و یک کارشناس فنی مهندسی راهور ناجا می‌باشد که هر چند محال نیست اما با هزینه‌های بالایی به همراه خواهد داشت که عملاً آن را مقرون به صرفه نمی‌کند، ضمناً در صورت اثبات تخلف، مرکز متخلف از ۶ ماه تا دو سال معلق می‌گردد. لازم به توضیح است از ابتدای سال ۱۳۹۹ کلیه افسران ناجا با دوربین پورتالی که بر روی لباس نظامی آن‌ها الصاق می‌گردد نسبت به احراز اصالت خودروهای فرسوده و اسقاط آن‌ها اقدام می‌نمایند.	تخلفات اصلی رخ داده در سال‌های گذشته در دستگاه‌های حاکمیتی ناظر بر مراکز اسقاط رخ داده است، به طور مثال: ■ پاک‌شدن حدود سه میلیون سند مشتمل بر تصاویر و فیلم‌های خودروهای اسقاط‌شده از سرورهای ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت و عدم بازنشانی آن‌ها بعد از دو سال (لازم به ذکر است محل پشتیبانی از سرورهای نامبرده در سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای بوده است و بدون هماهنگی بین این دو سازمان امکان امحاء این مستندات وجود نداشته). ■ فروش VIN های خودروهای سنگین و اسقاط مجدد آن‌ها (این اطلاعات در اختیار ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای بوده است) بر این اساس، بیش از آن که بخش خصوصی و مراکز اسقاط و بازیافت نیازمند نظارت بیشتر باشند که هم اینک نظارت‌ها بیش از اندازه و زمان‌بر هستند، (و به طور مثال برای اسقاط یک اتوبوس یا خودروی سنگین علاوه بر بازدید دو مرحله‌ای پلیس راهور که یک مرحله آن توسط سرهنگ مستقر در استان صورت می‌گیرد، فیلم از رده خارج نمودن این وسایل به ستاد اصلی راهور در تهران ارسال و پس از بازنگری که معمولاً بیش از یک‌ماه طول می‌کشد، تاییدیه اسقاط آن‌ها صادر می‌گردد) بکارگیری ابزارهای نظارتی در سامانه‌های جامع نهاد حاکمیت ضروری به نظر می‌رسد. متاسفانه طی سال‌های گذشته و خصوصاً در جایگزینی خودروهای تجاری (سنگین) با خودروهای وارداتی دارای سه‌سال کارکرد، با توجه به تخلفات فوق‌الاشاره در سازمان راهداری، ظرفیت و منابع مالی زیادی بر باد رفت و با اهمال‌های بی‌شماری که صورت‌گرفت از خودروهایی که در گذشته اسقاط شده بود مجدداً برای شماره‌گذاری خودروهای وارداتی استفاده شد.
---	---	---	---

۵	جلوگیری از تخلفات در مراکز معاینه فنی	در چالش‌های عنوان شده هیچ نام و نشانی از مراکز معاینه فنی که یکی از متولیان اصلی اسقاط و از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده بر اساس قانون نامطلوب بند ۴ آیین‌نامه ماده ۸ قانون هوای پاک هستند برده نشده است. در این مراکز تنها پلاک خودرو در سیستم چک می‌شود و سایر ارکان احراز اصالت خودرو مانند شماره شاسی (بدنه) و شماره موتور خودرو چک نمی‌شود و مشخصاً یک خودرو سنگین به تعداد نامحدودی با چسبیدن یک جفت پلاک بر روی آن امکان مراجعه به معاینه فنی و دریافت گواهی‌نامه تردد و کارت هوشمند و دریافت سهمیه گازوییل را دارد. این اقدام باعث استفاده خودروهای اسقاط شده از گازوییل سهمیه‌ای (ماهانه حدود ۳۰۰۰ لیتر) شده و عملاً بازار مراکز اسقاط و بازیافت را هم به چالش می‌کشاند.	بلا
۶	افزایش بی‌رویه قیمت خودروها در مقایسه با سایر کشورها	با افزایش بی‌رویه قیمت خودروها در سال‌های اخیر و کاهش قدرت خرید، امکان اسقاط خودروهای فرسوده برای اقشار عمدتاً کم‌درآمد به صورت مستمر در حال کاهش است. هر چند در سال‌های اخیر تسهیلاتی مانند اعطای وام برای مالکین خودروهای فرسوده در نظر گرفته شده، اما به دلیل شکاف بسیار زیاد قیمت خودروهای نو با خودروهای فرسوده، عملاً جاگزینی خودروهای فرسوده برای بسیاری از مالکین امکانپذیر نیست. برای مثال در سال ۱۴۰۰ در کلانشهرهایی مانند تهران، اصفهان بین ۵۰ تا ۷۰ میلیون تومان وام برای تعویض خودروهای فرسوده در نظر گرفته شده بود که این رقم با توجه به افزایش قابل ملاحظه قیمت خودروهای نو، برای بسیاری از مالکین غیرممکن بوده است.	بلا
۷	عدم بکارگیری مناسب ابزار عوارض و بیمه	در حال حاضر میزان عوارض و بیمه به تناسب افزایش سن خودروها افزایش پیدا نمی‌کند، در حالی که در بسیاری از کشورهای جهان متناسب با افزایش سن خودروها، میزان عوارض و بیمه خودروها نیز افزایش پیدا می‌کند تا در سن خاصی، نگهداری خودرو برای مالکین مقرون به صرفه نباشد. (با افزایش سن خودروها و افزایش آلودگی آن‌ها علاوه بر ضریب ریسک بیمه، هزینه‌های اجتماعی، محیط‌زیستی و بهداشتی جامعه افزایش می‌یابد.	متوسط

۸	بیمه عمر خودرو	از ابتدای تولید خودرو سالانه به همراه بیمه شخص ثالث حق بیمه‌ای به صورت اختیاری توسط افراد پرداخت شود تا از سن ۱۰ سال تا ۲۵ (با پرداخت‌های سالانه متفاوت) امکان دریافت این مبلغ و دریافت خودروی جایگزین خود را از خودروسازان داشته باشد. (این طرح آماده و امکان ارائه به بیمه مرکزی ایران می‌باشد)	متوسط
۹	عدم همکاری بانکها	بر اساس سیاست‌های اعلامی در سنوات گذشته مقرر شده بود تا وام‌های کم بهره (۴ درصد) در اختیار متقاضیان و مالکین خودروهای فرسوده قرار گیرد، اما در عمل بسیاری از بانک‌ها از این سیاست پیروی نکرده‌اند.	متوسط
۱۰	استفاده مجدد از قطعات وسیله نقلیه	بخش قابل توجهی از درآمد مراکز اسقاط از بازیافت و استفاده مجدد از قطعات وسایل نقلیه فرسوده می‌باشد لیکن حد و مرز مشخصی برای قطعات قابل استفاده وجود نداشته یا نیاز به بازنگری دارد.	پایین

جدول ۱۰ - داشبورد چالش‌ها، راهکارها و اولویت‌های نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران

۳.۶) فصل ۳ در یک نگاه

بر مبنای آنچه در این فصل بیان شد، به طور خلاصه می‌توان به یافته‌های زیر اشاره کرد:

- ۱) قوی‌ترین سیاست‌های تشویقی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل، در اقتصادهای لیبرالیستی و شیوه‌ی هماهنگی مبتنی بر بازار آزاد در جهان برقرار است و حکمران به موضوع نوسازی ناوگان عملاً به عنوان فرصتی برای اصلاح مداوم تراز تجاری و تحریک خوشه‌ی صنعتی نگاه می‌کند. در این سیستم‌ها، دولت به مالک خودروی فرسوده به منظور مشارکت در فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل یارانه و پاداش می‌دهد تا مالک خودروی فرسوده، در یک موقعیت برد-برد در مثبت کردن موازنه عمومی اقتصاد کلان انرژی مشارکت نماید.
- ۲) نوسازی ناوگان حمل‌ونقل در ایران قابلیت ارزش‌آفرینی بیش از ۵۰ میلیارد دلار در سال از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت، تحقق بیش از ۳ برابر کل تعهد غیرمشروط ایران به پیمان پاریس، فروش تا ۶ میلیارد دلار گواهی کاهش انتشار در بازارهای اروپا، توسعه صنعت حمل‌ونقل و ترانزیت با ظرفیت ۳ میلیارد دلار در سال را دارد. ظرفیت ارزش‌آفرینی ۶۰ میلیارد دلاری نوسازی ناوگان، معادل ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور بوده و برای نوسازی کل صنعت نفت ایران کفایت می‌کند.
- ۳) تحقق تعهدات کشور به پیمان‌نامه پاریس نه تنها که دشوار و پیچیده نیست، بلکه بسیار سهل‌الوصول و در دسترس است. از این منظر پیوستن ایران به پیمان پاریس نه تنها که به هیچ عنوان توسعه کشور را دچار توقف یا خلل نمی‌کند، بلکه دقیقاً سبب افزایش بهره‌وری در مصرف منابع داخلی و جذب سرمایه‌های خارجی معاف از تحریم می‌گردد و اقتصاد کشور را در عین تاب‌آوری شکوفا می‌نماید. بر همین مبنای مخالفت و کارشکنی در مسیر پیوستن ایران به پیمان پاریس دقیقاً در ضدیت با بندهای ۱، ۴، ۹، ۱۰ و ۱۲ اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^{۳۳} و هم‌راستا با اهداف دشمنان کشور در مسیر توسعه، شکوفایی و جذب سرمایه‌های خارجی بوده و عملاً سهم ایران در بازارهای جهانی عرضه اوراق کاهش انتشار را به رقبای کشور تقدیم می‌کند.

۳۳

بند ۱. تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

بند ۴. استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

بند ۹. اصلاح و تقویت همه‌جانبه‌ی نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

بند ۱۰. حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

بند ۱۲. افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

- توسعه‌ی پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان.
- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

فصل ۴: تنقیح مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان و حمل و نقل و آیین نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» پیشنهادی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۱.۴) تنقیح مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده

بر اساس آنچه در این پژوهش بیان شد، انباشت قریب به ۱۸۰ عنوان مقرر در نظام حکمرانی حمل و نقل و سوخت ریشه ناکارآمدی سیاست‌ها و اثربخش نبودن اقدامات حاکمیت در این حوزه بوده است. در این بخش مقررات این حوزه مطالعه گردیده و پیشنهادات بخش خصوصی در خصوص ابقا یا نسخ برخی از مقررات یاد شده ارائه می‌گردد (متن مقررات یادشده در پیوست ارائه گردیده است).

لازم به ذکر است که از سال ۱۳۸۳ تاکنون، ۱۷۹ عنوان مقرر در فضای حکمرانی ناوگان حمل و نقل ابلاغ گردیده که از بین آن‌ها ۶۳ عنوان به صورت مستقل قابلیت ارایه در این بخش را داشته و ۱۱۶ مورد به صورت اصلاحیه یا الحاقیه مقررات جاری یا نسخ مقررات منسوخ بوده‌اند که در پاورقی بخش پیوست، هر حکم معرفی گردیده‌اند.

شرایط مقررات یادشده در قالب یک داشبورد مدیریتی به شرح جدول زیر هستند:

ردیف	عنوان	وضعیت	پیشنهاد
۱	آیین نامه اجرایی ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو (تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۱۰/۱۷) شماره ابلاغ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۸-ت/۱۳۸۷-هـ/۲۴۳۳۶۸	دایر	دایر
۲	اعطای مجوز به دستگاه‌های اجرایی برای اجرایی نمودن فرآیند ثبت سفارش موتورهای چهارزمانه و اسقاط موتورهای دو زمانه برای قایق‌های تفریحی و صیادی (تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۷/۲۶) شماره ابلاغ: ۱۴۰۲/۸/۷-هـ/۰۸۸۹-ت/۱۳۹۲۵۴	دایر	دایر
۳	قانون ساماندهی صنعت خودرو (تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۲/۲۱) (شماره ابلاغ: ۴۳۳۴۷) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۲/۳/۲۸	دایر	دایر
۴	مصوبه شورای اقتصاد در مورد تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی و جایگزینی با خودروهای فرسوده (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸) شماره ابلاغ: ۶۵۳۹۹-۱۴۰۰/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۱/۱۱/۲۳	دایر	دایر
۵	نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص اعلام مغایرت قانونی تصویب نامه شماره ۹۷۷۷۱/ت/۶۰۲۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۶/۷ با موضوع: اسقاط موتور سیکلت و خودروهای دیزلی شماره ابلاغ: ۶۳۶۹۰/هـ ب-۱۴۰۱/۸/۹	دایر	دایر
۶	تصویب نامه در خصوص الزام کلیه تولیدکنندگان موتور سیکلت و خودروهای دیزلی به اخذ گواهی اسقاط نسبت به یک چهارم تولید ماهانه از مراکز اسقاط (تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۶/۲-) شماره ابلاغ: ۹۷۷۷۱/ت/۶۰۲۰۰-هـ/۱۴۰۱/۶/۷	دایر	ابطال

۷	تصویب نامه هیئت وزیران درخصوص واردات خودرو (تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۵/۲۶) شماره ابلاغ: ۹۵۲۴۰/ت/۵۹۸۶۰-هـ ۱۴۰۱/۶/۳	دایر	دایر
۸	مصوبه شورای عالی اداری درخصوص بازننگری و اصلاح نظام تصمیم گیری شوراها و کمیته ها و سازماندهی مراجع و نهادهای تصمیم گیرنده موازی و غیر ضرور در راستای اجرای سند تحول دولت مردمی (تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۱/۳۱) شماره ابلاغ: ۱۴۰۱/۳/۲ - ۱۴۶۳۹	دایر	پیگیری مجدانه از دولت جهت اجرایی شدن
۹	ابلاغ مصوبات یکصد و بیست و هفتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵) شماره ابلاغ: ۱۴۰۰/۱۱/۳۰ - ۶۰/۲۸۶۰	دایر	ابطال
۱۰	نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب نامه هیئت وزیران به شماره ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴ هـ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۲ با موضوع اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده- شماره ابلاغ: ۴۷۶۶۳/هـ ب- ۱۴۰۰/۶/۱۳	دایر	دایر
۱۱	بخشنامه گمرک در خصوص ترخیص کامیون های وارده از محل بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی کشور (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۲۱) شماره ابلاغ: ۵۲۲۸۸۳/۱۴۰۰	دایر	ابطال
۱۲	سند ارتقای بهره وری بخش حمل و نقل (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۹) شماره ابلاغ: ۴۱۸۹۰/ت/۵۸۹۲۴ هـ- ۱۴۰۰/۴/۱۹	دایر	ابطال
۱۳	مصوبه شورای عالی انرژی به منظور عملیاتی نمودن آیین نامه اجرایی «ایجاد بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست» (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۷) شماره ابلاغ: ۲۰۹۷۳۴ - ۱۴۰۰/۴/۷	دایر	دایر
۱۴	آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک (تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۳/۹) شماره ابلاغ: ۲۷۹۷۹/ت/۵۸۲۹۴ هـ- ۱۴۰۰/۳/۱۲	دایر	دایر
۱۵	برنامه کاهش آلودگی هوا در هشت شهر بزرگ کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۰/۱۰/۴) شماره ابلاغ: ۲۱۲۳۳۶/ت/۴۶۳۲۰ هـ- ۱۳۹۰/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۹	دایر به جز مواد ۱، ۶، و ۷	بازنگری اساسی بر مبنای سیاهه انتشار هر شهر
۱۶	قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۱۱/۱۰) (شماره ابلاغ: ۱۰۵۴) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۲	دایر	دایر
۱۷	قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۲/۱) (شماره ابلاغ: ۲۱۹۲۵) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۲	دایر	دایر

۱۸	آیین‌نامه اجرایی قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۶/۵) شماره ابلاغ: ۴۰۵۸۶/ت/۹۲۳۰۵ ک ۱۳۸۷/۶/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۱۲/۲۷	دایر به جز مواد ۹، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۱۵	ابطال
۱۹	بخشنامه گمرک جمهوری اسلامی ایران در خصوص ترخیص کامیون‌های بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۱۲/۳) شماره ابلاغ: ۹۹/۱۴۹۲۳۵۱	دایر	ابطال
۲۰	تصویب‌نامه در خصوص واریز مبلغ یک میلیون ریال برای اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده (تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۵/۱۵) شماره ابلاغ: ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴ هـ-۵۷۶۱۴-۱۳۹۹/۵/۲۲	دایر	ابطال
۲۱	تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروهی بر اجرای برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها (تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۳/۱۹) شماره ابلاغ: ۳۸۴۵۴/ت/۳۱۷۲ هـ-۵۳۱۷۲-۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۵/۵	دایر	دایر
۲۲	آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک) (تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۶/۳۱) شماره ابلاغ: ۱۰۰۶۰۲/ت/۵۵۰۷۲ هـ-۵۵۰۷۲-۱۳۹۷/۷/۳۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۵/۵	دایر	بازنگری و تعریف الزامات فنی و حدود مجاز و استانداردها در مقررات فنی متناسب
۲۳	تصویب‌نامه در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات [و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت سوخت] (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۶/۵) شماره ابلاغ: ۴۰۵۸۷/ت/۹۲۳۰۸ ک ۱۳۸۷/۶/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۳/۲۵	دایر به جز مواد ۴، ۹، ۱۹، ۲۰، ۲۱ و ۲۲	بازنگری و بازتعریف سند ملی دولت الکترونیک
۲۴	تصویب‌نامه شورای اقتصاد در خصوص طرح ایجاد سامانه اجرای سیستم پایش هوشمند تردد ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای (سپهتن) برای سیصد و شصت و هشت هزار دستگاه ناوگان دیزلی برون شهری (تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۱۰/۳۰) شماره ابلاغ: ۶۷۱۷۲۲/۱۳۹۸/۱۱/۲۰	دایر	ابطال
۲۵	آیین‌نامه اجرایی طرح جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف (موضوع تبصره بند (ب) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران) (تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۱۰/۸) شماره ابلاغ: ۱۳۱۵۶۴/ت/۵۵۵۳۴ هـ-۵۵۵۳۴	دایر	بازنگری و تعریف الزامات فنی و حدود مجاز و استانداردها در مقررات فنی متناسب
۲۶	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۱۲/۴) (شماره ابلاغ: ۱۷۷۰) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۱۰/۸	دایر	دایر

۲۷	تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در خصوص تعیین اعضای کارگروه‌های تخصصی ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها و وظایف تفصیلی آن‌ها (تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۱۱/۱۹) شماره ابلاغ: ۱۷۳۴۹۶/ت۵۰۲۰۴/۱۳۹۲/۱۱/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۶/۲۷	دایر	ابطال
۲۸	مصوبه شورای اقتصاد در خصوص عدم تصویب طرح جایگزینی صد هزار دستگاه خودروی فرسوده ناوگان کرایه برون شهری با خودروی سواری دیزلی بنا به ملاحظات اقتصادی و زیست محیطی (تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۶/۱۱) شماره ابلاغ: ۳۵۰۲۵۱/۱۳۹۸/۶/۳۱	دایر	
۲۹	مصوبه شورای اقتصاد در مورد طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری (تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۱۲/۲۷) شماره ابلاغ: ۱۲۸۸۴۵/۱۳۹۷/۳/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۳/۱۳	دایر	ابطال
۳۰	آیین‌نامه اجرایی بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۷/۱) شماره ابلاغ: ۸۷۶۱۵/ت۵۵۵۲۸۴-۱۳۹۷/۷/۴	دایر	دایر
۳۱	آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک (تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۶/۲۱) شماره ابلاغ: ۵۵۵۰۷۴/ت۹۵۲۰۰-۱۳۹۷/۷/۱۸	منسوخ	
۳۲	تصویب‌نامه در خصوص تشکیل ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها (تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۶/۲۴) شماره ابلاغ: ۱۲۰۰۴۴/ت۴۹۵۸۶-۱۳۹۲/۶/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۷/۵/۲۴	منسوخ	
۳۳	تصویب‌نامه در خصوص مستثنی‌شدن شرکت‌های خودروساز و متقاضیان دارای خودروی فرسوده مشمول طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان فرسوده حمل و نقل تجاری درون شهری و برون شهری از شروط نداشتن بدهی غیر جاری، چک برگشتی و رعایت نسبه مالکانه جهت دریافت تسهیلات/تعهدات (تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۴/۳) شماره ابلاغ: ۴۱۵۹۸/ت۵۵۴۸۲-۱۳۹۷/۴/۵	دایر	ابطال خلاف مواد ۸ و ۵۲ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
۳۴	اصلاح جزء «د» بند (۳) تصویب‌نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت۴۰۵۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ [در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت] (تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۷/۱۰) شماره ابلاغ: ۴۹۲۰۸/ت۱۲۶۶۵۳-۱۳۹۲/۷/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۷/۲/۱۶	منسوخ	

۳۵	اصلاح ردیف‌های (۱۴۹) تا (۳۳۳) جدول پیوست تصویب‌نامه شماره ۵۸۱۰۱/ت/۵۴۳۴۹ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۵ با موضوع بلامانع بودن شماره گذاری تعداد ۴۱۶۵ دستگاه خودرو دارای استاندارد آلایندگی یورو ۳ منوط به نصب فیلتر دوده (DPF) یا اسقاط یک دستگاه خودرو فرسوده مشابه به ازای (۳) دستگاه خودروی تولیدی (تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۲/۳) شماره ابلاغ: ۵۵۵۰۸۷/ت/۲۸۰۵۵ ۱۳۹۷/۳/۷	دایر	ابطال
۳۶	مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۶۵) هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای (۱۰) تن با سن بالاتر از (۳۵) سال (تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۲/۲۵) شماره ابلاغ: ۱۷۴۲۸۸ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۱	منسوخ	
۳۷	آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست (تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۱۱/۳۰) شماره ابلاغ: ۱۷۴۶۷۱۰-۱۳۹۶/۱۲/۱۹	دایر	دایر
۳۸	آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۱۲/۱۷) شماره ابلاغ: ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ ک ۱۳۸۸/۳/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸	دایر به جز ماده ۴	بازنگری اساسی و به‌روزرسانی به شرح مندرج در بخش ۴-۲ این فصل
۳۹	تصویب‌نامه در خصوص تسویه مطالبات انباشته معوق خودروسازان داخلی (تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۲/۳) شماره ابلاغ: ۱۵۲۹۴۸/ت/۵۱۶۳۴ هـ- ۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸	ماده ۱ دایر	ابطال
۴۰	اتخاذ تصمیماتی در خصوص ساماندهی و توسعه حمل‌ونقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف (تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۴/۳۱) شماره ابلاغ: ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶ ۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸	دایر	ابطال
۴۱	قانون هوای پاک (تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۴/۲۵) (شماره ابلاغ: ۶۱۵۹۹)	دایر	بازنگری و تعریف الزامات فنی و حدود مجاز و استانداردها در مقررات فنی متناسب
۴۲	قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۹/۱۸) (شماره ابلاغ: ۱۶۰۹۹۹) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۲/۲۰	دایر	بازنگری اساسی و به‌روزرسانی
۴۳	مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۱۷۰۰) اتوبوس فرسوده دیزلی درون شهری با اتوبوس‌های گازسوز (تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۸/۲۶) شماره ابلاغ: ۱۱۸۸۲۰ ۱۳۹۳/۱۰/۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۵/۶/۲۳	منسوخ	

بازنگری اساسی و به‌روزرسانی	دایر	تصویب‌نامه درخصوص اقدامات مربوط به برنامه مشارکت ملی در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای (تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۷/۱۵) شماره ابلاغ: ۱۱۲۴۱۱/ت/۵۲۵۱۳-هـ ۱۳۹۴/۸/۲۶	۴۴
بازنگری اساسی و به‌روزرسانی	دایر	آیین‌نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل‌های الحاقی (تاریخ تصویب: ۱۳۹۱/۹/۱۹) شماره ابلاغ: ۲۱۷۸۴۵/ت/۴۸۱۵۳هـ ۱۳۹۱/۱۱/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۶/۲۲	۴۵
بازنگری اساسی و اصلاح و روان‌سازی سازوکار اجرا	دایر	آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۴/۲۱) شماره ابلاغ: ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹-هـ ۱۳۹۴/۵/۲۷	۴۶
دایر	دایر	اتخاذ تصمیماتی به منظور روان‌سازی تامین سوخت مورد نیاز ناوگان حمل‌ونقل بار و مسافر (تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۱/۵) شماره ابلاغ: ۱۳۷۳۱۹/ت/۵۱۵۱۲-هـ ۱۳۹۲/۱۱/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۵/۴	۴۷
ابطال	دایر	آیین‌نامه حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در بهبود ایمنی و مصرف سوخت و آلایندگی وسایل نقلیه (تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۱۱/۲۵) شماره ابلاغ: ۲۳۶۱۳۳/ت/۴۳۲۸۰-ک ۱۳۸۸/۱۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۴/۳۱	۴۸
ابطال	ماده ۱ دایر	تصویب‌نامه وزیران عضو کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی در خصوص شماره گذاری اتوبوس‌های شهری، مینی‌بوس‌های دیزلی و جدول جایگزین جهت تسهیلات بانکی و کمک بلاعوض برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده عمومی (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۵/۲۷) شماره ابلاغ: ۱۱۷۰۱۷/ت/۴۵۰۲۲-ک ۱۳۸۹/۵/۲۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۲/۷/۱۰	۴۹
ابطال	دایر	تصویب‌نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت‌وزیران در امور مربوط به حمل‌ونقل و سوخت و اجرای قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت-مصوب ۱۳۸۶- به کارگروه «توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» (تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۵/۱۹) شماره ابلاغ: ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۴۵۸-هـ ۱۳۸۸/۷/۲۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۱/۱۱/۱	۵۰
ابطال	دایر	قانون اصلاح مواد (۲) و (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل شورای عالی انرژی کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۸۱/۴/۳۰) (شماره ابلاغ: ۲۳۸۰۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۰/۴/۸	۵۱

۵۲	تصویب نامه راجع به راه اندازی و پشتیبانی سامانه هوشمند، جامع و یکپارچه پایش مصرف سوخت و مدیریت تردد ناوگان حمل و نقل عمومی (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۵/۳۰) شماره ابلاغ: ۱۳۸۹/۶/۲۳ ت/۴۵۱۹۸ ان ۱۳۹۲۴۶	دایر	ابطال و جایگزینی با مقررات فنی
۵۳	تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۳/۲۹) شماره ابلاغ: ۱۰۰۹۴۸ ت/۴۴۸۶۸ ان-۱۳۸۹/۵/۹	دایر	ابطال و جایگزینی با مقررات فنی
۵۴	آیین نامه اجرایی ماده (۵) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت- مصوب ۱۳۸۶- (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۱/۹) شماره ابلاغ: ۴۲۵۹۸/۴۲۱۰	دایر	دایر
۵۵	تصویب نامه در خصوص تشکیل کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۷/۲۱) شماره ابلاغ: ۱۳۸۷/۷/۳۰ ه-۴۱۰۴۸ ت/۱۳۱۴۰۱	مواد ۲ تا ۴ دایر	ابطال
۵۶	تصویب نامه در خصوص تعیین اعضای کارگروه (ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت) به عنوان نمایندگان ویژه رییس جمهور جهت تصمیم گیری (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۲/۱) شماره ابلاغ: ۱۳۹۴۳ ت/۳۹۶۱۴ ه-	منسوخ	
۵۷	تصویب نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت وزیران به وزیران عضو ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت (تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۲/۱) شماره ابلاغ: ۱۳۹۳۴ ت/۳۹۶۱۴ ه- ۱۳۸۷/۲/۴	منسوخ	
۵۸	آیین نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۵/۲) شماره ابلاغ: ۶۹۴۷۵ ت/۳۷۴۵۶ ک ۱۳۸۶/۵/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۷/۳/۸	دایر	ابطال
۵۹	تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۸۵/۱۲/۲۴) (شماره ابلاغ: ۱۷۴۹۰۰)	منسوخ	
۶۰	آیین نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۸۵/۱/۱۶) شماره ابلاغ: ۱۱۴۴۶ ت/۳۴۹۲۹ ه ۱۳۸۵/۲/۱۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۶/۴/۳۱	دایر	ابطال
۶۱	تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۱۲/۲۵) (شماره ابلاغ: ۸۹۵۴۷)	منسوخ	
۶۲	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا (تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۳/۱۰) (شماره ابلاغ: ۱۹۶۵۵)	دایر	دایر
۶۳	استفاده نمودن وارد کنندگان خودرو از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی بابت خروج خودروهای خارج از رده (تاریخ تصویب: ۱۳۸۲/۶/۲۶) شماره ابلاغ: ۲۸۵۸۰ ت/۲۸۹۸۵ ک- ۱۳۸۳/۷/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۲/۶/۲۶	دایر	ابطال

جدول ۱۱ - داشبورد مدیریتی مقررات فضای حکمرانی ناوگان حمل و نقل، وضعیت کنونی مقررات و پیشنهادات بخش خصوصی در خصوص آنها

۴.۲) آیین‌نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» پیشنهادی شورای گفتگوی دولت و بخش

خصوصی

بر اساس مطالعات این پژوهش، در مسیر رفع چالش‌ها و نیل به فرصت‌ها، آنچنان که فرآیند نوسازی ناوگان حمل‌ونقل و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده با ظرفیت ماده ۱۲ قانون رفع موانع رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور دارای یک مدل اقتصادی پایدار و خود اتکا شود و ضمن احترام به حقوق مالکیت و آزادی اقتصادی، نگاه بلندمدت ملی جایگزین نگاه کوتاه‌مدت بخشی شود و موقعیت‌های ایجاد فساد، رانت و تعارض منافع تا حد امکان به حداقل رسد، آیین‌نامه اجرایی از رده خارج کردن خودروهای فرسوده جهت طرح از سوی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در هیئت‌دولت به شرح زیر پیشنهاد می‌گردد:

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۴ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده ۱۰ قانون «ساماندهی صنعت خودرو»، ماده ۱۲ قانون «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»، ماده ۸ قانون «هوای پاک» و احکام قوانین «توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» و «اصلاح الگوی مصرف انرژی» آیین‌نامه «از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- واژه‌ها و اصطلاحات زیر در این آیین‌نامه در معانی مشروح مربوط بکار می‌روند:
الف- ستاد: ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت.

ب- نظارت عالی: سیاست‌گذاری، پایش نحوه اجرای فرایند، تعیین مجری و پیگیری اقدامات لازم در راستای از رده خارج کردن وسایل نقلیه فرسوده، کاهش مصرف سوخت و کاهش آلودگی هوا.

پ- وسیله نقلیه: هر وسیله‌ای که دارای نیروی محرکه بوده و فرمانی به منظور جهت‌دهی و هدایت داشته باشد.

ت- وسیله نقلیه فرسوده: خودرو و وسیله نقلیه‌ای که پس از رسیدن به سن مرز فرسودگی، موضوع ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون هوای پاک (مصوب ۱۴۰۰/۳/۹)^{۳۴} به تقاضای مالک یا به ترتیب مقرر در بند ۴ از ماده ۱ آیین‌نامه موصوف از رده خارج می‌گردد.

ث- اسقاط^{۳۵}: خرد و جدا کردن اجزاء تشکیل‌دهنده وسیله نقلیه فرسوده با هدف بازتولید یا بازیافت این اجزاء و ممانعت از تبدیل آن‌ها به پسماند، به صورتی که وسیله نقلیه قابلیت استفاده مجدد در چرخه حمل‌ونقل را نداشته باشد و مطابق قانون و مقررات شرایط لازم برای ابطال اسناد آن فراهم شود.

ج- بازتولید^{۳۶}: تبدیل مواد و کالای قابل بازیابی به محصولات هم‌رده یا بالاتر^{۳۷} قابل استفاده در زنجیره ارزش.

چ- بازیافت^{۳۸}: تبدیل مواد و کالای قابل بازیابی به مواد (با رده پایین‌تر)^{۳۹} یا انرژی قابل استفاده در زنجیره ارزش.

ح- گواهی اسقاط: گواهی دارای شناسه منحصر به فرد و یکتا که نشان دهنده انجام فرآیند اسقاط و از رده خارج شدن صحیح و مورد تایید مراجع ذی‌صلاح برابر شرایط مندرج در این آیین‌نامه صادر می‌گردد و قابل استفاده برای ذی‌نفعان می‌باشد.

^{۳۴} شماره ابلاغ: ۲۷۹۷۹/ت/۵۸۲۹۴ هـ تاریخ ابلاغ ۱۴۰۰/۳/۱۲

^{۳۵} Dismantling

^{۳۶} Remanufacturing

^{۳۷} Same-grade or higher-grades

^{۳۸} Recycling

^{۳۹} Lower-grades

خ- مراکز اسقاط و بازیافت: واحدهای صنعتی که مطابق مصوبه جلسه ۶۷ هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب‌وکار مندرج بر درگاه ملی مجوزهای کشور، با برخورداری از پروانه بهره‌برداری مجاز به فعالیت در رسته اسقاط و بازیافت خودرو و وسایل نقلیه هستند.

د- فراجا: فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۲- ارزش گواهی اسقاط جهت استفاده برای شماره‌گذاری وسیله نقلیه ساخت داخل و واردات وسایل نقلیه و قطعات یدکی خارجی متناسب با نوع وسیله نقلیه فرسوده (انواع دیزل، موتورسیکلت، سواری شخصی و عمومی و...) با رعایت صرفه و صلاح مالک وسیله نقلیه فرسوده توسط سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تعیین می‌شود.

تبصره- مراکز اسقاط و بازیافت مکلفند حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از تقاضای رسمی تولیدکنندگان خودرو و موتورسیکلت در پایگاه اطلاعاتی ستاد حسب مورد گواهی اسقاط در اختیار آنان قرار دهند. چنانچه پس از اعلام تقاضای تولیدکنندگان خودرو و موتورسیکلت، مراکز اسقاط قادر به ارائه گواهی اسقاط نباشد، به منظور جلوگیری از توقف تولید، تولیدکنندگان یادشده معادل ۱/۵ درصد قیمت خودرو یا موتورسیکلت را متناسب با تقاضای اعلامی به حساب صندوق حمایت از توسعه و نوسازی صنعت خودرو واریز می‌نمایند. نیروی انتظامی موظف است با ارائه گواهی‌های موضوع این بند نسبت به شماره‌گذاری اقدام نمایند.

ماده ۳- در اجرای تکالیف ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مواد ۲۰۱ قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، تبصره‌های ۲۰۱ ماده ۸ قانون هوای پاک، هر گواهی اسقاط در نیمه عمر سال‌های بازگشت سرمایه، مقدار متوسط فرآورده صرفه‌جویی‌شده در اثر از رده خارج شدن وسیله نقلیه فرسوده را به ترتیب مندرج در جدول (۱) به نفع مالک وسیله نقلیه فرسوده حواله می‌نماید. سازمان برنامه و بودجه مکلف است با رعایت سازوکار مندرج در تبصره ۱ ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مجموع فرآورده صرفه‌جویی‌شده حاصل از رده خارج شدن وسایل نقلیه فرسوده را در بودجه سنوات سررسید گواهی محسوب و ذخیره نماید. مالک وسیله نقلیه فرسوده یا ذی‌نفع گواهی اسقاط می‌تواند حواله یادشده را در ازای دریافت وجه نقد:

(۱) جهت استفاده برای شماره‌گذاری وسیله نقلیه ساخت داخل و واردات وسایل نقلیه و قطعات یدکی خارجی (موضوع ماده ۲)،

(۲) در بورس انرژی ایران به دولت،

(۳) یا به صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی،

(۴) خودروسازان،

(۵) واردکنندگان خودرو و قطعات منفصله،

(۶) ارایه‌دهندگان تسهیلات مالی و لیزینگ،

(۷) یا در قالب گواهی صرفه‌جویی انرژی موضوع بند ۵ از ماده ۱ آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست واگذار نمایند. مطابق بند الف از ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، صادرات، صادرات در ازای واردات و تهاتر فرآورده‌های موضوع این ماده مجاز است. تعداد سال‌های بازگشت سرمایه برای هر یک از انواع وسیله نقلیه در سه ماه ابتدایی هر سال بر اساس نرخ متوسط بنزین و نفت گاز و متوسط قیمت آن کلاس از وسیله نقلیه در بازار جهانی، به دعوت وزیر صنعت، معدن و تجارت توسط کمیسیون صرفه‌جویی انرژی موضوع بند ۵ از ماده ۱ آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست تعیین شده و در صورت تغییرات بیش از مثبت یا منفی ۱۰ درصد اصلاح می‌گردد.

جدول (۱) ۴۰

ردیف	نوع وسیله نقلیه	تعداد ناوگان فرسوده	متوسط پیمایش سالانه هر دستگاه (کیلومتر)	فرآورده	متوسط صرفه جویی سالانه حاصل از نوسازی هر دستگاه (لیتر)
۱	سواری، ون و وانت	۳,۵۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بنزین	۲,۷۰۰
۲	موتورسیکلت (جایگزینی با برقی)	۹,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	بنزین	۱,۲۰۰
۳	کامیون ۱۰-۱۸ تن	۵۸,۷۰۰	۱۰۰,۰۰۰	نفت گاز	۳۹,۸۰۰
۴	کامیون ۱۹-۲۶ تن	۳۳۳,۴۰۰	۱۳۰,۰۰۰	نفت گاز	۴۱,۶۰۰
۵	کشنده	۱۵۲,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	نفت گاز	۹۲,۶۰۰
۶	کامیونت	۳۲,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	نفت گاز	۲۱,۰۰۰
۷	مینی بوس	۲۷,۴۰۰	۸۰,۰۰۰	نفت گاز	۲۱,۰۰۰
۸	اتوبوس دیزلی برون شهری	۴,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	نفت گاز	۱۵۹,۳۰۰

تبصره-۵ کارگروه موضوع ماده ۱۰ موظف است گزارش سالانه اقدامات موضوع این آیین نامه را جهت ثبت در فهرست اقدامات جمهوری اسلامی ایران به منظور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به سازمان حفاظت محیط زیست گزارش نماید. سازمان مکلف است میزان کاهش ناشی از اجرای احکام مربوط را محاسبه و در حساب ملی کاهش داوطلبانه انتشار گازهای گلخانه‌ای جهت کسر از تعهدات بین المللی کشور ثبت نماید. سازمان می تواند منابع مالی مربوط به کاهش آلاینده های گلخانه ای موضوع این تبصره را در قالب اعتبار کربن از صندوق های بین المللی دریافت و جهت هزینه در پروژه های کاهش آلودگی هوا از طریق صندوق ملی محیط زیست هزینه نماید.

ماده ۴- دستگاه های مربوط در از رده خارج کردن وسایل نقلیه فرسوده به شرح زیر می باشند:

الف- ستاد به عنوان مرجع نظارت عالی.

ب- فراجا به عنوان مسؤول احراز اصالت وسیله نقلیه در مراکز اسقاط و بازیافت و انتقال داده های مرکز شماره گذاری به ستاد و ابطال نهایی اسناد و مدارک، پلاک و کارت سوخت وسایل نقلیه پس از اسقاط.

پ- مراکز اسقاط و بازیافت خودرو به عنوان عامل اجرای عملیات اسقاط.

ماده ۵- مراحل اسقاط وسایل نقلیه فرسوده به ترتیب زیر است:

الف- مراجعه مالک وسیله نقلیه فرسوده به همراه وسیله نقلیه و مدارک به مرکز اسقاط و بازیافت خودرو.

ب- تشکیل پرونده و ارسال به پلیس راهور فراجا جهت کنترل و بررسی صحت و اصالت مدارک و صدور فرم بازدید.

پ- بازدید کارشناس پلیس راهور، تایید اصالت وسیله نقلیه و صدور دستور اسقاط و تایید اسقاط وسیله نقلیه در حضور مدیر و کارشناس مرکز اسقاط و بازیافت، در حد ارکان اسقاط شامل برش ستون و سقف، سوراخ نمودن موتور، از بین بردن شماره های شاسی، بدنه، موتور و فک پلاک به گونه ای که در چرخه حمل و نقل مجدد قابل استفاده نباشد. - ثبت اسقاط وسیله نقلیه توسط مرکز اسقاط و بازیافت خودرو در پایگاه اطلاعاتی ستاد.

۴۰ اطلاعات مربوط به متوسط پیمایش و متوسط صرفه جویی عینا از جدول ذیل بند ۲۱ مصوبه شماره ۱۲۸۸۴۵ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰ شورای اقتصاد استخراج شده اند.

ث- بارگذاری تأییدیه اسقاط وسیله نقلیه فرسوده در پایگاه اطلاعاتی ستاد توسط پلیس راهور فراجا و صدور گواهی اسقاط توسط پایگاه اطلاعاتی ستاد جهت عرضه به بورس انرژی ایران یا سایر ذی‌نفعان.

تبصره ۵- تأییدیه اسقاط وسایل نقلیه فرسوده حداقل یک بار در هفته توسط فراجا در پایگاه اطلاعاتی ستاد به صورت سرویس زنده ارسال و بارگذاری می‌گردد.

ماده ۶- به منظور کاهش تخلفات، راستی‌آزمایی و بالابردن امنیت اطلاعات ورودی به پایگاه اطلاعاتی ستاد، فراجا موظف است دسترسی به‌روز به مشخصات وسایل نقلیه‌ای را که برابر مقررات فرسوده محسوب می‌شوند، به نحوی برای پایگاه اطلاعاتی ستاد مهیا نماید که امکان بررسی اطلاعات ثبت شده وسایل نقلیه برای پایگاه اطلاعاتی ستاد فراهم گردد.

ماده ۷- بازتولید و یا استفاده مجدد از موتور، شاسی، اسکلت اتاق، دستگاه سوخت‌رسان و دستگاه انتقال نیروی وسیله نقلیه در درون چرخه حمل‌ونقل ممنوع است و فراجا موظف است با متخلفین برخورد نماید.^{۴۱} دستورالعمل فرآیند باز کردن، تأیید کردن و استفاده مجدد در مصارفی غیر از چرخه حمل‌ونقل به پیشنهاد کارگروه موضوع ماده ۱۰ توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۸- احراز اصالت وسیله نقلیه و گواهی اسقاط در مراکز اسقاط و بازیافت بنا به تشخیص پلیس، توسط کارشناس رسمی یا کارشناس یا کاردان فنی فراجا انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- در صورت عدم تأیید مدارک در بند «ب» ماده (۵) و یا عدم همخوانی اطلاعات وارد شده با اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعاتی ستاد، وسیله نقلیه فرسوده در مرکز اسقاط و بازیافت باقی مانده و کارشناس مرکز اسقاط و بازیافت با همکاری فراجا موظفند ظرف ده روز نسبت به تعیین تکلیف وسیله نقلیه مربوط اقدام و پرونده را مطابق ماده ۳۰ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸) به واحد رسیدگی به اعتراضات موضوع ماده ۵ قانون موصوف ارجاع نمایند.

تبصره ۲- در صورت احراز تخلف مراکز اسقاط و بازیافت در خصوص واگذاری وسیله نقلیه اسقاط شده یا قطعات اصلی آن (موتور، شاسی، اسکلت اتاق، دستگاه سوخت‌رسان و دستگاه انتقال نیرو) به تشخیص فراجا موضوع، اعزام کارشناس به مرکز اسقاط و بازیافت مذکور به مدت سه ماه متوقف می‌شود و مراتب به همراه مستندات جهت تصمیم‌گیری به کارگروه موضوع ماده (۱۰) منعکس می‌گردد.

ماده ۹- در هر استان، هیئتی مرکب از نمایندگان معاونت امور عمرانی استاندار، سازمان حفاظت محیط‌زیست استان، سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، پلیس راهور استان و نماینده مراکز اسقاط و بازیافت استان تشکیل و به ستاد معرفی می‌شود تا با برگزاری جلسات ماهانه، عملکرد عملیات اسقاط استان را رسیدگی و به کارگروه موضوع ماده ۱۰ گزارش نماید.

ماده ۱۰- کارگروهی مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست، پلیس راهور فراجا، و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در وزارت راه و شهرسازی تشکیل می‌شود و مکلف است:

الف- عملکرد ماهانه استان‌ها را بررسی، جمع و گزارش نماید.

ب- دستورالعمل تعیین ظرفیت، نحوه فعالیت، نحوه نظارت و لغو پروانه بهره‌برداری مراکز اسقاط و بازیافت را تدوین و ابلاغ نماید.

^{۴۱} ابطال تبصره ۱ از ماده ۴ مصوبه «اتخاذ تصمیماتی در خصوص ساماندهی و توسعه حمل‌ونقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف» (تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۴/۳۱) شماره ابلاغ: ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶ ن ۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸

تبصره ۱- سقف صدور گواهی اسقاط در هر مرکز اسقاط و بازیافت برابر با ظرفیت مندرج در پروانه بهره‌برداری است که در دستورالعمل موضوع این بند بر اساس شاخص‌هایی نظیر ظرفیت ماشین‌آلات، تعداد پرسنل بیمه‌شده شاغل، وضعیت مالیاتی مرکز اسقاط و بازیافت و سایر شاخص‌های مرتبط مرکز تعریف می‌گردد

تبصره ۲- مراکز اسقاط و بازیافت خودرو مشروط به ارایه اسناد فروش ضایعات به صنایع بازیافت دارای پروانه بهره‌برداری مشمول ماده ۵ قانون کمک به ساماندهی پسماندهای عادی با مشارکت بخش غیردولتی هستند. هرگونه فروش ضایعات مراکز اسقاط و بازیافت به اشخاص غیرمجاز (اعم از شبکه‌های دلالی، سوداگری و واحدهای غیررسمی) اکیدا ممنوع است.

ماده ۱۱- صندوق حمایت از توسعه و نوسازی صنعت خودرو مکلف است نسبت به ارائه تسهیلات ارزان‌قیمت یا کمک‌های بلاعوض به طرح‌های جایگزینی وسایل نقلیه فرسوده اقدام نمایند.

ماده ۱۲- اجرای مواد ۱۱ و ۱۲ آیین‌نامه در زمینه کنترل و کاهش آلودگی موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک متوقف می‌شود.

ماده ۱۳- به منظور تشویق در تولید خودروها و موتورسیکلت‌های برقی، ارایه گواهی اسقاط برای این دسته از وسایل نقلیه معادل ۳۰ درصد از موضوع تبصره ۲ ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو می‌باشد.

مراجع

- [1] "What is Good Governance?," United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP), Bangkok, Thailand, 2009.
- [2] "Sub-Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth," World Bank, Washington, D. C., 1989.
- [3] Governance and Development, Washington, D.C., USA: The World Bank, 1992.
- [4] N. Hermes, W. Salverda, H. W. Hoen and J. Ahrens, "State, Society and Development: Lessons for Africa?," University of Groningen; CDS Research report; Vol. 7, Groningen, Holland, 1999.
- [5] J. Elster, The Cement of Society, A Survey of Social Order, Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1989.
- [6] "EEA Glossary, Command-and-Control," European Environmental Agency, [Online]. Available: <https://www.eea.europa.eu/help/glossary/eea-glossary/command-and-control>.
- [7] R. Baldwin, M. Cave and M. Lodge, Understanding Regulation: Theory, Strategy, and Practice, Oxford, UK: Oxford University Press, 2011.
- [8] "EEA Glossary, Market-Based Instrument," European Environmental Agency, [Online]. Available: <https://www.eea.europa.eu/help/glossary/eea-glossary/market-based-instrument>.
- [9] "Index of Economic Freedom: Iran," The Heritage Foundation, Washington, D.C., USA, 2023.
- [10] "Supporting the energy transition," 2024. [Online]. Available: <https://www.aramco.com/en/sustainability/climate-and-energy/supporting-the-energy-transition>.
- [11] "Advancing Climate Solutions Report: Low Carbon Solutions," 8 January 2024. [Online]. Available: <https://corporate.exxonmobil.com/sustainability-and-reports/advancing-climate-solutions/low-carbon-solutions>.
- [12] "Chevron New Energies: Accelerating Lower Carbon Solutions," 2024. [Online]. Available: <https://www.chevron.com/what-we-do/energy/new-energies>.

- [13] "Renewables and power: Creating value through integration," 2024. [Online]. Available: <https://www.bp.com/en/global/corporate/what-we-do/renewables-and-power.html>.
- [14] "The transition to renewable energy is made possible by our knowledge from oil and gas.," 2024. [Online]. Available: <https://www.equinor.com/energy/renewable-energy-and-low-carbon-solutions>.
- [15] "Intended Nationally Determined Contribution," Department of Environment - Islamic Republic of Iran, Tehran, Iran, 2015.
- [16] "Iran (Islamic Republic of) | Targets," Climate Action tracker, 2021. [Online]. Available: <https://climateactiontracker.org/countries/iran/targets/>.
- [17] J. Gabbatiss, "Country Profile: Iran," Carbon Brief, 20 February 2020. [Online]. Available: <https://www.carbonbrief.org/the-carbon-brief-profile-iran/>.
- [18] "Iran CO2 Emissions," Worldometer, 2022. [Online]. Available: <https://www.worldometers.info/co2-emissions/iran-co2-emissions/>.
- [19] "Iran Greenhouse Gas (GHG) Emissions 1990-2024," Macro Trends, 2020. [Online]. Available: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/IRN/iran/ghg-greenhouse-gas-emissions>.
- [20] «ناصر مقدسی، رئیس امور بین‌الملل و کنوانسیون‌های سازمان حفاظت محیط زیست: عدم پیوستن به پیمان پاریس حق رای ایران را از بین می‌برد»، اقتصادنیوز، ۶ آبان ۱۳۹۷. قابل دسترس [از طریق لینک]: <https://www.eghtesadnews.com/fa/tiny/news-247623>.
- [21] "Global fossil carbon dioxide emissions from 1970 to 2023, by sector," Statista, 2024. [Online]. Available: <https://www.statista.com/statistics/276480/world-carbon-dioxide-emissions-by-sector/>.
- [22] "Third National Communication to United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)," Department of Environment - Islamic Republic of Iran, Tehran, Iran, 2017.
- [23] M. Heger and M. Sarraf, "Air Pollution in Tehran: Health Costs, Sources, and Policies," World Bank, Washington, D.C., 2018.
- [24] م. کاظمی سوچلمایی و م. گلدان‌ساز، «محاسبه اثربخشی و اولویت‌بندی راهکارهای مدیریت کیفیت هوای تهران»، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، تهران، ایران، ۱۳۹۹.
- [25] ب. محمد، «گزارش میدانی همشهری از مراکز اسقاط خودرو که به حالت نیمه‌فعال درآمده‌اند: اسقاطی‌ها دیگر به گورستان نمی‌روند»، موسسه همشهری، ۱۹ تیرماه ۱۴۰۰. قابل دسترس [از طریق لینک]: <https://newspaper.hamshahrionline.ir/qxWJr>.

- [26] «در مصاحبه با خبرگزاری صدا و سیما مطرح شد: انباشت ۷۰ هزار گواهی اسقاط خودرو در مراکز اسقاط»، خبرگزاری صدا و سیما، ۱۰ اسفند ۱۳۹۷. قابل دسترس [از طریق لینک]: <https://www.tribnews.ir/009vrG>.
- [27] ع. احمدی فینی، «آسیب‌شناسی وضعیت اسقاط وسایل نقلیه فرسوده در کشور و ارایه راهکارهای پیشنهادی»، دفتر مطالعات زیربنایی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ایران، ۱۴۰۰.
- [28] سالنامه آماری حمل‌ونقل جاده‌ای ۱۳۹۸ کل کشور، تهران، ایران: سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، ۱۳۹۹.
- [29] ترازنامه انرژی سال ۱۳۹۸، تهران، ایران: دفتر برنامه‌ریزی و اقتصاد برق و انرژی وزارت نیرو، ۱۳۹۹.
- [30] V. Rich, The international scrap and recycling industry handbook, Cambridge, UK: Woodhead Publishing Limited, 2001.
- [31] R. PORTER and T. ROBERTS, Energy Savings by Wastes Recycling, London, UK: Elsevier Applied Science Publishers, 2005.
- [32] D. L. Strong, Recycling in America, Santa Barbara, CA, USA: ABC-CLIO, Inc., 1997.

پیوست

مقررات حاکم بر نوسازی ناوگان حمل و نقل و از رده خارج کردن، اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده

آیین نامه اجرایی ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۱۰/۱۷) شماره ابلاغ: ۲۴۳۳۶۸/ت ۱۳۸۷هـ- ۱۴۰۲/۱۲/۲۸

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- قانون: قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۰ با اصلاحات بعدی آن.

۲- وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۳- صندوق: صندوق مادر تخصصی حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۴- خودرو: خودروی موضوع ماده (۸) قانون.

۵- سن فرسودگی: سن معین شده وسایل نقلیه موتوری مطابق این آیین نامه.

۶- خودروی فرسوده: تمامی وسایل نقلیه موتوری با سن بیشتر از سن فرسودگی.

۷- کلانشهر: شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت.

۸- اسقاط: اعمال تغییرات فیزیکی بر روی خودروهای فرسوده به صورتی که خودرو و قطعات آن غیرقابل استفاده و غیرقابل برگشت به چرخه حمل و نقل شود.

۹- گواهی اسقاط: گواهی الکترونیکی دارای شناسه منحصر به فرد و یکتا که نشان دهنده انجام عملیات اسقاط و از رده خارج شدن صحیح خودروی فرسوده بوده و مورد تأیید مراجع ذی صلاح می‌باشد.

۱۰- سامانه: سامانه‌ای جامع شامل تمامی فرآیندهای اسقاط موضوع قانون و امور مرتبط در حوزه اسقاط، از جمله صدور گواهی اسقاط، پرداخت وجه معادل اسقاط، ارسال اطلاعات جهت شماره گذاری و سایر موارد مبتنی بر اسقاط وسایل نقلیه که تحت مدیریت وزارت فعالیت می‌نماید.

۱۱- فراجا: فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

۱۲- مرکز: مرکز اسقاط و بازیافت خودرو که واحد صنعتی بوده و ضمن اخذ تأییدیه‌های فراجا و سازمان حفاظت محیط زیست، پروانه بهره‌برداری معتبر از وزارت را اخذ می‌نماید و مجاز به فعالیت برابر دستورالعمل موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸) این آیین نامه در حوزه اسقاط و بازیافت خودرو می‌باشد.

ماده ۲- سن فرسودگی وسایل نقلیه به شرح زیر است:

ردیف	نوع وسیله نقلیه، سوخت و مشخصات فنی	سن فرسودگی (سال)
۱-۱	خودروهای شخصی شامل سواری، استیشن (سفری)، سواری کار و ون مسافری	بنزینی
۲-۱		گازسوز - دوگانه سوز
۳-۱		دیزلی
۴-۱		ترکیبی (هیبریدی)
۵-۱		برقی
۱-۲	خودروهای عمومی شامل تاکسی سواری، استیشن (سفری)، سواری کار و ون مسافری	بنزینی، دوگانه سوز، پایه گازسوز و دیزلی
۲-۲		ترکیبی (هیبریدی)
۳-۲		برقی
۱-۳		دیزلی
۲-۳		پایه گازسوز
۳-۳	مینی بوس	برقی
۴	اتوبوس برون شهری	
۱-۵	اتوبوس درون شهری	دیزلی
۲-۵		پایه گازسوز
۳-۵		برقی

۶	وانت	پایه گازسوز، بنزینی، دوگانه سوز و دیزلی	۱۵
۷	کامیونت، کامیون و کشنده		۲۵
	موتورسیکلت	بنزینی کاربراتوری	۶
		بنزینی انژکتوری	۱۲
		برقی	۱۵

تبصره ۱- سن خودروهای وارداتی در صورت داشتن سابقه شماره گذاری، بر اساس کارت شناسایی وسیله نقلیه و در غیر این صورت براساس شماره شناسایی وسیله نقلیه (وی آی ان) سازنده محاسبه می شود.

تبصره ۲- اسقاط خودروهای حادثه دیده به هر علت از جمله آتش سوزی، تصادف سنگین و غیره که به سن فرسودگی رسیده باشند، بر اساس گزارش مراجع ذی صلاح و تأییدیه فراجا و پس از ثبت در سامانه بلامانع است.

تبصره ۳- در مورد خودروهای بالای (۱۰) سال که مطابق جدول موضوع این ماده، به سن فرسودگی نرسیده اند، در صورتی که از نظر ایمنی یا آلاینده گی طی دو بار متوالی قادر به اخذ گواهی معاینه فنی نشوند، مالک وسیله نقلیه می تواند نسبت به اسقاط وسیله نقلیه خود اقدام نماید. این گروه از خودروها در اولویت پرداخت تسهیلات قرار نخواهند گرفت.

تبصره ۴- سن فرسودگی اتوبوس های درون شهری مشروط به بازآمد (اورهال) و أخذ تأییدیه های مربوط به ایمنی و زیست محیطی از سازمان های ذی ربط تا ۵ سال قابل افزایش خواهد بود.

ماده ۳- وزارت مکلف است ظرف سه ماه تمامی زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری لازم برای ایجاد سامانه را فراهم و اعلام عمومی نموده و به منظور تمرکززدایی از عملکرد سامانه و پیش گیری از تخلفات صدور گواهی اسقاط، دسترسی کامل خدمت اینترنتی (وب سرویس) به سامانه را برای دستگاه های اجرایی مربوط از جمله پلیس راهور فراجا، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت راه و شهرسازی ایجاد نماید.

ماده ۴- اولویت نوسازی ناوگان و محدودیت تردد خودروهای فرسوده که در سامانه ثبت نام نموده و برای اسقاط، اعلام آمادگی کرده اند، به شرح جدول زیر است:

زمان بندی	نوع کاربری	سن فرسودگی ایجاد محدودیت	توضیحات
سال اول و دوم	اتوبوس	۱۵ سال و بالاتر	خاص کلانشهرها
	تاکسی درون شهری	۱۲ سال و بالاتر	
	موتورسیکلت	کاربراتوری بالای ۲۰ سال	
سال سوم	تاکسی درون شهری	۱۰ سال و بالاتر	خاص کلانشهرها
	موتورسیکلت	کاربراتوری بالای ۱۵ سال	
	وانت	بالای ۲۵ سال	
سال چهارم و پنجم	تاکسی درون شهری و برون شهری	بالای ۱۰ سال	همه شهرها
	موتورسیکلت	کاربراتوری بالای ۱۲ سال	خاص کلانشهرها
	شخصی	بالای ۳۰ سال	

تبصره ۱- آن دسته از خودروهای فرسوده که در سامانه ثبت نام نموده و برای اسقاط، اعلام آمادگی کرده اند، با رعایت اولویت های جدول موضوع این ماده، حداکثر تا پنج سال و زمان ایجاد شرایط لازم و اعطای تسهیلات مزبور از طریق سامانه از محدودیت های مربوط به خودروهای فرسوده، موضوع ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶، مستثنی می باشند. وزارت مکلف است در پایان هر سال، براساس جدول یادشده، فهرست خودروهای مشمول معافیت را به پلیس راهور فراجا جهت اعمال قانون اعلام نماید.

تبصره ۲- دارندگان خودروهایی که علی رغم ایجاد شرایط لازم و اعطای تسهیلات توسط سامانه، نسبت به خروج خودروی فرسوده خود از ناوگان حمل و نقل اقدام نکنند، پس از اعلام توسط وزارت به پلیس راهور فراجا، با ممنوعیت تردد و سایر محدودیت های موضوع ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶ مواجه می شوند.

تبصره ۳- در صورت عدم استقبال متقاضیان در هر گروه کاربری با اولویت‌های مشخص‌شده در جدول فوق، امکان ارائه مشوق‌ها به خودروهای با سن فرسودگی پایین‌تر مجاز بوده و عدم محدودیت ایجادشده در تردد گروه قبلی لغو می‌شود.

ماده ۵- کارگروه ملی کاهش آلودگی هوا، مسئول سیاست‌گذاری و اولویت‌بندی طرح‌های نوسازی و از رده‌خارج کردن خودروهای فرسوده و اعلام آن به وزارت بعد از گذشت دوره پنج ساله در بازه‌های سه ماهه می‌باشد.

تبصره - وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، کشور و صنعت، معدن و تجارت موظفند طرح‌های خود را در بازه‌های سه ماهه جهت طرح در کارگروه یادشده به سازمان حفاظت محیط‌زیست اعلام نمایند.

ماده ۶- تردد خودروها پس از رسیدن به سن فرسودگی در کلانشهرها با رعایت شرایط مقرر در مواد (۳) و (۴) این آیین‌نامه ممنوع است. پلیس راهور فراجا موظف است نسبت به تخصیص شماره (کد) جریمه خودروهای فرسوده به تمامی دوربین‌های نظارتی اقدام نماید.

تبصره - نقل و انتقال و تعویض پلاک خودروها به کلانشهرها پس از رسیدن به سن فرسودگی ممنوع بوده و مشمول معافیت ثبت در سامانه موضوع تبصره (۱) ماده (۴) این آیین‌نامه نیستند.

ماده ۷- در اجرای تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون، تولیدکنندگان خودرو موظفند به صورت ماهانه درخواست گواهی اسقاط خود را از همان گروه خودرویی برابر با یک چهارم شمارگان (تیراژ) تولیدی در سامانه درج نمایند.

تبصره - در صورتی که میزان تولید گواهی اسقاط در گروه کاربری به میزان نیاز تولیدکنندگان نباشد، وزارت با تأیید سازمان حفاظت محیط‌زیست و با توجه به میزان عرضه و تقاضای گواهی در هر گروه کاربری، مجاز به ادغام گروه‌های کاربری و یا صدور مجوز استفاده تولیدکنندگان از سایر گروه‌های کاربری مطابق جدول موضوع ماده (۱۵) این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۸- واردکنندگان خودرو (غیر از برقی و ترکیبی (هیبریدی)) موظفند به ازای واردات هر یک دستگاه خودرو، مطابق با رتبه انرژی خودروی وارداتی و با توجه به قیمت خودروی وارداتی خود، مطابق با جدول زیر نسبت به ارائه گواهی اسقاط مطابق با گروه کاربری متناسب اقدام نمایند:

تعداد گواهی اسقاط انواع خودروی وارداتی نوشماره							بازه قیمت خودرو (براساس ثبت سفارش گمرک) (هزار یورو)	
موتورسیکلت		خودروهای سواری		خودروهای سنگین (تجاری و عمومی)			رتبه انرژی	(ای)، (اف) و (جی)
۸ و بالاتر	تا ۸	۱۵ و بالاتر	تا ۱۵	۸۰ و بالاتر	۵۰ و بالاتر تا ۸۰	تا ۵۰		
۲	۱	۱	۱	۱۰	۸	۶		
۳	۲	۲.۵	۲.۵	۱۱	۹	۷		
۴	۳	۳.۵	۳	۱۲	۱۰	۸		

تبصره ۱- برای خودروهای وارداتی کارکرده که از زمان ساخت آن‌ها حداکثر دو سال می‌گذرد، جدول تعداد گواهی اسقاط مورد نیاز برای خودروهای سنگین (تجاری و عمومی) معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) و برای خودروهای سواری و موتورسیکلت معادل پنجاه درصد (۵۰٪) گواهی اسقاط نسبت به جدول فوق افزایش خواهد یافت.

تبصره ۲- برای خودروهای وارداتی کارکرده که از زمان ساخت آن‌ها بیش از دو سال (تا سقف پنج سال) می‌گذرد، جدول تعداد گواهی اسقاط مورد نیاز برای خودروهای سنگین (تجاری و عمومی) معادل پنجاه درصد (۵۰٪) و برای خودروهای سواری و موتورسیکلت معادل صد درصد (۱۰۰٪) گواهی اسقاط نسبت به جدول فوق افزایش خواهد یافت.

تبصره ۳- برای آن دسته از خودروهای وارداتی کارکرده که فاقد مستندات مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران درخصوص رتبه انرژی محصول وارداتی می‌باشند، ملاک عمل پایین‌ترین رتبه انرژی ((ای)، (اف) و (جی)) تعریف شده در بازه‌های قیمتی خواهد بود.

تبصره ۴- برای آمبولانس‌ها، خودروهای امدادی، نظامی و انتظامی و خودروهایی که کاربری اختصاصی حمل‌ونقل عمومی به تشخیص وزارت کشور دارند و خودروهایی که با پلاک عمومی شماره گذاری می‌شوند، گواهی اسقاط معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) جدول موضوع این ماده اعمال خواهد شد.

تبصره ۵- کلیه خودروهای وارداتی از جمله خودروهای وارداتی موضوع بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵، مشمول جدول فوق خواهند بود.

ماده ۹- هرگونه استفاده و نگهداری از خودروهای فرسوده دولتی، فروش و واگذاری آن‌ها در تمامی دستگاه‌های دولتی دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه ممنوع است و بدون استفاده از تسهیلات دولتی از رده خارج می‌شوند.

ماده ۱۰- خودروهای تولیدی تمام برقی از ارائه گواهی اسقاط و یا تعهدات مالی مرتبط معاف می‌باشند. واردکنندگان خودروهای برقی موظفند به ازای واردات (۸) دستگاه خودرو، گواهی اسقاط (۱) دستگاه خودرو از همان گروه خودرویی مندرج در جدول ماده (۲) این آیین‌نامه را در سامانه درج نمایند.

تبصره ۱- تولیدکنندگان خودروهای ترکیبی (هیبریدی) کامل موظفند به ازای تولید هر (۶) خودرو، گواهی اسقاط (۱) دستگاه خودرو از همان گروه خودرویی مندرج در جدول ماده (۲) این آیین‌نامه را در سامانه درج نمایند و واردکنندگان خودروهای ترکیبی (هیبریدی) کامل موظفند به ازای واردات هر (۳) دستگاه خودرو، گواهی اسقاط (۱) دستگاه خودرو از همان گروه خودرویی مندرج در جدول ماده (۲) این آیین‌نامه را در سامانه درج نمایند.

تبصره ۲- واردات و شماره گذاری خودروهای تمام برقی و ترکیبی (هیبریدی) کامل وارداتی که به منظور کاربری اختصاصی حمل‌ونقل عمومی به تشخیص وزارت کشور وارد می‌شوند، معاف از اسقاط خودروهای فرسوده می‌باشند.

ماده ۱۱- مراکز موظفند نسبت به عرضه گواهی‌های اسقاط در سامانه و با قیمت مصوب سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، حداکثر ظرف (۷) روز از دریافت خودروی اسقاطی اقدام نمایند و در صورت عدم عرضه گواهی‌های اسقاط تولیدی خود در مهلت مقرر، امکان عرضه مجدد و فروش آن‌ها را نخواهند داشت. گواهی‌های اسقاط عرضه شده در مهلت مقرر و با قیمت مصوب، تاریخ انقضا نداشته و تا زمان عرضه به متقاضیان، در سامانه فعال خواهند بود.

تبصره ۱- مالکیت گواهی اسقاط با مالک وسیله نقلیه بوده و مجاز است استفاده از آن را به سایر ذی‌نفعان واگذار نماید.

تبصره ۲- وزارت موظف است ضمن ایجاد ساز و کار فروش گواهی اسقاط در سامانه برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، حداقل قیمت خرید خودروی فرسوده را به تفکیک نوع و سال ساخت (مدل)، با و بدون احتساب قیمت گواهی اسقاط به مراکز اسقاط ابلاغ و در سامانه درج نماید.

تبصره ۳- وزارت موظف به ایجاد سازوکاری در سامانه خواهد بود تا گواهی‌های اسقاط تولیدی و عرضه نشده توسط مراکز، امکان فروش و عرضه خارج از سامانه را نداشته باشد و اطلاعات گواهی‌های اسقاط ابطال شده را به صورت برخلاف به فراجا و گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال نماید.

تبصره ۴- وزارت موظف است ساز و کاری را فراهم نماید که تولیدکنندگان و واردکنندگان بر اساس ساز و کارهای موجود و مطابق با میزان آمار تولید و واردات واقعی خود، نسبت به خرید گواهی اسقاط در سامانه اقدام نمایند.

تبصره ۵- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان موظف است با توجه به ارائه اسناد و مدارک مثبته از ناحیه مراکز، هر شش ماه یک بار نسبت به ارزش گذاری گواهی اسقاط اقدام نماید.

تبصره ۶- مراکز موظفند ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، تمامی گواهی‌های اسقاط انباشتی خود قبل از ابلاغ این آیین‌نامه را با قیمت مصوب سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در سامانه عرضه نمایند. پس از پایان مهلت مقرر، تمامی این گواهی‌ها از درجه اعتبار ساقط و غیرقابل استفاده خواهند بود.

تبصره ۷- به منظور جلوگیری از اخلاف در روند تولید، در صورت عدم تأمین گواهی اسقاط در سامانه، تولیدکنندگان خودرو می‌توانند یک و نیم درصد (۱/۵٪) به مأخذ تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ را به صندوق پرداخت نمایند. وزارت مکلف است پس از صحت‌سنجی موضوع، تأییدیه شماره گذاری (رعایت شرط اسقاط) را به پلیس راهور فراجا ارسال نماید.

تبصره ۸- در اجرای تبصره (۴) ماده (۱۰) قانون، تولیدکنندگان خودروی سواری با سهم داخلی سازی کمتر از چهل درصد (۴۰٪) قطعات، موظف به ارائه گواهی اسقاط برابر با پنجاه درصد (۵۰٪) تعداد تعیین شده برای خودروهای وارداتی مشابه تعیین شده در ماده (۸) این آیین نامه می باشند. این دسته از تولیدکنندگان مشمول شرایط تبصره (۷) این ماده نخواهند بود.

تبصره ۹- وزارت موظف است با همکاری فراجا، زیرساخت سامانه های خود را برای انجام برخط تمامی فرآیندهای این ماده، فراهم کند و امکان نظارت بر روی تمامی فرآیندهای مورد نظر به سازمان حفاظت محیط زیست را ارائه نماید.

تبصره ۱۰- فراجا موظف است نسبت به ارسال دوره ای اطلاعات خودروهای فرسوده اسقاط شده (در بازه های زمانی هفتگی)، به صورت برخط به سامانه اقدام نموده و متقابلاً وزارت در همان بازه های زمانی، به صورت برخط اطلاعات مربوط به خودروهای مجاز به شماره گذاری از نظر شرط اسقاط (پرداخت عوارض شده) را به فراجا ارسال نماید.

ماده ۱۲- صندوق موظف است منابع حاصل شده را هر سه ماه یک بار به حساب خزانه داری کل کشور واریز و گزارش عملکرد مالی را به دولت ارائه نماید.

ماده ۱۳- منابع حاصل شده پس از گردش خزانه داری کل کشور به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته، صرف پرداخت یارانه سود و تسهیلات بانکی به متقاضیان اسقاط خودرو و موتورسیکلت فرسوده (با اولویت موتورسیکلت و خودروهای حمل و نقل عمومی) خواهد شد.

ماده ۱۴- در اجرای تبصره (۶) ماده (۱۰) قانون، به منظور جایگزینی موتورسیکلت ها و خودروهای فرسوده با اولویت خودروهای حمل و نقل عمومی، وزارت نفت مکلف است با همکاری وزارت، به مبلغ مصوب شورای اقتصاد از محل سازوکار ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ و منابع بانکی تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار برای هر سال، تسهیلات و کمک های بلاعوض لازم که در سه ماهه اول سال تعیین می شود، پرداخت نماید.

ماده ۱۵- جدول میزان تولید گواهی اسقاط حاصل از اسقاط خودروهای فرسوده به شرح زیر می باشد:

موتورسیکلت		شخصی		خودروهای سنگین و تجاری										خودروهای حمل و نقل عمومی درون شهری و برون شهری									
سن	موتور سیکلت	سن	سواری، استیشن و سواری کار	سن	کامیون کشنده (تا ۴۱ تن)	کامیون کشنده (از ۴۱ تا ۷۵ تن)	کامیون کشنده (از ۷۵ تا ۱۶۰ تن)	کامیون کشنده (بالا تر از ۱۶۰ تن)	کامیونت سبک (۲ تا ۶ تن)	کامیون متوسط (۶ تا ۱۰ تن)	کامیون متوسط (۱۰ تا ۲۶ تن)	کامیون سنگین (۲۶ تن به بالا)	کامیون کشنده	سن	اتوبوس درون شهری	سن	اتوبوس بین شهری	وانت (یک تن و پایین تر)	وانت (بالای یک تن)	سن	تاکسی	ون نوع ام یک	مینی بوس و ون نوع ام دو
۱۰ سال و بالاتر	۰.۲۵	۳۰ سال و بالاتر	۱	۳۵ سال و بالاتر	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۵ سال و بالاتر	۱۶	۱۸ سال و بالاتر	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
۶ سال تا ۱۰ سال	۰.۵۰	۲۵ سال تا ۳۰ سال	۲	۳۰ سال تا ۳۵ سال	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۱۵ سال تا ۱۸ سال	۱۸	۱۵ سال تا ۱۸ سال	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
کمتر از ۱۰ سال	۰.۵۰	۲۰ سال تا ۲۵ سال	۳	۲۵ سال تا ۳۰ سال	۲۴	۲۵	۲۸	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	کمتر از ۱۵ سال	۲۰	کمتر از ۱۵ سال	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶

تعداد گواهی معادل

تبصره ۱- جدول موضوع این ماده (معادل سازی گواهی اسقاط) صرفاً برای خودروهایی که پس از ابلاغ این آیین نامه در فرآیندهای مختلف سامانه ثبت نام می نمایند، لحاظ خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت موظف است ساز و کاری را جهت نظارت بر حسن عملکرد مراکز اسقاط در سامانه ایجاد نماید تا مراکز اسقاط و بازیافت متخلف، پس از اخطار لازم به مراجع قضایی معرفی شده و پروانه فعالیت آن ها لغو شود.

تبصره ۳- وزارت نفت مکلف است کارت سوخت خودروهای اسقاط شده را ابطال نماید.

تبصره ۴- شماره گذاری خودروها و موتورسیکلت های تولید داخل منوط به ارائه گواهی اسقاط مطابق با ردیف (۱) جدول موضوع این ماده (معادل سازی گواهی اسقاط) خواهد بود.

تبصره ۵- گروه کاربری موتورسیکلت مشمول حکم مقرر در تبصره ماده (۷) این آیین نامه نخواهد بود و تولیدکنندگان موتورسیکلت موظفند صرفاً نسبت به ارائه گواهی اسقاط با کاربری موتورسیکلت اقدام نمایند. گواهی اسقاط موتورسیکلت امکان استفاده در همه گروه های کاربری را خواهد داشت.

تبصره ۶- متقاضیانی که در طرح های جایگزینی موتورسیکلت های فرسوده نسبت به انتخاب موتورسیکلت های برقی اقدام نمایند، ارزش گواهی اسقاط موتورسیکلت فرسوده آن ها بدون احتساب سن فرسودگی، معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) گواهی اسقاط، در نظر گرفته خواهد شد. نحوه تخصیص این ارزش گواهی اسقاط به ذی نفعان در طرح های جایگزینی، مطابق با شیوه نامه های ابلاغی وزارت خواهد بود.

ماده ۱۶- حداقل بیست درصد (۲۰٪) از خودروهای عرضه شده در قرعه کشی، به دارندگان خودروهای فرسوده (هر کدام برای یک دستگاه، در صورت وجود) با اولویت حمل و نقل عمومی اختصاص می یابد، مشروط به اینکه خریدار در هنگام تحویل خودروی جدید، گواهی اسقاط خودروی فرسوده خود را تحویل دهد.

ماده ۱۷- شرکت های تولیدکننده و واردکننده خودرو موظفند از ابتدای خرداد ماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ارائه دفترچه راهنمای بازیافت محصولات خود به مراکز اقدام نمایند.

تبصره - شرکت های مذکور موظفند نسبت به در نظر گرفتن ملاحظات اسقاط در فرآیند طراحی محصول خود اقدام و نحوه انجام بازیافت با بالاترین بهره وری را در اختیار مراکز قرار دهند. صدور تأییدیه شماره گذاری محصولات جدید علاوه بر تأییدیه سایر مراجع، منوط به ارائه دفترچه اسقاط محصول به وزارت می باشد.

ماده ۱۸- مراکز موظفند ضمن دریافت دفترچه راهنمای اسقاط از تولیدکنندگان و واردکنندگان خودرو، نسبت به ایجاد تجهیزات و ساز و کار نوین برای کاربرد مجدد و بازیافت حداکثری قطعات محصولات اسقاطی، اقدام نمایند.

تبصره ۱- دستورالعمل نحوه اسقاط و بازیافت، تعیین هزینه های کارشناسی، احراز اصالت خودرو، سطح فناوری و عملکرد مراکز و رتبه بندی آن ها بر اساس میزان بازیافت محصولات، همچنین نحوه نظارت بر فعالیت مراکز و برخورد با تخلفات آن ها ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، در چارچوب قوانین و مقررات توسط وزارت و با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و فراجا و سایر دستگاه های مربوط تدوین و توسط وزارت ابلاغ می شود.

تبصره ۲- مراکز موظفند امکان استقرار، بازدید و ارزیابی شرکت های بازرسی صلاحیت دار مورد تأیید مرکز ملی تأیید صلاحیت و سایر نمایندگان وزارت از فرآیندهای اسقاط خودرو و انتقال اطلاعات مورد نیاز آن ها را فراهم نمایند.

ماده ۱۹- وزارت موظف است ضمن نظارت بر حسن عملکرد مراکز اسقاط و ساز و کار صدور گواهی اسقاط در سامانه با افراد یا مراکز متخلف متناسب با سطح تخلف آن ها برخورد قانونی نماید.

تبصره ۱- استعلام اولیه سوابق خودرو از سه مرجع پلیس راهور فراجا، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شرکت پالایش و پخش فرآورده های نفتی صورت می پذیرد. مراجع مذکور موظفند همکاری لازم را با وزارت به عمل آورند.

تبصره ۲- وزارت موظف است ضمن بهره گیری از فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی و داده کاوی در شناسایی تخلفات، دستورالعمل نظارت و رتبه‌بندی مراکز اسقاط مشتمل بر نحوه اسقاط خودرو، بازیافت و اسقاط مجدد از قطعات را با مشارکت ذی نفعان، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تدوین و ابلاغ نماید.

ماده ۲۰- خودروهای موضوع آیین‌نامه شناسایی و صیانت از وسیله‌های نقلیه تاریخی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۸۶۰۹۴/ت/۶۰۵۸۲ هـ مورخ ۱۳/۱۰/۱۴۰۲ از شمول این آیین‌نامه مستثنی می‌باشند.

ماده ۲۱- بند (۴) تصویب‌نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ ک مورخ ۷/۶/۱۳۸۷، بند (۱) تصویب‌نامه شماره ۲۱۲۳۲۶/ت/۴۶۳۳۰ هـ مورخ ۱۶/۱۲/۱۳۹۰، بند (۲) تصویب‌نامه شماره ۶۲۹۲۴/ت/۵۴۵۲۲ هـ مورخ ۴/۵/۱۳۹۶، تصویب‌نامه شماره ۹۵۲۰۰/ت/۵۵۰۷۴ هـ مورخ ۱۸/۷/۱۳۹۷، تصویب‌نامه شماره ۲۷۹۷۹/ت/۵۸۲۹۴ هـ مورخ ۱۲/۳/۱۴۰۰، تبصره (۲) ماده (۴) و مواد (۱۱) و (۱۲) آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک) تصویب‌نامه شماره ۱۰۰۶۰۲/ت/۵۵۰۷۲ هـ مورخ ۳۰/۷/۱۳۹۷ لغو می‌شوند.

محمد مخبر

معاون اول رئیس جمهور

اعطای مجوز به دستگاه‌های اجرایی برای اجرایی نمودن فرآیند ثبت سفارش موتورهای چهارزمانه و اسقاط موتورهای دو زمانه برای قایق‌های تفریحی و صیادی

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۷/۲۶) شماره ابلاغ: ۱۳۹۲۵۴/ت/۶۰۸۸۹-هـ/۱۴۰۲/۸/۷

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۷/۲۶ به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

دستگاه‌های اجرایی زیر موظفند با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به انجام موارد ذی‌ربط اقدام نمایند:

۱- وزارت راه و شهرسازی (سازمان بنادر و دریانوردی) موظف است به منظور ساماندهی و شناسایی قایق‌های تفریحی و صیادی غیرمجاز با موتور دوزمانه، مشروط به ثبت سفارش موتور چهارزمانه توسط مالکان قایق‌های مذکور در سامانه وزارت صنعت، معدن و تجارت، نسبت به ثبت آن‌ها ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه اقدام نماید.

۲- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی (سازمان شیلات ایران) و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی موظفند نسبت به صدور پروانه بهره‌برداری برای قایق‌های تفریحی و صیادی ثبت شده اقدام نمایند.

۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است نسبت به تدوین و اجرایی نمودن فرآیند ثبت سفارش موتورهای چهارزمانه و اسقاط موتورهای دوزمانه برای قایق‌های تفریحی و صیادی ثبت شده و دارای پروانه بهره‌برداری از طریق ایجاد سامانه مربوط اقدام نماید.

۴- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان صنایع دریایی) موظف است از محل اعتبارات مصوب مربوط نسبت به تولید سالانه (۱۵۰۰) دستگاه موتور چهارزمانه برای قایق‌های تفریحی و صیادی ثبت شده و دارای پروانه بهره‌برداری اقدام نماید.

۵ - مبلغ سه هزار میلیارد (۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تسهیلات قرض‌الحسنه برای متقاضیان خرید موتورهای چهارزمانه جهت قایق‌های تفریحی و صیادی ثبت شده و دارای پروانه بهره‌برداری، به ترتیب مبلغ یک هزار و پانصد میلیارد (۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال توسط صندوق کارآفرینی امید و مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال توسط صندوق ملی محیط‌زیست و مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال توسط سازمان بنادر و دریانوردی کشور و مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال توسط صندوق توسعه صنایع دریایی پس از تأیید ارکان ذی‌صلاح صندوق‌ها و سازمان مزبور اختصاص می‌یابد. پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه به متقاضیان خرید موتورهای چهارزمانه منوط به تحویل و اسقاط موتورهای دوزمانه می‌باشد. یارانه سود تسهیلات مذکور (مابه‌التفاوت سود تعیین شده سهم متقاضی تا نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار) از محل منابع مصوب مربوط تأمین خواهد شد.

۶ - تمدید این تصویب‌نامه منوط به ارائه برنامه و گزارش جامع عملکرد توسط وزارت راه و شهرسازی (سازمان بنادر و دریانوردی) می‌باشد.

محمد مخبر

معاون اول رئیس‌جمهور

قانون ساماندهی صنعت خودرو

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۲/۲۱) (شماره ابلاغ: ۴۳۳۴۷) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۲/۳/۲۸ ماده ۱- دولت مکلف است حقوق ورودی خودروهای سواری را بر اساس حجم موتور، میزان مصرف سوخت و میزان آلایندگی تعیین نماید.

ماده ۲- دولت موظف است طی مدت سه سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون با اجرای صحیح سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و سیاست‌های کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی با اقدامات سیاستگذاری، نظارتی و تنظیم‌گری (رگولاتوری) و رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۸/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن زمینه رقابت‌پذیری در صنعت خودرو را فراهم نماید.

ماده ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، نیرو و راه و شهرسازی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نسبت به تدوین سند راهبردی فناوری‌های نوین در صنعت خودروسازی از جمله خودروهای تمام برقی، ترکیبی (هیبریدی- انوعی که قابلیت پرشدن مخزن انرژی (شارژ) از طریق اتصال به منابع‌های خارجی را نیز دارند) و خودروان و نیز امکان استفاده از سوخت‌های غیرسنگواره‌ای (غیرفسیلی) دیگر حداکثر ظرف مدت یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدام کند. تبصره - دولت مجاز است ضمن ترویج روش‌های کاهش و بهینه‌سازی مصرف سوخت، نسبت به وضع عوارض پلکانی بر دارندگان خودروهای پرمصرف (نسبت به حجم سیلندر) و یا تولید خودروهای با مصرف بالاتر از حد مجاز به تشخیص سازمان ملی استاندارد اقدام نماید و درآمد حاصل را پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور و درج در بودجه‌های سنواتی به یارانه تسهیلات بانکی جهت گسترش حمل‌ونقل عمومی موضوع احکام مندرج در ماده (۴) این قانون اختصاص دهد. آیین‌نامه اجرائی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۴- واردات خودرو برابر آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت شرایط زیر پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، مجاز است:

۱- تعیین مشخصات فنی خودرو با اولویت واردات خودروهای برقی، ترکیبی، کم مصرف، ایمن و مورد استفاده عامه

۲- تأمین خدمات پس از فروش و انتقال فناوری

۳- تعیین صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای واردکنندگان و برخورداری از نمایندگی رسمی خودروساز خارجی

۴- تعیین سقف واردات خودرو با ملاحظه تنظیم بازار، حمایت از تولید با کیفیت داخلی و رعایت منابع ارزی کشور با اولویت مصرف ارز برای کالاهای اساسی و ضروری

تبصره ۱- واردات موارد ضروری غیرتجاری که مصادیق آن توسط هیئت‌وزیران تعیین می‌شود، مشمول این ماده نمی‌باشد.

تبصره ۲- حکم این ماده برای مدت پنج سال از تاریخ ابلاغ اعتبار دارد.

ماده ۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی مکلف است در افق سند چشم‌انداز بیست ساله بسترهای لازم را برای ورود فناوری‌های جدید و مستقل تولید خودرو با همکاری شرکت‌های معتبر خودروسازی جهان و یا به صورت سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های فعال موجود فراهم سازد. آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری اتاق‌ها و انجمن‌های تخصصی تولیدی ذیربط تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۶- سازمان ملی استاندارد مکلف است در اجرای استانداردهای مصوب مرتبط با خودروهای وارداتی، ساخت داخل و قطعات آن‌ها در هر سال به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که از واردات و تولید خودروهای خارج از استانداردهای مذکور جلوگیری نماید. همچنین شماره‌گذاری خودروها توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران منوط به تأیید سازمان ملی استاندارد است.

تبصره ۱- تولیدکنندگان داخلی خودرو مکلفند نسبت به نصب برچسب نشان دهنده درصد (نسبت) تولید داخلی بر اساس دستورالعمل صادره از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت بر روی هر کدام از محصولات خود اقدام نمایند. دستورالعمل مذکور، بر اساس روش ساخت، میزان تولید داخل، کیفیت و خدمات پس از فروش تدوین می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بر حسن اجرای این تبصره نظارت نماید.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، آیین‌نامه اجرایی ارتقای کیفیت تولید خودرو، کاهش مصرف سوخت، اجرای کامل استانداردهای مصوب و استانداردهای مورد نیاز قطعه‌سازی، استانداردهای ایمنی و آلاینده‌گی و همچنین رقابت‌پذیر نمودن و توسعه شبکه و کیفیت خدمات پس از فروش را تهیه و جهت تصویب به هیئت‌وزیران تقدیم کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است آیین‌نامه مذکور را پس از تصویب در هیئت‌وزیران جهت اجراء به کلیه خودروسازان و مراکز ذیربط ابلاغ نماید.

ماده ۷- شرکت‌های خودروسازی موظفند هنگام فروش، قیمت تمام شده خودرو، درصد سود و قیمت قطعی را محاسبه و به شورای رقابت اعلام کنند. تخلف از این امر، جرم محسوب شده و مرتکب به یکی از مجازات‌های تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی محکوم می‌شود.

ماده ۸- منظور از خودرو در این قانون انواع خودروی سواری، وانت، مینی بوس، اتوبوس، کامیون، کامیونت، کشنده تریلر و موتورسیکلت است.

ماده ۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری سازمان ملی استاندارد، سازمان نظام مهندسی معدن و سازمان نظام مهندسی کشاورزی ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به ساماندهی و ارتقای کیفیت سایر خودروهای سنگین وارداتی و تولید داخل از جمله ماشین‌های راهسازی، معدنی، کشاورزی و منابع طبیعی اقدام نماید.

ماده ۱۰- تردد، حمل بار و مسافر توسط وسایط نقلیه موتوری پس از رسیدن به سن فرسودگی مطابق با ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۵ در کلانشهرها ممنوع می‌باشد.^{۴۲}

تبصره ۱- دولت موظف است از محل صرفه‌جویی حاصل از بهبود و مدیریت مصرف سوخت ناشی از اجرای این قانون، ساز و کار و تسهیلات لازم را جهت جایگزینی خودروهای فرسوده حمل و نقل عمومی با خودروهای نو، فراهم کند.

تبصره ۲- تولیدکنندگان خودرو و موتورسیکلت در داخل کشور موظفند به ازای تولید هر چهار دستگاه خودرو یا موتورسیکلت، گواهی اسقاط خودرو یا موتورسیکلت معادل را از مرکز اسقاط دریافت کنند. شماره گذاری خودروها و موتورسیکلت منوط به ارائه گواهی اسقاط توسط خودروسازان و موتورسیکلت سازان معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) تولید ماهانه است. مراکز اسقاط مکلف به ارائه گواهی اسقاط مورد تقاضای تولیدکنندگان خودرو و موتورسیکلت هستند. واردکنندگان خودرو و موتورسیکلت موظفند به ازای واردات هر خودرو و موتورسیکلت به تناسب مصرف و نوع سوخت، علاوه بر پرداخت عوارض گمرکی، گواهی اسقاط خودروی معادل را دریافت کنند. تعداد گواهی اسقاط به تناسب مصرف سوخت و قیمت خودروی وارداتی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران تعیین می‌شود. در صورت عدم وجود گواهی اسقاط خودرو یا موتورسیکلت به اندازه کافی در سامانه اسقاط تحت مدیریت وزارت صنعت، معدن و تجارت که به تشخیص این وزارتخانه، منجر به اختلال در روند تولید گردد، تولیدکنندگان خودرو یا موتورسیکلت می‌توانند با پرداخت یک و نیم درصد (۱/۵٪) قیمت آن به صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته وزارت صنعت، معدن و تجارت، مجوز شماره گذاری دریافت نمایند. منابع حاصل پس از گردش خزانه داری کل کشور به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته، صرف پرداخت یارانه سود و تسهیلات بانکی به متقاضیان اسقاط خودرو یا موتورسیکلت فرسوده (با اولویت موتورسیکلت و حمل و نقل عمومی) خواهد شد. مسؤولیت اسقاط خودرو در کشور با وزارت صنعت، معدن و تجارت است. وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند زمان اعتبار برای گواهی اسقاط، تعیین نماید.

^{۴۲} به موجب قانون اصلاح ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱/۹/۹ (شماره ابلاغ: ۱۹۵۲۱۷) اصلاح شد و تبصره‌های ۷ تا ۲ الحاق گردیدند.

الف- رانندگان کامیون، کامیونت و کشنده تریلر دارای کارت هوشمند خودمالک و شرکت‌های حمل و نقل خودمالک (شرکت‌های حمل و نقل عمومی) صرفاً برای یک بار و یک دستگاه برای مدت ده سال می‌توانند در صورت عدم وجود گواهی اسقاط به اندازه کافی، پنج درصد (۵٪) ارزش گمرکی خودروهای وارداتی مذکور را به صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت دریافت مجوز شماره گذاری پرداخت نمایند. منابع حاصل صرف مفاد تبصره (۲) این ماده خواهد شد.

ب- در اجرای بند «ث» ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۳۰ کامیون‌ها، کامیونت‌ها و کشنده‌های تریلر تا تاریخ ۱/۸/۱۴۰۱ وارد شده دارای قبض انبار، بر اساس مفاد جزء «الف» این تبصره ترخیص می‌شوند.

پ- خودروهای وارداتی موضوع قراردادهای شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت دارای مصوبه شورای اقتصاد مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ از شمول این تبصره مستثنی هستند.

تبصره ۴- شماره گذاری خودروهای سواری با سهم داخلی سازی کمتر از چهل درصد (۴۰٪) قطعات، مشروط به ارائه گواهی اسقاط برابر با پنجاه درصد (۵۰٪) تعداد تعیین شده برای خودروهای وارداتی مشابه است. مفاد این تبصره مشمول موضوع فراز آخر تبصره (۲) این ماده نمی‌شود.

تبصره ۵- حداقل بیست درصد (۲۰٪) از خودروهای عرضه شده در قرعه کشی، به دارندگان خودروهای فرسوده (هر کدام برای یک دستگاه، در صورت وجود) اختصاص می‌یابد، مشروط به اینکه در هنگام تحویل خودروی جدید، خریدار، گواهی اسقاط خودروی فرسوده خود را تحویل دهد.

تبصره ۶- به منظور جایگزینی موتورسیکلت و خودروهای فرسوده با اولویت خودروهای حمل و نقل عمومی، وزارت نفت با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است به مبلغ مصوب شورای اقتصاد از محل ساز و کار ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴ و منابع بانکی تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار برای هر سال، تسهیلات و کمک‌های بلاعوض لازم که در سه ماهه اول سال تعیین می‌شود، پرداخت نماید.

تبصره ۷- آیین‌نامه اجرائی موضوع این ماده حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد ایران و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- به منظور تنظیم بازار خودرو، واردات خودروهای کار کرده مجاز است.^{۴۳}

تبصره ۱- برای واردات این خودروها، انتقال فناوری موضوع بند (۲) و نیز اجرای بند (۳) ماده (۴) این قانون، لازم‌الرعایه نیست.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر مواردی از جمله نحوه تأمین ارز مورد نیاز و حمایت از تولید داخل، ضوابط فنی این خودروها، عمر (کمتر از پنج سال در زمان ورود به گمرک) و نحوه احراز آن‌ها و شرایط واردات توسط اشخاص حقیقی و حقوقی به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گمرک جمهوری اسلامی ایران سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان ملی استاندارد ایران، ظرف یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است گزارش عملکرد این ماده را هر شش ماه به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

ماده ۱۲- تبصره (۶) ماده واحده قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی، سود بازرگانی و مالیات انواع خودرو و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آن‌ها مصوب ۲/۱۰/۱۳۷۱ به شرح زیر اصلاح و تبصره (۸) ماده واحده مذکور حذف می‌شود:

تبصره ۶- ارزش ماشین آلات راهسازی و خودروهایی که ورود آن‌ها به کشور مجاز است (اعم از نو و یا کارکرده)، هر سال پس از بررسی مستندات قابل دسترس، از جمله قیمت شرکت‌های تولید کننده و یا قیمت نمایندگی‌های اصلی در کشورهای ثالث و یا قیمت بازار (در خصوص ماشین آلات و خودروهای کارکرده) توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با هماهنگی گمرک جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود و مبنای محاسبه حقوق ورودی (از جمله حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی) قرار می‌گیرد.

^{۴۳} مواد ۱ تا ۱۳ به موجب قانون الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۲/۳/۲۸ (شماره ابلاغ: ۷۵۶۰۹) الحاق گردیدند.

ماده ۱۳- استفاده از استانداردهای ملی کشور و یا استانداردهای کشور مبدأ تولید کننده برای خودروهای وارداتی موضوع این قانون، با تأیید سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان حفاظت محیط زیست امکان پذیر است.

قانون فوق مشتمل بر ده ماده و هشت تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۶ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۴۰۱/۲/۲۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاح ماده (۴) و حذف ماده (۱۱) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - محمدباقر قالیباف

مصوبه شورای اقتصاد در مورد تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی و جایگزینی با خودروهای فرسوده

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۲/۸) شماره ابلاغ: ۶۵۳۹۹-۱۴۰۰/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۱/۱۱/۲۳

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۸ درخواست شماره ۲۰/۵۳۶- مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۴ آن وزارت در خصوص اصلاح مصوبه شماره ۸۵۰۳۳۳ مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۶ شورای اقتصاد موضوع سرمایه‌گذاری در طرح «تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی و جایگزینی با خودروهای فرسوده» را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، بررسی و طرح «تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی» را مشروط به رعایت سایر قوانین و مقررات، به شرح ذیل تصویب کرد:

۱- پرداخت منابع حاصل از صرفه‌جویی سوخت به سرمایه‌گذار/ سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی مجری طرح یا شرکت‌های خودروساز به شرط تولید یک دستگاه خودرو جدید (قوای محرکه موضوع این طرح) یا پلتفرم جدید یا قوای محرکه موضوع این طرح با تایید وزارت نفت قابل انجام است.

۲- صرفه‌جویی حاصل به ازای اجرای کامل طرح بر روی پلتفرم‌های موجود و یا پلتفرم‌های جدید انجام می‌گیرد.

۳- مبنای مقایسه و روش تایید میزان صرفه‌جویی سوخت:

- مبنای مقایسه مصرف سوخت برای خودروی کم مصرفی که بر روی پلتفرم‌های فعلی تولید گردد، مصرف سوخت خودروهای تولیدی فعلی با همان پلتفرم خواهد بود.

- مبنای مقایسه مصرف سوخت برای خودرو با فناوری کاملاً جدید، مصرف سوخت خط معیار رده D برچسب انتشار دی اکسید کربن در استاندارد ملی ۲-۴۲۴۱ می‌باشد که بر اساس پارامتر مشخصه جرم خودروی طرح محاسبه می‌شود.

- آزمون مصرف سوخت در مرحله تایید نوع برای هر مدل خودروی کم مصرف جدید و خودروهای پایه متناظر انجام خواهد شد.

- آزمون مصرف سوخت خودروهای کم مصرف در حال تولید بر اساس روش نمونه‌گیری در مرحله تطابق تولید انجام می‌شود.

تبصره- سازمان استاندارد مکلف است دو آزمون فوق را انجام و نتایج را به شرکت ملی نفت ایران (شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت) اعلام نماید.

۴- سقف تعهد دولت برای کل طرح برابر یکصد و شصت و چهار میلیون (۱۶۴،۰۰۰،۰۰۰) دلار به صورت ارزی یا معادل ریالی آن به نرخ روز ارز حواله در بازار ثانویه ارز (سامانه نیما) اعلامی از طریق سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) می‌باشد. بازپرداخت‌ها بر مبنای زمان تأیید کاربرگ توسط شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت و پس از تأیید وزارت نفت در سررسیدها مطابق جدول ذیل این مصوبه انجام خواهد شد.

۵- مبنای پرداخت به سرمایه‌گذار(ان) عامل صرفه‌جویی مجری طرح با شرکت(های) خودرو ساز، به ازای تحقق پلاک شدن هر خودروی کم مصرف بنزینی و تحقق صرفه‌جویی سوخت بیش از ۲ لیتر در صد کیلومتر، تا سقف ۶۶۵ دلار در سال (در سقف ۳۲۸ دلار طی ۵ سال) خواهد بود که در سررسیدهای سه ماهه پرداخت می‌گردد.^{۴۴}

۶- انتقال زمانبندی بازپرداخت طرح از هر سال به سال‌های بعد حداکثر در سقف ۲۰ درصد اعتبار سال قبل به شرطی که از سال ۱۴۰۸ فراتر نرود بلامانع است.^{۴۵}

۷- تعهدات موضوع این مصوبه، متناسب با پیشرفت فیزیکی اجرای طرح، با اعلام سرمایه‌گذار/سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی مجری طرح یا شرکت‌های خودرو ساز و تأیید وزارت نفت در سررسیدها، از سوی شرکت ملی نفت ایران، از محل منابع ناشی از افزایش صادرات یا کاهش واردات بنزین صرفه‌جویی شده یا حواله نفت خام معادل تا سقف مقرر در بند (۵) این مصوبه به حساب شرکت سرمایه‌گذار/شرکت‌های سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی مجری یا شرکت‌های خودرو ساز طرف قرارداد پرداخت خواهد شد.^{۴۶}

^{۴۴} به موجب مصوبه شماره ۶۵۷۱۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۴۵} به موجب مصوبه شماره ۶۵۷۱۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۴۶} به موجب مصوبه شماره ۶۵۷۱۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۸ - وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه هزینه‌های عمومی اندازه‌گیری و صحنه‌گذاری (M&V) شامل طراحی و اجرای سامانه که به منظور کنترل عملیات بهره‌برداری و محاسبه صرفه‌جویی توسط وزارت نفت طراحی شده، همچنین هزینه‌های مدیریت طرح را در طول دوره اجرای آن از منابع داخلی تامین می‌نماید. تأمین هزینه‌های اختصاصی پایش و صحنه‌گذاری به عهده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد که در سرمایه‌گذاری محاسبه می‌شود.

۹ - وزارت نفت مکلف است از طریق شرکت‌های تابعه ضمانت‌نامه‌های مورد قبول بانک‌های عامل (ضمانت‌نامه شرکت ملی نفت) را جهت دریافت تسهیلات مالی لازم در سقف ۷۰ درصد تعهدات موضوع این مصوبه در اختیار شرکت‌های سرمایه‌گذار / سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی مجری طرح و یا شرکت‌های خودرو ساز قرار دهد.^{۳۲}

۱۰ - در راستای اهداف کاهش مصرف سوخت و کاهش میزان انتشار آلاینده‌ها وزارت نفت مکلف است از طریق شرکت‌های تابعه نظارت‌های لازم بر عملیات اجرایی طرح جهت به کارگیری پلتفرم، گیربکس و سایر اجزای قوای محرکه متناسب با موتور موضوع این مصوبه را اعمال نماید.

۱۱ - بازپرداخت سرمایه‌گذاری در این طرح که به منظور اصلاح الگوی مصرف حامل‌های انرژی به اشخاص حقیقی و حقوقی، از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت یا درآمد حاصل از اجرای طرح پرداخت می‌گردد به عنوان پرداخت بلاعوض دولت بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی حامل‌های انرژی محسوب گردیده و لذا از شمول مالیات بر ارزش افزوده خارج و مآخذ محاسبه مالیات و عوارض موضوع ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

۱۲ - رعایت ضوابط و معیارهای فنی تأیید شده توسط مراجع مورد قبول وزارت نفت در اجرای طرح الزامی است.

۱۳ - زمان بندی سرمایه‌گذاری و بازپرداخت به طرف‌های قرارداد اجرائی موضوع این مصوبه، مطابق جدول ذیل این مصوبه پس از تأیید طرح و با رعایت شرایط مندرج در این مصوبه خواهد بود.

۱۴ - رعایت شرایط و ملاحظات زیست محیطی الزامی است.

۱۵ - وزارت نفت مکلف است گزارش عملکرد طرح را در مقاطع سه ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نماید.

۱۶ - این مصوبه جایگزین بخش «تولید قوای محرکه کم مصرف در خودروهای داخلی» در مصوبه شماره ۸۵۰۳۳۳ مورخ ۱۳۹۵/ ۸/ ۲۶ شورای اقتصاد شد. وزارت نفت مجاز است قراردادهای قبلی منعقد ذی ربط در چارچوب مصوبه قبلی را با شرایط این مصوبه اصلاح نماید.

۱۷ - مقرر شد کارگروهی متشکل از وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور مواد مرتبط با «جایگزینی با خودروهای فرسوده» در مصوبه شماره ۸۵۰۳۳۳ مورخ ۱۳۹۵/ ۸/ ۲۶ شورای اقتصاد را بررسی و نتیجه برای طرح در شورای اقتصاد پیشنهاد گردد.

جدول سرمایه‌گذاری و بازپرداخت طرح ارتقای کارایی خودروهای سواری تولیدی کشور

سال	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶	۱۴۰۷	۱۴۰۸	مجموع
تعداد خودروی کم‌مصرف (هزار دستگاه)	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	-	-	-	-	۵۰۰
سرمایه‌گذاری (میلیون دلار)	۳۲.۸	۳۲.۸	۳۲.۸	۳۲.۸	۳۲.۸	-	-	-	-	۱۶۴
باز پرداخت	۶.۵۶	۱۳.۱۲	۱۹.۶۸	۲۶.۲۴	۳۲.۸۰	۲۶.۲۴	۱۹.۶۸	۱۳.۱۲	۶.۵۶	۱۶۴

سیدمسعود میرکاضمی

^{۳۲} به موجب مصوبه شماره ۶۵۷۱۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ شورای اقتصاد منسوخ شد.

نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص اعلام مغایرت قانونی تصویب‌نامه شماره ۹۷۷۷۱/ت/۶۰۲۰۰ هـ مورخ ۱۴۰۱/۶/۷ با موضوع: اسقاط موتور سیکلت و خودروهای دیزلی
شماره ابلاغ: ۶۳۶۹۰/هـ ب- ۱۴۰۱/۸/۹

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر رئیسی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه هیئت‌محترم وزیران به شماره ۹۷۷۷۱/ت/۶۰۲۰۰ هـ مورخ ۱۴۰۱/۶/۷ با موضوع: «اسقاط موتور سیکلت و خودروهای دیزلی»، متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی هیئت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره ۴ الحاقی به قانون نحوه اجرای اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد و بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی‌الاثراً خواهد بود.

براساس تبصره ۲ ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو -مصوب ۱۴۰۱- «تولیدکنندگان خودرو و موتورسیکلت در داخل کشور موظفند به ازای تولید هر چهار دستگاه خودرو یا موتورسیکلت، گواهی اسقاط خودرو یا موتورسیکلت معادل را از مرکز اسقاط دریافت کنند. شماره‌گذاری خودروها و موتورسیکلت‌ها منوط به ارائه گواهی اسقاط توسط خودروسازان و موتورسیکلت‌سازان معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) تولید ماهانه است.»، بنابراین، اولاً- صدر مصوبه که حکم فوق را راجع به خودروها منحصر به تولیدکنندگان خودروهای دیزلی کرده، از حیث تضییق دامنه شمول قانون، مغایر قانون است، ثانیاً- ذیل مصوبه که بجای ارائه گواهی اسقاط خودرو، ارائه تعهد شش ماهه را کافی دانسته، از حیث تغییر ضمانت اجرای قانون، مغایر قانون است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - محمدباقر قالیباف

تصویب نامه در خصوص الزام کلیه تولیدکنندگان موتور سیکلت و خودروهای دیزلی به اخذ گواهی اسقاط نسبت به یک
چهارم تولید ماهانه از مراکز اسقاط
(تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۶/۲) شماره ابلاغ: ۹۷۷۷۱/ت ۶۰۲۰۰-هـ ۱۴۰۱/۶/۷

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۶/۲ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:
کلیه تولیدکنندگان موتورسیکلت و خودروهای دیزلی مکلف به اخذ گواهی اسقاط نسبت به یک چهارم تولید ماهانه از مراکز اسقاط هستند.
در صورت عدم وجود گواهی اسقاط، تولیدکنندگان یاد شده مکلفند نسبت به ارایه تعهد شش ماهه جهت ایفای تعهدات قانونی در خصوص
اسقاط اقدام نمایند. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از ارایه تعهد یاد شده از سوی تولیدکنندگان مذکور نسبت
به شماره گذاری اقدام نماید.

محمد مخبر

معاون اول رئیس جمهور

تصویب‌نامه هیئت وزیران در خصوص واردات خودرو

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۵/۲۶) شماره ابلاغ: ۹۵۲۴۰/ت/۵۹۸۶۰-۱۴۰۱/۶/۳

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۵/۲۶ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- واردات خودرو با قیمت زیر بیست هزار (۲۰ / ۰۰۰) یورو (فوب) مجاز است. اولویت واردات با خودروهای زیر ده هزار (۱۰ / ۰۰۰) یورو (فوب) است.

تبصره ۱- تخلیه خودرو بدون ثبت سفارش و تخصیص ارز ممنوع است.

تبصره ۲- ارزش گمرکی بر اساس ماده (۱۴) قانون امور گمرکی (سیف) محاسبه خواهد شد.

۲- خودروهای وارداتی صرفاً در بورس کالا عرضه می‌شود. کارگروهی با مسئولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت و عضویت وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است نرخ سود بازرگانی خودروهای وارداتی بر حسب ارزش (فوب) را به گونه ای تأمین کند که مابه التفاوت قیمت پایه با قیمت پایانی در بورس کالا معادل سود عادلانه باشد. کارگروه مذکور مجاز به تعیین علی الحساب سود بازرگانی در زمان ترخیص و تعیین سود بازرگانی قطعی در زمان فروش است.

۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با هدف توسعه تولید خودروهای اقتصادی (حداکثر ده هزار (۱۰ / ۰۰۰) یورو) ضمن پیش بینی مشوق‌های سرمایه‌گذاری و تولید، اقدامات مورد نیاز برای هدایت بخشی از واردات به سمت تولید و افزایش ساخت داخل را به عمل آورد. برنامه ساخت داخل واردکنندگان موضوع این بند باید به تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت برسد.

۴- واردات خودروهای سواری به صورت سرمایه‌گذاری خارجی (با تأیید سازمان سرمایه‌گذاری خارجی) برای استفاده در شبکه حمل‌ونقل عمومی مجاز است. دستورالعمل این بند، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت کشور تدوین و ابلاغ می‌شود.

۵- واردات خودرو برای شماره‌گذاری در مناطق آزاد تجاری-صنعتی منحصر به خودروهای دو نیرویی (هیبریدی) یا تمام برقی است، سرمایه‌گذاری و راه اندازی ایستگاه‌های شارژ بر عهده واردکنندگان است.

۶- سقف منابع ارزی مورد نیاز برای واردات خودروهای موضوع این تصویب‌نامه به غیر از سرمایه‌گذاری خارجی حداکثر معادل یک میلیارد (۱ / ۰۰۰ / ۰۰۰) یورو است.

۷- منابع ارزی مورد نیاز این تصویب‌نامه از محل ارز حاصل از صادرات، رمز دارایی، سرمایه‌گذاری خارجی (با تأیید سازمان سرمایه‌گذاری خارجی) و سایر منابع مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأمین خواهد شد.

۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (در خصوص مباحث مرتبط با آن بانک) دستورالعمل‌های اجرایی این تصویب‌نامه از جمله چگونگی تأمین و تخصیص ارز، مشخصات فنی، خدمات پس از فروش، انتقال فناوری و تعیین صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای واردکنندگان را تدوین و ابلاغ می‌کنند.

۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است گزارش اجرای این تصویب‌نامه را در مقاطع زمانی سه ماهه به ستاد هماهنگی اقتصادی دولت ارائه کند.

محمد مخبر

معاون اول رئیس جمهور

مصوبه شورای عالی اداری در خصوص بازنگری و اصلاح نظام تصمیم‌گیری شوراهای و کمیته‌ها و سازماندهی مراجع و نهادهای تصمیم‌گیرنده موازی و غیر ضرور در راستای اجرای سند تحول دولت مردمی
(تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۱/۳۱) شماره ابلاغ: ۱۴۶۳۹-۱۴۰۱/۳/۲

شورای عالی اداری در یکصد و هشتاد و هشتمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۳۱، بنا به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور، به استناد بند (۷) ماده ۱۱۵ قانون مدیریت و خدمات کشوری، به منظور بازنگری و اصلاح نظام تصمیم‌گیری شوراهای و کمیته‌ها و سازماندهی مراجع و نهادهای تصمیم‌گیرنده موازی و غیر ضرور و نیز در راستای اجرای سند تحول دولت مردمی مبنی بر بازمهندسی ساختارهای شورایی و همچنین به منظور انسجام تصمیم‌گیری و افزایش پاسخگویی تصویب نمود:

ماده ۱- در راستای سازماندهی، بازطراحی و تعیین تکلیف نهادهای شورایی کشور در بخش دولت (شوراهای عالی، شوراهای ستادها، هیئت‌ها، کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و کارگروه‌ها) و حذف وظایف و فعالیت‌های موازی و متداخل، تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند از میان فهرست نهادهای شورایی که به پیوست این مصوبه آمده است، حداکثر ظرف مدت یک ماه نهادهای شورایی مرتبط با حوزه خود را بررسی و ضمن به روزآوری، پیشنهاد انحلال، ادغام و یا ضرورت ادامه فعالیت آن‌ها را به سازمان اداری و استخدامی کشور اعلام نمایند.

ماده ۲- پیشنهادها واصله از دستگاه‌ها در کارگروهی مرکب از سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رییس جمهور با همکاری دستگاه اجرایی ذی ربط مطرح و نسبت به ضرورت ادامه فعالیت، ادغام و انحلال و یا پیش‌بینی ساز و کار جدید با رویکرد کاهش نهادهای مذکور اقدام نموده و نتیجه را حداکثر ظرف مدت سه ماه برای تصمیم‌گیری نهایی در چارچوب قوانین و مقررات به شورای عالی اداری ارائه نمایند.

ماده ۳- به منظور تقویت سیستم شفافیت و پاسخگویی نهادهای شورایی، سازمان اداری و استخدامی کشور با همکاری دستگاه‌های اجرایی و دبیرخانه نهادهای مذکور، سامانه‌ای تحت عنوان «سامانه ملی مدیریت شوراهای کشور» ایجاد تا تمامی نهادهای موضوع این مصوبه، اطلاعات، صورتجلسات و تصمیمات اتخاذ شده را در این سامانه ثبت نمایند.

سیدابراهیم ریسی

رییس جمهور و رییس شورای عالی اداری

فهرست شوراهای و نهادهای تصمیم‌گیر کشور بر اساس وابستگی دستگاهی (محل استقرار دبیرخانه)

ردیف	وابستگی دستگاهی (محل استقرار دبیرخانه)	عنوان شورا
۱	ریاست جمهوری	شورای عالی اطلاع‌رسانی دولت
۲		شورای عالی بررسی و تعیین الگوی مصرف
۳		شورای عالی هماهنگی اقتصادی قوا
۴		شورای عالی استاندارد
۵		شورای عالی جهاد سازندگی، امور عشایر و توسعه روستایی
۶		شورای عالی هماهنگی حمل‌ونقل و ایمنی کشور
۷		شورای عالی پشتیبانی سواد آموزی
۸		شورای عالی جوانان
۹		شورای عال طرح‌های انقلاب
۱۰		شورای عالی نظارت و کنترل مهاجرت
۱۱		شورای رقابت
۱۲		ستاد بسیج اقتصادی کشور
۱۳		ستاد تنظیم بازار

۱۴	ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز	
۱۵	ستاد رسیدگی و بررسی مسایل حاد اقتصادی و هماهنگی و هدایت کلان امور اقتصادی کشور	
۱۶	ستاد خشکسالی	
۱۷	ستاد ملی زن و خانواده	
۱۸	ستاد مبارزه با مواد مخدر	
۱۹	ستاد طرح‌های مهم انقلاب	
۲۰	ستاد ارتقای سطح آگاهی افراد جامعه از آثار زیان بار قاچاق کالا و ارز	
۲۱	ستاد پیشگیری و مدیریت بحران در حوادث طبیعی و سوانح غیرمترقبه	
۲۲	ستاد پیگیری امور رفاهی کارکنان دولت	
۲۳	کمیسیون‌های دولت	
۲۴	کمیسیون تعیین ارزش افزوده	
۲۵	کمیسیون تخصیص تا ۱۰٪ صادرات نفت برای مصرف کشورهای مستضعف و در حال توسعه	
۲۶	کارگروه ملی خانواده	
۲۷	شورای عالی زیست فناوری	معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری
۲۸	ستاد توسعه زیست فناوری	
۲۹	شورای عالی اداری	سازمان اداری و استخدامی کشور
۳۰	شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی	
۳۱	شورای راهبری توسعه مدیریت	
۳۲	ستاد هماهنگی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	
۳۳	کمیسیون واگذاری جهت تحقق جلب مشارکت مردمی و واگذاری امور به بخش غیردولتی	
۳۴	کمیته تخصصی اصلاح سیستم‌ها و روش‌های دستگاه‌های اجرایی	
۳۵	کمیته تخصصی - راهبری نظام مدیریت کیفیت	
۳۶	کارگروه برنامه‌ریزی نیروی انسانی	
۳۷	شورای عالی آمار	سازمان برنامه و بودجه کشور
۳۸	شورای عالی انرژی	
۳۹	شورای عالی آمایش سرزمین	
۴۰	شورای عالی نقشه برداری کشور	
۴۱	شورای اقتصاد	
۴۲	شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان	
۴۳	شورای هماهنگی توسعه پایدار مناطق کویری و بیابانی	
۴۴	ستاد راهبری و مدیریت اقتصاد مقاومتی	
۴۵	ستاد ملی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ثبتی مینا	
۴۶	ستاد هماهنگی سرشماری استان	
۴۷	ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها	
۴۸	هیئت نظارت سازمان برنامه	
۴۹	کمیسیون مشترک اقتصادی بین ایران و گرجستان	
۵۰	کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور آلمان	
۵۱	کمیسیون تعیین مبانی استراتژی توسعه کشور در طرح پایه آمایش سرزمین اسلامی ایران	
۵۲	کمیته تخصصی نامگذاری و یکسان سازی نام‌های جغرافیایی ایران	
۵۳	کارگروه استفاده از توان فنی کشور و ساخت و ساز استاندارد	
۵۴	شورای عالی فضایی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۵۵	شورای اجرایی فناوری اطلاعات	
۵۶	شورای تمبر	
۵۷	کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات	
۵۸	شورای عالی سرمایه‌گذاری	وزارت امور اقتصاد و دارایی
۵۹	شورای عالی مبارزه با جرم پولشویی	
۶۰	شورای عالی نظارت مالی	

شورای عالی بورس	۶۱
شورای عالی بیمه	۶۲
شورای عالی مالیاتی	۶۳
شورای عالی اجرایی سیاست‌های اصل ۴۴	۶۴
شورای عالی هماهنگی صادرات خدمات فنی و مهندسی	۶۵
شورای عالی صندوق توسعه کشاورزی ایران	۶۶
شورای پول و اعتبار	۶۷
شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری، صنعتی	۶۸
ستاد درآمد و تجهیز منابع استان	۶۹
ستاد رسیدگی، بررسی و اتخاذ تصمیمات فوری در عرصه مسایل حاد اقتصادی	۷۰
هیئت عالی حل اختلاف مالی	۷۱
هیئت نظار بانک مرکزی	۷۲
هیئت نظارت چاپ اوراق بهادار	۷۳
هیئت واگذاری	۷۴
هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار	۷۵
هیئت نظارت اندوخته اسکناس	۷۶
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور ایتالیا	۷۷
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور لهستان	۷۸
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور چک	۷۹
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور مجارستان	۸۰
کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی بین ایران و چین	۸۱
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور اسلواکی	۸۲
شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور	۸۳
ستاد هماهنگی روابط خارجی اقتصادی وزارت امور خارجه	۸۴
ستاد بررسی، هماهنگی و تصمیم‌گیری در خصوص روابط اقتصادی و تجاری و صدور خدمات فنی و مهندسی و پیگیری همکاری‌های مهم و راهبردی با کشورهای آفریقایی	۸۵
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور آفریقای جنوبی	۸۶
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور هند	۸۷
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور فرانسه	۸۸
شورای عالی آموزش و پرورش	۸۹
شورای نظارت بر ساخت، طراحی، واردات و توزیع اسباب بازی کودکان	۹۰
شورای آموزش و پرورش منطقه ای	۹۱
شورای تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش	۹۲
شورای هماهنگی تشکلهای دانش آموزی	۹۳
کمیسیون ملی آیسسکو در ایران	۹۴
کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ با مسئولیت وزارت آموزش و پرورش	۹۵
شورای عالی سلامت و امنیت غذایی	۹۶
شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۹۷
شورای عالی برنامه‌ریزی کشوری پیشگیری از عفونت HIV و ایدز و کنترل آن	۹۸
شورای عالی قطب‌های علوم پزشکی	۹۹
شورای عالی بیمه سلامت	۱۰۰
شورای عالی سازمان انتقال خون	۱۰۱
شورای هماهنگی پروژه شهرهای سالم و روستاهای سالم	۱۰۲
شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی	۱۰۳
شورای فنی موضوع ماده ۴ قانون تامین خدمات درمانی	۱۰۴
شورای آموزش پزشکی و تخصصی رشته‌های پزشکی	۱۰۵
شورای سیاست‌گذاری و رسیدگی به امور بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۰۶
شورای هماهنگی مبارزه با بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان	۱۰۷

ستاد مرکزی امداد و درمان جنگ	۱۰۸
ستاد مرکزی هماهنگی مبارزه با اعتیاد در وزارت بهداشتی و بهزیستی	۱۰۹
ستاد ملی مبارزه با کرونا	۱۱۰
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور سوئیس	۱۱۱
کمیسیون مشترک اقتصادی فیما بین جمهوری اسلامی ایران و کوبا	۱۱۲
کمیته کنترل و نظارت بهداشتی بر سموم و مواد شیمیایی	۱۱۳
شورای عالی اشتغال	۱۱۴
شورای عالی کار	۱۱۵
شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی	۱۱۶
شورای عالی آموزش و تربیت فنی، حرفه‌ای و مهارتی	۱۱۷
شورای اشتغال مهاجرین جنگ تحمیلی	۱۱۸
شورای ملی سالمندان	۱۱۹
ستاد هماهنگی و پیگیری مناسب سازی کشور	۱۲۰
کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی بین ایران و ساحل عاج	۱۲۱
کمیته هماهنگی منطقه‌ای اشتغال	۱۲۲
شورای عالی کشاورزی	۱۲۳
شورای عالی تضمین حداقل قیمت محصولات کشاورزی و دامی	۱۲۴
شورای حفظ نباتات	۱۲۵
شورای راهبری ساماندهی بهره‌برداری از جنگل‌های کشور	۱۲۶
شوراهای کشاورزی کشور	۱۲۷
شورای هماهنگی عمران روستایی	۱۲۸
شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی	۱۲۹
شورای آرد و نان	۱۳۰
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور لیتوانی	۱۳۱
کمیسیون مشترک اقتصادی بین ایران و غنا	۱۳۲
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور قزاقستان	۱۳۳
کمیسیون مشترک بین ایران و سنگال	۱۳۴
کمیسیون تبصره ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها	۱۳۵
کمیسیون ماده واحده (کمیسیون ماده ۵۶) (قانون حفظ جنگل‌ها و مراتع)	۱۳۶
کارگروه ملی زعفران	۱۳۷
شورای عالی شهرسازی و معماری	۱۳۸
شورای عالی فنی امور زیربنایی حمل‌ونقل	۱۳۹
شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی	۱۴۰
شورای عالی هواپیمایی کشوری	۱۴۱
کمیسیون عالی سوانح راه آهن	۱۴۲
شورای عالی هواشناسی	۱۴۳
شورای ساماندهی مبادی زمینی کشور	۱۴۴
شورای راهبردی توسعه مبتنی بر حمل‌ونقل همگانی	۱۴۵
شورای ساماندهی مرکز سیاسی و اداری کشور و ساماندهی و تمرکز زدایی از تهران	۱۴۶
ستاد راهبری و سیاست‌گذاری بازسازی بم	۱۴۷
ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار	۱۴۸
ستادهای ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و توانمند سازی و ساماندهی اسکان غیررسمی	۱۴۹
کمیسیون طرح‌های تفصیلی	۱۵۰
	۱۵۱
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور ترکیه	۱۵۲
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور رومانی	۱۵۳
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور پاکستان	۱۵۴
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور آذربایجان	۱۵۵

شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی	۱۵۶	
شورای عالی گسترش و توسعه صنایع ایران	۱۵۷	
شورای عالی شرکت ملی فولاد ایران	۱۵۸	
شورای عالی توسعه صنایع دریایی	۱۵۹	
شورای عالی معادن	۱۶۰	
شورای عالی نظارت بر اتاق ایران	۱۶۱	
شورای توسعه صادرات استان	۱۶۲	
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور سوئد	۱۶۳	
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور اتریش	۱۶۴	
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور کره جنوبی	۱۶۵	
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور عمان	۱۶۶	
کمیسیون مشترک ایران و نیجریه	۱۶۷	وزارت صنعت، معدن و تجارت
کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی بین ایران و بنگلادش	۱۶۸	
کمیسیون تشخیص و ورود کالای غیرمشمول بندهای ماده (۳۸)	۱۶۹	
هیئت عالی حمایت از صنایع	۱۷۰	
هیئت عالی نظارت بر سازمان‌های صنفی کشور	۱۷۱	
کمیته عالی برگزاری همایش جهانی معدن	۱۷۲	
کمیته دائمی نرخ گذاری کالاهای صادراتی	۱۷۳	
کمیته کالاهای اساسی	۱۷۴	
کارگروه راهبری و اولویت بندی در اجرا و تعیین متولی و تقسیم کار، پیگیری و نظارت بر تحقق سیاست‌های دولت در زمینه واردات خودرو	۱۷۵	
شورای تدوین و پیشنهاد قانون ایجاد شورای عالی صنعت دریانوردی	۱۷۶	
هیئت عالی نظارت بر سازمان‌های صنفی کشور	۱۷۷	
کارگروه‌های (کمیته‌های) توسعه صادرات استان‌ها	۱۷۸	
شورای عالی آموزش‌های علمی-کاربردی	۱۷۹	
شورای عالی فرهنگ و آموزش عالی	۱۸۰	
شورای توسعه و گسترش آموزش عالی (شورای مرکزی دانشگاه‌ها)	۱۸۱	
شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی	۱۸۲	
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (عتف)	۱۸۳	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی المپیاد	۱۸۴	
شورای هدایت استعدادهای درخشان	۱۸۵	
شورای پژوهش‌های علمی کشور	۱۸۶	
کمیسیون رسیدگی به مشکلات ناشی از کم کردن تعداد واحدهای دروس عمومی	۱۸۷	
شورای عالی حج و زیارت	۱۸۸	
شورای عالی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۸۹	
شورای عالی سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی	۱۹۰	
شورای فرهنگ عمومی	۱۹۱	
شورای سینما	۱۹۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
شوراهای هنرهای نمایشی	۱۹۳	
شورای عالی فرهنگ و هنر	۱۹۴	
ستاد پشتیبانی و هماهنگی امور مساجد کشور	۱۹۵	
هیئت نظارت بر مطبوعات	۱۹۶	
شورای اجتماعی کشور	۱۹۷	
شورای عالی مدیریت بحران	۱۹۸	
شورای عالی ثبت احوال	۱۹۹	
شوراهای فرهنگی، اجتماعی استان‌ها	۲۰۰	وزارت کشور
شورای امنیت کشور	۲۰۱	
شورای معادن استان	۲۰۲	
شورای نجات و درمان و ستاد پشتیبانی و امداد استان	۲۰۳	

ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان	۲۰۴
ستاد تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری استان	۲۰۵
شورای هماهنگی عمران و توسعه زاگرس مرکزی	۲۰۶
کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی	۲۰۷
شورای عالی پیگیری امور استان‌ها	۲۰۸
شورای هماهنگی اجرایی اتباع بیگانه	۲۰۹
کمیسیون ایمنی راه‌ها	۲۱۰
شوری عالی عمران مرزها	۲۱۱
ستاد حوادث غیرمترقبه	۲۱۲
شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور	۲۱۳
کمیسیون بررسی مسایل و مشکلات و راهکارهای برگزاری انتخابات شوراها	۲۱۴
شورای حفاظت از منابع آب زیرزمینی	۲۱۵
شورای عالی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۲۱۶
ستاد مرکزی هماهنگی خدمات سفر	۲۱۷
کارگروه توسعه گردشگری	۲۱۸
شورای عالی مخازن شرکت ملی نفت ایران	۲۱۹
شورای عالی شرکت ملی نفت ایران	۲۲۰
کمیسیون مشترک اقتصادی بین ایران و آذربایجان	۲۲۱
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور روسیه	۲۲۲
کمیسیون خاص قراردادهای نفتی	۲۲۳
کمیته عالی صیانت از ذخایر هیدروکربوری	۲۲۴
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور اسلوونی	۲۲۵
کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشور قطر	۲۲۶
شورای عالی آب	۲۲۷
ستاد توسعه پیل سوختی	۲۲۸
کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران	۲۲۹
کمیته هماهنگی موضوع ماده قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه‌های مرزی	۲۳۰
شورای عالی ورزش و تربیت بدنی	۲۳۱
شورای عالی استان‌ها	۲۳۲
شورای عالی فضای مجازی	۲۳۳
شورای عالی امنیت ملی	۲۳۴
شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	۲۳۵
شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت	۲۳۶
شورای مشاوران وزراء و مسئولان فرهنگی در امور ایثارگران	۲۳۷
کمیسیون رسیدگی به شکایات جانبازان (کمیسیون ماده ۱۶)	۲۳۸
شورای عالی انقلاب فرهنگی	۲۳۹
هیئت عالی جذب اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور	۲۴۰
شورای هنر	۲۴۱
شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده	۲۴۲
شورای توسعه فرهنگ قرآنی	۲۴۳
شورای مرکزی جهاد دانشگاهی	۲۴۴
کمیته هماهنگی و نظارت مواقع اضطراری آلودگی هوا	۲۴۵
شورای حفاظت کیفی رودخانه زاینده رود	۲۴۶
شورای حفاظت کیفی رودخانه کارون	۲۴۷
کمیسیون تبصره ماده (۵) آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب	۲۴۸
شورای عالی حفاظت محیط‌زیست	۲۴۹
شورای ملی ایمنی زیستی	۲۵۰
کارگروه مخاطرات زیست‌محیطی	۲۵۱

کارگروه ملی تغییر اقلیم	۲۵۲
ستاد ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گرد و غبار	۲۵۳
کارگروه غارشناسی	۲۵۴
کارگروه ملی کاهش آلودگی هوای کلانشهرهای کشور	۲۵۵
کارگروه ملی مدیریت پسماند	۲۵۶
شورای اسناد ملی	۲۵۷ سازمان اسناد و کتابخانه ملی
شورای انرژی اتمی	۲۵۸ سازمان انرژی اتمی ایران
هیئت‌ماده ۹ آیین‌نامه پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی	۲۵۹ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
شورای عالی نظارت سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۲۶۰ سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
ستاد امر به معروف و نهی از منکر	۲۶۱ ستاد امر به معروف و نهی از منکر
ستاد ملی جمعیت	۲۶۲ ستاد ملی جمعیت
ستاد هماهنگی مدیریت بحران شهر تهران	۲۶۳ شهرداری تهران
شورای راهبری پروژه‌های طرح جامع مدیریت بحران شهر تهران	۲۶۴
شورای عالی کمیته ملی المپیک ایران	۲۶۵ کمیته ملی المپیک ایران
ستاد سیاست‌گذاری و هماهنگی فعالیت‌های خارجی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۲۶۶ جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
کمیته ملی حقوق بشردوستانه	۲۶۷
شورای گنجینه ملی آب ایران	۲۶۸ گنجینه ملی آب
کمیسیون نظارت و پیگیری بر جریان پیشرفت همکاری‌های فنی اقتصادی و بازرگانی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای چین و ژاپن	۲۶۹
شورای عالی قرآن	۲۷۰
هیئت‌بهره‌برداری از شن و ماسه	۲۷۱
کمیسیون نرخ اسعار	۲۷۲
کمیسیون رسیدگی در مورد خسارت دیرکرد (سورشارژ) یا جایزه تسریع در تخلیه کالاهای	۲۷۳
کمیسیون مربوط به ورود و ساخت وسایل پرمصرف خانگی و لامپ‌های روشنایی	۲۷۴
شورای عالی هماهنگی تولید دانه‌های روغنی	۲۷۵
کمیته قیمت‌گذاری داروهای دامی	۲۷۶
کمیسیون هماهنگی حمل‌ونقل کالاهای خریداری شده از خارج	۲۷۷
شورای تدوین کتاب‌های تعلیمات دینی مدارس	۲۷۸
شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی	۲۷۹
شورای عالی پیشگیری از تخریب و تصرف اراضی و منابع طبیعی	۲۸۰ نامشخص در مستند قانونی
کمیته ملی طبیعت گردی - اکوتوریسم	۲۸۱
شوراهای اسلامی کار	۲۸۲
هیئت‌تصفیه کارمندان دولت	۲۸۳
کمیسیون رسیدگی به اختلاف احتمالی بین استانداران و مدیران کل	۲۸۴
کمیسیون رسیدگی به دعاوی اشخاص علیه دولت راجع به املاک	۲۸۵
کمیسیون پشتیبانی از جبهه‌های جنگ تحمیلی	۲۸۶
کمیسیون بررسی مسایل کردستان و مناطق کردنشین	۲۸۷
هیئت حل اختلاف مستخدمین بانک‌ها	۲۸۸
کمیسیون‌های تشخیص و توافق	۲۸۹
کمیسیون نظارت بر اجرای سیاست‌های تمرکز زدایی از شهر تهران	۲۹۰
کمیته مدیریت مصرف آب در شرایط دوره بحرانی در تهران	۲۹۱

ابلاغ مصوبات یکصد و بیست و هفتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵) شماره ابلاغ: ۶۰/۲۸۶۰۱۷-۶۰/۱۱/۳۰-۱۴۰۰

باسلام و احترام؛

پیرو دعوتنامه شماره ۲۷۷۳۴۹/ ۶۰ مورخ ۱۸/ ۱۱/ ۱۴۰۰، به استحضار می‌رساند؛ به استناد ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن، یکصد و بیست و هفتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، روز دوشنبه مورخ ۱۱/ ۲۵/ ۱۴۰۰ برگزار و ضمن ارائه گزارش عملکرد ستاد توسط دبیرخانه، پس از بررسی دستور جلسات و طرح نظرات اعضای ستاد، تصمیمات ذیل اتخاذ که جهت اجرا در موعد مقرر، ابلاغ می‌گردد:

ردیف	متن مصوبات	مجری مصوبه	دستگاه همکار در اجرای مصوبه	مهلت
۱	۱- با توجه به عدم امکان بهره‌مندی تعدادی از واحدهای تولیدی از مصوبات جلسه ۵۶ شورای عالی هماهنگی اقتصادی (ابلاغی به شماره ۱۳۵۵۴۸ و ۱۳۵۱۳۲ مورخ ۱۲/ ۱۱/ ۱۳۹۹) به دلایل گوناگون، اعم از مشکلات ناشی از نحوه محاسبه مبداء زمانی تقسیط توسط سازمان امور مالیاتی، مقرر گردید؛ پیشنهادات ذیل جهت تمدید مجدد مصوبه به آن شورا ارسال گردد: ۱- متن بند ۱ مصوبه مذکور (ابلاغی به شماره ۱۳۵۵۴۸ مورخ ۱۲/ ۱۱/ ۱۳۹۹) بدین شرح اصلاح گردد: با توجه به شرایط موجود اقتصادی، تا پایان سال ۱۴۰۱، به منظور جلوگیری از بروز اختلال در روند تولید و اشتغال و با هدف امکان‌پذیر نمودن وصول مطالبات مالیاتی از بنگاه‌های تولیدی غیردولتی، مدت زمان تقسیط مندرج در ماده (۱۶۷) قانون مالیاتی مستقیم، فارغ از زمان قطعی شدن مالیات، صرفاً برای بنگاه‌هایی که برنامه احیاء تولید و ساماندهی مالی آن‌ها به تأیید کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان‌ها رسیده است، به حداکثر ۶۰ ماه افزایش می‌یابد. ۲- متن بند ۲ مصوبه مذکور (ابلاغی به شماره ۱۳۵۱۳۲ مورخ ۱۲/ ۱۱/ ۱۳۹۹) عیناً تمدید شود.	اتخاذ تصمیم در شورای عالی هماهنگی اقتصادی		در اسرع وقت
۲	با عنایت به تصویب‌نامه شماره ۱۰۰۶۰۲/ ت/ ۵۵۵۰۷۲ مورخ ۳۰/ ۰۷/ ۱۳۹۷ هیئت‌محترم وزیران موضوع آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک) و ابطال تصویب‌نامه شماره ۹۵۲۰۰/ ت/ ۵۵۵۰۷۴ مورخ ۱۸/ ۰۷/ ۱۳۹۷ هیئت‌محترم وزیران طی نامه شماره ۱۶۸۲۲/ ۱۰۲/ ۹۹ مورخ ۲۱/ ۰۲/ ۱۳۹۹ شورای محترم نگهبان عنوان دیوان عدالت اداری و رای شماره ۴۵۳ هیئت‌عمومی آن دیوان و با توجه به تصویب‌نامه شماره ۲۷۹۷۹/ ت/ ۵۵۸۲۹۴ مورخ ۱۲/ ۰۳/ ۱۴۰۰ هیئت‌محترم وزیران و همچنین عدم امکان تهیه گواهی اسقاط خودرو و موتورسیکلت به دلایل گوناگون، مقرر گردید؛ ۲- به منظور شماره‌گذاری ۴۰۰۰ خودرو نیسان دیزل رسوبی (تماماً خودروی کار می‌باشند) در پارکینگ شرکت زامیاد که منجر به عدم تحویل به موقع خودروهای پیش فروش شده به متقاضیان و نارضایتی خریداران و تحمیل هزینه‌هایی همچون پرداخت خسارت تاخیر و بیمه مضاعف و فرسودگی قطعات و اتمام مهلت گارانتی و... به شرکت گردیده است. مقرر شد؛ ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت حمل‌ونقل)، ظرف مدت یک هفته نسبت به تهیه لیست شماره شاسی خودروهای دیو شده در پارکینگ شرکت زامیاد اقدام و مراتب را به پلیس راهور تحویل نماید. ۲- پلیس راهور ناجا، شماره‌گذاری این ۴۰۰۰ خودرو را از رویه موجود شماره‌گذاری خودرو نیسان دیزل (ارائه همزمان گواهی اسقاط) مستثنی نموده و بر اساس لیست ارسال شده وزارت صمت، نسبت به شماره‌گذاری خودروهای رسوب شده با مدل ۱۴۰۱ اقدام نماید. ۳- شرکت زامیاد، مکلف است ظرف مدت ۱ سال گواهی اسقاط مربوطه را تهیه و به مراجع مربوطه تحویل نماید.	وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت حمل‌ونقل) پلیس راهور ناجا شرکت زامیاد		یک هفته در اسرع وقت یک سال

۳	۳- سازمان حفاظت محیط زیست، تا پایان خردادماه ۱۴۰۱ با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ملی استاندارد، ستاد حمل و نقل و سوخت کشور، پلیس راهور ناجا، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و نمایندگان سایر تشکلهای بخش خصوصی، کلیه بندهای مصوبات و آیین نامه های موجود مرتبط با اسقاط از جمله تصویب نامه شماره ۱۰۰۶۰۲/ت/۵۵۰۷۲ مورخ ۳۰/۰۷/۱۳۹۷ هیئت محترم وزیران موضوع آیین نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی ها (موضوع ماده ۲ قانون هوای پاک)، مورد بازنگری قرار داده و موارد ذیل را در آن لحاظ نموده و گزارش آن را به دبیرخانه ستاد منعکس نماید: - فرآیند اسقاط خودرو و موتورسیکلت بر عهده تولیدکننده نبوده و صرفاً تولیدکنندگان با پرداخت درصدی از میزان فروش هر محصول برای اسقاط خودرو و موتورسیکلت به حساب مشخص، فعالیت خود را ادامه دهند. - ساز و کار جایگزین لازم، جهت نحوه انجام اسقاط خودرو و موتورسیکلت های فرسوده در آیین نامه تدوین شود.	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت صنعت، معدن و تجارت / سازمان ملی استاندارد / ستاد حمل و نقل و سوخت کشور / پلیس راهور ناجا / اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران / سایر نمایندگان بخش خصوصی	تا پایان خرداد ماه ۱۴۰۱
۴	۴- به منظور تسریع در انجام فعالیت های مورد نیاز تولید و اسقاط و انجام نظارت های لازم، اقدامات ذیل ظرف مدت یک ماه صورت پذیرد: ۱- ۴/ وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت حمل و نقل)، نسبت به ارسال برخط اطلاعات تیراژ تولید موتورسیکلت به سازمان حفاظت محیط زیست اقدام نماید. ۲- ۴/ ستاد حمل و نقل و سوخت کشور، نسبت به ارسال برخط کلیه اطلاعات از اسقاط تا شماره گذاری به پلیس راهور اقدام نماید.	وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت حمل و نقل) ستاد حمل و نقل و سوخت کشور	سازمان حفاظت محیط زیست پلیس راهور	یک ماه یک ماه
۵	۵- سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان، در رابطه با نحوه قیمت گذاری و فروش گواهی اسقاط نظارت لازم را به عمل آورده و گزارش آن را ظرف یک ماه به ستاد ارائه نماید.	سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان	-	یک ماه
۶	۶- سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان، به منظور جلوگیری از احتکار گواهی اسقاط نزد واسطه ها، تا پایان خردادماه ۱۴۰۱، دستورالعمل لازم در خصوص مدت زمان اعتبار گواهی اسقاط را با همکاری ستاد حمل و نقل و سوخت کشور، پلیس راهور ناجا و تشکلهای بخش خصوصی، تدوین و ابلاغ نماید.	سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان	ستاد حمل و نقل و سوخت کشور / پلیس راهور ناجا / تشکلهای بخش خصوصی	تا پایان خرداد ماه ۱۴۰۱
۷	۷- با عنایت به درخواست انجمن موتورسیکلت ایران و شرکت زامیاد، مبنی بر تقاضای اعلام مدل سال در ابتدای اسفند هر سال توسط پلیس راهور ناجا، مقرر شد پلیس راهور ضمن تعیین تاریخ دقیق و ابلاغ تسریع نماید.	پلیس راهور	-	در اسرع وقت
۸	۸- پرونده های شرکت های تولیدی فرزین، آسیا بهین برق، شتاب کار، کشت و صنعت نیشکر فارابی و فولاد کویان شرق آسیا، ارجاع شده از سوی کارگروه استان البرز (۲ مورد)، تهران، خوزستان و خراسان رضوی برای استفاده از مزایای تعیین شده در مصوبه جلسه ۵۶ شورای عالی هماهنگی اقتصادی (موضوع مصوبه شماره ۱۳۵۵۴۸ و ۱۳۵۱۳۲ مورخ ۱۲/۱۱/۹۹) که مراحل تعیین شده در بند ۱ مصوبه جلسه ۱۱۳ ستاد را طی نموده اند (ابلاغی طی نامه شماره ۶۰۹۷۹/۶۰ مورخ ۲۶/۲/۱۴۰۰) در جلسه قرائت و به تصویب رسید. (مراتب به شرح مندرج در نامه شماره ۱۶۷۹۸/۲۳۳/ص مورخ ۲۴/۱۱/۱۴۰۰ رییس کمیته امور مالیاتی ستاد)	سازمان امور مالیاتی	-	در اسرع وقت
۹	۹- پرونده های شرکت های کولر هوایی آبان، نگین رفاه زاگرس، شرکت آزان طیور ایزه و بند ۲ نامه مربوط به شرکت قوای محرکه کرمان خودرو ارجاع شده از سوی کارگروه های استان فارس، کردستان، خوزستان و کرمان معرفی گردیده بودند، مراحل مندرج در بند ۲ مصوبه جلسه ۱۱۳ ستاد را طی نموده اند (ابلاغی به شماره ۶۰۹۷۹/۶۰ مورخ ۲۶/۲/۱۴۰۰) در جلسه طرح و به تصویب رسید. (مراتب به شرح مندرج در نامه های شماره ۳۴۶۲۸۳/۰۰ مورخ ۲۴/۱۱/۱۴۰۰، شماره ۳۴۶۵۸۵/۰۰ مورخ ۲۴/۱۱/۱۴۰۰، شماره ۳۴۶۷۷۴/۰۰ مورخ ۲۴/۱۱/۱۴۰۰، شماره ۳۴۶۳۲۳/۰۰ مورخ ۲۴/۱۱/۱۴۰۰ رییس کمیته امور بانکی و تامین مالی ستاد)	دبیرخانه ستاد	کمیته امور بانکی ستاد	در اسرع وقت

صدیف بیک زاده

نظر رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب نامه هیئت وزیران به شماره ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۲
با موضوع اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده
شماره ابلاغ: ۴۷۶۶۳/هـ ب-۱۳/۶/۱۴۰۰

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر رئیسی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

سلام علیکم؛

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیئت محترم وزیران به شماره ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۲، ناظر بر لغو تصمیم نامه نمایندگان ویژه رئیس جمهور به شماره ۵۳۲۲۱/ت/۴۲۴۲۴ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۰، موضوع: «اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیئت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجرای اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به اینجانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

«اولاً- بر اساس مواد مختلف قانونی از جمله مواد (۱۱) و (۱۳) قانون محاسبات عمومی کشور -مصوب ۱۳۶۶- درآمدهای دولت باید به حساب خزانه داری کل کشور واریز شده و به موجب قانون هزینه شود. بنابراین، بند (۱) مصوبه مزبور مبتنی بر واریز وجوه دریافتی به حساب و هزینه کرد آن تحت نظارت وزارت راه و شهرسازی، از حیث واریز نشدن وجوه دریافتی به حساب خزانه داری کل و هزینه شدن آن بدون تصریح به لزوم رعایت تشریفات قانونی، مغایر قانون است، ثانیاً- در ضمائم نامه شماره ۷۵۶۸۹/۴۳۰۶ مورخ ۱۳۹۹/۷/۵ که متضمن پاسخ حوزه معاونت حقوقی رئیس محترم جمهور می باشد، مصوبه ای به مشخصه ۵۳۲۲۲/ت/۴۲۴۲۴ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۰ به عنوان موید یا مستند قانونی مصوبه اخیرالصدور مورد اشاره قرار گرفت. این مصوبه که در اجرای اصل (۱۲۷) قانون اساسی و توسط نمایندگان ویژه رئیس جمهور به تصویب رسیده و به تصریح اصل مزبور، در حکم تصمیمات هیئت وزیران می باشد تا قبل از ابلاغ رأی مقدماتی هیئت به شماره ۳۹۰۷۰/هـ ب مورخ ۱۳۹۹/۶/۱۶ به اطلاع رئیس محترم مجلس شورای اسلامی نرسیده بود تا مورد بررسی قرار گیرد. بنابراین، مبنیاً بر ایرادات مصوبه فعلی، مصوبه قبلی نیز مغایر قانون می باشد.»

محمدباقر قالیباف

بخشنامه گمرک در خصوص ترخیص کامیون‌های وارده از محل بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی کشور

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۲۱) شماره ابلاغ: ۱۴۰۰/۵۲۲۸۸۳

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه‌های صادره منتهی به بخشنامه شماره ۲۶۴/۱۵۳۲۵۵۰ مورخ ۹۹/۱۲/۱۰ این دفتر موضوع ترخیص کامیون‌های وارده از محل بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی کشور، به پیوست تصویر نامه شماره ۱۴۰۰/۴۷۴۲۷۲ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۱ معاون محترم امور گمرکی با عنوان قائم مقام محترم سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای متضمن پیشنهادات ارائه شده به منظور جلوگیری از انباشت کامیون‌های موصوف در گمرکات اجرایی و همچنین پاسخ واصله سازمان مزبور به شماره ۵۳۵۷۲/۷۱ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۵ مبنی بر موافقت با پیشنهادات ارائه شده گمرک ایران ارسال و اعلام می‌دارد:

۱- در صورت عدم ارائه گواهی اسقاط در طول فرآیند انجام تشریفات گمرکی و قبل از ترخیص کامیون‌های موردنظر به شرط پرداخت کامل حقوق ورودی و عدم احتساب تخفیف سود بازرگانی (۲۵٪) پذیرش و ترخیص کالا با رعایت کامل سایر مقررات بلامانع می‌باشد. بدیهی است با توجه به انتقال ارائه مجوز مزبور به قبل از شماره‌گذاری، در صورت ارائه مجوز سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای در مهلت ماده ۱۳۵ قانون امور گمرکی و با رعایت سایر مقررات استرداد تفاوت حقوق ورودی به میزان تخفیف پیش‌بینی شده میسر می‌باشد.

۲- اخذ کلیه مجوزهای قانونی لازم از جمله: تاییدیه استاندارد ایمنی و کیفیت از سازمان ملی استاندارد ایران، استاندارد آلاینده‌گی از سازمان حفاظت محیط‌زیست و خدمات پس از فروش از شرکت که به تایید سازمان متولی فوق‌الاشاره رسیده باشد و همچنین کد ساتا صادره توسط بانک عامل قبل از ترخیص کامیون‌های اظهاری الزامی و تاکید می‌گردد.

۳- اعلام نظر سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای در خصوص برخی از مغایرت‌های احتمالی:

«با عنایت به اینکه طبق روال، گمرک جمهوری اسلامی ایران برای صحت و سلامت واردات و اسناد مدارک آن، اخذ استعلام‌های مربوط را از دستگاه‌ها و ادارات ذی‌ربط انجام می‌دهد، لذا تصمیم این موضوع در اختیار آن دستگاه است. چنانچه خدشه‌ای به این موضوع نمی‌نماید و امور را تسهیل می‌نماید مخالفتی وجود ندارد.»

علی وکیلی

مدیرکل دفتر واردات

سند ارتقای بهره‌وری بخش حمل‌ونقل

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۹) شماره ابلاغ: ۴۱۸۹۰/ت/۵۵۸۹۳۴-۱۹/۴/۱۴۰۰

هیئت‌وزیران در جلسه ۹/۴/۱۴۰۰ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای بند (الف) ماده (۵) و تحقق اهداف جدول شماره (۲) ماده (۳) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵ - تصویب کرد:

- ۱ - سند ارتقای بهره‌وری بخش حمل‌ونقل به شرح پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت‌دولت می‌باشد، تعیین می‌شود.
- ۲ - وزارت راه و شهرسازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (شرکت خدمات هوایی پیام، شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران) موظفند گزارش پیشرفت اقدامات و برنامه‌های مندرج در این سند را در مقاطع زمانی شش ماهه تهیه و به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارایه نمایند.
- ۳ - سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران مکلفند گزارش تجمیعی اقدامات صورت گرفته برای این سند را به صورت سالانه به هیئت‌وزیران ارسال نمایند.
- ۴ (اصلاحی ۱۸۰۷۱۴۰۰) - این سند پس از ابلاغ و اجرای آزمایشی به مدت یکسال، با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و تأیید سازمان ملی بهره‌وری ایران قابل بازنگری خواهد بود که با تصویب هیئت‌وزیران ابلاغ می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

مصوبه شورای عالی انرژی به منظور عملیاتی نمودن آیین‌نامه اجرایی «ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست»

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۷) شماره ابلاغ: ۲۰۹۷۳۴-۱۴۰۰/۴/۷

شورای عالی انرژی کشور در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۴/۷، به منظور عملیاتی نمودن آیین‌نامه اجرایی «ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست» به شماره ۱۷۴۶۷۱۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۹ مصوب شورای عالی انرژی، دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست را به شرح زیر تصویب نمود:

۱- تعاریف و علائم اختصاری

الف- آیین‌نامه: آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست، موضوع مصوبه شماره ۱۷۴۶۷۱۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۹ شورای عالی انرژی کشور می‌باشد.

ب- بازار: بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست، مطابق تعریف بند (۲، ۱) آیین‌نامه

ج- کمیسیون: کمیسیون صرفه‌جویی انرژی مطابق تعریف بند (۳، ۱) آیین‌نامه

د- نهاد: نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست مطابق تعریف بند (۴، ۱) آیین‌نامه

ه- دبیرخانه نهاد: شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت در خصوص طرح‌های صرفه‌جویی گاز طبیعی یا سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق در خصوص طرح‌های صرفه‌جویی برق می‌باشد. و برای اختصار در این دستورالعمل «دبیرخانه» نامیده می‌شود.

و- گواهی: گواهی صرفه‌جویی انرژی مطابق تعریف بند (۵، ۱) آیین‌نامه

ز- ناشر: شرکت‌های عرضه کننده حامل‌های انرژی مطابق تعریف بند (۶، ۱) آیین‌نامه

ح- نظام‌نامه: نظام‌نامه ثبت، اندازه‌گیری، راستی آزمایی و تایید صرفه‌جویی انرژی و کاهش انتشار آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای مطابق بندهای (۱، ۱)، (۴، ۱)، (۲، ۴) و (۱، ۳، ۴) آیین‌نامه

ط- اندازه‌گیری و صحت‌گذاری (M&V): عبارت است از فرآیند طرح‌ریزی، ارزیابی طرح، اندازه‌گیری، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها، به منظور صحت‌گذاری و گزارش‌دهی صرفه‌جویی انرژی واقعی و قابل اعتماد و نیز کاهش انتشار آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای ناشی از بکارگیری اقدامات و راهکارهای بهینه‌سازی انرژی در مرزهای معین یک سیستم که در این نظام‌نامه برای اختصار (M&V) نامیده می‌شود. ی- متقاضی: مصرف‌کنندگان انرژی، سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی یا شرکت‌های خدمات انرژی می‌باشند که تمایل به سرمایه‌گذاری در طرح‌های بهینه‌سازی در قالب بازار و اخذ گواهی در قبال اقدامات بهینه‌سازی مصرف انرژی را دارند.

ک- کارگروه نهاد: کارگروهی متشکل از نمایندگان نهاد مطابق تعریف بند (۴، ۱) آیین‌نامه علاوه نماینده شرکت ملی گاز ایران (بدون حق رای) و شرکت توانیر (بدون حق رای) می‌باشد که در این دستورالعمل به جهت رعایت اختصار «کارگروه» نامیده می‌شود.

۲- هدف از تدوین این دستورالعمل در راستای مفاد بند (۱، ۱، ۳) آیین‌نامه، تعیین مقررات اجرایی در جهت تشکیل بازار متمرکز صدور و مبادله گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر بازار بورس انرژی ایران و در جهت بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور می‌باشد.

۳- راهکارهای بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست و اقدامات واجد شرایط صدور گواهی در بازار به تفکیک حوزه‌های صرفه‌جویی انرژی شامل ساختمان، کشاورزی، حمل‌ونقل، صنعت، پالایش و پتروشیمی، تبدیل و توزیع انرژی و... توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو و با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل تهیه و حسب مورد جهت اجرا توسط وزرای مربوط ابلاغ می‌شود.

- ۴- سقف زمانی دوره صدور گواهی به تفکیک حوزه‌های صرفه‌جویی انرژی (شامل ساختمان، کشاورزی، حمل‌ونقل، صنعت، پالایش و پتروشیمی، تبدیل و توزیع انرژی)، با در نظر گرفتن دوره بازگشت سرمایه، عمر مفید تجهیزات، سود رایج بانکی، نرخ تسعیر ارز، ریسک سرمایه‌گذاری به پیشنهاد کمیسیون به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.
- تبصره- بازنگری سقف زمانی دوره صدور با پیشنهاد کمیسیون به تأیید شورای اقتصاد می‌رسد.
- ۵- دوره متناسب برای صدور گواهی هر طرح در سقف دوره مصوب شورای اقتصاد و بر حسب اقدامات پیش فرض در گزارش امکان‌سنجی طرح و با لحاظ هزینه‌های سرمایه‌گذاری متقاضی (اصل و فرع با احتساب سود بانکی مصوب شورای پول و اعتبار) و اختلاف قیمت زمانی تعرفه پایه محل صرفه‌جویی و تعرفه بیشینه بخش مصرف‌کننده همان حامل تعیین و با پیشنهاد کارگروه به تصویب کمیسیون می‌رسد.
- تبصره: منظور از تعرفه بیشینه بخشی، حداقل ۹۰٪ تعرفه حوزه‌ای است که بیشترین قیمت حامل را پرداخت می‌نماید.
- ۶- گردش کار بازار مطابق نظام‌نامه ابلاغی توسط کمیسیون خواهد بود.
- ۷- متقاضی پس از دریافت گواهی مجاز است در چارچوب ضوابط بورس انرژی اقدام به فروش گواهی به هریک از بخش‌های مصرف‌کننده همان حامل نماید.
- ۸- گواهی فقط در اختیار متقاضیانی قرار می‌گیرد که فاقد بدهی معوق به عرضه‌کنندگان انرژی باشند.
- ۹- صدور گواهی در مقاطع زمانی سه ماهه تا اتمام دوره زمانی طرح و در سقف دوره مصوب شورای اقتصاد برای متقاضی انجام می‌شود.
- ۱۰- سقف تعهدات ناشر ۲۰ میلیون مگاوات ساعت گواهی برق و ۱۰ میلیارد مترمکعب گواهی گاز طبیعی می‌باشد.
- تبصره- پس از تکمیل تعهد ناشر، وزارتخانه‌های نفت و نیرو مجازند درخواست خود را برای افزایش سقف تعهدات ناشر به همراه گزارش تحلیلی عملکرد بازار به کمیسیون ارسال نمایند. کمیسیون موظف است حداکثر ظرف مدت یکماه درخواست طرح شده را بررسی و نتیجه را اعلام نماید.
- ۱۱- شرکت ملی گاز ایران و شرکت توانیر مکلفند در اجرای آیین‌نامه، سالانه نسبت به صدور گواهی به میزان حداقل ۱۰ (ده) درصد کاهش رشد مصرف برق و گاز طبیعی اقدام نمایند.
- ۱۲- هزینه انجام فرآیند M&V در هزینه‌های سرمایه‌گذاری هر طرح لحاظ و بر اساس قرارداد سه جانبه مبتنی بر عملکرد بین متقاضی، شرکت M&V و شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت یا سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق، توسط متقاضی پرداخت می‌شود.
- ۱۳- متقاضیانی که معیارهای مصوب مصرف انرژی را رعایت ننموده و بیش از آن مصرف کرده باشند می‌توانند تمام یا بخشی از مصرف اضافی حامل انرژی خود را از طریق خرید گواهی از بازار تامین نمایند.
- تبصره- امکان ارائه گواهی توسط مصرف‌کنندگان بجای جرائم مصرف خارج از معیار قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی وجود دارد.
- ۱۴- در صورت درخواست متقاضی، ناشر و شرکت‌های انتقال و توزیع موظفند معادل حامل گواهی را در شبکه انرژی رسانی و در صورت وجود ظرفیت تحویل نمایند.
- ۱۵- ناشرین مکلفند در راستای افزایش بهره‌وری انرژی در کشور، از طریق ساز و کار بورس انرژی، میزان انرژی معادل صرفه‌جویی شده مطابق گواهی را با نرخ انتقال (نرخ ترانزیت) معادل صفر به متقاضی تحویل نمایند.
- ۱۶- در راستای حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست در چارچوب بازار، کمیته‌ای متشکل از وزارتخانه‌های نفت و نیرو، اتاق بازرگانی (به عنوان نماینده بخش خصوصی)، اتاق تعاون و سازمان بورس و اوراق بهادار، کف قیمت مبادله گواهی به تفکیک برق و گاز طبیعی در نظام عرضه و تقاضای گواهی را تعیین به شرکت بورس انرژی جهت اجرا اعلام نمایند.
- ۱۷- به منظور حمایت از تامین مالی اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست بازار، ناشرین، شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق و سازمان حفاظت محیط‌زیست مجازند از محل اعتبارات داخلی و عمرانی، نسبت به پرداخت یارانه سود تسهیلات، وجوه اداره شده و کمک‌های مالی صندوق‌های موجود نظیر صندوق ملی محیط‌زیست اقدام نمایند.

- ۱۸- شرکت بورس انرژی ایران با همکاری سایر نهادهای ذی ربط موظف است در راستای تحقق سیاست‌گذاری‌های صورت گرفته در حوزه افزایش بهره‌وری انرژی در کشور، بسترها و ساز و کارهای لازم را به منظور معاملات گواهی فراهم آورد.
- ۱۹- شرکت‌های M&V از بین شرکت‌های مشاور صاحب صلاحیت مرتبط با انرژی، رتبه‌بندی شده توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با حداقل رتبه ۳ انتخاب می‌شوند.
- ۲۰- ملاک پذیرش طرح‌ها توسط نهاد، اثبات تحقق صرفه‌جویی سالانه تجمیعی حداقل ۱۰۰,۰۰۰ مترمکعب گاز یا حداقل ۵۰ مگاوات ساعت برق و یا ۵۰ درصد مجموع انرژی معادل مقادیر مذکور (در طرح‌های صرفه‌جویی توان برق و گاز) در گزارش امکان‌سنجی طرح می‌باشد.
- ۲۱- امکان تبدیل گواهی (برق به گاز و بالعکس) وجود نداشته و تحویل حامل صرفه‌جویی شده مطابق حامل درج شده بر روی گواهی انجام می‌شود.
- ۲۲- استخراج کنندگان رمز ارزها قابلیت استفاده از گواهی و دریافت برق صرفه‌جویی شده ما به ازای گواهی را ندارند لذا تعرفه این بخش به عنوان تعرفه بیشینه بخش برق موضوع بند (۵) لحاظ نمی‌شود.
- ۲۳- به وزارتخانه‌های نفت و نیرو اجازه داده می‌شود با درخواست متقاضی ضمن اخذ تضامین لازم، گواهی معادل کل صرفه‌جویی طرح را در نیمه عمر صرفه‌جویی طرح صادر نمایند.
- تبصره- ملاک محاسبه صرفه‌جویی نیمه دوم عمر طرح حداکثر معادل عملکرد صرفه‌جویی در نیمه اول عمر طرح می‌باشد.
- ۲۴- وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان حفاظت محیط‌زیست موظفند به منظور پایش بازار توسط کارگروه، اطلاعات مورد نیاز بازار را در سامانه‌ای که توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری راه اندازی می‌شود بارگذاری نمایند.
- تبصره ۱: در راستای اجرای آیین‌نامه اجرایی جزء (۱) بند (الف) ماده (۴۴) قانون برنامه ششم توسعه کشور (موضوع تصویب‌نامه هیئت وزیران به شماره ۱۴۲۸۹۸ / ت ۵۵۷۸۰ مورخ ۱۳۹۷/ ۱۰/ ۲۶) و همچنین تصویب‌نامه شماره ۴۴۴۴۰ مورخ ۱۳۹۸ / ۰۲ / ۰۷ شورای عالی انرژی کشور و به منظور پایش بازار و کنترل شدت مصرف انرژی در بخش ساختمان کشور، کلیه فعالین و دستگاه‌های مسئول طبق آیین‌نامه موظفند نسبت به بارگذاری اطلاعات بازار در سامانه مشترک ملی پایش اطلاعات انرژی در بخش ساختمان که توسط مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ایجاد شده است، اقدام نمایند.
- تبصره ۲: دسترسی لازم برای بارگذاری یا بهره‌برداری اطلاعات، می‌بایست توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی برای کلیه اعضای نهاد ایجاد شود.
- ۲۵- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارتین نفت، نیرو و راه و شهرسازی و سازمان حفاظت محیط‌زیست گزارش عملکرد بازار و گزارش پایش و عملکرد فعالین بازار را هر ۶ ماه یکبار تهیه و به کمیسیون ارائه می‌نماید.
- ۲۶- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مکلف است بصورت سالانه فناوری‌های نوین حوزه بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست و انرژی‌های تجدیدپذیر را ضمن ارسال به کمیسیون در تارنمای خود به اطلاع عموم برساند.
- ۲۷- وزارتین نفت و نیرو با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مکلفند گزارشی منضم به اطلاعات میزان سرمایه‌گذاری بازار، ارزش ریالی گواهی‌های به فروش رفته بازار، میزان گواهی‌های نقد نشده، میزان حامل‌های تحویل شده در قبال گواهی، میزان صرفه‌جویی محقق شده و میزان کاهش انتشار آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای را به صورت سالانه تدوین و به شورای عالی انرژی ارسال نماید.

محمدباقر نوبخت

آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک

(تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۳/۹) شماره ابلاغ: ۲۷۹۷۹/ت/۵۸۲۹۴هـ- ۱۴۰۰/۳/۱۲

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۳/۹ به پیشنهاد مشترک سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ملی استاندارد ایران و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۸) قانون هوای پاک- مصوب ۱۳۹۶- آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون: قانون هوای پاک- مصوب ۱۳۹۶-

۲- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

۳- سن مرز فرسودگی: سنی که وسایل نقلیه موتوری به علت طول عمر و میزان کارکرد، دچار افت عملکردی و ایمنی شده و نیازمند تعمیرات و نگهداری فنی بیشتر می باشند. این وسایل نقلیه موتوری مشمول افزایش دفعات سالیانه معاینه فنی می شوند.

۴- وسیله نقلیه موتوری فرسوده: وسیله نقلیه موتوری که بدون توجه به حد سن مرز فرسودگی، پس از دو دوره متوالی مندرج در جدول موضوع ماده (۲) این آیین نامه، نتواند گواهی معاینه فنی معتبر اخذ نماید و مشمول محدودیت های ماده (۸) قانون می شود.

ماده ۲- جدول سن مرز فرسودگی و تعداد دفعات انجام معاینه فنی انواع وسایل نقلیه موتوری به شرح زیر تعیین می شود:

ردیف	نوع وسیله نقلیه، سوخت و مشخصات فنی	سن مرز فرسودگی (سال)	تعداد دفعات معاینه فنی پس از رسیدن به سن مرز فرسودگی در سال
۱	خودروی شخصی: شامل سواری، استیشن (ون)، سواری کار	۱۵	۲ مرتبه (شش ماه یکبار)
۱-۲	بنزینی و دوگانه سوز	۸	۴ مرتبه (سه ماه یکبار)
۲-۲	خودروی عمومی شامل تاکسی سواری، استیشن (ون)، سواری کار	۱۰	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۳-۲	برقی	۱۴	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۱-۳	پایه گازسوز	۱۴	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۲-۳	بنزینی، دوگانه سوز و دیزلی	۱۳	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۱-۴	دیزلی	۸	۴ مرتبه (۳ ماه یکبار)
۲-۴	پایه گازسوز	۱۰	۴ مرتبه (۳ ماه یکبار)
۳-۴	برقی منوط به بازسازی با رعایت قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی- مصوب ۱۳۸۹-	۲۰	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۱-۵	دیزلی	۸	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۲-۵	پایه گازسوز	۱۰	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۳-۵	برقی منوط به بازسازی با رعایت قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی- مصوب ۱۳۸۹-	۲۰	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۶	توبوس برون شهری	۱۰	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۷	کشنده، کامیون و کامیونت	۱۶	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)
۱-۸	بنزینی کاربراتوری	۵	۲ مرتبه (۶ ماه یکبار)
۲-۸	بنزینی انژکتوری	۶	۲ مرتبه (۶ ماه یکبار)
۳-۸	برقی	۱۲	۲ مرتبه (۶ ماه یکبار)
۹	سواری دولتی	۱۳	۳ مرتبه (۴ ماه یکبار)

تبصره ۱- تعداد دفعات معاینه فنی خودروهای شخصی ردیف (۱) جدول موضوع این ماده، پنج سال پس از گذشتن از سن مرز فرسودگی به سه مرتبه در سال (هر ۴ ماه یکبار) افزایش می‌یابد.

تبصره ۲- تردد وسایل نقلیه ردیف‌های (۱-۲) و (۸-۱) جدول (تاکسی و موتورسیکلت) با سامانه سوخت رسانی کاربراتوری، در شهرهای دارای اولویت آلاینده طبق بند (۳) ماده (۱) آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک) از ابتدای سال ۱۴۰۱ ممنوع می‌باشد و مشمول کلیه محدودیت‌های خودرو فرسوده مندرج در ماده (۸) قانون می‌شوند.

تبصره ۳- تغییر پلاک انواع وسایل نقلیه عمومی به شخصی به علت کارکرد بالاتر وسایل نقلیه عمومی و افت عملکردی، ایمنی و محیط‌زیستی آن‌ها، ممنوع می‌باشد.

تبصره ۴- در صورت بازسازی اساسی اتوبوس‌های حمل‌ونقل عمومی درون شهری طبق دستورالعمل مشترک وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست، پنج سال به سن مرز فرسودگی آن‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۵- تردد خودروهای کاربراتوری در محدوده نواحی کم انتشار (LEZ) و ممنوعه وفق ماده (۱۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹- در شهرهای دارای اولویت آلاینده (طبق بند (۳) ماده (۱) آیین‌نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی‌ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک)، از ابتدای سال ۱۴۰۱ ممنوع می‌باشد.

ماده ۳- برای خودروهای سنگین و نیمه سنگین، سبک و موتورسیکلت با قوای محرکه ترکیبی (هیبریدی) سن مرز فرسودگی براساس قوه محرکه احتراقی بوده و نسبت به وسایل نقلیه دارای قوای محرکه صرفاً احتراقی، دو سال به سن مرز فرسودگی آن‌ها اضافه می‌شود.

ماده ۴- در موارد زیر، دو سال به سن مرز فرسودگی موضوع جدول موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه اضافه می‌شود:

۱- کلیه خودروهای دیزلی در صورت نصب پالایش گر (فیلتر) دوده استاندارد حداقل یک سال قبل از رسیدن به سن مرز فرسودگی جدول موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه.

۲- تعویض واکنش ساز (کاتالیست) استاندارد و سامانه (سیستم) آلاینده‌گی اگزوز برای تاکسی‌های ردیف (۱-۲) و (۲-۲) جدول موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه.

تبصره- سازوکار اجرایی این ماده توسط وزارت کشور با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ظرف سه ماه تدوین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- وزارت کشور موظف به تشدید نظارت بر عملکرد مراکز معاینه فنی کلانشهرها با افزایش بازرسی سرزده و حضور نیروی ناظر مقیم از طریق شهرداری‌ها می‌باشد. دستورالعمل نحوه تشدید نظارت، ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۶- وزارت کشور و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظفند سازوکار لازم را از طریق سامانه یکپارچه معاینه فنی کشور به نحوی فراهم نمایند که پس از انجام آزمون‌های برخط معاینه فنی، نتیجه فرایند آزمون وسیله نقلیه شامل غیر فرسوده، سن مرز فرسودگی، وسیله نقلیه فرسوده و تعداد دفعات متوالی مردودی وسیله نقلیه در سامانه و برگ معاینه فنی مربوط به مالک وسیله نقلیه درج شود.

ماده ۷- به جهت حفظ سطح ایمنی و آلاینده‌گی خودروها در محورهای مواصلاتی کشور، وزارت راه و شهرسازی و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تخصیص شماره (کد) جریمه فاقد گواهی معاینه فنی و خودروهای فرسوده به کلیه دوربین‌های نظارتی در محورهای جاده‌ای برون شهری اقدام نمایند.

ماده ۸- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است برابر تبصره (۱) ماده (۶) و ماده (۸) قانون، نسبت به اعمال جریمه تردد خودروهای فاقد گواهی معاینه فنی و خودروهای فرسوده مندرج در جدول جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل‌ونقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی اقدام نماید.

ماده ۹- آن دسته از خودروهای ناوگان حمل‌ونقل عمومی بار و مسافر که در طرح‌های نوسازی اعلام شده توسط دولت ثبت نام نموده‌اند، تا زمان تحویل خودروی جدید از مقررات مربوط به خودروهای فرسوده موضوع ماده (۸) قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره- در صورتی که خودروهای جدید موضوع طرح‌های مذکور در این ماده آماده تحویل باشند و مالکان خودروهای مربوط از انجام اقدامات تکمیلی و یا پرداخت مبالغ مربوط به خرید خودروی جدید در موعد مقرر استنکاف نمایند، استثنای موضوع این ماده درخصوص خودروهای مذکور از تاریخ پایان فرصت اقدام مالکان آن‌ها لغو می‌شود. دستورالعمل اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۰- خودروهای مربوط به آیین‌نامه شناسایی و صیانت از وسیله‌های نقلیه تاریخی موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۳۶۷۱/ت/۵۵۰۲۴۳- مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۷، از شمول این آیین‌نامه مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۱- از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، بند (۴) تصویب‌نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷، بند (۱) تصویب‌نامه ۲۱۲۳۲۶/ت/۴۶۳۲۰- مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۶، ماده (۵) تصویب‌نامه شماره ۱۲۰۶۷۱/ت/۵۵۰۸۹۱- مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۴ و تصویب‌نامه شماره ۹۵۲۰۰/ت/۵۵۰۷۴- مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۸ لغو می‌شوند.

معاون اول رئیس جمهور- اسحاق جهانگیری

برنامه کاهش آلودگی هوا در هشت شهر بزرگ کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۰/۱۰/۴) شماره ابلاغ: ۲۱۲۳۳۲۶/ت/۴۶۳۲۰-هـ/۱۳۹۰/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۹

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۴ بنا به پیشنهاد شماره ۳۱۷-۱ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۴ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «برنامه کاهش آلودگی هوا در شهرهای بزرگ کشور» را به شرح زیر تصویب نمود:

به منظور کاهش آلودگی هوا در شهرهای تهران، اهواز، اراک، تبریز، مشهد، شیراز، کرج و اصفهان، دستگاه‌های ذی ربط موظفند نسبت به اجرا و رعایت احکام این برنامه در محدوده و حریم شهرهای یاد شده اقدام نمایند.

۴۸- نیروی انتظامی موظف است از ابتدای تیرماه سال ۱۳۹۱ از تردد وسایل نقلیه با سن بیش از میزان مندرج در جدول زیر (برحسب سال) جلوگیری به عمل آورد:

نوع وسیله نقلیه	سن وسیله نقلیه
سواری شخصی	۴+
وانت	۱۵+
تاکسی	۱+
مینی بوس	۱+
میدئ بوس	۱۴+
اتوبوس شهری	۸+
اتوبوس برون شهری	۱۴+
کامیون و کشنده	۴+
موتورسیکلت	۸+

تبصره خودروهای تاریخی (کلاسیک) موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۳۹۸/۲۷۰۰۱/ت/۴۴۳۹۸ مورخ ۱۳۸۹/۲/۸ هیئت وزیران از شمول این بند مستثنی می باشند.

۲- آزمون صحت کاتالیست کانورتور و کربن کنیستر در معاینات فنی خودروها به منظور صدور برگه و برچسب معاینه فنی از ابتدای سال ۱۳۹۱ اجباری است.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است از ابتدای سال ۱۳۹۱ کاتالیست کانورتور و کربن کنیستر مورد نیاز در مراکز خدمات بعد از فروش جهت تعویض را تامین نماید.

تبصره ۲- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است ضمن نظارت مستقیم بر اجرای این بند، اقدامات لازم را برای برخورد قانونی با رانندگان و تعمیرگاه‌هایی که نسبت به حذف و یا از کار انداختن کاتالیست کانورتور و کربن کنیستر اقدام می کنند، انجام دهد.

۳- سهم حمل و نقل عمومی در شهرهای موضوع این تصویب نامه تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، باید حداقل سالی پنج درصد (۵٪) نسبت به سال قبل از آن افزایش یابد. مسئولیت اجرای این بند بر عهده وزارت کشور با همکاری شهرداری ها می باشد.

۴۸ به موجب مصوبه شماره ۵۸۲۹۴/ت/۲۷۹۷۹-هـ مورخ ۱۴۰۰/۲/۹ هیئت وزیران منسوخ شد.

۴- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) مکلف است با مشارکت و همکاری شهرداری‌ها برنامه زمان‌بندی اجرای ماده (۳۳) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی- مصوب ۱۳۸۹- در مورد ساماندهی معابر و تسهیل عبور و مرور عابران پیاده و دوبرخه سواران را تنظیم و پیگیری لازم برای تحقق آن را به عمل آورد.

۵- شهرداری‌ها مکلفند در اجرای ماده (۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی- مصوب ۱۳۵۰- نسبت به نصب دوربین‌های نظارت تصویری دیجیتالی جهت کنترل کامل مبادی ورودی طرح ترافیک و همچنین نصب تابلو الکترونیکی مسیر یاب شهری و وضعیت ترافیکی در معابر اصلی حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه اقدام نمایند.

۴۹۶- ~~شماره‌گذاری خودروهای وارداتی و تولید داخلی به استثنای خودروهای دوگانه‌سوز تولید داخلی از ابتدای سال ۱۳۹۲ و خودروهای دوگانه‌سوز تولید داخلی از ابتدای سال ۱۳۹۳ صرفاً در صورت کسب استاندارد جهانی (EURO IV) مجاز خواهد بود و نیروی انتظامی مکلف است از شماره‌گذاری خودروهای با استاندارد پایین تر از استاندارد یاد شده خودداری نماید.~~

~~تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است از ابتدای سال ۱۳۹۱ خودروهای تولید داخلی را به تدریج بر اساس برنامه ارایه شده از سوی سازمان حفاظت محیط‌زیست که با مشارکت آن وزارت تهیه و ارایه می‌شود، منطبق با استاندارد جهانی (EURO IV) به بازار عرضه نماید.~~

~~تبصره ۲- استاندارد موضوع این بند از ابتدای سال ۱۳۹۴ برای تمام خودروها به (EURO IV) ارتقا می‌یابد.~~

~~تبصره ۳- تولید و واردات موتورسیکلت از تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱ منطبق با استاندارد (EURO IV)~~

~~۵۰۷- سوخت مورد نیاز خودروهای سبک و سنگین از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ منطبق با استاندارد جهانی (EURO IV) و از تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ منطبق با استاندارد جهانی (EURO V) عرضه می‌شود. مسئولیت اجرای این بند برعهده وزارت نفت می‌باشد.~~

~~تبصره وزارت نفت مکلف است سوخت استاندارد موضوع این بند در خصوص خودروهای دیزلی را همراه با ماده (Add blue) تامین نماید.~~

۸- به منظور کاهش مسافت سفر و زمان انتظار خودروها برای سوختگیری، وزارتخانه‌های نفت و کشور مکلفند با همکاری شهرداری‌ها تسهیلات لازم جهت تبدیل جایگاه‌های تک منظوره به دو منظوره سوخت (بنزین- گاز) با فضای مناسب و قابلیت عرضه همزمان بنزین و گاز مطابق با سبد سوخت کشور و نیز استقرار جایگاه‌های سوخت کوچک و سیار در مکان‌های مناسب را در طول برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران فراهم نمایند.

تبصره- وزارت نفت مکلف است تجهیزات جایگاه‌های CNG ظرفیت متوسط و با قابلیت نصب در فضاهای کوچک را با رعایت اصول ایمنی و استانداردهای لازم فراهم آورد.

۹- وزارت نفت مکلف است از ابتدای سال ۱۳۹۱ اقدامات مورد نیاز جهت جلوگیری کامل از انتشار بخار بنزین در مراحل مختلف نگهداری، توزیع و نیز جایگاه‌های سوخت و نازل سوخت گیری خودروها را اجرا نماید.

۱۰- سهم خودروهای کم مصرف و موتورسیکلت‌های برقی در هر دو شبکه تولید داخلی و وارداتی تا پایان برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران باید سالانه حداقل (۳٪) نسبت به سال قبل از آن افزایش یابد. مسئولیت اجرای این بند برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشد.

۱۱- به منظور جایگزینی انرژی‌های فسیلی با انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در کلیه اماکن شهری، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) مکلف است با همکاری وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط‌زیست، ساز و کارهای اجرایی و تشویقی لازم را ظرف مدت ۳ ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه تهیه و اجرا نماید.

^{۴۹} به موجب مصوبه شماره ۱۳۷۸۲/ت/۴۹۹۵۲ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

^{۵۰} به موجب مصوبه شماره ۱۳۷۸۲/ت/۴۹۹۵۲ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۱۲- سرانه فضای سبز شهری تا پایان برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران باید سالیانه یک متر افزایش یابد. مسئولیت اجرای این بند برعهده وزارت کشور با همکاری شهرداری‌ها می‌باشد.

تبصره- وزارت نیرو موظف است آب خام مورد نیاز جهت آبیاری فضای سبز شهری را تامین نماید.

۱۳- به منظور توسعه فضای سبز جنگلی در حریم شهرها، ادارات کل منابع طبیعی و جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری مکلفند با هماهنگی سازمان‌های راه و شهرسازی استان‌ها نسبت به کاشت گونه‌های گیاهی مناسب بر اساس ظرفیت‌های موجود هر استان اقدام نمایند.

۱۴- ایجاد صنایع در خارج از شهرک‌های صنعتی در شهرهای تبریز، شیراز، اهواز، اراک و مشهد تا شعاع ۳۰ کیلومتری ممنوع است. تبصره ۵۱- استقرار صنایع رده (۱) (الف) گروه‌های ده گانه مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی موضوع ابلاغیه شماره ۹۷/۱۰۰/۲۶۸۶۹ مورخ ۱۳۹۷/۷/۹ سازمان حفاظت محیط‌زیست در داخل محدوده شهرهای تبریز، شیراز، مشهد، اهواز و اراک و استقرار صنایع رده‌های (۲) و (۳) گروه‌های چهارده گانه تصویب‌نامه مذکور در خارج از محدوده شهرهای یاد شده از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

۱۵- فرآیندهای احتراقی تمام کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی مستقر در محدوده و حریم شهرها از ابتدای سال ۱۳۹۲ باید با انرژی‌های تجدیدپذیر یا گاز انجام شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت مسئول اجرای این بند می‌باشد.

تبصره ۱- وزارتخانه‌های نیرو و نفت مکلفند نسبت به تامین انرژی یا گاز مورد نیاز اقدام نمایند.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست به نحوی برنامه‌ریزی نماید که تمام واحدهای صنعتی آلاینده موجود در محدوده و حریم شهرها حداکثر تا پایان شهریور سال ۱۳۹۱ به سیستم‌های کنترل آلودگی و سیستم‌های پایش برخط (on-line) مجهز شوند.

تبصره ۳- واحدهای آلاینده باقیمانده با اولویت کوره‌های سنتی آجر، گچ، آهک و سنگ‌بری‌ها باید تا پایان سال سوم برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به خارج از حریم شهرها منتقل شوند، مسئولیت اجرای این تبصره برعهده سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها با همکاری استانداری‌ها و ادارات کل حفاظت محیط‌زیست استان‌ها می‌باشد.

۱۶-۵۲ وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلفند نسبت به تامین سوخت گاز نیروگاه‌ها با اولویت نیروگاه‌های شازند اراک، اسلام آباد، شهید منتظری اصفهان و شهید منتظر قائم کرج از ابتدای سال ۱۳۹۴ اقدام نمایند.

تبصره- وزارت نیرو مکلف است با تسریع در احداث نیروگاه‌های برق تجدیدپذیر از فعالیت اجباری نیروگاه‌های یاد شده با سوخت مازوت جلوگیری نموده و همزمان نسبت به نصب تجهیزات کاهش دهنده آلاینده‌های زیست‌محیطی در آن‌ها اقدام نماید.

۱۷- موتورخانه تمام ساختمان‌های اداری و تجاری باید تا پایان سال ۱۳۹۲ به سیستم‌های هوشمند انرژی تجهیز شوند. مسئولیت اجرای این بند برعهده وزارت کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، نیرو و شهرداری‌ها می‌باشد.

۱۸- به منظور ارتقای مستمر سامانه مدیریت کیفیت هوا سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی)، کشور و شهرداری‌ها نسبت به افزایش تعداد ایستگاه‌های سنجش آلودگی هوا، ایجاد سامانه پایش بر خط (on-line)، ارتقای سطح نرم افزارها، مدل‌سازی آلودگی هوا و تامین بسترهای مخابراتی مورد نیاز اقدام نماید. تبصره- سازمان هواشناسی موظف است با ارتقاء سامانه‌های پایش، پیش‌بینی و هشدار نسبت به اطلاع‌رسانی به هنگام پدیده‌های جوی و آلودگی هوا اقدام نماید.

۱۹- در صورت قرارگرفتن وضعیت هوا در شرایط هشدار وزارت نیرو موظف است با هماهنگی سازمان حفاظت محیط‌زیست و با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به بارورکردن ابرها و نیز استفاده از سایر فناوری‌های مناسب اقدام نماید.

^{۵۱} به موجب مصوبه شماره ۱۲۵۲۹۲/ت/۴۶۳۲۰ مورخ ۱۳۹۲/۷/۳ هیئت‌وزیران الحاق شد.

^{۵۲} به موجب مصوبه شماره ۱۵۶۷۱۲/ت/۵۰۰۱۴ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۷ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

۲۰- سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است با همکاری سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های مسئول حسب مورد نسب به تولید و پخش برنامه‌های آموزشی مرتبط با احکام این تصویب‌نامه اقدام نماید.

۲۱- نظارت بر حسن اجرای این تصویب‌نامه بر عهده سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌باشد. سازمان یاد شده مکلف است هر شش ماه یک بار گزارش مربوط را به هیئت‌وزیران ارایه نماید.

۲۲- برنامه جامع کاهش آلودگی هوای تهران موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۰۴ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲۱ لغو می‌گردد.

محمد رضا رحیمی معاون اول رئیس جمهور

پیوست^{۵۳}

۱- جدول زمانی استاندارد حد مجاز آلاینده‌های خودروهای بنزینی و گازویلی ساخت داخل و موتورسیکلت به شرح زیر تعیین می‌شود:

دوره زمانی									
۱۳۹۳/۶/۱	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
خودروهای سبک بنزینی				یورو ۴			یورو ۵		
خودروهای سنگین و نیمه‌سنگین				یورو ۳		یورو ۴		استاندارد روز اتحادیه اروپا	
موتور سیکلت				یورو ۳			استاندارد روز اتحادیه اروپا		

۲- خودروهای جدید (پلتفرم جدید) تولید داخل باید دو سال زودتر از دوره زمانی جدول بند (۱) با استانداردهای تعیین شده انطباق پیدا کنند.

۳- شرکت‌های تولیدکننده خودروهای پایه گازسوز و دوگانه‌سوز موظفند از ابتدای سال ۱۳۹۵، استاندارد آلاینده‌های یورو (۴) را در تولید محصولات خود رعایت نمایند.

^{۵۳} به موجب مصوبه شماره ۱۲۷۸۲/ت/۴۹۹۵۲ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۱۱/۱۰) (شماره ابلاغ: ۱۰۵۴) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۲

ماده ۱- دانشگاه‌ها، مراکز و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند، بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به ویژه قانون محاسبات عمومی کشور، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آن‌ها و فقط در چهارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت‌امنا که حسب مورد به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رییس جمهور و در مورد دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح به تأیید رییس ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد، عمل می‌کنند.

تبصره ۱- اعتبارات اختصاص یافته از منابع عمومی دولت به این مراکز و موسسات، کمک تلقی و بعد از پرداخت، به هزینه قطعی منظور می‌شود و براساس بودجه تفصیلی مصوب هیئت‌امنا و با مسئولیت آن‌ها قابل هزینه است.

تبصره ۲- هرگونه استخدام جدید از محل منابع عمومی و توسعه تشکیلات اداری منوط به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حسب مورد) و سازمان اداری و استخدامی کشور است.

تبصره ۳- هیئت‌امنا بر اساس ماده (۱۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۴/۱۲/۱۳۹۳ نمی‌تواند علاوه بر آنچه که از محل منابع عمومی و درآمدهای اختصاصی برای دانشگاه‌ها و مراکز مزبور پادار می‌شود تعهد جدیدی برای سال تصمیم‌گیری و سال‌های بعد مصوب کند.

تبصره ۴- صندوق‌های رفاه دانشجویان مشمول این ماده و تبصره‌های آن می‌شوند.

تبصره ۵- هرگونه اصلاح ساختار و مقررات مالی، اداری، معاملاتی، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان‌های تخصصی فقط مشمول این ماده و تبصره‌های آن است.

تبصره ۶- دولت موظف است برای مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و دانشمندان کشور در همایش‌ها و مجامع علمی و پژوهشی بین‌المللی و برتر جهان و بهره‌گیری از توانمندی‌های دانشمندان و نخبگان ایران در جهان و فراهم کردن فرصت‌های مطالعاتی مناسب در داخل و خارج کشور سازوکار لازم را ایجاد نماید.

تبصره ۷- به منظور گسترش و ارتقای کیفیت و اثربخشی آموزش عالی و مهارت آموزی، دولت موظف است نسبت به تحقق موارد زیر اقدام کند:

۱- اعضای هیئت علمی می‌توانند با موافقت هیئت‌امنای همان دانشگاه نسبت به تشکیل موسسات و شرکت‌های صدورصد (۱۰۰٪ خصوصی) دانش‌بنیان اقدام و یا در این موسسات و شرکت‌ها مشارکت کنند.

این موسسات و شرکت‌ها برای انعقاد قرارداد پژوهشی مستقیم و یا غیرمستقیم با دستگاه‌های اجرایی، مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی و اصلاحات بعدی آن نیستند.

۲- به دولت اجازه داده می‌شود به منظور حمایت از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی، آزاد اسلامی، علمی-کاربردی و پیام نور و دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و موسسات آموزش عالی غیردولتی که دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، تسهیلات اعتباری در اختیار صندوق رفاه دانشجویان و یا سایر نهادهای ذی‌ربط برای پرداخت وام بلندمدت قرض‌الحسنه به دانشجویان قرار دهد.

۳- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار ایران، رشته‌های تحصیلی خود را متناسب با بازار کار تعیین نمایند.

۴- دانشگاه پیام نور مکلف است شصت درصد (۶۰٪) از درآمدهای حاصل از شهریه دانشجویان هر واحد را برای توسعه همان واحد و مابقی را برای توسعه و تجهیز واحدهای دانشگاهی در مناطق محروم اختصاص دهد.

ماده ۲-

الف- دانشگاه‌های کشور، حسب مورد به تشخیص وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تصویب شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های مربوط، می‌توانند نسبت به تأسیس شعب در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و نیز در خارج از کشور به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند.

ب- پذیرش دانشجو در شعب دانشگاه‌ها در مناطق آزاد تجاری-صنعتی، برای دانشجویان غیرایرانی بدون آزمون سراسری انجام می‌شود. ضوابط پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی توسط شورای سنجش و پذیرش دانشجو موضوع ماده (۲) قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۲ و برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی با پیشنهاد دانشگاه‌ها و حسب مورد با تأیید یکی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌شود.

تبصره- دانشجویان ایرانی شعب مناطق آزاد تجاری-صنعتی، همانند سایر دانشجویان از معافیت تحصیلی برخوردار هستند.

این بند به ماده (۵) قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۰/۶/۱۳۹۲ الحاق می‌شود.

پ- دولت به منظور استمرار، توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در جهت حفظ کرامت ایثارگران با اولویت عرضه منابع مالی، فرصت‌ها، امکانات و تسهیلات و امتیازات به ایثارگران، پدر، مادر، همسر و فرزندان شهدا و همچنین جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان، اقدام زیر را انجام می‌دهد:

دانشگاه‌ها و مراکز و موسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیئت‌علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، همسران و فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، همسران و فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک علمی مورد تأیید وزارتخانه‌های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» می‌باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیئت‌علمی تامین و از ابتداء آنان را به صورت عضو هیئت‌علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی با رعایت شرایط اخلاقی، علمی و سنی و بدون آزمون و مصاحبه استخدام کنند. مسئولیت اجرای این حکم به طور مستقیم برعهده وزرا و رؤسای دستگاه‌های مذکور است. مقامات یادشده در این خصوص، مجاز به اتخاذ تصمیم می‌باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیئت‌علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می‌شود.

این بند، جایگزین ماده (۷۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۲/۱۰/۱۳۹۱ می‌شود.

ماده ۳- به منظور فراهم نمودن شرایط رقابتی و افزایش کارآمدی بیمه‌های بازنشستگی و جلوگیری از ایجاد هرگونه انحصار یا امتیاز ویژه برای صندوق‌های بازنشستگی اعم از خصوصی، تعاونی یا دولتی اجازه داده می‌شود صندوق‌های بازنشستگی غیردولتی با تضمین پوشش تعهدات آتی بیمه شدگان بازنشسته براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، ایجاد گردد.

تبصره- فعالیت این گونه صندوق‌ها در لایه بیمه‌های مکمل و در قالب نظام تامین اجتماعی چند لایه است.

ماده ۴- کلیه اتباع خارجی مقیم کشور موظف به دارا بودن بیمه‌نامه برای پوشش حوادث و بیماری‌های احتمالی در مدت اقامت در ایران می‌باشند. تعیین میزان تعرفه مطابق مقررات بر عهده بیمه مرکزی ایران است که به تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور می‌رسد.

ماده ۵- به منظور برقراری بیمه تکمیلی بازنشستگی، صندوق‌های بیمه اجتماعی مجازند نسبت به افتتاح حساب‌های انفرادی شخصی جهت بیمه شدگان با مشارکت فرد بیمه شده اقدام نمایند.

ماده ۶-

الف- کارکنان تحت پوشش صندوق‌های بازنشستگی می‌توانند در صورت انتقال به سایر دستگاه‌ها یا بازریدی، اخراج، استعفاء و استفاده از مرخصی بدون حقوق، بدون محدودیت زمان کماکان مشمول صندوق بازنشستگی خود باشند. در این صورت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به استثنای افراد منتقل شده به عهده بیمه شده است.

ب- دولت موظف است هر ساله اعتبار لازم موضوع تبصره (۲) ماده (۲۸) قانون تامین اجتماعی مصوب ۳/۴/۱۳۵۴ را در ردیف جداگانه‌ای در قانون بودجه سالانه پیش‌بینی کند.

پ- از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون در صورتی که دریافتی اיתارگران و فرزندان شهدا مشمول صندوق تامین اجتماعی و بازنشستگی دیگری گردد، در صورت پرداخت کسور سهم بیمه شده و دولت و کارفرما مربوط به حق بیمه صندوق تامین اجتماعی توسط این افراد و با تحقق شرایط بازنشستگی آن‌ها در هر صندوق، بازنشستگی در هر صندوق به طور مستقل انجام گیرد و از مستمری بازنشستگی هر دو صندوق بهره مند می‌شوند.

ماده ۷- شورای عالی سلامت و امنیت غذایی با وظایف و ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- وظایف:

۱- سیاست‌گذاری برای ارتقای سلامت و امنیت غذایی و سلامت مواد غذایی صادراتی و وارداتی

۲- بررسی و تصویب برنامه‌ها و تدابیر بخشی و فرابخشی در اجرای سیاست‌های ناظر بر سلامت و امنیت غذایی

۳- تعیین و پایش شاخص‌های اساسی سلامت و امنیت غذایی

۴- تصویب استانداردهای ملی پیوست سلامت برای طرح‌های بزرگ توسعه ای

۵- تصویب برنامه اجرایی سامانه «خدمات جامع و همگانی سلامت و امنیت غذایی»

۶- تصویب سازوکارهای نظارتی و رسیدگی به گزارش‌های نظارتی

۷- ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی مربوط

ب- ترکیب:

۱- رئیس جمهور (رئیس)

۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دبیر)

۳- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۴- وزیر کشور

۵- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۶- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۷- وزیر آموزش و پرورش

۸- وزیر جهاد کشاورزی

۹- وزیر ورزش و جوانان

۱۰- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست

۱۱- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۱۲- یک نفر از اعضای هر یک از کمیسیون‌های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر

۱۳- رئیس کمیته امداد امام خمینی(ره)

۱۴- رئیس سازمان ملی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

۱۵- یک نفر به عنوان نماینده انجمن‌های علمی و تخصصی حوزه سلامت بنا به پیشنهاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید رئیس شورای عالی

۱۶- یک نفر به عنوان نماینده انجمن‌های علمی و تخصصی حوزه امنیت غذا و تغذیه بنا به پیشنهاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی و تأیید رئیس شورای عالی تبصره- مصوبات شورا با تأیید رئیس جمهور قابل اجرا است.

آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی تهیه می‌شود و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

پ- هرگونه واردات تجاری، ذخیره سازی، توزیع، عرضه و فروش کالاهای دارویی، واکسن، مواد زیستی(بیولوژیک)، طبیعی و سنتی، مکمل‌های تغذیه ای، آرایشی، بهداشتی، غذایی و ملزومات و تجهیزات پزشکی که در سامانه رهگیری و کنترل اصالت طبق ضوابطی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌کند، ثبت نشده باشد جرم محسوب می‌شود و با مجرم مطابق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۳/۱۰/۱۳۹۲ برخورد می‌شود.

مسئولیت اجرای این بند در مورد سموم و کود شیمیایی و همچنین کالاهای با مصرف دامی در چهارچوب وظایف مذکور در این ماده برعهده وزارت جهاد کشاورزی و سازمان دامپزشکی است.

ت- به منظور کنترل کیفی محصولات کشاورزی و دامی و صیانت از سلامت آحاد جمعیت کشور وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است محصولات ارائه شده به بازار مصرف را از نظر میزان آلاینده‌های شیمیایی بررسی، اعلام و از توزیع مواد غیرمجاز جلوگیری کند. تمام مراکز توزیع مواد غذایی وابسته به شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی موظفند از عرضه محصولات دارای آلاینده شیمیایی در مراکز و مجتمع‌های تحت نظارت و مدیریت خود جلوگیری کنند.

ث- مراکز تولید و توزیع فرآورده‌های خام دامی، دارو و فرآورده‌های زیستی (بیولوژیک) دامپزشکی موظفند در چهارچوب ضوابط فنی و بهداشتی که از طرف سازمان دامپزشکی اعلام می‌شود، نسبت به استقرار سامانه‌های بهداشتی مربوطه اقدام کنند. افراد حقوقی غیردولتی می‌توانند با اخذ مجوز مربوط از سازمان دامپزشکی کشور در زمینه ارائه خدمات اجرا و ممیزی غیررسمی این سامانه‌ها فعالیت کنند. آیین‌نامه اجرایی این بند، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور) تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ج- هرگونه تبلیغات خدمات و کالاهای آسیب‌رسان به سلامت موضوع ماده (۴۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) بر اساس تشخیص و اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران از سوی همه رسانه‌ها ممنوع است.

چ- واردات هر نوع کالا با رعایت استانداردها و یا ضوابط فنی و ایمنی و بهداشتی قرنطینه‌ای است که پس از تصویب مرجع ذیصلاح مربوط، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به گمرک و سایر مراجع مربوط ابلاغ می‌شود. رعایت این ضوابط برای تعیین تکلیف کالاهای متروکه، ضبطی، قطعیت یافته، کالاهای بلاصاحب و صاحب متواری و مکشوفات قاچاق الزامی است و ضوابط فنی و ایمنی این کالاها از طریق سازمان ملی استاندارد ایران و ضوابط بهداشتی قرنطینه‌ای از طریق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت جهاد کشاورزی حسب مورد تأیید می‌شود.

ماده ۸- عقد قرارداد و هرگونه پرداخت مازاد بر تعرفه تعیین شده برای آن دسته از خدمات تشخیصی، بهداشتی و درمانی که در بسته بیمه پایه سلامت اعلام می‌شود توسط شرکت‌های بیمه تجاری و سازمان بیمه سلامت ایران با اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان ممنوع

است. پرداخت حق سرانه بیمه تکمیلی به جز در مواردی که در قوانین خاص معین شده است، بر عهده افراد بیمه شده است. منظور از بیمه تکمیلی فهرست خدماتی است که در تعهد بیمه پایه سلامت نیست.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف به اجرای موضوع این حکم و رعایت تعرفه‌های مصوب هستند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی ایران) و تعاون، کار و رفاه اجتماعی حسب مورد مسئول حسن اجرای این ماده می‌باشند.

ماده ۹-

الف- شورای عالی بیمه سلامت کشور مکلف است هر ساله قبل از تصویب بودجه سال بعد در هیئت وزیران نسبت به بازنگری ارزش نسبی و تعیین تعرفه خدمات سلامت برای کلیه ارائه دهندگان خدمات بهداشت، درمان و تشخیص در کشور اعم از دولتی و غیردولتی و خصوصی با رعایت اصل تعادل منابع و مصارف و قیمت واقعی در جهت تقویت رفتارهای مناسب بهداشتی، درمانی و مبنای محاسباتی واحد و یکسان با حق فنی واقعی یکسان برای بخش دولتی و غیردولتی در شرایط رقابتی و بر اساس بند (۸) ماده (۱) و مواد (۸) و (۹) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۳/۸/۱۳۷۳ اقدام و مراتب را پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور، قبل از پایان هر سال برای سال بعد جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه کند.

این بند به عنوان یک ماده بعد از ماده (۲) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۳/۸/۱۳۷۳ الحاق می‌گردد.

ب- آزمایش اجباری برای تأیید سلامت کلیه رانندگان وسایل حمل و نقل عمومی مشمول بیمه سلامت است. هزینه‌های مربوط از محل اعتبار موضوع ماده (۳۰) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تامین می‌شود.

ماده ۱۰- به منظور یکپارچه سازی، ساماندهی و رفع موازی کاری در نظام آماری کشور:

الف- مرکز آمار ایران مرجع رسمی تهیه، اعلام و انتشار آمارهای رسمی کشور است.

این بند قبل از ماده (۲) قانون مرکز آمار ایران مصوب ۱۰/۱۱/۱۳۵۳ الحاق می‌شود.

ب- مرکز آمار ایران با همکاری دستگاه‌های اجرایی نسبت به تهیه برنامه ملی آماری کشور مبتنی بر فناوری‌های نوین با رعایت استانداردها و ضوابط تولید و انتشار آمارهای رسمی، استقرار نظام آمارهای ثبتی و استقرار و تغذیه مستمر پایگاه اطلاعات آماری کشور اقدام کند. این برنامه با پیشنهاد مرکز آمار ایران و تصویب شورای عالی آمار ایران برای دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجرا است.

پ- دستگاه‌های اجرایی مانند بانک مرکزی مکلفند در حدود وظایف قانونی خود و در چهارچوب ضوابط و استانداردهای شورای عالی آمار ایران، آمار تخصصی حوزه‌های مربوط به خود را تولید و اعلام کنند. در این صورت آمار منتشره آمار تخصصی رسمی است.

بندهای (ب) و (پ) به عنوان مواد جدید بعد از ماده (۹) قانون مرکز آمار ایران الحاق می‌گردد.

ماده ۱۱- فعالیت‌های مرتبط با نقشه برداری و اطلاعات مکانی، عکسبرداری هوایی، تهیه و تولید نقشه‌های پوششی و شهری در مقیاس‌های مختلف و نظارت بر آن در بخش غیرنظامی، برعهده سازمان نقشه برداری کشور است. استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با رعایت جهت‌گیری‌های کشور از جمله آمایش سرزمین تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان برنامه و بودجه کشور مکلفند دستورالعمل اجرایی این ماده را به منظور نحوه اعمال ملاحظات دفاعی و امنیتی در تولید و انتشار نقشه‌ها و داده‌های مکانی تهیه و ابلاغ نمایند.

این ماده به عنوان یک ماده جدید بعد از ماده (۱۰) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۲/۱۱/۱۳۹۳ الحاق می‌گردد.

ماده ۱۲-

الف- صدر ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۶/۱۱/۱۳۹۰) به این شرح اصلاح می‌شود:

به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چهارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی (رییس شورا)

۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۳- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (یا معاون)

۴- وزیر جهاد کشاورزی (یا معاون)

۵- وزیر نفت (یا معاون)

۶- وزیر نیرو (یا معاون)

۷- وزیر کشور (یا معاون)

۸- رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۹- رییس سازمان برنامه و بودجه کشور (یا معاون)

۱۰- دو نفر از معاونان قوه قضاییه به انتخاب رییس قوه

۱۱- رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

۱۲- رییس کمیسیون برنامه و محاسبات مجلس شورای اسلامی

۱۳- رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی

۱۴- رییس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی

۱۵- سایر رؤسای کمیسیون‌های تخصصی و ویژه مجلس شورای اسلامی (حسب مورد)

۱۶- رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (دبیر شورا)

۱۷- رییس اتاق اصناف

۱۸- رییس شورای عالی استان‌ها

۱۹- رییس اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران

۲۰- شهردار یکی از کلانشهرها به انتخاب شهرداران کلانشهرها

۲۱- هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف

تبصره ۱- نحوه انتخاب اعضای ردیف (۲۱) و چگونگی تشکیل جلسات و ارائه پیشنهادها و گزارش‌ها طبق دستورالعملی است که در نخستین جلسه شورا تهیه و تصویب می‌شود.

تبصره ۲- محل دبیرخانه این شورا بدون دریافت کمک از دولت در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است.

تبصره ۳- جلسات شورای گفت و گو، حداقل یک جلسه در ماه می‌باشد.

تبصره ۴- مصوبات شورا حداکثر ظرف مدت سی روز در دستور کار هیئت‌دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیئت‌دولت مطرح و نسبت به آن تصمیم‌گیری شود.

ب- اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی موظف است با همکاری اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای اصناف کشور، نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های محل تولید و سرمایه‌گذاری در کشور اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکلهای تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته‌های آن‌ها، به طور مستمر گزارش‌ها و پیشنهادهایی را تهیه کند و به کمیته‌ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رییس آن قوه ارائه دهد. کمیته مذکور موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارائه شده، راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند.

تبصره ۱- گزارش‌های موضوع این بند در مورد قوانین و مصوبات و بخشنامه‌های مزاحم، خلأ قانونی، اجرای نادرست یا ناقص قوانین و همچنین پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات و ارتقای امنیت اقتصادی، حقوق مالکیت و حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید و صادرات و اشتغال و چگونگی کاهش قیمت تمام شده کالاها و خدمات در ایران همراه با ارتقای کیفیت و رشد تولید و موارد مربوط به سرمایه‌گذاری و تولید و استفاده بهینه از سرمایه‌گذاری‌ها و ظرفیت‌های موجود تهیه می‌شود.

تبصره ۲- کمیته مذکور در این بند یک نسخه از همه گزارش‌های ارسالی را به شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و شورای گفت و گو ارسال می‌کند.

تبصره ۳- مصوبات جلسات مذکور حداکثر ظرف مدت سی روز کاری در دستور کار هیئت وزیران قرار می‌گیرد.

ماده ۱۳- به منظور تقویت و ساماندهی تشکلهای خصوصی و تعاونی و کمک به انجام وظایف قانونی، موضوع بند (د) ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۷ و ارائه خدمات بازاریابی، مشاوره‌ای و کارشناسی کلیه اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران مکلفند چهار در هزار سود سالانه خود را پس از کسر مالیات برای انجام وظایف به صورت سالانه حسب مورد به حساب اتاق‌های مذکور واریز نمایند و تأییدیه اتاق‌های مذکور را هنگام صدور و تمدید کارت بازرگانی و عضویت تسلیم کنند.

ماده ۱۴- به منظور تنظیم تعهدات ارزی کشور، دستگاه‌های اجرایی ملزم به رعایت موارد زیر می‌باشند:

الف- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حساب‌های ارزی بانک‌های داخل یا خارج که با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح کرده یا می‌کنند، انجام دهند. بانک‌های عامل ایرانی مکلفند خدمات مورد نیاز آن‌ها را در سطح استانداردهای بین‌المللی تامین کنند. ب- فهرست کلیه حساب‌های ارزی خارج از کشور خود را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام کنند، تا پس از تأیید این بانک، ادامه فعالیت آن‌ها میسر شود.

ماده ۱۵- به شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود در راستای تامین منابع ارزی طرح‌های سرمایه‌گذاری خود، با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و پس از تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین مالی مربوطه اقدام به انتشار اوراق مالی نمایند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌ها و شهرداری‌های مذکور است.

ماده ۱۶- صندوق توسعه ملی که در این ماده «صندوق» نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود.

صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ارکان صندوق عبارتند از:

۱- هیئت‌امنا

۲- هیئت‌عامل

۳- هیئت‌نظارت

ب- هیئت‌امنا به عنوان بالاترین رکن صندوق، دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- راهبری، تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها

۲- تصویب شرایط و نحوه اعطای تسهیلات برای تولید و سرمایه‌گذاری به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی

۳- تصویب نظامنامه‌ها، برنامه‌های راهبردی، بودجه سالانه، صورت‌های مالی و گزارش عملکرد صندوق

۴- انتخاب رییس و سایر اعضای هیئت‌عامل مطابق بندهای (ت) و (ث)

۵- عزل رییس و اعضای هیئت‌عامل با پیشنهاد هریک از اعضای هیئت‌امنا و تصویب هیئت‌امنا

- ۶- اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و صلح دعاوی با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی
- ۷- تعیین انواع فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی
- ۸- تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد.
- پ- هیئت‌امنا
- ترکیب اعضای هیئت‌امنا به شرح زیر است:
- ۱- رئیس جمهور (رئیس هیئت‌امنا)
 - ۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور (دبیر هیئت‌امنا)
 - ۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی
 - ۴- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی
 - ۵- وزیر نفت
 - ۶- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 - ۷- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی
 - ۸- رئیس اتاق تعاون ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی
 - ۹- دو نفر نماینده از کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی
 - ۱۰- دادستان کل کشور
- تبصره ۱- جلسات هیئت‌امنا حداقل سالی دو بار تشکیل می‌شود.
- تبصره ۲- جلسات هیئت‌امنا با حداقل دو سوم اعضای صاحب رأی رسمیت یافته و تصمیمات آن با حداقل پنج رأی اتخاذ می‌گردد.
- تبصره ۳- رؤسای هیئت‌عامل و هیئت‌نظارت بدون حق رأی می‌توانند در جلسات هیئت‌امنا شرکت نمایند.
- تبصره ۴- هرگونه تصمیم هیئت‌امنا در مورد تصویب ترازنامه و صورت‌های مالی صندوق و نیز انتصاب رئیس و اعضای هیئت‌عامل در روزنامه رسمی کشور و نیز یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار به انتخاب هیئت‌امنا، درج می‌گردد.
- تبصره ۵- دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیئت‌امنا توسط دبیر هیئت‌امنا تعیین و حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضای هیئت‌ارسال می‌شود.
- تبصره ۶- بودجه ستاد صندوق به تصویب هیئت‌امنا می‌رسد.
- ت- به منظور اداره امور صندوق در چهارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیئت‌امنا، هیئت‌عامل مرکب از پنج نفر از افراد صاحب نظر، با تجربه و خوشنام در امور اقتصادی، حقوقی، مالی، بانکی و برنامه‌ریزی با حداقل ده سال سابقه مرتبط و مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد توسط هیئت‌امنا انتخاب و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند و دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشند:
- ۱- پیشنهاد فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی به هیئت‌امنا
 - ۲- پیشنهاد موارد سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی بین‌المللی و داخلی به هیئت‌امنا
 - ۳- تعیین چهارچوب قراردادهای عاملیت با بانک‌های عامل و تعیین مسئولیت‌ها و اختیارات بانک عامل در چهارچوب این قراردادها
 - ۴- برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترل‌های داخلی مناسب
 - ۵- تأیید صورت‌های مالی ارزی و ریالی و ارائه آن به هیئت‌امنا

- ۶- ارائه پیشنهاد به هیئت‌امنا درخصوص نظامنامه‌ها و شرایط و نحوه اعطای تسهیلات
- ۷- اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه اقدامی به نام صندوق در محدوده وظایف و اهداف مندرج در اساسنامه به جز آنچه تصمیم درباره آن‌ها به صراحت در حوزه صلاحیت هیئت‌امنا یا رییس هیئت‌عامل است مگر اینکه به هیئت‌عامل تفویض شده باشد.
- ۸- اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که توسط رییس هیئت‌عامل در محدوده اختیارات خود در دستور کار هیئت‌عامل قرار می‌گیرد.
- ۹- اجرای مصوبات هیئت‌امنا
- ۱۰- پیشنهاد ارجاع دعوی به داوری، تعیین داور و صلح دعوی به هیئت‌امنا
- ۱۱- افتتاح یا بستن حساب‌های ارزی در نزد بانک مرکزی و معرفی صاحبان امضای مجاز از بین اعضای هیئت‌عامل، رییس و سایر مدیران صندوق
- ۱۲- انعقاد قرارداد با مشاور معتبر بین‌المللی در امور سرمایه‌گذاری و مهندسی مالی برای ارزیابی، بهبود و ارتقای عملکرد صندوق
- ۱۳- سایر موارد ارجاعی از سوی هیئت‌امنا
- تبصره ۱- برکناری و قبول استعفای اعضای هیئت‌عامل مشروط به تأیید دوسوم اعضای صاحب رأی هیئت‌امنا خواهد بود.
- تبصره ۲- اعضای هیئت‌عامل باید تمام وقت بوده و هیچ گونه فعالیت اقتصادی و شغل دیگری به استثنای تدریس نداشته باشند. اعضای هیئت‌عامل مشمول حکم مندرج در اصل یکصد و چهل و دوم (۱۴۲) قانون اساسی می‌باشند.
- تبصره ۳- دوره تصدی هیئت‌عامل پنج سال بوده و انتخاب مجدد اعضاء بلامانع است.
- تبصره ۴- کلیه اوراق بهادار، چک‌ها، سفته‌ها، بروات، قراردادهای و سایر اسناد تعهدآور با امضای دو عضو از سه عضو هیئت‌عامل که توسط این هیئت‌تعیین می‌شوند همراه با مهر صندوق معتبر خواهد بود.
- تبصره ۵- تصمیمات هیئت‌عامل با حداقل سه رأی نافذ است.
- ث- رییس هیئت‌عامل که بالاترین مقام اجرایی صندوق است از بین اعضای هیئت‌عامل توسط هیئت‌امنا انتخاب و با حکم رییس جمهور منصوب می‌شود. رییس هیئت‌عامل دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:
- ۱- ابلاغ و صدور دستور اجرای تصمیمات هیئت‌عامل و نظارت بر حسن اجرای آن
- ۲- تعیین دستور جلسه و اداره جلسات هیئت‌عامل
- ۳- اداره صندوق در چهارچوب مصوبات هیئت‌عامل و هیئت‌امنا
- ۴- تهیه و تنظیم طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی در حیطه فعالیت‌های موضوع صندوق
- ۵- تهیه و تنظیم برنامه، بودجه، صورت‌های مالی صندوق و پیش نویس گزارش هیئت‌عامل به هیئت‌امنا
- ۶- اداره امور داخلی صندوق، به کارگیری نیروی انسانی و انجام هزینه‌های جاری و اداری صندوق
- ۷- تهیه و تنظیم گزارش عملکرد صندوق برای ارائه به هیئت‌عامل حداقل هر سه ماه یک بار
- ۸- نمایندگی صندوق در برابر اشخاص ثالث و کلیه مراجع داخلی و خارجی اعم از قضایی، اداری، ثبتی و مشابه آن‌ها با حق توکیل به غیر ولو به طور مکرر
- ۹- اقامه یا دفاع از دعوی یا شکایات مربوط به امور صندوق اعم از حقوقی و کیفری با کلیه اختیارات مربوط به امور دادرسی به جز حق مصالحه و ارجاع امر به داوری
- ۱۰- سایر امور ارجاعی از سوی هیئت‌عامل
- ج- به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف صندوق و نظارت مستمر بر عملیات جاری آن و جلوگیری از هرگونه انحراف احتمالی از مفاد اساسنامه، خطمشی‌ها و سیاست‌ها، هیئت‌نظارت با ترکیب رییس دیوان محاسبات کشور، رییس سازمان حسابرسی کشور، رییس سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.
- تبصره ۱- نظارت این هیئت‌نافی وظایف قانونی دستگاه‌های نظارتی نظیر دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور نخواهد بود.

تبصره ۲- هیئت نظارت دارای رئیس، نائب رئیس و دبیر خواهد بود که در اولین جلسه هیئت نظارت انتخاب خواهند شد.

چ- وظایف هیئت نظارت:

۱- رسیدگی به صورت‌ها و گزارش‌های مالی صندوق و تهیه گزارش‌های موردی و ادواری برای هیئت‌امنا و مجلس شورای اسلامی؛

۲- رسیدگی به صورت ریزداری‌ها، مطالبات، تعهدات و خلاصه حساب‌های صندوق و گواهی آن‌ها برای انتشار در روزنامه رسمی کشور؛

۳- رسیدگی به عملکرد صندوق از لحاظ انطباق با موازین قانونی و اساسنامه و اهداف صندوق

این هیئت در ایفای وظایف خود و بدون مداخله در امور جاری، کلیه اسناد و داری‌ها و حساب‌های صندوق را مورد رسیدگی قرار داده و می‌تواند به اطلاعات و مدارک و مستندات صندوق که لازم می‌داند دسترسی داشته باشد. این هیئت موظف است گزارش نظارتی خود را هر شش ماه یک بار به هیئت‌امنا و مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

تبصره- هیئت نظارت می‌تواند برای حسابرسی از عملکرد صندوق از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ح- منابع صندوق:

۱- حداقل معادل سی درصد (۳۰٪) از منابع حاصل از صادرات نفت (نفت خام، میعانات گازی، گاز و فرآورده‌های نفتی) در سال‌های برنامه و تعیین مبلغ آن در قوانین بودجه سنواتی

۲- حداقل بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات تهارتری اقلام فوق الذکر

۳- افزایش سهم واریزی از منابع بندهای (۱) و (۲) هر سال به میزان سه واحد درصد

۴- پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد

۵- منابع قابل تحصیل از بازارهای پولی بین‌المللی با مجوز هیئت‌امنا با رعایت قوانین مربوط

۶- سود خالص صندوق طی سال مالی

۷- درآمد حاصل از سود موجودی حساب صندوق در بانک مرکزی، معادل میانگین نرخ سود سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی با محاسبه و پرداخت هر سه ماه یک بار

۸- بیست درصد (۲۰٪) منابع موضوع جزء (د) بند (۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور

تبصره ۱- بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل صندوق توسعه ملی به حساب صندوق واریز و مجدداً در جهت اهداف صندوق به کار گرفته می‌شود.

تبصره ۲- حساب‌های صندوق فقط نزد بانک مرکزی نگهداری خواهد شد.

خ- مصارف صندوق:

۱- اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به موسسات عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی

۲- اعطای تسهیلات صادرات خدمات فنی و مهندسی به شرکت‌های خصوصی و تعاونی ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند از طریق منابع خود یا تسهیلات اتحادیه‌ای (سندیکایی)

۳- اعطای تسهیلات خرید به طرف‌های خریدار کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی کشور

۴- سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی خارجی

۵- اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی به منظور جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری در ایران با رعایت اصل هشتم (۸۰) قانون اساسی می‌باشد.

۶- تامین هزینه‌های صندوق

تبصره ۱- استفاده از منابع صندوق برای اعتبارات هزینه‌ای و تملک داری‌های سرمایه‌ای و بازپرداخت بدهی‌های دولت به هر شکل ممنوع است.

تبصره ۲- اعطای تسهیلات موضوع این بند فقط به صورت ارزی است و سرمایه‌گذاران استفاده‌کننده از این تسهیلات اجازه تبدیل ارز به ریال در بازار داخلی را ندارند.

تبصره ۳- اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود.

د- سایر مقررات:

۱- سهم عاملیت بانک‌ها در شرایط رقابتی متناسب با نرخ کارمزد و توان تخصصی و کارشناسی بانک‌ها توسط هیئت‌عامل تعیین می‌شود.

۲- سهم صندوق از منابع موضوع جزء (۱) و (۲) بند (ح) این ماده ماهانه توسط بانک مرکزی به حساب صندوق واریز و در پایان سال مالی با توجه به قطعی شدن منابع تسویه می‌شود.

۳- پرداخت تسهیلات از محل منابع صندوق بدون تأیید توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی توسط بانک عامل ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی خواهد بود. ارزیابی گزارش‌های توجیه فنی، اقتصادی و مالی و احراز کفایت بازدهی طرح‌های سرمایه‌گذاری با لحاظ عامل خطرپذیری، به میزانی که از نرخ سود تسهیلات مورد انتظار اعلام شده توسط هیئت‌امنا کمتر نباشد به عهده بانک عامل و به مثابه تضمین بانک عامل در بازپرداخت اصل و سود تسهیلات به صندوق است. صندوق، منابع مورد نیاز طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، آب و منابع طبیعی را از طریق بانک عامل یا صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی به صورت ارزی و با سود انتظاری کمتر در اختیار سرمایه‌گذاران بخش قرار می‌دهد.

۴- مجموع تسهیلات اختصاص یافته از منابع صندوق با عاملیت بانک‌ها به موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تابعه و وابسته در هر حال نباید بیش از بیست درصد (۲۰٪) منابع صندوق باشد.

تبصره ۱- از نظر این ماده موسسات و شرکت‌ها در صورتی غیرعمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) سهام، یا سهم‌الشرکه آن‌ها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.

موسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آن‌ها متعلق به موسسات عمومی و عام المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و موسسات خیریه عمومی است از نظر این ماده در حکم موسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

تبصره ۲- بنگاه‌های اقتصادی که صرف نظر از نوع مالکیت، بیش از بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیئت‌مدیره آن‌ها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند از نظر این ماده، دولتی محسوب می‌گردند و پرداخت از منابع صندوق به آن‌ها ممنوع است.

تبصره ۳- صندوق موظف است در توزیع منابع بین بخش‌های اقتصادی و استان‌ها، توازن منطقه‌ای را مدنظر قرار دهد.

۵- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال تا پایان اسفندماه همان سال است.

۶- صندوق در امور اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی تابع این اساسنامه و قوانین موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و سیاست‌های پولی و ارزی می‌باشد. آیین‌نامه‌های لازم به پیشنهاد هیئت‌امنا صندوق به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید و طبق اصل یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی اقدام خواهد شد.

۷- رئیس هیئت‌عامل صندوق توسعه ملی موظف است هر شش ماه یک بار میزان منابع و مصارف و محل مصارف صندوق را به هیئت‌امنا، هیئت‌نظارت و مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

۸- هیئت‌نظارت در صورت برخورد با تخلف و جرم در اجرای احکام این ماده حسب مورد مراتب را به مراجع صالحه اعلام می‌دارد.

۹- ترازنامه و حساب سود و زیان صندوق به همراه گزارش و اظهارنظر هیئت‌نظارت باید حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه به هیئت‌امنا تسلیم گردد.

۱۰- صدور هرگونه ضمانتنامه و پرداخت هرگونه تسهیلات از محل منابع صندوق فقط از طریق بانک‌های عامل اعم از دولتی یا غیردولتی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی انجام می‌شود.

ماده ۱۷- فعالیت حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت با شرایط زیر تداوم می‌یابد:

الف- معادل مانده حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت خام، در پایان سال ۱۳۹۴ و همچنین مانده مطالبات دولت از اشخاص ناشی از تسهیلات اعطایی از محل موجودی حساب مذکور در ابتدای سال ۱۳۹۵ با رعایت ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور جزء موجودی حساب مذکور تلقی می‌شود.

ب- عواید حاصل از صادرات نفت اعم از نفت خام و میعانات گازی به صورت نقدی و تهاتری و درآمد دولت از خالص صادرات گاز پس از کسر مصارف ارزی پیش‌بینی شده در جداول قانون بودجه کل کشور به حساب ذخیره ارزی واریز می‌شود.

پ- تامین کسری بودجه عمومی دولت ناشی از کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی

ت- پیگیری وصول اقساط و سود تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی و واریز آن به حساب مزبور از طریق بانک‌های عامل به عهده بانک‌ها است.

ث- ایفای باقیمانده تعهدات حساب ذخیره ارزی به بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی و پرداخت تسهیلات مورد نیاز صنایع دفاعی به عهده همین حساب است و ایجاد هرگونه تعهد جدید ممنوع می‌باشد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۸- سقف سهم مشارکت طرف خارجی از تأسیس بانک ایرانی با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۹ و اصلاحات بعدی آن با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت‌وزیران تعیین می‌شود.

این ماده جایگزین بند (د) ماده (۳۱) قانون پولی و بانکی کشور اصلاحی مصوب ۲۵/۴/۱۳۵۴ می‌شود.

ماده ۱۹- ترکیب مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

الف- رئیس جمهور (رئیس مجمع)

ب- وزیر امور اقتصادی و دارایی

پ- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

ت- دو نفر از وزرا به انتخاب هیئت‌وزیران

تبصره ۱- قائم مقام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی از میان متخصصان مجرب پولی، بانکی و اقتصادی با حداقل ده سال تجربه کاری و تحصیلات حداقل کارشناسی ارشد در رشته‌های مرتبط و دارای حسن شهرت پس از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

تبصره ۲- رئیس کل بانک مرکزی موظف است در مقاطع سه ماهه گزارش عملکرد وظایف و اختیارات قانونی بانک مرکزی را به تفصیل به رئیس جمهور، هیئت‌دولت و وزیر امور اقتصادی و دارایی و مجلس شورای اسلامی با یک محتوا گزارش دهد.

ماده ۲۰-

الف- کلیه دستگاه‌های موضوع بند(الف) ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸/۴/۱۳۵۱ که تاکنون حساب‌هایشان را نزد بانک مرکزی متمرکز ننموده اند، موظفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون کلیه حساب‌های بانکی خود را براساس دستورالعملی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، نزد آن بانک متمرکز نمایند. تمامی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز موظف به همکاری با بانک مرکزی در اجرای این ماده می‌باشند.

تبصره ۱- تخلف از این قانون از سوی هر یک از طرفین، جرم تلقی شده و به منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

تبصره ۲- نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران می‌توانند بانک عامل خود را از بین بانک‌های دولتی، با هماهنگی و تأیید ستادکل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تعیین نمایند.

ب- کلیه بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجازند از کلیه منابع خود به شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی ایرانی صادرکننده کالاها و خدمات فنی مهندسی تسهیلات ارزی یا معادل ریالی آن به نرخ روز بازار آزاد با نرخ سود مشابه تسهیلات ارزی پرداخت کنند. بازپرداخت این تسهیلات و سود آن به صورت ارزی می‌باشد.

پ- اولویت در پرداخت تسهیلات توسط بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری در شرایط مساوی به ترتیب برای سرمایه در گردش مورد نیاز صادرکنندگان، سرمایه در گردش مورد نیاز تولیدکنندگان کالاها یا خدمات صادراتی، سرمایه‌گذاری برای تولید یا تجارت کالاها یا خدمات صادراتی، سرمایه‌گذاری برای تولید کالاها و یا خدمات دارای بازار و قابل فروش در داخل کشور با سودآوری بیشتر می‌باشد.

ت- در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر فعال سازی منابع مالی و همچنین اصلاح و تقویت نظام مالی کشور، نظام ارزی کشور، «شناور مدیریت شده» است. دامنه نرخ ارز با توجه به حفظ رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و با ملاحظه تورم داخلی و جهانی و همچنین شرایط اقتصاد کلان از جمله تعیین حد مطلوبی از ذخایر خارجی، تعیین می‌شود.

ماده ۲۱- اداره امور بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر اساس قانون پولی و بانکی کشور و اصلاحات بعدی آن است.

الف- تأسیس، ثبت، فعالیت و انحلال نهادهای پولی و اعتباری از قبیل بانک‌ها، موسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و شرکت‌های واسپاری (لیزینگ‌ها) و همچنین ثبت تغییرات نهادهای مذکور فقط با اخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به موجب مقررات مصوب شورای پول و اعتبار امکان‌پذیر است.

ب- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی از قبیل سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف به رعایت مفاد این ماده و همکاری با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند.

پ- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس مقررات قانونی، اختیار سلب صلاحیت حرفه‌ای و لغو مجوز و محکومیت متخلفان فعال در حوزه پولی به پرداخت جریمه را دارد. در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای، اعضای هیئت‌مدیره و مدیران عامل بانک‌ها و موسسات اعتباری توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از مسئولیت مربوطه منفصل می‌شوند. ادامه تصدی مدیران مربوطه در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب می‌شود. مبلغ مندرج در بند (۲) ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور به پانصد میلیون (۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال افزایش می‌یابد و هر سه سال یک بار براساس رشد شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی اعلامی به صورت رسمی به پیشنهاد بانک مرکزی توسط هیئت‌وزیران تعدیل می‌شود.

ت- انتخاب مدیرعامل و هیئت‌مدیره بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری پس از صدور تأیید صلاحیت حرفه‌ای و وثاقت و امانت آنان از سوی بانک مرکزی امکان‌پذیر است. این افراد باید حداقل دارای ده سال سابقه در زمینه‌های مالی، بانکی و بازرگانی و دانشنامه کارشناسی مرتبط باشند. نحوه احراز شرایط اعتراض و رسیدگی به آن با پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ث- ایجاد نهادهای جدید در بازار غیرمتشکل پولی بدون مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع بوده و تصدی پست‌های مدیریتی آن‌ها در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می‌شود.

بندهای (الف) و (ث) این ماده به ماده (۱) قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۲ الحاق می‌شود.

ماده ۲۲- متن زیر به ماده (۶۶) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ الحاق می‌گردد:

برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می‌کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای که به منظور تولید صادراتی به ویژه توسط شرکت‌های دانش‌بنیان وارد کشور می‌شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آن‌ها مسترد می‌شود.

ماده ۲۳-

الف- هرگونه وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیریارانه‌ای و جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع است و صدور کلیه کالاها و خدمات به جز موارد زیر مجاز می‌باشد:

۱- اشیای عتیقه و میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۲- آن دسته از اقلام خاص دامی، نباتی، خاک زراعی و مرتعی و گونه‌هایی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیکی و یا حفاظت تنوع زیستی داشته باشند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط‌زیست

تبصره- فهرست کالاهای غیرمجاز و یارانه‌ای برای صادرات با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تصویب شورای اقتصاد تعیین و سه ماه پس از ابلاغ اجرا می‌شود.

ب- صادرات کالاهایی که دولت برای تامین آن‌ها یارانه مستقیم پرداخت می‌کند، تنها با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است. در این صورت کلیه صادرکنندگان موظفند گواهی مربوط به عودت کلیه یارانه‌های مستقیم پرداختی به کالاهای صادرشده را قبل از خروج، از وزارت امور اقتصادی و دارایی اخذ کنند.

پ- به منظور هدفمندسازی معافیت‌ها و شفاف‌سازی حمایت‌های مالی دولت، سازمان امور مالیاتی موظف است مالیات با نرخ صفر را جایگزین معافیت‌های قانونی کند و موارد آن را در ردیف‌های جمعی-خرجی بودجه سالانه، محاسبه و درج نماید.

ت- هرگونه تخفیف و بخشودگی عوارض شهرداری‌ها توسط دولت ممنوع است.

این ماده جایگزین ماده (۱۲۶) قانون امور گمرکی می‌شود.

ماده ۲۴- تشکیل گروه اقتصادی با منافع مشترک با مشارکت دو یا چند شخص حقیقی و حقوقی به منظور تسهیل و گسترش فعالیت اقتصادی و تجاری برای یک دوره محدود و براساس قراردادی کتبی پس از ثبت در مرجع ثبت شرکت‌ها در قالب شرکت مدنی و ضوابط و شرایط مربوط به آن و با رعایت موازین اسلامی و اصل منع اضرار به غیر و منع انحصار مجاز است.

تبصره ۱- تغییر در حیطه اختیارات مدیران در قرارداد در قبال اشخاص ثالث قابل استناد نیست و اعضای گروه به طور تضامنی مسئول پرداخت دیون گروه از اموال شخصی خود می‌باشند، مگر اینکه با اشخاص ثالث طرف قرارداد به ترتیب دیگری توافق شده باشد. مراجع ثبت‌کننده در صورتی نسبت به ثبت این شرکت‌ها اقدام می‌کنند که در قرارداد، شرایط تضامن قید شده باشد.

تبصره ۲- عملیات مربوط به دفاتر تجاری و بازرسی مطابق ماده (۶) قانون تجارت و مواد (۱۵۱) و (۱۵۲) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۲۴/۱۲/۱۳۴۷ انجام می‌شود و تصفیه تابع قرارداد بین شرکاء خواهد بود.

تبصره ۳- فوت یا حجر یا ممنوعیت قانونی یکی از اشخاص حقیقی یا انحلال یا ورشکستگی یکی از اشخاص حقوقی موجب انحلال گروه می‌شود مگر اینکه در قرارداد تشکیل گروه اقتصادی طور دیگری مقرر شده باشد.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت دادگستری به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۵-

الف- اداره امور بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۳۰/۳/۱۳۵۰ و مصوبات شورای عالی بیمه می‌باشد.

ب- مشارکت شرکت‌های بیمه خارجی با شرکت‌های بیمه تجاری داخلی با اولویت بخش غیردولتی به منظور ایجاد شرکت بیمه مشترک بازرگانی در ایران، جذب سرمایه خارجی توسط شرکت‌های بیمه داخلی و همچنین تأسیس و فعالیت شعب و نمایندگی شرکت‌های بیمه بازرگانی خارجی و موسسات کارگزاری بیمه خارجی و شعب آن‌ها با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و قوانین مربوط مجاز است. بیمه مرکزی ناظر بر حسن اجرای این بند می‌باشد.

تبصره- صندوق بیمه محصولات کشاورزی مجاز به ایجاد شرکت مشترک بیمه با شرکت‌های بیمه خارجی با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و قوانین مربوط می‌باشد.

پ- انجام بیمه‌های دستگاه‌های اجرایی به صورت انحصاری با شرکت سهامی بیمه ایران، موضوع ماده (۳۰) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری لغو می‌شود.

ماده ۲۶- هرگونه احداث مستحدثات جدید، تملک، جابه جایی، صدور سند و تغییر کاربری اراضی در محدوده ایمنی نیروگاه‌ها و تأسیسات هسته‌ای به عنوان سکونتگاه دائم ممنوع است و حقوق صاحبان حق در اراضی و املاک واقع در محدوده مذکور، براساس لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب شورای انقلاب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ تأمین می‌شود. تملک و تصرف املاک مذکور پس از توافق یا کارشناسی و پرداخت نقدی یا غیرنقدی بهای آن به مالکان که به موجب قانون مذکور تعیین می‌شود امکان‌پذیر است. ذی نفع در صورت اعتراض می‌تواند به مرجع صالح قضایی مراجعه نماید.

تبصره ۱- الزامات، مقررات و مصوبات نظام ایمنی هسته‌ای کشور که توسط مرکز نظام ایمنی سازمان انرژی اتمی ایران در زمینه فناوری هسته‌ای و پرتویی تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، برای کلیه دستگاه‌های اجرایی و اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی مرتبط، لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده، ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان انرژی اتمی ایران تهیه می‌شود و با پیشنهاد مشترک این سازمان، وزارت کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۷- به منظور مدیریت جامع (به هم پیوسته) و توسعه پایدار منابع آب در کشور، وزارت نیرو مکلف است:

الف- تشکیلات ستاد آب کشور را بر مبنای حوضه‌های آبریز اصلی تجدید سازمان نماید.

تبصره ۱- شرکت‌های آب منطقه‌ای استانی با هدف حفاظت و بهره‌برداری منابع آب کماکان به قوت خود باقی می‌مانند.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون، به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه می‌شود و پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ب- درآمد ناشی از فروش حق‌آبه داران متعلق به حق‌آبه‌داران است و پس از کسر هزینه‌ها و براساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، بین آن‌ها توزیع می‌شود.

ماده ۲۸- به منظور رفع تصرف از اراضی دولتی، ملی و وقفی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان امور اراضی و سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان اوقاف و امور خیریه و وزارت راه و شهرسازی حسب مورد پس از تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط، از پرداخت هزینه‌های دادرسی معاف می‌باشند.

ماده ۲۹-

الف- بهره‌برداری از جنگل‌ها به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط و در چهارچوب مصوبات هیئت‌وزیران ممکن است و بهره‌برداری از مراتع و زیستگاه‌های طبیعی تنها بر اساس توان بوم شناختی (اکولوژیک) و ضرورت حفظ آن‌ها مجاز و مازاد بر آن ممنوع است. متخلف از احکام این ماده علاوه بر جبران خسارت، ملزم به پرداخت جریمه‌ای تا پنج برابر خسارت وارد شده به جنگل و یا مرتع و زیستگاه مورد بهره‌برداری یا تلف شده است. مبالغ دریافتی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از درج در بودجه سنواتی صددرصد (۱۰۰٪) آن برای احیای جنگل، مرتع و زیستگاه‌های خسارت دیده هزینه می‌شود.

ب- به منظور مردمی‌شدن اقتصاد و ارتقای مشارکت جوامع محلی و توانمندسازی آنان در امر حفظ و احیای منابع طبیعی و محیط‌زیست کشور به دستگاه‌های اجرایی مربوط (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست) اجازه داده می‌شود با نظارت و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط با رعایت قانون برگزاری مناقصات و براساس آخرین فهرست‌های بهای پایه ابلاغی، در هر سال قرارداد اجرای عملیات و پروژه‌های پیش‌بینی شده در موافقت‌نامه‌های طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی و استانی خود را با تشکل‌های روستایی و عشایری و تعاونی‌های تخصصی مربوط منعقد کنند.

آیین‌نامه اجرایی این بند شامل نحوه واگذاری کار، تعیین صلاحیت تشکل‌ها و تعاونی‌های تخصصی، تضامین لازم، متن قرارداد و سایر الزامات لازم به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

پ- دولت مکلف است نسبت به حفظ حقوق عشایر دارای پروانه چرای دام مناطق مرتعی حفاظت شده اقدام کند.

ت- به منظور تعیین تکلیف آن بخش از مراتع عشایری که با مراتع حریم روستاها تداخل دارد وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال نسبت به تنسيق و ممیزی و تفکیک محدوده مراتع عشایری از مراتع روستایی اقدام کند.

ماده ۳۰-

الف- به منظور تامین منابع مورد نیاز جهت توسعه و نگهداری و بهره‌برداری امور حمل‌ونقل جاده‌ای به سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای اجازه داده می‌شود از جابه جایی کالا و مسافر در جاده‌های کشور به استثنای جاده‌های روستایی و عشایری بر اساس تن-کیلومتر و نفر-کیلومتر با پیشنهاد مجمع عمومی سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و با تصویب شورای اقتصاد عوارض وصول نماید.

ب- میزان وصول عوارض هر تن-کیلومتر حمل‌ونقل کالا در داخل کشور از شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی که مبادرت به حمل‌ونقل کالای عبوری و ترانزیت خارجی می‌کنند با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و تصویب شورای اقتصاد تعیین می‌شود.

پ- صددرصد (۱۰۰٪) خسارات وارده بر ابنیه فنی و تأسیسات، از واردکننده خسارت توسط سازمان مذکور وصول می‌شود.

ت- به منظور کمک به تدارک ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای بین شهری و احداث پایانه‌های مسافری و باری و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین‌راهی توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی با اولویت تعاونی‌های ایثارگران، وجوه اداره شده از محل منابع داخلی شرکت‌های وابسته به وزارت راه و شهرسازی پرداخت می‌شود.

ث- اجازه داده می‌شود با تأیید و تشخیص سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، کامیون‌های مورد نیاز که استانداردهای روز را دارا بوده و عمر کمتر از سه سال داشته باشند مشروط به وجود خدمات پس از فروش موضوع قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶/۳/۲۳ وارد شود. دولت مجاز است در این رابطه تخفیفات و تسهیلات گمرکی را اعمال کند. استفاده از این تخفیفات منوط به خروج یک کامیون فرسوده با عمر بیش از بیست و پنج سال به ازای هر کامیون وارداتی است. آیین‌نامه نحوه اجرای این بند توسط وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ج- به منظور بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌ها و موقعیت‌های جغرافیایی کشور:

۱- وزارت راه و شهرسازی با هماهنگی و مشارکت مرکز آمار ایران موظف است نسبت به ایجاد بانک جامع حمل‌ونقل کشور و استقرار سامانه اطلاعات جامع حوادث و سوانح حمل‌ونقل که دربرگیرنده اطلاعات دریافتی از پلیس، بخش بهداشت و درمان کشور، سازمان‌های راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، هواپیمایی کشوری و بنادر و دریانوردی، شرکت راه آهن و سایر سازمان‌های ذی‌ربط است با هدف جمع‌بندی، شفاف‌سازی و ارائه داده‌ها و اطلاعات صحیح و قابل استفاده در تحلیل و تدوین اهداف و برنامه‌های ملی ایمنی اقدام نماید. گزارش آماری حمل‌ونقل کشور همه ساله توسط مرکز آمار ایران تدوین و منتشر می‌شود.

۲- طرح جامع حمل‌ونقل کشور با هدف پاسخگویی به تقاضاهای بالفعل و بالقوه و دستیابی به جایگاه مناسب در حوزه‌های ایمنی، انرژی، اقتصاد، حمل‌ونقل و محیط‌زیست تا مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. از زمان تصویب طرح جامع، شروع کلیه طرح‌های جدید توسعه و ساخت زیربنای حمل‌ونقل، فقط براساس این طرح و در قالب بودجه سنواتی قابل اجرا است.

۳- دولت موظف است ساز و کارهای قانونی لازم را به منظور کاهش سالانه ده درصد (۱۰٪) از میزان تلفات جانی ناشی از تصادفات رانندگی در جاده‌های کشور فراهم کند.

چ- به منظور تسهیل تجارت و رقابت‌پذیرکردن فعالیت‌های حمل‌ونقل با توجه به مزیت‌های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه‌ای و بین‌المللی، دولت مجاز است:

۱- از ایجاد پارک‌های پشتیبانی (لجستیک)، احداث پایانه‌ها، شهرک‌های حمل‌ونقل ترکیبی مسافری و باری و گسترش بنادر خشک توسط بخش خصوصی و تعاونی حمایت کند.

۲- نسبت به تهیه طرح مکان یابی پایانه‌های بارگنج (کانتینری) و حمل‌ونقل ترکیبی در شبکه اصلی و عبوری (ترانزیتی) کشور اعم از شمالی-جنوبی، شرقی-ربی و نیز شبکه آسیایی از طریق بخش خصوصی و تعاونی اقدام کند.

۳- ساز و کارهای لازم را برای تحقق افزایش سالانه ده درصد (۱۰٪) حجم عبور (ترانزیت) خارجی کالا، فراهم کند.

تبصره ۱- کلیه دریافتی‌های موضوع بندهای (الف)، (ب) و (پ) این ماده پس از وصول، به حساب سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا بر اساس بودجه سالانه آن سازمان به مصرف برسد.

تبصره ۲- در موارد موضوع بند (ت) این ماده و همچنین در مورد ایجاد جایگاه‌های عرضه سوخت، وزارت جهاد کشاورزی نسبت به واگذاری حق بهره‌برداری اراضی منابع ملی خارج از حریم شهرها به صورت قیمت‌های ترجیحی یا رایگان بر اساس سیاست‌های مصوب شورای اقتصاد با معرفی وزارت راه و شهرسازی اقدام کند.

ماده ۳۱-

الف- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در اجرای وظایف محوله که در قوانین و دستورالعمل‌ها مشخص می‌شود و همچنین اجرای اختیارات تفویضی رییس جمهور در امور برنامه و بودجه و در جهت هماهنگی و نظارت بر مدیریت و توسعه سرمایه‌گذاری همه جانبه و پایدار استان، پیگیری عدالت سرزمینی، تقویت تمرکززدایی، افزایش اختیارات استان‌ها و تقویت نقش و جایگاه استان‌ها در راهبری و مدیریت توسعه درون و برون‌گرای منطقه‌ای و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد:

۱- استاندار (رییس)

۲- رییس سازمان برنامه و بودجه استان (دبیر)

۳- رییس واحد استانی وزارتخانه‌های دارای واحد استانی (یک نفر)

۴- رییس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان

۵- مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان

۶- فرمانداران (حسب مورد)

۷- فرمانده سپاه استان

۸- دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر)

۹- مدیرکل صدا و سیما استان

تبصره ۱- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بالاترین نهاد تصمیم‌گیری و نظارت درخصوص توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سطح استان می‌باشد.

تبصره ۲- در مورد وزارتخانه‌هایی که چند واحد استانی دارند یک نفر از مدیران به انتخاب وزیر در جلسات شورا شرکت می‌کند.

تبصره ۳- عضویت اعضا، قائم به فرد است و جانشین حق رأی ندارد و در غیاب استاندار، اداره جلسه شورا بر عهده دبیر می‌باشد. جلسات با دوسوم اعضا رسمیت می‌یابد و رأی‌گیری با ورقه و مخفی است. مصوبات با اکثریت اعضای حاضر قابل اجرا است.

تبصره ۴- دبیر شورا موظف است هنگام طرح مباحث مربوط به هر یک از دستگاه‌های اجرایی غیر عضو در شورا، از بالاترین مقام دستگاه اجرایی مرتبط در استان و هنگام طرح مباحث مربوط به هر شهرستان، از فرماندار آن شهرستان (بدون حق رأی) دعوت به عمل آورد.

تبصره ۵- دبیر شورا موظف است یک هفته قبل از تشکیل جلسه دستور جلسه را همراه با دعوت‌نامه رسمی برای کلیه اعضا ارسال کند و از دو نماینده مجلس شورای اسلامی دعوت به عمل آورد.

ب- وظایف و اختیارات شورا به شرح زیر تعیین می‌شود:

- ۱- بررسی، تأیید و تصویب اسناد توسعه‌ای و برنامه‌های توسعه استان که شامل جهت‌گیری‌های توسعه بلندمدت استان در چهارچوب نظام برنامه‌ریزی کشور و در راستای جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین و برنامه‌های میان‌مدت توسعه استان و تصویب اسناد توسعه‌ای و طرح‌ها و پروژه‌های بخشی و شهرستانی در چهارچوب سیاست‌های کلان، آمایش سرزمینی و بخشی و سازگار با برنامه‌های بلندمدت و میان‌مدت استانی و ملی است.
 - ۲- بررسی و نظارت بر توسعه اقتصادی و اجتماعی متعادل استان و نیز سیاست‌گذاری، هماهنگی و پایش اقدامات مؤثر برای کاهش عدم تعادل درون استانی در چهارچوب نظام برنامه‌ریزی کشور و در راستای جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین و برنامه‌های توسعه استانی
 - ۳- تصویب طرح‌های توسعه و عمران شهرستان و روستا در قالب برنامه‌های توسعه استان در چهارچوب سیاست‌های مصوب شورای عالی آمایش سرزمین و شورای عالی شهرسازی و معماری
 - ۴- شناخت و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی استان و ایجاد زمینه‌های لازم و تشویق و توسعه مشارکت و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی از طریق بخش خصوصی، تعاونی و مردم‌نهاد
 - ۵- اتخاذ سیاست‌های مناسب جذب و رفع مشکل سرمایه‌گذاری‌ها و اقدامات توسعه‌ای بخش‌های دولتی و غیردولتی در سطح استان در راستای انطباق آن‌ها با سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصاد مقاومتی و اولویت‌ها، نیازها و برنامه‌های توسعه‌ای استان
 - ۶- تصویب طرح‌های جامع شهرهای تا پنجاه هزار نفر جمعیت در چهارچوب سیاست‌های ابلاغی شورای عالی شهرسازی و معماری
 - ۷- بررسی گزارش عملکرد برنامه و بودجه استانی و شهرستانی و ارسال آن به سازمان برنامه و بودجه کشور
 - ۸- اتخاذ سیاست‌ها و ارتقای صادرات غیرنفتی استان در چهارچوب سیاست‌های کلی تجارت خارجی کشور و توسعه همکاری‌های تجاری، اقتصادی، علمی و فرهنگی با کشورهای همسایه در چهارچوب سیاست‌های دولت
 - ۹- بررسی راه‌های تجهیز و جذب منابع و پس‌اندازهای بخش غیردولتی در استان
- تبصره ۱- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌تواند تصمیم‌گیری موارد غیرمهم، مستمر و یا خاص را به کارگروه‌ها و یا مدیران دستگاه‌های اجرایی مشخص تفویض کند. گزارش تصمیمات و اقدامات در جلسه بعدی شورا مطرح می‌شود و مورد بررسی قرار می‌گیرد. این تفویض اختیار رافع مسئولیت‌های شورا نیست.
- تبصره ۲- شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان صرفاً مسئولیت تعیین سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات موضوع قانون «استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمترتوسعه یافته»، سهم شهرستان‌ها را براساس شاخص‌های جمعیت و محرومیت به عهده دارد و این شورا حق دخالت در تصمیمات کمیته برنامه‌ریزی شهرستان را ندارد.
- تبصره ۳- شورای برنامه‌ریزی استان مجاز است پس از ابلاغ اعتبارات استان حداکثر تا پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استان را با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی در قالب کمک‌های فنی و اعتباری برای افزایش سرمایه صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی همان استان یا شهرستان اختصاص دهد. همچنین این شورا مجاز است حداکثر بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان را در قالب کمک‌های فنی و اعتباری با اولویت تکمیل و اجرای طرح‌های اقتصاد مقاومتی اختصاص دهد.
- تبصره ۴- آستان‌های مقدس و قرارگاه‌های سازندگی و شرکت‌ها و موسسات وابسته به اشخاص مذکور نسبت به تمامی فعالیت‌های اقتصادی خود، مشمول پرداخت مالیات می‌شوند.
- تبصره ۵- هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی و موسسه جهاد نصر، حداکثر تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب اعتبارات دریافتی از منابع بودجه عمومی کشور تعیین می‌گردد.

ماده ۳۲- به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و نظارت بر اجرای آن «شورای عالی آمایش سرزمین» با مسئولیت رییس سازمان برنامه و بودجه کشور با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف-

۱- بررسی و نظارت بر اجرای نظام راهبری توسعه سرزمین و تنظیم روابط ارکان و اجزای آن

۲- بررسی، تصویب، هماهنگی و نظارت مستمر بر تهیه برنامه‌ها و طرح‌های توسعه سرزمین در سطوح ملی، منطقه‌ای و استانی

۳- بررسی برنامه‌های اجرایی آمایش سرزمین و اسناد آمایش ملی، منطقه‌ای و استانی

۴- نظارت بر اجرای اصول و ضوابط ملی آمایش سرزمین در سطوح ملی، منطقه‌ای و استانی و ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تبصره ۱- دستگاه‌های اجرایی مکلفند برنامه‌های عملیاتی خود را به گونه‌ای تنظیم و اجرا کنند که زمینه تحقق جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین فراهم آید.

تبصره ۲- نظارت بر اجرای مصوبات شورا بر عهده دبیرخانه (سازمان برنامه و بودجه کشور) است. شورا می‌تواند برای انجام وظایف خود نسبت به تشکیل کارگروه‌های موضوعی یا موضعی اقدام کند.

تبصره ۳- ترکیب اعضای شورا علاوه بر رییس سازمان برنامه و بودجه کشور عبارتند از: وزیران کشور، اطلاعات، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست و سه نفر صاحب نظر شاغل در دستگاه‌های اجرایی به انتخاب رییس جمهور

تبصره ۴- دولت موظف است در برنامه‌ریزی‌های آمایش سرزمین همواره سیاست‌های خشکی و دریایی را توأماً لحاظ نماید.

ب- در اجرای آمایش سرزمینی دولت مکلف است به منظور توسعه سواحل مکران (جنوب شرق کشور) جهت استقرار، ساماندهی، احداث زیرساخت‌های نظامی، فرهنگی و رفاهی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران اعتبارات لازم را در بودجه سالانه کشور لحاظ کند.

پ- به منظور تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی کشور، اقدامات زیر توسط دولت انجام می‌شود:

۵۴۱- شهرستان‌هایی که نرخ بیکاری آن‌ها بالاتر از میانگین نرخ بیکاری کشور می‌باشد به عنوان مناطق غیربرخوردار از اشتغال تعریف می‌شوند. این مناطق با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیئت‌وزیران در سال اول و نیز ششم هر دهه تعیین می‌شود.

۲- دولت موظف است مشوق‌های لازم جهت ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری و ایجاد کارورزی بیکاران در این مناطق را به عمل آورده و اعتبارات مورد نیاز آن را در لوایح بودجه سالانه منظور کند.

۳- معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی در مناطق غیربرخوردار از اشتغال را به میزان معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری-صنعتی اعمال کند. توسعه واحد و نیز تولید کالای جدید در این واحدها به میزان سهم خود مشمول این حکم می‌باشند.

ت- دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک سوم به استان‌های نفت خیز و گازخیز که سهم هر استان براساس سهم آن استان در ارزش صادرات نفت خام و خالص صادرات گاز طبیعی تعیین می‌گردد و دوسوم به شهرستان‌های مناطق کمترتوسعه یافته که براساس شاخص‌های توسعه نیافتگی به تفکیک شهرستان توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود، جهت اجرای برنامه عمرانی بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد. این اعتبار صرفاً به مناطق نفت خیز و مناطق توسعه نیافته اختصاص می‌یابد و موجب کاهش سهم اعتبارات استانی این مناطق نمی‌شود.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور (دبیرخانه) به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

^{۵۴} به موجب جزء ۱ بند ۱ تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ ککل کشور مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ (شماره ابلاغ: ۱۷۷۰۹۰) و جزء ۱ بند ۲ تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ ککل کشور مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۲۶ (شماره ابلاغ: ۱۶۶۲۴۹) اصلاح گردید.

ماده ۳۳- در زمان صلح با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح، قسمتی از نیاز دولت، شهرداری‌ها، دهیاری‌ها، نهادهای عمومی غیردولتی، دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی و فدراسیون‌های ورزشی و واحدهای تولیدی به نیروی انسانی دارای مدرک کارشناسی (لیسانس) و بالاتر با استفاده از خدمت مشمولان وظیفه مشروط به عدم ورود آسیب به آمادگی رزمی کشور و پس از گذراندن دوره آموزش نظامی تامین می‌شود. این نیازها از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به ستاد کل اعلام می‌گردد. حقوق و مزایا و جیره استحقاقی در دوره خدمت از محل اعتبارات دستگاه به کارگیرنده تامین می‌شود. میزان دریافتی این قبیل افراد نباید در مجموع از حد مقرر در قوانین نیروهای مسلح تجاوز کند. حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از نیروهای انسانی مذکور که فارغ التحصیل دانشگاه هستند، باید در مناطق توسعه نیافته یا کمتر توسعه یافته کشور خدمت کنند.

تبصره ۱- سهمیه مربوط به فدراسیون‌های ورزشی از طریق وزارت ورزش و جوانان و صرفاً برای استفاده قهرمانان ورزشی دارای مدال کشوری و بالاتر و سهمیه واحدهای تولیدی از طریق دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲- صدر بند (۳) ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:

۳- در صورت تأیید فرماندهی کل قوا بیست و چهار ماه آزادی به دوازده ماه آزادی، بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی به ده درصد (۱۰٪) جانبازی، سی ماه سابقه حضور در جبهه به دوازده ماه سابقه حضور در جبهه تبصره- فرزند شهید مشابه جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) محسوب می‌شود.

ماده ۳۴- دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را به اجرا درآورد:

الف- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است با لحاظ موارد زیر ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ این قانون «سند نظام فنی و اجرایی کشور» را تهیه و اجرا کند. ضوابط و مقررات ساخت و ساز در چهارچوب این نظام ابلاغ می‌شود:

۱- نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور شامل عوامل، اصول، برنامه‌ها و فرایندها و اسناد (مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌ها) مربوط به مدیریت، پیدایش، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌های سرمایه‌گذاری و پروژه‌های ساخت و ساز باشد.

۲- قواعد اساسی حاکم بر کارفرمایان، مجریان، پیمانکاران، مشاوران، سازندگان و تامین‌کنندگان همه طرح‌ها و پروژه‌هایی که از وجوه عمومی کشور استفاده می‌کنند، در این سند لحاظ شود.

۳- ویژگی‌های بخش‌ها، دستگاه‌های اجرایی و تشکلهای صنفی مرتبط بخش خصوصی پیش‌بینی شده و به صورت مستمر بهبود یابد.

ب- روش‌های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی-خصوصی» از قبیل «تامین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تامین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست» و یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» را با پیش‌بینی تضمین‌های کافی و تدابیر بودجه‌ای به کارگیرد.

پ- سازوکار تامین مالی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای بزرگ و متوسط از طریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و ارزی نزد بانک‌های داخلی و خارجی همراه با پیش‌بینی ابزارهای مالی تضمینی را به تدریج به گونه‌ای پیاده کند که رابطه تامین منابع مالی و اجرای طرح‌های فوق با نوسانات بودجه سالانه کاهش یابد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به عنوان متولی نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۵- دستگاه‌های اجرایی در صورت نیاز به یگان حفاظت مکلفند پس از کسب موافقت و مجوز ستاد کل نیروهای مسلح نسبت به تشکیل یگان‌های حفاظت اقدام کنند. این یگان‌ها از نظر به کارگیری سلاح و مهمات تابع ضوابط نیروهای مسلح می‌باشند و با رعایت ضوابط نیروی انتظامی تحت نظر بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط اداره می‌شوند.

تبصره- دستورالعمل نحوه تشکیل یگان‌های حفاظت شامل اختیارات، حدود وظایف، چگونگی ساماندهی، تسلیح، آموزش، انتصاب فرماندهان، ارتباط با نیروی انتظامی و نظارت بر عملکرد آن‌ها به تصویب ستادکل نیروهای مسلح می‌رسد.

ماده ۳۶- به منظور ارتقای جایگاه بازار سرمایه در اقتصاد کشور و ساماندهی بازار متشکل اوراق بهادار اقدامات زیر انجام می‌شود. سایر تدابیر ساماندهی، مطابق ماده (۴) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ است.

الف- کلیه اشخاصی که تاکنون نسبت به انتشار اوراق بهادار اقدام کرده‌اند حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون مکلفند نسبت به ثبت آن نزد سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نمایند. عدم ثبت، تخلف محسوب می‌شود لیکن مانع از اجرای تکالیف قانونی برای ناشر اوراق بهادار نمی‌باشد. ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان مذکور باید اطلاعات مالی خود را براساس ترتیبات مقرر در ماده (۴۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران منتشر نمایند.

ب- معاملات اوراق بهادار ثبت شده در سازمان فقط در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و با رعایت مقررات معاملاتی هر یک از آن‌ها حسب مورد امکان‌پذیر است و معامله اوراق بهادار مذکور بدون رعایت ترتیبات فوق فاقد اعتبار است.

پ- پس از معامله اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان که در یکی از بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس معامله شده‌اند و کالاهای معامله شده در بورس‌های کالایی، عملیات تسویه وجوه و پایاپای (نقل و انتقال) پس از معاملات در شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه صورت می‌گیرد.

ت- سوابق معاملات اوراق بهادار و معامله‌کنندگان آن‌ها باید به گونه‌ای ثبت و نگهداری شود که قابلیت بازسازی معاملات را داشته باشد. دستورالعمل اجرایی این بند حداکثر تا دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه و ابلاغ می‌شود.

ث- اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل تمامی اشخاص حقوقی که تحت یکی از عناوین نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و یا قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی تاکنون تشکیل شده‌اند و نزد مرجع ثبت شرکت‌ها در سراسر کشور به ثبت رسیده‌اند و نیز آن دسته از اشخاص حقوقی که موضوع فعالیت اصلی آن‌ها نهاد مالی است، موظفند نهاد مالی تحت مدیریت خود را نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت برسانند. خودداری از ثبت نهاد مالی تخلف محسوب می‌شود و فعالیت مدیران آن‌ها مشمول بند (۱) ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نهادهای مالی را فقط با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار ثبت کند و از ثبت نهادهای مالی بدون مجوز خودداری کند. هرگونه تغییرات در اساسنامه و سرمایه نهادهای مالی نیز منوط به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار طبق ضوابط مربوط است. تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی براساس دستورالعملی است که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد.

ج- کالاهایی که در بورس‌های کالایی به عنوان بازار متشکل، سازمان یافته و تحت نظارت پذیرفته می‌شوند و مورد داد و ستد قرار می‌گیرند طبق قوانین و مقررات حاکم بر آن بورس‌ها عرضه شده و مورد معامله قرار می‌گیرند. عرضه، معامله، تسویه و تحویل نهایی کالاهای مذکور مشمول قوانین و مقررات مربوط به بازارهای غیرمتشکل کالایی نیست.

چ- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به عنوان مدیران نهادهای مالی، تشکلهای خودانتظام و ناشران اوراق بهادار موضوع ماده (۱۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ انتخاب شده یا می‌شوند مکلفند مدارک هویت و کلیه اسناد و مدارک مربوط به سوابق شغلی و تحصیلی خود را جهت ثبت در پایگاه اطلاعاتی مدیران مربوطه به سازمان بورس و اوراق بهادار ارائه کنند. سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است مشخصات و سوابق تحصیلی و تجربی مدیران یادشده را در پایگاه اطلاعاتی مذکور ثبت کند و عملکرد آن‌ها را از حیث رعایت قوانین و مقررات حاکم بر بازار اوراق بهادار و سوابق تخلفاتی و کیفری مربوط به آن‌ها در طول مدیریت در نهادهای مالی و ناشران اوراق بهادار براساس ترتیبات اجرایی که به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد منتشر نماید.

ماده ۳۷- به منظور زنده و نمایان نگهداشتن مبانی اسلام ناب محمدی(ص) و اندیشه دینی، سیاسی و فرهنگی و سیره عملی حضرت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری(مدظله العالی) و برجسته کردن نقش ایشان به عنوان یک معیار اساسی در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ها و تسری آن به مجموعه ارکان نظام و نیز انتقال آن به نسل‌های آینده، دولت مکلف است با بهره‌گیری از

ظرفیت همه دستگاه‌های مربوط به ویژه آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز علمی و جهاد دانشگاهی، مراکز فرهنگی و هنری، حوزه‌های علمیه، صدا و سیما، شهرداری‌ها و موسسات مردم‌نهاد و بسیج اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- ایجاد سازوکار و تامین اعتبار لازم به منظور اجرایی شدن خط‌مشی حضرت امام خمینی(ره) و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری(مدظله العالی)

ب- پشتیبانی از مراکز تحقیقاتی و آموزشی حوزوی از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه و دانشگاهی، تشکل‌های اجتماعی-فرهنگی مردم‌نهاد در زمینه اسلام‌شناسی، شیعه‌شناسی، ایران‌شناسی و اندیشه‌های انقلاب اسلامی و شخصیت‌ها و نهادها و مجامع تقریبی و همچنین گسترش شبکه‌های مجازی بین‌المللی و فعالیت‌های رسانه‌ای و هنری با ساماندهی مادی و معنوی و توسعه سرمایه انسانی و مقابله با جبهه معاند نظام اسلامی

آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی حوزه‌های علمیه، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی(ره) و موسسه تنظیم و نشر آثار مقام معظم رهبری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

پ- دولت موظف است سند جامع سبک زندگی اسلامی-ایرانی را با لحاظ شاخص‌های کمی و کیفی نظیر الگوی مصرف، ترویج روحیه مشارکت و فرهنگ تعاون و رقابت سالم بین مردم، قناعت و صرفه‌جویی و احترام به کسب‌وکار حلال، احترام به قانون، تفریحات و اوقات فراغت سالم، ترویج سخت‌کوشی و ساده‌زیستی متناسب با آموزه‌های اسلامی تدوین و با رعایت موارد زیر اجرا نماید:

۱- حمایت، پشتیبانی و تامین اعتبار و ایجاد سازوکار لازم در اجرای سند

۲- گفتمان‌سازی و ترویج فرهنگ سبک زندگی اسلامی-ایرانی و اجرای آن در تعامل با رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب

۳- پایش مستمر وضعیت سبک زندگی اسلامی-ایرانی براساس شاخص‌های مصوب و ارائه گزارش سالانه به هیئت‌وزیران

۴- واسپاری و حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های مردمی در اجرای سند

۵- رفع موانع ازدواج، کاهش سن ازدواج، پوشش بیمه‌ای زایمان و درمان ناباروری، آموزش و توانمندسازی خانواده‌ها

ت- دولت مکلف است از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه در اجرای وظایف تکلیفی نظام اسلامی و به منظور حضور مؤثر و هدفمند حوزه و روحانیت، از حوزه‌های علمیه در حکم نهاد عمومی غیردولتی پشتیبانی و حمایت‌های زیر را به عمل آورد:

۱- معافیت فضا‌های آموزشی، پژوهشی و اداری حوزه‌های علمیه از پرداخت عوارض ساخت و ساز

۲- واگذاری فضا‌های بلااستفاده دولتی در مناطق مختلف کشور به حوزه‌ها براساس نیاز حوزه‌های علمیه مطابق ضوابط ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

۳- پشتیبانی و ارائه خدمات لازم به منظور آموزش، تربیت دانش‌آموختگان حوزوی به عنوان مبلغان و مربیان قرآن و عترت(ع) و مروجان فرهنگ دینی و رفع نیازهای فرهنگی و دینی جامعه اسلامی با اولویت طرح هجرت طلاب به مناطق کمترتوسعه یافته از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه

۴- پیش‌بینی زمین با کاربری آموزشی حوزوی در طرح جامع تفصیلی شهرها و واگذاری زمین با رعایت و ترتیبات صدر ماده (۱۰۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ث- به منظور توسعه فضا‌های مذهبی فرهنگی و بهره‌گیری بهینه از اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی‌ترین پایگاه عبادی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقدامات زیر انجام می‌شود:

۱- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها موظفند در طراحی و اجرای طرح‌های جامع تفصیلی شهری و هادی روستایی و شهرک‌ها و شهرهای جدیدالاحداث، اراضی مناسب برای احداث مسجد و خانه عالم در جوار مساجد جهت استفاده امام جماعت همان مسجد پیش‌بینی کنند و پس از آماده‌سازی بدون دریافت هزینه و با حفظ مالکیت عمومی در اختیار متقاضیان احداث مساجد قرار دهند.

تبصره- مساجد از پرداخت هزینه‌های عوارض ساخت و ساز صرفاً برای فضاهای اصلی معاف می‌باشند.

۲- مالکان مجتمع‌های تجاری، اداری و خدماتی جدیدالاحداث موظفند نمازخانه مناسبی را در اماکن مذکور احداث نمایند. دستورالعمل این بند شامل تعداد واحدهای این مجتمع‌ها و مکان احداث در چهارچوب نقشه‌های مصوب به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری می‌رسد.

۳- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و شهرداری‌ها موظفند نسبت به احداث یا اختصاص فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه در بوستان‌های ملی و بوستان‌های شهری اقدام کنند.

۴- کلیه دستگاه‌های اجرایی، مراکز آموزشی، بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، مجموعه‌های ورزشی، مجتمع‌های رفاهی، تفریحی و مجتمع‌های تجاری اعم از دولتی یا غیردولتی، موظفند نسبت به احداث یا اختصاص و نگهداری فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه اقدام نمایند.

۵- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و نفت موظفند تمهیدات و اقدامات لازم را جهت احداث مسجد و نمازخانه در پایانه‌های مسافری و جایگاه‌های عرضه سوخت بین شهری و همچنین نگهداری و مدیریت مساجد و نمازخانه‌های مذکور از طریق بخش غیردولتی به عمل آورند.

۶- به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد، برقراری عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ اسلامی و جذب جوانان و نوجوانان به مساجد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با رعایت موازین اسلامی تربیتی اتخاذ نماید تا کلیه مساجد شهری و روستاهای بالای هزار نفر جمعیت از کانون‌های فرهنگی و هنری برخوردار شوند.

ج- به منظور دستیابی به جامعه‌ای متمسک به قرآن و عترت(ع) و برخوردار از ایمان و عمل صالح و گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم و عترت(ع) در راستای اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی دولت موظف است نسبت به موارد زیر اقدام کند:

۱- تامین اعتبارات و پشتیبانی لازم به منظور اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها و فعالیت‌های تعیین شده

۲- حمایت از ارتقای سطح سواد قرآنی جامعه با رویکرد روخوانی و روانخوانی، آموزش عمومی قرآن، تدبیر، تفسیر، تبلیغ، ترویج و پژوهش‌های قرآنی و عترت

۳- حمایت لازم به منظور تربیت حداکثری حافظان قرآن کریم (جزء و کل) با اولویت آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی حوزوی و تشکلهای مردم‌نهاد

چ- کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند یک درصد (۱٪) اعتبارات هزینه‌ای خود به استثنای فصول (۱)، (۴) و (۶) را طی قرارداد مشخص با سازمان صدا و سیما صرف تولید برنامه جهت فرهنگ‌سازی و آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی نمایند.

ح- هشتم ربیع الاول سالروز شهادت حضرت امام حسن عسکری(ع) و آغاز امامت حضرت ولی عصر(عج) به عنوان تعطیل رسمی تعیین می‌شود.

ماده ۳۸-

الف- قوه قضاییه مکلف است نسبت به تنقیح، اصلاح و رفع خلأهای قوانین قضایی با رویکرد پیشگیری از وقوع جرم و اختلاف، کاهش عناوین مجرمانه و محکومیت حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر و متناسب سازی مجازات‌ها و جرائم، جایگزین کردن ضمانت اجرای غیرکیفری مؤثر و روزآمد از قبیل انتظامی، انضباطی، مدنی، اداری و ترمیمی اقدام و لوایح مورد نیاز را تهیه و از طریق دولت با رعایت قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

ب- قوه قضاییه مکلف است در زمینه پیشگیری از وقوع جرم و کاهش دعاوی حقوقی نسبت به انجام تکالیف قانونی با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط اقدام کند.

پ- سازمان‌های مردم‌نهاد در صورتی می‌توانند از حق مذکور در ماده (۶۶) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴، استفاده کنند که از مراجع ذی‌صلاح قانونی ذی‌ربط مجوز اخذ کنند و اگر سه بار متوالی اعلام جرم یک سازمان مردم‌نهاد در محاکم صالحه به طور قطعی رد شود، برای یکسال از استفاده از حق مذکور در ماده (۶۶) قانون ذکرشده، محروم می‌شوند. این بند جایگزین تبصره (۳) ماده (۶۶) قانون اخیرالذکر می‌شود.

ت-

۱- به منظور افزایش سرعت، صحت، کارایی و امنیت در ارائه خدمات حقوقی و قضایی و تحقق نظام جامع دادرسی الکترونیک، قوه قضاییه مکلف است برای توسعه الکترونیک اطلاعات و ارتباطات قوه قضاییه، مراکز و سازمان‌های وابسته نسبت به تکمیل و روزآمد کردن داده‌ها و اطلاعات مرکز ملی داده‌های قوه قضاییه و توسعه خدمات این مرکز و استقرار کامل شبکه ملی عدالت اقدام کند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی و ضابطان خاص قوه قضاییه و کلیه دستگاه‌ها و گروه‌های مرتبط با مراجع قضایی که در سایر مراجع فعالیت می‌کنند، مکلفند اطلاعات مورد نیاز مراجع قضایی در مسیر رسیدگی‌های قضایی را با رعایت طبقه‌بندی در اختیار مرکز قرار دهند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و اشخاص حقوقی پس از استقرار شبکه ملی عدالت مکلفند نسبت به ارسال پاسخ به استعلامات مراجع قضایی از طریق این شبکه اقدام کنند.

عبارت «بخش خصوصی» از تبصره الحاقی ماده (۶۵۲) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ حذف می‌شود.

۲- به قوه قضاییه اجازه داده می‌شود براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزیر دادگستری با همکاری معاونت حقوقی قوه قضاییه و سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد، اسناد و اوراق پرونده‌های قضایی را که نگهداری سوابق آن‌ها ضروری است با استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی روز، به اسناد الکترونیکی تبدیل و سپس نسبت به امحای آن‌ها براساس ضوابط اقدام نماید. اطلاعات و اسناد تبدیلی در کلیه مراجع قضایی و اداری سندیت داشته و قابل استناد است.

تبصره ۱- اصل پرونده‌های مهم و ملی که جنبه سندیت تاریخی دارد، توسط سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، حفظ و نگهداری می‌شود.

تبصره ۲- به سازمان تعزیرات حکومتی اجازه داده می‌شود براساس آیین‌نامه‌ای که توسط رئیس سازمان پیشنهاد و به تصویب وزیر دادگستری می‌رسد نسبت به اجرای حکم این ماده در مورد پرونده‌های تعزیراتی اقدام کند.

ث- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند به منظور تقویت زیرساخت‌های برنامه‌ریزی، ایجاد شفافیت و استقرار دولت الکترونیک و پیشگیری از جعل هویت اشخاص و تضمین صحت اسناد و قراردادهای رسمی و دستیابی قوای سه گانه به بانک‌های اطلاعاتی موجود کشور به استعلام‌های صورت گرفته در حوزه وظایف قانونی خود توسط هر یک از دستگاه‌های وابسته به قوای سه گانه به صورت رایگان پاسخ دهند.

ج- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، موسسات عمومی و مردم‌نهاد، به منظور باز اجتماعی شدن محکومان اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- با رویکرد ارتقای بازدارندگی و جنبه اصلاحی مجازات حبس، اصلاح محیط زندان‌ها از طریق اقداماتی نظیر طبقه‌بندی زندانیان و بازداشت شدگان براساس سابقه و نوع جرائم ارتكابی، تفکیک متهمان از محکومان در بازداشتگاه‌های موقت در شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت

تبصره- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هماهنگی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، زندان‌ها را به عنوان منطقه بهداشتی تحت پوشش خدمات جامع و همگانی سلامت کشور قرار دهد.

۲- آموزش زندانیان واجد شرایط با همکاری وزارت آموزش و پرورش و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

۳- رفع مشکل معیشتی خانواده‌های زندانیان بی بضاعت با همکاری کمیته امداد امام خمینی(ره)، سازمان بهزیستی کشور و سایر نهادهای ذی‌ربط و بیمه سلامت رایگان زندانیان و خانواده آن‌ها

تبصره- اعتبار مورد نیاز برای اجرای این حکم هرساله در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌شود.

۴- تسهیل بازگشت محکومان پس از تحمل کیفر به زندگی شرافتمندانه و رفع موانع اشتغال آنان با ساماندهی و محدود کردن موارد استعلام از سوءپیشینه به موارد خاص و رفع اثر محکومیت در چهارچوب قوانین مربوط

۵- معرفی زندانیان نیازمند اشتغال به مراجع ذی‌ربط پس از آزادی

تبصره- کلیه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اصناف ایران و تعاون مرکزی ایران موظف به همکاری در امور فوق می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این بند مربوط به همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و آموزش و پرورش و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

چ- سازمان پزشکی قانونی کشور مکلف است تحقیقات لازم برای بررسی عوامل منجر به مصدومیت و مرگ‌های غیرطبیعی در موارد ارجاعی را انجام دهد و با تهیه شناسنامه هویت ژنتیکی متهمان، محکومان و متوفیان و با توجه به نتایج به دست آمده، نسبت به برنامه‌ریزی و آموزش برای پیشگیری و کاهش جرائم، تخلفات و آسیب‌های اجتماعی ناشی از آن‌ها اقدام کند.

ماده ۳۹-

الف- وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) برای ورود ماشین آلات و تجهیزات خطوط تولید که توسط واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی مجاز، با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت مقررات قانونی ذی‌ربط بدون دریافت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ و با اخذ تضمین لازم، اجازه ترخیص از گمرکات کشور را صادر می‌کند.

ب- کالاهایی که برای عرضه در نمایشگاه‌های خارجی از کشور خارج می‌شوند، چنانچه به هنگام خروج از کشور در مراجع گمرکی ثبت شده باشند در صورت اعاده به کشور، مشمول مالیات بر ارزش افزوده و حقوق گمرکی نمی‌شوند.

دستورالعمل اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۴۰- منابع بودجه عمومی دولت اعم از درآمدهای عمومی، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که به حساب‌های بانکی مربوط به نام خزانه‌داری کل کشور واریز شده یا می‌شود، به استثنای فعالیت پیمانکاری آن‌ها، مشمول پرداخت مالیات‌های موضوع قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن نیست.

ماده ۴۱- اشخاص حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران با معرفی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی در مورد اعطای تسهیلات و تأمین مالی مشمول پرداخت مالیات موضوع ماده (۱۰۷) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ نمی‌باشند.

ماده ۴۲- واردات تجاری هر نوع کالا به کشور صرفاً از مبادی و مرزهای رسمی کشور مجاز است و انجام آن منوط به رعایت ضوابط فنی (گمرکی و تجارت خارجی)، ایمنی، بهداشتی، استانداردها و قرنطینه‌ای است که پس از تصویب مرجع ذی‌صلاح مربوط توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی (حسب مورد) به گمرک ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- رعایت این ضوابط علاوه بر کالاهای ترخیص قطعی، برای کالاهای متروکه، ضبطی قطعیت یافته، بلاصاحب، صاحب متواری و مکشوفات قاچاق نیز الزامی است.

تبصره ۲- واردات تجاری کالا، خارج از مسیر قانونی و رسمی واردات، مشمول مقررات قاچاق کالا می‌باشد.

ماده ۴۳- چاپ و انتشار ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت نظارت هیئت‌نظارت اندوخته اسکناس موضوع ماده (۲۱) قانون پولی و بانکی کشور به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تصویب شورای پول و اعتبار ادامه می‌یابد.

ماده ۴۴- واگذاری اراضی ملی و دولتی برای طرح‌های صنعتی که با تأیید دستگاه صادرکننده مجوز، امکان استقرار در شهرک‌های صنعتی را ندارد، با رعایت سایر قوانین بالامانع می‌باشد.

ماده ۴۵-

الف- سود و زیان ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک توسعه صادرات ایران، صندوق ضمانت صادرات ایران و شرکت سرمایه‌گذاری خارجی ایران مشمول مالیات با نرخ صفر است.

ب- سود تفاوت نرخ تسعیر ارز حاصل از صادرات از هرگونه مالیات معاف است.

ماده ۴۶-

الف- به منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه‌ای و تامین منافع و امنیت ملی در صورت موافقت فرماندهی کل قوا اقدامات زیر از طریق نیروهای مسلح با همکاری دولت معمول می‌شود:

۱- ارتقای توان بازدارندگی

۲- اصلاح ساختار بودجه‌ای نیروهای مسلح و افزایش سهم تقویت بنیه دفاعی از بودجه دفاعی

۳- تهیه و اجرای طرح آمایش و نوسازی زیرساخت‌های صنایع دفاعی و مراکز آموزشی و نظامی نیروهای مسلح

۴- ارتقای کیفیت مراکز آموزشی نیروهای مسلح برای تربیت نیروهای کارآمد

۵- صرفه‌جویی و بهینه‌سازی موارد هزینه از جمله در حوزه‌های انرژی، آب و برق نیروهای مسلح

۶- تامین و توسعه نیروی انسانی و زیرساخت‌های نرم افزاری، سامانه‌های دفاعی زمینی متناسب با مناطق مورد تهدید

۷- ارتقای منزلت اجتماعی و معیشت کارکنان نیروهای مسلح

ب- دولت موظف است در جهت تامین نظم و امنیت پایدار در کشور اقدامات زیر را به عمل آورد:

۱- تامین و توسعه نیروی انسانی و زیرساخت‌های نرم افزاری، تجهیزات و تأسیسات در پاسگاه‌های مرزی و تخصصی

۲- اجرای طرح‌های انسداد مرز در مناطق مرزی با توجه به شرایط اقلیمی مناطق با استفاده از سامانه‌های رهگیر هوشمند و در اختیار قراردادن توان اطلاعاتی واجد براساس طرح‌های مصوب ستاد کل نیروهای مسلح

۳- امنیت عمومی از طریق راه اندازی رده‌های انتظامی، کلانتری‌ها، پاسگاه‌ها و تامین نیروی انسانی مورد نیاز نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران متناسب با تقسیمات کشوری، رشد جمعیت، توسعه شهرها، راه‌ها و بنادر

۴- انضباط اجتماعی و ایمنی راه‌ها براساس ملزم سازی دستگاه‌های ذی‌ربط بر ایفای نقش فعال در ارتقای نظم و امنیت اجتماعی با فرهنگ‌سازی و نهادینه‌سازی رفتارهای اجتماعی قانونمند برابر آیین‌نامه اجرایی که توسط وزارت کشور تدوین می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۵- امنیت مرز با ایجاد واحدها و تشکلهای مردم‌نهاد به منظور توسعه مشارکت مرزنشینان در تامین امنیت مرزها با هماهنگی سازمان‌های ذی‌ربط و افزایش قابلیت‌های تعاملات فراملی با توسعه دیپلماسی مرزی

۶- تسریع در شناسایی و تشخیص هویت ایرانیان و اتباع خارجی در حوادث، سوانح و افزایش سرعت و توان کشف علمی جرائم، با ارتقای بانک‌های هویتی (ژنتیکی، اثر انگشت، چهره و عنبیه) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

پ- دولت مکلف است حداقل پنج واحد درصد از منابع بودجه عمومی (به استثنای واگذاری دارایی‌های مالی، درآمد هزینه دستگاه‌ها و درآمدهای اختصاصی) را به عنوان سهم تقویت بنیه دفاعی در ردیف‌های تقویت بنیه دفاعی در بودجه سالانه کشور اختصاص دهد و هر پنج سال یک بار در برنامه‌های پنج‌ساله توسعه، این درصد را مورد بازنگری قرار دهد.

ت- وزارت اطلاعات موظف است با استفاده از ظرفیت‌های قانونی خود شرایط برای ارتقای کمی و کیفی ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های اطلاعاتی، عملیاتی، علمی، فنی، حفاظتی، حراستی و صیانتی با هدف تحکیم امنیت پایدار و ارتقای توانایی و برتری در نبرد اطلاعاتی را به وجود آورد.

ث- به منظور تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان، آرمان‌ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی، توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه‌های امنیت و دفاع از کشور، اقدامات و تسهیلات لازم به شرح زیر فراهم شود:

۱- حمایت از زیرساخت‌ها برای توسعه نواحی شهرستانی و رده‌های مقاومت بسیج، متناسب با توسعه و تغییرات تقسیمات کشوری

۲- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج و بسیج اساتید، دانشجوی و طلبه در دستگاه‌های اجرایی به ویژه در فعالیت‌های پژوهشی و علمی و بسیج زنان در راستای تحکیم بنیان خانواده و تلاش در جهت تقویت راه‌های مقابله با جنگ نرم

۳- امکان استفاده از خدمت کارکنان بسیجی فعال و ویژه شاغل برای شرکت در آموزش‌ها و اردوها و سایر برنامه‌ها حداکثر به مدت پانزده روز در سال به جای خدمت اداری بدون دریافت حق ماموریت

تبصره ۱- به سازمان بسیج مستضعفین اجازه داده می‌شود از محل اعتبار مصوب خود حمایت لازم را برای تامین پوشش بیمه‌ای و جبران خسارت‌های ناشی از به کارگیری بسیجیان فاقد پوشش بیمه‌ای در ماموریت‌های مختلف به ویژه دفاعی، امنیتی و کاروان‌های راهیان نور به عمل آورد.

تبصره ۲- به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود متناسب با میزان آمادگی سازمان بسیج سازندگی، اجرای بخشی از فعالیت‌های آموزشی، بهداشتی، فرهنگی و غنی سازی اوقات فراغت و پروژه‌های عمرانی خود از قبیل احداث و تعمیر مساجد، مدارس و خانه‌های بهداشت روستایی، بیابان زدایی، جنگلکاری، آبرسانی به روستاها در مناطق محروم، روستایی و مرزی براساس مقررات جاری کشور به آن سازمان واگذار نمایند تا با استفاده از نیروهای داوطلب بسیجی و مردمی و جوانان و متخصصان به نحو سازمان یافته، اجرا کند.

ماده ۴۷- قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ و اصلاحات بعدی آن دائمی می‌شود.

ماده ۴۸- به منظور ایجاد سازوکارهای تامین منابع مالی پایدار برای توسعه زیرساخت و ناوگان حمل‌ونقل کشور تشویق، حمایت و مشارکت در سرمایه‌گذاری زیرساخت‌ها، بیمه سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه حمل‌ونقل و مشارکت در ساخت، توسعه و نگهداری شبکه‌ها و زیرساخت‌ها، دولت می‌تواند صندوق توسعه حمل‌ونقل را با سرمایه اولیه یکصد و نود هزار میلیارد (۱۹۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از دارایی‌های خود را که در اختیار وزارت راه و شهرسازی، سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن قرار دارد، با استفاده از منابع پیش‌بینی شده در این ماده و نیروی انسانی موجود وزارت راه و شهرسازی و با شخصیت حقوقی مستقل دولتی وابسته به وزارت راه و شهرسازی تشکیل دهد. این صندوق، طبق اساسنامه خود و در چهارچوب مصوبات هیئت‌امنا متشکل از وزرای راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور توسط هیئت‌عامل، فعالیت می‌کند.

۱- شرایط و مقررات فعالیت، منابع، مصارف، انحلال، ارکان صندوق، وظایف و اختیارات هیئت‌امنا و هیئت‌عامل، به موجب اساسنامه آن صندوق است که به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور، حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۲- در صورت انحلال صندوق، کلیه اموال و دارایی‌های آن پس از کسر تعهدات و بدهی‌ها، به دولت تعلق دارد.

۳- فعالیت‌های صندوق از هرگونه مالیات و عوارض معاف است.

۴- منابع صندوق عبارتند از:

الف- سرمایه اولیه دولت از طریق سازوکار بودجه‌های سنواتی تامین می‌شود.

ب- تمام یا بخشی از عوارض خودرو، جاده، سوخت که در قوانین درج گردیده است بر اساس اساسنامه مصوبه هیئت‌دولت

پ- درآمدهای حاصل از طرح‌های دولتی که بهره‌برداری و نگهداری آن به بخش غیردولتی واگذار می‌شود.

ت- درآمدهای حاصل از پروژه‌های مشارکتی که استهلاک اصل و فرع سرمایه‌گذاری آن اتمام یافته و به دولت منتقل شده است.

ث- درآمد حاصل از واگذاری املاک و اراضی مزاد وزارت راه و شهرسازی

۵- انجام کلیه عملیات پولی صندوق صرفاً از طریق بانک‌های دولتی و غیردولتی طرف قرارداد عاملیت با صندوق، صورت می‌گیرد. صندوق موظف است منابع مالی خود را صرفاً در بانک‌های طرف قرارداد، سپرده‌گذاری نماید و اعطای تسهیلات و ارائه تضامین به متقاضیان متناسب با سپرده‌گذاری صندوق نزد بانک‌های عامل صورت می‌پذیرد.

ماده ۴۹- به منظور تعمیق ارزش‌ها، باورها و فرهنگ مبتنی بر هویت اسلامی و ترویج سیره و سنت اهل بیت(ع) و استفاده بهینه از ظرفیت معنوی شهرهای مقدس قم، مشهد و شیراز و شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائران، برنامه‌ریزی و تدوین سازوکارهای لازم جهت ساماندهی امور زائران و تامین زیرساخت‌های لازم از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش‌های غیردولتی و توسعه امکانات، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات زیارتی در این سه شهر مذهبی و فراهم نمودن زمینه زیارت مطلوب و اجرای پروژه‌های زیربنایی، دولت مجاز است اعتبار مورد نیاز را در قالب بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید.

ماده ۵۰- دولت مجاز است سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و قانون برگزاری مناقصات تکمیل کند.

دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و دیگر معامله‌کنندگان بخش عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است و کلیه موسسات دولتی یا عمومی غیردولتی، باید برنامه زمان‌بندی مورد تأیید هیئت‌وزیران در این سامانه ثبت نام کنند و با امضای الکترونیکی معتبر و رعایت مقررات مربوط، تمام مراحل معاملات خود مانند درخواست استعلام، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد، گشایش الکترونیکی پاکت‌ها یا پیشنهادهای، انعقاد قرارداد و داد و ستد وجوه و تضمینات و نیز هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد را از طریق این سامانه و به طور الکترونیکی انجام دهند.

تبصره ۱- با ایجاد بستر الکترونیکی معاملات و بانک اطلاعاتی به روز و تجمیع شده معاملات بخش عمومی کلیه پایگاه‌های اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی معاملات این بخش از جمله پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات، پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی و هرگونه سامانه‌های نظارت بر معاملات باید فقط از طریق این سامانه تغذیه شود و از تعدد و تکرار ورود اطلاعات توسط دستگاه‌های بخش عمومی جلوگیری گردد.

تبصره ۲- آن دسته از معاملات این سامانه که ماهیت نظامی یا امنیتی دارد و مواردی که به موجب قوانین، افشای اطلاعات آن‌ها ممنوع است فقط از حیث انتشار اطلاعات مستثنی است. تشخیص مصادیق این استثناء با لحاظ تبصره ماده (۵) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۸/۵/۳۱ برعهده کارگروهی مرکب از معاونان وزرای اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، امور اقتصادی و دارایی، رییس سازمان برنامه و بودجه کشور و رییس دستگاه مربوط است.

ماده ۵۱- به منظور تحقق مرجعیت علمی، افزایش سهم پژوهشی از تولید ناخالص داخلی و مصرف بهینه منابع، گسترش حمایت از توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و حمایت از نوآوری و پژوهش‌های مسأله محور، معاونت علمی و فناوری رییس جمهور مجاز است اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- حمایت از توسعه و تجاری سازی فناوری‌های راهبردی و مورد نیاز کشور در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور، ایجاد زیست‌بوم نوآوری در بخش‌های علمی کشور و تقویت ارتباط میان موسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری با بخش‌های صنعتی، اقتصادی و اجتماعی و تقویت زیرساخت‌های نهادی مورد نیاز برای اجرای این مأموریت

۲- حمایت از ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های اقتصادی با هدف افزایش تولید، تحریک تقاضا و ارتقای صادرات کالاها و خدمات دانش‌بنیان

۳- ایجاد نظام مدیریت یکپارچه فناوری و نوآوری در دستگاه‌های اجرایی، ارتقای یادگیری فناوری در سطح ملی و تقویت توانمندی‌های فناورانه داخلی از طریق استفاده حداکثری از ظرفیت طرح‌های توسعه‌ای ملی، خریدهای دولتی از خارج و فعالیت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی در داخل کشور

تبصره- در راستای اجرای این ماموریت و شتاب دهی به اقتصاد دانش بنیان در کشور، معاون علمی و فناوری رییس جمهور به اعضای شورای اقتصاد افزوده می شود.

ماده ۵۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است جهت توسعه اشتغال خرد و خانگی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، مبالغی از تسهیلات قرض الحسنه بانکی و رشد آن را که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می شود، در اختیار این دستگاهها قرار دهد تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی به افراد مشمول تحت پوشش پرداخت شود.

ماده ۵۳- به منظور ارتقای ایمنی و کیفیت خدمات حمل و نقل هوایی، ناوبری هوایی و فرودگاهی:

۱- سازمان هواپیمایی و شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی «ره») از نظر اداری، استعدادی، مالی و معاملاتی در چهارچوب اساسنامه هایی به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و سازمان های اداری و استعدادی کشور و برنامه و بودجه کشور که حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب و ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد اداره می شوند.

۲- اعتبارات سازمان هواپیمایی کشوری (هزینه ای و سرمایه ای) از محل درآمدهای اختصاصی، کمک ها و سایر درآمدهایی که براساس تعرفه مصوب شورای عالی هواپیمایی با رعایت مواد (۳۸) و (۳۹) قانون محاسبات عمومی کشور وصول شود، تامین می گردد.

۳- صد درصد (۱۰۰٪) درآمدهای شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی «ره») اعم از فروش خدمات و دارایی های شرکت، اختصاصی است و پس از واریز به حساب شرکت، افتتاح شده توسط خزانه داری کل کشور نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای اجرای ماموریت های شرکت از جمله نوسازی سامانه های ناوبری هوایی و توسعه فرودگاه های کشور هزینه می شود.

۴- سازمان هواپیمایی و شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی «ره») مشمول ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴ است.

حکم این بند به ماده (۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴ اضافه می شود.

۵- مطالبات شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی «ره»)، موضوع تبصره (۲) ماده (۸۷) قانون اصلاح ماده (۸۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۸/۱۱/۱۳۹۰ و ماده (۵۵) قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجرا می باشد و براساس آیین نامه اجرایی که حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد شرکت مذکور و تصویب وزرای راه و شهرسازی و دادگستری می رسد، قابل وصول می باشد. تا تصویب آیین نامه مزبور احکام این ماده توسط ماموران اجرای احکام دادگستری اجرا می شود.

ماده ۵۴- در راستای حمایت از استقرار صنایع در شهرکها و نواحی صنعتی و رقابت پذیری تولیدات صنعتی و معدنی به دولت اجازه داده می شود در قالب بودجه های سنواتی کمک های لازم را به شهرکها و نواحی صنعتی دولتی و غیردولتی به ویژه در امور تامین راه، آب، برق، گاز و تلفن تا ورودی واحدهای مستقر در این شهرکها انجام دهد. دستورالعمل این ماده با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت به تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور می رسد.

ماده ۵۵- به وزارت امور خارجه اجازه داده می شود درآمدهای حاصل از خدمات کنسولی را به حساب درآمد اختصاصی که به همین منظور نزد خزانه داری کل کشور افتتاح می شود، واریز کرده و معادل آن را از محلی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود دریافت نماید.

ماده ۵۶- به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می شود در محدوده شهرها نسبت به جابه جایی خطوط ریلی و کاهش حریم آن اقدام کند. شهرداری ها و واحدهای استانی وزارت مذکور مجاز به ایجاد و احداث خیابان در حریم خطوط جمع آوری شده برابر طرح های جامع و تفصیلی می باشند.

الف- به منظور بسط و گسترش هرچه بیشتر عدالت اجتماعی در جامعه، کاهش فقر و نابرابری، تحقق اقتصاد مقاومتی و عدالت بنیان کردن توسعه اقتصادی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است نسبت به رصد شاخص‌های رفاه و تامین اجتماعی و تقویم و اثرسنجی برنامه‌ها و اقدامات اقتصادی بر وضعیت و کیفیت زندگی اقشار و گروه‌های هدف اقدام و نسبت به تهیه و تدوین و اجرای (بسته‌های سیاستی) زیر متناسب با فرآیندهای رشد، توسعه و پیشرفت مبادرت کند:

۱- بسته سیاستی (صیانت اجتماعی) مبتنی بر مصون سازی و پیشگیری از بروز مخاطرات و آسیب‌های اجتماعی و مداخله مؤثر برای کاهش و کنترل آسیب‌های اجتماعی و تحکیم و تقویت پیوندهای اجتماعی

۲- بسته سیاستی (حمایت اجتماعی) مبتنی بر ارائه خدمات اجتماعی متناسب با نیازهای جسمی و روانی اقشار و گروه‌های هدف جهت برابرسازی فرصت‌ها و زمینه سازی بازگشت و حضور فعال افراد آسیب دیده در اجتماع

۳- بسته سیاستی (مساعدت اجتماعی) مبتنی بر ارائه خدمات جبرانی و ترمیمی متناسب با نیازهای معنوی و مادی اقشار و گروه‌های هدف از طریق توانمندسازی، کارگستری، مهارت آموزی و ایجاد زمینه‌های خوداتکایی آن‌ها

۴- بسته سیاستی (بیمه‌های اجتماعی) مبتنی بر ایجاد زمینه جلب مشارکت بیشتر ذی نفعان در تامین مالی خدمات اجتماعی از طریق افزایش ضریب نفوذ بیمه‌های اجتماعی درمانی و بازنشستگی در کشور

تبصره ۱- اجرای مراتب فوق براساس نیازمندیابی فعال، غربالگری اجتماعی و آزمون وسع و متناسب با نیازهای اقشار و گروه‌های هدف انجام می‌پذیرد به نحوی که منجر به اثربخشی بیشتر اجرای هدفمندی یارانه‌ها شده و منابع مزبور به سمت خانوارهای نیازمند واجد شرایط هدایت و به منظور کاهش و رفع انواع مختلف فقر از قبیل فقر غذایی، معیشتی، بیمه ای، آموزشی و مسکن به کارگرفته می‌شود و در قالب اعطای یارانه‌های نقدی، کالایی، بیمه‌ای (درمان، بازنشستگی و بیکاری) مسکن اجتماعی و حمایتی و نظایر آن هزینه می‌شود.

تبصره ۲- به منظور هماهنگی و نظارت برحسن اجرای قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی و تقویت نظام چندلایه تامین اجتماعی با رعایت یکپارچگی، انسجام ساختاری، همسویی و هماهنگی بین این لایه‌ها مشتمل بر خدمات حمایتی و توانمندسازی فقرا و محرومان و سایر گروه‌های هدف و کاهش آسیب‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی پایه شامل مستمری‌های پایه و بیمه‌های مکمل بازنشستگی و هماهنگی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های ذی‌ربط، تصویب شاخص‌های اجرایی برای تحقق اهداف، وضع آیین‌نامه و اسناد توسعه و ترتیبات شوراهای تخصصی و راهبردی برای حوزه‌های مذکور، تصمیمات شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی با تصویب وزرای عضو شورای مذکور و تأیید رییس جمهور و ابلاغ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، لازم‌الاجرا است.

ب- دولت مکلف است کلیه بیمه شدگان تحت پوشش صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر را که به سن هفتادسالگی رسیده‌اند، درصورت تقاضای آنان و داشتن سابقه پرداخت حق بیمه به مدت ده سال به صندوق مذکور بازنشسته نموده و متناسب با سنوات حق بیمه پرداختی، مستمری به آنان پرداخت نماید.

تبصره ۱- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این بند تا پنج سال، هر سال یک سال از سقف سن بازنشستگی کم خواهد شد و یک سال به سنوات بیمه پردازی افزوده می‌گردد.

تبصره ۲- شرط سنی برای عضویت بیمه گذاران جدید این صندوق حداکثر پنجاه سال تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- بار مالی ناشی از اجرای این بند از محل بند (ب) ماده (۷) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸/۳/۲۵ و اصلاحات بعدی آن تامین می‌شود.

پ- دولت مکلف است به منظور رفع فقر و نابرابری، بسط و ترویج سبک زندگی اسلامی- ایرانی، ایجاد زمینه تضمین حداقل حمایت‌های اجتماعی، تامین حداقل کیفیت زندگی و پیشگیری از بروز آسیب‌های اجتماعی، وفق تبصره ذیل ماده (۱۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۲/۲/۲۲، ضمن تجمیع و ساماندهی شوراهای مرتبط با امور سالمندان، کودکان، معلولان و نظایر آن در شورای

راهبردی و تخصصی امور حمایتی در زیرمجموعه شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی نسبت به انجام امور زیر در قالب برنامه‌های اجتماع محور و خانواده محور و با استفاده حداکثری از مشارکت‌های مردمی و همکاری‌های جمعی اقدام کند:

۱- اجرای طرح‌های حمایت از کودکان در معرض آسیب‌های اجتماعی و یا دارای معلولیت‌ها و نارسایی‌های جسمی، روانی و خانوادگی و یا مبتلا به فقر غذایی، آموزشی

۲- اجرای طرح‌های حمایت از زنان و دختران با اولویت زنان سرپرست خانوار و دختران دارای مشکلات جسمی، روانی و خانوادگی و در معرض آسیب‌های اجتماعی

۳- اجرای طرح‌های حمایت از سالمندان و برنامه‌های غنی سازی دوران سالمندی به منظور ایجاد زمینه حضور فعال و مؤثر آنان در عرصه اجتماع و خانواده

۴- ایجاد مرکز اطلاعات و مطالعات آسیب‌های اجتماعی به منظور پایش و پیمایش انواع آسیب‌های اجتماعی و شناسایی گروه‌ها و اقشار هدف

۵- اجرای طرح‌های غربالگری اجتماعی، امداد اجتماعی و توانمندسازی اقشار و گروه‌های نیازمند و آسیب پذیر مبتنی بر توانبخشی جسمی، روانی و خانوادگی و آموزش مهارت‌های زندگی و ارائه انواع مساعدت‌ها و حمایت‌های اجتماعی به افراد آسیب دیده و نیازمند واجد شرایط

۶- جلب مشارکت خیریه‌ها، واقفان، سازمان‌های مردم‌نهاد و نیز بنیادها و نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری در جهت پیشبرد برنامه‌های حمایت اجتماعی

۷- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است متناسب با شرایط و مقتضیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روز کشور، نسبت به طراحی و پیاده سازی (برنامه چتر ایمنی اجتماعی) ضمن شناسایی به موقع اقشار و گروه‌های هدف و در معرض آسیب‌های اجتماعی و نیازمند دریافت خدمات، حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی با رویکرد توانمندسازی، کارگستری و ایجاد زمینه بازگشت مجدد آن‌ها به جامعه خانواده و بازارکار اقدام کند و الزامات قانونی، مقرراتی و منابع مالی و اعتباری مورد نیاز آن را حسب مصوبات شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور در قالب بودجه سنواتی لحاظ کند.

۸- سازمان بهزیستی کشور متولی سلامت اجتماعی با رویکرد پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و مداخله در بحران‌های اجتماعی، ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی به کلیه معلولان، مددجویان و گروه‌های آسیب پذیر از قبیل زنان، کودکان، سالمندان نیازمند جامعه می‌باشد. همچنین مرجع صدور پروانه تأسیس و فعالیت در امور زیر می‌باشد:

مهدهای کودک، مراکز نگهداری شبانه روزی کودکان بی سرپرست و خیابانی، خانه سلامت دختران و زنان، مجتمع‌ها و مراکز خدمات بهزیستی، کلینیک‌ها و اورژانس‌های مددکاری اجتماعی و روانشناسی، مراکز خدمات مشاوره اجتماعی و روان شناختی اجتماعی، مراکز توانبخشی معلولان، مراکز حرفه آموزی معلولان، مراکز توانبخشی و نگهداری سالمندان، مراکز توانبخشی و درمانی بیماران روانی مزمن، مراکز خدمات مشاوره ژنتیک، مراکز درمانی و بازتوانی معتادان و نیز انجمن‌ها و موسسات غیردولتی و خیریه که در راستای اهداف سازمان بهزیستی کشور فعالیت می‌کنند.

ماده ۵۸- دولت مکلف است نسبت به رعایت اصول پدافند غیرعامل در مطالعه، طراحی و اجرای طرح‌های حساس و مهم و نیز تأسیسات زیربنایی و ساختمان‌های حساس و شریان‌های اصلی و حیاتی کشور و آموزش عموم مردم توسط دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به منظور پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیرطبیعی و ایجاد سامانه پایش، هشدار، خنثی سازی درخصوص تهدیدات نوین در مراکز مذکور اقدام کند.

ماده ۵۹- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است به منظور توانمندسازی تولیدکنندگان و ایجاد بستر مناسب انتقال دانش و یافته‌های تحقیقاتی به آنان، در قالب طرح نظام نوین ترویج نسبت به راه اندازی شبکه مدیریت دانش، بازسازی و تجهیز کلیه مراکز جهاد کشاورزی، تعیین پهنه‌های تولیدی و اختصاص یک کارشناس به هر پهنه، به روزرسانی دانش مروجان و شبکه عاملان ترویج و به کارگیری کلیه فنون ترویجی در عرصه‌های تولیدی اقدام نماید.

ماده ۶۰- به منظور حمایت از بخش کشاورزی، پایداری تولید، توسعه صادرات و رقابت‌پذیری و کاهش قیمت تمام شده و حمایت از بازاری و نوسازی و ارتقای فناوری و اصلاح ساختار صنایع کشاورزی، دولت موظف است ضمن تهیه طرح مطالعات جامع کاهش ضایعات کشاورزی و نیز طرح آمایش صنایع تبدیلی و نگهداری محصولات کشاورزی با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی هماهنگ نسبت به حمایت هدفمند از ساماندهی و استقرار صنایع پیشین و پسین به ویژه گسترش صنایع تبدیلی و نگهداری محصولات اساسی کشاورزی توسط بخش غیردولتی در قطب‌های تولیدی اقدام کند.

تبصره ۱- سود حاصل از سهام دولت در صندوق‌های توسعه بخش کشاورزی، در راستای تحقق بند(ج) ماده (۲۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) مصوب ۴/۱۲/۱۳۹۳ برای افزایش سهم سرمایه دولت در صندوق‌های مذکور منظور می‌شود.

تبصره ۲- دولت مجاز است در چهارچوب سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم(۴۴) قانون اساسی تا سقف چهل‌ونه درصد(۴۹٪) در صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی، مشارکت کند.

ماده ۶۱- به منظور حفظ ظرفیت تولید و نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و دامی از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، چغندر قند و نیشکر، گوشت قرمز، شیر و تخم مرغ، اصلاح الگوی مصرف براساس استانداردهای تغذیه، گسترش کشاورزی صنعتی و دانش‌بنیان، فراهم نمودن زیرساخت‌های امنیت غذایی و ارتقای ارزش افزوده بخش کشاورزی بر مبنای ملاحظات توسعه پایدار اقدامات زیر انجام می‌شود:

۱- در صورت تامین منابع در بودجه سالانه ارتقای بهره‌وری (راندمان) آبیاری بخش به حداقل شصت درصد (۶۰٪) پس از پنج سال از تصویب این قانون از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک از جمله طرح‌های تجهیز و نوسازی، توسعه شبکه‌ها، زهکش‌ها و روش‌های نوین آبیاری و اجرای عملیات به زراعی و به نژادی و استمرار آن در سنوات بعدی

۲- تحویل آب مورد نیاز کشاورزان به صورت حجمی براساس الگوی کشت هر منطقه و با استفاده از مشارکت بخش دولتی و غیردولتی

۳- ارتقای شاخص بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی و افزایش تولید محصول به ازای واحد حجم مصرفی

۴- گسترش مبارزه تلفیقی با آفات و بیماری‌های گیاهی، مصرف بهینه سموم، کود شیمیایی، مواد زیست‌شناختی(بیولوژیکی) و داروهای دامی و همچنین مبارزه زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و توسعه کشت زیستی(ارگانیک) مدیریت تلفیقی تولید و اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفی تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی در راستای پوشش تولید

۵- نوسازی ماشین آلات کشاورزی و از رده خارج کردن ماشین آلات فرسوده کشاورزی و توسعه ماشینی کردن(مکانیزاسیون) بر مبنای اقلیم و شرایط و همچنین قابلیت و توانایی کشاورزان هر منطقه و رسیدن به ضریب نفوذ صددرصدی ماشینی کردن آن

۶- ترویج استفاده از کودهای آلی و زیستی(ارگانیک) بذور و نژادهای دامی، طیور و آبزیان اصلاح شده در کشور و افزایش میزان مصرف این گونه کودها، بذور و نژادهای دامی، طیور و آبزیان در جهت تولید غذای سالم

۷- در صورت تامین منابع در بودجه سالانه گسترش پوشش بیمه تولیدات بخش کشاورزی و عوامل تولید تا رسیدن به سطح پوشش صددرصدی

ماده ۶۲- کلیه معاملات راجع به اموال غیرمنقول ثبت شده مانند بیع، صلح، اجاره، رهن و نیز وعده یا تعهد به انجام این گونه معاملات باید به طور رسمی در دفاتر اسناد رسمی تنظیم شود. اسناد عادی که درخصوص معاملات راجع به اموال غیرمنقول تنظیم شوند مگر اسنادی که بر اساس تشخیص دادگاه دارای اعتبار شرعی است در برابر اشخاص ثالث غیرقابل استناد بوده و قابلیت معارضه با اسناد رسمی را ندارند.

ماده ۶۳- به وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه‌ها و موسسات و دستگاه‌های وابسته و تابعه اجازه داده می‌شود به منظور افزایش سرمایه صندوق‌های رفاه دانشجویان وزارتخانه‌ها از محل فروش امکانات و اموال قابل واگذاری پس از واریز وجوه به حساب خزانه و با رعایت مقررات مربوطه اقدام کنند.

ماده ۶۴- تمامی معاملات و قراردادهای خارجی دولتی که بیش از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط از جمله قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های

مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱» تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و وزیر مربوطه یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط، مسئول حسن اجرای این موضوع است. بانک مرکزی فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این ماده را داشته باشد.

قراردادهایی که به تشخیص هیئت‌وزیران ماهیت محرمانه دارند از شمول این حکم مستثنی بوده و نیاز به طرح و تأیید موضوع در هیئت‌مذکور را ندارند.

ماده ۶۵- به منظور ساماندهی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و ایفای نقش مؤثر آن‌ها در تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله نظام، اعمال مدیریت یکپارچه و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در این مناطق، هم‌پیوندی و تعامل اثرگذار اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی و ارائه الگوی توسعه ملی در بخش‌های مختلف:

الف- مدیران سازمان‌های مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام منطقه محسوب می‌شوند و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در این مناطق به استثنای نهادهای دفاعی و امنیتی به عهده آن‌ها است. سازمان‌های مناطق آزاد منحصراً براساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی و اصلاحات بعدی آن و قانون کار اداره می‌شوند.

تبصره ۱- واگذاری وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های تحت نظر مقام معظم رهبری، با موافقت ایشان صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲- اختیارات فرماندار در مورد مصوبات شوراهای اسلامی شهر و روستا در مناطق آزاد به مدیرسازمان منطقه آزاد واگذار می‌شود.

ب- کالاهای تولید و یا پردازش شده در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به هنگام ورود به سایر نقاط کشور به نسبت مجموع ارزش افزوده و ارزش مواد اولیه و قطعات داخلی به کاررفته در آن، تولید داخلی محسوب و از پرداخت حقوق ورودی معاف است.

تبصره ۱- مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای خارجی به کاررفته در تولید، مشروط به پرداخت حقوق ورودی، در حکم مواد اولیه و کالای داخلی محسوب می‌شود.

تبصره ۲- مواد اولیه و قطعات خارجی به کاررفته در کالاهای تولید و یا پردازش شده در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی که در گذشته از سایر مناطق کشور به منطقه ارسال شده و در تولید و یا پردازش محصولی که به کشور وارد می‌شود، به کار گرفته شود در حکم مواد اولیه تلقی می‌شود و از پرداخت حقوق ورودی معاف است.

پ- هزینه‌های بندری مربوط که طبق قوانین جاری از کشتی‌ها و شناورها بابت خدمات بندری دریافت می‌شود در صورتی که این بنادر توسط بخش‌های خصوصی، تعاونی و مناطق آزاد تجاری-صنعتی در محدوده مناطق آزاد ایجاد شده باشند، توسط سازمان‌های مناطق آزاد مربوطه اخذ می‌شود. مناطق آزاد مجازند نسبت به ثبت و ترخیص کشتی‌ها طبق قوانین جاری و بین‌المللی اقدام کنند.

ت- مبادلات کالا بین مناطق آزاد و خارج از کشور و نیز سایر مناطق آزاد از کلیه عوارض (به استثنای عوارض موضوع ماده (۱۰) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷/۶/۱۳۷۲)، مالیات و حقوق ورودی معاف می‌باشند.

ث- به منظور گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی، ایجاد نمایندگی دانشگاه‌های داخلی و معتبر خارجی بر طبق اعلام وزارتخانه‌های ذی‌ربط و تأسیس دانشگاه‌های خصوصی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی با رعایت قوانین مربوط مجاز است.

ج- محدوده آبی مناطق آزاد تجاری-صنعتی با رعایت ملاحظات امنیتی و دفاعی که به تأیید ستادکل نیروهای مسلح می‌رسد به فاصله هشتصد متر از قلمرو خاکی مناطق آزاد تعیین می‌شود و از امتیازات قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی ایران مصوب ۷/۶/۱۳۷۲ و اصلاحات بعدی آن برخوردار است.

چ- به منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری، سازمان‌های مناطق آزاد موظفند حداقل یک درصد (۱٪) از محل وصول عوارض ورود و صدور کالاها و خدمات این مناطق را از طریق نهادهای حمایتی به محرومان و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهند.

ماده ۶۶- به منظور تامین منابع لازم برای انجام هزینه‌های مدیریت سوخت مصرف شده و پسماندهای حاصل از فعالیت، برچینش و حوادث اضطراری در تأسیسات هسته‌ای به سازمان انرژی اتمی (شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران) اجازه داده می‌شود با موافقت رییس این سازمان تا معادل چهار درصد (۴٪) از درآمد حاصل از فروش برق نیروگاه‌های هسته‌ای کشور را مستقیماً به حساب شرکت نزد خزانه‌داری کل کشور تحت عنوان حساب «اندوخته احتیاطی» که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود منظور دارد، استفاده موقت از منابع حساب اندوخته احتیاطی به نحوی که در بودجه سنواتی معین می‌گردد برای خرید اوراق مشارکت و صکوک اسلامی منتشر شده در کشور اعم از ریالی و ارزی بلامانع است و سود حاصل از خرید اوراق یادشده نیز مستقیماً به حساب «اندوخته احتیاطی» موضوع این ماده منظور می‌شود. مبالغ منظور شده به حساب اندوخته یادشده مشمول پرداخت مالیات بر درآمد و سود سهام یا سود سهم دولت نمی‌باشد و استفاده از منابع اندوخته احتیاطی با موافقت رییس سازمان انرژی اتمی ایران منحصراً برای انجام هزینه‌های عملیات جاری و سرمایه‌ای پیش‌بینی شده در این ماده مجاز می‌باشد و معادل هزینه‌های عملیات جاری انجام شده از مانده حساب «اندوخته احتیاطی» کسر می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان انرژی اتمی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۶۷- در راستای اصلاح نظام اداری کشور، همه تکالیف و مجوزهای قانونی دریافت وجه برای ارائه اطلاعات و پاسخ به استعلامات دستگاه‌های اجرایی با یکدیگر لغو می‌شود.

ماده ۶۸- در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی موضوع افزایش توان مقاومت و کاهش آسیب پذیری اقتصاد کشور و اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه موضوع تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته، توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور و ایجاد مناطق مهم اقتصادی در زمینه‌های دارای مزیت به منظور بهره‌برداری از استعدادها و سواحل جنوب شرقی کشور، بهره‌مندی جامعه محلی، استفاده از سرمایه‌ها و فرصت‌های بین‌المللی و کاهش عدم تعادل‌های مناطق کشور، سازمان توسعه سواحل مکران به عنوان سازمان توسعه‌ای با شخصیت شرکتی برای برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر برنامه‌های توسعه در سواحل مکران در صورت تامین اعتبار در بودجه سنواتی در محدوده شهرستان‌های میناب، سیریک، جاسک، چابهار و کنارک ایجاد می‌شود. اساسنامه این سازمان ظرف مدت چهارماه پس از تصویب هیئت وزیران به مجلس جهت تصویب نهایی ارائه می‌شود.

تمام وظایف و اختیارات دستگاه‌های اجرایی، نهادها و موسسات عمومی به غیر از دفاعی، امنیتی، قضایی و امور خارجه و همچنین تمام دارایی‌های دولت و دستگاه‌های اجرایی اعم از منقول و غیرمنقول و تمام طرح‌ها و پروژه‌ها (در حال بهره‌برداری یا اجرا)، در منطقه سواحل مکران به این سازمان واگذار می‌شود. این محدوده در چهارچوب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران و قانون جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در ایران اداره می‌شود. چگونگی ارتباط مناطق آزاد این محدوده با سازمان، در اساسنامه تعیین می‌شود.

ماده ۶۹- به منظور تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی موضوع توسعه درون‌زا، ارتقای توان تولید ملی، اقتصاد دانش‌بنیان و دستیابی به اهداف بخش صنعت و معدن:

۱- برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های مشترک حقوقی خصوصی- دولتی و تمهید تعیین سهم واقعی سازمان‌های توسعه‌ای در مشارکت‌های مزبور، تجدید ارزیابی دارایی‌هایی که به عنوان سهم آورده بخش دولتی سازمان‌های مزبور در شرکت مشترک ارائه می‌شود. مازاد حاصل از تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت و شرکت‌ها در ترازنامه شرکت‌های ذی‌ربط در سرفصل حقوق صاحبان سهام تحت عنوان مازاد تجدید ارزیابی طبقه‌بندی و معاف از مالیات می‌باشد. هزینه استهلاک دارایی‌های مزبور به مأخذ بهای تجدید ارزیابی شده و بر مبنای عمر مفید تعیین شده توسط کارشناسی منتخب مجمع عمومی هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

۲- «صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک» به «صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته» تغییر نام می‌یابد. اساسنامه صندوق متناسب با ماموریت جدید ظرف مدت شش ماه به پیشنهاد مشترک سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و وزارت صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۳- هزینه‌های اکتشافات معدنی در هر مرحله از مطالعات زمین شناسی، اکتشافات تکمیلی و اکتشاف حین استخراج، جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی دارندگان مجوز از مراجع قانونی محسوب می‌شود.

ماده ۷۰- مجموع تغییرات طرح‌های تفصیلی برای موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ و اصلاحات بعدی آن توسط کمیسیون ماده مذکور در هر یک از موارد حداکثر تا پنج درصد (۵٪) مجاز است. تغییرات فراتر از این میزان باید به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران برسد.

ماده ۷۱- کلیه تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و همچنین تصمیمات و مصوبات هیئت‌های امناء و مراجع و مقامات اجرایی و دستگاه‌های اجرایی به استثنای احکام قضایی که متضمن بار مالی برای صندوق‌های بازنشستگی یا دستگاه‌های اجرایی و دولت می‌باشد در صورتی قابل اجرا است که بار مالی ناشی از آن قبلاً محاسبه و در قوانین بودجه کل کشور و یا بودجه سالانه دستگاه یا صندوق ذی‌ربط تأمین شده باشد و ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی یا صندوق ذی‌ربط ممنوع می‌باشد در غیراین صورت عمل مراجع مذکور در حکم تعهد زائد بر اعتبار است و مشمول پرداخت از سوی دستگاه یا صندوق‌های مربوطه نیست. دستگاه‌ها و صندوق‌های مربوط مجاز به اجرای احکام مقامات اجرایی و مراجع قوه مجریه که بار مالی آن تأمین نشده است، نیستند. اجرای احکام یادشده فقط در حدود منابع مذکور ممکن است. در هر حال تحمیل کسری بودجه به دولت و دستگاه‌های اجرایی و صندوق‌ها غیرقابل پذیرش می‌باشد. مسئولیت اجرای احکام این ماده برعهده رؤسای دستگاه‌ها و صندوق‌ها و مدیران و مقامات مربوط است.

ماده ۷۲- باتوجه به اهمیت و ضرورت مرمت بناهای تاریخی و فرهنگی و احیای بافت‌های ارزشمند کشور، به تمامی دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی- فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی (به استثنای نفایس ملی) در اختیار خود را با تعیین کاربری که از سوی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در چهارچوب ضوابط و مقررات مشخص می‌شود به بخش خصوصی و تعاونی واگذار کنند. اجرای این ماده از شمول جزء (۳) ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱۱ مستثنی می‌باشد.

ماده ۷۳- این قانون پس از انقضای قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لازم‌الاجرا است.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و سه ماده و صد تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ دهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رییس مجلس شورای اسلامی- علی لاریجانی

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۲/۱) (شماره ابلاغ: ۲۱۹۲۵) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۴۰۰/۳/۲

ماده ۱- دولت موظف است:

الف- ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، «جدول بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی» را در سه طبقه به شرح زیر تهیه و به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند:

طبقه اول: مطالبات و بدهی‌های اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی به تفکیک اشخاص

طبقه دوم: مطالبات و بدهی‌های نهادهای و موسسات عمومی غیردولتی به تفکیک موسسه

طبقه سوم: مطالبات و بدهی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری به تفکیک بانک‌ها

ب- جدول مزبور باید هر سه ماه یک بار به روزرسانی شده، به کمیسیون‌های مذکور ارائه شود.

پ- دولت موظف است از سال ۱۳۹۴ به بعد، همزمان با ارائه لایحه بودجه، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده و تعهدات دولت به اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها و موسسات اعتباری و تعهدات آن‌ها به دولت را که به تأیید سازمان حسابرسی کشور رسیده است، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره- به منظور اجرای احکام مذکور در بندهای (ب) و (پ) این ماده، از ابتدای سال ۱۳۹۵ واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصاء و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه جهت ارائه به رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید. گزارش‌های سالانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالانه بودجه کشور تامین کند. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲- دولت موظف است:

الف- حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی را که در چهارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی) از اشخاص مزبور تسویه کند. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان «اوراق تسویه خزانه» صادر می‌کند و در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی طلبکار و متقابلاً بدهکار قرار می‌دهد. این اسناد صرفاً به منظور تسویه بدهی اشخاص یاد شده به دولت مورد استفاده قرار می‌گیرد. جمع مبلغ اوراق تسویه خزانه که به موجب این ماده صادر می‌شود و در اختیار طلبکاران قرار می‌گیرد، به صورت جمعی- خرجی در بودجه‌های سنواتی درج می‌شود.

ب- همه ساله به میزان مابه‌التفاوت مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی و بدهی قطعی شده آنان به دولت و شرکت‌های دولتی، در لایحه بودجه سالانه، انتشار «اوراق صکوک اجاره» را پیش‌بینی نماید. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذی‌ربط، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

اوراق صکوک اجاره در این قانون عبارت است از اوراق بهادار قابل نقل و انتقال که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده در منافع دارایی مورد اجاره باشد.

پ- در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، مطالبات خود از آنان را با بدهی شرکت‌های دولتی به آن‌ها، تهاتر کند. شرکت دولتی که به این ترتیب جایگزین بدهکار می‌شود، موظف است مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

حکم این بند با رعایت جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۱- دولت مجاز است احکام سه گانه این ماده را در مورد اشخاص، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها اجرا کند.

تبصره ۲- پرداخت مطالبات و دیون ایثارگران، جانبازان، آزادگان و خانواده شهدا و مفاد قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴ از محل منابع حاصل از واگذاری اموال دولت به استثنای واگذاری‌های مشمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با تأیید ذی حساب دستگاه بنیاد شهید و امور ایثارگران در اولویت قرار دارد.

ماده ۳- به دولت اجازه داده می‌شود عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت (وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در ماده (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه طبق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یاد شده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یاد شده مرتفع کند.

تبصره- سازمان تامین اجتماعی مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۵ از ممنوع الخروج نمودن کارفرما و توقیف ابزار و ماشین آلات تولید و مواد اولیه خودداری کند.

ماده ۴- به دولت اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد (۵۰٪) آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقای وضعیت محیط‌زیستی به واحدهای تولیدی دارای مجوز یا پروانه بهره‌برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع از مراجع ذی‌صلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۵- سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، سازمان هواپیمایی و شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران (مادر تخصصی و شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی «ره»)، شرکت شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌ای ذی‌ربط پتروشیمی در وزارت نفت با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس قانون تأسیس و اساسنامه خود اداره گردیده و از شمول قوانین مدیریت خدمات کشوری و محاسبات عمومی کشور به جز در مواردی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مستثنی می‌باشند. تسری قوانین به این سازمان‌ها مستلزم ذکر نام است.

ماده ۶- مواردی که بدهی‌های شرکت‌های دولتی با تأیید سازمان حسابرسی، ناشی از تکالیف قانونی بوده است و بر اساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آن‌ها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً سهام آن‌ها یا به شکل دارایی در چهارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده لیکن تعهدات مذکور به شرکت جدیدالتأسیس منتقل نگردیده است و سهام آن‌ها با رعایت مقررات قانونی مربوط واگذار شده است، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت‌وزیران به بدهی دولت منتقل می‌شود و طبق ماده (۱) این قانون و یا از محل اعتبارات مصوب مربوط در قوانین بودجه سنواتی مورد تسویه قرار می‌گیرد.

سرمایه دولت در شرکت‌های مادر تخصصی مربوط، معادل مبالغ بدهی‌های انتقال یافته موضوع این ماده به دولت، افزایش می‌یابد.

گزارش اجرای این ماده هر شش ماه یکبار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

۱- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود تا با هماهنگی وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و موسسات دولتی کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری را در صورت ضرورت تا سقف هزینه یا قیمت تمام شده برای خود با عقد قرارداد به مدت مندرج در مزایده یا مناقصه از بخش غیردولتی خریداری و در صورت عدم نیاز به خرید، اجازه بهره‌برداری یا فروش در داخل و یا خارج را به بخش غیردولتی بدهد.

۲- در مواردی که طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری فاقد توجیه اقتصادی است و نیاز به پرداخت کمک دارد میزان کمک در آگهی مناقصه یا مزایده درج می‌شود.

۳- رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای خریداران طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای فروشندگان کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۸- دولت موظف است از ایجاد و تقویت نشان (برند)های تجاری داخلی محصولات صنعتی و خوشه‌های صادراتی حمایت کند و ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است آیین‌نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات را با همکاری سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور با اهداف زیر تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند:

۱- افزایش رقابت‌پذیری کالاهای داخلی

۲- ترویج فرهنگ مصرف کالاهای داخلی

۳- ترویج تغذیه سالم

۴- جلوگیری از تجمل‌گرایی

۵- تشویق تولیدکنندگان، صادرکنندگان و نشان‌های برتر

۶- محدودسازی تبلیغ کالاهای خارجی

ماده ۹- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند:

الف- در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، وجه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمت یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد ریال، از سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی را طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد به صورت نقد و یا اقساطی و یا مدت دار یکجا وصول نمایند.

ب- در صورت درخواست برای پرداخت اقساطی یا مدت دار یکجا، به دستگاه‌های مذکور اجازه داده می‌شود به غیر از موارد مربوط به درآمدهای عمومی و سایر موارد که طبق قوانین مربوط وصول می‌نمایند، برای مدت بیش از سه ماه، معادل نرخ سود تسهیلات بانکی برای مدت اقساط یا پرداخت یکجا به مبلغ نقدی مورد مطالبه اضافه نمایند.

ماده ۱۰- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و شرکت‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت و دستگاه‌هایی که شمول حکم بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند قراردادهای، تعهدات، توافقات، واگذاری‌ها، مجوزها و پروانه‌های قانونی صادر شده را لغو کنند یا تغییر دهند یا متوقف یا عطف به ماسبق کنند در غیر این صورت اقدامات فوق مستلزم جلب رضایت اشخاص ذی نفع می‌باشد.

ماده ۱۱- به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای ردیف اعتبار در قوانین بودجه سنواتی اجازه داده می‌شود تا با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به خرید غیرنقدی و یا اقساطی تا سقف سی درصد (۳۰٪) اعتبار مصوب طرح کالاهای مورد نیاز طرح‌های خود را جهت تحویل به پیمانکاران طرح‌های مذکور، به عنوان بخشی از سهم کارفرما اقدام نماید.

سود متعلقه به خرید این کالاها که در قرارداد با رعایت قوانین و مقررات پیش‌بینی شده است توسط کارفرما پرداخت می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۲- به کلیه وزارتخانه‌ها به ویژه نفت و نیرو و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها و سازمان‌ها و موسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می‌شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می‌گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که سرمایه‌گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی با اولویت بخش‌های خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقای کیفیت، صرفه‌جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط‌زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می‌انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و کالاها و خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه و برای سایر موارد با قیمت‌های غیریارانه‌ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه قرارداد منعقد کنند. دولت مکلف است:

۱- کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه‌جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

۲- اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به آنان پرداخت نماید.

در صورت تامین تمام یا بخشی از منابع مورد نیاز اجزای (۱) و (۲) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق خزانه‌داری کل کشور اقدام می‌شود.

اشخاص فوق می‌توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه‌گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آن‌ها اقدام نمایند.

الف- طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی، ذخیره سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیرمشترک و داخل کشور، ذخیره سازی گاز در فصول کم مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل درجای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول یا برق، تزریق گاز به میادین داخلی، رشد صادرات و عبور (ترانزیت) و معاوضه (سواپ) نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده‌های نفتی ذی‌ربط و کلیه طرح‌هایی که به افزایش تولید یا صرفه‌جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی بیانجامد.

ب- طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت با اولویت صنایع انرژی بر و حمل‌ونقل عمومی و ریلی درون و برون شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع یا گاز مایع شده با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهای کم مصرف و یا برقی با خودروهای پرمصرف و فرسوده و کاهش هزینه‌های حمل بار و مسافر و کاهش دموارژ (خسارت تأخیر) کشتی‌ها و طرح‌های حمل‌ونقل ریلی، جاده‌ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت‌ها و وسایل حمل‌ونقل، طرح‌هایی که به کاهش گازهای گلخانه‌ای منجر می‌شود، ماشین آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی

پ- طرح‌های احداث نیروگاه با بازدهی (راندمان) بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاه‌ها که منجر به افزایش بازدهی حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی‌های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و عبور (ترانزیت) برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات

ت- طرح‌های احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرح‌های جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روش‌های مختلف با اولویت روش‌های حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آب‌های داخلی، مشترک و مرزی و آب‌هایی که به دریا می‌ریزد و طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرح‌هایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب می‌انجامد، طرح‌های زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی و آبیاری ث- سایر طرح‌هایی که به ارتقای کیفیت یا کمیت کالاها و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط‌زیست و زمان منجر می‌شوند.

تبصره ۱- توجیه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان‌بندی اجرا و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرح‌هایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا مدت یک ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.

تبصره ۲- صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل موظفند به طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.

تبصره ۳- در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است.

وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکت‌های تابعه موظفند به سرمایه‌گذار یا اقدام کننده، پرداخت کنند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، درآمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش درآمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

تبصره ۴- بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند (ت) این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها در قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذاری است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.

تبصره ۶- ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی شده بر اساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یکسال قبل از انعقاد قرارداد و طبق قیمت‌های صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می‌شود.

تبصره ۷- به وزارتخانه‌های مذکور اجازه داده می‌شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای تولید یا صرفه‌جویی شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای

سوخت) و برای سایر موارد به قیمت‌های غیریارانه‌ای از آنان و یا سایر سرمایه‌گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه‌گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه‌جویی شده را در داخل یا خارج به فروش برساند.

تبصره ۸- به منظور کاهش هزینه‌ها و تشویق به کاهش مصرف در کالاها و خدمات یارانه‌ای به وزارتخانه‌های مذکور و شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط به آن‌ها در این ماده اجازه داده می‌شود با تصویب شورای اقتصاد مصارف کمتر از حد معین، آب، برق، گاز، فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با توجه به فصل، منطقه جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان، متناسب با کاهش مصرف به حداقل قیمت و یا صفر کاهش دهد.

چگونگی اجرای این تبصره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان و مقدار و قیمت مصرف تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۳- کلیه پالایشگاه‌های کشور مشروط به پرداخت و تسویه وجوه نفت خام و میعانات گازی خریداری شده تحویلی به قیمت هر بشکه نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس و به صورت نقدی یا اعتبار اسنادی یک ماهه به شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت، مجازند فرآورده‌های نفتی مازاد بر نیاز داخلی را رأساً صادر کنند و دولت مکلف است سالانه سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت نماید.

تبصره ۱- استفاده از ساز و کارهای بورس انرژی در خرید و فروش نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و انرژی برق در اولویت قرار دارد.

تبصره ۲- شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت مجاز است قیمت پایه نفت خام و میعانات گازی عرضه شده در بورس را:

۱- تا دو درصد (۲٪) کمتر از نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین کند.

۲- تا سه درصد (۳٪) کمتر از بند (۱) برای توسعه پالایشگاه‌های موجود یا احداث پالایشگاه‌های جدید تا ده سال پس از بهره‌برداری، تعیین کند.

تبصره ۳- به وزارت نفت و سایر دستگاه‌ها اجازه داده می‌شود برای تشویق کشتی‌های خارجی به سوختگیری و تامین سایر نیازهای خود در بنادر ایران از ابزارهای تشویقی و قیمت‌های ترجیحی نسبت به سایر رقبا در تامین سوخت و سایر نیازها استفاده کنند.

ماده ۱۴- معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/ ۷/ ۸ از طریق نهاد واسطه موضوع بند (د) ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور تامین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار در مواردی که خرید، فروش و اجاره دارایی جزء لاینفک ابزار تامین مالی است با تأیید خزانه‌داری کل کشور از رعایت تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و قوانین مربوط به مناقصات و مزایده‌ها مستثنی است. سقف درآمدهای موضوع انتشار اوراق بهادار مذکور در این ماده ضمن قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده با اولویت دادن به بخش‌های تولیدی، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۵- صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، به جزء (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/ ۲/ ۱۷ و اصلاحات بعدی آن و تبصره ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/ ۶/ ۱ و اصلاحات بعدی آن مستثنی می‌شوند.

ماده ۱۶- کلیه بانک‌ها و موسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه سال:

الف- سالانه حداقل سی و سه درصد (۳۳٪) اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول و سرقفلی را که به تملک آن‌ها و شرکت‌های تابعه آن‌ها درآمده است و به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مازاد می‌باشد، واگذار کنند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور، شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و موسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن باشند یا اکثریت اعضای هیئت‌مدیره آن را تعیین کنند.

ب- سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای طرح‌های نیمه تمام شرکت‌های تابعه واگذار کنند. تشخیص «غیربانکی» بودن فعالیت بنگاه‌هایی که بانک‌ها، موسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه، سهامدار آن‌ها هستند، بر عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۱- معادل صد درصد (۱۰۰٪) مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش پس از کسر سهم سود قطعی سپرده‌گذاران، به خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده می‌شود. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است.

تبصره ۲- با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/ ۳/ ۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن، وجوه حاصل از واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری مطابق با دستورالعملی که به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، در قالب بودجه‌های سنواتی به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۳- در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه سال مطابق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکت در بانک‌های دولتی اقدام کند.

ماده ۱۷- در صورت عدم انجام تکالیف موضوع ماده (۱۶) این قانون، مجازات‌های زیر نسبت به بانک یا موسسه اعتباری متخلف اعمال می‌شود:

الف- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸/ ۴/ ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن اقدام می‌کند.

ب- سود بانک‌ها و موسسات اعتباری که منشأ آن فعالیت‌های غیربانکی شامل بنگاهداری و نگهداری سهام باشد در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به درصد نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد.

پ- عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک‌ها و موسسات اعتباری شامل زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه آن در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد درصد به نرخ مذکور اضافه می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد. منظور از عایدی املاک در این ماده مابه‌التفاوت قیمت بازاری ملک در ابتدا، و انتهای سال مالی است و بانک یا موسسه اعتباری که دارایی غیرمنقول مازاد نگهداری می‌کند موظف است از سال ۱۳۹۵ به بعد، بر اساس نرخ‌های مقرر در این ماده، همه ساله مالیات بر عایدی دارایی غیرمنقول مازاد تحت تملک خود را بپردازد. چگونگی تقویم دارایی موضوع این ماده، مطابق آیین‌نامه اجرایی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ت- مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها و موسسات اعتباری که به دلایلی جز موارد تبصره (۱) این ماده و یا حکم قضایی مبنی بر عدم واگذاری اموال و سهام موضوع ماده (۱۶) این قانون، اقدام به اجرای این حکم ننمایند به مدت پنج سال از عضویت در هیئت‌مدیره و نیز تصدی سمت مدیرعاملی بانک‌ها و موسسات مالی و یا اعتباری محروم می‌شوند.

تبصره ۱- موارد زیر از شمول مجازات‌های مقرر در این ماده مستثنی است:

الف- مواردی که بانک یا موسسه اعتباری حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی‌های موضوع این ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا موسسه اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد؛

ب- نگهداری اموال منقول یا غیرمنقول و سهامی که به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت قهری به تملک بانک یا موسسه اعتباری درآمده باشد. نگهداری این گونه اموال و سهام تا یکسال پس از تاریخ تملک، مشمول مجازات‌های موضوع این ماده نیست. تعیین مصادیق قهری بودن تملک، مطابق آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نظارت مستقیم بر اجرای این حکم با وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد و وزارت مذکور موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد حکم این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۱۸- تا پایان سال ۱۳۹۴ پنجاه درصد (۵۰٪) منابع و از سال ۱۳۹۵، صد درصد (۱۰۰٪) منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی شده است و طی سال‌های آتی وصول می‌شود، پس از کسر تعهدات قبلی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی با اولویت همان بانک‌های عامل منظور می‌شود.

برای این منظور به بانک‌های عامل حساب ذخیره ارزی اجازه داده می‌شود تا یکصد هزار میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به اتکای مطالبات جاری (حصه تسهیلات اعطایی سررسید نشده) از اشخاص بابت اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، اوراق بهادار مبتنی بر دارایی منتشر نمایند و منابع حاصل را به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کنند.

صد درصد (۱۰۰٪) وجوه مذکور با تصویب هیئت وزیران صرف افزایش سرمایه بانک‌های دولتی می‌شود. ضوابط ناظر بر انتشار اوراق بهادار مذکور و تسویه حساب بانک‌های عامل با خزانه‌داری کل کشور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۹- به منظور کمک به تامین نقدینگی برای حمایت از واحدهای تولیدی کالا و خدمات و تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا موسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز از این واحدها اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق کلیه بانک‌ها و موسسات اعتباری دولتی و خصوصی عامل در صورت درخواست متقاضی، متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی، نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام نماید. انتخاب وثیقه باقیمانده جهت تضمین با بانک است.

ب- دریافت وکالت بلاعزل از تسهیلات گیرندگان و وثیقه گذاران بابت وثائق در رهن بانک‌ها و موسسات اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع است و وثیقه گیرندگان موظفند در قالب قراردادهای منعقد یا سایر طرق قانونی نسبت به به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها عمل کنند.

پ- متن زیر به عنوان تبصره (۴) به ماده واحده قانون اصلاح ماده (۳۴) اصلاحی قانون ثبت مصوب ۱۳۵۱ و حذف ماده (۳۴) مکرر آن مصوب ۲۹/ ۱۱/ ۱۳۸۶ الحاق می‌شود:

تبصره ۴- در راستای تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا موسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

۱- بانک و یا موسسه مالی و یا اعتباری تسهیلات دهنده، در صورت درخواست واحد تولیدی بدهکار، به بازار فرابورس یا کارشناس رسمی دادگستری مراجعه و تمام اموال و دارایی‌های واحد تولیدی را قیمت‌گذاری می‌نماید و با هدف تامین طلب بانک و یا موسسه مالی و یا اعتباری بر روی درصد سهام قابل واگذاری به خریدار، یک مناقصه برگزار می‌کند تا مشخص شود که کدام خریدار با قبول درصد کمتری از سهام واحد تولیدی بدهکار، تمام بدهی او را می‌پردازد. با پرداخت میزان طلب بانک و موسسه مالی و یا اعتباری از واحد تولیدی توسط خریدار، آن بخش از سهم واحد تولیدی که در مناقصه مشخص شده است، به خریدار منتقل و اموال مورد رهن آزاد می‌شود.

در صورتی که بدهکار از مجوز فوق برای تسویه بدهی‌های خود استفاده کند، در صورت شرط ضمن عقد در قرارداد مناقصه و درخواست خریدار، بدهکار مکلف است به خریدار سهام واحد تولیدی بدهکار اعم از اینکه بانک و یا موسسه مالی و یا اعتباری باشد و یا سهام خود را از طریق فرابورس خریداری کرده باشد، اجازه دهد تا با خرید نقدی بخش دیگری از سهام این واحد تولیدی به قیمت قبلی، سهام خود را تا سقف سهام مورد نیاز برای تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده، افزایش دهد.

۲- در مورد معاملات بانک‌ها و موسسات مالی و یا اعتباری مجاز، هرگاه مال مورد وثیقه به مبلغ پایه کارشناسی رسمی دادگستری مرضی‌الطرفین خریداری نداشته باشد، به تقاضای بستانکار و ضمن اخطار به تسهیلات گیرنده و راهن، مهلت دو ماهه داده می‌شود تا طلب بانک یا موسسه مالی و یا اعتباری را پرداخت کند و یا ملک مورد وثیقه را با پرداخت تمام یا بخشی از طلب بانک تا سقف مبلغ پایه مزایده فک رهن کند.

چنانچه ظرف مدت مذکور طلب بستانکار پرداخت نشود، مال مورد مزایده به بالاترین مبلغ پیشنهادی مشروط بر اینکه کمتر از هفتاد درصد (۷۰٪) مبلغ پایه مزایده نباشد، به فروش رسیده و طلب بستانکار وصول می‌شود. در صورتی که در مزایده اول، مال مورد مزایده به فروش نرسد، تکرار مزایده با قیمت کارشناسی جدید بلامانع است. هرگاه ارزش مال مورد وثیقه بیشتر از ارزش مورد مطالبه بانک باشد، تملک دارایی مورد وثیقه به اختیار بانک می‌باشد و الزامی در تملک ندارد. در صورت عدم وصول کامل طلب از این طریق، حق پیگیری وصول باقی مانده مطالبات از روش‌های قانونی برای بستانکار محفوظ است. در اجرای این تبصره استفاده از ساز و کارهای بورس کالا در اولویت قرار دارد.

ماده ۲۰- دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهکاران ارزی از محل حساب ذخیره ارزی به دولت به نحوی که زمان دریافت ارز، زمان فروش محصول یا زمان تکمیل طرح (حسب مورد)، نوع کالا (نهایی، واسطه‌ای یا سرمایه‌ای) وجود یا نبود محدودیت‌های قیمت‌گذاری توسط دولت و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، وجود یا نبود منابع ارزی در زمان درخواست متقاضی لحاظ شده باشد، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون اقدام کند.

تبصره ۱- گیرندگان تسهیلات موضوع این ماده از تاریخ ابلاغ این قانون تا سه ماه فرصت دارند تا بدهی خود به قیمت روز گشایش را با بانک عامل تأدیه و یا تعیین تکلیف کنند. بدهکارانی که مطابق این تبصره اقدام به تعیین تکلیف بدهی خود نموده باشند، مشمول تسهیلات این ماده هستند. تطابق شرایط این ماده با بدهکاران مزبور با تصویب کارگروه ملی و برحسب ضرورت استانی می‌باشد. کلیه اقدامات قانونی و اجرایی توسط بانک‌های عامل تا ابلاغ آیین‌نامه اجرایی این ماده متوقف می‌شود.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده که در آن ترکیب کارگروه مذکور در تبصره (۱) تعیین می‌شود، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه پوشش نوسانات نرخ ارز را تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

ماده ۲۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تامین سرمایه در گردش پایدار برای واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل‌ونقل، صنوف تولیدی، بنگاه‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های صادراتی در حال کار (که در این ماده به اختصار «واحد» نامیده می‌شوند)، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب ویژه تامین سرمایه در گردش را (که به اختصار «حساب ویژه» نامیده می‌شود) در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/ ۶/ ۸ و اصلاحات بعدی آن با شرایط و الزامات زیر تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید:

الف- هر واحد تنها می‌تواند یک «حساب ویژه» در شبکه بانکی کشور داشته باشد. تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش واحد به این حساب واریز می‌شود و موجودی آن صرفاً برای پرداخت‌های قانونی و خرید نهاده‌های مورد نیاز واحد قابل استفاده است. افتتاح «حساب ویژه» برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب‌های بانکی توسط آن واحد نیست.

ب- بانک موظف است حسب درخواست صاحب حساب، وجوه مورد نیاز برای خرید نهاده‌های مورد نیاز تولید یا پرداخت‌های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نموده، در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه واحد، به میزان کسری حساب و حداکثر تا سقف اعتبار حساب ویژه واحد، حساب مزبور را بدهکار نماید.

تسهیلاتی که از این طریق در اختیار واحدها قرار می‌گیرد، از نوع حد اعتباری و در قالب اعتبار در حساب جاری بوده و متناسب با مبالغ بازپرداخت شده، قابل تکرار می‌باشد. این تسهیلات صرفاً در چهارچوب عقود مصرح در فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین‌نامه‌های آن قابل پرداخت است. بازپرداخت این تسهیلات می‌تواند از طریق واریز تدریجی وجوه حاصل از فروش به «حساب ویژه» واحد انجام شود.

پ- حد اعتباری حساب ویژه هر واحد در سال اول افتتاح حساب عبارت است از شصت درصد (۶۰٪) میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت آن واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) و حداکثر تا سقف پانصد میلیارد ریال حد اعتباری حساب ویژه هر واحد برای سال‌های بعد، بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، متناسب با فروش سال قبل واحد که وجه آن به حساب ویژه واریز شده باشد، تعیین می‌شود.

ت- هرگونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، جرم محسوب می‌شود و مجرم با رأی دادگاه به جریمه نقدی سه برابر مبلغ تخلف و محرومیت موقت یا دائم از تسهیلات حساب ویژه محکوم خواهد شد.

ث- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر تشویقی و تنبیهی لازم را برای الزام کلیه بانک‌ها و موسسات اعتباری در راستای تامین سرمایه در گردش واحدها در چهارچوب مقررات این ماده اتخاذ نموده، هر شش ماه یک بار، گزارش عملکرد بانک‌ها و موسسات اعتباری در این خصوص را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۲۲- بانک‌ها موظفند درخواست‌های استفاده از تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی را همزمان بررسی و بر اساس زمان‌بندی اجرای طرح و متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه پرداخت نمایند. همچنین بانک‌ها در خصوص قراردادهای و تعهدات تولیدی غیرتکلیفی که متقاضی، سهم آورده خود را طبق زمان‌بندی واریز کرده و اجرای طرح یا پروژه موضوع قرارداد نیز شروع شده باشد، در صورت تعلیق تسهیلات تعهد شده، ملزم به تمدید مدت قرارداد و عدم دریافت هرگونه سود در بازه زمانی تعلیق و عدم ایفای تعهدات قراردادی خود در قبال متقاضی یا طرف قرارداد خود می‌باشد.

ماده ۲۳- کلیه بانک‌ها و موسسات مالی و یا اعتباری دولتی و خصوصی مکلفند با درخواست بنگاه‌های تولیدی که به دلیل شرایط کشور طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ دچار مشکل و دارای بدهی سررسید گذشته گردیده‌اند و تا کنون برای تسهیلات اخذ شده معوق از تمهیدات استمهال و یا امهال استفاده نکرده‌اند با تأیید هیئت‌مدیره برای یکبار و با دوره تنفس شش ماهه و بازپرداخت سه ساله اقدام به تسویه حساب تسهیلات معوق نمایند. جریمه‌های تسهیلات فوق به صورت جداگانه محاسبه و در انتهای دوره بازپرداخت و در صورت انجام تعهدات به موقع بنگاه تولیدی، مشمول بخشودگی می‌گردد. بنگاه‌هایی که حداکثر یکسال پس از تصویب این قانون تعیین تکلیف نمایند مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۲۴- به دولت اجازه داده می‌شود از محل صرفه‌جویی در هزینه‌ها با فروش طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یا فروش اموال مازاد یا افزایش قیمت آب و حامل‌های انرژی برای مصارف بیش از الگوی مصرف یا متوسط مصرف، سالانه تا دو درصد (۲٪) بودجه کل کشور را پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص دهد. بانک‌های مذکور موظفند حداقل معادل سه برابر مبلغ افزایش سرمایه را از این محل به خریداران غیردولتی، خصوصی یا تعاونی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی تسهیلات با اقساط بازپرداخت حداقل پنج ساله پرداخت نمایند. لیست طرح‌ها و پروژه‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و اعلام می‌شود.

به صندوق توسعه ملی نیز اجازه داده می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل ذی‌ربط به خریداران طرح‌ها و پروژه‌های مذکور تسهیلات پرداخت نماید.

متقاضیان خرید طرح‌ها و پروژه‌های مذکور مجازند حداقل بیست درصد (۲۰٪) منابع مورد نیاز جهت تکمیل و بهره‌برداری از هر طرح و یا پروژه را تامین نمایند.

دستگاه‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌ها موظفند با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با عقد قرارداد بلندمدت تا مدت پنجاه سال کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها را از بخش غیردولتی، خصوصی یا تعاونی خریداری یا به آن‌ها کمک زیان پرداخت نمایند و در صورت عدم نیاز، خریداران طرح‌ها و پروژه‌ها می‌توانند کالا یا خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و یا پروژه‌ها را در داخل یا خارج به فروش رسانند.

به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود طرح‌های فاقد توجیه اقتصادی را با پرداخت یارانه یا کمک زیان توجیه دار و سودآور نماید. رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای فروش طرح‌ها و پروژه‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای خرید کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۵- به سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه داده می‌شود با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/ ۹/ ۱۳۸۴ پس از استقرار و راه اندازی شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری بر اساس رتبه اعلامی شرکت‌های مزبور، مجوز انتشار اوراق مشارکت را صادر نماید. نحوه ضمانت و تعیین نرخ اوراق مذکور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس و اوراق بهادار، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. ماده ۲۶- کلیه معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار اسلامی (صکوک) از قبیل اوراق مرباحه و اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود.

اوراق مرباحه، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی ناشی از فروش کالا، یا خدمتی است که نقل و انتقال آن شرعاً جایز بوده و بر اساس قرارداد مرباحه حاصل شده است.

تبصره ۱- انتشار اوراق مشارکت قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک‌های دولتی و خرید اوراق مشارکت منتشر شده توسط سایر بانک‌ها (اعم از دولتی و خصوصی) به وسیله بانک‌های دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- انتشار اوراق بهادار قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که با هدف مدیریت نظام پولی کشور انجام می‌شود، مجاز است.

ماده ۲۷- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می‌دهند، از پرداخت حق تمریر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن معاف می‌باشند.

ماده ۲۸-

الف- به منظور کنترل و کاهش مخاطرات سامانه‌ای یا فرادستگاهی بازار سرمایه کشور در شرایط وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی حاکمیتی در شرایط مذکور و به منظور حفظ و توسعه شرایط رقابت منصفانه در حوزه بازار سرمایه، صندوق تثبیت بازار سرمایه به عنوان نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار، با شخصیت حقوقی مستقل تأسیس می‌شود و طبق اساسنامه خود و در چهارچوب مصوبات هیئت‌امناء متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس هیئت‌عامل صندوق توسعه ملی و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار توسط هیئت‌عامل فعالیت می‌نماید.

تبصره ۱- اداره صندوق بر عهده هیئت‌عامل آن خواهد بود و سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس- بازرس قانونی آن فعالیت می‌نماید.

تبصره ۲- سازمان بورس و اوراق بهادار با تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار، می‌تواند بخشی از منابع داخلی خود را به شکل سپرده در اختیار این صندوق قرار دهد. صندوق توسعه ملی نیز مجاز است تا یک درصد (۱٪) از منابع سالانه خود را از طریق سپرده‌های خود در بانک‌های عامل در این صندوق سپرده‌گذاری کند.

تبصره ۳- شرایط و معیارهای مخاطرات سامانه ای، مخاطرات فرادستگاهی و بحران‌های مالی و نیز شرایط و مقررات فعالیت و انحلال صندوق، ارکان صندوق و وظایف و اختیارات هیئت‌امناء و هیئت‌عامل به موجب اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- در صورت انحلال صندوق تثبیت بازار سرمایه کلیه اموال و دارایی‌های آن بعد از کسر تعهدات و بدهی‌ها به دولت تعلق می‌گیرد. تبصره ۵- فعالیت‌های صندوق در حوزه بازار سرمایه از ابتدای سال ۱۳۹۵ از هرگونه مالیات و عوارض معاف می‌باشد.

ب- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و بازارهای خارج از بورس بر اساس میزان سهام شناور خود در هر یک از بازارهای مذکور و بر اساس مقرراتی که با پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد می‌توانند تا سقف ده درصد (۱۰٪) از سهام خود را خریداری و تحت عنوان سهام خزانه در شرکت نگهداری کنند. مادامی‌که این سهام در اختیار شرکت است فاقد حق رأی می‌باشد.

پ- مابه التفاوت ارزش اسمی و قیمت معاملاتی پذیره نویسی اوراق بهادار مذکور که کمتر از قیمت اسمی پذیره نویسی می‌شوند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می‌شود.

ماده ۲۹- از ابتدای سال ۱۳۹۵ کلیه معافیت‌های مقرر در مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/ ۹/ ۱۳۸۸ در خصوص اوراق صکوک و تمامی اوراق بهاداری که در چهارچوب قوانین و بر اساس ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر می‌شود، حاکم است.

ماده ۳۰- متن زیر به عنوان ماده (۱۳۸ مکرر) به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۲/ ۳/ ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۳۸ مکرر- اشخاصی که آورده نقدی برای تامین مالی پروژه- طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

تبصره ۱- استفاده کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.

تبصره ۲- تشخیص تحقق به کارگیری آورده نقدی برای تامین مالی پروژه- طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است.

ماده ۳۱- متن زیر جایگزین ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن می‌شود و ماده (۱۳۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن حذف می‌گردد:

ماده ۱۳۲- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یاد شده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.

الف- منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان

مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان بر اساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آن‌ها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

ب- مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، بازخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد.

پ- دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش می‌یابد.

ت- شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است. اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی شامل ترازنامه و حساب سود و زیان طبق نمونه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود.

ث- به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:

۱- در مناطق کمتر توسعه یافته:

مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

۲- در سایر مناطق:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن، صد درصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

درآمد حمل‌ونقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می‌باشند. اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده‌اند، در صورت سرمایه‌گذاری مجدد از مشوق این ماده می‌توانند استفاده کنند. هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این بند است.

ج- استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت)، در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل‌ونقل، بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذی‌صلاح، جاری نمی‌باشد.

چ- در صورت کاهش میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.

ح- در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.

خ- شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

د- نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.

واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.

در خصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ذ- فهرست مناطق کمتر توسعه یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنجساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه یافته است.

ر- کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

ز- صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد.

ژ- مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.

س- معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آن‌ها کمتر از پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی

سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب شورای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.

تبصره ۱- کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرا می‌شود.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۲- ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ لغو می‌شود.

ماده ۳۳- تبصره زیر به عنوان تبصره (۵) به ماده (۱۴۳) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم الحاق می‌شود:

تبصره ۵- نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم درصد (۵/۰٪) این ماده، معاف است.

ماده ۵۵۳۴- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات بر ارزش افزوده اخذ شده از صادرکنندگان را از کالاهایی که از مبادی خروجی رسمی صادر شده با ارائه اسناد و مدارک مثبت حداکثر تا مدت یک ماه پس از ارائه برگ خروجی صادره توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران از محل وصولی‌های جاری آن سازمان به صادرکنندگان مسترد نماید.

ماده ۳۵- الحاقات و اصلاحات زیر در قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳ و اصلاحات بعدی آن انجام می‌شود:

الف- چهار تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره‌های (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۱) به ماده (۱۴) قانون اضافه می‌شود:

تبصره ۸- مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شوند.

تبصره ۹- دولت اجازه قیمت‌گذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می‌شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود.

تبصره ۱۰- بهره‌برداران معدنی که جهت پژوهش‌های کاربردی به منظور ارتقای بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می‌کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰٪) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۱- مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره (۸) این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می‌شود.

ب- در تبصره (۵) ماده (۱۴) قانون پس از عبارت «بهره‌برداری بهینه» عبارت «و فرآوری» اضافه می‌شود.

پ- در صدر ماده (۱۴) قانون، عبارت «به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت» با عبارت «با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن» جایگزین می‌گردد.

ت- یک ماده به شرح زیر به عنوان ماده (۳۵) به قانون معادن الحاق می‌شود و شماره ماده (۳۵) به (۳۶) اصلاح می‌گردد:

^{۵۵} به موجب بند ۴ از ماده ۵۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰/۳/۲ (شماره ابلاغ: ۴۰۳۶۴) منسوخ گردید.

ماده ۳۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.

فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.

تبصره- معادن جدید که توسط سازمان‌های مذکور کشف می‌شوند پس از اخذ گواهی کشف طبق ساز و کار فوق باید واگذار شوند.

ماده ۳۶^{۵۶}- سود و زیان ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی صندوق توسعه ملی از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. صندوق توسعه ملی از ابتدای تأسیس و تشکیل مشمول حکم مندرج در ماده (۳۶) قانون مذکور می‌باشد.

ماده ۳۷- به دولت اجازه داده می‌شود برای فرآوری مواد خام و تبدیل کالاهای با ارزش افزوده پایین داخلی و وارداتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا از انواع مشوق‌های لازم استفاده کند.

وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات غیریارانه‌ای و مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین مزاد بر نیاز داخلی و یا فاقد توجیه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل با لحاظ حفظ درصدی از سهم بازار جهانی به تشخیص وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت ممنوع است.

میزان عوارض بر سایر مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین نباید به کاهش یا توقف تولید مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین بیانجامد.

عوارض دریافتی از صادرات مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط با همان مواد خام و کالای با ارزش افزوده پایین در بودجه‌های سنواتی منظور می‌شود.

دولت مکلف است از تاریخ وضع و تصویب عوارض توسط شورای اقتصاد و ابلاغ عمومی آن پس از حداقل سه ماه نسبت به اخذ عوارض اقدام کند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی ایران ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۸- به منظور حمایت از تولید داخلی و بهبود فضای کسب و کار و تسهیل در تشریفات گمرکی برای واحدهای تولیدی:

الف- دستگاه‌های متولی ثبت سفارش مکلفند فرآیند ثبت سفارش را تسهیل و تسریع نمایند.

ب- گمرک جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ نماید تا کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی را حداکثر با اخذ یک برابر حقوق ورودی به صورت تضمین از مبادی ورودی عبور (ترانزیت) و به انبار صاحب کالا تحت نظارت بانک منتقل و مهر و موم (پلمب) نماید. تولیدکننده مجاز است با رعایت تشریفات قانونی کالای مذکور را ترخیص و در فرآیند تولید استفاده نماید.

واحدهای تولیدی می‌توانند ظرف مهلت‌های مقرر در قانون و آیین‌نامه اجرایی قانون، امور گمرکی کالای خود را به نزدیک‌ترین گمرک محل با همان تضمین اولیه، به دفعات اظهار و ترخیص نمایند.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

^{۵۶} به موجب قانون تفسیر ماده (۳۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۸/۵/۸ (شماره ابلاغ: ۶۶۶۳۴) اصلاح گردید.

پ- به منظور تسریع در استرداد حقوق ورودی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و خزانه‌داری کل کشور موظفند هر ساله مبلغ مورد نیاز گمرک جمهوری اسلامی ایران را به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته از محل تنخواه در اختیار آن دستگاه قرار دهند و در پایان سال تسویه نمایند و گمرک موظف است، حقوق ورودی اخذ شده از عین مواد، قطعات و کالاهای مصرفی خارجی وارداتی مصرف شده در تولید، تکمیل و یا بسته بندی کالاهای صادر شده را مسترد نماید.

ت- به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، کالاهای وارده را با شرایط زیر ترخیص نماید:

- ۱- با حداقل اسناد و تعهدات ارائه اصل اسناد ظرف مدت سه ماه و با رعایت سایر مقررات
- ۲- با اخذ ضمانت‌نامه بانکی، بیمه‌نامه، هرگونه اوراق بهادار و یا نگهداری بخشی از کالا و اموال و سایر وثایق و تضمین‌های معتبر به تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران حداکثر به مدت یک سال برای حقوق ورودی
- ۳- کالاهای وارده را که یک بار مجوز سازمان ملی استاندارد ایران دریافت کرده باشند در موارد بعدی (همان کالا با همان مشخصات) با تأیید سازمان مذکور بدون نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد ایران و با رعایت سایر مقررات تبصره- آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد مشترک گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ث- ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۰- ورود موقت مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره‌برداری جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲ / ۸ / ۱۳۹۰ در حکم کالای مجاز تلقی و به میزان تضمین برای ترخیص موقت کالاهای مزبور صرفاً معادل حقوق ورودی و سایر مبالغ متعلق به ورود قطعی خواهد بود.

تبصره- چنانچه این گونه کالاها توسط سایر اشخاص غیر از واحدهای تولیدی نیز با ارائه قرارداد با واحدهای تولیدی جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی وارد شود نیز مشمول حکم این ماده خواهد بود.

ج- مسئول ایجاد پنجره واحد موضوع ماده (۷) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۶ / ۱۱ / ۱۳۹۰ در امور گمرکی در امر تجارت خارجی، گمرک جمهوری اسلامی ایران بوده و دستگاه‌های صادرکننده مجوز در امر صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون نمایندگان تام‌الاختیار خود را در گمرکات کشور (با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران) مستقر و نسبت به صدور مجوزهای مربوطه از طریق الکترونیکی اقدام نمایند.

چ- حقوق ورودی قطعات وارده تلفن همراه، لوازم خانگی اعم از برقی و غیربرقی، وسایل برقی به استثنای خودرو و قطعات خودرو، و صنایع پیشرفته (High Tech) نسبت به حقوق ورودی واردات کالاهای کامل (CBU) بر اساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل تعیین می‌شود.

تبصره ۱- جدول مربوط به میزان تسهیلات بر اساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل توسط کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان بخش صنعت و بازرگانی، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲- به منظور استفاده از تسهیلات موضوع این بند رعایت مفاد ذیل ضروری است:

۱- تعیین درصد ساخت داخل و یا متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری معتبر از وزارت صنعت، معدن و تجارت و اعلام موضوع به گمرک جمهوری اسلامی ایران

۲- اعطای تسهیلات توسط گمرک ایران بر اساس مطابقت جدول مربوط به میزان تسهیلات با درصد ساخت و یا میزان اعلام شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت

۳- اجزاء و قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی جهت استفاده در ساخت کالاهای داخلی که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت فاقد ساخت داخل می‌باشد از بیست درصد (۲۰٪) حقوق ورودی متعلقه معاف می‌باشد.

۴- ورود محصولات کشاورزی و نهاده‌های دامی و تجهیزات و مواد غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، دارویی و تجهیزات پزشکی که با سلامت و بهداشت عمومی دام، گیاه و انسان مرتبط است با اخذ مجوز از دستگاه‌های ذی‌ربط (وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد و سازمان ملی استاندارد) انجام می‌گیرد. دستگاه‌های صادرکننده و یا استعمال شونده مکلفند ظرف مدت حداکثر هفت روز پس از تسلیم مستندات و ارسال نمونه، پاسخ استعمال را به گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال کنند.

فهرست کالاهای خاص که بررسی آن‌ها نیازمند زمان بیشتری است حسب مورد به تصویب وزیر جهاد کشاورزی یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد می‌رسد و در ابتدای هر سال به گمرک جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود.

ح- بند (غ) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی راجع به معافیت حقوق ورودی ماشین آلات خط تولید، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

غ- واردات ماشین آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز می‌باشد.

ماده ۳۹- سازمان تامین اجتماعی مکلف است از سال ۱۳۹۴ اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی) دارای بدهی قطعی شده را به صورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که بر اساس قانون ملزم به استعمال از این سازمان هستند قرار دهد.

ماده ۴۰- یک تبصره به شرح زیر به ماده (۳۸) قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

تبصره- مبنای مطالبه حق بیمه در مورد پیمان‌هایی که دارای کارگاه‌های صنعتی و خدمات تولیدی یا فنی مهندسی ثابت می‌باشند و موضوع اجرای پیمان توسط افراد شاغل در همان کارگاه انجام می‌شود، بر اساس فهرست ارسالی و بازرسی کارگاه است و از اعمال ضریب حق بیمه جهت قرارداد پیمان معاف می‌باشند و سازمان تامین اجتماعی باید مقاصحاسب این گونه قراردادهای پیمان را صادر کند.

ماده ۴۱- اصلاحات زیر در قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ و اصلاحات بعدی آن صورت می‌گیرد:

۱- دو تبصره به شرح زیر به ماده (۷) قانون، الحاق می‌شود:

تبصره ۳- قراردادهای مربوط به قانون کار در صورت کتبی بودن باید در فرم مخصوصی باشد که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات تهیه می‌شود و در اختیار طرفین قرار می‌گیرد.

تبصره ۴- کارفرمایان موظفند به کارگران با قرارداد موقت به نسبت مدت کارکرد، مزایای قانونی پایان کار را به مأخذ هر سال یک ماه آخرین مزد پرداخت نمایند.

۲- بند ذیل به عنوان بند (ح) به ماده (۱۰) قانون الحاق می‌شود:

ح- شرایط و نحوه فسخ قرارداد (در مواردی که مدت تعیین نشده است)

۳- بند زیر به عنوان بند (ز) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

ز- فسخ قرارداد به نحوی که در متن قرارداد (منطبق با قانون کار) پیش‌بینی شده است.

۴- متن زیر به عنوان بند (ح) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

ح- به منظور جبران کاهش تولید ناشی از ساختار قدیمی، کارفرمایان می‌توانند بر مبنای نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید و افزایش قدرت رقابت‌پذیری تولید، اصلاح ساختار انجام دهند، در آن صورت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است طبق قرارداد سه جانبه (تشکل کارگری کارگاه، کارفرما و اداره تعاون و کار و رفاه اجتماعی محل) کارگران کارگاه را به مدت شش تا دوازده ماه تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دهد و بعد از اصلاح ساختار، کارگران را به میزان ذکر شده در قرارداد سه جانبه به محل کار برگرداند و یا کارفرمایان می‌توانند مطابق مفاد ماده (۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۶/ ۵/ ۱۳۸۲ و اصلاحات بعدی آن و قانون بیمه بیکاری مصوب ۲۶/ ۶/ ۱۳۶۹ عمل کنند.

ماده ۴۲- در مواد (۳) و (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/ ۸/ ۱۳۸۹، عبارت «و شهرک‌های فناوری» به ترتیب به انتهای بند (ج) و بعد از عبارت «پارک‌های علم و فناوری» اضافه می‌شود.

ماده ۴۳- دولت موظف است به منظور افزایش تولید محصولات دانش‌بنیان و کسب و گسترش سهم بین‌المللی ایران در صادرات این محصولات و افزایش تقاضای داخلی از این محصولات، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان را تدوین کند و فهرست انواع حمایت‌ها از شرکت‌های تولیدکننده این محصولات را به خصوص در حوزه فناوری‌های نوین از قبیل: هوافضا، ریزفناوری (نانو)، زیست فناوری (بایو) و زیست مهندسی را منتشر کند.

کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/ ۶/ ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱/ ۵/ ۱۳۹۱، در برگزاری مناقصه‌ها از تولیدکنندگان داخلی موضوع مناقصه با اولویت محصولات مذکور دعوت و در شرایط مساوی به لحاظ قیمت و کیفیت بین تولیدکنندگان داخلی و خارجی موظف به خرید و عقد قرارداد با تولید کننده داخلی هستند.

ماده ۴۴- متن زیر به انتهای تبصره (۱) ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/ ۸/ ۱۳۸۹ اضافه می‌شود:

به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری، بالاخص پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی توسعه‌ای، دولت مجاز است در تأسیس صندوق‌های غیردولتی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۱۰۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۷/ ۱/ ۱۳۷۹ مشارکت کند و موظف به تقویت صندوق‌های دولتی موجود می‌باشد و باید ترتیبی اتخاذ کند که این صندوق‌ها مجاز به استفاده از وجوه اداره شده دستگاه‌های اجرایی و سود تسهیلات مالی باشند. اساسنامه صندوق جدیدالتأسیس و آیین‌نامه مشارکت بخش دولتی، نظام بانکی و بخش غیردولتی در تأمین منابع مورد نیاز آن، جایگاه سازمانی، اهداف و وظایف این صندوق‌ها به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف مدت یکسال پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۴۵- اصلاحات زیر در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۹) و ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۳/ ۴/ ۱۳۸۹ صورت می‌گیرد:

۱- عبارت «ظرف مدت یکسال» در تبصره (۱) ماده (۹) به «ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون»، اصلاح و عبارت «عکس‌های هوایی سال ۱۳۴۶ نیز جزء مستندات قابل قبول محسوب می‌شود» به انتهای تبصره اضافه می‌شود.

۲- واگذاری اراضی ملی و دولتی برای احداث شهرک‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات گردشگری و مناطق ویژه اقتصادی مصوب و طرح‌های قابل واگذاری دولتی، با رعایت مقررات زیست‌محیطی، از شمول تبصره (۲) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مستثنی می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۳- در صدر ماده (۳۲) پس از عبارت «در قالب بودجه‌های سنواتی» عبارت «در ردیف اعتباری خاص» اضافه می‌شود.

ماده ۴۶- به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، تفاوت ریالی ناشی از تعهدات ارزی قطعی با نرخ رسمی ارز تا نرخ ارز روزپرداخت ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ را پس از رسیدگی به اسناد و حسابرسی دقیق پس از احراز ورود کالا به کشور و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، تأمین نماید.

تبصره- گزارش اجرای این ماده شامل جزییات اطلاعات مربوط به نحوه محاسبه مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، اقلام تشکیل دهنده تعهدات ارزی با نرخ رسمی ارز، نحوه قطعی شدن این تعهدات هر سه ماه یک بار توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

ماده ۴۷- کلیه بانک‌های عامل غیرتخصصی موظفند سهمی از تسهیلات اعطایی خود را حداقل معادل سهم بخش کشاورزی در اقتصاد کشور، بر اساس آخرین آمار رسمی تولید ناخالص ملی سالانه، به بخش کشاورزی اختصاص دهند.

شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون دستورالعمل این اقدام را ابلاغ کنند و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش عملکرد این ماده را به تفکیک بانک‌ها به صورت شش ماهه به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارائه می‌نماید.

ماده ۴۸- دولت مکلف است ظرف مدت یکسال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدامات لازم را برای ایجاد سامانه داده‌ها به منظور شناسایی دقیق واحدهای تولیدی محصولات کشاورزی به علاوه میزان تولید هر یک از محصولات توسط آن‌ها انجام دهد تا امکان پرداخت یارانه نقدی یا غیرنقدی به تولید محصولاتی که در بخش کشاورزی نیاز به حمایت دارند فراهم شود.

ماده ۴۹- دولت مکلف است از محل ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/ ۲/ ۳۱ و ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/ ۱۱/ ۲۷ و اصلاحات بعدی آن اعتبارات لازم را به صورت کمک بلاعوض، یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی و دامی، مابه التفاوت سود و کارمزد تسهیلات، وجوه اداره شده یا به صورت ترکیبی در همه زیربخش‌های کشاورزی به طور مستقیم یا از طریق بانک‌ها و موسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و صندوق‌های موضوع حمایت از بخش کشاورزی و منابع طبیعی مندرج در ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی و منابع طبیعی حسب مورد، پرداخت، هزینه و مصرف نماید.

تبصره- دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) سهم خود را متناسب با سهم پرداختی بیمه‌گذاران کشاورزی در سال قبل، در بودجه سنواتی پیش‌بینی و ردیف مستقلی جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی منظور کند.

ماده ۵۰- به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی در قالب لوایح بودجه، اعتبارات مورد نیاز را در قالب وجوه اداره شده برای متقاضیان ایجاد و توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای با اولویت مصرف کمتر آب و انرژی معمول دارد. آیین‌نامه اجرایی این ماده شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۵۱- بانک‌ها مکلفند اسناد رسمی مالکیت مفروز و مشاع اراضی کشاورزی و محل اجرای طرح‌های کشاورزی، قراردادهای واگذاری اراضی ملی و دولتی وزارت جهاد کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و اسناد منازل روستایی را به عنوان وثیقه وام‌های بخش کشاورزی و روستایی بپذیرند. همچنین کلیه اسناد عادی مربوط به خرید و فروش چاه‌های کشاورزی مجاز دارای پروانه بهره‌برداری و سهام آن‌ها که با پایاب مربوطه و با حفظ کاربری کشاورزی تا پایان سال ۱۳۹۲ تبادل و تنظیم شده باشد در جهت خدمات‌رسانی‌های مربوطه صرفاً نزد وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و نفت در حکم اسناد رسمی تلقی می‌شوند.

ماده ۵۲- مرجع صدور مجوز تغییر کاربری اراضی کشاورزی موظف است برای احداث یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی دارای مجوز از مرجع ذی‌صلاح حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تکمیل مدارک اعلام نظر نماید.

در صورت عدم پاسخ در مهلت مقرر، احداث یا توسعه واحدهای مذکور در اراضی دیم درجه چهار و بالاتر که امکان تبدیل آن به کشت آبی نباشد، با رعایت ضوابط زیست‌محیطی و پس از تأیید وزارت جهاد کشاورزی و پرداخت عوارض قانونی بلامانع است.

آیین‌نامه اجرایی مربوطه به پیشنهاد وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۵۳- به منظور تحقق تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و اصلاح مواد (۱۲) و (۱۳) قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹/ ۱۲/ ۱۵ ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این قانون وزارت جهاد کشاورزی

موظف است با مشورت و همکاری اتاق ایران، آیین نامه امکان حضور نمایندگان بخش کشاورزی را در هیئت نمایندگان استانی و ملی و نیز نمایندگان دولت (با معرفی وزیر جهاد کشاورزی) تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.

ماده ۵۴- یک تبصره به شرح زیر به ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی اضافه می‌گردد:

تبصره- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به رفع تداخلات ناشی از اجرای قوانین و مقررات موازی در اراضی ملی، دولتی و مستثنیات اشخاص اقدام نموده پس از رفع موارد اختلافی نسبت به اصلاح اسناد مالکیت و صدور اسناد اراضی کشاورزی اقدام نماید.

آیین نامه اجرایی این تبصره و چگونگی دریافت هزینه و قیمت اراضی رفع تداخل شده و مصرف آن برای حفاظت، پایش و سنددار کردن اراضی کشاورزی، با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور سه ماه پس از ابلاغ قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۵- ادامه فعالیت واحدهای تولیدی موجود و دارای مجوز از مراجع قانونی ذی ربط در حریم شهرها و کلانشهرها و محدوده روستاها در صورتی که به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست آلاینده نباشد بلامانع است.

ماده ۵۶- واحدهای تولیدی کالا و خدمات آلاینده مستقر در مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی شبیه به واحدهای آلاینده مستقر در سرزمین اصلی با رعایت ترتیبات مشخص شده در قانون مالیات بر ارزش افزوده و اصلاحات بعدی آن مشمول عوارض آلاینده می‌شوند.

ماده ۵۷- تبصره (۳) ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرح زیر اصلاح می‌شود و سه تبصره دیگر به عنوان تبصره‌های (۵)، (۶) و (۷) به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۳- کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی را که صادر می‌کنند به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به «هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار»، مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت الکترونیکی و پس از تأیید نماینده تام الاختیار یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارسال کنند. این هیئت هر ماه حداقل یک بار به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حضور دادستان کل کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات کشور یا نمایندگان تام الاختیار آنان، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق تعاون مرکزی ایران، رئیس اتاق اصناف ایران و حسب مورد نماینده دستگاه اجرایی ذی ربط موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف و عنوان در قانون بودجه سنواتی مربوط، تشکیل می‌شود. این هیئت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین نامه‌ها و مانند این‌ها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه‌های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبات هیئت مذکور در مورد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویب نامه‌های هیئت وزیران پس از تأیید هیئت وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم الاجرا می‌باشد.

فعالیت این هیئت پس از انجام تکالیف مذکور نیز استمرار یافته و در صورتی که تحقق این اهداف به اصلاح قوانین نیاز داشته باشد، هیئت مذکور موظف است پیشنهادهای لازم را برای اصلاح قوانین تهیه و به مراجع مربوطه ارائه کند.

تبصره ۵- از تاریخ تصویب این قانون، وظایف و اختیارات «کارگروه موضوع ماده (۶۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/ ۱۰/ ۱۵» به «هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۹۳/ ۴/ ۱ منتقل می‌شود و ماده (۶۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۶- در مورد آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که نیازمند اخذ مجوز از دستگاه‌های متعدد می‌باشند، دستگاه اصلی موضوع فعالیت، وظیفه مدیریت یکپارچه، هماهنگی و اداره امور اخذ و تکمیل و صدور مجوز را بر عهده خواهد داشت و از طریق ایجاد پنجره واحد به صورت حقیقی یا در فضای مجازی با مشارکت سایر دستگاه‌های مرتبط به گونه‌ای اقدام می‌نماید که ضمن رعایت اصل همزمانی صدور مجوزها، سقف زمانی مورد نظر برای صدور مجوز از زمان پیش‌بینی شده توسط هیئت «مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» تجاوز ننماید.

در ایجاد فرآیند پنجره واحد، دستگاه‌های فرعی صدور مجوز موظفند نسبت به ارائه خدمات از طریق استقرار نماینده تام‌الاختیار در محل پنجره‌های واحد و یا در فضای مجازی اقدام و همکاری لازم را به عمل آورند. دستورالعمل‌های مربوطه شامل رویه‌ها و ضوابط و نحوه برخورد با متخلفان (بر اساس قوانین و مقررات)، که به تأیید هیئت‌وزیران رسیده است و همچنین فهرست دستگاه‌های اصلی در صدور مجوز در فعالیت‌های مختلف متناسب با شرایط توسط هیئت «مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تهیه و ابلاغ می‌شود. از تاریخ تصویب این قانون، ماده (۷۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۷- مصوبات کمیته مذکور در ماده (۷۶) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که مرتبط با وظایف و اختیارات هیئت‌مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار می‌باشد به این هیئت‌ارسال می‌شود.

ماده ۵۸- تا رفع کامل تحریم‌ها علیه ملت ایران مصوبات هر یک از شوراهای فرعی شورای امنیت ملی که دارای آثار اقتصادی، تجاری، مالی و مرتبط با سرمایه‌گذاری، تولید، صادرات و واردات است باید تا چهل و هشت ساعت پس از تصویب برای کلیه اعضای ثابت شورای عالی امنیت ملی ارسال شود. چنانچه هر یک از اعضای مذکور تا ده روز کاری ایرادی نگیرند، مصوبه قابل اجرا است و در صورت وصول ایراد طی مدت مذکور، شورای فرعی موظف به رفع آن است. در غیر این صورت مصوبه باید به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد. مصوبات شورای فرعی نباید خلاف قوانین موضوعه کشور باشد.

ماده ۵۹- شهرداری‌ها مکلفند حداکثر تا یک هفته پس از پرداخت نقدی یا تعیین تکلیف نحوه پرداخت عوارض به صورت نسبه نسبت به صدور و تحویل پروانه ساختمان متقاضی اقدام نمایند.

درخواست یا دریافت وجه مازاد بر عوارض قانونی هنگام صدور پروانه یا بعد از صدور پروانه توسط شهرداری‌ها ممنوع است. پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) عوارض به صورت نقد شامل درصد تخفیفی خواهد بود که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد. در پرداخت عوارض به صورت نسبه (قسطی و یا یکجا) نیز به میزانی که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد حداکثر تا نرخ مصوب شورای پول و اعتبار به مبلغ عوارض اضافه می‌شود.

شهرداری‌ها مکلفند در صورت عدم اجرای طرح با کاربری مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تا پایان مهلت قانونی، بدون نیاز به موافقت دستگاه اجرایی ذی‌ربط با تقاضای مالک خصوصی یا تعاونی با پرداخت عوارض و بهای خدمات قانونی طبق قوانین و مقررات مربوطه پروانه صادر کنند.

ماده ۶۰- رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون الزامی است. ماده ۵۷۶۱- به منظور بررسی و اتخاذ تصمیم در خصوص حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، به ویژه در موارد مربوط به تکمیل و راه اندازی طرح‌های نیمه تمام، تامین مالی، تعیین تکلیف بدهی‌های معوق و همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط‌زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی، به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به ایجاد «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» به ریاست وزیر صنعت، معدن و تجارت اقدام کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، آیین‌نامه اجرایی لازم را با مشورت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در چهارچوب اختیارات قانونی تهیه کرده و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

^{۵۷} به موجب قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۷/۲/۳۰ (شماره ابلاغ: ۳۵۶۷۰) الحاق گردید.

تبصره- در راستای وظایف ستاد، در هر استان کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید به ریاست استاندار و تحت نظارت و سازماندهی «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» انجام وظیفه می‌کند. ستاد و کارگروه‌های مذکور و دبیرخانه‌های مورد نیاز آن‌ها، باید از امکانات و نیروی انسانی موجود در دستگاه‌های اجرایی و اعضای ذی‌ربط استفاده کرده و به هیچ عنوان تشکیلات جدیدی ایجاد نکنند.

اعضای ستاد عبارتند از:

- ۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس ستاد)
- ۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
- ۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی
- ۴- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- ۵- وزیر کشور
- ۶- رئیس کل بانک مرکزی
- ۷- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
- ۸- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست
- ۹- وزیر نفت
- ۱۰- وزیر جهاد کشاورزی
- ۱۱- وزیر نیرو
- ۱۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۱۳- رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- ۱۴- رئیس سازمان ملی استاندارد
- ۱۵- رئیس اتاق تعاون
- ۱۶- رئیس اتاق اصناف
- ۱۷- نمایندگان تشکلهای سراسری تولیدی

اعضای بندهای (۱) تا (۷) به‌عنوان عضو ثابت و بقیه اعضاء حسب مورد در جلسه دعوت می‌شوند. مصوبات ستاد مذکور با رأی اکثریت وزراء و رؤسای دستگاه‌های اجرایی (ثابت و غیرثابت مدعو) نافذ و اجرایی می‌شود.

اعضای کارگروه‌های استانی، متناظر با اعضای ستاد مذکور انتخاب شده و مصوبات آن طبق همین حکم نافذ و اجرایی می‌شود.

ماده ۵۸۶۲- بانک‌ها و موسسات اعتباری و صندوق‌های حمایتی موظفند با تسهیلات یا موارد امهال مصوب در کارگروه تسهیل، حداکثر ظرف مدت یک ماه موافقت کنند یا دلایل مخالفت خود را همراه با مستندات مربوط به هیئت‌موضوع تبصره این ماده تسلیم نمایند.

تبصره- رئیس کل بانک مرکزی موظف است هیئتی متشکل از خبرگان مورد وثوق بانکی و اقتصادی در هر استان از میان افرادی که استاندار پیشنهاد می‌کند، تشکیل دهد. کسانی که مورد تأیید رئیس کل بانک مرکزی قرار می‌گیرند و با حکم وی به عضویت هیئت‌های موضوع این تبصره در می‌آیند، به عنوان نماینده رئیس کل محسوب می‌شوند. این هیئت‌موظف است دلایل و مستندات بانک‌ها برای استنکاف از پرداخت تسهیلات مورد نظر کارگروه تسهیل را بررسی و درباره آن اظهار نظر کند. در صورتی که دلایل بانک برای استنکاف از پرداخت تسهیلات مورد نظر، مورد تأیید هیئت‌موضوع این تبصره قرار نگیرد، بانک موظف است تسهیلات مورد نظر را به متقاضی پرداخت کند. عدم تمکین بانک، تخلف از دستور بانک مرکزی تلقی شده و موضوع به هیئت‌انتظامی بانک مرکزی ارجاع خواهد شد. رئیس کل بانک مرکزی می‌تواند هر یک از اعضای هیئت‌مذکور را عزل نماید.

^{۵۸} به موجب قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۷/۲/۳۰ (شماره ابلاغ: ۳۵۶۷۰) الحاق گردید.

ماده ۵۹۶۳- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که از امتیازات کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید به دلیل معوقه یا بدهی بانکی برخوردار شده‌اند، حق خرید تمام یا بخشی از شرکت‌های قابل واگذاری سازمان خصوصی سازی را ندارند.

تبصره- خرید صددردصد (۱۰۰٪) نقدی بلامانع است.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و سی و پنج تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ اول اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۹/ ۲/ ۱۳۹۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رییس مجلس شورای اسلامی- علی لاریجانی

^{۵۹} به موجب قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۷/۲/۳۰ (شماره ابلاغ: ۳۵۶۷۰) الحاق گردید.

آیین نامه اجرایی قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۶/۵) شماره ابلاغ: ۴۰۵۸۶/ت/۹۲۳۰۵ ک ۱۳۸۷/۶/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۱۲/۲۷

وزیران عضو ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۳۹۳۴/ت/۳۹۶۱۴-ه مورخ ۱۳۸۷/۲/۴ آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- اصطلاحات ذکر شده در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار می روند:

الف- هیئت: نمایندگان ویژه رئیس جمهور، موضوع تصویب نامه شماره ۱۳۹۴۳/ت/۳۹۶۱۴-ه مورخ ۱۳۸۷/۲/۴

ب^{۶۰}- ستاد: ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت موضوع ماده (۲۳) این آیین نامه

ج- دستگاه اجرایی: کلیه دستگاه های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری- مصوب ۱۳۸۶- از جمله وزارتخانه ها، موسسات دولتی، موسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است.

ماده ۶۱۲- مدیریت حمل و نقل بار و مسافر در محدوده شهر و حومه به عهده شهرداری می باشد.

ماده ۳- عملکرد شهرداری ها و شرکت های ارایه کننده خدمات حمل و نقل (درون شهری و برون شهری بار و مسافر) در مدیریت حمل و نقل، به طور سالانه ارزیابی و رتبه بندی شده و در هر سال به شهرداری ها و شرکت های برتر جایزه ویژه مدیریت حمل و نقل اعطا خواهد شد. تبصره- نتایج ارزیابی مربوط به دوره یک ساله منتهی به پانزدهم مهر، در بیست و ششم آذر هر سال اعلام و جوایز اهدا خواهد شد.

ماده ۶۲۴- ~~وزارت کشور موظف است دستورالعمل بهبود تردد در معابر شهری و حومه را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید و تا زمان تصویب و ابلاغ آن دستورالعمل اجرایی اصلاح ساختار سامانه های حمل و نقل عمومی و ساماندهی حمل و نقل درون شهری، موضوع جزء (۱) بند (ب) تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، موضوع تصمیم نامه شماره ۶۳۴۳۲/ت/۳۵۵۴۰-ن مورخ ۱۳۸۵/۶/۱ برای اجرا تنفیذ می شود.~~

ماده ۵- وزارت راه و ترابری موظف است بازدید ایمنی (شناسایی و حذف مشکلات و نواقص ایمنی شبکه راه در دوره بهره برداری) راه های شریانی و راه های اصلی غیرشریانی موجود را تا پایان سال ۱۳۸۹ انجام داده و اقدامات ایمن سازی را به طور همزمان آغاز و تا پایان سال ۱۳۹۰ به اتمام برساند.

تبصره ۱- تا زمان رفع مقاطع پرتصادف، اطلاع رسانی موقعیت نقاط یاد شده در راه ها الزامی می باشد.

تبصره ۲- بازرسی ایمنی راه در مطالعات طراحی اولیه و قطعی و پیش از گشایش جاده ها الزامی می باشد.

ماده ۶- به طرح های تحقیق و توسعه، ابداعات و اختراعاتی که منجر به بهبود ایمنی و مصرف وسایل نقلیه شود، از طریق دستگاه های ذی ربط کمک بلاعوض اعطا خواهد شد.

ماده ۶۳۷- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با هماهنگی کارگروه موضوع ماده (۲۲)، اعتبار لازم را برای تامین تسهیلات بانکی جهت اجرای طرح های قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به بانک های عامل ابلاغ نماید.

^{۶۰} به موجب اصلاحیه شماره ۴۰۵۸۶/۹۹۳۲۸ مورخ ۱۳۸۷/۶/۵ دبیر هیئت دولت اصلاح شد.

^{۶۱} به موجب مصوبه شماره ۵۲۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲-ه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران اصلاح شد.

^{۶۲} به موجب مصوبه شماره ۵۲۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲-ه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۳} به موجب مصوبه شماره ۵۲۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲-ه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران اصلاح شد.

ماده ۶۴۸- وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری موظفند دستورالعمل و برنامه عملیاتی اصلاح نحوه پرداخت یارانه به حمل و نقل عمومی مسافر درون و برون شهری با رویکردهای پرداخت یارانه بر مبنای جابجایی و استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و تعاونی را تا ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۶۵۹- وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری موظفند طرح توانمندسازی بنگاه‌های خصوصی و تعاونی حمل و نقل بار و مسافر درون شهری و برون شهری را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۶۶۱۰- وزارت راه و ترابری موظف است دستورالعمل حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهایی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده‌ای را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ برای تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۶۷۱۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است دستورالعمل اجرایی مدیریت فوریت‌های پزشکی در حوادث رانندگی (درون شهری و برون شهری) را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۶۸۱۲- وزارت کشور موظف است برنامه بهره‌برداری از خطوط قطار شهری تا پایان سال ۱۳۹۰ را با اولویت بندی برآورد هزینه و زمان و نحوه تامین مالی تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۶۹۱۳- وزارت راه و شهرسازی موظف است دستورالعمل الزام به داشتن توقفگاه برای انواع کاربری‌ها را تدوین و به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران برساند.

ماده ۷۰۱۴- وزارت راه و ترابری موظف است برنامه احداث راه‌های شریانی جاده‌ای و خطوط اصلی ریلی تا پایان سال ۱۳۹۰، افزایش سرعت در شبکه ریلی کشور، برقی کردن خطوط و اجرای علایم و تأسیسات و ارتباطات را به همراه اولویت بندی و برآورد هزینه و زمان اجرا و نحوه تامین مالی حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۷۱۱۵- وزارت راه و ترابری موظف است برنامه احداث و ارتقای مجتمع‌های خدماتی رفاهی جاده‌ای با امکانات کافی (شامل امکانات مناسب برای استراحت رانندگان) با رویکرد استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و تعاونی را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ برای تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۱۶- وزارتخانه‌های راه و ترابری و کشور موظفند، برنامه بهبود تردد و ارتقاء به حداقل سطح خدمت «ه-» (وضعیت تردد در سطح ظرفیت یا کمتر) تا پایان سال ۱۳۹۰ در کلیه مسیرهای شریانی برون و درون شهری (با اولویت کلانشهرها) را تا پایان مهرماه ۱۳۸۷ به ستاد ارایه نمایند.

ماده ۱۷- وزارت صنایع و معادن موظف است طرح تولید وسایل نقلیه تا پایان سال ۱۳۹۰ را با محورهای ذیل حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

الف- استانداردسازی تولید و سایل نقلیه در مصرف سوخت، آلایندگی و ایمنی.

ب- تولید وسایل نقلیه سواری دوگانه‌سوز و پایه گازسوز (بنزین - گاز طبیعی)، سواری نفت گازسوز، سنگین دوسوخته (نفت گاز - گاز طبیعی)، بنزین سوز کم مصرف و برقی و دورگه (هیبریدی برقی)

^{۶۴} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۵} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۶} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۷} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۸} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۶۹} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران اصلاح شد.

^{۷۰} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۷۱} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

ج ۷۲- تولید ناوگان و تجهیزات حمل و نقل عمومی (اتوبوس، میدی بوس، مینی بوس، ون، لوکوموتیو، ریل، واگن معمولی و خودکشش، اتوبوس ریلی و...) ~~تصویب به ستاد ارایه نماید.~~

ماده ۱۸- وزارت نفت موظف است برنامه بهینه‌سازی پالایشگاه‌ها در راستای افزایش تولید بنزین و نفت گاز را تا تاریخ ۱/ ۸/ ۱۳۸۷ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۱۹- وزارت نفت موظف است با همکاری وزارت صنایع و معادن، برنامه حمایت از تولید تجهیزات عرضه گاز طبیعی به ویژه جایگاه‌های متوسط (با سوختگیری سریع) و فشارسازهای خانگی را تا تاریخ ۱/ ۸/ ۱۳۸۷ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۲۰- وزارت نفت موظف است برنامه حمایت از تولید سوخت با منشاء غیرفسیلی برای وسایل نقلیه را تا تاریخ ۱/ ۸/ ۱۳۸۷ جهت تصویب به ستاد ارایه نماید.

ماده ۷۳۲۱- تمامی دستگاه‌های اجرایی، به ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و نیروی انتظامی موظفند برنامه‌ها و گزارش اقدامات خود را از طرح‌های آموزشی فرهنگ‌سازی و تبلیغاتی در راستای مفاد قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به ستاد ارایه نمایند.

ماده ۷۴۲۲- به منظور هماهنگی و نظارت بر اجرای زمان‌بندی شده طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با اهداف قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، کارگروهی متشکل از وزارت راه و شهرسازی (رییس) و با عضویت معاونین ذی‌ربط وزارتخانه‌های کشور، نفت، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی و سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست و برنامه و بودجه کشور تشکیل می‌شود. کارگروه یاد شده موظف است هر سه ماه یک بار عملکرد دستگاه اجرایی در راستای مفاد قانون مذکور را بررسی و گزارش پیشرفت کار موضوع ماده (۳) قانون یاد شده و پیشنهادهای لازم را به هیئت‌وزیران ارایه نماید.

تبصره- دبیرخانه کارگروه در وزارت راه و شهرسازی مستقر و مسئولیت آن بر عهده معاون ذی‌ربط وزارت راه و شهرسازی است.

ماده ۷۵۲۳- به منظور مدیریت یکپارچه اجرای قانون حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- ستاد با کلیه امکانات، اعتبارات، تعهدات، وظایف و اختیارات و نیروی انسانی در وزارت راه و شهرسازی مستقر می‌گردد تا به طور هماهنگ و منسجم در مجموعه ساختار و تشکیلات آن وزارتخانه و در صورت لزوم با انجام اصلاحات ساختاری با رعایت قوانین و مقررات مربوط و در قالب پست‌های سازمانی موجود آن وزارتخانه فعالیت نماید.

تبصره ۲- وزارت راه و شهرسازی با همکاری و هماهنگی معاونت حقوقی رییس جمهور موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه ضمن انجام اقدامات زیر، پیشنهادهای تنقیحی لازم را برای اصلاح یا حذف احکام و مقررات موجود ارایه نماید.

الف- احصای آن دسته از وظایف و اختیارات ستاد که جنبه اجرایی داشته و مربوط به دستگاه‌های خاص می‌باشد و انتقال آن‌ها به دستگاه مربوط.

ب- احصای آن دسته از وظایف و اختیارات ستاد که جنبه تصمیم‌گیری و تصویب داشته و احراز آخرین وضعیت اعمال وظایف و اختیارات مذکور و ارایه پیشنهادهای لازم به منظور تعیین تکلیف آن‌ها به هیئت‌وزیران.

ج- احصای وظایف و اختیارات پیش‌بینی شده در مصوبات و مقررات برای نمایندگان ویژه رییس جمهور (سابق) موضوع بند (الف) ماده (۱) و احراز آخرین وضعیت اعمال وظایف و اختیارات مذکور.

۷۲ به موجب مصوبه شماره ۱۵۶۶۸۰/ت/۵۸۴۱۱ هـ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۷۳ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۷۴ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

۷۵ به موجب مصوبه شماره ۹۵۶۰۵/ت/۵۲۱۴۵ هـ مورخ ۱۳۹۴/۵/۴ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

تبصره ۳- کارگروهی مرکب از معاونین ذی ربط وزارتخانه های راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت اجرایی رییس جمهور و نهاد ریاست جمهوری موظفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه وضعیت مطالبات و تعهدات ستاد را در چارچوب قوانین و مقررات مربوط، مشخص و تسویه نمایند.

ماده ۷۶۲۴- دستگاه های اجرایی موظفند برای انجام وظایف خود در اجرای این آیین نامه، مجری مشخص با حکم بالاترین مقام دستگاه منصوب نمایند.

این تصویب نامه در تاریخ ۵/ ۶/ ۱۳۸۷ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رییس جمهور- پرویز داودی

^{۷۶} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران اصلاح شد.

بخشنامه گمرک جمهوری اسلامی ایران در خصوص ترخیص کامیون‌های بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۱۲/۳) شماره ابلاغ: ۹۹/۱۴۹۲۳۵۱

با سلام و احترام

پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۹/۱۱۰۲۸۹۸ مورخ ۹۹/۹/۱۶ و شماره ۹۹/۱۰۰۳۵۳۶ مورخ ۹۹/۸/۲۴ این دفتر، به پیوست تصویر نامه شماره ۶۰/۲۸۴۹۴۲ مورخ ۹۹/۱۱/۲۵ دفتر مقررات صادرات و واردات وزارت صنعت، معدن و تجارت، منضم به نامه شماره ۹۹/۳۱۰/۳۵۳۸۷ مورخ ۹۹/۱۰/۲ مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست، موضوع ترخیص کامیون‌های بند ث ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و دستورالعمل واردات کامیون‌های حداکثر سه سال کارکرده از محل تصویب‌نامه شماره ۸۷۶۱۵/ت/۵۵۵۲۸۴ مورخ ۹۹/۷/۴ هیئت‌مخترم وزیران ارسال و اعلام می‌دارد شرط ترخیص کامیون‌های وارداتی از محل ثبت سفارش صرفاً با سال ساخت ۲۰۱۷، استعلام و اخذ نظر از سازمان حفاظت محیط‌زیست الزامی می‌باشد. ضمناً لزوم تایید منشأ ارز قبل از ترخیص کامیون‌های مورد نظر (کلیه مدل‌ها) تأکید می‌گردد خواهشمند است دستور فرمایید با رعایت کامل مقررات اقدام نمایند. مسئولیت حسن اجرای بخشنامه با بالاترین مقام اجرایی گمرک مربوطه می‌باشد.

علی وکیل

مدیر کل مرکز واردات و امور مناطق آزاد و ویژه

تصویب نامه در خصوص واریز مبلغ یک میلیون ریال برای اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۵/۱۵) شماره ابلاغ: ۵۶۶۵۰/ت/۵۷۶۱۴هـ- ۱۳۹۹/۵/۲۲

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۹/۵/۱۵ به پیشنهاد شماره ۴۰۶۲/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۳۹۹/۱/۲۵ وزارت راه و شهرسازی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱ - مراکز اسقاط خودرو موظفند به ازای اسقاط هر دستگاه معادل خودروی سواری از سال ۱۳۹۹، مبلغ یک میلیون ریال برای اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده به حسابی که به همین منظور برابر مقررات مربوط افتتاح می شود، واریز نمایند که تحت نظارت وزارت راه و شهرسازی هزینه خواهد شد.

۲ - تصمیم نامه شماره ۵۳۲۲۱/ت/۴۲۴۲۴ن مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۰ لغو می شود.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروهی بر اجرای برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۳/۱۹) شماره ابلاغ: ۳۸۴۵۴/ت/۱۳۹۵/۴/۲ - ۵۵۳۱۷۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۵/۵

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۳/۱۹ به پیشنهاد شماره ۲۴۸۰۵ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ معاونت اجرایی رییس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۷۱- به منظور هماهنگی و نظارت بر اجرای مطلوب برنامه‌های کوتاه مدت و بلندمدت و نیز انجام اقدامات لازم برای تحقق برنامه بلندمدت برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها کارگروهی به ریاست معاون اجرایی رییس جمهور و عضویت وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی، نفت، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و شهرداری کلانشهر ذی‌ربط تشکیل می‌گردد.

۲- تصمیمات کارگروه مذکور با رعایت قوانین و مقررات مربوط برای کلیه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و شهرداری‌های کشور لازم‌الاجرا است. در مواردی که تحقق تصمیمات کارگروه نیازمند تصمیم‌گیری سایر مراجع ذی‌ربط قانونی است، مراتب به مرجع مذکور برای تصمیم‌گیری نهایی ارسال می‌شود.

۳- محل استقرار دبیرخانه کارگروه مذکور در معاونت اجرایی رییس جمهور تعیین می‌شود.

۴- دستگاه‌های اجرایی موظفند در راستای برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها، اقدامات مندرج در جدول پیوست را که تأیید شده به مهر دفتر هیئت‌دولت است طی زمان‌بندی‌های تعیین شده اجرا و محقق نمایند.

۷۵- در راستای اجرای برنامه جایگزینی خودروهای فرسوده حمل‌ونقل عمومی در برنامه کاهش آلودگی هوای کلانشهرها، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با رعایت تشریفات و قانون و مقررات مربوط مبلغ پنجاه هزار میلیارد (۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تسهیلات با نرخ مصوب شورای پول و اعتبار را از طریق بانک‌های عامل (ملی، ملت، صادرات، تجارت، بانک شهر و توسعه تعاون) جهت نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی بار و مسافر کلانشهرها زیر نظر کارگروه کاهش آلودگی هوای کلانشهرها اختصاص دهد.

۷۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است هر دو ماه یک بار گزارش عملکرد ارایه تسهیلات موضوع این تصویب‌نامه را به تفکیک هر یک از بانک‌های عامل به دفتر هیئت‌دولت برای طرح در هیئت‌وزیران ارایه کند.

۶- وزارت صنعت، معدن و تجارت انعقاد قرارداد خودروسازان را با بانک‌های عامل ذی‌ربط تعیین شده به نحوی تنظیم می‌نماید که ده واحد درصد از نرخ تسهیلات فوق‌الذکر از محل تخفیف قیمت خودروهای مورد نظر تامین گردد.

۸۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است کمک بلاعوض دولت را در اجرای طرح نوسازی خودروهای فرسوده حمل‌ونقل عمومی از محل اعتبارات مصوب مربوط قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور تامین نماید.

۸۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) موظف است نسبت به اجرای کامل استفاده از تخفیفات ترجیحی سود بازرگانی موضوع بند (۴) تصویب‌نامه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴ در مورد خودروهای فرسوده این برنامه اقدام نماید.

۹- وزارت نفت (سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و انرژی) موظف است منابع حاصل از صرفه‌جویی سوخت موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - را در فواصل سه ماهه با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط هزینه نماید.

معاون اول رییس جمهور - اسحاق جهانگیری

^{۷۷} به موجب اصلاحیه شماره ۵۳۱۷۲/۴۳۸۸۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ دبیر هیئت‌دولت اصلاح شد.

^{۷۸} به موجب مصوبه شماره ۲۰۶۹۵/ت/۵۴۲۷۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۷۹} به موجب مصوبه شماره ۲۰۶۹۵/ت/۵۴۲۷۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ هیئت‌وزیران الحاق شد.

^{۸۰} به موجب مصوبه شماره ۲۰۶۹۵/ت/۵۴۲۷۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۸۱} بند (۴) تصویب‌نامه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸ - مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴، جایگزین ردیف اول جدول پیوست بند (۲) تصویب‌نامه شماره ۱۱۷۰۱۷/ت/۴۵۰۲۲ مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۷، ردیف فوق‌الذکر جایگزین جدول ماده (۴) تصویب‌نامه شماره ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ موسوم به «آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» گردید که ماده (۴) آیین‌نامه موصوف به موجب بند ۴ مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۲۳۱۶ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران لغو گردیده است.

۱- احکام منابع متحرک			
ردیف	عنوان	مجری/همکار	زمان اجرا
۱	۱-۱- وزارت کشور موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، تصویب و اجرایی شدن طرح LEZ (محدوده کاهش آلودگی هوا) را با توجه به موارد زیر از طریق شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور پیگیری نماید:	وزارت کشور (همکاران؛ وزارت راه و شهرسازی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	۱۳۹۵/۸/۱
	الف- ایجاد محدودیت‌های تردد در مناطق موضوع طرح LEZ با استفاده از ظرفیت ماده (۱۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی.		
	ب- اعمال مقررات طرح LEZ برای تمام وسایل نقلیه اعم از شخصی، عمومی و موتورسیکلت. تبصره- اعمال مقررات طرح LEZ برای اتوبوس‌های حمل‌ونقل عمومی و کامیون‌های خدمات عمومی (دارای پلاک ع) بر اساس برنامه زمان‌بندی خواهد بود که با توجه به سن این خودروها، به پیشنهاد وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور می‌رسد.		
۲	۱-۲- وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی و دادگستری در چارچوب ماده (۲۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی، پیشنهاد مشترک خود مبنی بر تخصیص کد جریمه برای تردد خودروهای فرسوده در محدوده کلانشهرها را به هیئت‌وزیران ارایه نمایند.	وزارت کشور (همکاران؛ وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و دادگستری)	ظرف دو هفته پس از ابلاغ این تصویب‌نامه
	۱-۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موضوع منوط کردن صدور بیمه‌نامه شخص ثالث به ارایه مفاسد حساب تخلفات رانندگی مالک خودروی متقاضی را از طریق مراجع ذی‌ربط پیگیری و نتیجه را به هیئت‌وزیران گزارش نماید.		
	وزارت کشور موظف است از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه سامانه یکپارچه معاینه فنی ایران (سیمفا) را عملیاتی نماید.		
۳	یکارگیری وسایل نقلیه فرسوده (موضوع بند ج) ماده (۱) آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، موضوع تصویب‌نامه شماره ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ توسط دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری- مصوب ۱۳۸۶- و پیمانکاران طرف قرارداد آن‌ها در موضوع پیمان مربوط، ممنوع می‌باشد.	تمامی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۹۵/۷/۱
	۱-۴- استفاده از موتورسیکلت‌های کاربراتوری توسط دستگاه‌های دولتی (به استثنای اورژانس)، شهرداری‌ها (به استثنای آتش نشانی) و پیمانکاران طرف قرارداد آن‌ها در موضوع پیمان مربوط در کلانشهرها ممنوع می‌باشد.		
	۲-۴- خرید موتورسیکلت‌های کاربراتوری توسط دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری- مصوب ۱۳۸۶- از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه ممنوع می‌باشد.		
۸۲۵	۱-۵- تولید و شماره‌گذاری موتورسیکلت‌های کاربراتوری از ۱۳۹۵/۷/۱ ممنوع است. برنامه زمانی اعمال حداقل حدود مجاز آلاینده‌ی موتورسیکلت به شرح جدول زیر تعیین می‌شود:	وزارت صنعت، معدن و تجارت (همکار: پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	۱۳۹۵/۷/۱
	تبصره ۱- دستورالعمل شماره‌گذاری موتورسیکلت‌های برقی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه تهیه و ابلاغ می‌شود.		
	تبصره ۲- موتورسیکلت انژکتوری بنزینی باید دارای پمپ سوخت و انژکتور جداگانه، سامانه واپایش (کنترل) موتور و واکنش ساز (کاتالیست) در اگزوز باشد. واکنش ساز (کاتالیست) موضوع این تبصره در مورد تولیدات داخلی از ابتدای سال ۱۳۹۸ لازم‌الاجرا است.		

^{۸۲} به موجب مصوبه‌های شماره ۴۱۵۹۷/ت/۵۵۵۰۰ مورخ ۱۳۹۷/۴/۳، ۴۶۸۱۴/ت/۵۷۴۱۰ مورخ ۱۳۹۹/۴/۲۹ و ۱۵۶۶۷۹/ت/۵۸۲۷۷-هـ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

		تبصره ۳- استفاده از باتری اسید-سرب در موتورسیکلت‌های برقی با توان بیشتر از ۳ کیلووات ممنوع است. تبصره ۴- سازمان ملی استاندارد ایران مکلف است مشخصات عملکرد موتورسیکلت‌های برقی از قبیل میزان مصرف انرژی، میزان پیمایش، تعداد دفعات پرشدن (شارژ) و خالی شدن (دشارژ) باتری، مدت زمان پرشدن (شارژ) کامل و وزن موتورسیکلت را ظرف سه ماه ابلاغ نماید. تبصره ۵- وزارت نیرو مکلف است معیارها و مشخصات فنی و استاندارد اجباری انرژی موتورسیکلت‌های برقی را پس از طرح و تصویب در کارگروه موضوع ماده (۱۱) قانون اصلاح لگوی مصرف انرژی- مصوب ۱۳۸۹-، ظرف شش ماه ابلاغ نماید. تبصره ۶- برای موتورسیکلت‌هایی که با اعلام سازمان حفاظت محیط‌زیست از قطعات سامانه پاشش بنزین (انژکتور)، سامانه واپایش الکترونیکی موتور (ECU) و واکنش ساز (کاتالیست) تولید داخل استفاده می‌نمایند، موعد مذکور از ابتدای سال ۱۴۰۲ تعیین می‌گردد. تبصره ۷- از ابتدای سال ۱۴۰۱ نصب جاذب بخارات بنزین (کنیستر) برای کلیه موتورسیکلت‌های تولید داخل الزامی است.																							
از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۲- ثبت سفارش موتورسیکلت‌های کاربراتوری از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه ممنوع می‌باشد. تبصره- موتورسیکلت‌هایی که موتور آن‌ها قبل از ابلاغ این تصویب‌نامه ثبت سفارش شده باشند تا انتهای سال ۱۳۹۵ از شمول این حکم مستثنی می‌باشند. وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف یک ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه فهرست شماره موتورهای را که ثبت سفارش آن‌ها قبل از ابلاغ این تصویب‌نامه بوده است به پلیس راهور ناجا اعلام نماید.																							
یک ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه	وزارت نفت (همکاران): وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و (کشور)	وزارت نفت مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، با همکاری وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی، جدول زمان‌بندی دو ساله حذف سهمیه سوخت کامیون‌های فرسوده (موضوع بند ج) ماده (۱) آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، موضوع تصویب‌نامه شماره ۶/۱۵۷۲/ت ۴۲۵۹۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۳/۲) را تدوین و اجرا نماید.																							
*جدول زیر جایگزین بند (۱) تصویب‌نامه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت ۴۹۲۰۸ هـ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴ می‌گردد: <table><tr><th colspan="4">احکام منابع متحرک</th></tr><tr><th>نوع</th><th>مصرف در ۱۰۰ کیلومتر چرخه ترکیبی</th><th colspan="2">شرایط شماره‌گذاری استقاط خودروی فرسوده برای خودروهای بنزین سوز و نفت گازسوز</th></tr><tr><td rowspan="3">سواری، ون و وانت وارداتی</td><td>کمتر از ۶ لیتر</td><td>۱-دستگاه</td><td rowspan="3">ده درصد ارزش گمرکی</td></tr><tr><td>بیش از ۶ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر</td><td>۴-دستگاه</td></tr><tr><td>بیش از ۱۰ لیتر</td><td>۶-دستگاه</td></tr><tr><td>سواری و وانت تولید داخل</td><td>بیش از ۷ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر</td><td>۱-دستگاه</td><td rowspan="2">معاف</td></tr><tr><td>سواری و وانت تولید داخل</td><td>۱۰ لیتر و بیشتر</td><td>۴-دستگاه</td></tr></table>			احکام منابع متحرک				نوع	مصرف در ۱۰۰ کیلومتر چرخه ترکیبی	شرایط شماره‌گذاری استقاط خودروی فرسوده برای خودروهای بنزین سوز و نفت گازسوز		سواری، ون و وانت وارداتی	کمتر از ۶ لیتر	۱-دستگاه	ده درصد ارزش گمرکی	بیش از ۶ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر	۴-دستگاه	بیش از ۱۰ لیتر	۶-دستگاه	سواری و وانت تولید داخل	بیش از ۷ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر	۱-دستگاه	معاف	سواری و وانت تولید داخل	۱۰ لیتر و بیشتر	۴-دستگاه
احکام منابع متحرک																									
نوع	مصرف در ۱۰۰ کیلومتر چرخه ترکیبی	شرایط شماره‌گذاری استقاط خودروی فرسوده برای خودروهای بنزین سوز و نفت گازسوز																							
سواری، ون و وانت وارداتی	کمتر از ۶ لیتر	۱-دستگاه	ده درصد ارزش گمرکی																						
	بیش از ۶ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر	۴-دستگاه																							
	بیش از ۱۰ لیتر	۶-دستگاه																							
سواری و وانت تولید داخل	بیش از ۷ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر	۱-دستگاه	معاف																						
سواری و وانت تولید داخل	۱۰ لیتر و بیشتر	۴-دستگاه																							
تبصره در مواردی که بیش از یک خودرو باید استقاط شود، در صورت استقاط خودروهای فرسوده که تا تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه پلاک آن‌ها مربوط به کلانشهرها باشد یک واحد از تعداد خودروی مورد استقاط جدول فوق کسر خواهد شد. اعتبار حکم این تبصره تا پایان شهریور ماه سال ۱۳۹۶ می‌باشد.																									
یک ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه	سازمان حفاظت محیط‌زیست (همکار: وزارت کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست ظرف یک ماه حدود مجاز معاینه فنی آلودگی خودروهای دیزل را براساس فناوری‌های موجود از قبیل فیلتر دوده و فیلتر SCR تهیه و ابلاغ نماید. تبصره- مراکز معاینه فنی ملزم به رعایت حدود مجاز فوق در معاینه فنی خودروهای دیزل شهری می‌باشند.																							

^{۸۳} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت ۵۳۳۲۹ هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

^{۸۴} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت ۵۳۳۲۹ هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

۸۵۸	وزارت کشور با همکاری وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ظرف سه ماه طرح فاینانس واگن‌های مترو را با استفاده از ظرفیت ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۹۱- در شورای اقتصاد مطرح تا تصمیم‌گیری شود.	وزارت کشور (همکاران: وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)	سه ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۸۶۹	۱-۱۰ وزارت کشور موظف است از طریق مراجع ذی‌ربط و با رعایت قوانین و مقررات مربوط ظرف دو ماه تا کسب‌های غیر فعال شهر تهران و سایر کلانشهرها را شناسایی و نسبت به تعیین تکلیف آن‌ها اقدام نماید. جایگزینی تاکسی‌های مذکور از طریق ورود تاکسی‌های با فناوری هیبریدی و برقی منحصراً تحت نظارت شرکت‌های تاکسیرانی مجاز انجام می‌گیرد. تبصره- جایگزینی مینی‌بوس‌های درون شهری تحت مدیریت شهرداری‌های کلانشهرها با تاکسی با استفاده از تسهیلات تاکسی‌های موضوع این برنامه مجاز می‌باشد.	وزارت کشور (همکار: پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
	۲-۱۰ عبارت "نداشتن مجوز فعالیت راننده وسیله نقلیه عمومی" ردیف (۳۵) جدول جرایم تخلفات رانندگی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۶۹۴۳۲/ت/۴۶۷۴۸ ک مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۸ به عبارت "نداشتن مجوز فعالیت راننده وسیله نقلیه عمومی و یا انقضای مهلت اعتبار آن" تغییر می‌یابد.	پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۸۷۱۰	عبارت "توقف وسایل نقلیه با موتور روشن بدون حضور راننده در راه‌ها" در ردیف (۱۵۳) جدول جرایم تخلفات رانندگی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۶۹۴۳۲/ت/۴۶۷۴۸ ک مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۸ به عبارت "توقف وسیله نقلیه با موتور روشن بدون حضور راننده در خودرو در راه‌ها و پارک سوارها و ترمینال‌های مسافربری" تغییر می‌یابد.	پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۸۸۱۱	وزارت کشور موظف است تا پایان شهریور ماه سال ۱۳۹۶ نسبت به ساماندهی ناوگان حمل بار و مسافر درون شهری از برون شهری اقدام کند. از تاریخ فوق‌الذکر تردد ناوگان حمل بار و مسافر درون کلانشهرها منوط به اخذ پروانه فعالیت مربوط از وزارت کشور (شهرداری‌ها) می‌باشد.	وزارت کشور (همکار: وزارت راه و شهرسازی)	پایان شهریور ماه سال ۱۳۹۶
۸۹۱۲	وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است تمهیدات قانونی و اجرایی لازم را برای تضمین (گارانتی) تجهیزات کنترل آلاینده‌های نو در مدت زمان مشخص انجام دهد.	وزارت صنعت، معدن و تجارت (همکار: سازمان حفاظت محیط‌زیست)	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۹۰۱۳	وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست ضمن بررسی ملاحظات مربوط به توسعه استفاده از موتورسیکلت‌های برقی از جمله مدیریت پسماند باتری‌های آن‌ها، ضوابط مربوط به واردات و تولید آن‌ها را تدوین و جهت تصویب به هیئت‌وزیران ارایه نماید.	وزارت صنعت، معدن و تجارت (همکار: سازمان حفاظت محیط‌زیست)	سه ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۹۱۱۴	وزارت نفت موظف است ظرف یک ماه برنامه توزیع سوخت دیزل با گوگرد کمتر از ۵۰ ppm را بر اساس نقشه آمایش مصرف گازوئیل سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای به نحوی تهیه و اجرا نماید که سوخت مذکور از تاریخ ۱۳۹۵/۸/۱ در تمام کشور برای خودروهای دیزل مجهز به فیلتر دوده در دسترس باشد.	وزارت نفت (همکار: وزارت راه و شهرسازی)	۱۳۹۵/۸/۱
۹۲۱۵	تهیه و تنظیم برنامه جایگزینی خودروهای فرسوده حمل‌ونقل عمومی کلانشهرها با استفاده از تسهیلات موضوع این تصویب‌نامه	دبیرخانه کارگروه برنامه جامع کاهش آلودگی هوای کلانشهرها	یک ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه

^{۸۵} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۸۶} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۸۷} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۸۸} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۸۹} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۹۰} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۹۱} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

^{۹۲} به موجب مصوبه شماره ۵۳۵۶۲/ت/۵۳۳۲۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ هیئت‌وزیران شماره ردیف اصلاح شد.

۲- احکام منابع ساکن			
ردیف	عنوان	مجری/همکار	زمان اجرا
۱	وزارت نفت ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه برنامه یکساله تکمیل طرح کاهش، هدایت، انتقال و بازیافت بخاربنزین (کهباب) در سراسر کشور با استفاده از مشارکت شرکت‌های توزیع کننده و جایگاه‌های عرضه کننده بنزین را تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران ارایه نماید	وزارت نفت (همکار: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)	پایان سال ۱۳۹۵
۲	تمامی دستگاه‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری-مصوب ۱۳۸۶- موظفند ظرف شش ماه نسبت به اخذ معاینه فنی موتورخانه‌های خود (موضوع استاندارد ملی شماره ۱۶۰۰۰ "ISIRI ۱۶۰۰") از شرکت‌های مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران اقدام نمایند. تبصره- وزارت نفت ظرف دو ماه سازوکار افزایش نرخ تعرفه گاز و قطع موقت گاز واحدهای متخلف را تنظیم و ابلاغ نموده و پس از پایان مهلت شش ماهه فوق‌الذکر اجرایی نماید	وزارت نفت	دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه

۳- احکام عمومی			
ردیف	عنوان	مجری/همکار	زمان اجرا
۱	کارگروهی با مسئولیت سازمان حفاظت محیط‌زیست ظرف سه ماه و با همکاری وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، کشور، راه و شهرسازی، اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نسبت به بررسی و ارائه بسته مدیریت تقاضای سفر از قبیل تغییر ساعات شروع و پایان کار دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری- مصوب ۱۳۸۶- و کاهش ایام و ساعات تحصیلی مدارس و ایام کاری آن دسته از ادارات که امکانپذیر است و نیز تغییر زمان تعمیرات اساسی واحدهای صنعتی از تابستان به زمستان اقدام و نتیجه را به هیئت وزیران ارایه نماید.	سازمان محیط‌زیست (همکاران: وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، کشور، راه و شهرسازی، اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	سه ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۲	مجریان احکام این تصویب‌نامه موظفند با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست ضمن ثبت پروژه‌های موضوع این برنامه در فهرست اقدامات جمهوری اسلامی ایران به منظور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، میزان کاهش ناشی از اجرای احکام مربوط را محاسبه و در حساب ملی کاهش داوطلبانه انتشار گازهای گلخانه‌ای جهت کسر از تعهدات بین‌المللی کشور ثبت نمایند. تبصره- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه روش محاسبه کاهش انتشار قابل قبول در مراجع بین‌المللی ذی‌ربط را تعیین و ابلاغ نماید.	دستگاه‌های مجری احکام این تصویب‌نامه (همکار: سازمان حفاظت محیط‌زیست)	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
		سازمان حفاظت محیط‌زیست	دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۳	سازمان ملی استاندارد ایران با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت راه و شهرسازی و وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف شش ماه استاندارد آلایندگی موتورهای دیزل زمینی و ماشین آلات سبک و سنگین ساخت و ساز دیزلی در شهرها را تدوین نماید.	سازمان ملی استاندارد ایران (همکاران: وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست)	شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۴	وزارت راه و شهرسازی چگونگی استفاده از ماشین آلات ساختمانی دیزلی را در قالب مقررات ملی ساختمان جهت جلوگیری از آلودگی هوای کلانشهرها تدوین نماید.	وزارت راه و شهرسازی	شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۵	سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است ظرف دو سال با همکاری سازمان هواشناسی کشور نسبت به انجام مطالعات منشأ یابی ذرات معلق در هشت کلانشهر و تولید مدل پیش‌بینی آلودگی هوای آن‌ها اقدام نماید.	سازمان حفاظت محیط‌زیست (همکار: سازمان هواشناسی کشور)	شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه

۶	سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است ضمن استمرار فعالیت کمیته ملی کاهش آلودگی هوا و کمیته‌های استانی ذیل آن ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه نسبت به تولید سیاهه انتشار آلودگی هوای کلانشهرهای کشور اقدام نماید.	سازمان حفاظت محیط‌زیست	یکسال پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۷	وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است همه ساله کتابچه تعرفه‌های صادرات و واردات را با رویکرد کاهش تعرفه وسایل حمل‌ونقل عمومی تنظیم و به هیئت‌وزیران ارایه نماید.	وزارت صنعت، معدن و تجارت	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۸	سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه با همکاری معاونت حقوقی رییس جمهور، وزارتخانه‌های دادگستری، صنعت، معدن و تجارت، کشور، سازمان ملی استاندارد ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (معاونت راهنمایی و رانندگی) لایحه برخورد با فعالیت‌های مجرمانه که منجر به آلودگی محیط‌زیست (هوا) می‌گردد (از قبیل تخلف آزمایشگاه‌های معتمد، تخلف خودروسازان در بکارگیری تجهیزات غیراستاندارد) را با تاکید بر حداکثر استفاده از ظرفیت‌های قانونی فعلی تنظیم و به هیئت‌وزیران ارایه نماید.	سازمان محیط‌زیست (همکاران): معاونت حقوقی رییس جمهور، وزارتخانه‌های دادگستری، صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه
۹	وزارت کشور موظف است به محض وصول جرایم تخلفات رانندگی که در بازه‌های سه ماهه توسط خزانه‌داری کل کشور تشخیص داده می‌شود، مبالغ مربوط به کلانشهرها را با رعایت قوانین و مقررات مربوط (ماده (۲۳) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی) از طریق شهرداری‌ها و برای اجرای احکام این تصویب‌نامه با اولویت استقرار کامل سامانه سیمفا هزینه نماید.	وزارت کشور	از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه

آیین نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی ها (موضوع ماده (۲) قانون هوای پاک)

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۶/۳۱) شماره ابلاغ: ۱۰۰۶۰۲/ت/۵۵۵۰۷۲-۳۰/۱۳۹۷/۷/۳۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۵/۵

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۶/۲۱ به پیشنهاد شماره ۴۳۶۹۳-۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد ماده (۲) قانون هوای پاک-مصوب ۱۳۹۶-آیین نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی ها (موضوع ماده (۲) قانون یاد شده) را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون هوای پاک- مصوب ۱۳۹۶-.

ب- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

پ- شهرهای دارای اولویت: شهرهای واجد شرایط برنامه ریزی ویژه جهت کاهش آلودگی هوا شامل تهران، کرج، مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز، اراک و اهواز.

ماده ۲- وزارت نفت موظف است بر اساس جدول زیر نسبت به تامین و عرضه سوخت خودرو در سراسر کشور اقدام کند:

نوع سوخت	از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه	از ۱۳۹۷/۱۲/۱	از ۱۳۹۸/۷/۱
بنزین یورو ۴	۲۸ میلیون لیتر در روز	۴۰ میلیون لیتر در روز	۷۰ میلیون لیتر در روز
نفت گاز یورو ۴	۲۸ میلیون لیتر در روز	۴۰ میلیون لیتر در روز	۵۵ میلیون لیتر در روز

تبصره ۱- تولید و توزیع (۷۰) میلیون لیتر بنزین یورو (۴) در روز منوط به عدم تجاوز سقف میزان مصرف بنزین کشور از (۸۵) میلیون لیتر در روز می باشد.

تبصره ۲- از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه باید در تمام شهرهای دارای اولویت، سوخت بنزین یورو (۴) و نفت- گاز یورو (۴) در سقف مقرر در جدول مذکور در دسترس باشد.

تبصره ۳- وزارت نفت موظف است از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه، نسبت به توزیع سوخت نفت- گاز یورو (۴) مورد نیاز در جایگاه های سوخت موضوع فهرست پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، اقدام کند.

ماده ۹۳- از ابتدای سال ۱۴۰۰ کل سوخت تولیدی بنزین و نفت- گاز کشور بر اساس استاندارد ملی خواهد بود.

تبصره- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تدوین استاندارد ملی سوخت گاز طبیعی و ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تدوین استاندارد ملی سوخت های بنزین و نفت- گاز و روغن موتور اقدام و مراحل اجباری شدن آن را از ابتدای سال ۱۴۰۰ از طریق شورای عالی استاندارد پیگیری کند.

ماده ۹۴- برنامه زمانی اعمال حداقل حدود مجاز آلاینده های خودروهای تولید داخل و وارداتی (بنزینی، دیزلی، گازسوز) به شرح جدول زیر تعیین می شود:

ردیف	نوع خودرو	از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه	از ۱۳۹۸/۱/۱ ***	۲۹ اسفند ۱۴۰۰ به بعد
۱	خودروهای غیردیزلی (بنزینی، قوای محرکه ترکیبی یا هیبریدی، گازسوز سبک و سنگین و دوگانه سوز)	یورو (۴)	یورو (۵)	استاندارد روز اتحادیه اروپا
۲	خودروهای دیزلی	یورو (۶) یا استاندارد یورو (۴) به همراه نصب پالایش گر (فیلتر) جاذب ذرات معلق (DPF) یا استاندارد یورو (۵) EEV		

*** توضیح سامانه- با توجه به جزء (۱) بند (الف) تصویب نامه شماره ۵۶۲۲۹/ت/۱۵۷۳۸۶-۵۵۶۲۲۹- مورخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۷ هیئت وزیران، برنامه زمانی اعمال حداقل حدود مجاز آلاینده های خودروهای تولید داخل از تاریخ "۱۳۹۸/۱/۱۰" به تاریخ "۱۳۹۹/۱/۱۰" اصلاح شده است.

^{۹۳} به موجب نامه اصلاحی شماره ۵۵۰۷۲/۱۰۷۱۰۲ مورخ ۱۳۹۷/۶/۳۱ هیئت وزیران اصلاح شد. متن قبلی:

ماده ۳- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تدوین استاندارد ملی سوخت گاز طبیعی و ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تدوین استاندارد ملی روغن موتور اقدام و مراحل اجباری شدن آن را از ابتدای سال ۱۴۰۰ از طریق شورای عالی استاندارد پیگیری کند.

^{۹۴} به موجب مصوبه شماره ۵۶۲۲۹/ت/۱۵۷۳۸۶-۵۵۶۲۲۹- مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۷ هیئت وزیران اصلاح شد.

تبصره- شماره گذاری هر سه دستگاه خودرو دیزلی نو با استاندارد آلایندگی یورو (۵) EEV منوط به اسقاط یک یا چند دستگاه خودرو دیزلی با مجموع ظرفیت گواهی اسقاط مشابه است.

ماده ۵- سازمان موظف است ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه فرایند آزمون های تأیید نوع و تطابق تولید را بر روزرسانی کند. تأییدیه آزمون های آلایندگی در صورتی معتبر است که توسط آزمایشگاه ها و مراکز آزمون داخلی و خارجی مورد تأیید سازمان انجام شده باشد. سازمان موظف است فرایند صدور تأییدیه حدود مجاز آلایندگی را به صورت ماشینی (مکانیزه) و از طریق درگاه اینترنتی انجام دهد. ماده ۶- سازمان موظف است به منظور اطمینان از احراز صحت همه بخش های فرایند تأیید حدود مجاز آلایندگی، نسبت به نمونه برداری و انجام آزمون های تطابق تولید اقدام کند. عدم احراز حدود مجاز آلایندگی، منجر به توقف تولید، توقف شماره گذاری و اجرای مجدد ضوابط آلایندگی می شود.

ماده ۷- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تدوین و ابلاغ استاندارد مشخصات و ویژگی های تجهیزات کاهش آلایندگی خودرویی شامل واکنش گر سه راهه، پالایش گر (فیلتر) های جاذب دوده، انتخابی کاهنده اکسیدهای نیتروژن، حذف آمونیاک و اکسیداسیون دیزل و همه افزودنی های این تجهیزات مانند محلول رقیق آمونیاک (محلول ادبلو) و افزودنی های پالایش گر (فیلتر) های دوده اقدام و مراحل اجباری شدن آن را از طریق شورای عالی استاندارد پیگیری کند.

ماده ۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است میزان حقوق ورودی خودروهای پایه گازسوز، برقی و تمام هیبریدی و اجزا و قطعات مربوط را به صورت سالانه با حداقل تعرفه ممکن جهت تصویب به هیئت وزیران ارایه کند.

ماده ۹- وزارت نفت موظف است ضمن برنامه ریزی برای توسعه استفاده از خودروهای گازسوز، قیمت سوخت گاز خودروهای گازسوز را به نحوی به مراجع ذی ربط قیمت گذاری پیشنهاد کند که مزیت نسبی استفاده از سوخت گاز نسبت به سوخت مایع به میزان مؤثری حفظ شود.

ماده ۱۰- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است تمهیدات لازم برای ثبت اطلاعات نوع خودرو، سوخت خودرو، سطح استاندارد آلایندگی در زمان ساخت، تجهیزات خاص پایش (کنترل) آلایندگی نظیر پالایش گر (فیلتر) های دوده و کاهنده اکسیدهای نیتروژن و نصب تجهیزات جدید پایش (کنترل) آلایندگی (رتروفیت) را بر اساس اعلام سازمان به نحوی اعمال کند که اطلاعات مذکور در سامانه یکپارچه معاینه فنی ایران (سیمفا) قابل دسترسی باشد.

ماده ۱۱- شماره گذاری موتورسیکلت بنزینی منوط به اسقاط یک دستگاه موتورسیکلت است. موتورسیکلت های برقی از شرط اسقاط معاف هستند. سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رییس جمهور، پیشنهاد لازم به منظور جلوگیری از امکان تردد مجدد موتورسیکلت های فرسوده مشمول عنوان کالای متروکه و قاچاق بدون صاحب و دارای صاحب متواری را ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه ارایه کند.^{۹۵}

تبصره- پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به اعمال محدودیت های قانونی تردد موتورسیکلت های بنزینی فرسوده از جمله ماده (۸) قانون و ماده (۱۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی- مصوب ۱۳۸۹- اقدام کند.

ماده ۱۲- تولیدکنندگان و واردکنندگان موتورسیکلت از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه موظفند ده درصد (۱۰٪) سبد محصولات هر دوره سه ماهه خود را بر مبنای تعداد تولید، به موتورسیکلت برقی اختصاص دهند و در صورت عدم امکان، به ازای شماره گذاری هر دستگاه موتورسیکلت از میزان ده درصد (۱۰٪) مذکور، سه دستگاه موتورسیکلت فرسوده از رده خارج کنند.

ماده ۱۳- صدور مجوز جدید برای شرکت های حمل و نقل پیک موتوری منوط به برقی بودن کل ناوگان موتورسیکلت مورد استفاده آن ها در شهرهای دارای اولویت است. همچنین تمدید مجوز شرکت های حمل و نقل پیک موتوری موجود از ابتدای سال ۱۳۹۹ مشمول حکم این ماده می شود.

^{۹۵} جمله دوم این حکم به موجب مصوبه شماره ۱۵۷۳۸۶/ت/۵۶۲۳۹ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۷ هیئت وزیران الحاق گردید.

ماده ۱۴- دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری- مصوب ۱۳۸۶- موظفند تا پایان سال ۱۳۹۷ کلیه ناوگان موتورسیکلت ملکی شهری خود را در شهرهای دارای اولویت به موتورسیکلت برقی تبدیل کنند. وسایل نقلیه امدادی موضوع بند (۱۰۰) ماده (۱) آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۰۸۷۳/ت/۲۹۱۶۹هـ- مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ و اصلاحات بعدی آن از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۱۵- حدود مجاز معاینه فنی کلیه وسایل نقلیه به تفکیک نوع خودرو، سوخت و تجهیزات کاهنده آلاینده‌گی توسط سازمان و با اخذ نظر از وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و کشور تعیین می‌شود.

ماده ۱۶^{۹۶}- وزارت نفت از طریق شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران موظف است با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی- مصوب ۱۳۹۸- نسبت به تکمیل طرح کهاب (کاهش، هدایت، انتقال و بازیافت بخارات بنزین) در کلیه مبادی مربوط، اعم از انبارهای نفت، جایگاه‌های عرضه سوخت بنزین و نفتکش‌ها با رعایت بندهای زیر اقدام کند:

۱- کلیه جایگاه‌های بنزین باید نسبت به نصب تجهیزات و بهره‌برداری کامل از طرح کهاب بر اساس زمان‌بندی زیر اقدام کنند:

الف- جایگاه‌های تازه تأسیس در زمان بهره‌برداری از ابتدای مهر ماه سال ۱۳۹۹.

ب- جایگاه‌های داخل محدوده شهری کلانشهرها و مراکز استان‌ها تا پایان سال ۱۴۰۰.

پ- سایر جایگاه‌ها تا پایان سال ۱۴۰۱.

تبصره ۱- جایگاه‌های داخل محدوده شهری (خصوصاً جایگاه‌های مجاور مناطق مسکونی، مراکز آموزشی، مراکز درمانی، اداری، نظامی و مانند آن) و همچنین جایگاه‌های دارای بالاترین میزان فروش روزانه، در اولویت اجرای طرح خواهند بود.

تبصره ۲- در صورت عدم اجرای هر یک از بندهای فوق در زمان‌های مقرر، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران مجاز به عدم پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) حق کسری مجاز (چهل و پنج لیتر در ده هزار لیتر) به جایگاه داران خواهد بود.

۲- بازپرداخت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در اجرای بند (۱) این ماده، از محل حق اجرای طرح کهاب به ازای هر لیتر فروش بنزین، متناسب با میزان سرمایه‌گذاری و بدون احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده با توجه به نکات زیر انجام می‌شود:

الف- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران مجاز است در چهارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار نسبت به تفاهم با بانک‌های عامل جهت پرداخت تسهیلات انجام طرح کهاب اقدام کند.

ب- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران موظف است، منابع لازم برای بازپرداخت را در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی تا سقف چهار سال متناسب با مجموع میزان سرمایه‌گذاری اجرای طرح با لحاظ عدم التفع ناشی از عدم دریافت کارمزد جایگاه داران در دوران تعطیلی بابت نصب تجهیزات که براساس متوسط فروش یک سال قبل جایگاه پرداخت خواهد شد، منظور کند.

تبصره- حق اجرای طرح کهاب از محل فروش هر لیتر فرآورده بنزین براساس توافق سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت نفت به صورت خالص و بدون احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده، تعیین می‌شود.

۳- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران موظف است انبارهای نگهداری و توزیع فرآورده‌های نفتی را به تجهیزات مورد نیاز طرح کهاب از محل بودجه مصوب طرح یاد شده به شرح زیر مجهز کند:

الف- انبارهای تازه تأسیس از ابتدای مهرماه سال ۱۳۹۹.

ب- انبارهای داخل محدوده شهری کلانشهرها تا پایان سال ۱۴۰۰.

پ- انبارهای محدوده شهری با اولویت مراکز استان‌ها تا پایان سال ۱۴۰۱.

۴- تجهیز کلیه نفتکش‌هایی که اقدام به حمل بنزین به جایگاه‌ها می‌کنند، تا پایان سال ۱۳۹۹ به تجهیزات طرح کهاب الزامی است.

^{۹۶} به موجب مصوبه شماره ۵۱۰/ت/۵۷۱۸۴هـ مورخ ۱۳۹۹/۵/۵ هیئت وزیران اصلاح شد.

- ۵- جابه جایی سوخت بنزین در سراسر کشور از ابتدای سال ۱۴۰۰، صرفاً توسط نفتکش‌های مجهز به تجهیزات طرح کهاب انجام می‌شود.
- ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است بر رعایت حدود مواجهه شغلی با ترکیبات آلی فرار برای شاغلان جایگاه‌های بنزین نظارت کند و در صورت بالاتر بودن مفاد پایش از حدود مجاز، وفق ضوابط و مقررات اقدام نماید.
- ۷- وزارت نفت موظف است با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران، پیش‌نویس استانداردهای لازم مرتبط با طرح کهاب را ظرف شش ماه تهیه و برای تصویب به عنوان استاندارد ملی به سازمان ملی استاندارد ایران ارایه کند.
- ۸- وزارت نفت موظف است گزارش پیشرفت طرح کهاب را در مقاطع زمانی شش ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست ارایه کند.
- ۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران موظفند گزارش عملکرد خود را در مقاطع زمانی شش ماهه به سازمان حفاظت محیط‌زیست ارایه کنند.
- ماده ۱۷- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در تهران از ابتدای سال ۱۳۹۸ و در دیگر شهرهای دارای اولویت از ابتدای سال ۱۳۹۹، در صورت نیاز به استفاده از وسایل نقلیه نیمه سنگین و سنگین اعم از خرید موردی یا خرید در قالب قرارداد پیمانکاری ملزم به استفاده از وسایل نقلیه دیزلی با عمر کمتر از پنج سال، دیزلی دارای پالایشگر (فیلتر) دوده استاندارد، گازسوز یا برقی هستند.
- ماده ۱۸- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه نسبت به تدوین استاندارد ملی راهبری و نگهداری ایستگاه‌های پایش آلودگی هوا شامل همه آلاینده‌های معیار، آزمایشگاه مرجع برای صحت سنجی (کالیبراسیون) گازهای مرجع و تجهیزات مربوط اقدام و مراحل اجباری شدن آن را از طریق شورای عالی استاندارد پیگیری کند.
- ماده ۱۹- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است با همکاری سازمان و سازمان هواشناسی کشور ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه نسبت به تهیه فهرست تجهیزات مورد تأیید برای پایش آلودگی هوا و اطلاع‌رسانی آن در درگاه اینترنتی سازمان ملی استاندارد ایران اقدام و فهرست مذکور را به صورت سالانه بروزرسانی کند. تامین هرگونه تجهیزات پایش آلاینده‌ها خارج از فهرست مذکور توسط دستگاه‌هایی که به نحوی از بودجه عمومی یا کمک‌های دولتی استفاده می‌کنند، ممنوع است.
- ماده ۲۰- به منظور هم افزایی در بهره‌برداری از دستگاه‌های سنجش آلودگی هوا، کلیه دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌های دارای دستگاه‌های مذکور موظفند ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه امکان دسترسی برخط اطلاعات و خروجی‌های دستگاه‌های مذکور را به صورت تعاملات الکترونیکی (وب سرویس) و از طریق شبکه ملی پایش آلودگی هوا فراهم کنند. سازمان موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه شبکه ملی پایش موضوع این ماده را در آن سازمان ایجاد کند. کارگروهی با مسئولیت سازمان و عضویت وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور) و کشور و مسئولیت هماهنگی‌های اجرایی لازم به منظور استفاده بهینه از امکانات موجود در کشور در خصوص موضوع این ماده را بر عهده دارد.
- ماده ۲۱- سازمان موظف است اقدامات لازم برای برخط کردن داده‌های آلودگی هوای کل کشور و اطلاع‌رسانی عمومی از جمله از طریق درگاه اینترنتی را ظرف یک سال انجام دهد.
- ماده ۲۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است برآورد سالانه تخمین هزینه‌های مستقیم آلودگی هوا در خصوص بیماری‌ها و مرگ و میرهای منتسب به آلودگی هوا را به تفکیک آلاینده‌های معیار و شهرهای دارای اولویت کشور منتشر کند.
- ماده ۲۳- وزارت نیرو موظف است تا پایان تیرماه سال ۱۳۹۸ کلیه نیروگاه‌هایی که در طول سال ۱۳۹۷ به دلیل مصرف سوخت مازوت بیش از سی روز حدود مجاز انتشار آلاینده‌گی را رعایت نکنند، با تأیید سازمان به نصب تجهیزات کاهش نشر آلاینده‌های هوا مجهز کند.
- ماده ۲۴- سازمان موظف است نسبت به تولید سیاهه انتشار آلاینده‌های هوا در شهرهای دارای اولویت، اقدام و نتیجه را تا پایان شهریورماه سال ۱۳۹۸ به صورت سامانه پویا با قابلیت بروزرسانی ارایه کند.

تبصره- سازمان هواشناسی کشور موظف است الگو (مدل)های پیش‌بینی آلودگی هوا مبتنی بر استفاده از اطلاعات سامانه سیاهه انتشار موضوع این ماده و اطلاعات ایستگاه‌های پایش آلودگی هوا را به نحوی تهیه کند که تا شش ماه پس از دریافت سیاهه انتشار امکان ارایه اطلاعات پیش‌بینی آلودگی هوا از طریق الگو (مدل)های مذکور به مراجع ذی‌ربط و هشدار و آگاهی بخشی عمومی در این خصوص فراهم شود.

ماده ۲۵- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند تا پایان سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ حسب مورد و با همکاری سازمان نسبت به ایجاد و ساماندهی رشته‌ها و گرایش‌های مرتبط با آلودگی هوا با هدف تربیت متخصص مورد نیاز در پایش آلودگی هوا و امور مرتبط اقدام کنند.

ماده ۲۶- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه با همکاری سازمان و سازمان ملی استاندارد ایران دستورالعمل اجرایی بهره‌گیری کامل از خدمات آزمایشگاه‌های تخصصی عضو شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران (شاعا) را برای پایش و ارزیابی کیفیت هوا و منابع انتشار آلودگی هوا به نحوی تدوین کند که نیاز به آزمایشگاه‌های خارج از کشور در این خصوص برطرف شود.

ماده ۲۷- مسئولیت نظارت بر اجرای این آیین‌نامه بر عهده سازمان بوده و سازمان موظف است گزارش نحوه اجرا و عملکرد این آیین‌نامه را در مقاطع زمانی شش ماهه به دفتر هیئت‌دولت ارایه کند.

معاون اول رئیس جمهور- اسحاق جهانگیری

تصویب‌نامه در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات [و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت سوخت]

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۶/۵) شماره ابلاغ: ۴۰۵۸۷/ت/۹۲۳۰۸ ک ۱۳۸۷/۶/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۹/۳/۲۵

وزیران عضو ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۳۹۳۴/ت/۱۳۹۶۱۴-هـ مورخ ۱۳۸۷/۲/۴ تصویب نمودند:

۱- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی) موظف است شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات به تعداد کافی و توزیع جغرافیایی مناسب را فراهم سازد.

تبصره- همه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری-مصوب ۱۳۸۶- برای ارایه خدمات از طریق دفاتر پیشخوان خدمات، باید از دفاتری که دارای مجوز سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی می‌باشند، استفاده نمایند. ایجاد و فعالیت دفاتر با کاربرد مشابه ممنوع می‌باشد.

۲- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است شماره تلفن (۱۰۰) در سراسر کشور را به مرکز تماس ایران اختصاص دهد.

۳- شماره‌گذاری وسایل نقلیه تولید داخل و وارداتی با رعایت شرایط زیر امکان‌پذیر می‌باشد:

الف- نصب برچسب انرژی و درج رتبه انرژی در سند (با حروف فارسی) برای خودروهای بنزینی و موتورسیکلت‌ها از تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱ و برای سایر وسایل نقلیه از تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱.

ب^{۹۷}- برای کاربری تاکسی؛ دوگانه‌سوز بودن از ابتدای سال ۱۳۸۷ و پایه‌گازسوز بودن از تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱ در شهرهای دارای جایگاه عرضه گاز طبیعی (بنا به اعلام وزارت نفت).

ج- مجهز بودن به ترمز ضد قفل از تاریخ ۱۳۸۸/۲/۱ برای کلیه خودروها و وسایل نقلیه باری و مسافری (به جز موتورسیکلت).

تبصره^{۹۸}- تجهیز خودروی وانت نیسان به ترمز ضد قفل از تاریخ ۱۳۹۱/۴/۱ الزامی می‌باشد.

د^{۹۹}- پرداخت عوارض و اسقاط خودروی فرسوده برای خودروهای تک سوخته بنزین سوز یا نفت گازسوز از تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ طبق جدول زیر:

نوع	شرایط شماره‌گذاری	
	مصرف در ۱۰۰ کیلومتر	چرخه ترکیبی
انواع خودروهای سواری* و وانت وارداتی ^{۱۰۰}	تعداد اسقاط خودروی فرسوده	
	پرداخت عوارض برای خودروهای بنزین سوز	
	کمتر از ۵ لیتر	۰
	۵ لیتر و بین ۵ تا ۶ لیتر	۲
	۶ لیتر و بین ۶ تا ۷ لیتر	۴
سواری تولید داخل	۷ لیتر و بین ۷ تا ۸ لیتر	۶
	۸ لیتر و بیشتر	۸
سواری تولید داخل	۸ لیتر و بین ۸ تا ۸/۵ لیتر	۱ اجرا از (۱۳۹۷/۱/۱)
	۸/۵ لیتر و بیشتر	۱

*موضوع بندهای (الف)، (ب) و (پ) ردیف (۵۱) ماده (۱) آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی - مصوب ۱۳۸۴-

^{۹۷} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

^{۹۸} به موجب مصوبه شماره ۲۳۹۶۴۹/ت/۴۰۵۸۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۶ وزیران عضو ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت الحاق شد.

^{۹۹} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۴/ت/۵۴۵۲۲-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران جزء (د) بند ۳ و چهار تبصره ذیل آن اصلاح شدند.

^{۱۰۰} به موجب مصوبه شماره ۷۱۴۶/ت/۴۹۲۰۸-هـ مورخ ۱۳۹۵/۱/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

تبصره ۱- سواری در جدول فوق شامل سواری معمولی، سواری استیشن و سواری کار مطابق با تعاریف ماده (۱) آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۰۸۷۳/ت/۲۹۱۶۹هـ- مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ و اصلاحات بعدی آن (ظرفیت با راننده تا ۱۵ نفر) می‌شود.

تبصره ۲- ده درصد (۱۰٪) ارزش گمرکی موضوع جدول فوق، توسط وارد کنندگان در چارچوب قانون بودجه سالیانه در اجرای قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به منظور توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل بار و مسافر کشور هزینه می‌شود. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است ضمن پیش‌بینی ردیف و ساز و کار مربوط در لایحه بودجه سنواتی این وجوه را به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی نماید. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است رسید بانکی عوارض مذکور را اخذ نماید.

تبصره ۱۰۱۳- خودروهای نظامی و انتظامی، خودروهای امدادی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، خودروهای سازمان اورژانس کشور (حداکثر به تعداد یکصد دستگاه) و آمبولانس از شرط اسقاط خودرو موضوع این بند مستثنی می‌باشند.

تبصره ۱۰۲۴- خودروهای وارداتی به مناطق آزاد مشمول شرایط شماره‌گذاری (تعداد اسقاط خودروی فرسوده) این بند می‌گردند.

۱۰۳۴- وسایل نقلیه در صورت عدم امکان دریافت گواهی معاینه فنی یا سن بالاتر از مقادیر جدول زیر فرسوده محسوب می‌شوند.

وسيله نقلیه	سواری	سواری عمومی	تاکسی (سواری و ون)	باص و اتوبوس	تاکسی درون شهری	اتوبوس درون شهری	کابین و کابینه	تاکسی	موتور سیکل	موتور سیکل	موتور سیکل
سن فرسودگی به سال	۱۰۴۲	۱۵	۱۰	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵

تبصره در صورت تغییر کاربری خودروهای سواری، سن فرسودگی با توجه به جدول فوق معادل سازی خواهد شد.

۱۰۶۵- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ضمن صدور تأییدیه فک پلاک وسیله نقلیه اسقاط شده، ظرف پنج روز کاری، اقدامات پیشگیرانه لازم را برای عدم استفاده از وسایل نقلیه اسقاط شده و قطعات آن‌ها (شاسی، موتور، تجهیزات سوخت رسانی) به عمل آورد.

تبصره- فروش یا واگذاری وسایل نقلیه فرسوده دستگاه‌های اجرایی به اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع می‌باشد.

۶- نیروی انتظامی موظف است از تردد وسایل نقلیه با سن بیش از میزان مندرج در جدول زیر (برحسب سال) پس از تاریخ‌های مذکور در این جدول جلوگیری به عمل آورد:

نوع وسیله نقلیه	تاریخ منع تردد
-----------------	----------------

۱۰۱ به موجب مصوبه شماره ۱۸۰۵۴/ت/۴۹۷۴هـ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۶ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

۱۰۲ به موجب مصوبه شماره ۱۱۸۱۱/ت/۵۵۱۸۳هـ مورخ ۱۳۹۷/۲/۵ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۱۰۳ به موجب مصوبه شماره ۹۵۲۰۰/ت/۵۵۰۷۴هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۱۰۴ به موجب مصوبه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸هـ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

۱۰۵ به موجب مصوبه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت/۴۷۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور در کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت اصلاح شد.

۱۰۶ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران اصلاح شد. متن قبلی:

۵- تسهیلات بانکی و یا کمک‌ک بلاعوض برای از رده خارج شدن وسایل نقلیه فرسوده متناسب با ارزش وسیله نقلیه فرسوده حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۴ اعطا می‌گردد. تسهیلات و یا کمک‌ک بلاعوض به تدریج کاهش خواهد یافت به گونه‌ای که تا پایان زمان مذکور، معادل ارزش قطعات تشکیل دهنده وسیله نقلیه فرسوده خواهد شد.

تبصره ۱- اولویت استفاده از تسهیلات بانکی و یا کمک‌ک بلاعوض با وسایل نقلیه‌ای است که سن آن‌ها بالاتر از مقادیر مندرج در بند (۴) این تصویب‌نامه باشد.

تبصره ۲- کمک‌ک بلاعوض از محل منابع عمومی یا تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی واردات، تأمین می‌گردد.

تبصره ۳- استفاده همزمان از تسهیلات و کمک‌ک بلاعوض چند وسیله نقلیه فرسوده امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۴- قابلیت تردد وسیله نقلیه برای استفاده از تسهیلات بانکی و یا کمک‌ک بلاعوض الزامی می‌باشد.

تبصره ۵- نیروی انتظامی موظف است گواهی اسقاط را حداکثر ظرف پنج روز کاری پس از اسقاط صادر نماید.

تبصره ۶- نیروی انتظامی موظف است اقدامات پیشگیرانه برای عدم استفاده مجدد از وسایل نقلیه اسقاط شده و قطعات آن‌ها (شاسی، اتاق، موتور، تجهیزات سوخت رسانی) را انجام داده و با متخلفین برخورد نماید.

تبصره ۷- هرگونه استفاده و نگهداری از خودروهای فرسوده دولتی، فروش یا واگذاری آن‌ها در تمامی دستگاه‌های دولتی ممنوع می‌باشد و این وسایل نقلیه بدون استفاده از تسهیلات دولتی از رده خارج می‌شوند.

* به موجب مصوبه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت/۴۷۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور در کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت اصلاح شد.

** به موجب مصوبه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸هـ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

	۱۳۸۸/۲/۱	۱۳۸۸/۱۱/۱	۱۳۸۹/۱۱/۱	۱۳۹۰/۱۱/۱
سواری شخصی	۴۰	۳۵	۳۰	۲۵
وانت	۴۰	۳۰	۲۵	۲۰
تاکسی	۱۳	۱۰		
مینی بوس	۳۵	۳۰	۲۵	۱۵
میدی بوس	۳۵	۱۵		
توبوس شهری	۳۵	۲۰	۱۵	۱۰
توبوس برون شهری	۳۵	۲۵	۲۰	۱۵
کامیون و کشنده	۳۵	۳۳	۲۸	
موتور سیکلت	۲۰		۱۵	۱۰

تبصره- خودروهای کلکسیونی مشمول این بند نمی‌باشند. تشخیص خودروهای کلکسیونی به عهده نیروی انتظامی می‌باشد.

۷- در شهرهایی که دارای جایگاه عرضه گاز طبیعی می‌باشند (بنا به اعلام وزارت نفت)، دستگاه‌های دولتی موظف به خرید خودروهای دوگانه‌سوز می‌باشند. خودروهای کمک دار از شمول این بند مستثنی می‌باشد.

۸- وزارت نفت موظف است تدابیری اتخاذ نماید که عرضه سوخت برای وسایل نقلیه طبق جدول زیر صورت پذیرد:

ردیف	موضوع	تاریخ اجرا
۱	عرضه نفت گاز با کارت هوشمند	۱۳۸۷/۶/۱
۲	عرضه سوخت در حداقل ۲۰٪ از جایگاه‌ها با کیفیت استاندارد یورو ۴	۱۳۸۸/۸/۱
۳	عرضه سوخت در حداقل ۸۰٪ از جایگاه‌ها با کیفیت استاندارد یورو ۴	۱۳۹۰/۸/۱

تبصره- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مسئول نظارت بر اجرای ردیف‌های (۲) و (۳) جدول فوق می‌باشد.

۱۰۷۹- وزارت نفت موظف است تعداد نازل‌های فعال عرضه سوخت با توزیع جغرافیایی مناسب را در سال ۱۳۸۷ به تعداد مندرج در جدول زیر افزایش دهد:

شرح	تعداد تا پایان سال ۱۳۸۷
تعداد نازل عرضه گاز طبیعی فشرده (سوختگیری سریع)	حداقل ۵۲۰۰ نازل (معادل با ۱۸۰۰ جایگاه)
تعداد نازل عرضه بنزین	۱۵۰۰۰
تعداد نازل عرضه نفت گاز	۴۵۰۰۰

تبصره ۱- وزارت نفت موظف است برنامه افزایش تعداد نازل‌های عرضه سوخت تا پایان سال ۱۳۹۰ را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

تبصره ۲- احداث، بهره‌برداری و مالکیت حداقل نود درصد (۹۰٪) جایگاه‌های جدید به عهده بخش خصوصی یا تعاونی می‌باشد.

تبصره ۳- وزارت نفت موظف است برنامه واگذاری جایگاه‌های دولتی عرضه سوخت را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

تبصره ۴- وزارت نفت موظف است طرح تامین تسهیلات بانکی برای خرید تجهیزات جایگاه‌های عرضه گاز و پرداخت یارانه بر اساس میزان سوختگیری وسایل نقلیه (در صورت لزوم برای صرفه اقتصادی احداث و بهره‌برداری از جایگاه‌های عرضه گاز) را تا تاریخ ۱۳۸۷/۶/۱۵ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

تبصره ۵- وزارت نفت مجاز است در صورت لزوم نسبت به خرید زمین جایگاه (جدید یا موجود) و واگذاری به بخش خصوصی با تسهیلات بانکی اقدام نماید.

تبصره ۶- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند در صورت رعایت دستورالعمل‌های فنی نسبت به نصب انشعاب برای جایگاه‌های گاز طبیعی فشرده (خانگی، متوسط و بزرگ) حداکثر یک ماه پس از درخواست اقدام نمایند. وزارتخانه‌های راه و ترابری و جهاد کشاورزی و شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌های مرتبط موظفند همکاری لازم را برای نصب انشعاب در مهلت یاد شده به عمل آورند.

تبصره ۷- شهرداری‌ها و کمیسیون‌های ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱- موظفند نسبت به تغییر کاربری و صدور مجوز برای احداث جایگاه‌ها به ویژه در پایانه‌ها و توقفگاه‌های عمومی اقدام نمایند.

تبصره ۸- شهرداری‌ها موظفند جهت جبران هزینه‌های ایجاد و نگهداری جایگاه‌های عرضه گاز نسبت به صدور مجوز کاربری تجاری به میزان بیست درصد (۲۰٪) از مساحت زمین جایگاه تا سقف دویست (۲۰۰) مترمربع و صرفاً با اخذ عوارض مصوب اقدام نمایند. وزارت بازرگانی موظف است تدابیر لازم را برای صدور پروانه کسب به کاربری‌های مذکور در این تبصره اتخاذ نماید.

۱۰- وزارت نفت موظف است کارت سوخت وسایل نقلیه دارای شرایط زیر را ظرف (۲۴) ساعت پس از اعلام مرجع ذیصلاح غیرفعال نماید:

- ۱- وسیله نقلیه سرقت شده بنا به اعلام نیروی انتظامی.
- ۲- وسیله نقلیه اسقاط شده بنا به اعلام نیروی انتظامی.
- ۳- وسیله نقلیه دارای منع تردد طبق بند (۶) این تصویب‌نامه.

۱۱- وزارت کشور مکلف است در راستای افزایش قابلیت اطمینان و سرعت حمل‌ونقل عمومی و ایجاد زمینه برتری آن نسبت به حمل‌ونقل شخصی به نسبت توسعه حمل‌ونقل عمومی، از طریق شهرداری‌ها مقررات محدودکننده تردد خودروهای شخصی را اعمال نماید.

۱۲- کمیسیون‌های ماده (۵) قانون یادشده موظفند در هنگام بررسی و تصویب کاربری‌های جدید و تغییر کاربری‌ها، اثرات ترافیکی آن‌ها را بررسی و تدابیر لازم را اتخاذ نمایند.

۱۳- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است در تهیه و تصویب طرح‌های مرتبط با بافت فرسوده، تدابیر و سیاست‌ها و راهکارهای مصوب طرح‌های جامع حمل‌ونقل ترافیک شهری را لحاظ نماید. توجه به محوریت حمل‌ونقل انبوه و جمعی، تامین توقفگاه و تناسب کاربری حریم ایستگاه‌ها و کریدور حمل‌ونقل ریلی شهری در طرح‌های یاد شده الزامی است.

۱۴- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است شرح خدمات ترافیکی مناسب تهیه شده توسط شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور را در تهیه و تصویب طرح‌های توسعه شهری اعمال نماید.

۱۵- وزارت کشور موظف است تمهیداتی را اتخاذ نماید که در اجرای کلیه طرح‌ها و کاربری‌های شهری، طرح‌ها و تدابیر ترافیکی در اولویت اجرا قرار گیرند.

۱۶- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است انتقال کاربری‌ها بین شهرها را پیگیری نموده و در طرح‌های ناحیه‌ای و منطقه‌ای لحاظ نماید. همچنین در تهیه طرح‌های توسعه شهری مراکز عمده جذب جمعیت را به نحوی جانمایی کند که حجم ترافیک در مناطق پرتراکم شهری کاهش یابد.

۱۷- وزارت کشور موظف است نسبت به تدوین سیاست‌ها و تدابیر حمل‌ونقل حومه‌ای بر مبنای طرح مجموعه شهری و طرح‌های توسعه شهری و همچنین برنامه اسکان جمعیت و نحوه توسعه آینده شهرها اقدام نماید.

۱۸- وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری موظفند برنامه چهار ساله (۱۳۹۰-۱۳۸۷) توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی درون و برون شهری (ریلی و غیر ریلی) را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت ارایه نمایند.

۱۹- وزارت صنایع و معادن موظف است برنامه تبدیل خودروهای بنزین سوز موجود به دوگانه‌سوز را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت ارایه نماید.

۱۰۹۲۰- وزارت نفت موظف است طرح جامع سبد سوخت در بخش حمل و نقل را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

۱۱۰۲۱- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است طرح اصلاح کاربری های موجود (شامل مکانیابی مراکز جدید جذب سفر، جا به جایی کاربری ها، ایجاد مجتمع ها و غیره) در راستای بهبود تقاضای سفر را تا تاریخ ۱۳۸۷/۸/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

۱۱۱۲۲- وزارت کشور موظف است با هماهنگی وزارت نفت و سازمان حفاظت محیط زیست، دستورالعمل اخذ عوارض سالیانه و جریمه از وسایل نقلیه بر مبنای میزان مصرف سوخت و آلاینده با رویکرد برقراری توازن بین منابع و مصارف مالی شهرداری ها را تا تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱ جهت تصویب به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رییس جمهور- پرویز داودی

^{۱۰۹} به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۱۱۰} به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۱۱۱} به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

تصویب نامه شورای اقتصاد در خصوص طرح ایجاد سامانه اجرای سیستم پایش هوشمند تردد ناوگان حمل و نقل جاده‌ای (سپهتن) برای سیصد و شصت و هشت هزار دستگاه ناوگان دیزلی برون شهری
(تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۱۰/۳۰) شماره ابلاغ: ۶۷۱۷۲۲ ۱۳۹۸/۱۱/۲۰

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۳۰ درخواست شماره ۸۹۳-۲۰/۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۱ وزارت نفت در خصوص طرح ایجاد سامانه «اجرای سیستم پایش هوشمند تردد ناوگان حمل و نقل جاده‌ای (سپهتن) برای سیصد و شصت هزار دستگاه ناوگان دیزلی برون شهری (کامیون و اتوبوس)» را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن به شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹-هـ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۷ بررسی و ضمن توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی طرح و همچنین سقف تعهد دولت، زمان بندی اجرا و بازپرداخت اصل و فرع و دیگر هزینه های سرمایه گذاری طرح مذکور را در سقف یکصد و چهل و دو میلیون و یکصد و شصت هزار (۱۴۲/۱۶۰/۰۰۰) دلار، مشروط به رعایت موارد ذیل مورد تصویب قرار داد:

۱- مبنای بازپرداخت به ازای صرفه جویی ناشی از کاهش سهمیه تخصیصی ناوگان حمل و نقل باری (انواع کامیون) و مسافر (اتوبوس) برون شهری و ثبت اطلاعات عبور هر وسیله نقلیه از ایستگاه های پلیس راه برای هر عبور از ایستگاه های مزبور در سامانه سپهتن، مبلغ ۳۷ سنت دلار در سقف مبلغ این مصوبه مطابق با جدول پیوست منوط به تدقیق سوخت اختصاص داده شده به ناوگان توسط کارگروه اشاره شده در بند (۱۶) این مصوبه خواهد بود.

۲- هدف از اجرای طرح مجهز کردن (۳۵۰/۰۰۰) دستگاه خودرو ناوگان باری (انواع کامیون) برون شهری به سامانه پایش هوشمند تردد ناوگان (سامانه سپهتن) می باشد که به منظور کاهش مصرف سوخت ناوگان دیزل برون شهری ناشی از تدقیق سهمیه سوخت ناوگان بر مبنای اطلاعات سفر از جمله پیمایش وسیله و عبور از ایستگاه های پلیس راه کشور اجرایی خواهد گردید. همچنین (۱۸/۰۰۰) دستگاه خودروهای ناوگان مسافری بین شهری (اتوبوس) و کامیون هایی که بعد از ابلاغ مصوبه شماره ۱۳۷۳۱۹/ت/۵۱۵۱۲-هـ به تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۶ هیئت وزیران به سامانه سپهتن مجهز گردیده اند، معادل ۷۵٪ هزینه GPS نصب شده را در قالب این طرح دریافت خواهند نمود. اجرای این طرح منجر به اصلاح تخصیص سوخت نفت گاز خودروها بر اساس پیمایش، ایمن سازی تردد ناوگان برون شهری، جلوگیری از قاچاق سوخت و کاهش انتشار دی اکسید کربن می گردد.

۳- مکانیزم بازپرداخت منابع حاصل از صرفه جویی سوخت به سرمایه گذار عامل صرفه جویی:

۳-۱- تعهدات موضوع این مصوبه متناسب با میزان تحقق اهداف طرح، با اعلام سرمایه گذار عامل صرفه جویی طرح، تایید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و تایید نهایی وزارت نفت در سررسیدها از سوی شرکت ملی نفت ایران (شرکت بهینه سازی مصرف سوخت)، از محل منابع ناشی از صادرات سوخت صرفه جویی شده/کاهش واردات به سرمایه گذار عامل صرفه جویی طرف قرارداد در مقاطع سه ماهه پرداخت خواهد شد.

۳-۲- مبلغ حداکثر ۴۰۰ دلار ناشی از صرفه جویی حاصل از کاهش سهمیه سوخت اختصاص داده شده به هر دستگاه کامیون، در سقف یکصد و چهل میلیون (۱۴۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای ۳۵۰/۰۰۰ دستگاه، در صورت عبور هر وسیله نقلیه از ایستگاه های پلیس راه در طول دوره اجرای طرح و پس از کاهش سهمیه سوخت ماهانه اختصاص داده شده به خودروهای مذکور (هر عبور از ایستگاه پلیس راه معادل ۳۷ سنت دلار) ارسال اطلاعات سفر و مصرف سوخت به مراکز داده، قابل بازپرداخت خواهد بود. مبلغ یکصد و بیست (۱۲۰) دلار هزینه مربوط به دستگاه GPS می باشد که به حداکثر (۱۸/۰۰۰) دستگاه کامیون و اتوبوس ناوگان مسافر بین شهری که با شرایط بند (۲) مجهز به تجهیزات سامانه سپهتن شده اند یا می شوند پرداخت می گردد.

۳-۳- برای خودروهایی که در طرح "جایگزینی ۶۵ هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای ۱۰ تن با عمر بالاتر از ۳۵ سال" (موضوع مصوبه شماره ۱۷۴۲۸۸ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ شورای اقتصاد) و همچنین طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان حمل و نقل درون و برون شهری

دیزلی (موضوع مصوبه شماره ۱۲۸۸۴۵ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰ شورای اقتصاد)، تجهیزات GPS نصب گردیده مبلغ ۱۲۰ دلار پرداخت نخواهد گردید و این خودروها تنها مشمول دریافت مبلغ باقیمانده (دویست و هشتاد (۲۸۰) دلار خواهند بود). کامیون و اتوبوس‌هایی که در حال حاضر ذیل سامانه سپهتن تردد می‌نمایند و تجهیزات مربوطه برای آن‌ها نصب گردیده تنها امکان استفاده از یارانه صرفه‌جویی بخش GPS را مطابق بند (۳-۲) این مصوبه خواهند داشت.

۳-۴- حداکثر سقف بازپرداخت سرمایه‌گذاری برای تجهیز (۳۵۰/۰۰۰) دستگاه ناوگان باری برون شهری (کامیون)، یکصد و چهل میلیون (۱۴۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار و یا معادل ریالی آن به نرخ روز ارز حواله در بازار ثانویه ارز (سامانه نیما) اعلامی از طریق سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) است. حداکثر سقف بازپرداخت هزینه GPS مطابق بند (۳-۲) این مصوبه، دو میلیون و یکصد و شصت هزار (۲/۱۶۰/۰۰۰) دلار و یا معادل ریالی آن به نرخ روز ارز حواله در بازار ثانویه ارز (سامانه نیما) اعلامی از طریق سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) است. سقف مجموع تعهد دولت جهت بازپرداخت، مبلغ یکصد و چهل و دو میلیون و یکصد و شصت هزار (۱۴۲/۱۶۰/۰۰۰) دلار است. انتقال زمان بازپرداخت ما به ازای صرفه‌جویی محقق شده از هر سال به سال‌های بعد در سقف زمانی مصوبه بلامانع می‌باشد.

۳-۵- مدت زمان اجرای طرح سه سال و بازپرداخت سرمایه‌گذاری به ازای صرفه‌جویی محقق شده حداکثر ۴ سال است (بسته به پیمایش و تعداد عبور از ایستگاه‌های پلیس راه و صرفه‌جویی محقق شده در سقف ۴۰۰ دلار یا ۱۲۰ دلار (صرفاً مربوط به دستگاه GPS) می‌باشد). ۴-وزارت نفت مکلف است گزارش عملکرد طرح را در مقاطع شش (۶) ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور و سایر مراجع ذی‌ربط ارسال نماید.

۵-سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای کشور (متقاضی) موظف است با اتخاذ تمهیدات لازم نسبت به انعقاد قرارداد با شرکت‌های سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی اقدام نماید. متن نمونه قراردادهای بین متقاضی با سرمایه‌گذاران عامل صرفه‌جویی مجری طرح برای اجرای این مصوبه، باید به تایید وزارت نفت برسد.

۶-شرکت‌های سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی سازنده و مسئول نصب تجهیزات و انتقال اطلاعات و راه اندازی سامانه، به صورت رقابتی و پس از فراخوان و برگزاری مناقصه/مناقصات در این طرح که توسط سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای برگزار می‌شود، فعال می‌شوند. ۷-مبلغ معادل ماهیانه پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال هزینه شارژ سیم کارت تجهیزات برای حداکثر (۳۵۰/۰۰۰) دستگاه طی پنج (۵) سال بهره‌برداری طرح در محاسبات لحاظ گردیده و پرداخت آن بر عهده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد، لذا از این بابت نباید هزینه‌ای از مالک وسیله نقلیه اخذ گردد.

۸-لیست خودروها جهت بهره‌مندی از تسهیلات این مصوبه از طریق وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای) به وزارت نفت (شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت) اعلام می‌گردد. اولویت مجهز کردن خودروها به سامانه سپهتن، خودروهای زیر سن فرسودگی است و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای مکلف است خودروهایی را معرفی نماید که امکان تردد و فعالیت، به مدت حداقل شش (۶) سال را داشته باشند.

۹-وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای) و وزارت کشور (راهور ناجا) با همکاری وزارت نفت موظفند نسبت به تجهیز کلیه خودروهای مشمول طرح به سامانه سپهتن حداکثر طی مدت ۳ سال اقدام نمایند.

۱۰-وزارت کشور (راهور ناجا) مکلف است:

الف: جهت اجرای کامل طرح (بالاخص تجهیز کامل پاسگاه‌های پلیس راه) به سامانه سپهتن با سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی همکاری نماید.

ب: قبل از ارائه گواهی اسقاط برای خودروهای ناوگان باری برون شهری، از سامانه سپهتن استعلام گرفته و در صورت وجود تجهیزات و وسایل مربوط به سامانه، این تجهیزات را به سرمایه‌گذار جهت نصب بر روی کامیون‌های دیگر عودت دهد. در صورت وقوع این موضوع هزینه‌های مربوط به تجهیزات جابجا شده در صورت استفاده قبلی از یارانه صرفه‌جویی، مجدداً پرداخت نخواهد گردید.

۱۱-سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای مکلف است:

الف: امکان لازم، جهت اتصال سامانه سپهتن یا هر سامانه پایش و نظارت که وزارت نفت (شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت) اعلام می‌نماید، فراهم نموده و زیرساخت‌های لازم را جهت تبادل داده‌ها ایجاد نماید.

ب: به گونه‌ای اقدام نماید که زیرساخت‌های ایجاد شده در طرح سپهتن اتوبوس‌ها و کامیون‌ها در اجرای طرح مذکور نیز مورد بهره‌برداری قرار گیرد. تایید صلاحیت و معرفی سرمایه‌گذار بر عهده سازمان مذکور می‌باشد.

ج: بعد از نصب سامانه سپهتن، صدور صورت وضعیت و بارنامه خودروهای باری مشمول طرح را همچنین هوشمندسازی سامانه تخصیص بار و پرداخت کرایه حمل را ضمن ایجاد، منوط به فعال بودن سامانه مذکور نماید.

د: با همکاری پلیس راه تدابیر لازم، جهت جلوگیری از تردد خودروهای مشمول طرح که اقدام به نصب سامانه سپهتن نکرده اند یا سیستم این سامانه را قطع نموده اند، انجام دهد.

۱۲- جابجایی تجهیزات سامانه سپهتن از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر با مجوز سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و اعلام به وزارت نفت و تایید آن مجاز خواهد بود تا پرداخت‌های موضوع این مصوبه به سرمایه‌گذار و قطع نشود.

۱۳- شرکت‌های سرمایه‌گذار موظفند تا سه (۳) سال نسبت به ضمانت محصول و تا ده (۱۰) سال نسبت به ارائه خدمات پس از فروش اقدام نمایند.

۱۴- نصب ادوات و تجهیزات مربوط به سامانه سپهتن توسط سرمایه‌گذار با رعایت نیازمندی‌های پلیس راه و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای انجام خواهد شد. احراز هویت رانندگان توسط گواهینامه و اثر انگشت انجام می‌شود.

۱۵- برای خودروهای مجهز شده به سامانه سپهتن مشمول این طرح که به هر دلیلی توقف آن‌ها بیش از یک ماه باشد، با اعلام سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و تایید شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران موظف است موقتاً نسبت به قطع شارژ کارت سوخت آن‌ها اقدام نماید. معادل متوسط (۱۱) دلار به ازای توقف هر ماه خودرو توسط صاحب خودرو به سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی جهت شارژ مجدد کارت سوخت خودرو می‌بایست پرداخت شود و رقم مذکور از سقف تعهدات طرح توسط شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کسر خواهد گردید. شارژ مجدد سوخت این خودروها منوط به تایید سرمایه‌گذار و اعلام آن به سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای می‌باشد. در این صورت با درخواست شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت به شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، کارت سوخت این خودروها مجدداً شارژ خواهد گردید.

۱۶- کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت نفت (معاونت برنامه‌ریزی وزارت نفت، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی به عنوان رئیس کارگروه و شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت)، وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای)، وزارت کشور (راهور ناجا) نسبت به بازنگری و اصلاح سهمیه سوخت ناوگان حمل‌ونقل باری (انواع کامیون‌ها) و مسافربری (اتوبوس) برون شهری بر اساس اطلاعات سامانه سپهتن اقدام خواهند نمود. تخصیص سوخت نفت گاز به خودروها تابع مقدار پیمایش (با بار و بدون بار) خواهد بود. شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مکلف است بر اساس اطلاعات دریافتی از سامانه سپهتن و تصمیمات متخذه در کارگروه مذکور، میزان سوخت را به تفکیک هر وسیله در مقاطع زمانی قابل تعریف محاسبه و در کارت سوخت خودروها شارژ نماید. همچنین شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مکلف است سهمیه سوخت خودروهای فاقد تردد را قطع نماید.

۱۷- هزینه فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی، آموزش و هزینه‌های عمومی پایش و صحنه‌گذاری (مدیریت طرح و سامانه پایش و نظارت بر اجرای طرح) از محل منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران تامین می‌گردد و تامین هزینه اختصاصی پایش و صحنه‌گذاری (اندازه‌گیری و صحنه‌گذاری صرفه‌جویی، ارتقاء فناوری و انجام پژوهش‌های مرتبط) هر طرح به عهده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد که تا سقف حداکثر یک (۱) درصد سرمایه‌گذاری در محاسبات این مصوبه لحاظ شده است و شرکت‌های سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌بایست این میزان را پس از انعقاد قرارداد در اختیار شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت قرار دهند.

۱۸- وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای) با همکاری وزارت کشور (راهور ناجا) نسبت به تبلیغ و ترویج نصب سامانه سپهتن در خودروهای باری ناوگان برون شهری و همکاری رانندگان با سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی، اقدام نمایند.

۱۹- در اجرای این مصوبه رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی) و تکالیف زیست محیطی الزامی است.

۲۰- به منظور کاهش خطرپذیری (ریسک)، سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی، هزینه بیمه را با تایید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در قرارداد پیش‌بینی می‌کند که از محل صرفه‌جویی قابل بازپرداخت است.

۲۱- بازپرداخت سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز که به منظور اصلاح الگوی مصرف حامل انرژی به اشخاص حقیقی و حقوقی از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت یا درآمد حاصل از اجرای طرح پرداخت می‌گردد، به عنوان پرداخت بلاعوض دولت بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی حامل‌های انرژی محسوب گردیده و لذا از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده خارج و مآخذ محاسبه مالیات و عوارض ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

۲۲- رعایت مفاد مصوبه شماره ۸۷۶۱۰ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۴ ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در خصوص «نظام‌نامه پیوست فناوری و توسعه توانمندی‌های داخلی در قراردادهای بین‌المللی و طرح‌های مهم ملی» الزامی است.

جدول برآورد سرمایه‌گذاری و بازپرداخت طرح اجرای سیستم پایش هوشمند تردد ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای (سپهتن)

سال	تا سال ۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	جمع
تعداد ناوگان مجهز شده به سامانه جدید (دستگاه)	-	۱۰۰/۰۰۰	۱۴۵/۰۰۰	۱۰۵/۰۰۰	-	-	-	۳۵۰/۰۰۰
تعداد ناوگان مجهز شده به سامانه قدیم (دستگاه) فقط GPS	۱۵/۰۰۰	۱/۰۰۰	۲/۰۰۰	-	-	-	-	۱۸/۰۰۰
سرمایه‌گذاری طرح (میلیون دلار)	۱/۸	۴۲/۰۵	۵۸/۴۷	۳۹/۸۴	-	-	-	۱۴۲/۱۶
بازپرداخت سرمایه‌گذاری (میلیون دلار)	-	۴/۴۵	۲۳/۷۸	۳۹/۲۷	۴۲/۹۰	۲۳/۴۳	۸/۳۳	۱۴۲/۱۶

آیین‌نامه اجرایی طرح جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف (موضوع تبصره بند (ب) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران)
(تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۱۰/۸) شماره ابلاغ: ۱۳۱۵۶۴/ت/۵۵۵۳۴-هـ

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۱۰/۸ به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، نفت و نیرو و به استناد تبصره بند (ب) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۹۵-، آیین‌نامه اجرایی طرح جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف موضوع بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- قانون: قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۹۵-.

۲- محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف: مجموعه‌ای از محصولات صنعتی مصرف‌کننده آب و انرژی که میزان مصرف انرژی یا آب آن‌ها شامل دو رتبه آخر برچسب انرژی یا برچسب آب می‌باشد.

۳- تولیدکنندگان محصولات صنعتی: تولیدکنندگان داخلی تجهیزات انرژی بر (سوختی، برقی) و آب بر و آب پخش.

۴- متقاضی غیردولتی: اشخاص حقیقی و حقوقی که طرح تامین و تولید کالای صنعتی با برچسب آب و انرژی بالاتر از وضع موجود را پیشنهاد و تعهد می‌نمایند.

۵- برچسب انرژی: برچسب مصرف انرژی تجهیزات مصوب سازمان ملی استاندارد ایران.

۶- برچسب انرژی متوسط: برچسب انرژی تجهیزات که معرف حداکثر تا دو رده انرژی کمتر از رده برچسب انرژی برتر است.

۷- برچسب مصرف آب: برچسب مصرف آب تجهیزات آب بر و آب پخش مصوب سازمان ملی استاندارد ایران.

۸- برچسب مصرف آب برتر: برچسب مصرف آب تجهیزات که معرف بالاترین رده آب (کمترین مصرف آب) است.

۹- برچسب مصرف آب متوسط: برچسب آب تجهیزات که معرف حداکثر تا دو رده آب کمتر از رده برچسب آب برتر است.

۱۰- طرح: طرح (پروژه)‌های پیشنهادی اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی برای جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف و یا اصلاح جایگزینی خطوط تولید محصولات پربازده و کم مصرف.

۱۱- کارگروه: کارگروه ذی‌ربط موضوع ماده (۱۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی- مصوب ۱۳۸۹- و ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون مذکور موضوع تصویب شماره ۱۶۵۱۶۳/ت/۴۹۲۰۶- مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۸.

۱۲- دبیرخانه: دبیرخانه‌های مستقر در وزارتخانه‌های نفت و نیرو موضوع ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی.

۱۳- سامانه: سامانه وزارت صنعت، معدن و تجارت که برای انجام امور مربوط به ثبت نام و ارسال مدارک ایجاد می‌شود. سامانه‌های شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت و سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری برق (ساتبا) و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور (برای موضوعات مرتبط با آب) و سازمان ملی استاندارد ایران با این سامانه تبادل اطلاعات خواهند داشت.

تبصره ۱- بررسی موضوعات مرتبط با حوزه آب نیز به کارگروه ذی‌ربط وزارت نیرو واگذار می‌شود.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت به اعضای کارگروه موضوع ماده (۱۱) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی اضافه می‌شود.

ماده ۲- وظایف کارگروه به شرح زیر است:

۱- بررسی و تصویب برنامه جایگزینی محصولات کم بازده و پرمصرف پیشنهادی وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۲- بررسی و تصویب طرح‌های پیشنهادی.

۳- بررسی و تصویب میزان و ساز و کار مشوق‌ها و تسهیلات.

۴- نظارت بر کاهش سالانه بیست درصد (۲۰٪) تولید محصولات پرمصرف و کم بازده.

ماده ۳- منابع مالی مورد نیاز برای اجرای بند (ب) ماده (۴۶) قانون، از محل منابع عمومی منظور در ردیف‌های قوانین بودجه سنواتی، منابع حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و یا بر اساس ساز و کار پیش‌بینی شده در ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور- مصوب ۱۳۹۴- و آیین‌نامه اجرایی آن موضوع تصویب‌نامه شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹-هـ مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۴ پس از تصویب شورای اقتصاد و درج در ردیف قوانین بودجه سنواتی تامین می‌شود. تسهیلات مالی به صورت تسهیلات وجوه اداره شده نزد بانک عامل یا یارانه سود تسهیلات حسب مورد در اختیار شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری برق (ساتبا) و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور (برای موضوعات مرتبط با آب) قرار می‌گیرد تا پس از تصویب کارگروه و مبادله موافقت‌نامه با سازمان برنامه و بودجه کشور با رعایت مقررات مربوط در اختیار متقاضیان قرار گیرد.

ماده ۴- نحوه اعطای تسهیلات و یارانه سود تسهیلات و تسهیلات جبران بخشی از سرمایه‌گذاری از محل ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور- مصوب ۱۳۹۴- (پس از سرمایه‌گذاری و تحقق عملکرد صرفه‌جویی) برای طرح‌های پیشنهادی به شرح زیر است:

۱- متقاضی غیردولتی دریافت تسهیلات، طرح پیشنهادی خود را همراه با گزارش ارزیابی فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی و میزان صرفه‌جویی طرح و مستندات مربوط به آن (از جمله نحوه تامین مالی و جریان نقدی سرمایه‌گذاری) از طریق سامانه به دبیرخانه مربوط ارسال می‌کند.

۲- دبیرخانه مربوط ظرف یک ماه نسبت به بررسی و امکان‌سنجی طرح در کارگروه اقدام و نتیجه را با ذکر دلایل به متقاضی اعلام می‌کند.

۳- کارگروه در خصوص طرح‌های مصوب، به صورت زیر عمل می‌کند:

الف- وجوه اداره شده: در صورت تأیید پیشنهاد و میزان وثیقه لازم برای تضمین استفاده از تسهیلات اعطایی در اجرای طرح پیشنهادی، نوع، میزان، مدت زمان و نحوه پرداخت تسهیلات اعطایی مشخص و پس از تکمیل مدارک مورد نیاز توسط متقاضی، قرارداد با وزارتخانه‌های نفت یا نیرو یا شرکت‌های (سازمان‌های) مجاز از طرف آن‌ها منعقد می‌گردد و سپس متقاضی برای دریافت تسهیلات طبق قوانین و مقررات مربوط به بانک عامل معرفی می‌شود.

ب- یارانه سود تسهیلات: کارگروه پس از تأیید طرح متقاضی و اطمینان از میزان تضمین قابل ارایه متقاضی و تأیید سهم آورده وی، میزان تسهیلات بانکی، نرخ، مدت و نحوه پرداخت یارانه سود تسهیلات را برای آن طرح تعیین و نتیجه را به دبیرخانه منعکس می‌نماید.

پ- بازپرداخت بخشی از سرمایه‌گذاری: مطابق ساز و کار پیش‌بینی شده در ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن موضوع تصویب‌نامه شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹-هـ مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۴ از محل ردیف قوانین بودجه سنواتی پس از ابلاغ تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور عمل می‌شود.

تبصره ۱- چنانچه اهداف مندرج در گزارش اولیه تحقق نیابد، متقاضی مکلف به تأدیه وجوه متناسب با بخش تحقق نیافته بر اساس نرخ سود تسهیلات مصوب شورای پول و اعتبار می‌باشد.

تبصره ۲- میزان تسهیلات در قالب وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات سالانه برای جایگزینی هر یک از محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف موضوع این آیین‌نامه، با توجه به منابع قوانین بودجه سنواتی و یا سایر منابع، توسط کارگروه تعیین خواهد شد.

ماده ۵- مبنای محاسبه ارزش صرفه‌جویی انرژی به استثنای طرح‌های مشمول بازپرداخت بخشی از سرمایه‌گذاری از محل ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور بر مبنای محاسبه قیمت حامل‌های انرژی در طرح‌های صرفه‌جویی انرژی و گواهی‌های انرژی صرفه‌جویی صادر شده موضوع بندهای (۵-۱) و (۷-۱) آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست مصوب شورای عالی انرژی کشور می‌باشد.

تبصره- مبنای محاسبه ارزش صرفه‌جویی آب، مابه تفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی آب می‌باشد.

ماده ۶- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است در سه ماهه اول هر سال، با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران، نسبت به تهیه فهرست گروه محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف اقدام و جهت طرح و تصویب در کارگروه به دبیرخانه مربوط ارسال نماید.

تبصره- گروه محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف اولویت دار شامل محصولاتی می‌شود که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) محصولات تولیدی در آن گروه مصرف انرژی و آب بیشتر از متوسط معیار مصرف انرژی و آب استاندارد کشور داشته باشند.

ماده ۷- به منظور جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف:

۱- به متقاضیان عرضه محصولات تولید داخل که دارای برچسب انرژی و آب برتر بوده و منطبق با گروه محصولات موضوع ماده (۶) این آیین‌نامه می‌باشد، تسهیلات و یارانه سود تسهیلات و تسهیلات جبران بخشی از سرمایه‌گذاری از محل ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور پرداخت خواهد شد.

۲- به متقاضیان سرمایه‌گذاری خط تولید جایگزین محصولاتی که دارای برچسب انرژی و آب برتر بوده و منطبق با گروه محصولات موضوع ماده (۶) این آیین‌نامه می‌باشد، پس از تصویب کارگروه، تسهیلات و یارانه سود تسهیلات و تسهیلات جبران بخشی از سرمایه‌گذاری از محل ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور پرداخت خواهد شد.

ماده ۸- وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنعت، معدن و تجارت موظفند هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد این آیین‌نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور جهت انعکاس به هیئت‌وزیران ارسال نمایند.

معاون اول رئیس جمهور- اسحاق جهانگیری

قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۱۲/۴) (شماره ابلاغ: ۱۷۷۰) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۱۰/۸

فصل اول : کلیات و تعاریف

ماده ۱- کاربرد انواع انرژی‌هایی که در کشور تولید، وارد و مصرف می‌شود، به گونه‌ای که بدون کاستن از سطح تولید ملی و رفاه اجتماعی، از اتلاف انرژی از نقطه تولید تا پایان مصرف جلوگیری نماید و افزایش بازدهی و بهره‌وری، استفاده اقتصادی از انرژی، بهره‌برداری بهتر، کمک به توسعه پایدار و حفاظت از محیط‌زیست را باعث شود، براساس این قانون مدیریت و بهینه‌سازی می‌گردد.

ماده ۲- در این قانون اصطلاحات به کار رفته در معانی مشروح زیر به کار برده می‌شود:

الف- بازیافت انرژی: بهره‌گیری از انرژی‌های اتلافی در سامانه‌های مصرف‌کننده انرژی، به طوری که باعث افزایش بازدهی کلی انرژی گردد.

ب- برچسب مصرف انرژی: صفحه حاوی اطلاعات مربوط به معیارها و مشخصات فنی از قبیل مقدار مصرف و یا بازده انرژی در هر کالای انرژی‌بر و مقایسه آن با معیارهای مصوب است که قابل نصب بر روی کالاها باشد.

پ- تجهیزات مصرف‌کننده انرژی: وسایل، ماشین‌آلات و کالاهای مصرف‌کننده حامل‌های انرژی یا تبدیل‌کننده انرژی که در بخش‌های مختلف اعم از صنعت، کشاورزی، تجاری، خانگی، حمل‌ونقل عمومی و نظایر آن‌ها استفاده می‌شود.

ت- توربین‌های انبساطی: تجهیزاتی است که به جای فشارشکن نصب می‌شود و از انرژی حاصل از تفاوت فشار گاز طبیعی شبکه‌های گازرسانی استفاده و آن را تبدیل به برق می‌کند.

ث- تولید همزمان برق و حرارت: فناوری ویژه‌ای که در آن تلفات حرارتی ناشی از تبدیل سوخت به انرژی مکانیکی یا الکتریکی، بازیافت شده و به مصرف حرارتی مراکز صنعتی، تجاری، مسکونی، کشاورزی و عمومی می‌رسد و در اثر آن بازدهی کل سامانه به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

ج- تولید همزمان پراکنده برق و حرارت: روشی که در آن باتوجه به توسعه مولدهای مقیاس کوچک، همزمان برق و حرارت در محل مصرف تولید می‌شود و بدون نیاز به انتقال، حرارت تولید شده به مصرف می‌رسد.

چ- حامل‌های انرژی: مواد و عناصر طبیعی اعم از فسیلی و غیرفسیلی یا فرآورده‌های آن‌ها مانند نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، زغال سنگ و منابع تجدید شونده انرژی که قابلیت انرژی‌زایی دارند و می‌توان با انجام عملیات خاصی، از انرژی نهفته در آن‌ها به صورت‌های مختلف استفاده نمود.

ح- حمل و نقل ترکیبی: اتصال سامانه‌های مختلف جابه‌جایی مسافر و حمل کالا به نحوی که شیوه حمل‌ونقل به صورت بهینه تغییر یابد.

خ- حمل‌ونقل هوشمند: فناوری‌های پیشرفته الکترونیکی، مخابراتی و اطلاعاتی در وسایل نقلیه و زیرساخت‌های حمل‌ونقل که به کارگیری آن‌ها موجب افزایش ایمنی، بهره‌وری، تسهیل در رفت و آمد و کاهش تراکم ترافیکی می‌گردد.

د- ساختمان سبز: به ساختمانی اطلاق می‌شود که ضوابط خاص مکان‌یابی، طراحی سامانه‌های ساخت، اجرا، نگهداری، بهره‌برداری و بازیافت در آن به منظور آسیب‌رسانی هرچه کمتر به طبیعت و تعامل با محیط پیرامونی رعایت می‌شود.

ذ- ساختمان و واحد صنعتی هدف: ساختمان و واحدی صنعتی که مشمول مقررات مدیریت انرژی است.

ر- سامانه مصرف‌کننده انرژی: مجموعه‌ای از تجهیزات و فرآیندهای تولیدی، خدماتی، صنعتی و مانند آن است که در آن انرژی، مصرف، تبدیل و یا منتقل می‌شود.

ز- سوخت: موادی که قابلیت احتراق دارند؛ مانند نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی، زغال سنگ و زغال چوب. سوخت هسته‌ای مشمول این تعریف نیست.

ژ- شرکت بازرسی فنی انرژی: شرکتی از نوع خدمات مهندسی و تأیید صلاحیت شده که موظف به بررسی و اندازه‌گیری معیار مصرف انرژی در واحدهای صنعتی و تطبیق آن با معیارهای تعیین شده در استانداردهای مربوطه است.

س- شرکت خدمات انرژی: شرکتی از نوع خدماتی و مهندسی است که در کلیه بخش‌های مصرف‌کننده انرژی، پروژه‌های مرتبط با بهبود کارایی انرژی را طراحی، اجرا و تامین مالی می‌کند. این شرکت با تضمین حصول سطح مشخصی از کارایی انرژی، تمام مخاطرات پروژه را بر عهده می‌گیرد و هزینه و سود خود را از محل صرفه‌جویی انرژی تامین می‌کند.

ش- شناسنامه صرفه‌جویی انرژی: فرم گزارشی از میزان و نحوه صرفه‌جویی انرژی واحدها و سامانه‌ها و فرآیندهای یک واحد صنعتی است که موارد و اقلام آن طبق بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها مشخص خواهد شد.

ص- ضوابط برتر مدیریت مصرف انرژی: مجموعه مشخصات فنی مربوط به مصرف انرژی است که در برگیرنده کیفیتی بالاتر نسبت به استاندارد و متضمن مصرف کمتر نسبت به حد تعیین شده برای اعمال تشویق‌های ویژه در معیارها و مشخصات فنی مصرف انرژی بر طبق آیین‌نامه‌های مربوط به ضوابط قانونی استاندارد مصرف انرژی باشد.

ض- فرآیند مصرف‌کننده انرژی: مجموعه عملیاتی است که به تولید یا تبدیل یک کالا و یا ارائه خدمات مشخصی منجر و طی این عملیات، حامل‌های انرژی مصرف گردد.

ط- قیمت غیریارانه‌ای برق: قیمتی که هر ساله توسط هیئت‌وزیران تعیین می‌شود.

ظ- قیمت غیریارانه‌ای فرآورده‌های نفتی: قیمتی معادل بهای عرضه فرآورده‌های نفتی در خلیج فارس است.

ع- قیمت غیریارانه‌ای گاز: قیمتی معادل بهای پایه صادراتی گاز است.

غ- کاربران انرژی: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های دولتی و غیردولتی شامل تولیدکنندگان، فروشندگان، مصرف‌کنندگان انرژی و تجهیزات و فرآیندهای انرژی بر اعم از این که مصرف‌کننده یا تولیدکننده مستقیم حامل‌های انرژی باشند و یا بر آن تأثیر بگذارند.

ف- گرمایش و سرمایش ناحیه‌ای: توزیع انرژی حرارتی و برودتی از یک منبع مرکزی تبدیل انرژی به‌طوری که نیازهای گرمایشی و سرمایشی در یک ناحیه تامین شود.

ق- مدیریت بار: مجموعه مطالعات و فعالیت‌های مهندسی و مدیریتی که منجر به کاهش مصرف انرژی در محدوده زمانی اوج مصرف یا انتقال و توزیع آن به سایر ساعات یا فصول می‌شود و منحنی بار را هموار می‌کند.

ک- مصرف انرژی: کاربرد انرژی برای این که انرژی ثانویه یا محصول و خدمات تولید شود.

گ- مصرف ویژه انرژی: میزانی از انرژی است که به ازاء یک واحد تولید و ارزش اقتصادی آن مصرف می‌شود و این واژه برای کل اقتصاد کشور، یک بخش و یا اجزاء آن به کار می‌رود.

ل- معیارها و مشخصات فنی: استاندارد مصرف، بازده و مصرف ویژه انرژی و سایر ویژگی‌های فنی در کلیه تجهیزات، فرآیندها و سامانه‌های انرژی بر که به نحوی با مصرف انرژی مرتبط است.

م- ممیزی انرژی: مجموعه مطالعات و فعالیت‌های فنی و اقتصادی که منجر به شناخت و ارزیابی نحوه و میزان و محل مصرف حامل‌های انرژی، تلفات انرژی و عوامل مؤثر در آن می‌شود و موجب ارائه شیوه ارتقاء سطح بازدهی مصرف حامل‌های انرژی و روش‌های اعمال مدیریت انرژی در کارخانه‌ها، ماشین‌آلات، تجهیزات، فرآیندهای صنعتی و ساختمان‌ها می‌گردد.

ن- واحد مدیریت انرژی: واحدی در موسسات صنعتی است که مجموعه عملیاتی شامل شناخت میزان و نحوه مصرف حامل‌های انرژی، ثبت اطلاعات مربوط و تعیین و اجرای راهکارهای لازم جهت کاربرد بهینه انرژی را برعهده دارد.

تبصره- قیمت غیریارانه‌ای برق، فرآورده‌های نفتی و گاز تابع افزایش و یا کاهش قیمت‌های موضوع بندهای «ط»، «ظ» و «ع» این ماده است.

فصل دوم: سیاست‌ها و خط‌مشی‌های اساسی

ماده ۳- تعیین، اصلاح و بازنگری خط‌مشی‌های اساسی در مورد هر کدام از حوزه‌های مصرف و تولید انرژی توسط کارگروهی متشکل از وزراء نیرو و نفت و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور انجام می‌شود.

ماده ۴- راهکارهای اجرایی مناسب به منظور حمایت و تشویق برای ارتقاء نظام تحقیق و توسعه درباره فناوری‌های جدید از طریق تامین اعتبارات تحقیقاتی موردنیاز تا مرحله ساخت نمونه و تجاری‌سازی، توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو در قالب بودجه سنواتی تدوین و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

فصل سوم : ساختار و تشکیلات

ماده ۵- سیاست‌گذاری در بخش انرژی کشور از جمله انرژی‌های نو و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع حامل‌های انرژی فقط برعهده شورای عالی انرژی است.

تبصره- ساختار شورای عالی انرژی باید به‌گونه‌ای اصلاح شود که امکان حضور منظم طرف‌های عرضه و تقاضای انرژی در جلسات شورا و سیاست‌گذاری مشترک آن‌ها در بخش انرژی فراهم شود.

ماده ۶- وزارتخانه‌های نیرو، نفت، کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت موظفند کلیه فناوری‌های موردنیاز حوزه تخصصی برای عرضه و مصرف انرژی در بیست سال آینده را در حیطه تخصصی خود شناسایی و تمهید کنند و امکان طراحی و بهبود آن‌ها برای به‌کارگیری توسط سازندگان و تولیدکنندگان داخلی را فراهم نمایند.

ماده ۷- اصلاح سازمان‌ها یا تشکیلات لازم داخلی برای ارتقاء نظام تحقیق و توسعه موضوع ماده (۴) این قانون، در چهارچوب قانون برنامه پنجساله و قانون مدیریت خدمات کشوری به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و نیرو حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۸- وزارت نیرو می‌تواند در چهارچوب قانون برنامه پنجساله و قانون مدیریت خدمات کشوری جهت ارتقاء بهره‌وری و استفاده هر چه بیشتر از منابع تجدیدپذیر، نسبت به تأسیس یک سازمان با شخصیت حقوقی مستقل اقدام نماید. اساسنامه و وظایف این سازمان توسط وزارت نیرو تهیه می‌شود و حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون با تأیید هیئت‌وزیران جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد. وزارت نیرو می‌تواند ردیف‌های بودجه مربوط به امور مذکور را از سازمان‌های زیر مجموعه خود به سازمان جدید انتقال دهد.

ماده ۹- وزارت نفت مکلف است؛ به‌منظور مدیریت تقاضا و اجرای سیاست‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف سوخت در بخش‌های مختلف مصرف، کمک به توسعه کاربرد انواع فناوری‌های نوین تبدیل انرژی در بخش‌های مختلف مصرف، کاهش هزینه‌های درازمدت ناشی از تقاضای انرژی، تدوین معیارها، ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف انرژی، جایگزینی اقتصادی حامل‌های انرژی همراه با توسعه به‌کارگیری ظرفیت‌های محلی انرژی و انرژی‌های تجدیدپذیر پیشنهاد اصلاح اساسنامه و وظایف شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت را تهیه و برای تصویب به هیئت‌وزیران ارائه دهد.

فصل چهارم : معیار و استاندارد مصرف انرژی مشترکین، فرآیندها و تجهیزات انرژی‌بر

ماده ۱۰- وزارتخانه‌های نفت و نیرو در چهارچوب قانون بودجه سالانه و قانون هدفمندکردن یارانه‌ها موظفند با همکاری وزارتخانه‌های مرتبط و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و توجه به شرایط اقلیمی، فرهنگ و عادات مصرفی، تکنولوژی مورد استفاده در بخش‌های صنعت، معدن و کشاورزی الگوی مصرف ماهانه حامل‌های انرژی را برای بخش‌های خانگی، تجاری، عمومی و مصرف ویژه انرژی صنایع (از جمله صنایع نفت و نیرو)، معادن، صنایع معدنی، کشاورزی و پمپاژ آب را تعیین کرده و به تصویب هیئت‌وزیران برسانند. تبصره- یارانه در نظر گرفته شده برای مصارف داخل الگو در چهارچوب قانون هدفمندکردن یارانه‌ها از محل نرخ تبعیضی مشترکین خارج از الگو جبران می‌شود.

ماده ۱۱- معیارها و مشخصات فنی و استاندارد اجباری انرژی تجهیزات و ماشین‌آلات انرژی‌بر و فرآیندهای صنعتی، معدنی و کشاورزی، همچنین استاندارد کیفیت انواع سوخت‌های مصرفی و برق به ترتیبی که تولیدکنندگان و واردکنندگان موارد مذکور ملزم به رعایت آن باشند توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس

^{۱۱۲} به موجب تبصره ۱ ماده ۱ مصوبه شماره ۱۳۱۵۶۴/ت/۵۵۵۳۴هـ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۸ هیئت‌وزیران وزارت صمت به اعضای کارگروه اضافه شد.

جمهور، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه های ذی ربط تدوین می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره- مسئولیت کارگروه موضوع این ماده در زمینه سوخت و احتراق، با وزارت نفت و در زمینه انرژی الکتریکی با وزارت نیرو است.
ماده ۱۲- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است کلیه اقدامات لازم و پیش بینی تمهیدات مورد نیاز برای اجرای استانداردها و معیارهای برچسب مصرف انرژی تجهیزات و وسایل انرژی بر برقی را با همکاری وزارت نیرو در زمینه برق و حرارت و وزارت نفت در زمینه سوخت انجام دهد.

ماده ۱۳- کلیه تولیدکنندگان و واردکنندگان تجهیزات انرژی بر، موظفند بر مبنای معیارها و مشخصات فنی ابلاغ شده از سوی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران نسبت به تهیه و نصب برچسب مصرف انرژی بر روی کالا و بسته بندی آن اقدام نمایند. توزیع و فروش تجهیزات انرژی بر فاقد برچسب مصرف انرژی ممنوع است. موسسه استاندارد و وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به نظارت و برخورد با توزیع کنندگان و فروشندگان متخلف مطابق قانون خواهند بود.

ماده ۱۴- به منظور ترغیب مصرف کنندگان، به استفاده از تجهیزات، مجموعه ها و فرآیندهای با مصرف انرژی و آلودگی زیست محیطی کمتر، برای مصرف کنندگان این موارد از محل منابع مالی ماده (۷۳) این قانون و نیز اعتبارات پیش بینی شده در لوایح بودجه سنواتی، مشوق های مالی در نظر گرفته می شود. آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارتخانه های نفت و نیرو تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۱۵- کلیه دستگاه های اجرایی، نهادها، موسسات، شرکت ها و واحدهای صنعتی دولتی و همچنین نیروهای نظامی و انتظامی موظفند تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز خود را براساس بهترین الگوی مصرف سطوح انرژی بری خریداری نمایند. آیین نامه اجرایی این ماده توسط شورای عالی انرژی ضمن رعایت تبصره ذیل ماده (۵) این قانون با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۲ / ۱۲ / ۱۳۷۵ تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد. کلیه وزارتخانه ها و دستگاه های ذی ربط موظفند نسبت به حسن اجرا این ماده نظارت نمایند.

ماده ۱۶- تخصیص هرگونه اعتبار برای بازسازی و توسعه صنایع منوط به رعایت معیارها و مشخصات فنی و رعایت موازین زیست محیطی و پس از اخذ مجوز لازم از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران است.

ماده ۱۷- به منظور حمایت از شرکت های خدمات انرژی، هیئت وزیران موظف است بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های نفت، نیرو، امور اقتصادی و دارایی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، آیین نامه های لازم را به طریقی که انگیزه کافی برای تشکیل و توسعه این گونه شرکت ها و خدمات مربوط به آن ها در کشور به وجود آید، حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب برساند. منابع مالی برای اجرای این ماده از محل ماده (۷۳) این قانون تامین خواهد شد. همچنین دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۴) قانون خدمات کشوری می توانند برای انعقاد قراردادهای صرفه جویی انرژی از محل صرفه جویی های حاصله، ایجاد تعهد نمایند و از محل منابع اعتباری ماده (۷۳) و صرفه جویی های حاصله اقدام کنند.

فصل پنجم: مصرف کنندگان انرژی در بخش ساختمان و شهرسازی

ماده ۱۸- در اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت راه و شهرسازی موظف است آیین نامه های صرفه جویی مصرف انرژی در ساختمان ها را با جهت گیری به سوی ساختمان سبز و همچنین شهرسازی را منطبق بر الگوی مذکور با همکاری وزارتخانه های نفت، نیرو، کشور و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ظرف یک سال بعد از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند. آیین نامه های اجرایی شامل معیارها و مشخصات فنی مصرف انرژی ساختمان سبز حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به گونه ای که تمامی ضوابط خاص در طراحی و ساخت از دیدگاه مدیریت انرژی و محیط زیست از جمله کاهش آلودگی و نیاز به کمترین حد انرژی های تجدیدناپذیر در آن ها لحاظ شده باشد، در کارگروه موضوع ماده (۱۱) این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره- الگوی مصرف برق و گاز طبیعی به ازاء هر مترمربع ساختمان به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو و راه و شهرسازی به تصویب شورای عالی انرژی می‌رسد. مصارف برق و گاز طبیعی مازاد بر الگوی مصرف مشمول حداکثر صد درصد (۱۰۰٪) افزایش قیمت خواهد شد. وجوه اضافی اخذ شده به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و براساس قانون هدفمندکردن یارانه‌ها و قانون بودجه سالانه و به ترتیب مقرر در ماده (۷۳) این قانون هزینه می‌شود.

ماده ۱۹- صدور گواهی پایان کار توسط شهرداری‌ها و یا سایر مراجع مربوط، منوط به رعایت ضوابط، مقررات و آیین‌نامه‌های موضوع ماده (۱۸) این قانون است.

ماده ۲۰- کلیه موسسات دولتی و عمومی موظفند ظرف پنج سال پس از تصویب این قانون با تعبیه سامانه‌های کنترلی لازم برای مصرف انواع حامل‌های انرژی در ساختمان‌های اداری خود مطابق با آیین‌نامه‌های موضوع ماده (۱۸) این قانون اقدام نمایند.

ماده ۲۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی و عمومی موظفند به انجام ممیزی انرژی به‌منظور اجرا و کنترل سامانه مدیریت انرژی در ساختمان‌های مربوطه و آموزش کارکنان خود اقدام نمایند.

ماده ۲۲- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با همکاری وزارت راه و شهرسازی موظف است نسبت به تهیه و تدوین استانداردهای مصالح ساختمانی با اولویت اقلام مرتبط با انرژی‌بری ساختمان، اقدام نماید و به تصویب کارگروه موضوع ماده (۱۱) این قانون برساند.

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مکلف است نسبت به ابلاغ این استانداردها و نظارت بر حسن اجرای آن اقدام نماید.

ماده ۲۳- شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه و کنترل و نظارت بر اجرای ساختمان و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ماده (۳۴) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۷۴ مسئولیت اجرای این فصل از قانون را برعهده دارند و دستگاه‌های اجرایی و موسسات ذی‌ربط موظف به همکاری در این زمینه خواهند بود. وزارت راه و شهرسازی هر سال گزارش نظارتی از عملکرد دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط را به هیئت‌وزیران و مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد کرد.

فصل ششم: مصرف‌کنندگان انرژی در صنایع

ماده ۲۴- کلیه مصرف‌کنندگان انرژی با مصرف سالانه سوخت بیش از پنج میلیون متر مکعب گاز و یا سوخت مایع معادل آن و تقاضای (دیماند) قدرت الکتریکی بیش از یک مگاوات موظفند با ایجاد واحد مدیریت انرژی از طریق صرفه‌جویی یا استفاده از امکانات بخش خصوصی و یا بدون گسترش تشکیلات دولتی نسبت به انجام ممیزی انرژی و بهینه‌سازی مصرف انرژی و اجرای راهکارهای لازم جهت بهینه‌سازی مصرف انرژی به منظور دستیابی به معیارهای موضوع ماده (۱۱) این قانون اقدام نمایند.

ماده ۲۵- وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلفند پس از دریافت گزارش از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، واحدهای صنعتی مشمول مقررات استاندارد اجباری را که در حد معیارهای تعیین‌شده در استاندارد نیستند مطابق ماده (۲۶) جریمه نمایند. در صورتی که تدوین و ابلاغ استانداردها توسط موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به‌تعمیق افتد، وزارتخانه‌های نفت و نیرو می‌توانند رأساً و یا از طریق مشاوران طرف قرارداد براساس نمونه‌گیری تصادفی یا روش‌های دیگر مندرج در استانداردهای مصوب، بازرسانی را برای نظارت بر نحوه فعالیت‌های واحدهای انرژی و ارائه مشاوره و راهنمایی به واحدهای صنعتی موضوع ماده (۲۴) این قانون اعزام نمایند.

ماده ۲۶- واحدهای صنعتی در صورت عدم رعایت معیارها و مشخصات فنی و استانداردهای مصرف انرژی با تشخیص وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنعت، معدن و تجارت، از سال شروع اصلاح الگوی مصرف براساس شرایط اقلیمی و فنی به‌صورت درصدی از قیمت فروش حامل‌های انرژی جریمه خواهند شد. وجوه اخذ شده به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز شده و در اجرای راهکارهای بهینه‌سازی بخش صنعت موضوع این قانون هزینه خواهد شد. آیین‌نامه مربوطه جهت اخذ جریمه‌ها و نحوه مصرف آن در چهارچوب قانون هدفمندکردن یارانه‌ها و قانون بودجه سالانه به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۷- کلیه صنایع، موسسات و واحدهایی که دسترسی به شبکه برق وزارت نیرو و امکان اجرای سامانه‌های تولید انرژی الکتریکی از قبیل تولید همزمان برق و حرارت، توربین انبساطی و یا واحد مستقل را دارند، چنانچه به تولید برق، مطابق با استانداردهای وزارت نیرو

اقدام نمایند، وزارت نیرو از طریق شرکت‌های برق موظف به خرید برق مازاد تولیدی از آنان بر اساس ضوابط مصوب موضوع ماده (۴۴) این قانون است.

فصل هفتم: مصرف‌کنندگان انرژی در کشاورزی

ماده ۲۸- وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، سازمان محیط‌زیست و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران معیار و استاندارد مصرف انرژی برای هر واحد سطح زیرکشت زراعی و باغی را بر حسب شرایط اقلیمی، استحصال مجاز آب و با توجه به نوع محصول و با استفاده از شیوه‌های پربازده استحصال آب و روش‌های نوین آبیاری تدوین نمایند. مصرف‌کنندگان انرژی در بخش کشاورزی که معیار و استاندارد فوق را رعایت ننمایند، قیمت انواع انرژی را با تشخیص وزارتخانه‌های نفت و نیرو تا دو برابر قیمت حامل‌های انرژی می‌پردازند. مبالغ مازاد بر قیمت آزاد به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و در اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی موضوع مواد این فصل هزینه می‌گردد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده در چهارچوب قانون هدفمندکردن یارانه‌ها و قانون بودجه سالانه به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۹- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت موظفند سالانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از پمپ‌های آب و ماشین‌های کشاورزی خود بخشی فرسوده و پرمصرف را از رده خارج و به همان نسبت به تامین پمپ‌های آب و ماشین‌های جدید با مصرف انرژی استاندارد و بهینه اقدام نمایند. منابع لازم جهت اجرای این ماده در بودجه سالانه پیش‌بینی و تامین می‌شود.

ماده ۳۰- وزارت صنایع و معادن با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی موظف است تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه نسبت به اصلاح ماشین‌آلات و تجهیزات انرژی‌بر کشاورزی تولید داخل با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید مطابق با معیارها و مشخصات فنی مصرف سوخت موضوع ماده (۱۱) این قانون اقدام نماید. وزارت بازرگانی موظف به رعایت استاندارد مذکور برای کلیه تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی وارداتی است.

فصل هشتم: حمل‌ونقل

ماده ۳۱- وزارت راه و شهرسازی موظف است ضمن انجام مطالعات توجیهی اقتصادی و اجتماعی، انتقال کاربری‌های غیرضروری از کلانشهرها به شهرهای کوچکتر را پیگیری و در طرح‌های ناحیه‌ای و منطقه‌ای لحاظ نماید و همچنین در تهیه طرح‌های توسعه شهری، مراکز عمده جذب جمعیت را به نحوی جانمایی کند که حجم ترافیک و مصرف سوخت در مناطق پرتراکم شهری کاهش یابد.

تبصره ۱- تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند در تهیه طرح‌ها و برنامه‌های حوزه مسئولیت خود، ملاحظات ترافیکی و نحوه آمد و شد مراجعین و کارکنان را مدنظر قرار داده و اقدامات لازم را به منظور تسهیل رفت و آمد و کاهش مصرف سوخت صورت دهند.

تبصره ۲- وزارت کشور، شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها موظفند در چهارچوب طرح جامع حمل‌ونقل نسبت به ایجاد مراکز منطقه‌ای خدمات شهری با هدف کاهش سفر، کاهش مصرف سوخت و حفظ محیط‌زیست اقدام نمایند.

ماده ۳۲- وزارت راه و شهرسازی موظف است در تهیه طرح‌های جامع شهری، پیامد ساخت و سازهای مهم شهری بر ترافیک شهری، تامین توقفگاه (پارکینگ) در شهرهای بزرگ و کلانشهرها را لحاظ نماید.

تبصره- وزارت راه و شهرسازی موظف است با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان نسبت به تهیه آیین‌نامه لازم اقدام و از مهندسان ترافیک دارای پروانه اشتغال جهت انجام امور بررسی، طراحی و نظارت استفاده نماید.

ماده ۳۳- شهرداری‌ها موظفند نسبت به ساماندهی معابر و تسهیل عبور و مرور عابران پیاده و دوچرخه‌سواران در شهرهای کشور اقدام نمایند.

ماده ۳۴- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند فقط نسبت به خرید و به‌کارگیری خودروهای واجد معیارها و مشخصات فنی موضوع ماده (۱۱) این قانون، اقدام نمایند.

تبصره ۱- کمیسیون ماده (۲) لایحه قانونی نحوه استفاده از اتومبیل‌های دولتی و فروش اتومبیل‌های زائد مصوب ۱۳۵۸ در هنگام صدور مجوز شماره‌گذاری موظف به اجرای این حکم است.

تبصره ۲- دستگاه‌هایی که نیاز به خودروهای خاص دارند با تشخیص هیئت‌وزیران از شمول این ماده مستثنی می‌شوند.

ماده ۳۵- وزارت کشور موظف است با همکاری دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط با به کارگیری خودروهای عمومی واجد معیارها و مشخصات فنی موضوع ماده (۱۱) این قانون، خودروهای فاقد معیارهای فوق را از رده خارج نماید.

تبصره ۱- خودروهای عمومی فقط در صورت رعایت شرایط فوق، قابل شماره‌گذاری است.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهر شرایط لازم جهت ارائه مجوزهای صنفی برای فعالیت کارگاه‌های ارائه‌دهنده خدمات پس از فروش به خودروهای موضوع این ماده را فراهم نماید.

ماده ۳۶- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است به منظور ارتقاء کارآیی مصرف سوخت، نسبت به همکاری و نظارت جهت توسعه تولید، عرضه و خدمات پس از فروش خودروهای دیزلی سبک با اولویت خودروهای عمومی بار و مسافر، مطابق با استانداردهای روز دنیا و معیارها و مشخصات فنی موضوع ماده (۱۱) این قانون اقدام نماید.

ماده ۳۷- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، کشور و جهادکشاورزی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظفند در مکان‌بایی جایگاه‌های جدید عرضه گاز طبیعی فشرده، با شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نفت همکاری نمایند و در تامین و واگذاری زمین و اعطاء مجوزهای لازم برای احداث جایگاه‌های مذکور به بخش غیردولتی اقدام کنند. کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و دیگر کمیسیون‌های ذی‌ربط مکلفند در صورتی که طرح جامعی موجود باشد، در چهارچوب آن کاربری را تغییر دهند و مجوزهای لازم را صادر نمایند.

ماده ۳۸- سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای موظف است با هماهنگی شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نفت، جهت همکاری در ایجاد جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی در مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی اقدام نماید.

ماده ۳۹- وزارتخانه‌های نیرو، راه و شهرسازی، جهادکشاورزی و نفت موظفند حسب مورد به تامین انشعابات و اتصال به شبکه‌های برق و گاز و صدور مجوز استفاده از حریم راه‌ها و گذر از عرض جاده‌ها، مجوز حفاری برای انجام عملیات گازرسانی و واگذاری زمینی مناسب در قبال أخذ وجه با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نمایند.

ماده ۴۰- وزارت نفت موظف است جهت توسعه، اصلاح و تجهیز پالایشگاه‌های کشور به عرضه انواع سوخت موردنیاز بخش حمل‌ونقل کشور با رعایت استانداردهای زیست‌محیطی همکاری نماید.

ماده ۴۱- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است با همکاری وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی و نفت، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و شهرداری‌ها برای کاهش مصرف سوخت و آلودگی هوا از طریق اجرای استانداردهای زیست‌محیطی اقدام نماید.

ماده ۴۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی موظفند به منظور تسهیل در ارائه خدمات غیرحضورى متقاضیان؛

الف- فرآیندهای کاری خود را اصلاح و مراکز تماس، با کانال‌های تلفنی، پیام کوتاه و پایگاه اینترنتی ایجاد نمایند.

ب- تمامی خدمات خود شامل فرم‌ها، فرآیندها، شرایط، آدرس‌ها، تعرفه‌های خدمات، نحوه دسترسی آن را در پایگاه اینترنتی به طور کامل توصیف، اطلاع‌رسانی، به روزرسانی و تا حداکثر ممکن اجرایی و قابل ارائه نمایند.

ماده ۴۳- وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلفند به منظور کاهش تعداد مراجعات حضوری متقاضیان؛ زیرساخت‌ها، مجوزها و تسهیلات لازم برای فروش الکترونیکی و توزیع کالا و خدمات از طریق اصناف را فراهم نمایند.

فصل نهم: تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان انرژی

ماده ۴۴- وزارت نیرو از طریق شرکت‌های تابعه موظف است خرید برق از تولیدکنندگان آن را در محل تحویل و به اندازه ظرفیت‌های تولید برق تضمین کند و به این منظور از طریق عقد قراردادهای پنجساله یا بیشتر، مطابق شرایط زیر اقدام نماید:

الف- اتصال مولدهای موضوع این ماده به شبکه بدون دریافت هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب، صورت می‌گیرد.

ب- در مواقع خروج اضطراری و یا خروج برای تعمیرات، با تشخیص وزارت نیرو از انشعاب برقرار شده برای تامین برق مشترک تا سطح ظرفیت مولد بدون پرداخت هزینه اشتراک، استفاده می‌گردد.

پ- مشترکینی که اقدام به احداث مولد در محل مصرف می‌نمایند، از اولویت قطع برق در زمان‌های کمبود در شبکه سراسری خارج می‌شوند.

ماده ۴۵- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند واحدهای صنعتی، ساختمانی، کشاورزی و عمومی را که به تولید همزمان برق و حرارت و برودت در محل مصرف اقدام می‌کنند، از امکانات و تسهیلاتی که به‌صورت عمومی اعلام می‌شود بهره‌مند سازند.

ماده ۴۶- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مجری طرح‌های نیروگاهی، پالایشگاهی، پتروشیمی و صنایع پایین دستی نفت و گاز و واحدهای صنعتی که خود اقدام به تولید برق می‌نمایند، موظفند در مطالعه احداث واحدهای جدید، نسبت به بررسی فنی و اقتصادی به کارگیری سامانه‌های بازیافت انرژی از جمله تولید همزمان برق، حرارت و برودت و استفاده از توربین‌های انبساط گاز موازی با شیرهای فشارشکن پشتیبان به‌عنوان ایستگاه تقلیل فشار گاز ورودی به نیروگاه برای تولید برق بدون سوخت اقدام نمایند و در صورت مثبت بودن نتیجه مطالعه امکان‌سنجی و بررسی‌های فنی و اقتصادی موظفند واحدهای یاد شده را از ابتداء به صورت سامانه‌های بازیافت انرژی احداث کنند.

تبصره ۱- در صورت منفی بودن نتایج مستدل مطالعات امکان‌سنجی و بررسی‌های فنی و اقتصادی در طراحی و ساخت واحدهای مزبور باید امکان افزودن تجهیزات بازیافت انرژی و تولید همزمان پیش‌بینی گردد تا در صورت توجیه فنی و اقتصادی لازم در هر زمان از مراحل بهره‌برداری، امکان تبدیل آن به سامانه بازیافت انرژی و تولید همزمان میسر باشد.

تبصره ۲- واحدهای موجود نیروگاهی، پالایشگاهی، پتروشیمی و صنایع پایین دستی نفت و گاز موظفند ظرف سه سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به انجام مطالعه امکان‌سنجی و بررسی‌های فنی و اقتصادی افزودن سامانه بازیافت انرژی تولید همزمان به واحدهای خود اقدام نمایند.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های ذی‌ربط موظفند بر حسن اجرای این ماده نظارت نمایند.

ماده ۴۷- به منظور مدیریت تولید و مصرف برق، گاز و آب در کشور، وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند:

۱- دستورالعمل فنی همسان طراحی، ساخت، تامین، نصب و بهره‌برداری زیرساخت و تجهیزات اندازه‌گیری و کنترل شبکه هوشمند را تعیین، ابلاغ و اجرا نمایند.

۲- برای همه متقاضیان جدید اشتراک، فقط کنتورهای هوشمند مجهز به سیستم قرائت و کنترل هوشمند بار و امکانات فناوری اطلاعاتی روزآمد را نصب نمایند.

۳- حداکثر ظرف مدت پنج سال کنتورهای همه مشترکین موجود با اولویت مشترکین پرمصرف و همچنین شبکه‌های توزیع و انتقال را با کنتورها، زیرساخت و تجهیزات مجهز به سامانه قرائت و کنترل هوشمند بار و فناوری اطلاعاتی روزآمد جایگزین نمایند.

تبصره- سامانه‌های قرائت، کنترل و فناوری اطلاعات برق، گاز و آب به‌صورت هماهنگ و یکپارچه طراحی، اجرا و بهره‌برداری خواهد شد.

ماده ۴۸- وزارت نیرو موظف است نسبت به حمایت از تشکیل شرکت‌های غیردولتی توزیع و فروش حرارت و گسترش آن در کل کشور به منظور خرید حرارت بازیافتی از نیروگاه‌های تولید برق و فروش آن به واحدهای صنعتی و ساختمانی اقدام نماید.

ماده ۴۹- وزارت نفت موظف است ایجاد، توسعه و اصلاح شبکه گازرسانی در هر منطقه را در هماهنگی کامل با توسعه شبکه توزیع حرارت، برنامه‌ریزی نماید.

ماده ۵۰- به منظور همسوسازی رفتار بنگاه‌های تولید برق با منافع ملی، قیمت فروش سوخت به نیروگاه‌های با بازده متوسط سالانه برق و حرارت سی درصد (۳۰٪) و کمتر، با بیست درصد (۲۰٪) افزایش نسبت به قیمت تعیین شده در قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و قیمت فروش سوخت به نیروگاه‌های با بازده متوسط سالانه تولید برق و حرارت هفتاد درصد (۷۰٪) و بیشتر، با بیست درصد (۲۰٪) تخفیف نسبت به قیمت تعیین شده در قانون هدفمند کردن یارانه‌ها تعیین می‌گردد. سایر نیروگاه‌ها رقم متناسبی را که با افزایش بازده نیروگاه کاهش می‌یابد و براساس آیین‌نامه مربوط، به‌عنوان بهای سوخت می‌پردازند. مبالغ اضافی دریافتی پس از کسر مبالغ تخفیف داده شده به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا صرف توسعه بازیافت تلفات نیروگاه‌ها شود.

ماده ۵۱- وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند طرح‌های مرتبط با افزایش بازده انرژی موضوع این فصل از قانون را متناسب با میزان افزایش بازده از حمایت‌های مقرر در این قانون که به صورت عمومی اعلام می‌شود بهره‌مند سازند.

ماده ۵۲- به منظور ارتقاء بهره‌وری، افزایش امنیت تامین انرژی و مشارکت گسترده بخش غیردولتی در عرضه انرژی،

الف- وزارت نفت مکلف است با همکاری وزارت نیرو نسبت به حمایت مؤثر از تحقیقات، سرمایه‌گذاری، ترویج و توسعه واحدهای تولید همزمان برق و حرارت و برودت از طریق بخش غیردولتی اقدام نماید.

ب- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با حمایت از مراکز تحقیقاتی و صنایع مربوطه، برای توسعه دانش فنی بومی و خودتکایی کشور در تامین تجهیزات تولید همزمان برق، حرارت و برودت اقدام نماید.

کلیه ضوابط و آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۳- وزارت نیرو موظف است پس از انجام بررسی‌های کارشناسی و امکان‌سنجی و داشتن توجیه فنی و اقتصادی، حرارت مورد نیاز واحدهای آب‌شیرین‌کن تقطیری را از محل بازیافت تلفات نیروگاه‌های حرارتی تامین نماید. سازمان مدیریت منابع آب و شرکت توانیر کلیه هماهنگی‌های لازم برای مناطق نیازمند به تأسیسات آب‌شیرین‌کن و احداث این واحدها با نیروگاه‌های حرارتی را به صورت یکپارچه به انجام خواهند رساند. وزارت نیرو موظف به گزارش سالانه اجرای این ماده به هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی است.

ماده ۵۴- کلیه واحدهای نیروگاهی، پالایشگاهی و پتروشیمی در چهارچوب بودجه سالانه موظفند نسبت به استقرار واحدهای مدیریت انرژی و انجام ممیزی انرژی اقدام و کلیه اقدامات بدون هزینه، کم هزینه و پرهزینه را به ترتیب اولویت زمان بازگشت سرمایه اجرا کنند. واحدهای فوق‌الذکر موظفند هر سه سال یک بار به تجدید ممیزی انرژی اقدام نمایند.

وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند بر حسن اجرای این ماده نظارت کنند و نتایج حاصله را به هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی گزارش نمایند.

ماده ۵۵- وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلفند سوخت، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی و برق را با استانداردهای تدوین شده موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران عرضه نمایند.

ماده ۵۶- وزارت نفت موظف است در چهارچوب قانون هدفمندکردن یارانه‌ها سوخت لازم جهت تولیدکنندگان انرژی برق اعم از واحدهای صنعتی یا تولیدکنندگان محلی را به قیمتی که برای وزارت نیرو محاسبه می‌کند، تحویل نماید.

ماده ۵۷- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است برای صدور مجوز ایجاد واحدهای صنعتی، تأییدیه رعایت مصرف ویژه انرژی را از وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد دریافت نماید.

ماده ۵۸- وزارت نفت مکلف است اقدامات لازم در جهت بهبود روش‌های انتقال حامل‌های انرژی از جمله حداکثرسازی انتقال فرآورده‌های نفتی از طریق خط لوله و راه‌آهن را با همکاری وزارت راه و شهرسازی به انجام رساند و به صورت سالانه اطلاع‌رسانی نماید.

ماده ۵۹- دولت مکلف است با استفاده از منابع حاصل از صادرات نفت کوره مازاد بر مصرف داخلی، تامین مالی از طریق فاینانس، مشارکت بخش خصوصی و یا از محل منابع عمومی در چهارچوب بودجه‌های سنواتی نسبت به ارتقاء تکنولوژی و تکمیل زنجیره پالایش نفت خام پالایشگاه‌ها به گونه‌ای اقدام کند که سالانه با کاهش تولید حداقل دو درصد (۲٪) نفت کوره، ظرف پانزده سال متوسط تولید نفت کوره پالایشگاه‌ها را به حداکثر ده درصد (۱۰٪) نفت خام تحویلی برساند و فرآورده‌های بنزین، نفت گاز، نفت سفید، گاز مایع، نفت کوره و سایر فرآورده‌ها برابر استاندارد جهانی تولید شود.

تبصره- وزارت نفت مکلف است برنامه اجرایی احکام فوق را حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

ماده ۶۰- دولت مکلف است هر ساله نسبت به کاهش مصرف ویژه انرژی بخش‌های صنعت، کشاورزی، حمل‌ونقل عمومی، تجاری و خانگی اقدام نماید و به صورت سالانه اطلاع‌رسانی کند.

فصل دهم: انرژی‌های تجدیدپذیر و هسته‌ای

ماده ۶۱- وزارت نیرو موظف است به منظور حمایت از گسترش استفاده از منابع تجدیدپذیر انرژی، شامل انرژی‌های بادی، خورشیدی، زمین‌گرمایی، آبی‌کوچک (تا ده مگاوات)، دریایی و زیست‌توده (مشمول بر ضایعات و زائدات کشاورزی، جنگلی، زباله‌ها و فاضلاب شهری، صنعتی، دامی، بیوگاز و بیومس) و با هدف تسهیل و تجمیع این امور، از طریق سازمان ذی‌ربط نسبت به عقد قرارداد بلندمدت خرید تضمینی از تولیدکنندگان غیردولتی برق از منابع تجدیدپذیر اقدام نماید.

تبصره ۱- قیمت و شرایط خرید برق تولیدی از منابع تجدیدپذیر به پیشنهاد وزارت نیرو و تصویب هیئت‌وزیران تعیین می‌شود.

تبصره ۲- شرکت‌های تابعه وزارت نیرو اعم از شرکت‌های برق منطقه‌ای و نیز شرکت‌های توزیع موظفند با هماهنگی شرکت مدیریت شبکه برق ایران نسبت به تحویل و خرید برق از سازمان مربوطه اقدام نمایند.

تبصره ۳- منابع مالی موردنیاز برای خرید تضمینی برق تولیدی از منابع تجدیدپذیر از محل ارزش سوخت صرفه‌جویی شده براساس سوخت‌های وارداتی مایع و قیمت‌های صادراتی گاز و منافع حاصل از عدم تولید آلاینده‌ها و حفاظت از محیط‌زیست به ازاء برق تولیدی این قبیل نیروگاه‌ها تامین و به وزارت نیرو پرداخت می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و نفت به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۶۲- وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند به منظور ترویج کاربرد اقتصادی منابع تجدیدشونده انرژی در سامانه‌های مجزای از شبکه از قبیل آبگرمکن خورشیدی، حمام خورشیدی، تلمبه بادی، توربین بادی، سامانه‌های فتوولتاییک، استحصال گاز از منابع زیست توده و صرفه‌جویی در هزینه‌های تامین و توزیع سوخت‌های فسیلی، حمایت لازم را به صورت عمومی اعلام و از محل بودجه‌های مصوب سالانه خود یا منابع مذکور در ماده (۷۳) این قانون تامین و پرداخت نمایند.

ماده ۶۳- سازمان انرژی اتمی مکلف است به منظور بازیافت انرژی از تلفات حرارتی نیروگاه‌های هسته‌ای به صورت گرمایش، سرمایش یا تولید آب شیرین، قبل از احداث نیروگاه‌های اتمی نسبت به مطالعات امکان‌سنجی به کارگیری تولید همزمان برق و حرارت در نیروگاه‌های مذکور اقدام و در صورت مثبت بودن نتیجه مطالعات، این نیروگاه‌ها را صرفاً به روش فوق‌الذکر احداث و بهره‌برداری نماید. این سازمان موظف به اجرای طرح‌های تحقیقاتی و مطالعاتی به منظور کاهش مصرف انرژی تأسیسات چرخه سوخت، بومی نمودن ساخت نیروگاه هسته‌ای و طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با گداحت هسته‌ای است.

فصل یازدهم: آموزش و آگاه‌سازی

ماده ۶۴- وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری موظفند با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و نفت نسبت به گنجاندن واحدهای درسی مدیریت انرژی در کلیه مقاطع تحصیلی و رشته‌های مرتبط، و به روزرسانی مطالب اقدام نمایند.

ماده ۶۵- وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و آموزش و پرورش موظفند در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی دوره‌های فنی و حرفه‌ای ذی‌ربط، آموزش مؤثر روش‌های بهینه‌سازی کاربرد انرژی را طبق نظر وزارتخانه‌های نفت و نیرو ملحوظ نمایند.

ماده ۶۶- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است نسبت به ایجاد و گسترش گرایش‌های مرتبط با مدیریت انرژی در سطوح کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه‌های کشور و همچنین گنجاندن واحد درسی با عنوان مدیریت انرژی در دوره‌های کاردانی و کارشناسی رشته‌های مهندسی و سایر رشته‌های مرتبط ظرف یک‌سال پس از تصویب این قانون برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

ماده ۶۷- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی و شهرداری‌ها موظفند با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و نفت در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغاتی، اشاعه فرهنگ مصرف منطقی انرژی و اصلاح رفتار و الگوی مصرف را ملحوظ نمایند.

تبصره- پخش آگهی‌های تبلیغاتی در مورد تجهیزات انرژی‌بر از شبکه‌های مختلف سازمان صدا و سیما منوط به رعایت معیارها و مشخصات فنی انرژی‌بری موضوع ماده (۱۱) این قانون است.

ماده ۶۸- وزارت راه و شهرسازی موظف است برای تهیه مواد آموزشی مورد نیاز جهت آموزش کاربردی روش‌های بهینه‌سازی انرژی در ساختمان و تأسیسات مکانیکی و برقی و برگزاری دوره‌های آموزشی برای مهندسان، کاردانان و معماران تجربی شاغل در بخش ساختمان اقدام نموده و در آزمون‌های تعیین صلاحیت آنان، موارد فوق را ملحوظ نماید.

ماده ۶۹- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت نسبت به تدوین و برگزاری دوره‌های آگاهسازی و آموزش کاربردی مدیریت انرژی عمومی و تخصصی برق و حرارت برای مدیران انرژی واحدهای صنعتی و همچنین فارغ‌التحصیلان موضوع مواد (۶۴) و (۶۶) این قانون، در مرکز ملی آموزش مدیریت انرژی در صنعت اقدام و به آموزش گیرندگان گواهینامه اعطاء نماید.

تبصره- کلیه واحدهای صنعتی موضوع ماده (۲۴) این قانون موظفند مدیران انرژی خود را با اولویت فارغ‌التحصیلان موضوع مواد (۶۴) و (۶۶) این قانون از دارندگان گواهینامه موضوع این ماده منصوب نمایند.

ماده ۷۰- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است هر شش ماه یک‌بار اطلاعات بخش انرژی (نفت، گاز، فرآورده‌ها و برق) را از وزارتخانه‌های نفت و نیرو اخذ و از طریق رسانه‌ها به اطلاع عموم مردم برساند.

فصل دوازدهم: سایر مقررات

ماده ۷۱- وزارتخانه‌های نفت و نیرو حسب مورد با پیشنهاد آیین‌نامه و صدور دستورالعمل‌های موردنیاز، بر اجرای دقیق این قانون نظارت و نتایج آن را به هیئت‌وزیران و دستگاه‌های ذی‌ربط گزارش می‌نمایند.

ماده ۷۲- وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های متولی زیربخش‌های تامین و مصرف انرژی موظفند با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، راهکارهای بهبود بهره‌وری موضوع این قانون را ارائه و اجرا نمایند.

ماده ۷۳- به منظور حمایت از اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف و ارتقاء کارایی انرژی در چهارچوب اهداف و مواد این قانون به وزارتخانه‌های نفت و نیرو اجازه داده می‌شود از محل صرفه‌جویی‌های ناشی از اجرای این قانون، بودجه‌های سنواتی و منابع داخلی شرکت‌های دولتی تابعه، تسهیلات مالی لازم را تامین نمایند. مقدار تسهیلات مالی این ماده توسط شورای عالی انرژی تعیین می‌شود.

ماده ۷۴- وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مسئول در این قانون موظفند سالانه گزارشی از میزان اثربخشی سیاست‌ها و اقدامات مربوط به صرفه‌جویی انرژی به تفکیک حامل‌ها و بخش‌های اقتصادی مصرف‌کننده انرژی را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور جهت جمع‌بندی و انعکاس آن به هیئت‌وزیران و مجلس شورای اسلامی، ارسال دارند.

ماده ۷۵- دولت موظف است:

الف- اعتبارات مورد نیاز برای اجرای تکالیف مندرج در این قانون را حسب مورد در قالب بودجه سنواتی دستگاه‌ها، وجوه اداره شده، منابع داخلی شرکت‌های دولتی یا ایجاد تعهد از محل تسهیلات داخلی و خارجی و بازپرداخت آن از محل صرفه‌جویی‌های حاصله در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

ب- آیین‌نامه‌های مورد نیاز که متضمن ضمانت اجرای احکام و تکالیف این قانون است به استثناء مواردی که در مواد این قانون تصریح شده است را حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و پنج ماده و بیست تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهارم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۱ / ۱۲ / ۱۳۸۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رییس مجلس شورای اسلامی- علی لاریجانی

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در خصوص تعیین اعضای کارگروه‌های تخصصی ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها و وظایف تفصیلی آن‌ها

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۱۱/۱۹) شماره ابلاغ: ۱۷۳۴۹۶/ت/۵۰۲۰۴/۱۳۹۲/۱۱/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۶/۲۷

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها که به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۲۰۰۴۴/ت/۴۹۵۸۶-هـ مورخ ۱۳۹۲/۶/۲۶ اتخاذ شده است به شرح زیر برای اجرا ابلاغ می‌شود:

اعضای کارگروه‌های تخصصی ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها و وظایف تفصیلی آن‌ها به شرح زیر در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تعیین می‌شود:

الف- اعضای کارگروه اقتصاد کلان:

۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)

۲- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۳- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴- معاون اجرایی رئیس جمهور

۵- مشاور اقتصادی رئیس جمهور.

ب- اهم وظایف کارگروه اقتصاد کلان:

۱- تدوین سیاست‌های پولی، مالی، بانکی، تجاری برای اجرای موفق قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با نگاه رشد اقتصادی و اشتغال و کاهش نرخ تورم.

۲- رصد شرایط اقتصادی و تحلیل و بررسی تأثیر اجرای مرحله دوم هدفمندی یارانه‌ها بر سطح عمومی قیمت‌ها و نیز تورم ناشی از افزایش هزینه‌های دولت در خنثی کردن یارانه ریالی پرداختی به مردم و اتخاذ تصمیمات لازم و مناسب با آن.

پ^{۱۳}- اعضای کارگروه تنظیم بازار:

۱- معاون اجرایی رئیس جمهور (رئیس)

۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۳- وزیر جهاد کشاورزی

۴- وزیر راه و شهرسازی

۵- وزیر دادگستری

۶- وزیر کشور

۷- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۸- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۹- وزیر اطلاعات

۱۰- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۱- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران)

۱۲- رئیس اتاق اصناف کشور.

۱۳- رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان.

۱۴- رئیس انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان.

۱۵- رئیس سازمان غذا و دارو.

^{۱۳} به موجب مصوبه شماره ۸۰۴۳۵/ت/۵۶۸۸۲-هـ مورخ ۱۳۹۸/۶/۲۷ هیئت وزیران اصلاح گردید

تبصره- در صورت عدم امکان حضور اعضای اصلی کارگروه موضوع این بند، نمایندگان تام‌الاختیار آنان مجازند در جلسات کارگروه شرکت نمایند.^{۱۱۴}

ت- اهم وظایف کارگروه تنظیم بازار:

۱- سیاست‌گذاری و نظارت بر امور تامین و توزیع و مدیریت مطلوب بازار کالاهای اساسی، حساس و ضروری و نهاده‌ها و نظارت بر تامین امکانات و تسهیلات لازم در زمینه اعتبارات و تسهیلات بانکی مورد نیاز و امور گمرکی و مالیاتی مربوط به منظور روان‌سازی تولید، تامین و توزیع آن‌ها و نظارت مستمر بر ذخیره مطمئن و استراتژیک این کالاهای اساسی.

۲- هماهنگی و نظارت بر تعیین تعرفه، قیمت‌گذاری، بازرسی کالاهای خدمات و هماهنگی مراکز تصمیم‌گیری امور مذکور.

۳- تحلیل بررسی آثار مستقیم و غیرمستقیم هدفمند کردن یارانه‌ها بر قیمت سایر کالاهای اساسی و خدمات به ویژه کالاهای اساسی، حساس و ضروری و پایش مستمر آن از طریق سازمان‌های ذی‌ربط و اتخاذ راهکارهای مناسب برای جلوگیری یا برخورد با موانع احتمالی اجرای مطلوب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها

ث- اعضای کارگروه انرژی:

۱- وزیر نفت (رییس)

۲- وزیر نیرو

۳- وزیر راه و شهرسازی

۴- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۵- وزیر کشور

۶- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

۷- رییس ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت.

ج- اهم وظایف کارگروه انرژی:

۱- تدوین برنامه اصلاح مصرف انرژی با هدف کاهش شدت مصرف انرژی در کشور.

۲- پیشنهاد قیمت حامل‌های انرژی و فرآورده‌های نفتی و تهیه برنامه اجرایی تغییرات قیمت حامل‌های انرژی در طول دوره اجرا و نظارت بر اجرای آن.

۳- برآورد دقیق و نهایی درآمد قابل وصول دولت از محل اصلاح قیمت حامل‌های انرژی.

۴- تهیه و تدوین نظام مالی بخش انرژی به منظور تامین به موقع و کامل منابع مورد نیاز اجرای قانون در چارچوب برنامه مصوب.

۵- ارائه گزارش تحلیلی بخش انرژی با لحاظ اجرای هدفمندی یارانه‌ها.

۶- تهیه برنامه اجرایی وضع عوارض آلودگی بر قیمت بنزین شهرهای بالای یک میلیون نفر.

چ- اعضای کارگروه خانوار:

۱- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رییس)

۲- وزیر دادگستری

۳- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

۴- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

۵- رییس سازمان ثبت احوال کشور

۶- رییس سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها

۷- رییس مرکز آمار ایران.

^{۱۱۴} به موجب مصوبه شماره ۸۰۴۳۵/ت/۵۶۸۸۲ هـ مورخ ۱۳۹۸/۶/۲۷ هیئت وزیران الحاق گردید.

ح- اهم وظايف كارگروه خانوار:

- ۱- تهيه برنامه يکپارچه سازي سامانه‌هاي شناسايي اطلاعات خانوار براي مديريت واحد اين سامانه‌ها.
 - ۲- تهيه برنامه اجرايي شناسايي دهک‌هاي اول و آخر درآمدی کشور.
 - ۳- تحليل و بررسي مرز حمايت از اقشار کم درآمد مشمول دريافت يارانه‌ها و نحوه پرداخت يارانه به خانوارهاي بي سرپرست و بدسرپرست.
 - ۴- تهيه برنامه اجرايي چگونگي حمايت از گروه‌هاي شناسايي شده براي پرداخت‌هاي نقدي و غيرنقدي متناسب با سطح درآمد آنان در سقف اعتبارات مصوب مربوط.
 - ۵- تدوين برنامه شناسايي گروه‌هاي کم درآمد فاقد پوشش بيمه درماني.
 - ۶- تهيه برنامه اجرايي چگونگي تحت پوشش قرار دادن افراد کم درآمد فاقد بيمه.
- خ- اعضاي کارگروه سلامت:

- ۱- وزير بهداشت، درمان و آموزش پزشکي (رييس)،
- ۲- وزير تعاون، کار و رفاه اجتماعي
- ۳- وزير دفاع و پشتيباني نيروهاي مسلح
- ۴- معاون برنامه‌ريزي و نظارت راهبردي رييس جمهور.

د- اهم وظايف كارگروه سلامت:

- ۱- تهيه و تدوين بسته سياست‌هاي جبراني جاگزين اجراي قانون هدفمند کردن يارانه‌ها در قالب بهداشت و درمان.
 - ۲- تدوين و ارايه برنامه اجرايي بهبود نظام مالي سلامت در جهت کاهش هدفگذاري شده سهم پرداختي توسط مردم به همراه ضمانت‌هاي اجرايي با فراهم کردن هماهنگي بين دستگاه‌هاي اجرايي کشور.
 - ۳- تدوين برنامه بهبود مديريت زنجيره تدارک دارويي کشور و نيز نظام قيمت‌گذاري کالاها و خدمات پزشکي متناسب با اجراي قانون هدفمند کردن يارانه‌ها.
- ذ- اعضاي کارگروه حمل‌ونقل:

- ۱- وزير راه و شهرسازي (رييس)
- ۲- وزير نفت
- ۳- وزير کشور
- ۴- رييس ستاد مديريت حمل‌ونقل و سوخت
- ۵- فرمانده نيروي انتظامي جمهوري اسلامي ايران
- ۶- معاون عمراني و توسعه روستايي وزارت کشور
- ۷- مديرعامل سازمان بهينه‌سازي مصرف سوخت.

ر- اهم وظايف كارگروه حمل‌ونقل:

- ۱- تهيه و تدوين برنامه اجرايي بهبود و نوسازي ناوگان حمل‌ونقل جاده‌اي و ريلي کشور با زمان‌بندی مشخص.
- ۲- تدوين برنامه تامين مالي مورد نياز براي اجراي بهبود شرايط ناوگان حمل‌ونقل کشور.
- ۳- ارايه برنامه‌هاي مربوط به بهبود شرايط وسايط نقلیه عمومي براي کاهش مصارف انرژي و قيمت تمام شده حمل مسافر و بار.
- ۴- تهيه بسته ويژه حمايت همه جانبه از تقويت حمل‌ونقل عمومي از طريق تامين امکانات و تسهيلات مورد نياز براي کاهش ميزان آلودگي ناشي از حمل‌ونقل‌هاي انفرادي و فعاليت‌هاي مرتبط با آن.

ز- اعضای کارگروه محیط‌زیست:

۱- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست (رئیس)

۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۳- وزیر نفت

۴- وزیر راه و شهرسازی

۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۶- وزیر کشور

۷- وزیر جهاد کشاورزی

۸- وزیر نیرو

۹- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۱۰- معاون علمی و فناوری رئیس جمهور

۱۱- شهردار تهران

۱۲- رئیس ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت.

ژ- اهم وظایف کارگروه محیط‌زیست:

۱- تهیه برنامه جامع، ملی و درازمدت مدیریت سبز و ارتقای سطح تکنولوژی تولید در صنایع، ساختمان سازی و خدمات به منظور کاهش

میزان انرژی مصرفی، میزان تولید پسماند تصفیه و بازیافت آب و سایر عوامل و عوارض آلودگی محیط‌زیستی در کلانشهرها.

۲- تدوین برنامه حمایت از توسعه تکنولوژی‌های سازگار با محیط‌زیست و حمایت از محصولات صنعتی تولیدی با استانداردهای

زیست‌محیطی بالا برای کاهش آلودگی هوا و گازهای گلخانه‌ای و سایر آلودگی‌های محیط‌زیست.

۳- تدوین برنامه اجرایی نحوه هزینه کردن منابع حاصل از وضع عوارض آلودگی در کلانشهرها در جهت کاهش آلودگی هوا از طریق توسعه

و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی و توسعه قطارهای شهری (مترو) و حذف خودروهای فرسوده، جلب مشارکت مردم و کنترل و پایش.

۴- تدوین برنامه برای حمایت از فناوری‌های اصلاح و بهبود الگوی مصرف و کاهش آلودگی آب.

س- اعضای کارگروه صنعت و معدن:

۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس)

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۳- وزیر جهاد کشاورزی

۴- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۵- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۶- معاون علمی و فناوری رئیس جمهور

۷- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۸- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران)

۹- مدیرعامل سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت

۱۰- رئیس ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت.

ش- اهم وظایف کارگروه صنعت و معدن:

۱- تهیه برنامه اجرایی سیاست‌های صرفه‌جویی انرژی در صنعت و معدن و شیوه تامین منابع مالی از سیستم بانکی و بازار سرمایه.

۲- برآورد میزان سرمایه در گردش اضافی مورد نیاز بخش صنعت و معدن در نتیجه افزایش قیمت حامل‌های انرژی و برنامه‌ریزی تامین

آن از طریق تسهیلات بانکی.

۳- پایش تولید در شرایط هدفمندی یارانه‌ها و ارایه گزارش‌های تحلیلی شرایط آتی.

۴- بررسی آثار اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بر کالاهای صنعتی و معدنی و اقلام غیرکشاورزی و ارایه راهکار مناسب برای جلوگیری از افزایش قیمت‌ها و اجرای طرح‌های نظارتی و کنترلی لازم در جهت ایجاد آرامش در بازار متناسب با تصمیمات ستاد.

ص- اعضای کارگروه امنیت و امور انتظامی:

۱- وزیر کشور (رییس)

۲- وزیر اطلاعات

۳- وزیر دادگستری

۴- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

۵- دبیر شورای عالی امنیت ملی یا معاون وی

۶- فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

۷- رییس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۸- دادستان کل کشور

۹- فرمانده نیروی مقاومت بسیج.

ض- اهم وظایف کارگروه امنیت و امور انتظامی:

۱- تدوین برنامه‌های مرتبط با امور امنیتی، انتظامی و اجتماعی مرتبط با شرایط اجتماعی اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.

۲- پایش همه جانبه فضای اطلاعاتی، امنیتی و انتظامی متناسب با زمان‌بندی اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.

۳- ارایه گزارش‌های تحلیلی از محیط و جامعه با توجه به آثار اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.

۴- آمادگی کامل برای پوشش دادن امنیت مراکز مهم تولیدی، توزیعی مایحتاج عمومی مردم.

ط- اعضای کارگروه تدوین محتوا و فراخوان انصراف داوطلبانه:

۱- مشاور اقتصادی رییس جمهور (رییس)

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۳- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

۴- معاون امور مجلس رییس جمهور

۵- رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۶- رییس کارگروه اطلاع‌رسانی، ارتباطات و تبلیغات.

ظ- اهم وظایف کارگروه تدوین محتوا و فراخوان انصراف داوطلبانه:

۱- تدوین محتوای فعالیت‌های تبلیغی و اطلاع‌رسانی دولت و اظهارنظر درباره بسته‌های تبلیغی تهیه شده در کارگروه اطلاع‌رسانی، ارتباطات و تبلیغات.

۲- تهیه و اجرای برنامه‌های متنوع ترویجی و تشویقی در جهت حمایت از گروه‌های مردم‌نهاد مدافع انصراف داوطلبانه و ایجاد اجماع نخبگان در جهت اجرای این طرح.

ع- اعضای کارگروه اطلاع‌رسانی، ارتباطات و تبلیغات:

۱- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس)

۲- وزیر کشور

۳- وزیر اطلاعات

۴- وزیر نفت

۵- وزیر نیرو

۶- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۷- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۸- دبیر شورای اطلاع‌رسانی دولت

۹- مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران

۱۰- مشاور رسانه‌ای رئیس جمهور.

غ- اهم وظایف کارگروه اطلاع‌رسانی، ارتباطات و تبلیغات:

۱- تهیه و تدوین بسته‌های مربوط به نحوه اطلاع‌رسانی شامل تحلیل‌ها، روش‌های ارتباطی با رسانه‌های جمعی و نحوه اطلاع‌رسانی به مردم.

۲- تدوین برنامه چگونگی هماهنگی مراکز مرتبط با اطلاع‌رسانی، رسانه‌های جمعی و ترتیب جلسات توجیهی نحوه اجرای قانون.

۳- انتشار اطلاعیه‌ها، بیانیه‌ها، تشکیل مصاحبه‌های مطبوعاتی مستمر به منظور تنویر افکار عمومی.

۴- برنامه تشکیل میزگردهای تخصصی در صدا و سیما به منظور تبیین اجرای مرحله دوم قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.

۵- مدیریت رفتار رسانه‌های جمعی به منظور آرام بخشی به جامعه و جلوگیری از هرگونه تحریک انتظارات تورمی.

۶- تدوین برنامه ترغیب مسئولان مراکز فرهنگی، تربیون‌های مذهبی برای تنویر افکار عمومی.

۷- تهیه بسته‌های تبلیغی و آموزشی لازم برای تنویر افکار عمومی با استفاده از ابزارهای مناسب.

۸- مدیریت فضای مجازی در جهت اجرای مناسب مرحله دوم قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.

ف- اعضای کارگروه مشاوران:

۱- وزیر جهاد کشاورزی (رئیس)

۲- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۳- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۴- وزیر نیرو

۵- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست.

ق- اهم وظایف کارگروه مشاوران:

۱- تامین و توزیع و مدیریت مطلوب بازار نهاده‌ها، پیش‌بینی و هماهنگی تامین امکانات و تسهیلات لازم در زمینه‌های بانکی، گمرکی و مالیاتی برای روان‌سازی تامین این نهاده‌ها و نظارت بر ذخایر این کالاها.

۲- تحلیل و بررسی آثار مستقیم و غیرمستقیم هدفمند کردن یارانه‌ها بر قیمت محصولات کشاورزی خصوصاً کالاهای اساسی و حساس و ضروری و ارایه راهکارهایی برای ایجاد آرامش و ثبات در بازار این محصولات.

۳- هماهنگی در تعیین قیمت تضمینی محصولات کشاورزی متأثر از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و نیز برنامه اجرایی ذخیره مطمئن محصولات مذکور.

ک- وزراء و رؤسای کارگروه‌های تخصصی حسب مورد به دعوت سایر کارگروه‌ها و یا به تقاضای خود می‌توانند در جلسات شرکت کنند.

گ- تصمیمات کارگروه‌های یاد شده در امور مربوط به صلاحیت‌های هیئت‌وزیران پس از طرح در ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۲۰۰۴۴/ت/۴۹۵۸۶-ه مورخ ۲۶/۶/۱۳۹۲ ابلاغ می‌شود.

معاون اول رئیس جمهور- اسحاق جهانگیری

مصوبه شورای اقتصاد در خصوص عدم تصویب طرح جایگزینی صد هزار دستگاه خودروی فرسوده ناوگان کرایه برون شهری
با خودروی سواری دیزلی بنا به ملاحظات اقتصادی و زیست محیطی
(تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۶/۱۱) شماره ابلاغ: ۳۵۰۲۵۱ ۱۳۹۸/۶/۳۱

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۱ درخواست شماره ۵۸۴-۲۰/۲ مورخ ۱۳۹۷/۸/۲۶ وزارت نفت در خصوص طرح جایگزینی صد هزار دستگاه خودروی فرسوده ناوگان کرایه برون شهری با خودروی سواری دیزلی را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مورد بررسی و با توجه به استعلام از سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص ابعاد زیست محیطی توسعه خودروهای دیزلی و اعلام مخالفت صریح سازمان مذکور با ورود هرگونه وسیله نقلیه دیزلی بالاخص در دسته سواری در مجموعه ناوگان خودرویی کشور و نظر به این که طرح مذکور بنا به ملاحظات اقتصادی و زیست محیطی دارای توجیه نبوده و با راهبردهای انرژی کشور در شرایط فعلی سازگار نمی باشد، مورد تصویب قرار نداد.

محمدباقر نوبخت

مصوبه شورای اقتصاد در مورد طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۱۲/۲۷) شماره ابلاغ: ۱۲۸۸۴۵ ۱۳۹۷/۳/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۸/۳/۱۳

اعضای شورای اقتصاد عضو هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۷ درخواست شماره ۶۰/۲۸۷۵۸۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۳ وزارت صنعت، معدن و تجارت را در خصوص طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور-۱۳۹۴ و آیین نامه اجرایی آن به شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹- مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۷ مورد بررسی و توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی طرح، همچنین سقف تعهد دولت، زمان بندی اجرا و بازپرداخت اصل و فرع و دیگر هزینه های سرمایه گذاری طرح را در سقف ده میلیارد و شصت و شش میلیون (۱۰/۶۶۶/۰۰۰/۰۰۰) دلار به شرح جدول ذیل و رعایت موارد زیر مورد تصویب قرار داد:

۱- منابع حاصل از صرفه جویی سوخت به سرمایه گذاران عامل صرفه جویی ناوگان فرسوده در صورت برابر یا بیشتر بودن تعداد و مجموع ظرفیت کامیونت ها، کامیون ها و کشنده های اسقاط شده با تعداد و مجموع ظرفیت خودروهای جایگزین شده جدید (برای هر قرارداد منعقد) مشروط به آن که خودروهای فرسوده فوق با تأیید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، حداقل یک سال قبل از نوسازی در شبکه حمل و نقل عمومی فعال بوده باشند بر اساس جدول ذیل مصوبه قابل پرداخت می باشد.

۲- منابع حاصل از صرفه جویی سوخت به سرمایه گذاران عامل صرفه جویی ناوگان فرسوده اتوبوس و مینی بوس با تأیید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای/شهرداری های ذی ربط بر اساس جدول ذیل مصوبه قابل پرداخت خواهد بود.

۱۱۵۳- ارزش صرفه جویی حاصل به ازاء هر کیلومتر پیمایش که از طریق سامانه های مربوطه (نصب GPS) اندازه گیری و اعلام می شود بر اساس جدول ذیل و با لحاظ کردن کل پیمایش برای ناوگان جدید نوسازی شده توسط بخش غیردولتی که در سیستم حمل و نقل جاده ای درون شهری و برون شهری مشغول به کار می شوند به شرح ذیل محاسبه و بازپرداخت خواهد گردید:

۱- ۱- اتوبوس های درون شهری پایه گازسوز (ردیف ۱ جدول ذیل) حداکثر دوازده (۱۲) سال، منوط به تحقق پیمایش و مصرف سوخت مطابق با یارانه صرفه جویی محاسبه شده.

۲- ۱- اتوبوس های درون شهری دیزلی (ترکیبی از ردیف ۱ و ۲ جدول ذیل) حداکثر ده (۱۰) سال

۳- ۱- سایر خودروهای حمل و نقل درون و برون شهری (ردیف های ۲ الی ۷ جدول ذیل) حداکثر هفت (۷) سال

۴- مکانیزم پرداخت منابع حاصل از صرفه جویی سوخت:

- پس از تحویل کامیون/خودرو به خریدار، شرکت ملی نفت ایران مکلف است در مقاطع شش ماهه پس از آن، بسته به نوع خودرو، در سررسیدهای بازپرداخت، مبالغ ذکر شده در جدول پیوست را (معادل صرفه جویی سوخت حاصله) تا سقف کل مبلغ جدول مذکور، پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور، از محل سرجمع درآمد حاصل از صادرات مجموع فراورده های نفتی (نفت گاز) یا کاهش واردات فراورده های نفتی، از طریق بانک مرکزی به حساب اعلامی از سوی خزانه داری کل کشور واریز کرده و به حساب بدهکار دولت منظور نماید و بر این اساس با خزانه داری کل کشور تسویه حساب کند.

۵- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای/شهرداری ها مکلفند ترتیبی اتخاذ نمایند که معاینه فنی ادواری خودروهای جایگزین مطابق قوانین و مقررات انجام و گزارش مربوطه را به وزارتخانه های نفت، راه و شهرسازی و کشور اعلام نمایند.

تبصره ۱۱۶: در خصوص اتوبوس های شهری پایه گازسوز جهت تحقق صرفه جویی و عدم آلاینده گی بیش از حد مجاز و اطمینان از عدم افت عملکردی خودرو به لحاظ افزایش مصرف سوخت، می بایست معاینه فنی ادواری هر شش (۶) ماه یکبار انجام و بازپرداخت سرمایه گذاری از محل صرفه جویی منوط به اخذ معاینه فنی معتبر باشد.

^{۱۱۵} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۱۶} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد الحاق شد.

۱۱۷۶- آخرین سال پرداخت منابع ماده (۱۲) در این مصوبه (برای ردیف‌های ۲ و ۷ جدول ذیل) سال ۱۴۰۶ و آخرین سال بازپرداخت منابع ماده (۱۲) در خصوص اتوبوس‌های پایه گازسوز (ردیف ۱ جدول ذیل) سال ۱۴۰۹ خواهد بود. میزان تجمعی این منابع طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۹ و سقف تعهدات دولت حداکثر ده میلیارد و ششصد و شصت و شش میلیون (۱۰/۶۶۶/۰۰۰/۰۰۰) دلار و یا معادل ریالی آن به نرخ رسمی سامانه نیما خواهد بود.

۱۱۸۷- ناوگان جدید می‌بایست دارای فناوری روز بوده و به تایید وزارت نفت برسد، همچنین در خصوص اتوبوس‌های پایه گازسوز درون شهری، تمامی محصولات می‌بایست با استاندارد آلایندگی حداقل یورو (۵)، مجهز به توربوشارژر و اینترکولر و سیستم تهویه مطبوع بوده و گنجایش مخزن CNG بنحوی باشد که پیمایش با هر بار سوخت‌گیری به میزان حداقل ۴۰۰ کیلومتر امکان‌پذیر باشد. مخازن CNG مورد استفاده می‌بایست منطبق با استانداردهای روز بین‌المللی باشد.

۸- شرکت‌های تامین کننده ناوگان، موظفند بر اساس قانون حمایت از مصرف‌کنندگان خودرو، نسبت به ارائه خدمات پس از فروش و تامین قطعات اقدام نمایند.

۱۱۹۹- انتقال بازپرداخت هر سال به سال بعد به دلایل عملیاتی بلامانع است، مشروط به آنکه از سال ۱۴۰۶ (برای ردیف‌های ۲ الی ۷ جدول ذیل)، و از سال ۱۴۰۹ (برای ردیف ۱ جدول ذیل) فراتر نرود.

۱۰- وزارت نفت و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده ای/و شهرداری‌ها موظفند گزارش عملکرد طرح را در مقاطع زمانی سه ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نمایند.

۱۱- محاسبات میزان صرفه‌جویی در این مصوبه بر اساس قیمت نفت خام هر بشکه ۶۰ دلار صورت گرفته است.

۱۲- در اجرای این مصوبه رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی الزامی است.

۱۳- هزینه‌های عمومی پایش و صحه‌گذاری (مدیریت طرح و سامانه) به میزان حداکثر نیم درصد سرمایه‌گذاری تامین می‌گردد و تامین هزینه اختصاصی پایش و صحه‌گذاری (ارتقای فناوری و پژوهش، اندازه‌گیری و صحه‌گذاری صرفه‌جویی) هر طرح به عهده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد که در سرمایه‌گذاری محاسبه خواهد شد.

۱۴- بازپرداخت سرمایه‌گذاری انجام شده توسط دولت تضمین می‌گردد.

۱۵- تعداد و نوع ناوگان حمل‌ونقل عمومی، میزان برآورد صرفه‌جویی و حداکثر یارانه قابل اختصاص مطابق جدول ذیل مصوبه می‌باشد.

۱۶- سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی موظف است در قبال شماره‌گذاری هر دستگاه خودرو جدید حداقل یک دستگاه خودروی فرسوده را مطابق مواد (۱) و (۲) از رده خارج نماید.

۱۷- بازپرداخت سرمایه‌گذاری در طرح که به منظور اصلاح الگوی مصرف حامل‌های انرژی به اشخاص حقیقی و حقوقی صرفاً از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت پرداخت می‌گردد، به عنوان پرداخت بلاعوض دولت بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی حامل‌های انرژی محسوب گردیده و لذا از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده خارج و مأخذ محاسبه مالیات و عوارض ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

۱۸- رعایت مفاد مصوبه شماره ۸۷۶۱۰ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۴ ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در خصوص «نظامنامه پیوست فناوری و توسعه توانمندی‌های داخلی در قراردادهای بین‌المللی و طرح‌های مهم ملی» در اجرای این مصوبه الزامی است.

۱۹- بازپرداخت تعهدات سرمایه‌گذاری این طرح از محل افزایش فروش (صادرات) فرآورده‌های نفتی صرفه‌جویی شده ناشی از اجرای طرح مذکور یا کاهش واردات فرآورده‌های نفتی، در سقف پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی و پس از ابلاغ سازمان برنامه و بودجه صورت

^{۱۱۷} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۱۸} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۱۹} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

می گیرد و ایفای تعهدات مذکور نبایستی منجر به کاهش منابع هدفمندی یارانه ها (موضوع قانون هدفمند کردن یارانه ها) مندرج در قوانین بودجه های سنواتی شود.

۲۰- این مصوبه از تاریخ ابلاغ جایگزین مصوبات شماره ۲۸۳۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲ طرح جایگزینی ۶۵ هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای ده تن با سن بالاتر از ۳۵ سال و شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲ طرح جایگزینی ۱۷ هزار اتوبوس فرسوده دیزلی با اتوبوس های پایه گازسوز شورای اقتصاد و اصلاحات بعدی آنها می گردد.

۲۱- کلیه قراردادهای منعقد شده در قالب مصوبات مذکور در ماده (۲۰) به قوت خود باقی بوده و دستگاه اجرایی آنها (وزارت نفت) مجاز است قراردادهای صادره در قالب مصوبات یاد شده را ظرف مدت شش ماه از ابلاغ، با این مصوبه تطبیق و اصلاح نماید.

جدول بر آورد تعداد، انواع خودروها، یارانه صرفه جویی هر خودرو و حداکثر صرفه جویی قابل بازپرداخت از محل طرح^{۱۲۰}

ردیف	محصول	تعداد ناوگان	متوسط پیمایش سالانه	یارانه صرفه جویی	صرفه جویی (هر دستگاه)		حداکثر سقف بازپرداخت از محل صرفه جویی	
					سالانه	کل	یک سال	کل طرح
					سنت هر کیلومتر	دولار	دولار	دولار
۱	اتوبوس درون شهری پایه گازسوز*	۱۹/۰۰۰	۶۰/۰۰۰	۱۹/۷۵	۱۱/۸۵۰	۱۴۲/۲۰۰	۲۲۵/۰۰۰/۰۰۰	۲/۷۰۲/۰۰۰/۰۰۰
۲	اتوبوس دیزلی برون شهری	۹/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰	۱۱/۲	۲۲/۴۰۰	۱۵۶/۸۰۰	۲۰۲/۰۰۰/۰۰۰	۱/۴۱۱/۰۰۰/۰۰۰
۳	کامیون ۱۰-۱۸ تن	۱۱/۰۰۰	۱۰۰/۰۰۰	۵/۶	۵/۶۰۰	۳۹/۲۰۰	۶۲/۰۰۰/۰۰۰	۴۳۱/۰۰۰/۰۰۰
۴	کامیون ۱۹-۲۶ تن	۶۲/۵۰۰	۱۳۰/۰۰۰	۴/۵	۵/۸۵۰	۴۰/۹۵۰	۳۶۶/۰۰۰/۰۰۰	۲/۵۶۰/۰۰۰/۰۰۰
۵	کشنده	۲۸/۵۰۰	۱۴۰/۰۰۰	۹/۳	۱۳/۰۲۰	۹۱/۱۴۰	۳۷۱/۰۰۰/۰۰۰	۲/۵۹۸/۰۰۰/۰۰۰
۶	کامیونت	۶/۰۰۰	۸۰/۰۰۰	۳/۷	۲/۹۶۰	۲۰/۷۲۰	۱۸/۰۰۰/۰۰۰	۱۲۴/۰۰۰/۰۰۰
۷	مینی بوس	۴۰/۵۵۰	۸۰/۰۰۰	۳/۷	۲/۹۶۰	۲۰/۷۲۰	۱۲۰/۰۰۰/۰۰۰	۸۴۰/۰۰۰/۰۰۰
	جمع	۱۷۶/۵۵۰	---	---	---	---	۱/۳۶۴/۰۰۰/۰۰۰	۱۰/۶۶۶/۰۰۰/۰۰۰

* در صورت جایگزینی اتوبوس دیزلی درون شهری (مختص غیرکلانشهرها و تا تعداد ۵۰۰۰ دستگاه) یارانه صرفه جویی متناسب با نوع سوخت مطابق یارانه صرفه جویی ردیف دوم و در سقف تعداد ناوگان، متوسط پیمایش سالانه و سرجمع ردیف اول جدول قابل بازپرداخت خواهد بود.

محمدباقر نوبخت

^{۱۲۰} به موجب مصوبه شماره ۱۵۴۷۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۷/۱) شماره ابلاغ: ۸۷۶۱۵/ت/۵۵۵۲۸۴-۱۳۹۷/۷/۴

هیئت وزیران در جلسه ۱/۷/۱۳۹۷ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور- مصوب ۱۳۹۵- آیین نامه اجرایی بند مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- سازمان: سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای.

ب- کامیون: وسیله حمل و نقل بار با ظرفیت بیش از (۱۰) تن.

پ- ظرفیت: حداکثر وزن مجاز ناخالص حمل (وزن کامیون + وزن محموله) یا وزن مجاز ناخالص ترکیبی (وزن کامیون کشنده + وزن تریلر + وزن محموله) وسیله نقلیه که در کارت مشخصات وسیله نقلیه درج شده است.

ماده ۲- کامیون‌های وارداتی باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- بیش از سه سال از زمان ساخت آن‌ها نگذشته باشد.

ب- از خدمات پس از فروش موضوع قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو- مصوب ۱۳۸۶- و آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۷۴۱۵/ت/۵۵۱۶۸۱- مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۵ و اصلاحات بعدی آن، برخوردار باشند.

پ- از نظر ایمنی، کیفیت و آلاینده‌های محیط زیست با استانداردهای روز و اجباری مورد تأیید مراجع ذی ربط انطباق داشته باشد.

تبصره- سازمان موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، سایر مشخصات کامیون‌های وارداتی، ترکیب و تعداد ناوگان مورد نیاز و ضوابط آن‌ها را با تأیید وزیر راه و شهرسازی اعلام عمومی نماید.

ماده ۳- سازمان موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، با هماهنگی دستگاه‌های مربوط نسبت به ایجاد سامانه یکپارچه ثبت تقاضا و اعلام نتیجه نهایی آن به متقاضیان اقدام نماید. فرایند اقدام باید به نحوی برنامه ریزی شود که از زمان ثبت تقاضا تا اعلام نتیجه نهایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط حداکثر یک ماه به طول بینجامد.

ماده ۴- واردات هر یک دستگاه کامیون منوط به اسقاط حداقل یک دستگاه کامیون که از زمان ساخت آن بیش از بیست و پنج سال گذشته باشد و با ظرفیت حداکثر سه تن کمتر از ظرفیت کامیون وارداتی می‌باشد.

تبصره ۱- کامیون مورد اسقاط باید دارای معاینه فنی معتبر در زمان اسقاط باشد.

تبصره ۲- به ازای اسقاط هر کامیون موضوع این ماده سود بازرگانی کامیون وارداتی بیست و پنج درصد (۲۵٪) کاهش می‌یابد.

ماده ۵- وزارت راه و شهرسازی (سازمان) موظف است هر سه ماه یکبار گزارش روند اجرای این آیین نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه نماید.

معاون اول رئیس جمهور- اسحاق جهانگیری

آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون هوای پاک^{۱۳۱}

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۶/۲۱) شماره ابلاغ: ۵۵۰۷۴/ت/۹۵۲۰۰ هـ ۱۳۹۷/۷/۱۸

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۶/۲۱ به پیشنهاد مشترک سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد ایران و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶، آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- جدول سن فرسودگی انواع خودروها به شرح زیر تعیین می شود:

ردیف	نوع وسیله نقلیه، سوخت و مشخصات فنی	سن فرسودگی (سال)
۱	خودروی شخصی شامل سواری، استیشن (ون)، سواری کار	۴-
۲-۱	خودروی عمومی شامل سواری تاکسی، استیشن (ون)، سواری کار	بنزینی و دوگانه سوز
۲-۲		پایه گازسوز
۲-۳		برقی، هیبریدی و تاکسی هایی که حسب پیشنهاد وزارت کشور یا وزارت راه و شهرسازی و تایید سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان ملی استاندارد ایران کماکان کیفیت ارایه خدمات مناسب را دارند.
۳-۱	وانت	پایه گازسوز
۳-۲		بنزینی، دوگانه سوز و دیزلی
۴-۱	توبوس درون شهری	دیزلی
۴-۲		پایه گازسوز
۴-۳		برقی منوط به بازسازی با رعایت قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹-
۵-۱	مینی بوس و میدل باس درون و برون شهری	دیزلی
۵-۲		پایه گازسوز
۵-۳		برقی منوط به بازسازی با رعایت قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹-
۶	توبوس برون شهری	۱۵
۷	کشنده، کامیون و کامیونت	۲۲
۸-۱	موتورسیکلت	بنزینی کاربراتوری
۸-۲		بنزینی انژکتوری
۸-۳		برقی
۹	سواری دولتی	۱۵

ماده ۲- برای خودروهای سنگین و نیمه سنگین با قوای محرکه ترکیبی (هیبریدی) سن فرسودگی بر اساس قوه محرکه احتراقی تعیین می شود.

ماده ۳- سن مجاز تردد خودروهای ردیف های (۱)، (۱-۳)، (۲-۳) و (۷) در محدوده شهرهای تهران، مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز، اراک، کرج و اهواز به میزان دو سال کمتر از سن مندرج در جدول موضوع ماده (۱) این آیین نامه تعیین می شود.

ماده ۴- در موارد زیر، دو سال به سن فرسودگی موضوع جدول ماده (۱) این آیین نامه اضافه می شود:

^{۱۳۱} به موجب تصویب نامه شماره ۲۷۹۷۹/ت/۵۸۲۹۴ هـ مورخ ۱۴۰۰/۳/۹ ابطال گردید.

الف کلیه خودروهای دیزلی در صورت نصب پالایش گر (فیلتر) دوده استاندارد حداقل دو سال قبل از رسیدن به سن فرسودگی موضوع ماده (۱) این آیین نامه.

ب تعویض واکنش ساز (کاتالیست) و سامانه (سیستم) آلایندگی اگر روز برای تاکسی های ردیف (۲-۲) جدول موضوع ماده (۱) این آیین نامه. تبصره ساز و کار اجرایی این ماده توسط وزارت کشور با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ظرف سه ماه تدوین و ابلاغ می شود.

ماده ۵- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است برابر ماده (۸) قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶ با جریمه تردد خودروهای فرسوده مندرج در جدول جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی و اصلاحات بعدی آن اعمال قانون نماید.^{۱۳۳}

ماده ۶- آن دسته از خودروهای ناوگان حمل و نقل عمومی بار و مسافر که در طرح های نوسازی اعلام شده توسط دولت ثبت نام نموده اند، تا زمان تحویل خودروی جدید و حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۸ از مقررات مربوط به خودروهای فرسوده موضوع ماده (۸) قانون هوای پاک مستثنی می باشند.

تبصره در صورتی که خودروهای جدید موضوع طرح های فوق الذکر آماده تحویل باشند و مالکان خودروهای مربوط از انجام اقدامات تکمیلی و یا پرداخت مبالغ مربوط به خرید خودروی جدید در موعد مقرر استنکاف نمایند، استثنای موضوع این ماده در خصوص خودروهای مذکور از تاریخ پایان فرصت اقدام مالکان آن ها، لغو می شود.

دستورالعمل اجرایی این ماده توسط وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و ابلاغ می شود.

ماده ۷- وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی موظفند ظرف سه ماه نسبت به تدوین سایر راه کارهای کاهش سن ناوگان حمل و نقل عمومی بار و مسافر علاوه بر طرح های نوسازی اعلام شده از سوی دولت و ارایه آن ها به مراجع تصویب مربوط اقدام نمایند.

ماده ۸- خودروهای موضوع تصویب نامه شماره ۷۳۶۷۱/ت/۵۰۲۳۴ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۷ مربوط به آیین نامه شناسایی و صیانت از وسیله های نقلیه تاریخی، از شمول این آیین نامه مستثنی می باشند.

ماده ۹- از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه، ردیف (۴) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ و اصلاحات بعدی آن و ردیف (۱) تصویب نامه ۲۱۲۳۲۶/ت/۴۶۳۲۰ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۶ لغو می شوند.

معاون اول رئیس جمهور اسحاق جهانگیری

^{۱۳۳} اصلاح به موجب تصویب نامه تنقیحی مورخ ۱۴۰۰/۱/۱۵ هیئت وزیران

تصویب نامه در خصوص تشکیل ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها^{۱۲۳}

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۶/۲۴) شماره ابلاغ: ۱۲۰۰۴۴/ت/۴۹۵۸۶-۱۳۹۲/۶/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۷/۵/۲۴

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۶/۲۴ بنا به پیشنهاد رئیس جمهور و به استناد اصول یکصد و بیست و هفتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- به منظور بررسی و آسیب شناسی اجرای مرحله اول هدفمندی یارانه‌ها و طراحی و پیش بینی ساز و کارهای اجرای مرحله دوم آن و تصمیم گیری و نظارت در خصوص موضوع یاد شده، ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها به ریاست معاون اول رئیس جمهور و معاون اجرایی رئیس جمهور به عنوان نایب رئیس و دبیر و عضویت معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، وزیران کشور، صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اطلاعات و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و رئیس سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها^{۱۲۴} و رئیس سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان تشکیل می شود.

۲- وظایف و اختیارات هیئت وزیران مندرج در قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸ و سایر قوانین مربوط به موضوع یاد شده به وزیران عضو ستاد مذکور تفویض می شود.

۳- تصمیم گیری در خصوص امور اجرایی موضوع یاد شده به اعضای ستاد به عنوان نمایندگان ویژه رئیس جمهور و تصویب و اصلاح آیین نامه‌ها و مقررات مربوط به موضوع مذکور به وزیران عضو شورا تفویض می شود.

۴- تصمیمات و مصوبات اکثریت اعضا و یا وزیران عضو ستاد (حسب مورد) در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران بوده و با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.

معاون اول رئیس جمهور اسحاق جهانگیری

^{۱۲۳} به موجب مصوبه شماره ۷۰۸۱۹/ت/۵۵۵۶۵۳-هـ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۴ هیئت وزیران لغو شد.

^{۱۲۴} به موجب مصوبه شماره ۷۸۲۷۲/ت/۵۳۴۵۶-هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۸ هیئت وزیران «رئیس سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها» اضافه شد.

تصویب‌نامه در خصوص مستثنی‌شدن شرکت‌های خودروساز و متقاضیان دارای خودروی فرسوده مشمول طرح جایگزینی و
نوسازی ناوگان فرسوده حمل و نقل تجاری درون شهری و برون شهری از شروط نداشتن بدهی غیرجاری، چک برگشتی و
رعایت نسبه مالکانه جهت دریافت تسهیلات/تعهدات

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۴/۳) شماره ابلاغ: ۴۱۵۹۸/ت/۵۵۵۴۸۲ هـ ۱۳۹۷/۴/۵

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۴/۳ به پیشنهاد شماره ۹۷/۹۰۶۴۶ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد اصل
یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

شرکت‌های خودروساز و متقاضیان دارای خودروی فرسوده مشمول طرح جایگزینی و نوسازی ناوگان فرسوده حمل و نقل تجاری
درون شهری و برون شهری جهت دریافت تسهیلات/تعهدات از شروط نداشتن بدهی غیرجاری، چک برگشتی و رعایت نسبت مالکانه، مفاد
آیین‌نامه رعایت شاخص‌های مالی در اعطای تسهیلات سرمایه در گردش به اشخاص حقیقی و حقوقی توسط بانک‌های دولتی موضوع
تصویب‌نامه شماره ۲۱۱۸۴۹/ت/۳۹۳۹۹ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ و حدود مقرر در آیین‌نامه‌های تسهیلاتی و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط
و عدم شمولیت ماده (۱۴۱) قانون تجارت - مصوب ۱۳۱۱ - و شرط عدم احتساب سقف جمعی و تسهیلات طرح مذکور و ذی‌نفع واحد
مستثنی می‌باشند.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

اصلاح جزء «د» بند (۳) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ [در خصوص شرایط فعالیت دفاتر پیشخوان خدمات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و اتخاذ تصمیماتی در رابطه با توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت]

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۷/۱۰) شماره ابلاغ: ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸ هـ ۱۳۹۲/۷/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۷/۲/۱۶

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۳۴۷۱/۱۰/۱۰۰/۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۵/۲۸ ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- ۱۲۵ جدول زیر جایگزین جدول جزء "د" بند (۳) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ می گردد:

شرایط شماره گذاری		نوع	مصرف در ۱۰۰ کیلومتر چرخه ترکیبی
پرداخت عوارض برای خودروهای بنزین سوز	استقاط خودروی فرسوده برای خودروهای بنزین سوز و نفت گاز سوز		
۱۰ درصد ارزش گمرکی	۱-دستگاه	کمتر از ۶ لیتر	سواری، ون و وانت وارداتی
	۴-دستگاه	بیش از ۶ لیتر و کمتر از ۱۰ لیتر	
	۶-دستگاه	بیش از ۱۰ لیتر	
معاف	۱-دستگاه	بیش از ۱۰ لیتر	سواری تولید داخل

۲- ۱۲۶ سن فرسودگی خودروهای سواری شخصی، مندرج در جدول بند (۴) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ تا آخر برنامه پنجم توسعه به بیست سال کاهش می یابد.

۳- ۱۲۷ متن زیر جایگزین تبصره (۷) بند (۵) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ می گردد:

تبصره ۷- هرگونه استفاده و نگهداری از خودروهای فرسوده دولتی، فروش یا واگذاری آن ها در تمامی دستگاه های دولتی ممنوع می باشد و این وسایل نقلیه بدون استفاده از تسهیلات دولتی از رده خارج می شوند.

۱۲۸۴- جدول زیر جایگزین ردیف اول جدول پیوست بند (۲) تصویب نامه شماره ۱۱۷۰۱۷/ت/۴۵۰۲۲ک مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۷ می گردد:

- ۱۲۵ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۴/ت/۵۴۵۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران جزء (د) بند ۳ و چهار تبصره ذیل آن اصلاح شدند.
- ۱۲۶ به موجب مصوبه شماره ۹۵۲۰۰/ت/۵۵۰۷۴ هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ هیئت وزیران منسوخ شد.
- ۱۲۷ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران اصلاح شد. متن قبلی:
- ۵- تسهیلات بانکی و یا کمکک بلاعوض برای از رده خارج شدن وسایل نقلیه فرسوده متناسب با ارزش وسیله نقلیه فرسوده حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۴ اعطا می گردد. تسهیلات و یا کمکک بلاعوض به تدریج کاهش خواهد یافت به گونه ای که تا پایان زمان مذکور، معادل ارزش قطعات تشکیل دهنده وسیله نقلیه فرسوده خواهد شد.
- تبصره ۱- اولویت استفاده از تسهیلات بانکی و یا کمکک بلاعوض با وسایل نقلیه ای است که سن آن ها بالاتر از مقادیر مندرج در بند (۴) این تصویب نامه باشد.
- تبصره ۲- کمکک بلاعوض از محل منابع عمومی یا تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی واردات، تأمین می گردد.
- تبصره ۳- استفاده همزمان از تسهیلات و کمکک بلاعوض چند وسیله نقلیه فرسوده امکان پذیر می باشد.
- تبصره ۴- قابلیت تردد وسیله نقلیه برای استفاده از تسهیلات بانکی و یا کمکک بلاعوض الزامی می باشد.
- تبصره ۵- نیروی انتظامی موظف است گواهی اسقاط را حداکثر ظرف پنج روز کاری پس از اسقاط صادر نماید.
- تبصره ۶- نیروی انتظامی موظف است اقدامات پیشگیرانه برای عدم استفاده مجدد از وسایل نقلیه اسقاط شده و قطعات آن ها (شاسی، اتاق، موتور، تجهیزات سوخت رسانی) را انجام داده و با متخلفین برخورد نماید.
- تبصره ۷- هرگونه استفاده و نگهداری از خودروهای فرسوده دولتی، فروش یا واگذاری آن ها در تمامی دستگاه های دولتی ممنوع می باشد و این وسایل نقلیه بدون استفاده از تسهیلات دولتی از رده خارج می شوند.
- * به موجب مصوبه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت/۴۷۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رییس جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت اصلاح شد.
- ** به موجب مصوبه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸ هـ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ هیئت وزیران اصلاح شد.
- ۱۲۸ ردیف اول جدول پیوست بند (۲) تصویب نامه شماره ۱۱۷۰۱۷/ت/۴۵۰۲۲ک مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۷، جایگزین جدول ماده (۴) تصویب نامه شماره ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ک مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ موسوم به «آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» گردید که ماده (۴) آیین نامه موصوف به موجب بند ۴ مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران لغو گردیده است.

کمک بلاعوض (میلیون ریال)	۵۰	تاکسی	۲۰	وانت (یک تن و پلین تر)	۲۰	وانت و وانت (یک تن و بالاتر)	۲۰	معینی بوس	۸۰	اتوبوس	۲۰۰	کامیونت (۲ تا ۳ تن)	۴۰	کامیونت (۴ تا ۵ تن)	۵۰	کامیون سبک (۱ تا ۳ تن)	۱۰۰	کامیون متوسط (۳ تا ۴ تن)	۲۰۰	کامیون سنگین (۴ تن و بالاتر)	۲۸۰	کامیون کشنده	۲۸۰
-----------------------------------	----	-------	----	------------------------	----	------------------------------	----	-----------	----	--------	-----	---------------------	----	---------------------	----	------------------------	-----	--------------------------	-----	------------------------------	-----	--------------	-----

۵- ۱۲۹ جدول زیر جایگزین جدول جزء (۲) بند "ب" تصویب نامه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت/۴۷۹۰۳ ن مورخ ۲۷/۱۲/۱۳۹۰ می شود:

ارقام به میلیون ریال

سال عرضه برای استقاط	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
خودروهایی که تا پایان سال ۱۳۹۲ به سن فرسودگی می رسند	۴۵	۲۰	۱۵
خودروهایی که در سال ۱۳۹۳ به سن فرسودگی می رسند	۴۵	۴۵	۲۰
خودروهایی که در سال ۱۳۹۴ به سن فرسودگی می رسند	۴۵	۴۵	۴۵

۶- ۱۳۰ ستف تعداد مراکز استقاط وسایل نقلیه فرسوده و نحوه پراکنش آن ها در سطح کشور با رعایت اسناد بالادستی و میزان تقاضا توسط کارگروهی با مسئولیت رییس ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت و مرکب از معاونین ذی ربط وزارتخانه های کشور، راه و شهرسازی و نفت و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و سازمان حفاظت محیط زیست تعیین و مجوزهای مربوط توسط ستاد یاد شده صادر می شود. دبیرخانه کارگروه در ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت مستقر می باشد.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

۱۲۹ به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

۱۳۰ به موجب بند ۴ مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران لغو شد.

اصلاح ردیف‌های (۱۴۹) تا (۳۳۳) جدول پیوست تصویب‌نامه شماره ۵۸۱۰۱/ت/۵۴۳۴۹ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۵ با موضوع
 بلامانع بودن شماره گذاری تعداد ۴۱۶۵ دستگاه خودرو دارای استاندارد آلاینده‌گی یورو ۳ منوط به نصب فیلتر دوده (DPF) یا
 اسقاط یک دستگاه خودرو فرسوده مشابه به ازای (۳) دستگاه خودروی تولیدی

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۲/۳) شماره ابلاغ: ۵۵۰۸۷/ت/۲۸۰۵۵ هـ ۱۳۹۷/۳/۷

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۲/۳ به پیشنهاد شماره ۶۰/۲۴۷۰۷۳ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۷ وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد اصل یکصد
 و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

ردیف‌های (۱۴۹) تا (۳۳۳) مندرج در صفحات (۴) و (۵) جدول پیوست تصویب‌نامه شماره ۵۸۱۰۱/ت/۵۴۳۴۹ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۵ با عنوان
 «لیست شماره شاسی (۳۹۳) دستگاه کامیون واگن هود L ۱۹۲۴/۵۲ یورو ۳ ایران خودرو دیزل» به شرح جدول پیوست که تأیید شده به
 مهر دفتر هیئت دولت است، اصلاح می‌شود.

اسحاق جهانگیری
 معاون اول رئیس جمهور

لیست شماره شاسی (۱۸۵) دستگاه اتوبوس یوتونگ دارای استاندارد آلاینده‌گی یورو (۳) شرکت ایران خودرو دیزل

ردیف	شماره کامل شاسی	ردیف	شماره کامل شاسی	ردیف	شماره کامل شاسی
۱۴۹	NAB372348GA000001	۲۱۱	NAB372348GA000049	۲۷۳	NAB372348GA000097
۱۵۰	NAB372348GA000002	۲۱۲	NAB372348GA000050	۲۷۴	NAB372348GA000098
۱۵۱	NAB372348GA000003	۲۱۳	NAB372348GA000051	۲۷۵	NAB372348GA000099
۱۵۲	NAB372348GA000004	۲۱۴	NAB372348GA000052	۲۷۶	NAB372348GA000100
۱۵۳	NAB372348GA000005	۲۱۵	NAB372348GA000053	۲۷۷	NAB372348GA000101
۱۵۴	NAB372348GA000006	۲۱۶	NAB372348GA000054	۲۷۸	NAB372348GA000102
۱۵۵	NAB372348GA000007	۲۱۷	NAB372348GA000055	۲۷۹	NAB372348GA000103
۱۵۶	NAB372348GA000008	۲۱۸	NAB372348GA000056	۲۸۰	NAB372348GA000104
۱۵۷	NAB372348GA000009	۲۱۹	NAB372348GA000057	۲۸۱	NAB372348GA000105
۱۵۸	NAB372348GA000010	۲۲۰	NAB372348GA000058	۲۸۲	NAB372348GA000106
۱۵۹	NAB372348GA000011	۲۲۱	NAB372348GA000059	۲۸۳	NAB372348GA000107
۱۶۰	NAB372348GA000012	۲۲۲	NAB372348GA000060	۲۸۴	NAB372348GA000108
۱۶۱	NAB372348GA000013	۲۲۳	NAB372348GA000061	۲۸۵	NAB372348GA000109
۱۶۲	NAB372348GA000014	۲۲۴	NAB372348GA000062	۲۸۶	NAB372348GA000110
۱۶۳	NAB372348GA000015	۲۲۵	NAB372348GA000063	۲۸۷	NAB372348GA000111
۱۶۴	NAB372348GA000016	۲۲۶	NAB372348GA000064	۲۸۸	NAB372348GA000112
۱۶۵	NAB372348GA000017	۲۲۷	NAB372348GA000065	۲۸۹	NAB372348GA000113
۱۶۶	NAB372348GA000018	۲۲۸	NAB372348GA000066	۲۹۰	NAB372348GA000114
۱۶۷	NAB372348GA000019	۲۲۹	NAB372348GA000067	۲۹۱	NAB372348GA000115
۱۶۸	NAB372348GA000020	۲۳۰	NAB372348GA000068	۲۹۲	NAB372348GA000116
۱۶۹	NAB372348GA000021	۲۳۱	NAB372348GA000069	۲۹۳	NAB372348GA000117
۱۷۰	NAB372348GA000022	۲۳۲	NAB372348GA000070	۲۹۴	NAB372348GA000118
۱۷۱	NAB372348GA000023	۲۳۳	NAB372348GA000071	۲۹۵	NAB372348GA000119
۱۷۲	NAB372348GA000024	۲۳۴	NAB372348GA000072	۲۹۶	NAB372348GA000120
۱۷۳	NAB372348GA000025	۲۳۵	NAB372348GA000073	۲۹۷	NAB372348GA000121

NAB372348GA000122	٢٩٨	NAB372348GA000074	٢٣٤	NAB372348GA000026	١٧٤
NAB372348GA000123	٢٩٩	NAB372348GA000075	٢٣٧	NAB372348GA000027	١٧٥
NAB372348GA000124	٣٠٠	NAB372348GA000076	٢٣٨	NAB372348GA000028	١٧٦
NAB372348GA000125	٣٠١	NAB372348GA000077	٢٣٩	NAB372348GA000029	١٧٧
NAB372348GA000126	٣٠٢	NAB372348GA000078	٢٤٠	NAB372348GA000030	١٧٨
NAB372348GA000127	٣٠٣	NAB372348GA000079	٢٤١	NAB372348GA000031	١٧٩
NAB372348GA000128	٣٠٤	NAB372348GA000080	٢٤٢	NAB372348GA000032	١٨٠
NAB372348GA000129	٣٠٥	NAB372348GA000081	٢٤٣	NAB372348GA000033	١٨١
NAB372348GA000130	٣٠٦	NAB372348GA000082	٢٤٤	NAB372348GA000034	١٨٢
NAB372348GA000131	٣٠٧	NAB372348GA000083	٢٤٥	NAB372348GA000035	١٨٣
NAB372348GA000132	٣٠٨	NAB372348GA000084	٢٤٦	NAB372348GA000036	١٨٤
NAB372348GA000133	٣٠٩	NAB372348GA000085	٢٤٧	NAB372348GA000037	١٨٥
NAB372348GA000134	٣١٠	NAB372348GA000086	٢٤٨	NAB372348GA000038	١٨٦
NAB372348GA000135	٣١١	NAB372348GA000087	٢٤٩	NAB372348GA000039	١٨٧
NAB372348GA000136	٣١٢	NAB372348GA000088	٢٥٠	NAB372348GA000040	١٨٨
NAB372348GA000137	٣١٣	NAB372348GA000089	٢٥١	NAB372348GA000041	١٨٩
NAB372348GA000138	٣١٤	NAB372348GA000090	٢٥٢	NAB372348GA000042	١٩٠
NAB372348GA000139	٣١٥	NAB372348GA000091	٢٥٣	NAB372348GA000043	١٩١
NAB372348GA000140	٣١٦	NAB372348GA000092	٢٥٤	NAB372348GA000044	١٩٢
NAB372348GA000141	٣١٧	NAB372348GA000093	٢٥٥	NAB372348GA000045	١٩٣
NAB372348GA000142	٣١٨	NAB372348GA000094	٢٥٦	NAB372348GA000046	١٩٤
NAB372348GA000143	٣١٩	NAB372348GA000095	٢٥٧	NAB372348GA000047	١٩٥
NAB372348GA000144	٣٢٠	NAB372348GA000096	٢٥٨	NAB372348GA000048	١٩٦
NAB372348GA000173	٣٢١	NAB372348GA000159	٢٥٩	NAB372348GA000145	١٩٧
NAB372348GA000174	٣٢٢	NAB372348GA000160	٢٦٠	NAB372348GA000146	١٩٨
NAB372348GA000175	٣٢٣	NAB372348GA000161	٢٦١	NAB372348GA000147	١٩٩
NAB372348GA000176	٣٢٤	NAB372348GA000162	٢٦٢	NAB372348GA000148	٢٠٠
NAB372348GA000177	٣٢٥	NAB372348GA000163	٢٦٣	NAB372348GA000149	٢٠١
NAB372348GA000178	٣٢٦	NAB372348GA000164	٢٦٤	NAB372348GA000150	٢٠٢
NAB372348GA000179	٣٢٧	NAB372348GA000165	٢٦٥	NAB372348GA000151	٢٠٣
NAB372348GA000180	٣٢٨	NAB372348GA000166	٢٦٦	NAB372348GA000152	٢٠٤
NAB372348GA000181	٣٢٩	NAB372348GA000167	٢٦٧	NAB372348GA000153	٢٠٥
NAB372348GA000182	٣٣٠	NAB372348GA000168	٢٦٨	NAB372348GA000154	٢٠٦
NAB372348GA000183	٣٣١	NAB372348GA000169	٢٦٩	NAB372348GA000155	٢٠٧
NAB372348GA000184	٣٣٢	NAB372348GA000170	٢٧٠	NAB372348GA000156	٢٠٨
NAB372348GA000185	٣٣٣	NAB372348GA000171	٢٧١	NAB372348GA000157	٢٠٩
		NAB372348GA000172	٢٧٢	NAB372348GA000158	٢١٠

مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۶۵) هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای (۱۰) تن با سن بالاتر از (۳۵) سال^{۱۳۱}

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۲/۲۵) شماره ابلاغ: ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۱

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ درخواست شماره ۴۳۷۷۶۱-۱۵/۱ مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۷ وزارت نفت در خصوص جایگزینی ۶۵ هزار دستگاه کامیون و کشنده فرسوده بالای ۱۰ تن با سن بالاتر از ۳۵ سال را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور ۱۳۹۴ و آیین نامه اجرایی آن به شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۷ مورد بررسی و توجیه فنی اقتصادی و زیست محیطی و همچنین سقف تعهد دولت، زمان بندی اجرا و بازپرداخت، انجام سرمایه گذاری طرح مذکور را در سقف دو میلیارد و هفتصد و شصت و دو میلیون (۲/۷۶۲/۰۰۰/۰۰۰) دلار به شرح جدول پیوست که با مهر دبیرخانه شورای اقتصاد تایید شده است، با رعایت مورد ذیل مورد تصویب قرار داد:

۱۳۳۱- منابع حاصل از صرفه جویی سوخت به مالکان و سرمایه گذاران عامل صرفه جویی ناوگان فرسوده در صورت برابر یا بیشتر بودن تعداد و مجموع ظرفیت خودروهای استقاپ شده با تعداد و مجموع ظرفیت خودروهای جایگزین شده جدید (برای هر قرارداد منعقد شده) مشروط به آن که کامیون های فرسوده فوق با تایید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، حداقل یکسال قبل از نوسازی در شبکه حمل و نقل عمومی کالا فعال بوده باشند قابل پرداخت می باشد.

۱۳۳۲- صرفه جویی حاصل به ازاء هر کیلومتر پیمایش طبق الگوی جدول پیوست شماره (۲) و با لحاظ کردن کل پیمایش با بار و بدون بار برای ناوگان جدید نوسازی شده توسط بخش غیردولتی که در سیستم حمل و نقل جاده ای مشغول به کار می شوند، حداکثر ۷ سال و تا سقف کل سرمایه گذاری انجام شده تعلق می گیرد.

۱۳۳۳- مکانیزم پرداخت منابع حاصل از صرفه جویی سوخت:

* میزان پیمایش خودروی سنگین باری عمومی جاده ای نوسازی شده در مقاطع زمانی سه ماهه توسط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و شرکت ملی نفت ایران اعلام می شود.

* تعهدات موضوع این مصوبه با اعلام سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و تایید بالاترین مقام دستگاه اجرایی (وزارت نفت) از طریق سامانه پایش و نظارت بر اجرای طرح در سررسیدها از سوی شرکت ملی نفت ایران از محل منابع ناشی از صادرات سوخت صرفه جویی شده (یا نفت خام معادل) تا سقف دو میلیارد و هفتصد و شصت و دو میلیون (۲/۷۶۲/۰۰۰/۰۰۰) دلار از طریق سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای در وجه سرمایه گذاران عامل صرفه جویی طرف قرارداد یا شرکت های تامین کننده ناوگان واریز خواهد شد.

* شرکت ملی نفت ایران مکلف است منابع حاصل از صرفه جویی نفت گاز این طرح را محاسبه و مبالغ باز پرداخت را هر سه ماهه به خزانه داری کل کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام نماید.

* شرکت ملی نفت ایران همزمان، مبالغ پرداختی را به حساب بدهکار دولت (خزانه داری کل کشور) منظور و بر این اساس با خزانه تسویه حساب می نماید.

۴- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای مکلف است ترتیبی اتخاذ نماید که معاینه فنی ادواری کامیون ها و کشنده های جایگزین مطابق قوانین و مقررات انجام و گزارش مربوطه را به وزارتخانه های نفت و راه و شهرسازی اعلام نماید.

^{۱۳۱} به موجب مصوبه شماره ۱۲۸۸۴۵ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰ شورای اقتصاد منسوخ شد.

^{۱۳۲} به موجب مصوبه شماره ۱۸۱۰۲۹۵ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۳۳} به موجب مصوبه شماره ۷۸۱۹۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۳۴} به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۳۳۵- آخرین سال پرداخت منابع ماده (۱۲) در این مصوبه، سال ۱۴۰۴ و میزان تجمعی این منابع طی سال‌های ۱۴۰۴-۱۳۹۴ و ستف تعهد دولت حداکثر دو میلیارد و هشتصد و شصت و دو میلیون (۲/۷۶۲/۰۰۰/۰۰۰) دلار و یا معادل ریالی آن به نرخ رسمی اعلامی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

۶- شرکت ملی نفت ایران مکلف است با اعلام و تایید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای صرفه‌جویی سوخت سه ماه (حد فاصل اسقاط ناوگان فرسوده و ابطال کارت سوخت تا جایگزینی ناوگان نو) را به عنوان پیش پرداخت محاسبه و به متقاضیان پرداخت نماید.

۷- متن نمونه قرارداد بین سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای و متقاضیان نوسازی ناوگان فرسوده باری عمومی جاده‌ای و تامین کنندگان ناوگان برای اجرای طرح، پس از تایید وزارت نفت، از هر قرارداد منعقد شده یک نسخه به وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال گردد.

۸- ناوگان جدید می‌بایست دارای استانداردهای روز بوده و مشخصات فنی آن‌ها به تایید سازمان ملی استاندارد ایران، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت نفت و وزارت راه و شهرسازی برسد.

۹- شرکت‌های تامین کننده ناوگان موظفند تا ۵ سال پس از تحویل، تامین قطعات یدکی و ۱۰ سال خدمات پس از فروش را تضمین نمایند.

۱۰- انتقال بازپرداخت هر سال به سال بعد به دلایل عملیاتی بلامانع است.

۱۱- وزارت نفت و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای موظفند گزارش عملکرد طرح را در مقاطع زمانی سه ماهه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال نمایند.

۱۲- محاسبات میزان صرفه‌جویی در این مصوبه بر اساس قیمت نفت خام هر بشکه ۶۰ دلار صورت گرفته و با تغییر در قیمت نفت خام، ارزش صرفه‌جویی انجام شده بر اساس قیمت متوسط نفت خام صادراتی در مقاطع زمانی سه ماهه توسط وزارت نفت، محاسبه و تا ستف دو میلیارد و هشتصد و شصت و دو میلیون (۲/۷۶۲/۰۰۰/۰۰۰) دلار به شرکت ملی نفت ایران اعلام تا بر اساس قوانین و مقررات مربوط پرداخت شود.

۱۳- در اجرای این مصوبه رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی الزامی است.

۱۴- هزینه فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی، آموزش و هزینه‌های عمومی پایش و صحنه‌گذاری (مدیریت طرح و سامانه) از محل منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران تامین گردد و تامین هزینه اختصاصی پایش و صحنه‌گذاری (ارتقای فناوری و پژوهش، اندازه‌گیری و صحنه‌گذاری صرفه‌جویی) هر طرح بعهده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد که در سرمایه‌گذاری محاسبه خواهد شد.

۱۵- روش محاسبات صرفه‌جویی این مصوبه به صورت الگو قلمداد شده و شرکت ملی نفت ایران موظف است یارانه صرفه‌جویی پرداختی را بر اساس الگوی مذکور در مصوبه و مقدار صرفه‌جویی حاصله و قیمت‌های صادراتی و داخلی هر فرآورده در دوره زمانی مربوطه محاسبه و پرداخت کند.

۱۶- در ستف مبلغ سرمایه‌گذاری مصوبه، بازپرداخت این طرح تا انتهای سال ۱۴۰۴ مجاز می‌باشد.

۱۷- شرکت ملی نفت ایران موظف است تمهیدات لازم را برای هماهنگی و حمایت از تامین مالی طرح بعمل آورد.

۱۲۵ به موجب مصوبه شماره ۷۸۱۹۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۲۶ به موجب مصوبه شماره ۱۸۱۰۲۹۵ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۲۷ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۲۸ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۲۹ به موجب مصوبه شماره ۷۸۱۹۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۴۰ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۸- بر اساس ماده (۲) آیین نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید، بازپرداخت سرمایه گذاری از محل صرفه جویی سوخت و یا درآمد حاصل از اجرای طرح توسط شرکت های تابعه وزارت نفت تضمین می گردد.

۱۹- به منظور کاهش خطر پذیری (ریسک)، سرمایه گذار عامل صرفه جویی، هزینه بیمه را با تایید بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در قرارداد پیش بینی می کند و از محل صرفه جویی قابل پرداخت است.

۲۰- به جزء پاورقی این مصوبه (تغییرات اعمال شده) سایر مفاد و جدول پیوست مصوبه قبلی به قوت خود باقی است.

۲۱- بازپرداخت سرمایه گذاری در طرح های نفت و گاز که به منظور اصلاح الگوی مصرف حامل انرژی به اشخاص حقیقی و حقوقی، از محل صرفه جویی در مصرف سوخت یا درآمد حاصل از اجرای طرح پرداخت می گردد، به عنوان پرداخت بلاعوض دولت بابت جبران سرمایه گذاری و یا یارانه صرفه جویی حامل های انرژی محسوب گردیده و لذا از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده خارج و ماخذ محاسبه مالیات و عوارض ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

محمد باقر نوبخت

جدول شماره (۱) زمان بندی سرمایه گذاری بازپرداخت نوسازی ۶۵ هزار دستگاه کامیون و کسند [کشنده] فرسوده بالای ۳۵ سال ۱۴۵

ارقام : میلیون دلار

سال	میزان صرفه جویی	تعداد جایگزینی سالانه	بازپرداخت سالانه	سرمایه گذاری سالانه
۱۳۹۵	۱-۶۴	۲----	۴۱	۸۵/۵
۱۳۹۶	۳۱۸۷	۱----	۱۲۲	۴۲۴/۹
۱۳۹۷	۶۴۷۴	۱۵----	۲۶۶/۵	۶۴۷
۱۳۹۸	۱-۱۹/۸	۱۸----	۳۹۴/۵	۷۶۴/۸
۱۳۹۹	۱-۱۹/۸	۲----	۳۹۴/۵	۸۴۹/۸
۱۴۰۰	۱-۱۹/۸	-	۳۹۴/۵	-
۱۴۰۱	۱-۱۹/۸	-	۳۹۴/۵	-
۱۴۰۲	۹۱۳۶	-	۳۵۳/۴	-
۱۴۰۳	۱-۲	-	۴۷۱/۲	-
۱۴۰۴	۴۵۲۵	-	۱۴۷/۹	-
جمع	۷۱۳۸/۶	۶۵----	۲۷۶۲	۲۷۶۲

جدول شماره (۲) جدول میزان صرفه جویی سوخت و منابع قابل پرداخت بند «ق» در هر دسته ناوگان

وزن ناخالص دسته ناوگان	تعداد در هر دسته	مصرف سوخت در هر ۱۰۰ کیلومتر (لیتر)		میزان صرفه جویی سوخت به ازاء هر کیلومتر پیمایش ناوگان (سی سی)	مبلغ صرفه جویی به ازاء هر کیلومتر پیمایش ناوگان (سنت)
		فرسوده	نو		
۱۸ تن تا ۱۰ تن	۶----	۴۵	۳-	۱۵-	۵/۵
۲۶ تا ۱۹ تن	۴۱----	۵-	۳۸	۱۲-	۴/۴
۲۷ تن به بالا	۱۸----	۶-	۳۵	۲۵-	۹/۱

۱۴۱ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۴۲ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۴۳ به موجب مصوبه شماره ۲۸۲۸۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۴۴ به موجب مصوبه شماره ۷۸۱۹۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۴۵ به موجب مصوبه شماره ۷۸۱۹۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد الحاق شد.

آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۱۱/۳۰) شماره ابلاغ: ۱۷۴۶۷۱۰ - ۱۳۹۶/۱۲/۱۹

شورای عالی انرژی کشور در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳۰ در راستای وظایف مصرح در ماده ۵ "قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی" مصوب اسفند ۱۳۸۹ و اجرای مفاد قانون مذکور و ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب اردیبهشت ۱۳۹۴، «آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست» را به شرح زیر تصویب نمود:

به منظور رفع موانع و چالش‌های اجرایی "قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی" مصوب اسفند ۱۳۸۹ و ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب اردیبهشت ۱۳۹۴ و عملیاتی نمودن ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲ مصوب تیر ۱۳۹۴ و طبق ماده ۵ "قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی" موارد زیر در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳۰ شورای عالی انرژی کشور مورد تایید و تصویب قرار گرفت.

ماده ۱. تعاریف و علائم اختصاری

۱. اصطلاحات فنی: مفهوم اصطلاحات فنی استفاده شده در متن حاضر (مانند شرکت خدمات انرژی، شرکت بازرسی فنی انرژی، فناوری‌های بازیافت و افزایش کارایی انرژی، سیستم‌های هوشمند و غیره) بر اساس تعاریف مندرج در «قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی» است.

۲. بازار: بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست بازار متمرکزی است که در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر بازار بورس انرژی ایران تشکیل و اداره می‌شود.

۳. ۱. کمیسیون صرفه‌جویی انرژی: کمیسیون تخصصی شورای عالی انرژی کشور است که علاوه بر نمایندگان اعضاء شورای عالی انرژی کشور، نمایندگان نهادهای زیر نیز در ارتباط با بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست با حق رای در جلسه حضور خواهند داشت. وزارت راه و شهرسازی

معاونت علمی و فناوری رییس جمهوری

سازمان بورس و اوراق بهادار

اتاق بازرگانی ایران

۴. ۱. نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست: نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست عبارتند از: وزارتخانه‌های نفت و نیرو، معاونت علمی [علمی] و فناوری رییس جمهوری و سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست، ملی استاندارد ایران و برنامه و بودجه کشور.

۵. ۱. گواهی صرفه‌جویی انرژی: اوراق بهاداری هستند که نشان دهنده حق مالکیت بر مقدار مشخصی از میزان انرژی صرفه‌جویی شده از یک حامل انرژی بر اساس گزارش امکان‌سنجی (توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی) طرح صرفه‌جویی انرژی در یک دوره زمانی مشخص بوده، توسط نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست با تایید کمیسیون صرفه‌جویی انرژی صادر شده و در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست قابل معامله می‌باشند.

۶. ۱. ناشر: شخص حقوقی (شرکت‌های عرضه کننده حامل‌های انرژی) است که با دریافت مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار مبادرت به انتشار گواهی صرفه‌جویی اعلامی از سوی نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست با تایید کمیسیون صرفه‌جویی انرژی می‌کند. صدور گواهی صرفه‌جویی انرژی در قبال پرداخت قیمت انرژی صرفه‌جویی شده بر اساس تعرفه انرژی محل صرفه‌جویی انرژی انجام خواهد شد.

تبصره ۱: گواهی صرفه‌جویی انرژی صرفاً برای مصرف‌کنندگان انرژی که بدهی معوق به عرضه‌کنندگان انرژی ندارد، قابل صدور می‌باشد.

- ۷, ۱. مبنای محاسبه قیمت حامل انرژی در طرح‌های صرفه‌جویی انرژی: قیمت حامل انرژی تحویلی در قبال گواهی صرفه‌جویی انرژی برابر تعرفه انرژی صرفه‌جویی شده در زمان انجام صرفه‌جویی انرژی در دوره صدور قبض خواهد بود.
- ۸, ۱. دوره زمانی صدور گواهی صرفه‌جویی انرژی: مدت زمانی است که به منظور صدور گواهی برای هر یک از حوزه‌های صرفه‌جویی انرژی توسط شورای اقتصاد تعیین خواهد شد.
- ۹, ۱. فعالین بازار: فعالین «بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست» مشتمل بر مصرف‌کنندگان حامل‌های انرژی، شرکت‌های خدمات انرژی، شرکت‌های دانش‌بنیان، تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان حامل‌های انرژی، صادرکنندگان حامل‌های انرژی، کلیه شرکت‌های فعال در حوزه انرژی، نهادهای تخصصی و فنی، کارگزاران بازار بورس و اشخاص حقیقی می‌باشند.
- ۱۰, ۱. "ماده ۱۲": منظور ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است.
- ۱۱, ۱. "ماده ۳": منظور ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است.
- ماده ۲. بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست
- برای استفاده از سازوکار بازار بورس انرژی ایران و گسترش فعالیت بخش خصوصی در حوزه بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست مقرر گردید "بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست" به منظور انجام معاملات گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر بورس و بر اساس آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲ ایجاد شود.
- ۱, ۲. عملکرد بازار بر اساس اختلاف قیمت بخشی و زمانی حامل‌های انرژی و محیط‌زیست خواهد بود.
- ۲, ۲. در صورت درخواست دارندگان گواهی صرفه‌جویی انرژی به دریافت حامل انرژی صرفه‌جویی شده، شرکت ملی گاز ایران، شرکت توانیر، شرکت‌های انتقال و توزیع انواع حامل‌های انرژی موظف هستند معادل انرژی صرفه‌جویی شده مندرج در گواهی صرفه‌جویی نسبت به تحویل همان میزان حامل انرژی (حسب درخواست دارنده گواهی در نقاط مورد نظر در شبکه انرژی رسانی موجود و دارای ظرفیت لازم) اقدام نمایند. تحویل گیرندگان حامل انرژی می‌توانند بر اساس مقررات موجود نسبت به دریافت مجوز فروش حامل انرژی با استفاده از ساز و کارهای بورس اقدام نمایند.
- ۳, ۲. دارندگان گواهی صرفه‌جویی انرژی می‌توانند نسبت به فروش گواهی صرفه‌جویی انرژی در بازار بورس انرژی ایران و در چارچوب مقررات حاکم اقدام نمایند.
- ۴, ۲. مصرف‌کنندگانی که معیارهای مصوب مصرف انرژی را رعایت ننموده و بیش از آن مصرف کرده باشند می‌توانند تمام یا بخشی از مصرف اضافی حامل انرژی خود را از طریق خرید گواهی صرفه‌جویی انرژی از بازارتامین نمایند.
- ماده ۳. وظایف کمیسیون صرفه‌جویی انرژی
- وظایف کمیسیون صرفه‌جویی انرژی در ارتباط با بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست عبارت است از:
- ۱, ۳. تدوین امور زیر و ارائه آن‌ها به شورای عالی انرژی کشور برای تصویب:
- ۱, ۱, ۳. مقررات و دستورالعمل‌های اجرایی بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست.
- ۲, ۱, ۳. نظارت بر عملکرد فعالین در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست.
- ۲, ۳. تصویب نظام ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی صرفه‌جویی انرژی (بر اساس معیارها و استانداردهای الگوی مصرف انرژی) و کاهش تولید آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای.
- ۳, ۳. نظارت بر تایید میزان صرفه‌جویی انرژی، دوره زمانی صدور گواهی صرفه‌جویی انرژی، کاهش تولید آلاینده‌ها و انتشار گازهای گلخانه‌ای بر اساس نظام‌های ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی مصوب.
- ۴, ۳. بررسی مبنای محاسبه قیمت حامل انرژی در طرف صرفه‌جویی انرژی و بازنگری آن در صورت صدور گواهی صرفه‌جویی
- ۵, ۳. حل اختلاف بازیگران در بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست.
- ماده ۴. نهادهای تخصصی و فنی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست

وظایف نهادهای تخصصی، فنی و اجرایی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست به ترتیب زیر است:

۱، ۴. شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

وظایف شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت در ارتباط با طرح‌های بهینه‌سازی حامل‌های انرژی فسیلی (صرفه‌جویی حامل انرژی) به شرح زیر است:

۱، ۴. تهیه، تنظیم و تدوین نظام ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی و ارایه آن به کمیسیون صرفه‌جویی انرژی برای تصویب.

تبصره ۲: معیار محاسبه میزان صرفه‌جویی انرژی متوسط بر اساس میزان تولید محصول/ خدمات، مصرف سوخت به ازای واحد تولید (مصرف ویژه انرژی-SEC) بر اساس استانداردهای مربوط و ترکیب مصرف سوخت از شروع و اجرای طرح خواهد بود.

۱، ۴. اجرای دستورالعمل‌های ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی و تأیید صرفه‌جویی انرژی هر ماه یکبار برای طرح‌های مصوب و ارائه گزارش آن به ناشر گواهی صرفه‌جویی انرژی.

۲، ۴. ساتبا (سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق)

وظایف ساتبا در ارتباط با طرح‌های بهینه‌سازی انرژی الکتریکی و جایگزینی سوخت‌های فسیلی با منابع انرژی تجدیدپذیر به شرح زیر است:

۱، ۲، ۴. تهیه، تنظیم و تدوین نظام ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی و ارایه آن به کمیسیون صرفه‌جویی انرژی برای تصویب.

تبصره ۳: معیار محاسبه میزان صرفه‌جویی متوسط بر اساس میزان تولید محصول/ خدمات، مصرف انرژی الکتریکی به ازای واحد تولید (مصرف ویژه انرژی-Electricity SEC) بر اساس استانداردهای مربوط از شروع و اجرای طرح خواهد بود.

۱، ۲، ۴. اجرای دستورالعمل‌های ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی و تأیید صرفه‌جویی انرژی الکتریکی هر ماه یکبار برای طرح‌های مصوب و ارائه گزارش آن به ناشر گواهی صرفه‌جویی انرژی.

۳، ۴. سازمان حفاظت محیط‌زیست

وظایف سازمان حفاظت محیط‌زیست در ارتباط با کاهش تولید آلاینده‌ها و انتشار گازهای گلخانه‌ای برای طرح‌های بهینه‌سازی انرژی به شرح زیر است:

۱، ۳، ۴. تهیه، تنظیم و تدوین نظام ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی کاهش تولید آلاینده‌ها و انتشار گازهای گلخانه‌ای و ارایه آن به کمیسیون صرفه‌جویی انرژی برای تصویب.

۱، ۲، ۳، ۴. اجرای دستورالعمل‌های ثبت، اندازه‌گیری و راستی آزمایی کاهش تولید آلاینده‌ها و انتشار گازهای گلخانه‌ای هر ماه یکبار برای طرح‌های مصوب و ارائه گزارش آن به کمیسیون صرفه‌جویی انرژی.

۴، ۴. معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

وظایف معاونت علمی و فناوری رییس جمهور در ارتباط با تهیه و تدوین موارد زیر و ارایه آن به کمیسیون صرفه‌جویی انرژی به شرح زیر است:

۱، ۴، ۴. جمع‌آوری و سازماندهی اطلاعات لازم از شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، ساتبا، سازمان حفاظت محیط‌زیست و بازار بورس انرژی ایران برای تدوین گزارش عملکرد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست.

۳، ۳، ۴. تهیه و تنظیم گزارش‌های پایش و ارزیابی عملکرد فعالین بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست.

۴، ۳، ۴. معرفی و تامین فناوری نوین بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست و انرژی‌های تجدیدپذیر.

۵. تدوین مقررات و زیرساخت‌ها

کمیسیون صرفه‌جویی انرژی موظف است ظرف حداکثر سه ماه پس از ابلاغ آیین‌نامه نسبت به تدوین مقررات و زیرساخت‌های مورد نیاز برای راه اندازی "بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست" با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط به منظور انجام معاملات گواهی‌های صرفه‌جویی انرژی در بازار بورس انرژی ایران اقدام نماید.

محمدباقر نوبخت

آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۱۲/۱۷) شماره ابلاغ: ۴۲۵۹۶/ت/۶۱۵۷۲ ک ۱۳۸۸/۳/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸

وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۴۱۰۴۸/ت/۱۳۱۴۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ «آیین نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- واژه ها و اصطلاحات زیر در این آیین نامه در معانی مشروح مربوط بکار می روند:

الف- ستاد: ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت.

ب- نظارت عالی: سیاست گذاری، پایش نحوه اجرای فرایند، تعیین مجری و پیگیری اقدامات لازم در راستای از رده خارج کردن خودروهای فرسوده تا رسیدن به اهداف قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت.

ج- خودروی فرسوده: خودرویی که طبق ماده (۴) تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ حائز شرایط فرسودگی باشد.
د- اسقاط: اعمال تغییرات فیزیکی بر روی خودروی فرسوده، به صورتی که خودرو و قطعات آن غیرقابل استفاده مجدد در چرخه حمل و نقل باشد و مطابق قانون و مقررات شرایط لازم برای ابطال اسناد آن فراهم شود.

ه- گواهی اسقاط: برگه ای که نشان دهنده اسقاط خودرو در مراکز مجاز است و برابر شرایط مندرج در طرح صادر می گردد.

و- کمک بلاعوض: وجهی که پس از طی مراحل اسقاط خودرو و تایید ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت به صورت بلاعوض به مالکین خودروهای فرسوده پرداخت می گردد.

ماده ۱۴۶۲- اشخاصی که خودروی آن ها تا پایان سال ۱۳۹۴ به سن فرسودگی می رسند می توانند از ابتدای سال ۱۳۸۸ برای اسقاط خودرو اقدام نمایند و از مزایای مقرر در این آیین نامه بهره مند شوند.

ماده ۱۴۷۳- دستگاه های مربوط در اجرای طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده به شرح زیر می باشد:

الف- ستاد به عنوان مرجع نظارت عالی.

ب- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مسؤول احراز اصالت خودرو در مراکز اسقاط و انتقال داده های مرکز شماره گذاری به ستاد و ابطال نهایی اسناد و مدارک خودروها پس از اسقاط.

ج- خودروسازان و واردکنندگان به عنوان مسؤول اسقاط مطابق ماده (۷) این آیین نامه.

د- مراکز اسقاط به عنوان عامل اجرای عملیات اسقاط.

تبصره ۱- پرداخت کمک بلاعوض به خودروهای سواری شخصی با سن بیش از (۳۵) سال، صرفاً تا پایان سال ۱۳۸۸ صورت می پذیرد.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تسهیلات اعطایی در قالب خرید خودرو را صرفاً به متقاضیان طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده اختصاص دهد.

ماده ۱۴۸۴- برای از رده خارج شدن خودروهای سواری فرسوده شخصی تا پایان سال ۱۳۹۴، کمک بلاعوض با رعایت میزان اعتبارات قابل

تخصیص سالیانه و تا سقف مبالغ جدول زیر اعطا می گردد.

سال عرضه برای اسقاط (ارقام به میلیون ریال)	تا ۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
خودروهایی که تا پایان سال ۱۳۹۱ به سن فرسودگی می رسند	۱۵	۱۵	+	+

^{۱۴۶} به موجب مصوبه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت/۴۷۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رئیس جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت اصلاح شد.

^{۱۴۷} به موجب اصلاحیه شماره ۴۲۵۹۶/۱۵۵۱۶۶ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ دبیر هیئت دولت اصلاح شد.

^{۱۴۸} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت وزیران منسوخ شد.

+	+	۱۵	۱۵	خودروهایی که تا پایان سال ۱۳۹۲ به سن فرسودگی می‌رسند
+	۱۴	۱۵	۱۵	خودروهایی که تا پایان سال ۱۳۹۳ به سن فرسودگی می‌رسند

تبصره ۱- پرداخت کمک بلاعوض به خودروهای سواری شخصی با سن بیش از (۳۵) سال، صرفاً تا پایان سال ۱۳۸۸ صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تسهیلات اعطایی در قالب خرید خودرو را صرفاً به متقاضیان طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده اختصاص دهد.

تبصره ۳- ملاک پرداخت کمک بلاعوض زمان تقاضای مالک خودروی فرسوده در سامانه ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت جهت از رده خارج کردن خودروی فرسوده می‌باشد.

ماده ۱۵۰۵- برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده عمومی، تا پایان سال ۱۳۹۰، تسهیلات بانکی و کمک بلاعوض با رعایت میزان اعتبارات قابل تخصیص سالیانه و تا سقف مبالغ جدول زیر اعطا می‌گردد.

کامیون کشنده	کامیون سنگین (۲۶ تن و بالاتر)	کامیون متوسط (۱۰ تا ۲۶ تن)	کامیون سبک (۶ تا ۱۰ تن)	کامیونت (۳/۵ تا ۶ تن)	کامیونت (۲ تا ۳/۵ تن)	اتوبوس	مینی بوس	ونت (یک تن و بالاتر)	وانت (یک تن و پایین تر)	تاکسی	
۲۸۰	۲۸۰	۲۰۰	۱۰۰	۵۰	۴۰	۳۰۰	۸۰	۳۰	۲۰	۵۰	کمک بلاعوض (میلیون ریال)
۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۳۰۰	۲۰۰	-	۱۲۰	۲۰۰	۷۰	۷۰	۷۰	تسهیلات بانکی (حداکثر تا ۸۰٪ قیمت خودرو-میلیون ریال)
۸۴	۸۴	۸۴	۷۲	۷۲	-	۸۴	۷۲	۶۰	۶۰	۶۰	دوره بازپرداخت تسهیلات (ماه)

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است خط اعتباری لازم برای پرداخت تسهیلات مندرج در جدول فوق را تعیین و سهم اعتباری بانک‌های عامل از این تسهیلات را به آن‌ها ابلاغ نماید.

تبصره ۲- ستاد مدیریت حمل و نقل سوخت مکلف است عملکرد ریالی سالیانه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده را به نحوی تنظیم کند که مازاد بر اعتبار قابل تخصیص مربوط مندرج در قانون بودجه سالیانه ایجاد تعهد ننماید.

ماده ۱۵۱۶- واردکنندگان خودرو، اجزاء، قطعات، مواد اولیه، تجهیزات و سایر اقلام مرتبط با صنایع حمل و نقل از جمله خودروهای کم مصرف عمومی و خصوصی، در صورت ارایه گواهی اسقاط به جز موتورسیکلت مشروط به عدم استفاده از کمک‌های بلاعوض مندرج در مواد (۳) و (۴) این آیین‌نامه و با رعایت بندهای (۲) و (۳) ماده (۲) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، به ازای هر دستگاه، معادل مبالغ کمک بلاعوض یاد شده، از تخفیفات ترجیحی در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات اقلام یاد شده برخوردار می‌شوند.

^{۱۴۹} به موجب مصوبه شماره ۲۵۵۵۴۹/ت۴۷۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت الحاق شد.

^{۱۵۰} به موجب مصوبه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت۴۹۲۰۸ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ هیئت وزیران اصلاح شد.

^{۱۵۱} به موجب مصوبه شماره ۲۵۸۹۰۶/ت۴۲۵۹۴ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۹ و وزیرای عضو کمیسیون لوایح هیئت دولت و اصلاحیه شماره ۴۵۱۲۸/۱۴۷۸۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ دبیر هیئت دولت اصلاح شد.

ماده ۱۵۲۷- خودرو سازان و موتور سیکلت سازان موظفند از ابتدای سال ۱۳۸۸ حداقل معادل سی درصد (۳۰٪) تولید ماهانه خود گواهی اسقاط به ستاد تحویل نمایند.

تبصره ۱- میزان درصد یاد شده در صورت نیاز هر دو ماه یکبار با اعلام ستاد تغییر می‌یابد.

تبصره ۲- خودرو سازان موظفند پس از معرفی ستاد نسبت به تحویل خودرو حداکثر ظرف سی روز کاری، اقدام نمایند.

ماده ۸- خودرو سازان می‌توانند برای پشتوانه اجرای طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و به منظور تامین منابع، نسبت به فروش اوراق مشارکت براساس مقررات مربوط اقدام نمایند.

ماده ۹- مراحل اسقاط خودروهای فرسوده به ترتیب مراحل زیر انجام می‌شود:

الف- مراجعه مالک خودروی فرسوده به همراه خودرو و مدارک به مرکز اسقاط.

ب- کنترل و بررسی صحت و اصالت مدارک و تطبیق آن‌ها با خودرو.

ج- دریافت مجوز اسقاط از پایگاه اطلاعاتی ستاد.

د- اسقاط در حضور مدیر و کارشناس مرکز اسقاط و مالک خودرو، در حد ارکان اسقاط شامل برش ستون و سقف، سوراخ نمودن موتور، از بین بردن شماره‌های شاسی، بدنه، موتور و فک پلاک به گونه‌ای که در چرخه حمل‌ونقل مجدد قابل استفاده نباشد.

ه- ثبت اسقاط خودرو توسط مرکز اسقاط در پایگاه اطلاعاتی ستاد.

ماده ۱۰- احراز اصالت خودرو و گواهی اسقاط در مراکز اسقاط بنا به تشخیص پلیس، توسط کارشناس رسمی (مقیم) یا کارشناس یا کاردان فنی نیروی انتظامی (مقیم) انجام می‌گیرد.

تبصره ۱۵۳۱- در صورت عدم تایید مدارک در بند «ب» ماده (۸) و یا عدم همخوانی اطلاعات وارد شده با اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعاتی ستاد، خودرو فرسوده در مرکز اسقاط باقی مانده و کارشناس مرکز اسقاط با همکاری نیروی انتظامی موظفند ظرف ده روز نسبت به تعیین تکلیف خودروی مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۱۵۴۲- در صورت احراز تخلف مراکز اسقاط در خصوص واگذاری وسیله نقلیه اسقاط شده یا قطعات اصلی آن (موتور، شاسی، اتاق، دستگاه سوخت رسان و دستگاه انتقال نیرو) به تشخیص نیروی انتظامی موضوع اعزام کارشناس به مرکز اسقاط مذکور به مدت سه ماه متوقف می‌شود و مراتب به همراه مستندات جهت تصمیم‌گیری به کارگروه موضوع ماده (۱۸) منعکس می‌گردد.

ماده ۱۵۵۱- پس از تأیید اسقاط خودرو در پایگاه اطلاعاتی ستاد توسعه کارشناس مقیم، گواهی اسقاط خودرو برای شماره‌گذاری خودروهای وارداتی موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه یا استفاده از تخفیفات حقوق ورودی و سود بازرگانی توسط ستاد صادر و به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و گمرک ایران اعلام می‌گردد.

ماده ۱۵۶۱۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است دسترسی بروز به مشخصات خودروهایی را که برابر مقررات فرسوده محسوب می‌شوند، به نحوی برای ستاد مهیا نماید که امکان بررسی اسناد و مدارک با مشخصات ثبت شده خودروها برای ستاد فراهم گردد.

ماده ۱۳- خودروسازان موظفند هر ماه گزارش تعداد خودروهای تولید شده (فروخته شده به مشتریان داخلی) را همراه با مشخصات خودروهای فرسوده اسقاط شده ما به ازای آن به ستاد ارائه نمایند.

ماده ۱۴- نیروی انتظامی موظف است گزارش خودروهای فرسوده اسقاط شده را ماهانه به ستاد ارسال نماید.

۱۵۲ به موجب مصوبه شماره ۴۷۹۰۳/ت/۲۵۵۵۴۹ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۷ نمایندگان ویژه رییس‌جمهور در کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت اصلاح شد.

۱۵۳ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

۱۵۴ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران الحاق شد.

۱۵۵ به موجب مصوبه شماره ۴۲۵۹۴/ت/۲۵۸۹۰۶ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۹ وزیر امور اقتصادی و دارایی عضو کمیسیون لایحه هیئت‌دولت اصلاح شد.

۱۵۶ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

ماده ۱۵- قیمت لاشه خودروی فرسوده براساس نظر کارشناسی محاسبه و توسط ستاد تعیین می‌گردد.

ماده ۱۵۷۱۶- برای اجرا و توسعه طرح از رده خارج کردن خودروهای فرسوده از محل ارزش لاشه خودرو فرسوده که در اختیار مراکز غیردولتی اسقاط قرار می‌گیرد، هزینه طرح و حق الزحمه اشخاص غیردولتی دخیل در اسقاط خودرو با نظارت ستاد از جهت اطمینان از تحقق اهداف قانون توسعه حمل‌ونقل و مدیریت مصرف سوخت تأدیه خواهد شد.

ماده ۱۷- در هر استان، هیئتی مرکب از نمایندگان معاون امور عمرانی استاندار، سازمان حفاظت محیط‌زیست استان، پلیس راهور استان و مراکز اسقاط استان تشکیل و به ستاد معرفی می‌شود تا با برگزاری جلسات ماهانه، عملکرد عملیات اسقاط استان را رسیدگی و به ستاد گزارش نماید.

ماده ۱۵۸۱۸- کارگروهی مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، کشور، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط‌زیست، پلیس راهور، ناجا، وزارت صنعت، معدن و تجارت یا نماینده خودروسازان و مراکز اسقاط در وزارت راه و شهرسازی تشکیل و عملکرد ماهانه استان‌ها را بررسی و رسیدگی می‌نماید.

تبصره ۱۵۹- نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و لغو پروانه مراکز اسقاط به موجب دستورالعملی خواهد بود که پس از تأیید کارگروه یاد شده توسط وزارت راه و شهرسازی در چارچوب قوانین و مقررات مربوط ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۹- این آیین‌نامه از ابتدای سال ۱۳۸۸ لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۶۰۲۱- استفاده از گواهی‌های اسقاط خودروهای فرسوده آن دسته از اشخاص حقیقی و حقوقی که توسط ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت صادر گردیده و تاکنون به صورت تخفیفات ترجیحی حقوق ورودی واردات قطعات یا خودرو در گمرک جمهوری اسلامی ایران مورد استفاده قرار نگرفته اند برای استفاده در اولین شماره‌گذاری خودروهای وارداتی جهت تسویه حساب آن‌ها برابر بند (۳) تصویب‌نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ مجاز است.

تبصره (۲) ماده (۹)، ماده (۱۰) و تبصره (۱) آن و مواد (۳۸)، (۳۹) و (۴۲) تصمصیم‌نامه شماره ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶ ن مورخ ۱۳۸۶/۴/۳۱، بند (۳) تصمصیم‌نامه شماره ۱۰۰۰۸۸/ت/۴۰۵۸۹ ن مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۹، بند (۱۴) تصمصیم‌نامه شماره ۱۲۱۹۴۱/ت/۴۰۸۲۵ ن مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۰، ماده (۱۲) تصمصیم‌نامه شماره ۸۰۵۲۳/ت/۴۴۶۴۸ ن مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۲، بندهای (۷) و (۸) تصمصیم‌نامه شماره ۲۲۲۹۹۸/ت/۴۵۹۲۵ ن مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۶، بند (۶) تصویب‌نامه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴، تصویب‌نامه شماره ۱۹۱۲۲/ت/۴۲۲۸۱ ک مورخ ۱۳۸۸/۲/۱ و تصمصیم‌نامه‌های شماره ۷۹۳۶۲/ت/۴۳۰۱۱ ن مورخ ۱۳۸۸/۴/۲۰، شماره ۲۳۹۵۵۹/ت/۴۳۹۲۳ ن مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۴ و شماره ۴۳۹۲۳/۱۰۰۹۵۱ مورخ ۱۳۸۹/۵/۹ لغو می‌شوند.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۱۷ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور- پرویز داودی

^{۱۵۷} به موجب مصوبه شماره ۲۵۸۹۰۶/ت/۴۲۵۹۴ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۹ و وزرای عضو کمیسیون لوایح هیئت‌دولت و اصلاحیه شماره ۴۵۱۲۸/۱۴۷۸۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ دبیر هیئت‌دولت اصلاح شد.

^{۱۵۸} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۵۹} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران الحاق شد.

^{۱۶۰} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۲۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران الحاق شد.

تصویب‌نامه در خصوص تسویه مطالبات انباشته معوق خودروسازان داخلی

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۲/۳) شماره ابلاغ: ۱۵۲۹۴۸/ت/۵۱۶۳۴-هـ ۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۱۲/۳ به پیشنهاد شماره ۱۲۵۲۳۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۲ معاونت اجرایی رییس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت موظف است جهت تسویه مطالبات انباشته معوق خودروسازان داخلی از بابت عدم امکان استفاده گواهی‌های اسقاط خودروهای فرسوده موضوع ماده (۵) آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۲۵۹۶/ت/۶۱۵۷۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ مربوط به سال‌های گذشته که تاکنون به صورت تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی واردات قطعات خودرو کارسازی و استفاده نگردیده‌اند، مبالغ مذکور را از محل وجوه دریافتی از واردکنندگان خودرو که در حساب واسط آن ستاد موجود یا از حساب واسط به خزانه کل کشور واریز گردیده است، دقیقاً به میزان ارزش گواهی در زمان انجام عملیات اسقاط، محاسبه و پرداخت نماید.

۱۶۱۲- در صورت اسقاط خودروهای فرسوده با کاربری‌های جدول زیر توسط واردکنندگان به تناسب میزان مصرف سوخت مصوب موضوع جزء (د) بند (۳) تصویب‌نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۵۸۷-ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ و اصلاحیه آن موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۲۶۶۵۳/ت/۴۹۲۰۸-مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۴، تعداد اسقاط انجام شده به شرح جدول زیر با گواهی اسقاط معادل سازی می‌گردد:

میزان معادل سازی با تعداد گواهی اسقاط

نوع کاربری	موتورسیکلت	تاکسی	ون نوع ۱۸۸	مینی بوس و ون نوع ۲۸۸	اتوبوس شهری و بین شهری	وانت (یک تن و بیش تر)	وانت (بالاتر از یک تن)	کامیونت (۱ تا ۳ تن)	کامیون سبک (۳ تا ۵ تن)	کامیون متوسط (۵ تا ۲۶ تن)	کامیون سنگین (۲۶ تن و بالاتر)	کامیون کشنده
تعداد معادل	۱/۴	۲	۴	۵	۱۴	۲	۴	۴	۵	۱۲	۱۴	۱۵

معاون اول رییس جمهور- اسحاق جهانگیری

^{۱۶۱} به موجب مصوبه شماره ۶۲۹۲۴/ت/۵۴۵۲۲-هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران بند دال و چهار تبصره ذیل آن اصلاح شدند.

اتخاذ تصمیماتی در خصوص ساماندهی و توسعه حمل و نقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۴/۳۱) شماره ابلاغ: ۶۸۰۸۴/ت۳۷۴۵۶ ن ۱۳۹۵/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۵/۱۸

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در مورد اجرای تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور و ساماندهی و توسعه حمل و نقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف که به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۴۴۵۲۵/ت/ ۳۷۲۱۳ هـ - مورخ ۱۳۸۶/۳/۲۶ اتخاذ شده است، به شرح زیر برای اجرا ابلاغ می گردد:

ماده ۱- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است میزان مصرف سوخت خودروها در چرخه ترکیبی را مشخص و به ستاد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور اعلام نماید تا مراتب توسط ستاد تبصره (۱۳) ابلاغ شود.

ماده ۲- سود بازرگانی واردات خودرو و قطعات منفصله برای تولید خودروهای ساخت داخل با مصرف سوخت کمتر از شش (۶) لیتر در یکصد (۱۰۰) کیلومتر مسافت در چرخه ترکیبی به ازای هر بیست و پنج صدم (۲۵٪) لیتر پنج درصد (۵٪) کاهش می یابد.

ماده ۳- به منظور توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی مسافربری درون شهری حداکثر تا هفت درصد (۷٪) یارانه سود تسهیلات بانکی به شرح زیر پرداخت می شود:

الف- تا سقف هفتاد میلیون (۷۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و بازپرداخت پنج (۵) ساله برای خرید تاکسی گازسوز.

ب- تا سقف یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و بازپرداخت هفت (۷) ساله برای خرید خودرو جمعی کوچک (ون).

ج- تا سقف هفده و نیم درصد (۱۷/۵٪) ارزش فروش خودروی جمعی بزرگ (اتوبوس، میدل باس) با بازپرداخت هفت (۷) ساله.

د- تا سقف شصت درصد (۶۰٪) ارزش فروش مینی بوس با بازپرداخت هفت (۷) ساله.

تبصره ۱- تا سقف هشتاد و دو و نیم درصد (۸۲/۵٪) ارزش فروش خودروی جمعی بزرگ (اتوبوس، میدل باس) و تا سقف چهل درصد (۴۰٪) ارزش فروش مینی بوس به صورت کمک بلاعوض اعطا خواهد شد.

تبصره ۲- ستاد تبصره (۱۳) مجاز است درصد کمک های بلاعوض و تسهیلات اعطایی فوق را بر اساس گروه شهرهای همسان تعیین نماید.

ماده ۴- برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده تسهیلات زیر اعطا می گردد:

الف- برای دریافت خودروی گازسوز یا دوگانه سوز جایگزین در ازای اسقاط هر دستگاه خودروی فرسوده، حداکثر هفت درصد (۷٪) از سود تسهیلات بانکی یا معادل یارانه سود به عنوان کمک بلاعوض پرداخت می شود. تسهیلات مذکور برای خودروهای سواری و وانت با ظرفیت بار یک تن و کمتر و تاکسی تا سقف پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با دوره بازپرداخت پنج ساله و برای خودروهای ون و وانت های با ظرفیت بار بالاتر از یک تن تا سقف هفتاد میلیون (۷۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با دوره بازپرداخت پنج ساله می باشد. همچنین واردکنندگان در صورت ارایه گواهی نامه صادر شده از سوی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر اسقاط یک دستگاه خودرو (به جز موتورسیکلت) به شکلی که غیرقابل استفاده به صورت خودرو در چرخه حمل و نقل و رانندگی باشد، می توانند به ازای هر دستگاه خودروی سواری و وانت با ظرفیت بار کمتر از یک تن حداکثر معادل ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، خودروی ون و وانت های با ظرفیت بار بالاتر از یک تن حداکثر معادل بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، تاکسی حداکثر معادل سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی یا سرجمع سود بازرگانی قطعات منفصله وارداتی استفاده نمایند.

ب- واردکنندگان در صورت ارایه گواهی نامه صادر شده از سوی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اسقاط یک دستگاه خودرو (به جز موتورسیکلت) به شکلی که غیرقابل استفاده به صورت خودرو در چرخه حمل و نقل و رانندگی باشد، در صورت عدم استفاده از

تسهیلات مذکور در بند "الف" این ماده می‌توانند حداکثر معادل پانزده میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۱۵) ریال از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی یا سرجمع سود بازرگانی قطعات منفصله وارداتی استفاده نمایند.

ج- برای دریافت خودروی جایگزین در ازای اسقاط هر دستگاه مینی بوس فرسوده، حداکثر هفت درصد (۷٪) از سود تسهیلات بانکی یا معادل یارانه سود به عنوان کمک بلاعوض پرداخت می‌شود.

تسهیلات مذکور تا سقف دویست میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۲۰۰) ریال با دوره بازپرداخت هفت ساله می‌باشد. همچنین واردکنندگان در صورت ارایه گواهینامه صادر شده از سوی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر اسقاط یک دستگاه مینی بوس فرسوده به شکلی که غیرقابل استفاده به صورت خودرو در چرخه حمل‌ونقل و رانندگی باشد، می‌توانند حداکثر معادل سی میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۳۰) ریال از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی یا سرجمع سود بازرگانی قطعات منفصله وارداتی استفاده نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی موظف است اقدامات پیشگیرانه برای عدم استفاده مجدد از خودروهای اسقاط شده، شاسی، اتاق، موتور، تجهیزات سوخت رسانی و کلیه قطعات خودرو را انجام داده و با متخلفین برخورد نماید.

تبصره ۲- فروش یا واگذاری خودروهای فرسوده دستگاه‌های اجرایی به اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع می‌باشد. این خودروها بدون استفاده از تسهیلات این ماده از رده خارج می‌شوند.

تبصره ۳- مسئولیت تحویل خودروی جایگزین به عهده شرکت‌های خودروسازی می‌باشد.

ماده ۵- بانک‌های دولتی موظفند تسهیلات بانکی برای اجرای طرح‌های تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور را تا سقف بیست و پنج هزار میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۲۵) ریال تامین نمایند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با تعیین سهم، بانک‌های عامل را به ستاد تبصره (۱۳) معرفی نماید.

ماده ۶- وزارت کشور با همکاری شورای عالی استان‌ها و شهرداری‌های کلانشهرها موظف است نسبت به تهیه دستورالعمل قیمت‌گذاری در حمل‌ونقل درون شهری، اقدام نمایند. این دستورالعمل پس از تصویب هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۷- وزارت کشور مکلف است با استفاده از اعتبارات تجمیع عوارض (موضوع قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارایه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی- مصوب ۱۳۸۱- در سال ۱۳۸۶ و شهرداری‌ها از محل منابع داخلی خود، نسبت به تامین اعتبار سایر منابع طرح‌های بهبود عبور و مرور شهری، حذف نقاط حادثه خیز درون شهری، افزایش ایمنی و سرعت در شبکه معابر شهری و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی درون اقدام نماید.

ماده ۸- به منظور تشویق صنایع خودروسازی کشور به تولید خودروهای با موتور پایه گازسوز، هفت درصد (۷٪) از سود تسهیلات بانکی اعطایی، حداکثر تا سقف پانصد میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۵۰۰) ریال و بازپرداخت پنج (۵) ساله به کارخانه‌های خودروساز برای طراحی و تولید موتور پایه گازسوز پرداخت می‌شود.

ماده ۹- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موظفند در خصوص مجوزهای جدید نسبت به خرید و بکارگیری خودروهای دوگانه‌سوز و گازسوز به جای خودروهای بنزین‌سوز اقدام نموده و خودروهای موجود خود را به دوگانه‌سوز تبدیل نمایند.

تبصره ۱- کمیسیون ماده (۲) لایحه قانونی نحوه استفاده از اتومبیل‌های دولتی و فروش اتومبیل‌های زاید- مصوب ۱۳۵۸- در هنگام صدور مجوز شماره‌گذاری موظف است به اجرای این حکم است.

تبصره ۱۶۲- دستگاه‌هایی که نیاز به خودروی کمک دارند با تأیید ستاد تبصره (۱۳) از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۱۰-۱۶۳- شرکت ملی نفت ایران موظف است تا پایان سال ۱۳۸۶ برای تبدیل کارگاهی حداقل پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) دستگاه خودروی بنزینی موجود به خودروی دوگانه‌سوز متناسب با هزینه‌های متعلقه از محل منابع داخلی خود معادل دو هزار و هشتصد میلیارد (۲۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به صورت کمک بلاعوض (تامین تجهیزات یا اعطای کمک به مالکین خودروها) اقدام نماید.

تبصره ۱-۱۶۴- خودروهای مشمول این ماده صرفاً شامل تاکسی‌ها، مسافریهای شخصی ساماندهی شده، خودروهای دولتی، شرکت‌های حمل و نقل درون شهری، آژانس‌ها و تاکسی تلفنی‌ها، مسافریهای شخصی برون شهری و موسسات مجاز کرایه اتومبیل با عمر ده (۱۰) سال و کمتر وانت نisan و وانت بار با عمر پانزده (۱۵) سال و کمتر می‌باشد که توسط ستاد تبصره (۱۳) اولویت بندی خواهد شد.

تبصره ۲- در تبدیل کارگاهی خودروها باید از کیت‌های گازسوز پیشرفته متناسب با مشخصات فنی خودروها استفاده شود.

تبصره ۳- نیروی انتظامی موظف است نسبت به درج عبارت دوگانه‌سوز در اسناد خودروهای مذکور اقدام نماید.

تبصره ۴- تبدیل کارگاهی پنجاه درصد (۵۰٪) از خودروها با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح انجام می‌شود.

ماده ۱۱- وزارت بازرگانی با همکاری شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهر موظف است شرایط لازم جهت ارایه مجوزهای صنفی برای فعالیت کارگاه‌های تبدیل (محل نصب، آزمون، بازرسی و خدمات خودروهای گازسوز) و کارگاه‌های ارایه دهنده خدمات پس از فروش به خودروهای گازسوز دارای گواهینامه معتبر و مورد تأیید شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور را فراهم نموده و از فعالیت کارگاه‌های غیرمجاز که نسبت به ارایه خدمات اقدام می‌نمایند، جلوگیری به عمل آورد.

ماده ۱۲- به منظور بهینه‌سازی مصرف سوخت خودروها، افزایش سهم حمل و نقل عمومی و کنترل سرانه استفاده از خودروی شخصی، هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور تا پایان آبان ماه ۱۳۸۶ طرح جامع پنج ساله تولید خودرو در کشور (شامل تعیین میزان تولید برای مصرف داخلی، میزان واردات، نوع و میزان سوخت مصرفی) را تصویب و ابلاغ می‌نماید.

ماده ۱۳- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است ضمن وضع استانداردهای لازم، بر رعایت استاندارد اجباری قطعات و تجهیزات گازسوز کردن خودروها، خودروهای گازسوز و جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده نظارت نماید.

ماده ۱۴- وزارت نفت موظف است تا پایان مهرماه ۱۳۸۶، پانصد و پنجاه (۵۵۰) و تا پایان سال ۱۳۸۶، یکهزار (۱۰۰۰) جایگاه عرضه گاز طبیعی در دست احداث را تکمیل و به بهره‌برداری برساند.

شرکت ملی گاز و وزارت نیرو موظفند همکاری لازم جهت اجرای این ماده را در خصوص نصب انشعابات گاز و برق به عمل آورند.

ماده ۱۵- شرکت ملی نفت ایران مکلف است در اجرای طرح ملی گاز طبیعی فشرده در سال ۱۳۸۶ حداقل هشتصد (۸۰۰) پمپ عرضه گاز را با اولویت کلانشهرها و شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهرها، بنادر و پایانه‌های عمده درون شهری و برون شهری احداث و تجهیز نماید.

تبصره ۱- وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور و جهاد کشاورزی موظفند در مکان یابی جایگاه‌های جدید عرضه گاز طبیعی فشرده، با شرکت ملی نفت ایران همکاری نموده و در تامین و واگذاری زمین و اعطای مجوزهای لازم برای احداث جایگاه‌های مذکور به شرکت یاد شده و بخش غیردولتی حداکثر ظرف یک ماه پس از وصول درخواست اقدام نمایند. مساحتی که صرفاً به عرضه گاز طبیعی، اختصاص می‌یابد با قیمت منطقه‌ای محاسبه و غیرقابل تغییر کاربری است. شهرداری‌ها و کمیسیون‌های ماده (۵) و دیگر کمیسیون‌های ذی‌ربط مکلف به تغییر کاربری و صدور مجوزهای لازم هستند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور حسب مورد موظفند در امر تامین زمین مناسب و صدور مجوزهای لازم برای احداث جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده با اولویت ایثارگران و جانبازان با معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران، حداکثر یک ماه پس از وصول درخواست متقاضیان اقدام نمایند.

۱۶۳ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۱۶۴ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

تبصره ۳- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای موظف است با هماهنگی شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، در نقشه‌های مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی که توسط بخش‌های دولتی و غیردولتی احداث می‌شود، جایگاه ارایه سوخت گاز طبیعی لحاظ نماید.

تبصره ۴- وزارتخانه‌های نیرو، راه و ترابری، جهاد کشاورزی، مسکن و شهرسازی و شرکت ملی گاز ایران موظفند حداکثر دو ماه پس از وصول درخواست، حسب مورد نسبت به تامین انشعابات و اتصال به شبکه آب، برق و گاز و حداکثر یک ماه برای صدور مجوز استفاده از حریم راه‌ها و گذر از عرض جاده‌ها، مجوز حفاری برای انجام عملیات گازرسانی و واگذاری زمین مناسب در قبال اخذ وجه با رعایت قوانین و مقررات در جاده‌های بین شهری اقدام نمایند.

تبصره ۵- به منظور تشویق و مشارکت بخش‌های غیردولتی برای احداث و بهره‌برداری از جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده که زمین مناسب در کلانشهرها با تأیید شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت را داشته باشند و مراحل ساخت و بهره‌برداری را طبق ضوابط و استانداردهای مربوط رعایت نمایند، به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود تجهیزات اصلی مورد نیاز این جایگاه‌ها را به صورت کمک بلاعوض تامین نماید.

تبصره ۶- در صورت تامین زمین مناسب برای احداث جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده توسط شهرداری‌ها، شرکت ملی نفت ایران پس از احداث و تجهیز جایگاه‌های یاد شده، جایگاه‌های مذکور را مشروط به عدم تغییر کاربری توسط شهرداری‌ها به صورت بلاعوض به آنان واگذار خواهد کرد.

ماده ۱۶- وزارت نفت مکلف است تا پایان شهریورماه ۱۳۸۶ طرح جامع جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی، هماهنگ با برنامه تولید کارخانه‌ای و تبدیل کارگاهی خودروهای گازسوز با زمان‌بندی اجرایی تهیه و به تصویب هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور برساند.

ماده ۱۷- شرکت ملی نفت ایران موظف است از محل منابع داخلی خود طبق دستورالعملی که تا پایان شهریورماه ۱۳۸۶ به تصویب هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور می‌رساند، حمایت مالی لازم از اختراعات و ابداعاتی که به نحو مؤثر در کاهش مصرف سوخت خودروها و آلودگی تأثیرگذار است به عمل آورده و برای کاربرد و تولید انبوه آن‌ها، کمک مالی و اعتباری لازم را معمول نماید.

ماده ۱۸- وزارت صنایع و معادن موظف است شرایط لازم برای تولید داخلی مواد اولیه مخازن گاز طبیعی فشرده را متناسب با نیاز واحدهای تولید مخزن تامین نماید.

ماده ۱۹- وزارتخانه‌های نفت و صنایع و معادن موظفند از ساخت داخلی تجهیزات جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده، نسل‌های پیشرفته کیت و مخزن تا مرحله تولید انبوه حمایت نمایند.

ماده ۲۰- وزارت نفت موظف است فهرست متقاضیان تولید مخزن گاز طبیعی فشرده مطابق با نیاز کشور به همراه تسهیلات مورد نیاز جهت تسریع در بهره‌برداری از این واحدها را به هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور ارایه نماید.

ماده ۲۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است شرایط لازم برای تسریع در ترخیص ماشین آلات و تجهیزات استفاده از گاز طبیعی فشرده در خودروها را در مبادی گمرکی اتخاذ نماید.

ماده ۲۲- وزارت کشور موظف است با همکاری وزارتخانه‌های نفت، صنایع و معادن، راه و ترابری و سازمان حفاظت محیط‌زیست، طرح جامع معاینه فنی خودروها (اعم از بنزین سوز، نفت گازسوز و گازسوز) را تا پایان شهریور ماه ۱۳۸۶ تدوین نمایند.

ماده ۲۳- همه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی، موظفند تا پایان شهریورماه ۱۳۸۶ تمامی خدمات خود را در جایگاه اینترنتی (وب سایت) به طور کامل (شامل فرم‌ها، فرآیندها، شرایط، آدرس‌ها، تعرفه‌های خدمات، نحوه دسترسی و غیره) توصیف، اطلاع‌رسانی و به روزرسانی نمایند و تا پایان آبان ماه ۱۳۸۶ حداقل بیست درصد (۲۰٪) از خدمات خود را به صورت تعاملی (قابلیت ردگیری) و تا پایان اسفندماه ۱۳۸۶ حداقل پنج درصد (۵٪) از خدمات خود به صورت تراکنشی (قابلیت اجرای درخواست و دریافت خدمات) در فضای الکترونیکی به متقاضیان ارایه نمایند.

تبصره- کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی موظفند پروژه‌های نیمه تمام فناوری اطلاعات خود (که تاریخ اتمام آن‌ها منقضی شده است) در موضوع این ماده را تا پایان شهریورماه سال ۱۳۸۶ به اتمام برسانند.

ماده ۲۴- تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند با هدف کاهش تعداد مراجعات متقاضیان، تا اول آذرماه ۱۳۸۶ فرآیندهای کاری خود (شامل مقررات، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، رویه‌ها و غیره) را به گونه‌ای اصلاح نمایند که تعداد مراجعات حضوری برای دریافت هر خدمت، حداقل بیست درصد (۲۰٪) کاهش یابد.

ماده ۲۵- به منظور کاهش تقاضای سفر از طریق تجمیع عرضه خدمات و تسهیل دسترسی، دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات موظف است شرایطی را فراهم نماید که حداقل ده هزار (۱۰/۰۰۰) دفتر پیشخوان خدمات در روستاها و حداقل هشت هزار (۸/۰۰۰) دفتر پیشخوان خدمات در شهرها با توزیع مناسب (شامل دفاتر موجود ساماندهی شده) صرفاً توسط بنگاه‌های متوسط و کوچک بخش غیردولتی فعال شوند.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی، برای ارایه خدمات از طریق دفاتر پیشخوان خدمات، صرفاً باید از دفاتری که در قالب این ماده فعال می‌شوند، استفاده نمایند. اعطای مجوز جدید یا ایجاد و گسترش دفاتر با موضوع مشابه ممنوع است.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است شرایطی فراهم نماید تا دستگاه پذیرنده کارت بانکی در محل تمامی دفاتر پیشخوان خدمات نصب شود.

تبصره ۳- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است تا پایان شهریورماه ۱۳۸۶ درگاه (پورتال) واحد دولت الکترونیکی را ایجاد نماید. تبصره ۴- استانداری‌ها موظفند تا پایان مهرماه ۱۳۸۶ مرکز داده استان را جهت میزبانی اطلاعات دستگاه‌های دولتی استان با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات ایجاد نمایند.

تبصره ۵- وزارتخانه‌ها و واحدهای سازمانی مستقل دولتی موظفند تا پایان مهرماه ۱۳۸۶ مرکز داده وزارتخانه و سازمان را جهت میزبانی اطلاعات خود با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات ایجاد نمایند.

ماده ۲۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند تا پایان مهرماه ۱۳۸۶ مرکز تماس (با کانال‌های تلفنی، پیام کوتاه و وب) ایجاد نمایند.

ماده ۲۷- دستگاه‌های اجرایی با همکاری بانک‌ها موظفند امکان نصب دستگاه پذیرنده کارت بانکی در محل ادارات را فراهم نمایند تا متقاضیان بتوانند بدون نیاز به مراجعه حضوری به بانک‌ها برای انتقال وجوه در فضای الکترونیکی از دستگاه پذیرنده کارت بانکی استفاده نمایند.

ماده ۲۸- بانک مرکزی موظف است شرایطی را فراهم سازد که تا پایان شهریورماه ۱۳۸۶ هر متقاضی از طریق دستگاه خود پرداز و یا با مراجعه به یکی از شعب متصل به شبکه شتاب، تمامی عملیات دریافت، پرداخت و انتقال وجه (از و به هر حسابی در هر بانکی) را به صورت بروز انجام دهد. این امکان از طریق اینترنت حداکثر تا پایان بهمن ماه ۱۳۸۶ باید فراهم باشد.

ماده ۲۹- به منظور کاهش تقاضای سفر، وزارت کشور موظف است با همکاری دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات نسبت به اجرای طرح کارت هوشمند ملی با رویکرد صدور مجوز فعالیت اپراتورهای کارت هوشمند ملی اقدام نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی با رویکرد خرید خدمات از اپراتورهای یاد شده، موظفند امکان استفاده از کارت هوشمند ملی در ارایه خدمات الکترونیکی به مردم را فراهم نمایند. در این راستا وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زیرساخت‌های لازم را تامین نماید.

ماده ۳۰- وزارت بازرگانی مکلف است مجوزها و تسهیلات لازم برای فروش اینترنتی و توزیع کالا و خدمات از طریق اصناف را فراهم نماید.

ماده ۳۱- شهرداری‌های کلانشهرها موظفند نسبت به طراحی و ایجاد سیستم اطلاعات مکان محور و سامانه‌های حمل‌ونقل هوشمند با اولویت حمل‌ونقل عمومی اقدام نمایند.

ماده ۳۲- به منظور افزایش سهم حمل‌ونقل عمومی و کاهش تردد با وسیله نقلیه شخصی، شهرداری‌های کلانشهرها موظفند محدودیت‌های ترافیکی را برای تصویب به شورای عالی ترافیک کشور ارایه نمایند.

ماده ۳۳- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است در تهیه طرح‌های مرتبط با بافت فرسوده کلانشهرهای کشور، تدابیر و سیاست‌ها و راهکارهای مصوب طرح‌های جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهری را لحاظ نماید. توجه به محوریت حمل‌ونقل انبوه و جمعی، تامین فضای تجاری و توقفگاه متناسب و تناسب کاربری حریم ایستگاه‌ها و کریدور حمل‌ونقل ریلی شهری در طرح‌های یاد شده الزامی است.

ماده ۳۴- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است شرح خدمات ترافیکی مناسب تهیه شده توسط شورای عالی هماهنگ ترافیک شهرهای کشور را در تهیه و تصویب طرح‌های توسعه شهری اعمال نماید.

تبصره- وزارت کشور موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید که در اجرای کلیه طرح‌ها و کاربری‌های شهری، تدابیر ترافیکی در اولویت اجرا قرار گیرند.

ماده ۳۵- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ضمن انجام مطالعات توجیهی اقتصادی و اجتماعی، انتقال کاربری‌های غیرضروری از کلانشهرها به شهرهای کوچکتر را پیگیری نموده و در طرح‌های ناحیه‌ای و منطقه‌ای لحاظ نماید. همچنین در تهیه طرح‌های توسعه شهری مراکز عمده جذب جمعیت را به نحوی جانمایی کند که حجم ترافیک در مناطق پرتراکم شهری کاهش یابد.

تبصره- تمامی دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح موظفند در تهیه طرح‌ها و برنامه‌های حوزه مسئولیت خود، ملاحظات ترافیکی و نحوه آمد و شد مراجعین را مدنظر قرار داده و اقدامات لازم را صورت دهند.

ماده ۳۶- وزارت کشور موظف است نسبت به تدوین سیاست‌ها و تدابیر حمل‌ونقل حومه‌ای شهرهای بزرگ بر مبنای طرح مجموعه شهری و طرح‌های توسعه شهری و همچنین برنامه اسکان جمعیت و نحوه توسعه آینده شهرها اقدام نماید و پس از تصویب مراجع قانونی به اجرا درآورد.

ماده ۳۷- وزارت نفت موظف است ساختار پیشنهادی مناسب برای ارتقاء مدیریت مصرف سوخت را جهت تصویب به هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور ارایه نماید.

ماده ۱۶۵۳۸- شرکت‌های خودروسازی و تمامی دستگاه‌های اجرایی به ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران موظفند از منابع داخلی خود و با هماهنگی ستاد تبصره (۱۳)، طرح‌های آموزشی، فرهنگ‌سازی و تبلیغاتی را در راستای مفاد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور اجرا نمایند.

ماده ۱۶۶۳۹- ستاد تبصره (۱۳) موظف است نسبت به عقد تفاهم‌نامه با شهرداری‌های مشمول اعطای کمک‌ها اقدام نماید. این تفاهم‌نامه‌ها شامل تمامی سیاست‌ها، راهبردها و اقداماتی است که در راستای اجرای تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور باید در شهرهای مربوط انجام شود. در این تفاهم‌نامه‌ها سهم دولت و شهرداری مشخص شده و کمک‌های دولت به نسبت حصول اهداف پرداخت خواهد شد. آن دسته از شهرداری‌هایی که در جهت اجرای سیاست‌ها و راهبردهای تبصره (۱۳) اقدام ننمایند، مشمول دریافت کمک‌های تبصره (۱۳) نخواهند بود.

تبصره ۱- شهرداری‌ها موظفند تخصیص اعتبار از محل منابع داخلی به منظور تامین منابع مالی طرح‌های تبصره (۱۳) را به تصویب شورای شهر مربوط برسانند.

تبصره ۲- تخصیص منابع عمومی طرح‌های حمل‌ونقل ریلی درون شهری در سال ۱۳۸۶ منوط به تامین سایر منابع توسط شهرداری‌های مربوط و تصویب ستاد تبصره (۱۳) می‌باشد.

ماده ۴۰- عبارت "دستگاه‌های اجرایی" در این آیین‌نامه شامل تمام دستگاه‌هایی می‌باشد که به نحوی در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور از آن‌ها نام برده شده است یا به طور مستقیم یا غیرمستقیم از محل اعتبارات آن استفاده می‌نمایند.

۱۶۵ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

۱۶۶ به موجب مصوبه شماره ۵۳۲۱۶/ت/۶۲۹۲۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

ماده ۴۱- به منظور مدیریت و اجرای یکپارچه مفاد تبصره (۱۳) و استقرار دبیرخانه هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور، "ستاد تبصره ۱۳" با مسئولیت یکی از نمایندگان ویژه رییس جمهور به عنوان "رییس ستاد تبصره ۱۳" با حکم رییس جمهور در نهاد ریاست جمهوری تشکیل می‌گردد. اختیارات و مسئولیت‌های این ستاد در حوزه مفاد تبصره (۱۳) و مقررات مربوطه به شرح زیر می‌باشد:

الف- تأیید تدابیر، شرایط، ضوابط، سیاست‌ها، راهبردها، راهکارها، طرح‌ها و برنامه‌های کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی قبل از اجرا و تغییرات آن‌ها.

ب- نظارت و پایش عملکرد و ارزیابی دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی ذی‌ربط.

ج- تعیین مجری یا دستگاه اجرایی طرح‌ها

د- زمینه سازی هر چه بهتر اجرای مفاد تبصره از جهات مختلف کیفی و کمی.

تبصره ۱- ستاد تبصره (۱۳) به عنوان دستگاه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بوجه سال جاری محسوب شده و تمام اعتبارات ردیف‌های متفرقه ۵۰۳۸۲۵، ۵۰۳۸۲۷، ۵۰۳۸۲۶، ۵۰۳۹۴۷ در اختیار این ستاد قرار می‌گیرد تا صرف طرح‌های مرتبط با تبصره (۱۳) گردد.

تبصره ۲- ساختار سازمانی و نمودار تشکیلاتی ستاد تبصره (۱۳) تا پایان مردادماه ۱۳۸۶ توسط هیئت‌نمایندگان ویژه رییس جمهور تصویب و برای اجرا به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۶۷۴۲- مفاد تبصره (۳) ماده (۵) و مواد (۶) و (۱۴) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۴۴۶/ت/۳۴۹۴۹-هـ مورخ ۱۰/۲/۱۳۸۵ برای اجرا در سال ۱۳۸۶ تنفیذ می‌گردد.

پرویز داودی معاون اول رییس جمهور

قانون هوای پاک

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۴/۲۵) (شماره ابلاغ: ۶۱۵۹۹)

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این قانون دارای معانی مشروح زیر است:

۱- آلودگی هوا: عبارت است از انتشار یک یا چند آلاینده اعم از آلاینده های جامد، مایع، گاز، پرتوهای یون ساز و غیر یون ساز، بو و صدا در هوای آزاد، به صورت طبیعی یا انسان ساخت، به مقدار و مدتی که کیفیت هوا را به گونه ای تغییر دهد که برای سلامت انسان و موجودات زنده، فرآیندهای بوم شناختی (اکولوژیکی) یا آثار و ابنیه زیان آور بوده و یا سبب از بین رفتن یا کاهش سطح رفاه عمومی گردد.

۲- حدود مجاز انتشار آلاینده ها: میزان مجاز خروجی آلاینده ها از منابع آلوده کننده هوا

۳- منابع آلوده کننده هوا به شرح زیر عبارتند از:

- منابع طبیعی: شامل طوفان های گرد و غبار، طوفان های شن، آتش سوزی جنگل ها و مراتع، آتشفشان ها و هواویزهای دریایی می باشد.

- منابع انسان ساخت: شامل؛

الف) منابع متحرک: هرگونه منبعی از قبیل وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری که در اثر حرکت ایجاد آلودگی می کند.

ب) منابع ثابت: هرگونه منبعی از قبیل صنایع، عملیات معدنی، کشاورزی، بخش های خدماتی، تجاری، اداری و خانگی که در محلی ثابت سبب انتشار آلاینده ها می شود.

۴- سازمان: برای رعایت اختصار، در این قانون واژه «سازمان» به جای «سازمان حفاظت محیط زیست» آورده می شود.

۵- مواقع اضطراری: مواقعی است که با استمرار پایداری جوی (براساس اعلام سازمان هواشناسی) و یا افزایش میزان غلظت آلاینده ها (براساس اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با همکاری سازمان) شرایط به گونه ای در کوتاه مدت، سلامت انسان و محیط زیست را دچار مخاطره جدی بنماید.

ماده ۲- تمامی اشخاص، دستگاه ها و موسسات اعم از دولتی و غیردولتی و دستگاه هایی که شمول قانون بر آن ها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است و تمامی اشخاص مستقر در مناطق آزاد تجاری- صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، شهرک ها و نواحی صنعتی موظفند تا مقررات این قانون را رعایت نمایند. سازمان مسئول نظارت بر حسن اجرای این قانون می باشد.

آیین نامه فنی در زمینه کنترل و کاهش آلودگی های موضوع این قانون توسط سازمان تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۳- در مواقع اضطرار، سازمان با همکاری وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران باید ممنوعیت ها یا محدودیت های موقت زمانی، مکانی و نوعی را برای پیشگیری از اثرات زیانبار و مقابله با منابع آلوده کننده هوا برقرار نماید و بلافاصله مراتب را از طریق رسانه های همگانی، به اطلاع عموم برساند. با برطرف شدن شرایط اضطراری و کاهش آلودگی هوا، سازمان نسبت به رفع ممنوعیت و محدودیت برقرارشده، اقدام و مراتب را به نحو مقتضی به عموم اطلاع می دهد.

تبصره ۱- میزان و نحوه جریمه نقدی و توقف واحدهای مشمول متمرکز از دستور سازمان و دارندگان وسایل نقلیه موتوری که وارد محدوده ممنوعه می شوند بنابر پیشنهاد مشترک سازمان و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران رسیده و جهت اقدام قانونی لازم به مجلس شورای اسلامی ارسال می گردد.

تبصره ۲- در این شرایط تمامی دستگاه ها و ارگان های ذی ربط در محدوده ضوابط قانونی موظف به همکاری و رعایت الزامات اعلامی سازمان می باشند. مسئولان و مدیران مستنکف از این حکم، مشمول ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات) می شوند.

تبصره ۳- سازمان موظف است آیین نامه اجرایی مدیریت شرایط اضطرار و به روزرسانی آن را با همکاری وزارتخانه های «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی»، «کشور» و «صنعت، معدن و تجارت» و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه کند و حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران برساند.

ماده ۴- تولید انواع وسایل نقلیه موتوری و واردات آن‌ها مستلزم رعایت حدود مجاز انتشار آلاینده‌های موضوع این قانون، اعلامی از سوی سازمان می‌باشد.

استاندارد ساخت و تولید حد مجاز مصرف سوخت و واردات قطعات واجد استاندارد مرتبط با احتراق و یا مؤثر بر آلاینده‌گی وسایل نقلیه از قبیل اگزوز، صافی (فیلتر) و واکنش‌ساز (کاتالیست) توسط سازمان ملی استاندارد ایران تعیین، کنترل و نظارت می‌شود و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

شماره‌گذاری انواع وسایل نقلیه موتوری اعم از داخلی و وارداتی مستلزم رعایت حدود مجاز انتشار آلاینده‌های موضوع این قانون و اخذ تأییدیه سازمان می‌باشد. سازمان موظف است از ادامه تولید و ورود وسایل نقلیه‌ای که حدود مجاز انتشار آلاینده‌های تعریف‌شده موضوع این قانون را رعایت نمی‌نمایند، جلوگیری نماید. پیش فروش یا فروش این گونه وسایل نقلیه موتوری ممنوع است.

تبصره- سازمان مکلف است با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران طی مدت اجرای قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، حدود مجاز انتشار آلاینده‌ها را به استاندارد روز دنیا ارتقاء دهد.

ماده ۵- تمامی خودروسازهای داخلی و واردکنندگان خودروهای خارجی مکلفند خودروهای مشتریان خود را تا حداقل دو سال تمام یا چهل هزار کیلومتر (به مجرد تحقق هر کدام از آن‌ها) ضمانت (گارانتی) کامل نمایند. کلیه قطعات، لوازم و تجهیزات مکانیکی، الکترونیکی، هشداردهنده و تعویضی متعلق به خودروها که وظیفه کنترل انتشار آلاینده‌های خودرو را برعهده دارند در طی این مدت مشمول ضمانت کامل می‌باشند و در صورت خرابی، هزینه اصلاح، تعمیر، تنظیم و تعویض قطعه، به صورت رایگان، حسب مورد برعهده خودروساز داخلی یا نمایندگی خودروساز خارجی است.

تبصره- واردکنندگان و عرضه‌کنندگان خودروهای خارجی مکلفند علاوه بر رعایت حداقل ضمانت مندرج در این ماده، سایر خدمات و ضمانت‌های مازاد شرکت سازنده را نسبت به بهره‌برداران داخلی اعمال نمایند.

ماده ۶- به منظور اطمینان از صحت عملکرد خودرو در زمینه‌های فنی و ایمنی و کنترل آلاینده‌های هوا و صدا، انجام معاینه فنی کلیه وسایل نقلیه موتوری اعم از سبک، نیمه‌سنگین، سنگین، موتورسیکلت که توسط بخش‌های دولتی، عمومی و غیردولتی به کار گرفته می‌شوند، در دوره‌های زمانی منظم و توسط مراکز مورد تأیید سازمان الزامی است.

تبصره ۱- دوره معافیت انجام معاینه فنی، از زمان تولید، برای وسایل نقلیه شخصی و دولتی چهارسال و برای وسایل نقلیه عمومی یکسال تعیین می‌شود.

راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی موظف است در صورتی که دارنده وسایل نقلیه موضوع این ماده با اتمام دوره معافیت یا انقضای اعتبار گواهی معاینه فنی از مراجعه به مراکز مجاز معاینه فنی و دریافت گواهی معاینه فنی خودداری نماید، ضمن متوقف نمودن خودرو، در ازای هر روز تردد بدون گواهی مذکور، نسبت به صدور قبض جریمه مطابق با قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی جهت دارنده خودرو اقدام نماید. تبصره ۲- در صورتی که متصدیان و کارکنان مراکز مجاز معاینه فنی و یا ماموران و ناظران بر عملکرد آنان، برخلاف مقررات موضوع این ماده، اقدام به صدور گواهی معاینه فنی نمایند به حداکثر مجازات جرم صدور گواهی خلاف واقع، موضوع ماده (۵۴۰) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ و اصلاحات و الحاقات بعدی) محکوم می‌شوند.

تبصره ۳- مراکز معاینه فنی که از ضوابط تأسیس، فعالیت و تعرفه انجام معاینات مربوط تخلف نمایند با اعلام سازمان، وزارت کشور یا وزارت راه و شهرسازی به جزای نقدی درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/۲/۱۳۹۲ محکوم و در صورت تکرار تخلف حسب مورد به تعلیق پروانه فعالیت از یک ماه تا یکسال و یا لغو دائم پروانه فعالیت محکوم می‌شوند.

وجوه حاصل از اجرای این ماده پس از واریز به خزانه در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی جهت ساماندهی، آموزش و ارتقای نظارت بر مراکز معاینه فنی توسط سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای به مصرف می‌رسد.

تبصره ۴- نرخ بهای خدمات صدور گواهی معاینه فنی موضوع این ماده توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی تعیین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵- صدور گواهی معاینه فنی وسایل نقلیه ریلی، هوایی و دریایی براساس استانداردها و ضوابط سازمان‌های بین‌المللی مرتبط توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط انجام می‌گیرد و مسئولیت کنترل و نظارت بر گواهینامه مذکور برعهده سازمان است.

تبصره ۶- فروشندگان خودرو مکلفند در هنگام انجام معامله، نسبت به ارائه گواهی معتبر معاینه فنی اقدام نمایند.

ماده ۷- شهرداری‌ها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط موظفند نحوه تردد وسایل نقلیه موتوری و سامانه (سیستم) حمل‌ونقل شهری را به‌صورتی طراحی و ساماندهی کنند که ضمن کاهش آلودگی هوا جوابگوی سفرهای روزانه شهری باشد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده که در برگیرنده ساعات و محدوده مجاز تردد شهری، پیش‌بینی استفاده مطلوب و بیشتر از وسایل نقلیه عمومی می‌باشد توسط وزارت کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۸- تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی مالک وسایل نقلیه موتوری اعم از سبک، نیمه‌سنگین، سنگین، موتورسیکلت مکلفند وسایل نقلیه خود را پس از رسیدن به سن فرسودگی از رده خارج کنند و مسئولیت خود را از این جهت، نزد یکی از موسسات بیمه داخلی تحت نظارت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بیمه کنند. تعیین سن فرسودگی و بیمه انواع وسایل نقلیه موتوری موضوع این ماده براساس آیین‌نامه‌ای است که حداکثر ظرف مدت سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان و وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد ایران و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

حمل بار و مسافر، صدور گواهی معاینه فنی، تخصیص بیمه شخص ثالث، خرید و فروش، نقل و انتقال و تردد وسایل نقلیه موتوری فرسوده ممنوع می‌باشد. پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران خودروهای فرسوده را به ازای هر روز تردد با عنوان ورود و تردد وسایل نقلیه غیرمجاز در معابر، محدوده‌ها و مناطقی که ممنوع اعلام شده است، جریمه می‌کند.

تبصره ۱- دولت موظف است از محل صرفه‌جویی حاصل از بهبود و مدیریت سوخت ناشی از اجرای این قانون، ساز و کار و تسهیلات لازم جهت جایگزینی خودروهای فرسوده حمل‌ونقل عمومی با خودروهای نو را فراهم کند.

تبصره ۲- دولت مکلف است در بودجه سالانه ردیفی به‌منظور اعطای تسهیلات ارزان‌قیمت جهت جایگزین کردن خودروها و موتورسیکلت‌های فرسوده موجود با کارمزد چهاردرصد (۴٪) با بازپرداخت ده‌ساله تعیین کند و به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

ماده ۹- وزارت کشور موظف است با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)، زمینه نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی شهری با اولویت شهرهای بالای دویست‌هزار نفر جمعیت را ظرف مدت پنج سال از محل منابع درآمدی ماده (۶) این قانون از طریق کمک بلاعوض، یارانه، تسهیلات یا صفر نمودن سود بازرگانی واردات خودروهای برقی- بنزینی (هیبریدی) و خودروهای الکتریکی و موتورسیکلت برقی، به انجام برساند.

تبصره- خودروهای برقی- بنزینی، موتورسیکلت و خودروهای الکتریکی تولید داخل از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشند.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است از محل درآمدهای عمومی شهرداری‌ها و بودجه عمومی خود در قانون بودجه (هریک به‌میزان پنجاه درصد)، ناوگان حمل‌ونقل عمومی درون‌شهری را به میزان سالانه پنج درصد (۵٪) با اولویت کلانشهرها و شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت افزایش دهد.

ماده ۱۱- هرگونه احداث، توسعه، تغییر خط تولید و تغییر محل واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مستلزم رعایت مقررات ابلاغی از سوی سازمان می‌باشد. سازمان موظف است حداکثر ظرف مدت یک‌ماه به اعلام‌های درخواست جواز تأسیس و بهره‌برداری را پاسخ دهد و در صورت عدم موافقت آن سازمان، دلایل آن را به اعلام‌کننده به‌صورت کتبی ارائه کند. عدم پاسخ در مدت یادشده، به‌منزله تأیید می‌باشد. در هر استان کمیسیونی با عضویت یکی از معاونان استاندار با تعیین استاندار (رییس)، مدیرکل محیط‌زیست استان (دبیر)، مدیرکل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان، مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان، رییس سازمان جهاد کشاورزی استان، مدیرکل سازمان بازرسی استان و فرماندار مربوطه تشکیل می‌شود.

در صورت اعتراض متقاضی مرجع استانی فوق به اختلافات فیما بین حداکثر ظرف مدت یک ماه رسیدگی می کند و در صورت آلاینده نبودن (بر اساس قوانین و دستورالعمل های ابلاغی سازمان)، مجوز مقتضی را صادر و در غیر این صورت تقاضا را رد می کند. دبیرخانه کمیسیون در اداره کل حفاظت محیط زیست هر استان مستقر می باشد.

تبصره ۱- کمیسیون مکلف است مبنای نظرات خود را در مورد موضوع این ماده از جمله در خصوص محدوده، حریم و فاصله با شهر و روستا را صرفاً با توجه به آلاینده های آنها تعیین کند.

تبصره ۲- متخلفان از مصوبات و تصمیمات سازمان و کمیسیون (در صورت بررسی در کمیسیون) ضمن پرداخت جریمه رفع آلاینده، مکلف به جبران خسارت وارده می باشند.

در صورت عدم جبران و یا ترمد از تصمیمات سازمان و یا کمیسیون، موضوع مجدداً در کمیسیون مطرح می شود و با تصویب کمیسیون، ضمن توقف فعالیت با شکایت اداره کل محیط زیست متخلف به مرجع قضایی معرفی می شود و با حکم این مرجع به جزای نقدی درجه چهار موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ محکوم می شود.

تبصره ۳- واحدها و پروژه های بزرگ و متوسط در حال فعالیت یا جدید که بر حسب قوانین و مقررات مشمول ارزیابی زیست محیطی می باشند، موظف به نصب و راه اندازی سامانه های پایش برخط لحظه ای (آنلاین) و ارسال اطلاعات روزآمد به مرکز پایش سازمان می باشد. صدور و تمدید پروانه های بهره برداری آنها، منوط به اجرای این تبصره است.

تبصره ۴- کلیه مراکز، واحدهای صنعتی و تولیدی، حسب تشخیص سازمان مکلفند نسبت به نمونه برداری و اندازه گیری آلودگی هوا، در فاصله زمانی ممکن و در چهارچوب خوداظهاری، در پایش اقدام کنند.

ماده ۱۲- سازمان مکلف است که تمامی مراکز و واحدهای صنعتی، تولیدی، عملیات معدنی، خدماتی، عمومی و کارگاهی را که آلودگی آنها بیش از حد مجاز مصوب است، مشخص نموده و مراتب را با تعیین نوع، میزان آلودگی، وسعت منطقه تحت تأثیر و حساسیت منطقه به مالکان یا مسئولان یا مدیران عامل و یا بالاترین مقام تصمیم گیر واحد ابلاغ کند تا در مهلت معینی که توسط سازمان تعیین می شود نسبت به رفع آلودگی یا تغییر تولید یا تغییر فرآیند تولید یا تعطیلی کار و فعالیت خود (بر اساس نوع آلودگی و ماهیت فرآیند کنترلی) اقدام نمایند. در طی مدت تعیین تکلیف این واحدها، طبق مفاد این قانون، به واحدهای مذکور، جریمه ایجاد و انتشار آلودگی تعلق می گیرد.

تبصره ۱- تصمیم گیری در خصوص تعطیلی کامل کار و فعالیت کارخانجات، معادن بزرگ و واحدهای آلاینده بزرگ که تأثیرات ملی و منطقه ای دارند بر عهده ستادی متشکل از وزیر صنعت، معدن و تجارت، رئیس سازمان، استاندار و بالاترین مقام دستگاه ذی ربط است.

تبصره ۲- در صورت عدم اجرای مفاد این ماده، در پایان مهلت مقرر، سازمان از ادامه فعالیت آنها جلوگیری نموده و متخلف را جهت پیگرد قضایی، طبق مفاد این قانون به مرجع صالح قضایی معرفی می کند. واحد تولیدی علاوه بر جبران خسارات وارده به پرداخت جریمه نقدی معادل سه تا پنج برابر خسارات وارده به محیط زیست محکوم می شود.

مجازات مقرر در این تبصره در خصوص مالکان، مسئولان و مدیران کارخانجات، واحدها و کارگاه های تولیدی، صنایع نفتی و گازی، نیروگاه ها و سایر واحدهای تولیدی، خدماتی و معدنی آلوده کننده نیز که پس از تعطیلی، رأساً و بدون کسب اجازه از سازمان مبادرت به بازگشایی و ادامه فعالیت آنها نمایند، اعمال می شود.

تبصره ۳- حدود مجاز انتشار آلاینده های هوا توسط سازمان پیشنهاد می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۱۳- حداکثر یک سال پس از لازم الاجرا شدن این قانون، تمامی مراکز صنعتی، تولیدی، عملیات معدنی، خدماتی، عمومی و کارگاهی اعم از دولتی و غیردولتی موظفند از سوخت استاندارد مصوب استفاده کنند. در صورت عدم وجود سوخت مناسب، واحدهای مذکور مکلفند به هرنحو ممکن ترتیبی اتخاذ نمایند تا آلاینده های منتشره، در حدود مجاز انتشار آلاینده های هوا باشد.

ماده ۱۴- در مواردی که کاهش یا از بین بردن آلودگی ناشی از مراکز صنعتی، تولیدی، معدنی، خدماتی، عمومی و کارگاهی به تشخیص سازمان فقط از طریق انتقال تمام یا بخشی از خطوط تولید یا تأسیسات یا اماکن آنها به نقاط مناسب امکان پذیر می باشد و یا فعالیت مراکز مذکور در مناطق مسکونی سلامت ساکنان آن مناطق را به خطر بیندازد، مالکان و مدیران واحد موظفند در مهلت تعیین شده در طرح انتقال،

نسبت به انتقال واحد مربوطه اقدام کنند. مستنکف از مفاد این ماده به پرداخت جزای نقدی معادل سه درصد (۳٪) درآمد سالانه ناخالص همان واحد محکوم می‌شود.

تبصره- مکان، زمان، مهلت و منابع اعتباری و تسهیلات و تشویقات لازم جهت انتقال واحدهای فوق‌الذکر براساس آیین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۵- شهرک‌ها، مراکز و واحدهای صنعتی و تولیدی جدیدالاحداث مکلفند برحسب اقلیم، حداقل ده درصد (۱۰٪) از فضای تخصیص داده‌شده جهت احداث واحد مربوطه را به ایجاد فضای سبز مشجر و غرس درختان مناسب منطقه اختصاص دهند. بهره‌برداری از واحدهای مذکور منوط به رعایت این ماده و تأیید آن توسط سازمان است.

ماده ۱۶- کسانی که از انجام بازرسی ماموران سازمان برای نمونه‌برداری و تعیین میزان آلودگی ناشی از فعالیت مراکز صنعتی، تولیدی، معدنی، خدماتی، عمومی و کارگاهی ممانعت کنند و یا اسناد و مدارک و اطلاعات موردنیاز سازمان را در اختیار ایشان نگذارند و یا اسناد و مدارک و اطلاعات خلاف واقع ارائه نمایند، به حداقل جزای نقدی درجه هفت و در صورت تکرار به حداقل جزای نقدی درجه چهار موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- تمامی مراکز و واحدهای متوسط پنجاه نفر به بالا موضوع این قانون برای انجام امور مربوط به نمونه‌برداری، اندازه‌گیری، پایش و کنترل مستمر آلودگی هوا مکلف به ایجاد واحد سلامت، بهداشت و محیط‌زیست (HSE) و به‌کارگیری متخصص محیط‌زیست می‌باشند. تبصره ۲- آزمایشگاه‌های معتمد و همکار نیز در صورت ارائه گزارش غیرواقع، به جزای نقدی درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم و در صورت تکرار، تعلیق یا لغو امتیاز می‌شوند.

تبصره ۳- بازرسی سازمان از مراکز طبقه‌بندی شده، مطابق آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارتخانه‌های «دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح» و «اطلاعات» و سازمان انرژی اتمی حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷- تمامی بهره‌برداران منابع ثابت آلوده‌کننده هوا، ملزم به رعایت حدود مجاز انتشار آلاینده‌ها در موتورخانه‌ها و سامانه‌های احتراقی خود هستند. همچنین این مراکز مکلفند ضمن اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از انتشار آلاینده‌ها در هوای آزاد، از سوخت مناسب (ترجیحاً گاز شهری) استفاده کنند و ملزم به انجام معاینه فنی سالانه سامانه موتورخانه و سامانه‌های احتراقی توسط شرکت‌های تأیید صلاحیت‌شده از سوی سازمان ملی استاندارد ایران، مطابق با حدود مجاز انتشار آلاینده‌ها می‌باشند.

تبصره ۱- مالکان، مسئولان یا رؤسای مراکز اداری، بهداشتی، درمانی، خدماتی، عمومی و تجاری که موجبات آلودگی هوا را فراهم کنند در صورتی که پس از یک‌مرتبه تذکر کتبی توسط سازمان، اقدامی برای رفع آلودگی در مهلت مقرر انجام ندهند، به جزای نقدی درجه هشت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی حسب مورد محکوم می‌شوند و در صورت تکرار، علاوه بر حداکثر جزای نقدی مذکور، با درخواست سازمان و حکم مرجع قضایی صالح به تعطیلی موقت از شش ماه تا دوسال محکوم می‌شوند.

تبصره ۲- منابع آلاینده خانگی در کلانشهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت، صرفاً مشمول جزای نقدی می‌شوند.

تبصره ۳- آیین‌نامه اجرایی این ماده از جمله روش‌های تشویقی در مرحله نخست و سپس روش‌های الزام‌آور و نحوه نظارت بر اجرای آن و هزینه‌های معاینات مراکز معاینه‌های دوره‌ای موضوع این ماده توسط سازمان با همکاری وزارتخانه‌های نفت، کشور، راه و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تدوین می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۸- وزارت نفت مکلف است حداکثر تا سه سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، سوخت تولیدی کشور از جمله بنزین، نفت‌گاز، نفت کوره و نفت سفید را مطابق با استاندارد ملی مصوب عرضه کند. سازمان مکلف است از تولید سوخت غیراستاندارد جلوگیری نماید.

پس از مهلت موضوع این قانون، سازمان ملی استاندارد موظف است از واردات سوخت فاقد استاندارد ملی جلوگیری به عمل آورد. وزارت نفت، سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان موظفند گزارش عملکرد موضوع این ماده را هر شش ماه یکبار منتشر کنند.

ماده ۱۹- وزارت نیرو مکلف است نسبت به توسعه، تولید و عرضه انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک بهینه به‌نحوی اقدام نماید که حداقل سی درصد (۳۰٪) افزایش سالانه ظرفیت مورد نیاز برق کشور از انرژی‌های تجدیدپذیر تامین شود.

ماده ۲۰- انباشت پسماندهای بیمارستانی و صنعتی در معابر عمومی و فضای باز یا سوزاندن آن‌ها و انباشتن پسماندهای خانگی و ساختمانی در معابر عمومی و فضای باز خارج از مکان‌های تعیین‌شده توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها یا سوزاندن آن‌ها و همچنین سوزاندن بقایای گیاهی اراضی زراعی پس از برداشت محصول ممنوع بوده و متخلف حسب مورد به جزای نقدی درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

وزارت جهاد کشاورزی مکلف است مفاد این ماده را به‌طریق مقتضی به اطلاع بهره‌برداران بخش کشاورزی، عشایری و منابع طبیعی برساند.

تبصره ۱- تعاریف پسماندهای مندرج در این ماده مطابق قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۰ می‌باشد.

تبصره ۲- دولت و شهرداری‌ها موظفند ظرف مدت سه سال پس از ابلاغ این قانون برای شهرهای مختلف زمینه‌های تبدیل این پسماندها به انرژی یا کود را با کمک بخش خصوصی فراهم کنند.

تبصره ۳- در موارد استثنایی که آتش‌زدن نباتات یا بقایای گیاهی تنها راه دفع آفات و بیماری‌ها و آلودگی‌های گیاهی باشد، براساس شرایطی که توسط وزارت جهاد کشاورزی و با تأیید سازمان تدوین و ابلاغ می‌شود، اقدام می‌گردد.

ماده ۲۱- وزارت راه و شهرسازی موظف است هنگام تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی شهرها، شهرک‌ها و شهرهای جدید و طرح‌های هادی روستایی یا توسعه این مناطق، به‌نحوی برنامه‌ریزی کند که فصل جداگانه‌ای از مطالعات طرح به بررسی مسائل زیست‌محیطی اختصاص یابد و طراحی شهرها و شهرک‌ها و مجتمع‌های مسکونی از نظر فضای سبز و فضای باز، همجواری کاربری‌ها و رعایت حریم‌های قانونی، شبکه معابر و حمل‌ونقل، ضوابط تراکم ساختمانی، متناسب با شرایط اقلیمی، معیارهای زیست‌محیطی مورد تأیید سازمان و ضوابط، شرایط و استانداردهای پیوست سلامت مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.

ماده ۲۲- حداکثر تا ده سال پس از ابلاغ این قانون، شهرداری‌های شهرهای بالای پنجاه هزار نفر جمعیت موظفند با همکاری وزارت نیرو و ادارات منابع طبیعی شهرستان، سرانه فضای سبز خود را حداقل به پانزده مترمربع برسانند. تولید و تامین نهال مورد نیاز (گونه‌های با نیاز آب کم، مقاوم و بومی) برعهده ادارات منابع طبیعی و عملیات کاشت، نگهداری و بهره‌برداری برعهده شهرداری‌ها می‌باشد. وزارت نیرو موظف به تامین منابع آب مورد نیاز از محل پساب شهر ذی‌ربط، مشروط به استفاده از روش‌های نوین آبیاری توسط شهرداری می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت کشور با همکاری وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی و سازمان تهیه می‌شود و به‌تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۳- دولت مکلف است با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی به‌منظور ایجاد همکاری منطقه‌ای و بین‌المللی جهت جلوگیری از ایجاد رخداد گرد و غبار و نیز کاهش خسارات و پیامدهای مخرب آن در سطح کشور و منطقه با هماهنگی و همکاری نهادهای بین‌المللی ذی‌ربط و مشارکت کشورهای مؤثر و متأثر منطقه، اقدامات لازم را به‌عمل آورد.

ماده ۲۴- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری) مکلف است علاوه بر اجرای طرح‌های بیابان‌زدایی مقرر، جهت مهار کانون‌های مستعد بیابان‌زایی و تولید گرد و غبار در داخل کشور رأساً یا با مشارکت مردم، دستگاه‌های اجرایی محلی و سازمان‌های بین‌المللی با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی و سازمان‌های مردم‌نهاد داخلی، سالانه حداقل معادل سیصد هزار هکتار نسبت به اجرای اقدامات مقابله با پدیده گرد و غبار با اولویت عملیات بیابان‌زدایی در مناطق بحرانی و کانون‌ها و زیست‌بوم‌های حساس اقدام کند. دولت مکلف است اعتبارات مورد نیاز برای اجرای عملیات موضوع این ماده را هر ساله در بودجه‌های سالانه منظور نماید.

ماده ۲۵- سازمان مکلف است با همکاری وزارت نیرو نیاز آبی زیست‌محیطی رودخانه‌ها، تالاب‌ها، خورها، دریاچه‌ها و زیست‌بوم‌ها را تعیین و وزارت نیرو متناسب با شرایط ترسالی، عادی و خشکسالی سالانه نسبت به تخصیص حق‌آبه موارد فوق اقدام کند.

ماده ۲۶- وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور) با همکاری سازمان مکلف است، حداکثر ظرف مدت دو سال پس از ابلاغ این قانون، شبکه ملی هشدار و پیش‌آگاهی رخدادهای سیل، طوفان و گرد و غبار را تکمیل کند.

ماده ۲۷- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)، راه و شهرسازی و کشور از محل اعتبارات مندرج در ردیف‌های بودجه‌ای و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از محل منابع مالی در اختیار اعم از عوارض و وجوه عمومی طی پنج سال که به تأیید سازمان می‌رسد، مکلفند حریم سبز بزرگراه‌ها و کمربند سبز شهرها و روستاهای تحت تأثیر رخدادهای گرد و غبار را با روش آبیاری مدرن و با اولویت استفاده از پساب‌های شهری و روستایی، ایجاد نمایند.

تبصره ۱- وزارت نیرو مکلف است منابع آب مورد نیاز را از آب مازاد حاصل از تغییر روش آبیاری سنتی به روش آبیاری نوین در مناطق موضوع این ماده تامین کرده و تخصیص دهد و در صورت کسری منابع، تخصیص لازم را از محل پساب تولیدی یا منابع دیگر تامین کند. تبصره ۲- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) مکلف است حداقل بیست درصد (۲۰٪) از منابع در اختیار خود را به توسعه کمربند سبز موضوع این ماده اختصاص دهد و به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها پرداخت نماید.

ماده ۲۸- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های دولتی مکلفند برنامه‌های تولیدشده در زمینه فرهنگ‌سازی، ظرفیت‌سازی، آموزش و اطلاع‌رسانی مورد تأیید از سوی سازمان درخصوص آگاهی و مقابله با پدیده آلودگی هوا، رخدادهای گرد و غبار را در صورتی که ضوابط رسانه‌ای در آن رعایت شده باشد، در قالب برنامه‌های آگهی و یا آموزشی رسانه‌ای با اخذ پنجاه درصد (۵۰٪) بها، اطلاع‌رسانی و پخش کنند. طبقه جبران هزینه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های دولتی در بودجه سالانه پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۲۹- ایجاد هرگونه آلودگی صوتی توسط منابع ثابت و متحرک، ممنوع می‌باشد. در مورد منابع ثابت، مرتکب به جزای نقدی درجه هفت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

تبصره ۱- نیروی انتظامی مکلف است راننده وسایل نقلیه موتوری را برای بار اول ملزم به پرداخت جریمه نقدی معادل یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال، در صورت تکرار برای بار دوم به پرداخت دوبرابر جریمه مذکور و در صورت تکرار بیش از دوبار، به پرداخت جریمه نقدی معادل سه میلیون (۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال محکوم نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان و با همکاری دستگاه‌های مربوطه حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۰- سازمان مکلف است با همکاری سازمان انرژی اتمی ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به جلوگیری از انتشار خارج از حدود تعیین‌شده کلیه امواج رادیویی، الکترومغناطیسی، پرتوهای یون‌ساز و غیر یون‌ساز اقدام و به‌منظور حصول اطمینان از عدم افزایش میزان و شدت امواج و پرتوهای یون‌ساز و غیر یون‌ساز از حدود تعیین‌شده در هوای آزاد، شبکه پایش مربوطه را راه‌اندازی کند. اشخاص حقیقی و حقوقی که حدود تعیین‌شده انتشار امواج و پتوهای موضوع این ماده را رعایت نکنند، برای اولین بار به جزای نقدی درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم و در صورت تکرار علاوه بر حداکثر جزای نقدی، به ضبط اموال و تجهیزات مرتبط نیز محکوم می‌شوند.

تبصره- حدود تعیین‌شده انتشار امواج و پرتوهای موضوع این ماده توسط سازمان انرژی اتمی ایران و با همکاری مشترک سازمان وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران با رعایت ماده (۲۲) قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۸ ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تدوین می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و یگان حفاظت سازمان مکلفند به‌عنوان ضابط دادگستری، در موارد وقوع جرائم مشهود مذکور در این قانون رأساً یا در صورت اعلام سازمان یا با اطلاع از وقوع جرائم غیرمشهود مندرج در این قانون با نظر دادستان شهرستان ذی‌ربط اقدام لازم را در چهارچوب قوانین و مقررات با واحدهای آلوده‌کننده یا اشخاص حقیقی یا حقوقی مربوط به‌عمل آورند.

ماده ۳۲- برای رسیدگی به تخلفات و جرائم موضوع این قانون، به تشخیص رییس قوه قضاییه شعبه‌ای تخصصی در هر حوزه قضایی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱- آن دسته از کارکنان سازمان که دوره آموزش ضابط دادگستری را زیر نظر دادستان مربوط طی کرده باشند، برای اجرای مفاد این قانون به‌عنوان ضابط دادگستری تعیین می‌شوند.

تبصره ۲- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری) و سازمان، در دعاوی حقوقی و کیفری ناشی از فعالیت‌ها، وظایف و تکالیف قانونی مربوطه موضوع این قانون، از پرداخت هرگونه هزینه دادرسی معاف هستند.

ماده ۳۳- صددرصد (۱۰۰٪) درآمدهای حاصل از اجرای این قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز تا صرفاً در قالب بودجه سنواتی جهت تکالیف این قانون و مقابله با منابع آلوده‌کننده هوا هزینه شود. بیست درصد (۲۰٪) از وجوه مذکور از طریق موسسه عمومی غیردولتی صندوق ملی محیط‌زیست به منظور ارائه تسهیلات به منابع آلاینده هوا جهت رفع و کاهش آلودگی هوا اختصاص می‌یابد.

تعدیل میزان جریمه خسارت‌های وارده به محیط‌زیست مندرج در این قانون هر دو سال یکبار توسط سازمان با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و در لایحه بودجه به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۳۴- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۳/۲/۱۳۷۴ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، تصمیم قانونی راجع به آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۲۹/۴/۱۳۵۴ کمیسیون‌های مشترک مجلسین، قانون راجع به اجازه تأسیس موسسه استاندارد ایران مصوب ۲/۳/۱۳۳۹، قانون مواد الحاقی به قانون تأسیس موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب ۲۴/۹/۱۳۴۹ و اساسنامه موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب ۹/۴/۱۳۴۴ نسخ و اصلاحات ذیل اعمال می‌گردد:

الف- متن ذیل به انتهای بند (۲۰) قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۱/۴/۱۳۳۴ کمیسیون‌های مشترک مجلسین الحاق می‌شود:

«این بند با رعایت قانون هوای پاک اجرایی می‌گردد.»

ب- در تبصره (۱) ماده (۲) قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو مصوب ۲۳/۳/۱۳۸۶ عبارت «یکسال» به «دو سال» و «سی هزار کیلومتر» به «چهل هزار کیلومتر» اصلاح می‌شود.

پ- در ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۸/۱۲/۱۳۸۹ عبارت «بیش از پنج‌سال» به عبارت «برای خودروهای شخصی و دولتی چهارسال و برای وسایل نقلیه عمومی یکسال» اصلاح می‌شود.

ت- کلمه «موسسه» مندرج در عنوان و متن قوانین زیر به کلمه «سازمان» اصلاح شود:

۱- قانون عضویت موسسه استاندارد ایران در سازمان بین‌المللی استانداردها مصوب ۲۰/۸/۱۳۴۳

۲- قانون اجازه عضویت موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در انجمن جهانی سازمان‌های تحقیقات صنعتی و فنی و کمیته اروپایی بتون و عضویت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک در کمیته مذکور مصوب ۳۰/۳/۱۳۵۶

۳- قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب ۲۵/۱۱/۱۳۷۱ و اصلاحیه‌های مصوب ۱۳/۳/۱۳۷۶ و ۲۰/۱/۱۳۸۵ آن

قانون فوق مشتمل بر سی و چهار ماده و سی و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و پنجم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۱/۵/۱۳۹۶ به تأیید شورای نگهبان رسید. ط

رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۹/۱۸) (شماره ابلاغ: ۱۶۰۹۹۹) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۶/۲/۲۰

ماده ۱۶۸۱- دولت مکلف است در جهت توسعه حمل و نقل درون شهری و برون شهری کشور و مدیریت بر مصرف سوخت نسبت به بهینه سازی عرضه خدمات حمل و نقل (از طریق اصلاح و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی، برقی کردن خطوط و اجرا علائم و تأسیسات و ارتباطات، افزایش سرعت در شبکه ریلی، یکپارچه سازی و ساماندهی مدیریت حمل و نقل، اصلاح قیمت ها، ایمن سازی و بهبود تردد، بهسازی و از رده خارج نمودن خودروهای فرسوده سبک و سنگین مسافری و باری درون و برون شهری، تبدیل خودروهای بنزین سوز و گازوییل سوز به دوگانه سوز، الزام معاینه فنی، توسعه ناوگان حمل و نقل همگانی ون و مینی بوس و مدی بوس و اتوبوس، استفاده از سامانه هوشمند حمل و نقل، ساخت و توسعه شبکه آزادراه ها و بزرگراه های بین شهری، حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهایی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده ای، الزام به داشتن توقفگاه در انواع کاربری ها، احداث توقفگاه های عمومی، ساماندهی و ایجاد توقفگاه ها و پایانه های بار و مسافر شهری و برون شهری اعم از ریلی و جاده ای در نقاط مناسب از شهرها و حومه آن، افزایش امنیت و قابلیت اطمینان و دسترسی)، بهینه سازی تقاضای حمل و نقل (از طریق اصلاح فرآیندهای اداری، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، اصلاح کاربری زمین و آمایش سرزمین، اعمال محدودیت های ترافیکی، آموزش و فرهنگ سازی)، بهینه سازی مصرف انرژی (از طریق عرضه بنزین و گازوییل در بخش حمل و نقل با استفاده از کارت هوشمند سوخت، احداث جایگاه های عرضه گاز، حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در کاهش مصرف سوخت)، بهینه سازی تولید خودرو [از طریق تولید خودروهای گازسوز، تامین تجهیزات استفاده از گاز توسط خودروها، حمایت از تولید خودروهای برقی، دو نیرویی (هیبریدی) و کم مصرف، استانداردسازی تولید خودروی سبک و سنگین و موتورسیکلت در مصرف سوخت و کاهش آلایندگی] و خروج بنزین و گازوییل از سبد حمایتی، حداکثر از ابتداء سال ۱۳۹۱ هجری شمسی اقدام نماید.

تبصره- دولت مجاز است به منظور ترغیب مصرف کنندگان به استفاده از کارت هوشمند سوخت مختص هر خودرو از سیاست های انگیزشی در چهارچوب قوانین و مقررات استفاده کند.

ماده ۲- به دولت اجازه داده می شود برای اجرا احکام ماده (۱) این قانون اقدامات زیر را به عمل آورد:

- ۱- اعطاء کمک های بلاعوض یارانه ای به بخش های غیردولتی مرتبط با اهداف این قانون؛
- ۲- تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات ناوگان حمل و نقل همگانی، خودروهای کم مصرف، خودروهای گازسوز، نفت گاز، برقی و دنیرویی (هیبریدی) و قطعات و تجهیزات مربوطه؛
- ۳- تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات تجهیزات، تأسیسات، ماشین آلات و قطعات مورد نیاز شبکه و ناوگان ریلی (شهری و برون شهری) و توسعه آزادراه ها و بزرگراه ها؛
- ۴- اعطاء تسهیلات بانکی و پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی به بخش های مرتبط با اهداف این قانون؛
- ۵- تغییر کاربری اراضی و واگذاری زمین های مورد نیاز احداث جایگاه های عرضه گاز طبیعی تا پایان سال ۱۳۹۰ هجری شمسی به قیمت منطقه ای پس از تملک و پرداخت بهای عادلانه آن ها به صاحبان اراضی؛
- ۶- تعیین و اخذ جریمه، متناسب با مازاد مصرف سوخت و آلایندگی از خودروهای سبک و سنگین به صورت پلکانی؛
- ۷- تعیین و اخذ عوارض، بر مبنای میزان مصرف سوخت و آلایندگی و نوع سوخت از خودروهای تولید داخل و وارداتی از تولیدکنندگان داخلی و واردکنندگان.

^{۱۶۸} به موجب قانون اصلاح ماده (۱) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۶/۲/۲۰ (شماره ابلاغ: ۳۵۷۲۸) اصلاح و یک تبصره الحاق گردید.

ماده ۳- دولت مکلف است نظارت بر اجرا زمان‌بندی شده طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با اهداف این قانون را با راهکارهایی که در آیین‌نامه‌های اجرایی مشخص خواهد کرد، اعمال نماید و هر شش ماه یکبار گزارش پیشرفت کار را به کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۴- توزیع کمک‌ها، یارانه‌ها، تسهیلات و اعتبارات موضوع این قانون و تعیین دستگاه مجری با توجه به شرح وظایف قانونی به عهده دولت است. دولت موظف است به نحوی اقدام کند که ضمن صرفه‌جویی، سرعت و کیفیت نیز لحاظ گردد.

ماده ۵- شرکت‌های بیمه‌گر موظفند متناسب با ارزیابی دولت از عملکرد دستگاه‌های مؤثر در کاهش حوادث و تلفات حمل‌ونقل درون شهری و برون شهری، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) صرفه‌جویی حاصل از عدم پرداخت خسارات بیمه بدنه و شخص ثالث را برای آموزش و فرهنگ‌سازی ایمنی تردد، تامین تجهیزات، اصلاح فیزیکی نقاط و مقاطع حادثه‌خیز و کمک به پرداخت هزینه‌های جاری (با تصویب طرح‌ها و اعتبارات پیشنهادی از سوی شهرداری‌ها در شورای هماهنگی ترافیک استان و از سوی وزارت راه و شهرسازی و پلیس راهور، در کمیسیون ایمنی راه‌های وزارت راه و شهرسازی) به دستگاه‌های مذکور اختصاص دهند.

ماده ۶- دولت موظف است با اولویت حمل‌ونقل ریلی به گونه‌ای اقدام نماید که سهم حمل‌ونقل ریلی در جا به جایی بار و مسافر و مصرف سوخت در حمل‌ونقل برون شهری بر مقادیر جدول شماره (۱) این قانون منطبق شود.

ماده ۷- دولت موظف است سیاست‌های بخش حمل‌ونقل همگانی شهری را به گونه‌ای تنظیم نماید که از ابتداء سال ۱۳۹۱ هجری شمسی در مجموع هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) سفرهای درون شهری پوشش داده شده و سهم هر یک از بخش‌های حمل‌ونقل همگانی و مصرف سرانه بنزین در روز بر اساس جدول شماره (۲) باشد.

تبصره- در شهر تهران نسبت تسهیم حمل‌ونقل عمومی از کل سفرهای درون شهری برای اتوبوسرانی، تاکسیرانی و حمل‌ونقل ریلی به ترتیب تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪)، بیست درصد (۲۰٪) و سی درصد (۳۰٪) می‌باشد.

ماده ۸- در صورتی که شهرداری شهرهای دارای شهرک اقماری، شرکت‌های شهرک‌های جدید، شرکت‌ها و کارخانه‌ها، هزینه تامین زیرساخت و ابنیه خطوط ریلی به شهرک‌های اقماری، شهرهای جدید یا محل شرکت یا کارخانه را تامین نمایند، دولت هزینه روسازی، علائم، تأسیسات و ناوگان اجرا پروژه‌های مربوطه را تامین خواهد کرد.

تبصره- اعتبارات مورد نیاز این بند از محل اعتبارات پیش‌بینی شده در ماده (۱۰) این قانون تامین خواهد شد.

ماده ۹- مدیریت حمل‌ونقل بار و مسافر در محدوده شهر و حومه آن به عهده شهرداری است.

ماده ۱۰- اعتبارات مورد نیاز موضوع این قانون به میزان چهار هزار میلیارد (۴۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در بخش درون شهری و شصت هزار میلیارد (۶۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در بخش برون شهری در هر سال تعیین می‌گردد. دولت مجاز است این اعتبارات را در دو ردیف متمرکز درون شهری و برون شهری از محل درآمد عمومی، صرفه‌جویی حاصل از اجرا این قانون و حساب ذخیره ارزی تامین و در بودجه سنواتی منظور نماید. این اعتبارات در حساب مخصوص نزد خزانه‌داری کل کشور به صورت صد در صد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌گردد.

ماده ۱۱- وصولی‌های موضوع بندهای (۶) و (۷) ماده (۲) و ماده (۵) بین شهرداری‌ها و وزارت راه و شهرسازی جهت انجام تکالیف این قانون به نسبت شصت درصد (۶۰٪) و چهل درصد (۴۰٪) در قالب بودجه‌های سنواتی توزیع می‌گردد. کمک به شهرهای فاقد سامانه ریلی شهری مصوب برای ساماندهی حمل‌ونقل همگانی و بهبود عبور و مرور دارای اولویت است.

ماده ۱۲- آیین‌نامه اجرایی این قانون حداکثر دوماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد مشترک نماینده ویژه ریاست جمهوری، وزارت راه و ترابری، وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳- اجرا کلیه قوانین مغایر با این قانون به جز قانون برنامه توسعه ملغی الاثر می‌گردد.

جدول ۱- برون شهری

اتتهای سال	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
سهم حمل و نقل ریلی در حمل و کالا (درصد)	۷/ ۱	۱۲	۱۷	۲۳	۳۰
سهم حمل و نقل ریلی در حمل مسافر (درصد)	۴	۶	۹	۱۳	۱۸
سهم جابه جایی مسافر با حمل و نقل همگانی (درصد)	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷
نسبت کشته به ۱۰۰/۱۰۰۰ نفر جمعیت در تصادفات	۴۰	۳۴	۲۷	۲۰	۱۵
کشته به ۱۰/۱۰۰۰ وسیله نقلیه در تصادفات	۲۲	۲۰	۱۷	۱۳	۱۰
سهم سوخت گازوئیل در حمل کالا (لیتر بر تن)	۰/ ۱۶	۰/ ۱۵	۰/ ۱۴	۰/ ۱۳	۰/ ۱۲

جدول ۲- درون شهری

انتهای سال						۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
سهم حمل و نقل همگانی از سفرهای شهری (درصد)						۴۱	۴۷	۵۵	۶۴	۷۵
متوسط سهم در کشور	سهم اتوبوس، مدی بوس، مینی بوس (درصد)					۲۴	۲۷	۳۱	۳۵	۴۰
	سهم تاکسی و ون (درصد)					۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۵
	سهم قطار شهری و حومه‌ای (درصد)					۱	۲	۴	۷	۱۰
مصرف سرانه روزانه بنزین حاصل از نفت (لیتر در روز بر نفر)						۱/ ۱	۱	۰/ ۹	۰/ ۸	۰/ ۷

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و دو تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۸/ ۹/ ۱۳۸۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حداد عادل

مصوبه شورای اقتصاد در خصوص اجرای طرح جایگزینی (۱۷۰۰۰) اتوبوس فرسوده دیزلی درون شهری با اتوبوس های گازسوز^{۱۶۹}

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۸/۲۶) شماره ابلاغ: ۱۱۸۸۲۰/۱۰/۶-۱۳۹۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۵/۶/۲۳

شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ درخواست شماره ۲۹۴۴۰۲/۲۰ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ وزارت نفت در خصوص اخذ مجوز سرمایه گذاری برای اجرای طرح جایگزینی ۱۷۰۰۰ اتوبوس فرسوده دیزلی درون شهری با اتوبوس های گازسوز را به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور ۱۳۹۴ و آیین نامه اجرایی آن به شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۷ موضوع مصوبه شماره ۱۱۸۸۲۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۶ را بررسی و به شرح ذیل اصلاح و مورد تنفیذ قرار داد:

۱- اتوبوس های جایگزین بصورت تمام گازسوز بوده و با اولویت از سازنده های داخلی تامین شود.

۲- شرکت های تولید کننده اتوبوس موظفند تا ۵ سال پس از تحویل اتوبوس خدمات پس از فروش و آموزش کادر فنی شرکت های اتوبوسرانی را به صورت ادواری انجام دهند.

۳- مشخصات فنی موتور پایه گازسوز، مخازن CNG و سیستم سوخت رسانی مطابق فناوری روز و طبق استاندارد روز مورد تایید وزارت نفت، سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان حفاظت محیط زیست باشد.

۴- کلیه اتوبوس ها بایستی مجهز به کولر، سیستم ترمز ضد قفل ABS و تسهیلات مورد نیاز افراد کم توان باشند. قدرت موتور با استاندارد محیط زیست حداقل یورو ۴ تولید شود.

۵- سازمان شهرداری ها و دهیاری ها (شهرداری ذی ربط) موظفند در قبال شماره گذاری هر دستگاه اتوبوس جدید یک دستگاه اتوبوس دیزلی بالای ۱۰ سال را از رده خارج نماید.

۶- سازمان شهرداری ها و دهیاری ها از طریق شهرداری، معاینه فنی ادواری خودرو را انجام و گزارش آن را به وزارت نفت و وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام نماید.

۷- شهرداری های کشور/شرکت های واحد اتوبوسرانی یا عناوین مشابه مورد تایید شهرداری ذی ربط با هماهنگی وزارت کشور موظف هستند با اتخاذ تمهیدات لازم نسبت به انعقاد قرارداد با سرمایه گذار عامل صرفه جویی جهت تامین مالی برای اجرای طرح اقدام نمایند. متن نمونه قراردادهای بین شهرداری های متقاضی با سرمایه گذاران عامل صرفه جویی و تامین کنندگان اتوبوس برای اجرای طرح های موضوع این مصوبه، باید به تایید وزارت نفت برسد.

۸- وزارت نفت از طریق شرکت های تابعه موظف است نسبت به تامین مطمئن گاز طبیعی CNG اقدام نماید همچنین وزارت نفت با همکاری شهرداری های مربوطه نسبت به احداث جایگاه سوخت رسانی در پایانه های اتوبوسرانی و تجهیز لازم برای سوخت رسانی سیار به اتوبوس های شهری اقدام نماید.

۹- وزارت نفت با همکاری وزارت کشور موظف است به منظور کنترل عملیات بهره برداری و محاسبه صرفه جویی حاصل از آن حداکثر تا یکسال پس از ابلاغ این مصوبه، نسبت به ایجاد سامانه پایش و کنترل اتوبوس های گازسوز اقدام نماید و به تفکیک هر دستگاه اتوبوس به طور عمومی هر سه ماه یکبار اعلام نماید.

^{۱۶۹} به موجب مصوبه شماره ۱۲۸۸۴۵ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۰ شورای اقتصاد منسوخ شد.

^{۱۷۰} به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۷۱} به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

^{۱۷۲} به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۳۳۱- تعهدات موضوع این مصوبه متناسب با میزان تحقق اهداف طرح، با اعلام شهرداری‌های متقاضی و تایید وزارت نفت در سررسیدها از سوی شرکت ملی نفت ایران، از محل منابع ناشی از صادرات (کاهش واردات) سوخت مایع صرفه‌جویی شده تا سقف تعهدات دولت (۱۷۹۵ میلیون دلار) به ازای هر کیلومتر پیمایش متوسط تا ۲۲ سنت دلار و یا معادل ریالی آن به نرخ رسمی اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زمان پرداخت به حساب شرکت‌های سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی طرف قراردادها با شهرداری‌ها/شرکت‌های واحد اتوبوسرانی یا عناوین مشابه مورد تایید شهرداری ذی‌ربط به مدت ۷ سال به ازای هر اتوبوس ۱۲ متری پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳۳۴-: مبنای پرداخت برای اتوبوس‌های شهری ۹ متری، ۰/۷ (هفت دهم) برابر مبلغ اتوبوس‌های ۱۲ متری (تا ۱۵/۴ سنت دلار) و برای اتوبوس‌های ۱۸ متری، ۱/۷ (یک و هفت دهم) برابر اتوبوس‌های ۱۲ متری (تا ۳۷/۴ سنت دلار) خواهد بود.

۱۱- انتقال بازپرداخت هر سال به سال بعد به دلایل عملیاتی بلامانع است.

۱۳۳۱۲- وزارت نفت مکلف است گزارش عملکرد طرح را در مقاطع ۶ ماهه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال کند.

۱۳- در اجرای این مصوبه رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور الزامی است.

۱۳۳۱۴- هزینه فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی، آموزش و هزینه‌های عمومی پایش و صحنه‌گذاری (مدیریت طرح و سامانه) از محل منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران تامین گردد و تامین هزینه اختصاصی پایش و صحنه‌گذاری (ارتقای فناوری و پژوهش، اندازه‌گیری و صحنه‌گذاری صرفه‌جویی) هر طرح به‌عنده سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی می‌باشد که در سرمایه‌گذاری محاسبه خواهد شد.

۱۳۳۱۵- روش محاسبات صرفه‌جویی این مصوبه به صورت الگو قلمداد شده و شرکت ملی نفت ایران موظف است یارانه صرفه‌جویی پرداختی را براساس الگوی مذکور در مصوبه و مقدار صرفه‌جویی حاصله و قیمت‌های صادراتی و داخلی هر فرآورده در دوره زمانی مربوطه محاسبه و پرداخت کند.

۱۳۳۱۶- در سقف مبلغ سرمایه‌گذاری مصوبه، بازپرداخت این طرح تا انتهای سال ۱۴۰۴ مجاز می‌باشد.

۱۳۳۱۷- شرکت ملی نفت ایران موظف است تمهیدات لازم را برای هماهنگی و حمایت از تامین مالی طرح بعمل آورد.

۱۳۳۱۸- بر اساس ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید، بازپرداخت سرمایه‌گذاری از محل صرفه‌جویی سوخت و یا درآمد حاصل از اجرای طرح توسط شرکت‌های تابعه وزارت نفت تضمین می‌گردد.

۱۳۳۱۹- به منظور کاهش خطرپذیری (ریسک)، سرمایه‌گذار عامل صرفه‌جویی، هزینه بیمه را با تایید بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در قرار داد پیش‌بینی می‌کند و از محل صرفه‌جویی قابل بازپرداخت است.

۱۳۳۲۰- به جزء پاورقی این مصوبه (تغییرات، اعمال شده) سایر مفاد مصوبه قبلی به قوت خود باقی است.

۱۳۳۲۱- بازپرداخت سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز که به منظور اصلاح الگوی مصرف حامل انرژی به اشخاص حقیقی و حقوقی، از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت یا درآمد حاصل از اجرای طرح پرداخت می‌گردد، به عنوان پرداخت بلاعوض دولت بابت جبران

۱۷۳ به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۷۴ به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد الحاق شد.

۱۷۵ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۷۶ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۷۷ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۷۸ به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۷۹ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۸۰ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۸۱ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۸۲ به موجب مصوبه شماره ۲۸۳۹۰۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۷ شورای اقتصاد اصلاح شد.

۱۸۳ به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی حامل‌های انرژی محسوب گردیده و لذا از شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده خارج و ماخذ محاسبه مالیات و عوارض ماده (۱۴) قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

محمدباقر نوبخت

جدول (۱) زمان‌بندی سرمایه‌گذاری و بازپرداخت نوسازی ۱۷ هزار دستگاه اتوبوس شهری فرسوده با نوع گازسوز^{۱۸۴}

سال	میزان صرفه‌جویی	تعداد جایگزینی سالانه	بازپرداخت سالانه (میلیون دلار)	سرمایه‌گذاری سالانه (میلیون دلار)
۱۳۹۵	۴۹/۹	۱۰۰۰	۲۶/۸	۱۰۵/۴
۱۳۹۶	۲۴۹/۶	۴۰۰۰	۱۳۴	۴۲۲/۴
۱۳۹۷	۴۴۹/۳	۴۰۰۰	۲۴۱	۴۲۲/۴
۱۳۹۸	۴۴۹/۳	۴۰۰۰	۲۴۱	۴۲۲/۴
۱۳۹۸	۴۴۹/۳	۴۰۰۰	۲۴۱	۴۲۲/۴
۱۳۹۹	۴۴۹/۳	۴۰۰۰	۲۴۱	۴۲۲/۴
۱۴۰۰	۴۴۹/۳	-	۲۴۱	-
۱۴۰۱	۴۴۹/۳	-	۲۴۱	-
۱۴۰۲	۳۹۹/۴	-	۲۱۵/۲	-
۱۴۰۳	۱۹۹/۷	-	۱۰۷/۱	-
۱۴۰۴	۱۹۹/۷	-	۱۰۷/۱	-
جمع	۳۳۴۴/۸	۱۷۰۰۰	۱۷۹۵	۱۷۹۵

جدول (۲) زمان‌بندی جایگزینی اتوبوس‌های فرسوده با اتوبوس‌های گازسوز

سال	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	جمع
تعداد اتوبوس جدید گازسوز	۱۰۰۰	۴۰۰۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰	۱۷۰۰۰

^{۱۸۴} به موجب مصوبه شماره ۷۸۸۳۰۶ مورخ ۱۳۹۵/۶/۲۳ شورای اقتصاد اصلاح شد.

تصویب‌نامه در خصوص اقدامات مربوط به برنامه مشارکت ملی در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۷/۱۵) شماره ابلاغ: ۱۱۳۴۱۱/ت/۵۵۲۵۱۳-هـ/۱۳۹۴/۸/۲۶

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۸/۲۰ به پیشنهاد شماره ۳۳۳۳۳-۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۵ سازمان حفاظت محیط‌زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد: کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به اجرای اقدامات مربوط در برنامه مشارکت ملی در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به شرح پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت‌دولت است، در حدود اعتبارات مصوب مربوط هستند.

معاون اول رییس جمهور- اسحاق جهانگیری

۱- مقدمه

جمهوری اسلامی ایران در دهه‌های اخیر همواره حامی تلاش‌های بین‌المللی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و سازگاری با آثار تغییرات آب و هوا، براساس اصل «مسئولیت مشترک اما متفاوت کشورها» بوده و علی‌رغم موانع مختلفی چون تحریم‌های ناعادلانه، جنگ تحمیلی و تهدید منابع انسانی کارآمد و جوان متأثر از جنگ هشت ساله، همچنین میزبانی چند میلیون پناهنده از کشورهای همسایه، در سه دهه اخیر برنامه‌های مفصلی را در حوزه توسعه پایدار اجرا نموده و در سال‌های آتی نیز رشد اقتصادی، توسعه اجتماعی، امحاء فقر و بهبود محیط‌زیست را به عنوان اولویت اصلی در دستور کار خویش قرار داده است. علی‌رغم تمایل به حرکت به سوی اقتصاد کم‌کربن در پیاده‌سازی و دستیابی به اهداف مربوطه، جمعیت جوان و نیازهای توسعه‌ای کشور از یکسو و وجود منابع هیدروکربوری از سوی دیگر منجر به تمرکز توسعه کشور بر صنایع انرژی بر شده و در نتیجه روند صعودی انتشار گازهای گلخانه‌ای در کشور را اجتناب ناپذیر ساخته است. وابستگی اقتصاد کشور به درآمدهای حاصل از تولید و صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی و ساختار پرکربن آن از منظر اقتصاد، رفاه عمومی، منابع و فناوری کشور را نسبت به کاهش انتشار آسیب پذیر نموده و این اثرگذاری از منظر اقدامات مقابله‌ای با تغییر اقلیم، جمهوری اسلامی ایران را کاندیدای مناسب جهت توجه کشورهای توسعه یافته و توانمند در زمینه‌های تدابیر مناسب مالی، فناوری و ظرفیت‌سازی (با استناد به مواد ۴-۸ و ۴-۹ کنوانسیون تغییر آب و هوا) نموده است. در این برنامه مشارکت در کاهش انتشار غیرمشروط و مشروط و موارد مربوط به سازگاری همگی منوط به رفع محدودیت‌های اقتصادی، تکنولوژیکی و مالی جاری و به ویژه تحریم‌های ناعادلانه‌ای که از چند دهه قبل علیه کشور شکل گرفته، می‌باشد. بدیهی است به دلیل طولانی مدت بودن زمان اعمال تحریم‌ها و محدودیت‌های یاد شده، شکل‌گیری ظرفیت‌ها و ساختارهای سازمانی مناسب امری زمان‌بر خواهد بود که این موضوع نیل به اهداف برنامه را حتی در صورت تحقق کمک‌های مالی و فنی با کندی و با مشکلاتی مواجه می‌نماید. جمهوری اسلامی ایران علی‌رغم این که هیچ‌گونه تعهد الزام‌آوری در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تحت کنوانسیون ندارد، در این برنامه با تأکید بر داوطلبانه بودن اقداماتش برنامه مشارکت ملی خویش در بخش‌های کلان کاهش انتشار و آسیب‌پذیری و سازگاری را تدوین و به تصویب هیئت‌وزیران رساند. این برنامه به هیچ وجه به شکلی الزام‌آور جمهوری اسلامی ایران را در رابطه با اقداماتی که در بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی اش اجرا خواهد نمود، متعهد نخواهد کرد.

۲- کاهش انتشار

• زمان اقدام: از اول ژانویه ۲۰۲۰ تا ۳۱ دسامبر ۲۰۳۰

• سال پایه محاسبات: ۲۰۱۰

• گازهای گلخانه‌ای موردنظر: ۳، NF، HFCs، PFCs، SF₆، N₂، CH₄، CO₂

الف- مشارکت در کاهش انتشار غیرمشروط

براساس توان ملی و سناریوهای انتشار گازهای گلخانه‌ای، جمهوری اسلامی ایران تمایل به مشارکت در کاهش انتشار کل گازهای گلخانه‌ای در سال ۲۰۳۰ به میزان ۴ درصد نسبت به سناریو پایه (BAU) را دارد. این کاهش انتشار به ویژه با تمرکز به توسعه سیکل ترکیبی نیروگاهی، توسعه برق هسته‌ای، توسعه استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر، کاهش انتشار گازهای فلر، افزایش کارایی انرژی در بخش‌های مختلف مصرف‌کننده، جایگزینی سوخت‌های معمول با پایه کربن با گاز طبیعی، توسعه راهبردی استفاده از سوخت‌های کم کربن و مشارکت در مکانیسم‌های جدید مبتنی بر بازار در عرصه داخلی و بین‌المللی حاصل خواهد شد که نتایج آن بخصوص در کاهش آلودگی هوا محسوس خواهد بود. همچنین متناسب با نحوه اجرایی شدن برنامه‌های توسعه کشور و دسترسی به منابع مالی بین‌المللی و انتقال فناوری‌های موردنیاز تحت کنوانسیون تغییر آب و هوا، سناریو پایه در سال‌های آتی بروز رسانی خواهد شد و با رفع تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی روند اقدامات اجرایی در کاهش انتشار غیر مشروط با سرعت بیشتر تحقق خواهد یافت.

ب- مشارکت در کاهش انتشار مشروط

با توجه به ضرورت رفع تحریم‌های ناعادلانه، حمایت مالی، انتقال فناوری و خرید گواهی‌های کربن و بهره‌گیری از حمایت‌های دو یا چندجانبه، انتقال فناوری‌های پاک و توانمندسازی، کشور ایران پتانسیل کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در صورت رفع موانع فوق به میزان ۸ درصد اضافه را دارد که به صورت عمده متمرکز بر بخش‌های انرژی و فرآیندهای صنعتی و بصورت جزئی در بخش حفاظت و توسعه جنگل و کشاورزی و مدیریت پسماند متمرکز خواهد بود. «مکانیسم‌های مبتنی بر بازار» و «انتقال فناوری‌های دوستدار محیط‌زیست» تحت رژیم حقوقی کنوانسیون تغییر آب و هوا و همچنین «انتقال تجارب مدیریتی» نقش کلیدی در موفقیت و نتیجه بخشی کاهش انتشار مشروط جمهوری اسلامی ایران دارد.

پ- روش محاسبه و فرآیند ارزیابی و گزارش‌گیری

محاسبات انتشار براساس دستورالعمل IPCC ۲۰۰۶ بوده و بر این اساس برنامه‌ریزی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای انجام شده سیستم پایش، صحنه‌گذاری و گزارش‌گیری ملی (National MRV system) تا پایان سال ۲۰۲۰ استقرار یافته و صحنه‌گذاری انتشار و نحوه اجرایی شدن کاهش انتشار را در سطح ملی کنترل خواهند نمود. همچنین با اعمال استانداردهای مصرف سوخت و انتشار بر سرعت عملیاتی شدن و ضمانت اجرایی برنامه‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در سطح ملی افزوده خواهد شد.

ت- ارزیابی متناسب و بلندپروازانه بودن برنامه کاهش انتشار

با توجه به پتانسیل و توان اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، جمعیت جوان و روبه‌تزايد و همچنین نیاز به فرصت‌های شغلی و اولویت‌های موجود در برنامه توسعه ملی این کشور، ابراز تمایل به هرگونه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به صورت داوطلبانه مبین علاقمندی این کشور به همکاری در فعالیت‌های عام المنفعه و بین‌المللی است. جمهوری اسلامی ایران دارای برنامه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در برنامه پنجم توسعه (۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ میلادی) خود با هدفگذاری بیش از ۳۰٪ کاهش شدت مصرف انرژی بود که متأسفانه به دلیل تداخل مقدمات این برنامه با تحریم‌های بین‌المللی (اقتصادی، مالی و فناوری) اهداف مذکور نه تنها عملیاتی نشد بلکه شدت انرژی در سال‌های اخیر روند صعودی داشته است.

ث- نیازمندی‌های فناوری و مالی

با توجه به سهم بالای بخش انرژی در انتشار (بیش از ۹۰ درصد) و به تبع آن پتانسیل بالای این بخش در کاهش انتشار، عمده نیازهای فناوری معطوف به بهره‌گیری از گازهای همراه، کاهش نشستی در خطوط انتقال و توزیع گاز، افزایش راندمان شبکه نیروگاهی کشور از طریق توسعه واحدهای CHP و سیکل ترکیبی، کاهش تلفات شبکه انتقال و توزیع برق، بهینه‌سازی انرژی در بخش تقاضا، توسعه استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر و جایگزین (همانند برق هسته‌ای) و سوخت‌های زیستی، تولید بیوگاز و تبدیل زباله به انرژی و جمع‌آوری و ذخیره‌سازی دی اکسیدکربن است. برای حصول به تعهدات مشارکت ملی (غیرمشروط) در حدود ۱۷.۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری موردنیاز است. این رقم درخصوص کل برنامه کاهش انتشار بالغ بر ۵۲.۵ میلیارد دلار خواهد بود. همچنین در داخل کشور نیز با توسعه مکانیسم‌های صحیح

مالی و اقتصاد انرژی همانند کاهش و حذف تدریجی و کامل یارانه‌های انرژی، صندوق ملی محیط‌زیست و توسعه فعالیت بخش خصوصی علی‌الخصوص در بخش انرژی و بهینه‌سازی از طریق شرکت‌های خدمات انرژی و... برنامه جامعی در دستور کار قرار گرفته است.

ج- میزان مشارکت در اهداف کنوانسیون

کاهش انتشار ایران با استفاده از قوانین ملی بهره‌وری انرژی، کاهش بر مبنای تمایل به همکاری با اهداف کنوانسیون و اقتصاد کم کربن با توجه به اینکه یکی از کشورهای بزرگ با اقتصادی روبه رشد است تأثیر قابل ملاحظه‌ای در کاهش انتشار منطقه‌ای و اهداف کنوانسیون خواهد داشت. جمهوری اسلامی ایران با هدفگذاری رشد اقتصادی در بخش‌های انرژی و صنعتی به میزان ۸٪ در پانزده سال آتی، می‌تواند نقشی راهبردی در منطقه به منظور رسیدن به هدفگذاری جهانی داشته باشد.

۳- آسیب پذیری و سازگاری با اثرات تغییر اقلیم

الف- آسیب پذیری

جمهوری اسلامی ایران از معدود کشورهای جهان است که هم درخصوص کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای برنامه‌هایی جامع و پرهزینه به شرط تامین مقدمات ملی و بین‌المللی آن، برای خویش در نظر گرفته و هم سطح آسیب پذیری آن به خصوص در دهه‌های اخیر افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است. کاهش تراز تولید کشاورزی، افت شدید رواناب‌های سطحی و برداشت از آب زیرزمینی برای جبران آن، افزایش میانگین دما و تبعات آن (گرمزدگی و شیوع برخی از بیماری‌ها)، طوفان‌های گرد و غبار (با دامنه اثرگذاری صنعتی و بهداشتی در سطح وسیع) و آسیب پذیری شدید تنوع زیستی و منابع طبیعی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم از تغییر اقلیم تأثیرپذیر است. همچنین افزایش آلودگی هوا به دلیل عدم دریافت فناوری‌های مناسب و افزایش مخاطرات سلامت ناشی از آن در کشور از دیگر جنبه‌های آسیب پذیری ایران است. روند کاهش تقریباً ۵۰٪ رواناب‌های سطحی کشور، افزایش ۵۲٪ شاخص طغیان رودخانه‌ها علی‌رغم کاهش میانگین بارش، رشد واردات محصولات کشاورزی همگی نشان از عمق اثرگذاری تغییر اقلیم در ایران است. پیش‌بینی می‌شود که در ۱۵ سال آینده (تا سال ۲۰۳۰ میلادی) کاهش میزان رواناب تولیدی در کشور تا ۲۵٪ دیگر ادامه داشته و افزایش دما نیز حداقل به صورت میانگین تا ۱/۵ درجه افزایش یابد که این به میزان ۲۰ تا ۲۵ میلیارد مترمکعب ذخایر سطحی و قابل برنامه‌ریزی آب کشور را کاهش خواهد داد. همچنین در ده سال گذشته میزان آب تجدیدپذیر و قابل برنامه‌ریزی کشور از میزان ۱۳۰ میلیارد مترمکعب در سال به ۹۰ میلیارد مترمکعب تقلیل یافته است. براساس روند تغییر پارامترهای اقلیمی و هیدرولوژیک، خسارت قابل ملاحظه‌ای به تولید و اقتصاد کشاورزی وارد شده بعنوان مثال ارزش خسارات سالانه بیش از ۱۱۰ هزار میلیارد ریال از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ (به قیمت‌های ثابت عوامل) نسبت به سال ۲۰۱۰ خواهد بود. روند رو به تزاید خشک شدن تالاب‌ها به عنوان شاخصی مهم در اثرگذاری تغییر اقلیم در ایران محسوس است. بنابراین با توجه به موقعیت جغرافیایی، ساختار اقتصادی و شرایط اقلیمی، (یک سوم میانگین بارش متوسط جهانی، سه برابر متوسط میانگین جهانی تبخیر، ۳ برابر میانگین جهانی بیابان‌ها و یک سوم متوسط سرانه جهانی جنگل، وجود کانون‌های بیابانی به میزان ۷/۵ میلیون هکتار، نرخ بالای فرسایش خاک و حوادث جدی اقلیمی نظیر سیل و خشکسالی، آتش سوزی جنگل‌ها و مراتع همراه با اپیدمی آفات و بیماری‌ها مانند خشکیدگی بلوط غرب) جمهوری اسلامی ایران مشمول تعریف کشور آسیب پذیر براساس مواد ۴-۸ و ۴-۱۰ کنوانسیون تغییر آب و هوا (UNFCCC) است.

ب- سازگاری

برنامه سازگاری در بخش‌های عمده آسیب پذیر در ایران بسیار پرهزینه خواهد بود. در این میان حجم سرمایه‌گذاری‌های لازم با توجه به زیرساخت‌های موجود در بخش مدیریت منابع آب با رویکرد بهره‌وری و افزایش راندمان و تامین نیازهای جدید با توجه به کاهش شدید منابع آب قابل برنامه‌ریزی نیاز به سرمایه‌گذاری نزدیک به ۱۰۰ میلیارد دلار ایالات متحده آمریکا (به قیمت‌های ثابت سال ۲۰۱۰) دارد. همچنین با توجه به برنامه‌های توسعه کشور و نیاز به بهبود محیط‌زیست و منابع طبیعی کشور، تامین امنیت غذایی، تامین حجم سرمایه‌گذاری معادل با ۴۰ میلیارد دلار ایالات متحده آمریکا (به قیمت‌های ثابت سال ۲۰۱۰) موردنیاز است. برنامه‌های سازگاری دارای

جنبه‌های متعددی هستند که برای هزینه‌های آن‌ها منابع مالی و فناوری بین‌المللی قابل توجهی موردنیاز خواهد بود که باید به موازات برنامه‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تامین شوند.

پ- فناوری‌های سازگاری

استفاده از ماشین آلات کشاورزی مدرن و دوستدار محیط‌زیست، روش‌های تامین مدرن آب (ش-یرین سازی، بازچرخ-انی و تصفیه آب) با رعایت کمترین آسیب به محیط‌زیست، توسعه و تکمیل شبکه پایش اقلیمی- زمینی بر خط، توسعه مدل گردش عمومی (با هدف ملی و منطقه‌ای همچنین پایش همزمان الگوی پراکنش همزمان گازهای گلخانه‌ای و آلاینده هوا)، توسعه کشاورزی با فناوری مدرن و متناسب با اقلیم خشک برای پوشش جمعیت پراکنده شده در ۲/۳ کشور و نیز فناوری‌های مناسب برای تبدیل مواد خام طبیعی و تنوع بخشی به معیشت جوامع محلی همراه با سیستم‌های پیشرفته اطفای حریق در جنگل‌ها و مراتع، دسترسی به تکنولوژی‌های نوین و دوستدار محیط‌زیست در تولید صنعتی از مهمترین فناوری‌های موردنیاز است. سیستم‌های پایش هشدار و پایش رخدادها، حدی اقلیمی، طوفان‌های گرد و غبار و دسترسی به داده‌های جهانی ماهواره‌ای از جمله موارد با اهمیت در توسعه ملی کشور و متأثر از تغییر اقلیم است.

ت- برنامه‌های راهبردی کشور

سند راهبردی تغییر اقلیم کشور مشتمل بر بخش‌های کاهش انتشار و سازگاری و همچنین سند ملی کاهش و مقابله با گرد و غبار در دست نهایی شدن است که سازمان‌های مختلف براساس آن برای سه برنامه پنج ساله توسعه کشور (سال‌های ۲۰۱۵ الی ۲۰۳۰ میلادی) برنامه‌ریزی عملیاتی خواهند نمود. این برنامه در صورت امکان دوره‌های ۵ ساله یا کمتر بازبینی شده و متناسباً افق‌های هدفگذاری کشور در زمینه‌های کاهش انتشار و سازگاری باز تعریف خواهند شد.

آیین نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل‌های الحاقی

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۱/۹/۱۹) شماره ابلاغ: ۴۸۱۵۳/ت/۲۱۷۸۴۵ هـ ۱۳۹۱/۱۱/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۶/۲۲

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۴۰/۱۴۳۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۰ وزارت نیرو و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل‌های الحاقی را، به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مربوط به کار می‌روند.^{۱۸۵}

الف- کنوانسیون: کنوانسیون تغییرات آب و هوا مصوب ۱۳۷۱ هجری شمسی برابر با ۱۹۹۲ میلادی.

ب- پروتکل: پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا.

ج- فراهمایی اعضا: فراهمایی اعضای کنوانسیون که سالانه با شرکت تمامی کشورهای عضو برگزار می‌شود.^{۱۸۶}

د- کارگروه ملی: کارگروه ملی تغییر آب و هوا^{۱۸۷}

هـ- مرجع صلاحیتدار ملی: دستگاه مسئول در سطح ملی به عنوان مرجع رسمی هماهنگی و تأیید نهایی پروژه‌های مکانیسم توسعه پاک.^{۱۸۸}

هـ- هیئت بین الدول تغییر آب و هوا: نهاد بین‌المللی که در سال ۱۹۸۸ مشترکاً توسط سازمان هواشناسی جهانی و برنامه محیط‌زیست ملل متحد تأسیس گردید تا به بررسی یافته‌های علمی در زمینه تغییر آب و هوا بپردازد.^{۱۸۹}

و- تسهیلات محیط‌زیست جهانی: مکانیسم مالی بین‌المللی که در سال ۱۹۹۴ با هدف تامین مالی پروژه‌های مرتبط با تغییر آب و هوا، تنوع زیستی، آب‌های بین‌المللی و لایه ازن تأسیس گردید.^{۱۹۰}

ز- گزارش سالانه تغییر آب و هوا: گزارشی که بر اساس گزارش دستگاه‌های عضو کارگروه ملی در زمینه تغییر آب و هوا توسط کارگروه یادشده تهیه و به دفتر هیئت‌دولت ارایه می‌شود. این گزارش مشتمل بر وضعیت انتشار گازهای گلخانه‌ای از بخش‌های مختلف، اقدامات اجرایی دستگاه‌ها در زمینه کاهش انتشار، آسیب پذیری در بخش‌های مختلف از تغییر آب و هوا و اقدامات در خصوص سازگاری با آن‌ها، کمبودها و نیازهای دستگاه‌ها از دیدگاه مالی، فنی اداری در خصوص اجرای وظایف محوله، عملکرد در خصوص ظرفیت سازی، آموزش و تحقیقات تغییر آب و هوا و نیز همکاری‌های بین‌المللی می‌باشد.^{۱۹۱}

ح- گزارش ملی: گزارشی که در آن فعالیت‌های کشور در اجرای مفاد کنوانسیون و بر اساس مصوبات اجلاس اعضای فراهمایی اعضا و طبق دستورالعمل هیئت بین الدول تغییر آب و هوا توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست با اولویت استفاده از منابع بین‌المللی تدوین می‌شود.

۱۹۲

ماده ۲- راهبردهای اجرایی کشور در ارتباط با کنوانسیون و پروتکل به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف- ایجاد زیرساخت‌ها و ساز و کارهای لازم برای تحقق اهداف کنوانسیون و پروتکل.

ب- اصلاح الگوهای تولید و مصرف انرژی و نیز افزایش سهم منابع انرژی کم کربن در سبد انرژی کشور در راستای کاهش روند انتشار گازهای گلخانه‌ای.

^{۱۸۵} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۸۶} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۸۷} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۸۸} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

^{۱۸۹} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۰} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۱} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۲} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

ج- توسعه و کاربرد فناوری‌های نوین و سازگار با پیامدهای تغییر آب و هوا.^{۱۹۳}

د- افزایش تولید و ترویج استفاده از انرژی‌های نو و تجدیدپذیر.

ه- استفاده حداکثری از ظرفیت‌ها و تسهیلات محیط‌زیست جهانی و منطقه‌ای در ابعاد مختلف فنی، اقتصادی و آموزشی در چارچوب کنوانسیون و پروتکل.

و- حمایت از تحقیقات و پژوهش‌های داخلی در جهت تحقق اهداف کنوانسیون و پروتکل.

ز- ایجاد آمادگی لازم جهت پیشگیری و مقابله با پیامدهای سوء تغییر آب و هوا.

ح- توسعه استفاده از مشوق‌های اقتصادی به منظور ایجاد انگیزه برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای.

ط- تهیه و اجرای برنامه ملی سازگاری بخش‌های آسیب پذیر کشاورزی و منابع طبیعی در قبال تغییرات اقلیمی.^{۱۹۴}

ماده ۱۹۵۳- کارگروه ملی با مسئولیت رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست و عضویت وزرا یا معاونین ذی‌ربط وزارتخانه‌های امور خارجه، صنعت، معدن و تجارت، نفت، نیرو، امور اقتصادی و دارایی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، کشور، علوم تحقیقات و فناوری و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاونت‌های حقوقی و علمی و فناوری رییس جمهور و سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و انرژی اتمی ایران و رؤسای سازمان‌های هواشناسی کشور و ملی استاندارد ایران با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف- راهبری کلیه اقدامات و تکالیف مرتبط با بخش‌های تغییر اقلیم در ابعاد ملی، بین‌المللی و هیئت‌بین الدول تغییر آب و هوا (IPCC) و برنامه‌ریزی جهت تحقق اهداف و اجرای مفاد کنوانسیون و پروتکل.

ب- تصویب برنامه‌های کلان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و ایجاد سازگاری با اثرات تغییرات اقلیم و اهداف کمی و کیفی مرتبط با آن و نیز وظایف دستگاه‌های عضو به منظور تحقق اهداف مذکور برای افق‌های پنج ساله به تفکیک سهم هر یک از دستگاه‌ها.

ج- ارزیابی عملکرد دستگاه‌های عضو کارگروه ملی و تدوین گزارش سالانه و ارائه آن به دفتر هیئت‌دولت.

د- بررسی و تصویب گزارش ملی.

ه- بررسی و اولویت بندی پروژه‌های پیشنهادی دستگاه‌ها برای استفاده بهینه از ظرفیت‌های بین‌المللی و ملی در چارچوب اهداف کنوانسیون و پروتکل.

و- ظرفیت سازی و پیگیری استفاده از اعتبارات بین‌المللی جهت اجرای پروژه‌های مصوب کارگروه ملی.

ز- برنامه‌ریزی جهت اجرای آموزش‌های تخصصی و سایر آموزش‌های لازم مرتبط با هدف کنوانسیون و راهبردهای موضوع ماده (۲) از جمله نحوه تهیه گزارشات سالانه با بهره‌گیری از امکانات ملی و بین‌المللی.

ح- برنامه‌ریزی به منظور فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی در خصوص اهداف کنوانسیون و پروتکل.

ط- تدوین و به روزرسانی دستورالعمل داخلی کارگروه ملی.

تبصره ۱- جلسات کارگروه یادشده صرفاً با حضور شخص اعضای رسمی موضوع این ماده تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- دبیرخانه کارگروه در سازمان حفاظت محیط‌زیست مستقر می‌باشد.

تبصره ۳- کارگروه ملی می‌تواند حسب نیاز و حسب مورد از افراد صاحب نظر و متخصص در زمینه کنوانسیون و پروتکل برای شرکت در جلسات (بدون حق رأی) دعوت نماید.

ماده ۴- وظایف مشترک دستگاه‌های عضو کارگروه موضوع ماده (۳) این تصویب‌نامه به شرح زیر تعیین می‌شود:

^{۱۹۳} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۴} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران الحاق شد.

^{۱۹۵} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

الف- تهیه گزارش مرتبط با وظایف دستگاه ذی ربط در هر سال در چارچوب دستورالعملی که از سوی کارگروه ملی تهیه و ابلاغ می شود و تحویل آن به دبیرخانه کارگروه ملی تا پایان تیرماه سال بعد.

تبصره- دبیرخانه کارگروه ملی موظف است گزارش سالانه را تا پایان مرداد ماه سال بعد تهیه و به هیئت وزیران (دفتر هیئت دولت) ارائه نماید.

ب- برنامه ریزی و ایجاد ساختار سازمانی متناسب با استفاده از کارشناسان با صلاحیت لازم حتی الامکان از طریق جایگزینی پست های سازمانی موجود و در صورت لزوم استفاده از سایر راهکارهای قانونی تا پایان دوره تعهدات کنوانسیون.

ج- تامین ساز و کار لازم برای تولید اطلاعات مورد نیاز تهیه گزارش موضوع بند (الف).

د- تدوین برنامه های آموزشی تخصصی مرتبط با اهداف کنوانسیون و پروتکل در حیطه وظایف خود و اعلام آن ها به کارگروه ملی.

هـ- پیش بینی و تامین بودجه و امکانات مورد نیاز به منظور اجرای تکالیف مصوب موضوع بند (ب) ماده (۳)-۱۹۶

تبصره- دستگاه های اجرایی مکلفند بخشی از اعتبارات پژوهشی خود را به منظور اجرای تکالیف موضوع این ماده هزینه نمایند.^{۱۹۷}

ماده ۵- حوزه مسئولیت دستگاه های عضو کارگروه ملی برای تهیه گزارش انتشار گازهای گلخانه ای بر اساس دستورالعمل هیئت بین الدول تغییر آب و هوا و ارایه آن به کارگروه ملی به شرح زیر است:

الف- وزارت نیرو: مصرف سوخت در نیروگاه های حرارتی و میزان نشر ناشی از تصفیه خانه های فاضلاب شهری به روش بی هوازی.

ب- وزارت نفت: فرآیندهای اکتشاف، استخراج، پالایش و انتقال نفت خام، گاز و فرآورده های نفتی و انتشارات احتراقی و فرآیندی واحدهای پتروشیمی، مصرف سوخت در کاربری های مختلف صنعت نفت و گاز.

ج- وزارت صنعت، معدن و تجارت: صنایع با اولویت گازهای گلخانه ای فرآیندی صنایع انرژی بر.

د- وزارت جهاد کشاورزی: بخش دام، زراعت و جنگل ها و مراتع، باغبانی و شیلات.^{۱۹۸}

هـ- وزارت کشور: مراکز دفن پسماند.

و- وزارت راه و شهرسازی: مصرف سوخت در بخش های حمل و نقل، خانگی-تجاری با همکاری وزارت کشور.

ز- وزارت امور خارجه: استفاده مؤثر از همکاری و کمک های دوجانبه، منطقه ای و بین المللی در جهت تحقق هدف کنوانسیون، تدوین گزارشی از وضعیت ایران در مذاکرات بین المللی تغییر آب و هوا و نحوه پیشبرد اهداف ملی در سطح بین المللی و نحوه حضور نمایندگان کشور.^{۱۹۹}

ح- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی : شناسایی مناطق مستعد برای شیوع بیماری های متأثر از تغییرات آب و هوا و تدوین برنامه های اجرایی لازم جهت جلوگیری از شیوع این بیماری ها.^{۲۰۰}

ط- سازمان حفاظت محیط زیست: تلفیق گزارش سالانه تغییرات آب و هوا.^{۲۰۱}

ی- سازمان ملی استاندارد ایران: تدوین و نظارت بر استانداردهای مرتبط با گازهای گلخانه ای در و تبصره آن بخش های مختلف کشور (حوزه های فعالیت).^{۲۰۲}

^{۱۹۶} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران منسوخ شد.

^{۱۹۷} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۸} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران اصلاح شد.

^{۱۹۹} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۰۰} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۰۱} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۰۲} به موجب مصوبه شماره ۸۷۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت وزیران الحاق شد.

ماده ۶- وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور) موظف است نسبت به تقویت و تکمیل «شبکه ملی پایش آب و هوا» با همکاری وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (موسسه ملی اقیانوس شناسی) و سازمان فضایی ایران اقدام نماید.

ماده ۷- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاهها، پژوهشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی) مکلف است تا پنج درصد (۵٪) از اعتبارات پژوهشی خود را با رعایت قوانین و مقررات مربوط صرف تحقیق و توسعه در زمینه موضوعات مرتبط با تغییر آب و هوا نماید.^{۲۰۳}
تبصره فهرست دانشگاهها، پژوهشگاهها و مراکز مربوط موضوع این ماده به پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب کارگروه ملی می‌رسد.^{۲۰۴}

ماده ۸- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند به ترتیب نسبت به تهیه و انتشار تراز جامع هیدروکربوری و انرژی کشور به صورت سالانه و پنجساله اقدام نمایند.

ماده ۹- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند از همه ساز و کارهای پیش‌بینی شده در ماده (۳) آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۲۹۵۶/ت/۲۸۴۹۳ مورخ ۱۱/۸/۱۳۸۲ و اصلاحات بعدی آن، در پروژه‌های مرتبط با ساز و کارهای بین‌المللی مندرج در کنوانسیون و پروتکل، اعم از اینکه طرف قرارداد داخلی یا خارجی باشد استفاده نمایند.

ماده ۱۰- اعتبارات لازم برای اجرای تکالیف مقرر در این آیین‌نامه در چارچوب بودجه سنواتی دستگاه‌های ذی‌ربط پیش‌بینی و پس از تامین از محل اعتبارات مصوب مربوط در اختیار دستگاه‌های مذکور قرار می‌گیرد.

تبصره- کارگروه ملی از محل اعتبارات مصوب مربوط و در صورت وجود اعتبار از محل کمک‌های بین‌المللی، بخشی از هزینه‌های اجرای تکالیف موضوع این آیین‌نامه برای دستگاه‌های اجرایی را در چارچوب دستورالعمل داخلی خود تامین و پرداخت خواهد نمود. تامین مابقی هزینه‌ها برعهده دستگاه‌های ذی‌ربط بوده و عدم تخصیص اعتبارات بین‌المللی رافع مسئولیت دستگاه‌های مذکور نمی‌باشد.

ماده ۱۱- با ابلاغ این آیین‌نامه، تصویب‌نامه‌های شماره ۱۰۴۵۴۸/ت/۳۹۲۱۳ مورخ ۲۴/۵/۱۳۸۸ و شماره ۲۴۸۲۱۶/ت/۳۹۲۱۳ مورخ ۱۶/۱۲/۱۳۹۰ و تصمیم‌نامه شماره ۲۵۲۱۳۴/۳۹۲۱۳ مورخ ۲۲/۱۲/۱۳۹۰، لغو می‌شود.

محمدرضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

پیوست معادل انگلیسی واژه‌های مذکور در تعاریف

Convention on Climate Change	کنوانسیون تغییر آب و هوا
The Kyoto Protocol	پروتکل کیوتو
Conference of Parties to the UNFCCC (COP)	کنفرانس متعهدین به کنوانسیون تغییر آب و هوا
National Climate Change committee	کارگروه ملی تغییر آب و هوا
Designated National Authority (DNA)	مرجع صلاحیتدار ملی
Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)	هیئت‌بین‌الدول تغییر آب و هوا
Global Environmental Facility (GEF)	تسهیلات محیط‌زیست جهانی
Climate Change Annual report	گزارش سالانه تغییر آب و هوا

^{۲۰۳} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۲۰۴} به موجب مصوبه شماره ۴۸۱۵۳/ت/۸۷۱۵۱ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۲ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

آیین نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۴/۲۱) شماره ابلاغ: ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹هـ - ۱۳۹۴/۵/۲۷

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۴/۲۱ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- کلیه دستگاه های موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور که در این آیین نامه به اختصار «قانون» نامیده می شود، می توانند به منظور صرفه جویی در مصرف نهاده ها و کاهش هدر رفت، تلفات و هزینه ها، افزایش تولید کالاها و خدمات و سایر موارد مذکور در ماده (۱۲) قانون که منجر به افزایش درآمد یا کاهش هزینه گردد، در زمینه وظایف مصوب خود قراردادهای لازم را در چارچوب قوانین و مقررات با اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی با اولویت بخش خصوصی یا تعاونی منعقد نموده و ترتیبی اتخاذ نمایند که سرمایه گذاری یا اقدام صورت گرفته مطابق بند (۲) ماده (۱۲) قانون، صرفاً از محل درآمد اضافی و یا صرفه جویی ایجاد شده بازپرداخت شود.

ماده ۲- خرید کالا و یا خدمت تولید شده در اجرای قراردادهای موضوع این آیین نامه توسط دستگاه های اجرایی صرفاً در مواردی که قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی دولت را مجاز به دخالت می داند - تا سقف سرمایه گذاری صورت گرفته - انجام می شود. در خصوص سرمایه گذاری در طرح های نفت و گاز و بهینه سازی که منجر به کاهش مصرف سوخت شود، بازپرداخت سرمایه گذاری از محل صرفه جویی سوخت و یا درآمد حاصل از اجرای طرح، پس از تصویب شورای اقتصاد توسط شرکت های تابعه وزارت نفت تضمین می گردد. در سایر موارد مقرر در ماده (۱۲) قانون، سرمایه گذار می تواند طبق قرارداد یا مجوز صادره، رأساً به فروش محصول و یا صدور کالا و خدمات تولیدی به خارج کشور و یا بهره برداری و استفاده از آن ها اقدام نماید.

ماده ۳- در مورد پرداخت بلاعوض بابت جبران سرمایه گذاری و یا یارانه صرفه جویی حامل های انرژی و آب و کالاهای یارانه ای، حداکثر کمک متناسب با سطح فناوری بکار رفته تا سقف سرمایه گذاری صورت گرفته و یا دوره زمانی صرفه جویی که به تصویب شورای اقتصاد می رسد (هر کدام که کمتر باشد) به یکی از صورت های زیر (به ترتیب اولویت) انجام می شود:

الف- در خصوص سوخت های صرفه جویی شده و آب، تحویل همان میزان از همان حامل انرژی یا آب (پس از کسر بهای داخلی آن) و اجازه فروش و صادرات.

ب- پرداخت بلاعوض به میزان مابه التفاوت قیمت داخلی و صادراتی سوخت صرفه جویی شده در همان سال برای فرآورده های نفتی و گاز (در صورت امکان صادرات پس از کسر هزینه و جریمه ها) و یا میانگین وزنی فروش داخلی و صادراتی برای برق و گاز و مابه التفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی آب.

ج- در مورد طرح های کاهش تلفات طرح های افزایش بازدهی و انرژی های نو و تجدید پذیر در شبکه های برق مبنای محاسبه سوخت صرفه جویی شده میانگین وزنی مصرف واقعی قیمت سوخت مایع و گاز طبیعی خواهد بود.

د- در خصوص گاز طبیعی صرفه جویی شده در نیروگاه ها، وزارت نفت مکلف است با درخواست سرمایه گذار معادل ارزش سوخت صرفه جویی شده (با قیمت صادراتی)، را به صورت نفت خام به قیمت صادراتی روز در مبادی صادراتی تحویل و یا وجه آن را با رعایت ماده (۶) این آیین نامه به سرمایه گذار پرداخت نماید و هم زمان مراتب را جهت تسویه حساب به خزانه داری کل منعکس و در حساب های فی مابین منظور نماید.

ماده ۴- صلاحیت حرفه‌ای، توانایی تامین سرمایه و صلاحیت انجام کار اشخاص متقاضی انجام کار با وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های تابعه و وابسته آن‌ها حسب مورد به تأیید وزیر یا مقام مجاز از سوی وی و در خصوص سایر دستگاه‌های مستقل به تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی می‌رسد.

ماده ۵- به منظور جلوگیری از ایجاد انحصار و موقعیت ویژه، دستگاه‌های اجرایی موظفند قراردادهای موضوع این آیین‌نامه را با رعایت قانون برگزاری مناقصات منعقد نمایند. همچنین در مواردی که سرمایه‌گذاری و صرفه‌جویی حاصله، در تأسیسات متعلق به بخش خصوصی یا تعاونی صورت می‌گیرد، نباید قیمت قرارداد و یا مبلغ بازپرداخت سرمایه‌گذاری از قیمت‌های مشابه قراردادهای منعقد در مناقصه، بالاتر باشد.

ماده ۶- در مواردی که بازپرداخت سرمایه‌گذاری و یا پرداخت بهای کالا یا خدمت تولیدی و یا پرداخت بلاعوض صرفه‌جویی مورد قرارداد از محل درآمد عمومی دولت تامین می‌گردد، بازپرداخت با پیش‌بینی و تصویب در بودجه سالانه و صرفاً پس از واریز درآمد اضافی یا صرفه‌جویی حاصله به خزانه و از محل ردیف‌های مصوب مربوط صورت می‌گیرد.

تبصره- در مواردی که بازپرداخت از طریق بخشی از نفت و گاز تولیدی و یا فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی صورت می‌گیرد، وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه، پس از پرداخت به سرمایه‌گذار (طبق جداول مصوب شورای اقتصاد) مراتب را جهت منظور نمودن پرداخت‌ها به حساب بدهکاری دولت و تسویه حساب به خزانه‌داری کل کشور اعلام می‌نماید.

ماده ۷- در کلیه قراردادهای موضوع این آیین‌نامه، توجیه فنی- اقتصادی و زیست‌محیطی، برتری فناوری نسبت به سطح موجود کشور، نحوه اندازه‌گیری و صحت‌گذاری (M&V)، امکان‌پذیری بازپرداخت از محل درآمد حاصله، جدول دریافت و بازپرداخت سرمایه‌گذاری صورت گرفته به شرح بند (۲) ماده (۱۲) قانون، یا بهای محصولات مورد خرید حسب مورد، سقف تعهدات دولت (در مورد افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه عمومی) و پرداخت بلاعوض بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی‌های انجام شده، با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

معاون اول رئیس‌جمهور- اسحاق جهانگیری

اتخاذ تصمیماتی به منظور روان سازی تامین سوخت مورد نیاز ناوگان حمل و نقل بار و مسافر

(تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۱/۵) شماره ابلاغ: ۱۳۷۳۱۹/ت/۵۱۵۱۲-هـ ۱۳۹۲/۱۱/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۵/۴

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۱۱/۵ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های نفت و راه و شهرسازی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور روان سازی تامین سوخت مورد نیاز ناوگان حمل و نقل بار و مسافر تصویب کرد:

۱- خودروهای مشمول این تصویب نامه عبارت است از کامیون، کامیونت، اتوبوس و مینی بوس های حمل بار و مسافر درون و برون شهری با سوخت مصرفی نفت گاز.

۲- در این تصویب نامه منظور از سامانه جامع پیمایش، سامانه ای است که براساس اطلاعات سامانه موقعیت یاب جغرافیایی (GPS) و اسناد جابجایی کالا و مسافر میزان پیمایش هر وسیله نقلیه را در دوره زمانی مشخص، محاسبه و تعیین می کند.

۳- وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) و وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور) مکلفند حسب مورد و به ترتیب در بیرون و درون شهرها تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۵ نسبت به تجهیز کلیه خودروهای مشمول به سامانه جامع پیمایش اقدام نمایند.

تبصره- مسئولیت طراحی یکپارچه سامانه جامع پیمایش برای بیرون و درون شهرها و نیز استقرار و بهره برداری این سامانه با همکاری وزارت کشور بر عهده وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) می باشد.

۴- میزان مصرف سوخت خودروهای مشمول این تصویب نامه در (۱۰۰) کیلومتر (با بار و بدون بار) متناسب با نوع، ظرفیت، تعداد محور و سال ساخت خودرو تعیین خواهد شد. کارگروه موضوع بند (۶) میزان مصرف سوخت هر دسته از وسایل نقلیه را جهت تأیید و تصویب به وزیر نفت پیشنهاد می دهد.

تبصره- حداکثر سن قابل پذیرش خودرو برای تعیین میزان مصرف آن، بر اساس سن فرسودگی موضوع تصویب نامه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷-هـ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ و اصلاحیه های بعدی آن می باشد.

۵- تحویل سوخت به هر خودروی مشمول تابع مقدار پیمایش آن است. شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، مکلف است براساس مقادیر پیمایش اعلام شده به تفکیک هر وسیله نقلیه، میزان سوخت مربوط را در مقاطع زمانی قابل تعریف، محاسبه و در کارت سوخت خودرو ثبت نماید. مبنای محاسبات شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، اطلاعات دریافتی از سامانه جامع پیمایش می باشد.

تبصره- از ابتدای اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ تا زمان آماده سازی کامل سامانه جامع پیمایش، وزارت نفت مکلف است تمهیدات لازم را جهت توزیع نفت گاز برای بخش حمل و نقل برون شهری با استفاده از داده های موجود در سامانه بارنامه صورت وضعیت (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) به عمل آورد. با اجرای این مرحله، سهمیه سوخت حمل و نقل عمومی درون شهری نیز به تناسب توسط کارگروه موضوع بند (۶) تعدیل خواهد شد.

۶- کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه های نفت (شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران- رییس کارگروه)، راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) و کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور) و ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت، مسئولیت تعیین میزان مصرف سوخت، پایش و نظارت بر اجرای این تصویب نامه را به عهده دارد.

۷- وزارت نفت (شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران) مکلف است از ابتدای مهر ماه ۱۳۹۵ برای خودروهای برون و درون شهری، بر مبنای پیمایش ثبت شده به وسیله سامانه جامع پیمایش، سوخت مورد نیاز خودروهای مشمول این تصویب نامه را توزیع نماید.

۸-۲۰۵۸- هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) از منابع مورد نیاز برای سامانه موقعیت یاب جغرافیایی (GPS) به سرمایه گذاران مجری از محل منابع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور- مصوب ۱۳۹۴- پرداخت خواهد شد.

۹- وزارتخانه‌های نفت، راه و شهرسازی (سازمان بنادر و دریانوری) و کشور مکلفند در مورد شناورهای باری، مسافری و صیادی ترتیبات مناسب برای تحویل سوخت به این شناورها را به نحوی که تحویل سوخت به شناورها نیز بر پایه پیمایش آنان صورت گیرد، تا پایان سال ۱۳۹۴ طراحی و اجرا کنند.

تبصره ۱- در کارگروه موضوع بند (۶)، نماینده وزارت راه و شهرسازی برای تعیین میزان مصرف سوخت شناورها و پایش و نظارت بر اجرای این بند، سازمان بنادر و دریانوردی خواهد بود.

تبصره ۲- در اجرای این بند، گمرک جمهوری اسلامی ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (گارد ساحلی) موظف به همکاری با وزارتخانه‌های نفت، راه و شهرسازی و کشور می‌باشند.

۱۰- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور (حسب مورد) مکلفند به منظور تحقق بندهای (۵) و (۹)، کلیه تمهیدات و نظارت‌های لازم جهت ثبت، صحت و اعتبار سنجی، امنیت و ارسال اطلاعات برای وزارت نفت را به عمل آورند.

۱۱- در اجرای این تصویب‌نامه، پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی موظف به همکاری با وزارت راه و شهرسازی و کشور می‌باشد.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس‌جمهور

آیین نامه حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در بهبود ایمنی و مصرف سوخت و آلاینده‌گی وسایل نقلیه

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۱۱/۲۵) شماره ابلاغ: ۲۳۶۱۳۳/ت/۴۳۳۸۰ ک ۱۳۸۸/۱۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۴/۴/۳۱

وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۴۵۸ مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱، «آیین نامه حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در بهبود ایمنی و مصرف سوخت و آلاینده‌گی وسایل نقلیه» را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- واژه‌های ذکر شده در این آیین نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

الف- اختراع: طرحی که گواهی نامه ثبت اختراع از اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی دریافت نموده باشد.

ب- نوآوری: طرح‌هایی که برای اولین بار در ایران به مرحله اجرا گذاشته می‌شود و از نظر علمی و فنی قابل قبول و دارای توجیه اقتصادی باشد.

ج- ابتکار: دستاوردهای نوین در زمینه طراحی و روش ساخت با توجه به شرایط کشور و امکانات موجود.

ماده ۲- طرح‌های پیشنهادی که دارای شاخص‌ها و معیارهای زیر باشند پس از تأیید کارگروه موضوع ماده (۶) مورد حمایت قرار می‌گیرند:

الف- توجیه اقتصادی و فنی برای طرح پیشنهادی مبنی بر مؤثر بودن بر کاهش مصرف سوخت و آلاینده‌گی خودروها.

ب- نو و ابتکاری بودن در کشور.

ج- انطباق با نیازهای کشور و استانداردها و معیارهای متعارف به ویژه در زمینه ایمنی و محیط زیست.

د- حداکثر استفاده از توانمندی‌های کشور.

ه- خودکفایی و کاهش آسیب پذیری در برابر محدودیت‌های خارجی.

و- افزایش توان رقابتی کشور و کاهش فاصله با کشورهای پیشرفته.

ز- طی مرحله ساخت نمونه آزمایشی.

ماده ۳- شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت به نمایندگی از وزارت نفت مسئولیت اجرای مفاد این آیین نامه را عهده دار می‌باشد.

ماده ۴-۲۰۶۴- اعتبار سالانه لازم برای اجرای طرح‌های موضوع این ماده به پیشنهاد شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت از محل بودجه پژوهشی شرکت‌های اصلی وزارت نفت با تصویب مجامع عمومی یا شوراهای عالی ذی ربط حسب مورد تامین می‌شود و متناسب با پیشرفت فیزیکی طرح‌های مصوب، با معرفی شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت در اختیار مجری طرح قرار می‌گیرد.

ماده ۵- افراد حقیقی یا حقوقی، موظفند مشخصات فنی و بررسی‌های اقتصادی اولیه پیشنهاد خود را به شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت ارائه نمایند.

ماده ۶- کارگروه دآوری با حضور کارشناسان و صاحب نظران بخش‌های ذی ربط با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- مدیر عامل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت (رییس).

۲- مدیر بهینه‌سازی انرژی در بخش حمل و نقل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت (دبیر)

۳- نماینده ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت.

۴- نماینده وزارت صنایع و معادن.

۵- نماینده وزارت کشور.

۶- نماینده وزارت راه و ترابری.

۷- نماینده موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.

^{۲۰۶} به موجب مصوبه شماره ۳۶۲۳۷/ت/۵۱۹۷۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۳/۱۷ هیئت وزیران اصلاح شد.

۸- نماینده سازمان حفاظت محیط زیست.

۹- نماینده معاونت امور برنامه ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت.

۱۰- نماینده معاونت امور برنامه ریزی و نظارت تلفیقی شرکت ملی نفت ایران.

۱۱- نماینده مدیریت پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران.

۱۲- نماینده شرکت ملی پالایش و پخش فراورده های نفتی ایران.

۱۳- دو نفر از متخصصین یا اعضا هیئت علمی (حسب مورد) به پیشنهاد رییس کار گروه و تأیید ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت.

۱۴-^{۲۰۷}نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۵-^{۲۰۸}معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

۱۶-^{۲۰۹}معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت

۱۷-^{۲۱۰}شرکت ملی گاز ایران

۱۸-^{۲۱۱}سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

ماده ۷- در صورت جدید بودن طرح پیشنهادی و عدم سابقه قبلی در شرکت بهینه سازی مصرف سوخت و تأیید مشخصات فنی و اقتصادی طرح های یادشده در کارگروه داوری، آزمایش های لازم (در صورت نیاز) انجام می شود تا اثر بخشی آن بر مصرف سوخت و میزان آلاینده گی مورد آزمایش قرار گیرد.

ماده ۸- سازمان بهینه سازی مصرف سوخت موظف است بنا به تشخیص کار گروه داوری حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) هزینه اجرای طرح های مصوب را در قالب کمک بلاعوض و یا تسهیلات (با حفظ امکان ادامه فعالیت طرح) پرداخت نماید.

ماده ۹- نظارت بر حسن انجام این آیین نامه بر عهده ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت می باشد.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمدرضا رحیمی- معاون اول رییس جمهور

^{۲۰۷} به موجب مصوبه شماره ۵۴۵۷۹/ت/۵۲۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۰۸} به موجب مصوبه شماره ۵۴۵۷۹/ت/۵۲۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۰۹} به موجب مصوبه شماره ۵۴۵۷۹/ت/۵۲۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۱۰} به موجب مصوبه شماره ۵۴۵۷۹/ت/۵۲۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیئت وزیران الحاق شد.

^{۲۱۱} به موجب مصوبه شماره ۵۴۵۷۹/ت/۵۲۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیئت وزیران الحاق شد.

تصویب‌نامه وزیران عضو کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی در خصوص شماره گذاری اتوبوس‌های شهری، مینی‌بوس‌های دیزلی و جدول جایگزین جهت تسهیلات بانکی و کمک بلاعوض برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده عمومی (تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۵/۲۷) شماره ابلاغ: ۱۱۷۰۱۷/ت/۴۵۰۲۲-ک-۱۳۸۹/۵/۲۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۲/۷/۱۰

وزیران عضو کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۸۵۸ هـ مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱ تصویب نمودند:

۱ - شماره گذاری اتوبوس‌های شهری و مینی‌بوس‌های دیزلی (نفت گازسوز یا گازوئیلی) برای کلانشهرهای کشور مجاز است. تصویب‌نامه‌های شماره ۸۹۸۹۸/ت/۳۴۷۵۳ هـ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۸ و شماره ۲۱۲۷۶۰/ت/۳۹۲۶۱ ک مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۷ لغو می‌شود.

۲ - ^{۲۱۲} جدول پیوست که به مهر «پیوست تصویب‌نامه هیئت وزیران» تأیید شده است جایگزین جدول ماده (۴) تصویب‌نامه شماره ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ می‌شود.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۲۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور - محمدرضا رحیمی

کمک بلاعوض (میلیون ریال)	۵+	تاکسی	وانت (یک تن و پلین تن)	وانت و وانت (یک تن و پلین تن)	مینی‌بوس	اتوبوس	کامیونت (۳ تا ۵ تن)	کامیونت (۳ تا ۵ تن)	کامیون سبک (۱ تا ۳ تن)	کامیون متوسط (۳ تا ۶ تن)	کامیون سنگین (۶ تن و بالاتر)	کامیون کشنده
			۲+	۳+	۸+	۳+	۴+	۵+	۱+	۲+	۳+	۴+

^{۲۱۲} ماده (۴) تصویب‌نامه شماره ۶۱۵۷۲/ت/۴۲۵۹۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۰ موسوم به «آیین‌نامه از رده خارج کردن خودروهای فرسوده» به موجب بند ۴ مصوبه شماره ۶۲۹۲۲/ت/۵۳۳۱۶ هـ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۸ هیئت‌وزیران لغو گردیده است.

تصویب‌نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت‌وزیران در امور مربوط به حمل‌ونقل و سوخت و اجرای قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت-مصوب ۱۳۸۶- به کارگروه «توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» (تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۵/۱۹) شماره ابلاغ: ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۴۵۸-هـ ۱۳۸۸/۷/۲۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۱/۱۱/۱

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۷/۱۹ بنا به پیشنهاد رییس جمهور و به استناد اصول یکصد و بیست و هفتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- اختیارات هیئت‌وزیران در امور مربوط به حمل‌ونقل و سوخت و اجرای قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶- و از جمله در موارد زیر به کارگروهی متشکل از معاون اول رییس جمهور (رییس) و وزیران کشور، راه و شهرسازی، نفت، صنعت، معدن و تجارت، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست و آقایان مسعود زریبافان، سیدمهدی هاشمی، علی سعیدلو، مجتبی شفیعی و محمد رویانیان به عنوان کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت تفویض می‌شود.^{۲۱۳}

الف- تنظیم بودجه تلفیقی بخش حمل‌ونقل درون و برون شهری بنا به پیشنهاد ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت به منظور متعادل سازی اعتبارات و تخصیص بهینه منابع در راستای اهداف توسعه حمل‌ونقل جهت درج در لوائح بودجه سالانه کل کشور و همچنین نظارت بر اجرای بودجه مصوب بخش حمل‌ونقل.

ب- تصویب سیاست‌های جامع کشور با رعایت سیاست‌های کلی نظام در امور زیر:

۱- عرضه و تقاضای حمل‌ونقل کشوری (درون شهری و برون شهری)

۲- تولید، توزیع و مصرف سوخت و انرژی کشور.

۳- تولید و واردات ناوگان و صنایع حمل‌ونقل و نیز تعیین و پیشنهاد استانداردهای لازم برای تصویب در شورای عالی استاندارد (با رعایت سیاست‌های کلی نظام)

ج- تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به حوزه حمل‌ونقل و سوخت و نیز تغییر و اصلاح آیین‌نامه‌های موجود بر اساس شرایط و نیازهای روز کشور.

د- تصویب سیاست‌های اجرایی و اولویت‌های حمل‌ونقل و نوسازی ناوگان.

۲- دستگاه‌ها، کمیسیون‌ها، شوراها و سایر کارگروه‌های مرتبط با هیئت‌وزیران موظفند موارد مربوط به حوزه حمل‌ونقل و سوخت را برای تصمیم‌گیری به این کارگروه ارسال نمایند.

۳- ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت موظف است نسبت به اطلاع‌رسانی، پیگیری، هماهنگی و نظارت بر اجرای مصوبات کارگروه اقدام نماید و عملکرد دستگاه‌ها را ارزیابی و به کارگروه و در صورت ضرورت به رییس جمهور گزارش نماید.

۴- دبیرخانه کارگروه در ستاد مدیریت حمل‌ونقل سوخت تشکیل می‌شود و موظف به انجام مطالعات و تحقیقات و نیز پیشنهاد مصوبات، آیین‌نامه‌ها و اصلاحات آیین‌نامه‌های موجود به منظور تصمیم‌سازی برای کارگروه در راستای راهبری و اعمال مدیریت کلان و یکپارچه در حوزه حمل‌ونقل و سوخت می‌باشد.

۵- رییس ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت توسط رییس جمهور منصوب و ضمن عضویت در کارگروه مسئولیت کارگروه را نیز بر عهده خواهد داشت.^{۲۱۴}

^{۲۱۳} به موجب مصوبه شماره ۴۳۴۵۸/ت/۲۱۹۹۳۷-هـ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۲۱۴} به موجب مصوبه شماره ۲۵۸۷۹۹/ت/۴۲۶۴۹-هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۶ هیئت‌وزیران منسوخ شد.

- ۶- ساختار سازمانی و ماموریت، شرح وظایف و اختیارات ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت با رعایت این تصویب‌نامه توسط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور ظرف یک ماه تهیه و ابلاغ می‌شود.
- ۷- تصمیماتی که توسط کارگروه یاد شده در امورات اجرایی اتخاذ می‌شود در حکم تصمیمات رییس جمهور و هیئت وزیران بوده و لازم‌الاجرا می‌باشد و با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت برای اجرا ابلاغ می‌شود.
- ۸- ملاک تصمیم‌گیری در غیر موارد اجرایی یاد شده، موافقت اکثریت وزیران عضو کارگروه می‌باشد و مصوبات آن در صورت تأیید رییس جمهور با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور است.

معاون اول رییس جمهور- محمدرضا رحیمی

قانون اصلاح مواد (۲) و (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل شورای عالی انرژی کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۱/۴/۳۰) (شماره ابلاغ: ۲۳۸۰۱) با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۹۰/۴/۸

ماده ۱- در قسمت اخیر ماده (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ عبارت «۱- امور انرژی» حذف و شماره‌های (۲ و ۳) به ترتیب به (۱ و ۲) تغییر می‌یابد و عبارت «سه وزارتخانه» به «دو وزارتخانه» اصلاح می‌شود.

ماده ۲- بندهای (الف) و (ب) ماده (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

الف- کلیه امور مربوط به سیاستگذاری و اعمال وظایف حاکمیت دولت از شرکت‌های دولتی منفک و به وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی تخصصی ذی ربط محول می‌گردد.

ب- شرکت‌های دولتی حداکثر تا پایان سال چهارم برنامه در قالب شرکت‌های مادر تخصصی سازماندهی شده و زیر نظر مجمع عمومی در چارچوب اساسنامه شرکت اداره خواهند شد. این گونه شرکت‌ها از نظر سیاست‌ها و برنامه‌های بخشی تابع ضوابط و مقررات وزارتخانه‌های تخصصی مربوطه خواهند بود. حق مالکیت دولت در این گونه شرکت‌ها (به استثناء شرکت‌هایی که ریاست مجمع آن‌ها با رئیس جمهور است) از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان مالکیت شرکت‌های دولتی که به استناد این قانون زیر نظر رئیس جمهور تشکیل خواهد شد (به تشخیص دولت) اعمال خواهد شد. دولت مکلف است نسبت به اصلاح اساسنامه این گروه شرکت‌ها به نحو مقتضی اقدام قانونی نماید. بار مالی احتمالی تشکیل سازمان مذکور از ردیف‌های متمرکز در اختیار رئیس جمهور تأمین می‌گردد. کلیه شرکت‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام بوده و یا دارای قانون خاص هستند، مشمول این ماده می‌باشند.

تبصره- اساسنامه سازمان مالکیت شرکت‌های دولتی حداکثر ظرف مدت سه ماه با پیشنهاد دولت به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

ماده ۳- به منظور تمرکز سیاستگذاری در بخش انرژی کشور (از جمله انرژی‌های نو) و ایجاد هماهنگی لازم در جهت بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های کشور در بخش انرژی و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع حامل‌های انرژی و تعیین ضوابط و الگوهای آن و نیز تدوین سیاست‌ها و ضوابط تقلیل آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از تولید و مصرف انرژی، شورای عالی انرژی کشور به ریاست رئیس جمهور (و در غیاب وی معاون اول رئیس جمهور) و عضویت وزرای نفت، نیرو، امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و روسای سازمان‌های انرژی اتمی، حفاظت محیط‌زیست، محیط‌زیست‌محیط‌زیست و مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تشکیل می‌شود. تصمیمات شورای عالی انرژی کشور پس از تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجرا خواهد بود.

تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی انرژی کشور در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تشکیل می‌شود. سازمان مذکور حداکثر استفاده از قابلیت کارشناسی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های عضو شورا، در قالب کمیته‌های تخصصی به عمل خواهد آورد. تعداد ترکیب و وظایف کمیته‌های تخصصی به تصویب شورای عالی انرژی کشور خواهد رسید. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، دبیر شورا و مسئول نظارت بر حسن اجرای مصوبات آن خواهد بود.

تبصره ۲- سایر وزرا در جلساتی که موضوع مربوط به وزارتخانه آن‌ها در دستور کار شورا قرار دارد می‌توانند در شورا با حق رأی شرکت کنند. قانون فوق مشتمل بر سه ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی ام تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/۵/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

تصویب‌نامه راجع به راه‌اندازی و پشتیبانی سامانه هوشمند، جامع و یکپارچه پایش مصرف سوخت و مدیریت تردد ناوگان حمل‌ونقل عمومی

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۵/۳۰) شماره ابلاغ: ۱۳۹۲۴۶/ت/۴۵۱۹۸ ن ۱۳۸۹/۶/۲۳

تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت که در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۵/۳۰ به استناد اصل یک صد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی در این موارد تصمیمات نماینده یا نمایندگان مذکور در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت‌وزیران خواهد بود و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۴۵۸ هـ مورخ ۱۳۸۹/۷/۲۱ اتخاذ شده است به شرح زیر برای اجرا ابلاغ می‌شود:

۱- وزارت نفت موظف است نسبت به راه‌اندازی و پشتیبانی سامانه هوشمند، جامع و یکپارچه پایش مصرف سوخت و مدیریت تردد ناوگان حمل‌ونقل عمومی که از این به بعد به اختصار «سامانه» نامیده می‌شود به منظور پایش مصرف سوخت و برنامه‌ریزی، مدیریت و نظارت بر ارایه بهیبه خدمات حمل‌ونقل عمومی، اقدام نماید. سامانه باید مجهز به بخش‌های محاسبه مصرف سوخت ناوگان، سامانه موقعیت یاب و رهگیری (GPS)، انتقال اطلاعات (GSM و سایر فناوری‌های اطلاعات) و مرکز داده و مدیریت باشد. تجهیزات سامانه یاد شده به نحوی طراحی شود که امکان برقراری ارتباط بین مرکز داده و ناوگان حمل‌ونقل و ترجیحاً به صورت پیوسته (online) و در صورت عدم امکان به صورت ناپیوسته (offline) فراهم باشد.

۲- وزارت نفت موظف است نسبت به تجهیز ناوگان حمل‌ونقل عمومی نفت‌گازسوز (دیزلی) به تجهیزات سامانه تا پایان مهر ماه سال ۱۳۸۹ و سایر وسایل نقلیه عمومی تا پایان سال ۱۳۹۱ اقدام کند.

۳- وزارتخانه‌های راه و ترابری و کشور موظفند با استفاده از بستر سامانه، پایگاه‌های داده‌ای لازم برای فعالیت کامل و یکپارچه آن را در حوزه خود ایجاد، پشتیبانی و مدیریت نمایند.

۴- وزارت نفت موظف است امکان تبادل اطلاعات سامانه با پایگاه‌دادهای ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت و وزارتخانه‌های راه و ترابری و کشور و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط را فراهم و دستگاه‌های یاد شده نیز موظفند حسب مورد در طراحی و فعالیت سامانه، اطلاعات مورد نیاز را در اختیار وزارت نفت قرار دهند.

۵- اعتبار لازم برای تجهیز خودروهای عمومی دیزلی در ابتدا از محل منابع وزارت نفت تامین و سپس از محل اعتبارات قانون هدفمندسازی یارانه‌ها جبران خواهد شد.

۶- وزارتخانه‌های راه و ترابری و کشور موظفند نصب تجهیزات سامانه را در ضوابط فنی خودروهای حمل‌ونقل عمومی الزامی نمایند. تبصره وزارت راه و ترابری موظف است از ابتدای آبان ماه سال ۱۳۸۹ از ارایه خدمات حمل‌ونقل از قبیل تخصیص مسافر، بارنامه، صدور معاینه فنی و تخصیص سوخت به خودروهای فاقد این سامانه ممانعت نماید.

۷- هماهنگی بین دستگاه‌ها و نظارت بر مشخصات فنی (تجهیزات) و عملکردی سامانه و هماهنگی سامانه با سامانه درگاه ملی بار بر عهده ستاد حمل‌ونقل و سوخت می‌باشد.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۳/۲۹) شماره ابلاغ: ۱۰۰۹۴۸/ت/۴۴۸۶۸-ن/۱۳۸۹/۵/۹

تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهور در کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت که در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۹ به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۴۵۶۰۱/ت/۴۳۴۵۸-ه مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۱ اتخاذ شده است به شرح زیر برای اجرا ابلاغ می شود:

۱- وزارت راه و ترابری موظف است با همکاری وزارت کشور بسته مدیریتی، اجرایی و نظارتی ایجاد پایانه های غیر متمرکز در (۲۴۰۰) مرکز پر جمعیت و پر تردد روستایی طی سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱ بر مبنای فعالیت بخش خصوصی و در سه نمونه تهیه و با یکپارچه سازی خدمات جنبی، امکان سرمایه گذاری اقتصادی در این زمینه را فراهم نماید.

۲- وزارت راه و ترابری موظف است با همکاری وزارتخانه های نفت و کشور، طرح مکان یابی جایگاه های کوچک و متوسط سوخت به ویژه (CNG) در مناطق گازکشی شده روستاها را تهیه و به کارگروه موضوع بند (۷) این تصمیم نامه ارایه نماید. وزارت نفت مکلف است هزینه احداث جایگاه های مذکور و تجهیزات آن ها را در اختیار متقاضیان بخشی خصوصی یا عمومی غیردولتی قرار دهد.

۳- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است با هماهنگی ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت و دفترمناطق محروم کشور و از طریق کارگروه های استانی ضمن بکارگیری دفاتر (ICT) روستایی به عنوان دفاتر پیشخوان خدمات دولت و بخش عمومی غیر دولتی، نسبت به گسترش و بهبود دفاتر پیشخوان دولت در روستاها اقدام و گزارش عملکرد خود را در مقاطع سه ماهه به ستاد ارایه نماید.

۴- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور بر اساس برآورد هزینه های ایمن سازی و رفع نقاط حادثه خیز و نگهداری راه های روستایی که توسط وزارت راه و ترابری ارایه می شود نسبت به ایجاد ردیف مشخص در بودجه عمومی اقدام نماید.

۵- سازمان بهینه سازی مصرف سوخت موظف است با همکاری وزارت راه و ترابری برنامه محدودیت استفاده از قیر محلول در اسفالت راه های روستایی و استفاده از قیرامولسیون به عنوان جایگزین قیر محلول را تهیه نماید.

۶- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح، ساختار مناسب پلیس راه روستایی را در پلیس راه کشور ایجاد و تجهیزات و امکانات مورد نیاز کنترل راه های روستایی را تامین نماید.

۷- به منظور پیگیری و نظارت بر توسعه و بهبود حمل و نقل بار و مسافر روستایی کارگروه تخصصی با مسئولیت وزارت راه و ترابری و حضور نمایندگان وزارتخانه های کشور، نفت، ارتباطات و فناوری اطلاعات و دفتر امور مناطق محروم کشور تشکیل می شود، کارگروه مذکور گزارش عملکرد این تصمیم نامه راه هر سه ماه یکبار به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه می نماید.

محمد رضا رحیمی - معاون اول رییس جمهور

آیین نامه اجرایی ماده (۵) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت- مصوب ۱۳۸۶-

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۱/۹) شماره ابلاغ: ۴۲۵۹۸/۴۲۱۰

وزیران عضو کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۴۲۵۹۸/۱۴۵۶۰۱/ت-۴۳۴۵۸ هـ- مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ "آیین نامه اجرایی ماده (۵) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت- مصوب ۱۳۸۶- را به شرح زیر موافقت نمودند:

ماده ۱- وزارتخانه های کشور، راه و ترابری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، ارتباطات و فناوری اطلاعات و آموزش و پرورش و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهنمایی و رانندگی و سازمان پزشکی قانونی کشور و بیمه مرکزی ایران و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظفند نسبت به ثبت اطلاعات و آمار عملکردی مربوط در سامانه ثبت اطلاعات تصادفات به صورت بهنگام و ارایه گزارش ارزیابی دستگاه مربوط به کمیسیون ایمنی راهها در قالب شاخص های عملکردی مطابق پیوست شماره (۱) که به مهر "دفتر هیئت دولت" تأیید شده است، اقدام نمایند.

ماده ۲- وزارت راه و ترابری (دبیرخانه کمیسیون ایمنی راهها) موظف است به منظور فراهم شدن بستر سیستم کارآمد ارزیابی عملکرد دستگاه های مؤثر در کاهش حوادث و تلفات سوانح حمل و نقل درون شهری و برون شهری ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- ایجاد سامانه اطلاعات جامع مدیریت ایمنی راهها و تلفات سوانح حمل و نقل درون شهری و برون شهری.

ب- فراهم کردن امکان دسترسی متقابل دستگاه های موضوع ماده (۱) به سامانه یاد شده همراه با تعیین سطح دسترسی هر دستگاه.
پ- تعریف شناسه مشترک تصادفات.

ت- جمع بندی و تعیین میزان کاهش آسیب ناشی از تصادفات منجر به خسارت، جرح و فوت نسبت به جمعیت و وسایل نقلیه دارای بیمه از طریق مقایسه با آمار سال های قبل.

ث- ارایه گزارش سه ماهه ارزیابی عملکرد دستگاه های موضوع ماده (۱) به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت.

ج- ارایه آمار و اطلاعات مورد نیاز دستگاه های اجرایی، مراکز تحقیقاتی، پژوهشی و دانشگاه ها، حسب مورد و براساس درخواست رسمی آنها.

تبصره- دستگاه های موضوع ماده (۱) موظفند تا زمان راه اندازی سامانه یاد شده، اطلاعات و آمار مربوط را در قالب ضوابط موضوع پیوست شماره (۲) که به مهر "دفتر هیئت دولت" تأیید شده است به صورت ماهانه به دبیرخانه کمیسیون ایمنی راهها ارایه دهند.

ماده ۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی بیمه مرکزی ایران موظف است میزان صرفه جویی موضوع ماده (۵) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت را بر اساس عملکرد سال قبل از ابلاغ این آیین نامه و طبق فرآیند مندرج در پیوست شماره (۳) که به مهر «دفتر هیئت دولت» تأیید شده است تعیین و به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت اعلام نماید.

ماده ۴- شرکت های بیمه گر موظفند حسب اعلام بیمه مرکزی ایران معادل پنجاه (۵۰٪) درصد صرفه جویی موضوع ماده (۳) را به حسابی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود واریز نمایند.

تبصره- وزارتخانه های کشور و راه و ترابری موظفند اعتبارات موضوع این آیین نامه را برای آموزش و فرهنگ سازی ایمنی تردد، تامین تجهیزات، کمک به اصلاح فیزیکی نقاط و مقاطع حادثه خیز، بهبود عبور و مرور و کمک به پرداخت هزینه های جاری (با تصویب طرح ها و اعتبارات پیشنهادی توسعه شهرداری ها در شورای هماهنگی ترافیک استان و از سوی وزارت راه و ترابری و پلیس راهور، در کمیسیون ایمنی راه های وزارت راه و ترابری) به دستگاه های مذکور اختصاص دهند.

ماده ۵- پیگیری اجرای این آیین نامه به عهده وزارت راه و ترابری (کمیسیون ایمنی راهها) و مسئولیت نظارت بر حسن اجرای آن به عهده بیمه مرکزی ایران می باشد.

ماده ۶- وزارت راه و ترابری (کمیسیون ایمنی راهها) موظف است هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد دستگاه های ذی ربط را به ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت ارایه نماید.

این تصمیم نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۹ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمدرضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور و دفتر هیئت دولت

تصویب نامه در خصوص تشکیل کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۷/۲۱) شماره ابلاغ: ۱۳۱۴۰۱/ت/۴۱۰۴۸هـ - ۱۳۸۷/۷/۳۰

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ بنا به پیشنهاد رییس جمهور و به استناد اصول یکصد و بیست و هفتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- به منظور تصمیم گیری در مورد نحوه اجرای قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۶ ساماندهی و توسعه حمل و نقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده، مدیریت مصرف سوخت، گازسوز نمودن خودروها، کاهش تقاضای سفر، تغییر دستگاه اجرایی پروژه های مرتبط، توزیع اعتبارات مربوط، تنظیم ساز و کار عملیاتی نمودن تصمیمات، کارگروهی متشکل از آقایان علی سعیدلو معاون اجرایی رییس جمهور، امیر منصور برقی معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، علی کردان وزیر کشور، علی اکبر محرابیان وزیر صنایع و معادن، حمید بهبهانی وزیر راه و ترابری، غلامحسین نوذری وزیر نفت، سید مهدی هاشمی، مسعود زرییافان و محمد رویانیان و سرکار خانم فاطمه واعظ جوادی معاون رییس جمهور و رییس سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان «کارگروه توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» تشکیل می شود.^{۲۱۵}

۲- تصمیماتی که توسط نمایندگان یادشده در امور اجرایی اتخاذ می شود در حکم تصمیمات رییس جمهور و هیئت وزیران بوده و لازم الاجرا می باشد و با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت، قابل صدور می باشد.

۳- اختیارات هیئت وزیران در خصوص غیر موارد اجرایی یاد شده و اصلاح تصویب نامه ها و آیین نامه های مصوب موجود در این خصوص یا مقررات مربوط و نیز تصویب آیین نامه های مربوط به قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت- مصوب ۱۳۸۶- و اصلاحات بعدی آن به وزرای عضو کارگروه موضوع بند (۱) این تصویب نامه تفویض می شود و مصوبات آن در صورت تأیید رییس جمهور با رعایت ماده یاد شده قابل ابلاغ می باشد.

۴- ملاک تصمیم گیری در مورد اختیارات تفویضی موضوع بندهای (۱) و (۳) این تصویب نامه، حسب مورد موافقت اکثریت اعضا و یا اکثریت وزرای عضو می باشد.

این تصویب نامه جانشین تصویب نامه های شماره ۱۳۹۳۴/ت/۴۳۹۶هـ - مورخ ۱۳۸۷/۲/۴ و ۱۳۹۴۳/ت/۴۳۹۶هـ - مورخ ۱۳۸۷/۲/۴ می شود.

^{۲۱۵} به موجب مصوبه شماره ۲۱۹۹۳۷/ت/۴۳۴۵۸هـ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱ هیئت وزیران منسوخ شد.

~~تصویب نامه در خصوص تعیین اعضای کارگروه (ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت) به عنوان نمایندگان ویژه رئیس جمهور~~
~~جهت تصمیم گیری~~ ۲۱۶

~~(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۲/۱) شماره ابلاغ: ۱۳۹۴۳/ت/۳۹۶۱۴~~

~~هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱ بنا به پیشنهاد رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و بیست و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:~~

~~۱- اعضای کارگروه موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۵۲۵/ت/۳۷۲۱۳-هـ مورخ ۱۳۸۶/۳/۲۶ (ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت) به عنوان نمایندگان ویژه رئیس جمهور جهت تصمیم گیری در مورد نحوه اجرای قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۶- و ساماندهی و توسعه حمل و نقل عمومی، خارج کردن خودروهای فرسوده و مدیریت مصرف سوخت و گازسوز کردن خودروها و کاهش تقاضای مصرف تعیین می شود.~~

~~۲- آقای محمد رحمتی وزیر راه و ترابری به ترکیب اعضای کارگروه یادشده اضافه می شود.~~

~~۳- تصمیماتی که توسط نمایندگان مذکور در خصوص امور اجرایی موارد یادشده اتخاذ می شود، در حکم تصمیمات رئیس جمهور و هیئت وزیران بوده و لازم الاجرا می باشد و با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور می باشد.~~
~~معاون اول رئیس جمهور پرویز داودی~~

تصویب نامه در خصوص تفویض اختیارات هیئت وزیران به وزیران عضو ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت^{۲۱۷}

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۲/۱) شماره ابلاغ: ۱۳۹۳۴/ت ۳۹۶۱۴ هـ ۱۳۸۷/۲/۴

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- اختیارات هیئت وزیران در خصوص تصویب آیین نامه های مربوط به قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۶ به وزیران عضو کارگروه موضوع تصویب نامه شماره ۲۹۸۹۲/ت ۳۷۲۱۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۳۰ (ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت) تفویض می شود.

۲- ملاک تصمیم گیری در خصوص اختیارات یادشده موافقت اکثریت وزیران عضو کارگروه مذکور می باشد و مصوبات آن در صورت تأیید رئیس جمهور با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور خواهد بود.

معاون اول رئیس جمهور پرویز داودی

^{۲۱۷} به موجب مصوبه شماره ۱۳۱۴۰۱/ت ۴۸۱۰۴۸ هـ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ هیئت وزیران منسوخ گردید

آیین نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۵/۲) شماره ابلاغ: ۶۹۴۷۵/ت/۳۷۴۵۶ ک ۱۳۸۶/۵/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۷/۳/۸

وزرای عضو کارگروه موضوع تصویب نامه شماره ۲۹۸۹۲/ت/۳۷۲۱۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۳۰ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های کشور، نفت، صنایع و معادن و سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور و با رعایت تصویب نامه یاد شده، آیین نامه اجرایی تبصره مذکور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است از تمامی واردکنندگان خودروهای وارداتی بنزین سوز با مصرف بیش از شش (۶) لیتر در یکصد (۱۰۰) کیلومتر مسافت در چرخه ترکیبی، به استثناء خودروهای با موتور پایه گازسوز، خودروهای امدادی نظیر آمبولانس عمومی و آتش نشانی و خودروهای نظامی و انتظامی، پنج درصد (۵٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی را اخذ و به حساب درآمد عمومی مربوط واریز نماید. همچنین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است به هنگام اولین شماره گذاری کلیه خودروهای وارداتی، به استثناء خودروهای نفت گازسوز (گازویلی) با پلاک عمومی، خودروهای با موتور پایه گازسوز با پلاک عمومی، خودروهای امدادی نظیر آمبولانس عمومی و آتش نشانی و نیز خودروهای نظامی و انتظامی، پنج درصد (۵٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی را اخذ و به حساب درآمد عمومی مربوط واریز نماید.^{۲۱۸}

تبصره- منابع حاصل تا سقف یک هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به پیشنهاد وزارت کشور و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و تصویب هیئت نمایندگان ویژه رییس جمهور به دستگاه های ذی ربط ملی و یا به شورای برنامه ریزی و توسعه استان ها ابلاغ می شود تا پس از مبادله موافقت نامه برای تحقق اهداف تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور و بهبود و توسعه حمل و نقل عمومی همان استان هزینه شود.

ماده ۲- شهرداری های شهرهای با جمعیت بالاتر از پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) نفر مجاز به صدور پایان کار برای هیچ یک از واحدهای تجاری، اداری و مسکونی بدون توقفگاه اختصاصی به تعداد تعیین شده در مقررات مصوب نبوده و نداشتن توقفگاه به هیچ وجه با دریافت جرایم مالی، قابل جبران نمی باشد.

ماده ۳- برای ساخت توقفگاه های طبقاتی، حداکثر تا هفت درصد (۷٪) سود تسهیلات بانکی، حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه ساخت و تا سقف بیست میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال با دوره بازپرداخت هفت ساله، با اولویت استفاده از ظرفیت های بخش خصوصی تامین می گردد.

ماده ۴- کلیه شرکت های بیمه تجاری مکلفند از ابتدای سال ۱۳۸۶، ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد دریافتی مصوب را تا مبلغ یک هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به حساب درآمد عمومی موضوع واریز نمایند.

تبصره ۱- معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی از محل ردیف (۵۰۳۹۲۸) در اختیار وزارت کشور قرار می گیرد تا براساس دستورالعملی که به تصویب هیئت نمایندگان ویژه رییس جمهور می رسد، به منظور ارتقای کیفیت خدمات رسانی نیروی انتظامی در امر حمل و نقل عمومی و کاهش تصادفات در قالب اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای به مصرف برساند.^{۲۱۹}

تبصره ۲- سهم هریک از شرکت های بیمه توسط شورای عالی بیمه تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۵- از اول مرداد ماه ۱۳۸۶، خودروهای سواری و وانت وارداتی و تولید داخل که برای اولین بار شماره گذاری می شوند، باید پایه گازسوز، دوگانه سوز یا بنزین سوز با مصرف سوخت شش (۶) لیتر یا کمتر در یکصد (۱۰۰) کیلومتر مسافت در چرخه ترکیبی باشند. شماره گذاری خودروهای سواری و وانت بنزین سوز تولید داخل با مصرف سوخت بیش از شش (۶) لیتر در یکصد (۱۰۰) کیلومتر مسافت در چرخه ترکیبی

^{۲۱۸} به موجب مصوبه شماره ۱۵۳۹۲/ت/۳۹۲۴۴ ک مورخ ۱۳۸۷/۲/۷ هیئت وزیران اصلاح گردید

^{۲۱۹} به موجب مصوبه شماره ۳۶۵۳۷/ت/۳۹۸۵۲ هـ مورخ ۱۳۸۷/۳/۸ هیئت وزیران اصلاح گردید

در اولین بار منوط به مجوز ستاد تبصره (۱۳) قانون یادشده می‌باشد. شماره‌گذاری خودروهای سواری و وانت بنزین سوز وارداتی بامصرف سوخت بیش از شش (۶) لیتر در یکصد (۱۰۰) کیلومتر مسافت در چرخه ترکیبی در اولین بار، در ازای اسقاط یک دستگاه خودروی فرسوده امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۱- تولیدکنندگان خودروی گازسوز موظفند از کیت‌های گازسوز پیشرفته (انژکتوری) استفاده نمایند.

تبصره ۲- به منظور تشویق سرمایه‌گذاری در تولید مخازن گاز طبیعی فشرده در صورتی که سازندگان خودرو اقدام به راه اندازی خط تولید مخزن نمایند تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه ماشین آلات نصب شده به صورت کمک بلاعوض اعطا خواهد شد.

تبصره ۳- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به درج عبارت گازسوز یا دوگانه‌سوز در اسناد خودروهای گازسوز تولیدی و وارداتی اقدام نماید.

ماده ۶- سود بازرگانی واردات مینی بوس و ون با موتور پایه گازسوز و دوگانه‌سوز در صورت شماره‌گذاری با پلاک عمومی صفر بوده و سود بازرگانی واردات سایر خودروهای با موتور پایه گازسوز سی و پنج درصد (۳۵٪) نسبت به تعرفه معمول تخفیف خواهد داشت.

تبصره ۲۲۰۱- سود بازرگانی واردات خودروهای سواری با ظرفیت بیش از پنج (۵) نفر و با موتور پایه سوز گاز، در صورت شماره‌گذاری با پلاک عمومی (تاکسی)، پنجاه درصد (۵۰٪) نسبت به تعرفه معمول تخفیف خواهد داشت.

تبصره ۲۲۱۲- برای تشویق صنایع خودروسازی، واردات قطعات و تجهیزات موتور با پایه گازسوز پنجاه درصد (۵۰٪) نسبت به تعرفه معمول واردات موتور تخفیف خواهد داشت.

تبصره ۲۲۲۳- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران خودروها و موتورهای پایه گازسوز را مشخص و اعلام می‌کند.

ماده ۷- سود بازرگانی واردات کیت، مخزن گاز طبیعی فشرده، تجهیزات اختصاصی گازسوز کردن خودروها، تجهیزات جایگاه‌های عرضه گاز مایع و طبیعی و ماشین آلات ساخت مخزن گاز طبیعی صفر می‌باشد.

ماده ۸- در راستای توسعه استفاده از سوخت‌های جایگزین و تنوع در سبد سوخت و کاهش بار مالی واردات بنزین، وزارت نفت مکلف است نسبت به توسعه استفاده از گاز مایع نفتی در خودروهای پرمصرف موجود به نحوی اقدام کند که طرح استفاده از گاز مایع نفتی به عنوان مکمل طرح استفاده از گاز طبیعی فشرده باشد.

تبصره ۱- قیمت عرضه گاز مایع برای سوخت خودروها در داخل کشور برابر با قیمت عرضه بنزین یارانه‌ای با ارزش حرارتی معادل خواهد بود.

تبصره ۲- مسئولیت ایجاد و توسعه جایگاه‌های عرضه گاز مایع به عهده شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی می‌باشد.

ماده ۹- نصب برچسب مصرف انرژی (با ذکر رتبه انرژی) بر روی وسایل نقلیه موتوری تولید داخل و وارداتی بنزین سوز از اول مهرماه ۱۳۸۶ و گازسوز و نفت گازسوز از اول اسفند ماه ۱۳۸۶ الزامی می‌باشد.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۶/۴/۳۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

پرویز داودی معاون اول رئیس جمهور

۲۲۰ به موجب مصوبه شماره ۲۱۲۷۵۹/ت/۳۹۱۹۰ ک مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیئت وزیران الحاق گردید.

۲۲۱ به موجب مصوبه شماره ۲۱۲۷۵۹/ت/۳۹۱۹۰ ک مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیئت وزیران اصلاح گردید.

۲۲۲ به موجب مصوبه شماره ۲۱۲۷۵۹/ت/۳۹۱۹۰ ک مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیئت وزیران اصلاح گردید.

تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور^{۲۲۳}

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۵/۱۲/۲۴) (شماره ابلاغ: ۱۷۴۹۰۰)

به منظور تحقق عدالت اجتماعی و دستیابی به توسعه شهری و برای حفظ محیط زیست و در راستای تحقق احکام مندرج در برنامه چهارم توسعه به دولت اجازه داده می شود برای توسعه حمل و نقل عمومی (حمل و نقل ریلی شهری، ناوگان اتوبوسرانی و تاکسیرانی شهری) و خارج کردن خودروهای فرسوده از چرخه حمل و نقل در سال ۱۳۸۶ معادل ارزی مبلغ سی و پنج هزار و ششصد میلیارد (۳۵۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از طریق تسهیلات مالی خارجی در چهارچوب بند (ج) تبصره (۲) و مبلغ سه هزار و پانصد و هفتاد میلیارد (۳۰۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف های ۵۰۳۸۲۵ و ۵۰۳۸۲۶ قسمت چهارم این قانون تامین و برای اقدامات موضوع این تبصره اختصاص دهد.

الف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در سال ۱۳۸۶، به هنگام شماره گذاری خودروهایی که برای اولین بار شماره گذاری می شوند نسبت به اعمال عوارض مصوب هیئت وزیران بر خودروهای وارداتی به نسبت مصرف سوخت و آلاینده های آنها و متناسب با مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی برای خودروهای وارداتی را از صاحب خودرو اخذ و در درآمد عمومی موضوع ردیف ۱۶۰۱۱۳ قسمت سوم این قانون به نام وزارت کشور واریز نماید. واردکنندگان خودروهای وارداتی موظفند حسب مورد عوارض یادشده (سهم فروشنده) را از درآمد حاصل از فروش و یا مجموع ارزش گمرکی و یا حقوق ورودی خودروهای وارداتی کسر و آن را به حساب متمرکز یادشده واریز کنند. وجوه حاصله تا سقف یک هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال با پیشنهاد وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می رسد به دستگاه های ذی ربط ملی و یا به شورای برنامه ریزی و توسعه استان ها ابلاغ می شود تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و یا استان برای تحقق اهداف این تبصره و بهبود و توسعه حمل و نقل عمومی همان استان هزینه شود.

P.

- ۱-۱ پرداخت کمک بلاعوض و یا کمک سود تسهیلات برای جایگزینی خودروهای فرسوده با خودروی گازسوز و دوگانه‌سوز و جایگزینی خودروهای فرسوده نفت‌گازی حمل‌بار و مسافر با اولویت خودروهای حمل‌ونقل عمومی برون‌شهری (کامیون و مینی‌بوس).
- ۲-۱ پرداخت بخشی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی اعطایی به کارخانه‌های خودروساز داخلی به منظور کمک به تسریع در طراحی و مهندسی خودروهای با موتورپایه گازسوز.
- ۳-۱ تخفیف بخشی از سود بازرگانی واردات خودروها و قطعات خودروهای ساخت داخل با موتور پایه گازسوز یا با مصرف سوخت کمتر از شش لیتر در صدکیلومتر (در سطح دریا) و خودروهای با فناوری نوین.
- ۴-۱ حمایت مالی از اختراعات و ابداعات و هرگونه اقدامی که به نحو مؤثر در کاهش مصرف سوخت خودروها تأثیرگذار است و کمک به کاربرد و تولید انبوه آن‌ها.
- ۵-۱ اتخاذ تدابیر لازم برای کاهش مصرف سوخت و آلودگی هوا از طریق رعایت استانداردهای زیست‌محیطی از جمله ارتقای استانداردهای معاینات فنی خودروها و توسعه مراکز معاینه فنی.
- ۶-۱ خرید و بکارگیری خودروهای دوگانه‌سوز و پایه گازسوز به جای خودروهای بنزین سوز در کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (دستگاه‌هایی که نیاز به خودروی کمک‌دار دارند از شمول این بند مستثنی هستند)
- ۷-۱ ایجاد جایگاه‌های گاز طبیعی فشرده با توزیع مناسب و در چهارچوب یک طرح جامع و پرداخت بخشی از هزینه‌های ساخت و تجهیز این جایگاه‌ها به صورت بلاعوض.

۲۳۳ به ردیف ۱۰۸ قانون فهرست قوانین و احکام منسوخ در حوزه محیط‌زیست مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۹ (شماره ابلاغ: ۸۷۶۹۲) مجلس شورای اسلامی منسوخ گردید.

۸-۱ تقویت مدیریت بهینه‌سازی مصرف سوخت در کشور.

۱-۲ تامین بخشی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی و یا کمک بلاعوض برای افزایش ناوگان حمل و نقل عمومی، خودروهای جمعی متوسط (مینی بوس، میدی بوس) و خودروهای جمعی بزرگ با اولویت بخش تعاونی و خصوصی.

۲-۲ تامین پیش پرداخت تسهیلات مالی خارجی برای احداث خطوط راه آهن شهری و حومه و کمک به بهره‌برداری، ایجاد، توسعه و تکمیل خطوط راه آهن شهری و حومه در شهرهای بیش از پانصد هزار (۵۰۰,۰۰۰) نفر جمعیت.

۳-۲ پرداخت بخشی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی برای توسعه توقفگاه‌های طبقاتی با اولویت استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی.

۴-۲ کمک به تکمیل سامانه‌های الکترونیکی بانک‌ها، بیمه، گمرک و سایر دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی با هدف کاهش سفرهای درون شهری.

۵-۲ کمک به ایجاد و توسعه سامانه پایش هوشمند عبور و مرور.

۶-۲ الزام به تامین پارکینگ برای تمامی واحدهای تجاری، اداری و مسکونی جدیدالاحداث در شهرهای بزرگ.

۷-۲ اعطاء مجوز جدید تاکسیرانی توسط شهرداری‌ها (سازمان تاکسیرانی) به افراد واجد شرایط تا سقف تعیین شده توسط شورای عالی ترافیک.

۸-۲ واقعی نمودن نرخ خدمات حمل و نقل درون شهری با همکاری شورای عالی استان‌ها و شهرداری‌های کلانشهرها.

ج- دولت موظف است به گونه‌ای موثر نسبت به دوگانه‌سوز کردن خودروهای بنزینی با اولویت خودروهای سواری عمومی اقدام نماید که پس از پنج سال و در قالب بودجه‌های سالانه، تعداد سه میلیون (۳,۰۰۰,۰۰۰) دستگاه از خودروها گازسوز شود.

د- وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است تا پایان سال ۱۳۸۶ برای تولید خودروهای پایه گازسوز یا دوگانه‌سوز و یا تبدیل خودروهای بنزینی و نفت گازی به دوگانه‌سوز متناسب با هزینه‌های متعلقه از محل منابع داخلی خود معادل دو هزار و هشتصد میلیارد (۲,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت کمک بلاعوض در اختیار کارخانه‌های خودروسازی، پیمانکاران یا کارگاه‌های واجد شرایط مربوط اختصاص دهد. این شرکت موظف است هر سه ماه یک بار متناسب با تعداد خودروهای تولیدی پایه گازسوز یا دوگانه‌سوز با خودروهای بنزینی و نفت گازی تبدیل شده به دوگانه‌سوز، نسبت به تسویه حساب با کارخانه‌های خودروسازی و پیمانکاران و کارگاه‌های مربوط اقدام نماید.

هـ-

۱- وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط از محل منابع داخلی خود نسبت به احداث جایگاه‌های مورد نیاز عرضه گاز طبیعی اقدام خواهد کرد. در صورت وجود متقاضی بخش خصوصی اجازه داده می‌شود تجهیزات هر جایگاه به صورت کمک بلاعوض به متقاضی واگذار شود.

۲- وزارت نفت مکلف است پانصد میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اعتبار مورد نیاز برای احداث جاده‌های مرزی و ابنیه فنی، استحکام و انسداد مرزها، تقویت امنیت استان‌ها، تقویت و توسعه زیرساخت‌های دولت الکترونیک و پرداخت تعهدات سنوات قبل را تامین و در اختیار وزارت کشور قرار دهد. اعتبار مذکور به صورت هزینه‌ای و تملک دارایی قابل هزینه می‌باشد.

و- دولت موظف است حداکثر از ابتدای خردادماه سال ۱۳۸۶، بنزین تولید داخل به‌علاوه بنزین وارداتی تا سقف بارانه معادل ارزی بیست و دو هزار و دویست و پنجاه میلیارد (۲۲,۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را به صورت سهمیه بندی با اولویت استفاده از کارت هوشمند به قیمت هر لیتر یک هزار (۱۰۰۰) ریال عرضه نماید.

دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه مجاز به استفاده از بنزین سهمیه بندی با قیمت هر لیتر یک هزار (۱۰۰۰) ریال نمی‌باشند.

نحوه و میزان سهمیه بندی و تعیین قیمت مناسب بنزین غیر سهمیه بندی بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت نفت تا پایان فروردین ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ز کلیه شرکت‌های بیمه تجاری مکلفند از ابتدای سال ۱۳۸۶، ده درصد (۱۰٪) از حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد دریافتی مصوب تا مبلغ یک هزار میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۱۶۰۱۱۱ مندرج در قسمت سوم این قانون واریز نمایند. معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی از محل ردیف ۵۰۳۹۲۸ قسمت چهارم این قانون در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد تا به منظور ارتقای کیفیت خدمات رسانی نیروی انتظامی در امر حمل و نقل عمومی در قالب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به مصرف برساند. سهم هریک از شرکت‌های بیمه حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ توسط شورای عالی بیمه تعیین و ابلاغ خواهد شد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است هر شش ماه یکبار گزارش اقدامات فوق را به کمیسیون‌های انرژی، عمران و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره شامل ضوابط مربوط به بند (الف) این تبصره، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نفت و سازمان حفاظت محیط زیست تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۸۶ تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

آیین نامه اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۵/۱/۱۶) شماره ابلاغ: ۱۱۴۴۶/ت/۳۴۹۲۹ هـ ۱۳۸۵/۲/۱۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۶/۴/۳۱

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱/۱۶ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، آیین نامه اجرایی تبصره یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- مفاد این تبصره بخشی از بسته سیاستی دولت برای توسعه حمل و نقل عمومی (حمل و نقل ریلی شهری، ناوگان اتوبوسرانی و تاکسیرانی شهری و دیگر موارد) و خارج کردن خودروهای فرسوده از چرخه حمل و نقل و صرفه جویی در بنزین و نفت گاز مصرفی خودروها است. تبصره- مفاد مندرج در آیین نامه های جزء «۲ - ۵» و جزء «۲ - ۶» بند «الف»، جزء (۱) بند «ب» و بند «ه» تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، قسمتی از بسته سیاستی پیش نوشته است که جزیی از این آیین نامه محسوب می شود.

ماده ۲- شش هزار و پانصد دستگاه اتوبوس، منطبق با استانداردهای ملی توسط وزارت کشور تهیه و خریداری می گردد. تبصره ۱- تهیه و خرید ناوگان حمل و نقل عمومی و کلیه تجهیزات مرتبط با حمل و نقل شهری در صورت خرید از خارج از کشور، صرفاً از طریق برگزاری مناقصه میسر است.

تبصره ۲- وزارت کشور و یا هر نهاد متولی از طرف این وزارتخانه حداکثر تا پایان خرداد ماه سال جاری تشریفات خرید یا برگزاری مناقصه و عقد و تنفیذ قرارداد با شرکت های سازنده اتوبوس را به انجام رساند.

ماده ۳- کلیه دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح موظفند وجوه مورد نیاز برای خرید خودروهای دوگانه سوز خود در سال ۱۳۸۵ را تا شهریور همان سال مشخص و در اختیار وزارت کشور قرار دهند تا توسط وزارتخانه یاد شده به صورت یکجا و یا بطریقی که وزارت مذکور تعیین می نماید خریداری شود. تبصره- کمیسیون ماده (۲) لایحه قانونی نحوه استفاده از اتومبیل های دولتی و فروش اتومبیل های زاید -مصوب ۱۳۵۸- در هنگام صدور مجوز شماره گذاری موظف به اجرای این حکم است.

ماده ۴- اعتبار مربوط به پرداخت سود تسهیلات بانکی خرید ۳۰ هزار دستگاه تاکسی (سواری) دوگانه سوز، ۱۵ هزار دستگاه خودرو جمعی کوچک (ون مسافری) و ۱۲۵۰۰ دستگاه مینی بوس مطابق با استانداردهای ملی در اختیار وزارت کشور قرار می گیرد تا با معرفی وزارت یاد شده حداکثر تا هشت واحد درصد تسهیلات یاد شده پرداخت شود.^{۲۳۴}

تبصره- حداکثر سقف تسهیلات این ماده پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای هر دستگاه تاکسی (سواری) دوگانه سوز و ون و هشتاد میلیون (۸۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای مینی بوس است. دوره بازپرداخت تسهیلات هفت (۷) ساله خواهد بود. نحوه اجرای این تبصره در قرارداد و موافقتنامه متبادله مشخص خواهد شد.

ماده ۵- حداکثر تا هفت (۷) واحد درصد از سود تسهیلات بانکی برای خروج دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) دستگاه خودروی ناوگان عمومی و خصوصی فرسوده جهت جایگزینی با خودروهای نو دوگانه سوز، با معرفی وزارت کشور پرداخت خواهد شد. تبصره ۱- سقف تسهیلات به میزان پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای هر دستگاه خودروی عمومی و خصوصی است که در اختیار وزارت کشور می باشد.

تبصره ۲- تصویب نامه شماره ۴۷۸۴۳/ت/۳۰۵۸۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۶ برای خروج حداقل پنجاه هزار دستگاه خودرو پلاک قرمز در سال ۱۳۸۵ تنفیذ می گردد.

تبصره ۳- واردکنندگان و تولیدکنندگان خودرو در صورت ارائه گواهی نامه صادر شده از نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر اسقاط یک دستگاه خودرو به شکلی که غیرقابل استفاده بصورت خودرو در چرخه حمل و نقل و رانندگی باشد می توانند از تخفیفات ترجیحی

^{۲۳۴} به موجب مصوبه شماره ۱۶۸۰۰۶/ت/۳۶۸۹۸ هـ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ هیئت وزیران اصلاح شد.

در سود بازرگانی خودرو و یا قطعات منفصله خودروها به میزان ۱۰ میلیون ریال برای خودروی سواری شخصی و ۲۰ میلیون ریال برای تاکسی استفاده نمایند.^{۲۲۵}

ماده ۲۲۶- به سود بازرگانی واردات خودروها و قطعات منفصله برای خودروهای ساخت داخل با مصرف استاندارد (در چرخه برون شهری) کمتر از ۶ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر مسافت به ازای هر (۲۵/۰) لیتر، پنج واحد درصد (۵٪) تخفیف داده می‌شود.

تبصره ۱- مرجع تشخیص و تایید میزان مصرف سوخت، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می‌باشد.

تبصره ۲- وزارت صنایع و معادن موظف است سیاست‌های تولید خودروی سواری با مصرف کمتر از ۶ لیتر در چرخه برون شهری (با عنایت به ضریب معادل سازی که موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور با توجه به مشخصات آب و هوایی و جغرافیایی و نوع سوخت ایران تهیه می‌کند) را قبل از سال ۱۳۸۵ اقدام نماید.

تبصره ۳- وزارت صنایع و معادن موظف است با همکاری وزارت نفت و وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به تهیه لایحه اخذ عوارض یا مالیات بر خودروهایی که مصرف سوخت آن‌ها در چرخه برون شهری بالاتر از استاندارد معادل تعریف شده در تبصره ۲ این ماده می‌باشد، اقدام و تا مردادماه سال ۱۳۸۵ به هیئت وزیران ارایه نماید.

ماده ۷- شرکت ملی نفت ایران مکلف است در ازای تولید هر دستگاه خودرو دوگانه‌سوز و یا تبدیل هر دستگاه خودروی بنزینی به دوگانه‌سوز با عمر کمتر از ده سال حداکثر تا مبلغ هفت میلیون (۷/۰۰۰/۰۰۰) ریال (برای حداکثر چهارصد هزار دستگاه خودرو) از محل اعتبارات خود تا سقف ۲۵۰۰ میلیارد ریال به صورت کمک بلاعوض در اختیار کارخانه‌های خودروساز و کارگاه‌های مجاز تبدیل قرار دهد.

تبصره ۱- شرکت ملی نفت ایران موظف است بخشی از هزینه‌های تبدیل کارگاهی و کارخانه‌ای خودرو بنزینی به دوگانه‌سوز و نیز هزینه گازسوز کردن اتوبوس‌های درون شهری را بر اساس تبصره (۲) قانون اصلاح ماده (۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۸۳- و با رعایت ساز و کارهای مندرج در مصوبات شماره ۲۳۳۲۵۱/ ۳۴/ مورخ ۱۳/ ۱۲/ ۱۳۸۱ و شماره ۱۳۹۵۳/ ۲۴/ مورخ ۲۸/ ۱۲/ ۱۳۸۱ و شماره ۱۲/ ۱۲۳۰/ ۳۴/ مورخ ۸/ ۷/ ۱۳۸۳ شورای اقتصاد تامین نماید.

تبصره ۲- شرکت ملی نفت ایران موظف است تا پایان سال ۱۳۸۵ امکانات لازم (تامین تجهیزات یا اعطای کمک به مالکین خودروها) برای تبدیل ۱۲۰۰۰۰ دستگاه خودرو بنزینی موجود را با اولویت خودروهای با کاربری حمل و نقل عمومی به گاز طبیعی فشرده فراهم نماید.

ماده ۸- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، استاندارد اجباری قطعات و تجهیزات گازسوز کردن خودروها، خودروهای گازسوز (CNG) جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده (CNG)، را با کمک و همکاری شرکت ملی نفت ایران به گونه‌ای تدوین نماید که قابل تامین در داخل کشور باشد و به تصویب شورای عالی استاندارد برساند. استاندارد مزبور لازم‌الاجرا است. شرکت ملی نفت ایران موظف است تا پایان خردادماه ۱۳۸۵ نسبت به تهیه و نظارت بر رویه‌های اجرایی و بازرسی استفاده از گاز طبیعی فشرده (CNG) اقدام نماید.

ماده ۹- برای تشویق مصرف‌کنندگان خودروهای با پایه گازسوز سود بازرگانی واردات خودروهای سواری و وانت با موتور پایه گازسوز ۳۰ درصد نسبت به تعرفه معمول تخفیف خواهد داشت.

تبصره ۱- برای تشویق صنایع خودروسازی واردات قطعات و تجهیزات موتور با پایه گازسوز ۵۰ درصد نسبت به تعرفه معمول واردات موتور تخفیف خواهد داشت.

تبصره ۲- واردات تجهیزات جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی از پرداخت هرگونه سود بازرگانی معاف می‌باشند.

ماده ۱۰- وزارت صنایع و معادن موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید تا تولید آن دسته از خودروهایی که مصرف سوخت و یا آلودگی محیط‌زیست آن‌ها با استفاده از سوخت استاندارد (با توجه به ضریب معادل سازی تعریف شده تبصره (۲) ماده (۶) این آیین‌نامه) بیشتر از

^{۲۲۵} به موجب مصوبه شماره ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶ن مورخ ۱۳۸۶/۴/۳۱ هیئت وزیران تنفیذ شد.

^{۲۲۶} به موجب مصوبه شماره ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶ن مورخ ۱۳۸۶/۴/۳۱ هیئت وزیران تنفیذ شد.

حد استاندارد می‌باشد را تا حداکثر پایان سال ۱۳۸۵ اصلاح نماید. همچنین این وزارتخانه موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا کارخانجات خودروسازی در سال ۱۳۸۵ حداقل ۲۸۰/۰۰۰ دستگاه خودروی سبک دوگانه‌سوز را تولید نمایند.

ماده ۱۱- وزارت صنایع و معادن موظف است با همکاری شرکت‌های خودروسازی برای تولید انبوه موتور پایه گازسوز استاندارد تا پایان سال ۱۳۸۵ اقدام نماید.

تبصره- اعتبار ردیف ۵۰۳۸۲۵ مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد. وزارت کشور مکلف است تا مبلغ هفتاد میلیارد ریال کمک سود تسهیلات تا سقف ۷٪ در اختیار وزارت صنایع و معادن قرار دهد تا برای طراحی و مهندسی موتور پایه گازسوز به کارخانجات و مراکز طراحی خودروسازی پرداخت نماید.^{۲۲۷}

ماده ۱۲- وزارت نفت با تصویب شورای اقتصاد موظف است مبلغ سیزده میلیون ریال کمک بلاعوض به ازاء هر خودرو گازسوز جایگزین تاکسی فرسوده به میزان دوازده هزار دستگاه پرداخت نماید.

ماده ۱۳- سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است سیاست‌ها و کلیه تدابیر لازم به منظور کاهش آلودگی هوا و رعایت استانداردهای زیست‌محیطی در شهرهای موضوع بند «الف» ماده (۶۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۸۳- بر مبنای مطالعات انجام شده را تدوین و به هیئت‌وزیران پیشنهاد نماید. تبصره- وزارت کشور موظف است نسبت به اجرای معاینه فنی خودروها اقدام نماید.

ماده ۱۴^{۲۲۸}- کلیه خودروهای گازسوز می‌باید مطابق با استانداردهای اجباری تدوین شده توسط موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی، دارای معاینه فنی تجهیزات گازسوز اجباری باشند. وزارت کشور مسئول حسن اجرای موارد مذکور در این ماده است، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است برحسب مورد عبارت «دوگانه‌سوز» و «گازسوز» را در اسناد خودروهای مذکور درج نماید.

ماده ۱۵^{۲۲۹}- شهرداری‌ها شهرهای تهران، اصفهان، اراک، اهواز، تبریز، شیراز، مشهد و کرج مکلفند در سال ۱۳۸۵ از خودروهای سواری و وانت دو کابین (به استثناء گازسوزها) و موتور سیکلت‌ها با عمر بیش از ۱۰ سال، در ازای هر سال اضافه، علاوه بر مبالغ وصولی خود، مبالغ زیر را دریافت نموده و به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف‌های درآمدی ۱۶۰۱۱۰ و ۱۶۰۱۱۱ قسمت سوم قانون بودجه واریز نمایند:

الف- به ازای هر سال اضافه بر ده سال، معادل پانزده درصد عوارض سالانه (موضوع بند «و» قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض از سایر وجوه مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲)

ب- به ازای هر سال اضافه بر ده سال معادل پانزده درصد مبلغ تعرفه معاینه فنی (علاوه بر مبلغ تعرفه قانونی معاینه فنی) تبصره- ارایه برگه پرداخت عوارض و یا مابه التفاوت عوارض به شهرداری‌های شهرهای فوق، برای صدور معاینه فنی در شهرهای یاد شده الزامی است.

ماده ۱۶- وزارت کشور موظف است شرایط لازم جهت ارایه مجوزهای صنفی برای فعالیت کارگاه‌های تبدیل (محل نصب، تست، بازرسی و خدمات خودروهای گازسوز) و کارگاه‌های ارایه دهنده خدمات پس از فروش به خودروهای گازسوز دارای گواهینامه معتبر و مورد تایید سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور را فراهم نموده و از فعالیت کارگاه‌های غیرمجاز با معرفی وزارت نفت که نسبت به ارایه خدمات اقدام می‌نمایند، جلوگیری به عمل آورند.

ماده ۱۷^{۲۳۰}- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت کشور، موظف است تا ۱۳۸۵/۲/۱۵ سهم هر استان را از اعتبار ردیف متفرقه ۵۰۳۸۲۶، به شرح جدول پیوست، به شورای برنامه‌ریزی و توسعه آن استان اعلام کند. شورای مذکور موظف است حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۵ اعتبار اعلامی را برای اجرای تدابیر مندرج در آیین‌نامه اجرایی جزء «۱» بند «ب» این تبصره، مطالعه و اجرای

^{۲۲۷} به موجب مصوبه شماره ۱۶۸۰۰۶/ت/۳۶۸۹۸-هـ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۲۲۸} به موجب مصوبه شماره ۶۸۰۸۴/ت/۳۷۴۵۶-ن مورخ ۱۳۸۶/۴/۳۱ هیئت‌وزیران تنفیذ شد.

^{۲۲۹} به موجب مصوبه شماره ۱۶۸۰۰۶/ت/۳۶۸۹۸-هـ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

^{۲۳۰} به موجب مصوبه شماره ۱۶۸۰۰۶/ت/۳۶۸۹۸-هـ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ هیئت‌وزیران اصلاح شد.

طرح‌های بهبود عبور و مرور شهرها و یارانه خرید و بهره‌برداری از خودروهای جمعی آن استان، به تفکیک شهرها (به جز شهرهای اصفهان، اهواز، تبریز، تهران، کرج، شیراز و مشهد) و اراک و پروژه‌ها، تعیین نموده و به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام کند.

تبصره^{۳۳۱} - در صورت اختصاص بخشی از اعتبارات فوق به یارانه خرید خودروهای جمعی توسط شوراهای برنامه‌ریزی و توسعه استان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پروژه‌های مورد نظر را در موافقتنامه‌های مربوط به حمل‌ونقل عمومی با دستگاه‌های ذی‌ربط ملی و استانی منظور خواهد نمود.

ماده ۱۸ - وزارت نفت موظف است تا پایان اردیبهشت ماه برنامه مدیریت توزیع بنزین سال ۱۳۸۵ را تهیه کند. در صورت عدم تکافوی ارز تخصیصی برای واردات بنزین حداکثر تا پایان خردادماه ۱۳۸۵ نسبت به ارایه طرح سهمیه بندی بنزین و تعیین قیمت مناسب برای بنزین مازاد بر سهمیه پیشنهاد شده اقدام و به شورای اقتصاد ارایه نماید.

ماده ۱۹ - شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور با همکاری شوراهای اسلامی و شهرداری کلانشهرها موظف است با تعیین سیاست‌های قیمت‌گذاری در حمل‌ونقل شهری، تدبیری اتخاذ نماید که استفاده از حمل‌ونقل عمومی دارای رجحان و حمل‌ونقل شخصی فاقد توجیه اقتصادی گردد.

ماده ۲۰ - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است در تهیه طرح‌های مرتبط با بافت فرسوده کلانشهرهای کشور، تدابیر و سیاست‌ها و راهکارهای مصوب طرح‌های جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهری را ملحوظ نماید. توجه به محوریت حمل‌ونقل انبوه و جمعی تامین فضای تجاری و پارکینگ متناسب و تناسب کاربری حریم ایستگاه‌ها و کریدور حمل‌ونقل ریلی شهری در طرح‌های یاد شده الزامی است.

ماده ۲۱ - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است شرح خدمات ترافیکی مناسب تهیه شده توسط شورایی عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور را در تهیه و تصویب طرح‌های توسعه شهری اعمال نماید.

تبصره - وزارت کشور موظف است تمهیداتی را اعمال نماید به نحوی که در اجرای کلیه طرح‌ها و کاربری‌های شهری تدابیر ترافیکی در اولویت اجرا قرار گیرد.

ماده ۲۲ - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ضمن انجام مطالعات توجیهی اقتصادی و اجتماعی، انتقال کاربری‌های غیرضروری از کلانشهرها به شهرهای کوچکتر را پیگیری نموده و در طرح‌های ناحیه‌ای و منطقه‌ای ملحوظ نماید. همچنین در تهیه طرح‌های توسعه شهری مراکز عمده جذب جمعیت را به نحوی جانمایی کند که حجم ترافیک در مناطق پرتراکم شهری کاهش یابد.

تبصره - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح موظفند در تهیه طرح‌ها و برنامه‌های حوزه مسئولیت خود، ملاحظات ترافیکی و نحوه آمد و شد مراجعین را مد نظر قرار داده و اقدامات لازم را صورت دهند.

ماده ۲۳ - وزارت کشور موظف است نسبت به مطالعه و تدوین ضوابط ایمنی بهره‌برداری از خودروی جمعی و سواری اقدام نماید. این ضوابط پس از تصویب شورایی عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۴ - وزارت کشور موظف است با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی و شورای عالی استان‌ها نسبت به تدوین سیاست‌ها و تدابیر حمل‌ونقل حومه‌ای شهرهای بزرگ بر مبنای طرح مجموعه شهری و طرح‌های توسعه شهری و همچنین برنامه اسکان جمعیت و نحوه توسعه آینده شهرها اقدام نماید و پس از تصویب مراجع قانونی به اجرا درآورد.

تبصره - وزارت راه و ترابری (شرکت قطارهای مسافری رجا) موظف است در کلیه مسیرهای ریلی که مکان‌های جمعیتی پیرامون کلانشهرها را تحت پوشش قرار می‌دهد، پس از مطالعه و تصویب آن در شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور خدمات حمل‌ونقل ریلی منطبق با الگوی حمل‌ونقل شهری شهرها را اجرا نماید، تامین منابع مالی این طرح مطابق موافقتنامه متبادله فی مابین دستگاه اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور خواهد بود.

^{۳۳۱} به موجب مصوبه شماره ۱۶۸۰۰۶/ت/۳۶۸۹۸-هـ مورخ ۱۳/۱۲/۱۳۸۵ هیئت وزیران اصلاح شد.

ماده ۲۵- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری موظفند با همکاری شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور نسبت به آموزش مداوم ارتقاء فرهنگ ترافیک شهری اقدام نمایند.

ماده ۲۶- موسسه تحقیقات و استاندارد صنعتی ایران با همکاری سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور، موظف است با توجه به اهمیت رعایت استانداردهای ملی مصرف بهینه سوخت در وسایل نقلیه نسبت به اجرای استانداردهای ملی مصرف بهینه سوخت خودروها و موتورسیکلت‌ها اقدام نماید.

ماده ۲۷- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است با همکاری کلیه دستگاه‌های اجرایی ظرف مدت سه ماه از زمان تصویب این آیین‌نامه، ضوابط، معیارها و چارچوب‌های عرضه الکترونیکی خدمات توسط دستگاه‌های اجرایی را تهیه و به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نماید، سازمان مذکور پس از تأیید آن را برای اجرا ابلاغ خواهد کرد.

تبصره - با هدف کاهش تقاضای سفر درون شهری، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است با همکاری کلیه دستگاه‌های دولتی و غیردولتی، بانک‌ها، بیمه‌ها و گمرک، نسبت به استفاده از دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات شهری و در صورت لزوم گسترش آن‌ها به منظور ارایه خدمات اطلاع‌رسانی و عرضه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی اقدام نماید.

ماده ۲۸- نمایندگان ویژه رییس جمهور موضوع اصل (۱۲۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که در ماده (۲۹) این آیین‌نامه به آن تصریح شده است علاوه بر اختیارات موضوع ماده یاد شده با رعایت قوانین و مقررات، نسبت به اقدامات و نحوه و شرایط و چگونگی تحقیق و اجرای مفاد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور و دیگر قوانین و مقررات ذی‌ربط و مواد (۱) تا (۲۷) این آیین‌نامه اتخاذ تصمیم کرده و مرجع یا مراجع اقدام کننده و شرایطی را که باید رعایت نمایند، تعیین می‌نمایند و کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ملزم به رعایت آن می‌باشند.

ماده ۲۹- به استناد اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور تسریع و اجرای هر چه بهتر مفاد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور و تعیین سهم اعتباری هر یک از دستگاه‌های اجرایی و رفع موانع احتمالی و نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های دستگاه‌های ذی‌ربط به ویژه در مورد توسعه حمل‌ونقل ریلی شهری با استفاده از منابع فایناس و یا منابع بودجه‌ای نماینده یا نمایندگان ویژه از سوی رییس جمهور با اختیارات زیر تعیین می‌شوند.

الف- بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص دستورالعمل‌های اجرایی تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور.

ب- تعیین سهم اعتباری هر یک از دستگاه‌های مجری.

ج- زمینه‌سازی هر چه بهتر اجرای مفاد تبصره مذکور از جهات مختلف کیفی و کمی.

د- دریافت گزارش از روند اجرای طرح از مراجع ذی‌ربط.

ه - نظارت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی و حسن اجرای مفاد تبصره یاد شده.

و- تعیین مجری طرح با رعایت مفاد تبصره یاد شده.

ز- تصمیم‌گیری در خصوص تعیین و تخصیص اعتبارات موضوع تبصره مذکور حسب مورد.

ح- تصمیم‌گیری در خصوص وظایف و اختیارات کلیه دستگاه‌های موضوع تبصره (۱۳)

کلیه دستگاه‌های موضوع تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور ملزم به اجرای تصمیمات نمایندگان ویژه می‌باشند و نمایندگان یاد شده موظفند هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد تبصره مذکور را به رییس جمهور تقدیم نمایند.

تبصره- محل دبیرخانه نمایندگان یاد شده در نهاد ریاست جمهوری می‌باشد.

معاون اول رییس جمهور- پرویز داودی

تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور^{۲۳۲}

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۱۲/۲۵) (شماره ابلاغ: ۸۹۵۴۷)

به منظور دستیابی به توسعه پایدار شهری جهت حفظ محیط زیست و در راستای تحقق جزء (۳) بند (الف) ماده (۳۰)، بند (الف) ماده (۲۲) و بندهای (الف) و (ب) ماده (۶۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده می شود برای توسعه حمل و نقل عمومی (حمل و نقل ریلی شهری، ناوگان اتوبوسرانی و تاکسیرانی شهری) و خارج کردن خودروهای فرسوده از چرخه حمل و نقل در سال ۱۳۸۵ حداکثر تا چهار میلیارد (۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار را از طریق منابع مالی خارجی (فاینانس) در چارچوب بند (۵) تبصره (۲) و یک میلیارد و پنجاه و دو میلیون و شصت هزار (۱.۰۵۲.۶۰۰.۰۰۰) دلار با استفاده از حساب ذخیره ارزی موضوع ردیف ۳۱۰۳۰۵ تامین و در جهت انجام اقدامات زیر اختصاص دهد: سرمایه گذاری های موضوع این بند در صورت امکان از طریق بیع متقابل و در صورت عدم امکان از طریق فاینانس در چارچوب قانون استفاده از منابع مالی خارجی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام قابل اجرا خواهد بود.

الف-

۱- در زمینه عرضه حمل و نقل:

۱- تامین شش هزار و پانصد (۵۰۰۶) دستگاه اتوبوس منطبق با استانداردهای ملی؛

۲- تامین پیش پرداخت فاینانس واگن های مسافری و لوکوموتیو مورد نیاز برای خطوط راه آهن شهری تهران و حومه و قطار شهری سایر شهرها، ایجاد و توسعه خطوط مصوب راه آهن شهری تهران و حومه با اولویت محدوده اضطرار آلودگی هوا و تسریع در تکمیل قطار شهری شهرهای بزرگ؛

۳- پرداخت حداکثر تا هشت درصد (۸٪) از سود تسهیلات بانکی به ازای هر دستگاه خودرو و حداکثر تا سقف پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای خرید سی هزار (۳۰.۰۰۰) دستگاه تاکسی دوگانه سوز و پانزده هزار (۱۵.۰۰۰) دستگاه خودروی جمعی کوچک و مناسب (ون) عمومی و حداکثر تا سقف هشتاد میلیون (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای خرید دوازده هزار و پانصد (۱۲.۵۰۰) دستگاه مینی بوس مطابق با استانداردهای ملی؛ دوره استهلاك تسهیلات مذکور هفت سال خواهد بود.

۴- اتخاذ تدابیر افزایش ایمنی و سرعت حمل و نقل عمومی، بهبود عبور و مرور شهری، تسهیل در عبور و مرور افراد سالخورده و ناتوان و ایجاد شبکه حمل و نقل معلولین و اصلاح رفتار و ایمنی عابر پیاده در شبکه حمل و نقل؛

۲- در زمینه مدیریت مصرف سوخت:

۱- پرداخت حداکثر تا هفت درصد (۷٪) از سود تسهیلات بانکی به ازای هر دستگاه خودرو و حداکثر تا سقف پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، برای خروج دویست و پنجاه هزار (۲۵۰.۰۰۰) دستگاه خودرو ناوگان عمومی و خصوصی فرسوده با خودروهای نو دوگانه سوز؛

۲- تخفیف در سود بازرگانی واردات خودروها و قطعات برای خودروهای ساخت داخل، با مصرف استاندارد (در چرخه برون شهری) برای کمتر از شش (۶) لیتر در صد کیلومتر مسافت، به ازاء هر بیست و پنج صدم (۰/۲۵) لیتر پنج درصد (۵٪)؛

۳- تخفیف بخشی از سود بازرگانی واردات خودروها و قطعات خودروهای ساخت داخل، با موتور پایه گازسوز؛

۴- پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی اعطایی به کارخانه های خودروساز به منظور طراحی و مهندسی خودروهای با موتورهای پایه گازسوز؛

^{۲۳۲} به ردیف ۱۰۷ قانون فهرست قوانین و احکام منسوخ در حوزه محیط زیست مصوب ۱۳۹۹/۶/۱۹ (شماره ابلاغ: ۸۷۶۹۲) مجلس شورای اسلامی منسوخ گردید.

۵- وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است از محل منابع داخلی خود چهارصد جایگاه جدید عرضه گاز فشرده طبیعی را احداث و تجهیز کند. در صورت وجود متقاضی از بخش غیردولتی برای احداث این جایگاه‌ها، به وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود بخشی از هزینه‌های احداث و تجهیز هر جایگاه را به صورت بلاعوض در چارچوب آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، پرداخت نماید.

۶- وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است از منابع داخلی خود نسبت به تامین یارانه مربوط به دویست هزار (۲۰۰.۰۰۰) فشارساز کوچک C.N.G جهت فروش به ادارات، پادگان‌ها، کارخانجات، مجتمع‌های مسکونی دولتی، پایانه‌های باری و بنادر به شرط داشتن توجیه فنی، اقتصادی و ایمنی پس از تأیید شورای اقتصاد اقدام نماید. دولت مکلف است تا پایان اردیبهشت ۱۳۸۵ آیین‌نامه‌ای جهت پرداخت یارانه و ساخت داخلی کردن فشارسازها، تدوین نماید.

۴- در زمینه مدیریت تقاضا و اصلاح ساختار:

۱- کمک به نصب و بهره‌برداری سامانه موقعیت مکانی در حمل‌ونقل عمومی درون شهری با اولویت ناوگان اتوبوسرانی؛
۲- الزام بانک‌ها، بیمه‌ها، گمرک و سایر دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی، برای تکمیل سامانه‌های الکترونیکی ارائه خدمات با هدف کاهش سفرهای درون شهری؛

۳- کمک به ایجاد و توسعه سامانه پایش هوشمند عبور و مرور؛

۴- اجازه واگذاری بخشی از ناوگان جدید اتوبوسرانی به بخش‌های تعاونی و خصوصی و ایجاد شرکت‌های خصوصی اتوبوسرانی و تاکسیرانی شهری؛

۵- اصلاح نظام و مدیریت سامانه‌های حمل‌ونقل عمومی درون شهری، استفاده از روش‌های نوین بهره‌برداری، حمل‌ونقل ترکیبی و مدیریت یکپارچه حمل‌ونقل شهری؛

۶- انتقال مراکز ارائه خدمات از کلانشهرها به شهرهای کوچکتر متناسب با خدمات آن‌ها؛

۷- هماهنگ‌سازی کاربری زمین و طرح‌های جامع و تفصیلی شهری با سیاست‌های حمل‌ونقل شهری؛

۸- مکان‌یابی مراکز جذب سفر جدید بر اساس سیاست‌های حمل‌ونقل درون شهری؛

۹- الزام دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به خرید و به کارگیری خودروهای دوگانه‌سوز به جای خودروهای بنزین سوز در مورد مجوزهای جدید خرید خودرو؛

۱۰- اتخاذ تدابیر و اعمال استانداردهای ملی برای بهینه‌سازی مصرف سوخت خودروها و موتورسیکلت‌های تولیدی؛

۱۱- اتخاذ تدابیر و سیاست‌های اجرایی لازم برای کاهش آلودگی هوا و رعایت استانداردهای زیست‌محیطی شامل افزایش

استانداردهای معیارات فنی خودروهای با عمر بیش از پانزده (۱۵) سال؛

ب-

۱- شهرداری شهرهای مشمول این تبصره، با همکاری شورای اسلامی شهرها، مکلفند بر اساس آیین‌نامه‌ای که تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۵ به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید، نسب به اصلاح ساختار سامانه‌های حمل‌ونقل عمومی و ساماندهی حمل‌ونقل درون شهری خود اقدام نمایند.

۲- معادل مبلغ نه هزار و چهارصد و بیست و یک میلیارد (۹.۴۲۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال منابع برای تحقق اهداف موضوع بند (الف) این تبصره از محل ردیف درآمدی ۳۱۰۳۰۵ منظور در قسمت سوم این قانون تامین موضوع منابع ارزی مذکور در صدر این تبصره خواهد شد.

۳- تمام منابع حاصل از اجرای ماده (۴۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به ردیف درآمدی ۱۶۰۱۰۹ منظور در قسمت سوم این قانون واریز خواهد شد.

۴- شهرداری شهرهای موضوع بند (الف) ماده (۶۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مکلفند در سال ۱۳۸۵ از خودروهای سواری و وانت دو کابین (به استثناء گازسوزها) و موتورسیکلت‌های با عمر بیش از ده (۱۰) سال، در ازای هر سال اضافه، مبالغ زیر را دریافت کنند:

۱- معادل پانزده درصد (۱۵٪) از مبلغ عوارض سالانه آن‌ها (موضوع بند (و) ماده (۴) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض از سایر وجوه، مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲) را علاوه بر مبلغ وصولی خود دریافت نموده و به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف درآمدی ۱۶۰۱۱۰ قسمت سوم این قانون واریز نمایند.

۲- معادل پانزده درصد (۱۵٪) مبلغ تعرفه معاینه فنی سالانه آن‌ها را علاوه بر مبلغ وصولی خود دریافت نموده و به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف درآمدی ۱۶۰۱۱۰ قسمت سوم این قانون واریز نمایند.

۵- منابع این بند از محل اعتبار ردیف متفرقه شماره ۵۰۳۸۲۵ قسمت چهارم این قانون برای مصارف تعیین شده، به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اختصاص می‌یابد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای تحقق اهداف فوق‌الذکر هزینه شود.

۶- ساختمان‌های دانشگاه پیام نور در شهرهای زیر یکصد هزار (۱۰۰.۰۰۰) نفر جمعیت از پرداخت کلیه عوارض شهرداری در سال ۱۳۸۵ معاف می‌باشند.

ج- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، با همکاری وزارت کشور، سهم اعتبار استان‌ها (به جز شهرهای مشمول بند (الف) ماده (۶۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران) از محل ردیف متفرقه شماره ۵۰۳۸۲۶ موضوع «کمک به حمل‌ونقل عمومی درون شهری به نسبت جمعیت استان‌ها» مندرج در قسمت چهارم این قانون را تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۸۵ به شورای برنامه‌ریزی آن استان اعلام کند. این شورا حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۵ اعتبار مذکور را برای مطالعه و اجرای طرح‌های بهبود عبور و مرور شهرها و یارانه خرید و بهره‌برداری خودروهای جمعی آن استان (به تفکیک شهرها و پروژه‌ها) تعیین نموده و به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام می‌کند. سازمان مذکور نیز موظف است در حد اعتبارات اعلام شده به هر استان، پروژه‌های مورد نظر را در موافقتنامه‌های مربوط به حمل‌ونقل عمومی با دستگاه‌های ذی‌ربط ملی و استانی منظور نماید.

د- وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است در ازای تولید هر دستگاه خودروی دوگانه‌سوز و یا تبدیل هر دستگاه خودروی بنزینی به دوگانه‌سوز با عمر کمتر از ده سال، حداکثر تا مبلغ هفت میلیون (۷.۰۰۰.۰۰۰) ریال و تا سقف دو هزار و پانصد میلیارد (۲.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال (برای حداکثر چهارصد هزار دستگاه خودرو) از محل اعتبارات خود به صورت کمک بلاعوض در اختیار کارخانه‌های خودرو ساز و کارگاه‌های مجاز تبدیل، قرار دهد. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است هر سه ماه یک بار متناسب با تعداد خودروهای تولیدی دوگانه‌سوز یا خودروهای بنزینی تبدیل شده به دوگانه‌سوز نسبت به تسویه حساب با کارخانه‌های خودرو سازی و کارگاه‌های تبدیل مجاز، اقدام نماید.

ه- به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر تا شصت درصد (۶۰٪) منابع حاصل از صرفه‌جویی در مصرف سوخت استان‌های کشور را به سقف اعتبارات همان استان اضافه کند تا بر اساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های کشور و نفت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، پس از مبادله موافقتنامه، برای توسعه حمل‌ونقل عمومی شهری، توسعه و تکمیل زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی، اشتغال، عمران و کنترل و انسداد مرزها (در مورد استان‌های مرزی) برای همان استان هزینه شود.

و- به دولت اجازه داده می‌شود پس از توسعه حمل‌ونقل عمومی شهری و افزایش سهم خودروهای دوگانه‌سوز، در صورت لزوم، با تصویب شورای اقتصاد نسبت به سهمیه بندی بنزین و تعیین قیمت مناسب برای بنزین مازاد بر سهمیه تعیین شده اقدام کند. آیین‌نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نفت و سازمان حفاظت محیط زیست، تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۸۵ تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف

است هر شش ماه یکبار گزارش اقدامات فوق را به کمیسیون های انرژی، عمران و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ز به دولت اجازه داده می شود از هر کامیون خارجی ورودی از مرزهای کشور (زمینی) در چارچوب قراردادهای بین المللی و معاهدات و رفتار متقابل مبلغ پنجاه (۵۰) دلار یا معادل ریالی آن را به ارزش روز اخذ و به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

ح در طی سال ۱۳۸۵، دولت مجاز به افزایش جرائم رانندگی نبوده و بایستی وصول جرائم بر اساس ضوابط سال ۱۳۸۴ صورت گیرد.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۳/۱۰) (شماره ابلاغ: ۱۹۶۵۵)

ماده واحده- به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت اصول پنجاهم (۵۰) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نسبت به الحاق به پروتکل کیوتو از ملحقات کنوانسیون تغییر آب و هوا ۱۳۷۱ هجری شمسی (۱۹۹۲ میلادی) مشتمل بر یک مقدمه و بیست و هفت ماده و دو ضمیمه به شرح پیوست اقدام و اسناد مربوط را تسلیم نماید. دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی مجاز به استفاده از ماده (۱۸) پروتکل و ماده (۱۴) کنوانسیون در مورد حل اختلاف می‌باشد که در این مورد مراتب به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا
اعضای این پروتکل؛ که عضو کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا هستند که از این پس با عنوان «کنوانسیون» نامیده خواهند شد؛

در پیگیری هدف نهایی کنوانسیون به گونه‌ای که در ماده (۲) آن بیان شده است؛ با در نظر گرفتن مفاد کنوانسیون؛ با بهره جویی از ماده (۳) کنوانسیون پیرو دستورالعمل برلین که بر اساس تصمیم ۱.پ س/۱ کنفرانس اعضای کنوانسیون در اولین جلسه آن به تصویب رسیده است؛ به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱- از نظر این پروتکل، تعاریف ارائه شده در ماده (۱) کنوانسیون به کار برده خواهد شد؛ به علاوه:

۱- «کنفرانس اعضاء» به کنفرانس اعضای کنوانسیون اطلاق می‌شود.

۲- «کنوانسیون» به کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد راجع به تغییر آب و هوا که در تاریخ نهم مه ۱۹۹۲ میلادی (برابر ۱۳۷۱/۲/۱۹ هجری شمسی) در نیویورک به تصویب رسیده است، اطلاق می‌شود.

۳- «هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا» به هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا اطلاق می‌شود که در سال ۱۹۸۸ میلادی (۱۳۷۷ هجری شمسی) به طور مشترک به وسیله سازمان هواشناسی جهانی و برنامه زیست‌محیطی سازمان ملل متحد تشکیل شد.

۴- «پروتکل مونترال» به پروتکل مونترال در مورد مواد کاهنده لایه ازن اطلاق می‌شود که در شانزدهم سپتامبر ۱۹۸۷ میلادی (۱۳۶۶/۶/۲۶ هجری شمسی) در مونترال به تصویب رسید و متعاقباً جرح و تعدیل و اصلاح شد.

۵- «اعضای حاضر و رأی دهنده» به اعضای که حاضر هستند و رأی مثبت یا منفی می‌دهند، اطلاق می‌شود.

۶- «عضو» به عضو این پروتکل اطلاق می‌شود، جز در صورتیکه متن به گونه دیگری مشخص نماید.

۷- «عضو مندرج در ضمیمه (۱)» به عضوی اطلاق می‌شود که در ضمیمه (۱) کنوانسیون آمده، به گونه‌ای که ممکن است اصلاح شود، یا عضوی به موجب جزء (ج) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون اطلاعیه‌ای را ارائه کرده است.

ماده ۲-

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به منظور رسیدن به حد کمی انتشار و تعهدات مربوط به کاهش به موجب ماده (۳) و همچنین ترغیب توسعه پایدار موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف- اجرا و یا تشریح بیشتر سیاست‌ها و اقدامات طبق شرایط ملی خود مانند:

(۱)- افزایش کارایی انرژی در بخش‌های مربوط اقتصاد ملی؛

(۲)- محافظت و افزایش چاهک‌ها و انبارهای گازهای گلخانه‌ای که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نشده‌اند، با توجه به تعهدات خود به موجب موافقتنامه‌های بین‌المللی زیست‌محیطی مربوط؛ ارتقاء فعالیت‌های پایدار مدیریت جنگل‌ها، جنگلکاری و ایجاد جنگل‌های جدید؛

(۳) - ترغیب اشکال پایدار کشاورزی در پرتو ملاحظات مربوط به تغییر آب و هوا؛

(۴) - ترغیب تحقیق، توسعه و گسترش استفاده از انواع جدید و تجدید پذیر انرژی و فناوری های کنترل انتشار دی اکسید کربن و فناوری های پیشرفته و جدید بی خطر برای محیط زیست؛

(۵) - کاهش تدریجی یا حذف نقایص بازار، انگیزه های مالی، معافیت از عوارض و مالیات و یارانه ها در تمام بخش های انتشار دهنده گازهای گلخانه ای که در تضاد با هدف کنوانسیون و اجرای مکانیزم های بازار هستند؛

(۶) - تشویق اصلاحات مناسب در بخش های مربوط با هدف ترغیب سیاست ها و اقداماتی که نشر گازهای گلخانه ای را که به وسیله پروتکل مونترال کنترل شده است، کاهش داده یا محدود می نماید؛

(۷) - اقداماتی در بخش حمل و نقل به منظور محدود کردن و یا کاهش انتشار گازهای گلخانه ای که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نشده است؛

(۸) - محدود کردن و یا کاهش گاز متان از طریق بهبود و به کارگیری مدیریت مواد زائد و نیز تولید، انتقال و توزیع انرژی.

ب- همکاری با سایر اعضا برای افزایش کارایی فردی و مشترک سیاست ها و اقدامات مصوب آن ها به موجب این ماده، در اجرای ردیف (۱) جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون. به این منظور اعضای مزبور برای مشارکت در تجربیات و تبادل اطلاعات خود در مورد سیاست ها و اقدامات مزبور از جمله روش های در حال توسعه برای بهبود، مقایسه، شفافیت و کارایی آن ها اقداماتی را اتخاذ خواهند کرد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود یا به محض این که پس از آن عملی باشد راه های تسهیل همکاری یاد شده را با در نظر گرفتن کلیه اطلاعات مربوط بررسی خواهد کرد.

۲- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) محدود کردن یا کاهش انتشار گازهای گلخانه ای که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نشده اند و ناشی از سوخت های مخزنی هوایی و دریایی هستند را به ترتیب از طریق کار با سازمان بین المللی هواپیمایی بین المللی کشوری و سازمان بین المللی دریانوردی ادامه خواهند داد.

۳- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در جهت اجرای اقدامات و سیاست های موضوع این ماده تلاش خواهند کرد به صورتی که اثرات نامطلوب از جمله اثرات نامطلوب تغییر آب و هوا، تأثیر بر تجارت بین المللی و تأثیرات اجتماعی، محیطی و اقتصادی بر سایر اعضا بویژه اعضای در حال توسعه و خصوصاً "اعضایی که در بندهای (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون مشخص شده اند را با توجه به ماده (۳) کنوانسیون به حد اقل برسانند. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، می تواند در صورت اقتضا برای ترغیب اجرای مفاد این بند اقدامات بیشتری را معمول دارد.

۴- چنانچه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تصمیم بگیرد که هماهنگ کردن سیاست ها و اقدامات موضوع جزء (الف) بند (۱) بالا با توجه به شرایط و تأثیرات بالقوه ملی متفاوت مفید خواهد بود، راه ها و روش هایی را برای تشریح هماهنگی اقدامات و سیاست های مزبور بررسی خواهد نمود.

ماده ۳-

۱- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) به طور منفرد یا مشترک تضمین خواهند نمود که کل میزان انتشار دی اکسید کربن آن ها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است معادل گازهای گلخانه ای فهرست شده در ضمیمه (الف) است و از مقدار تعیین شده برای آن ها تجاوز نمی کند. این مقدار به موجب تعهد مربوط به کاهش و محدودیت کمی انتشار آن ها که در ضمیمه (ب) درج شده و طبق مفاد این ماده با دیدگاه کاهش انتشار این گازها در سطح جهان به میزان حد اقل پنج درصد (۵٪) زیر میزان انتشار در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) در دوره تعهد ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ هجری شمسی) محاسبه می شود.

۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تا سال ۲۰۰۵ میلادی (۱۳۸۴ هجری شمسی) در نیل به تعهدات خود به موجب این پروتکل پیشرفت قابل اثباتی داشته باشد.

۳- تغییرات خالص در انتشار گازهای گلخانه‌ای از منابع نشر و جابجایی آن‌ها توسط چاهک‌ها که از تغییر به کارگیری زمین توسط دخالت مستقیم انسان و فعالیت‌های مربوط به جنگل‌ها (که محدود به جنگلکاری، ایجاد مجدد جنگل و تخریب جنگل‌ها از سال ۱۹۹۰ میلادی- ۱۳۶۹ هجری شمسی- شده است) ناشی می‌شود و به صورت تغییرات اثبات پذیر موجودی در هر دوره تعهد اندازه‌گیری شده باید در جهت ایفای تعهدات هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به موجب این ماده به کار گرفته شوند. انتشار گازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجایی آن‌ها به وسیله چاهک‌ها که با فعالیت‌های مزبور ارتباط دارند باید بصورت شفاف و قابل اثبات گزارش شده و طبق مواد (۷) و (۸) مورد تجدید نظر قرار گیرند.

۴- قبل از اولین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) داده‌هایی را به منظور احراز میزان موجودی کربن خود در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) و امکان برآورد تغییر در موجودی کربن در سال‌های بعدی برای هیئت‌فرعی مشاوره علمی و فنی فراهم خواهد نمود. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، اولین جلسه خود و به محض امکان پس از آن، با در نظر گرفتن عدم قطعیت، شفافیت گزارش، قابلیت اثبات پذیری، روش‌های هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا، مشاوره ارائه شده توسط هیئت‌فرعی مشاوره علمی و فنی طبق ماده (۵) و تصمیمات کنفرانس اعضاء درباره الگوها، قواعد و رهنمودهای مربوط به این که چطور و کدامیک از فعالیت‌های انسانی اضافی مرتبط با تغییرات انتشار و جابجایی گازهای گلخانه‌ای در خاک‌های کشاورزی و تغییر به کارگیری زمین و طبقه‌بندی جنگل‌ها باید به مقدار مشخص شده برای اعضای مندرج در ضمیمه (۱) افزوده شود یا از آن کاسته شود، تصمیم‌گیری کند. این گونه تصمیمات باید در دوره دوم و دوره‌های بعدی تعهد به کار گرفته شود. یک عضو می‌تواند تصمیمات مربوط به فعالیت‌های انسانی اضافی را در اولین دوره تعهد خود به کار بندد مشروط به این که این فعالیت‌ها از سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) صورت پذیرفته باشد.

۵- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار هستند و سال یا دوره مبنای آن‌ها به موجب تصمیم ۲.پ س/۹ دومین اجلاس کنفرانس اعضاء مشخص شده است باید همان سال یا دوره را برای اجرای تعهدات خود به موجب این ماده استفاده کنند. هر عضو دیگر مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار است و هنوز اولین گزارش ملی خود را به موجب ماده (۱۲) کنوانسیون تسلیم نکرده است نیز می‌تواند کنفرانس اعضاء را که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند از قصد خود برای استفاده از سال یا دوره مبنای تاریخی دیگری غیر از سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) برای اجرای تعهدات خود به موجب این ماده مطلع نماید. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در مورد قبول این اطلاعیه تصمیم‌گیری خواهد کرد.

۶- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، با توجه به بند (۶) ماده (۴) کنوانسیون، مقدار معینی قابلیت انعطاف را برای اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار هستند، در اجرای تعهدات آن‌ها به موجب این پروتکل به غیر از تعهدات مندرج در این ماده، در نظر خواهد گرفت.

۷- مقدار تعیین شده برای هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) در اولین دوره تعهد مربوط به کاهش و محدودیت کمی انتشار، از سال ۲۰۰۸ تا سال ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ هجری شمسی) برابر با درصد مشخص شده برای آن در ضمیمه (ب)، مربوط به کل دی‌اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل انتشار گازهای گلخانه‌ای فهرست شده در ضمیمه (الف) در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) یا سال یا دوره مبنایی است که طبق بند (۵) بالا مشخص شده ضرب در (۵) خواهد بود. آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که در مورد آن‌ها تغییر کاربری زمین و جنگلکاری منبع خالص انتشار گازهای گلخانه‌ای در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) می‌باشد، باید کل دی‌اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل انتشار منهای مقدار جابجا شده در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) و ناشی از تغییر کاربری زمین است را برای محاسبه مقدار تعیین شده خود در سال یا دوره مبنای انتشار ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) خود به حساب آورند.

- ۸- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می‌تواند به منظور محاسبه موضوع بند (۷) فوق سال مبنای خود را در مورد هیدرو فلوروکربن‌ها، پروفلوروکربن‌ها و هگزافلورید سولفور، سال ۱۹۹۵ میلادی (۱۳۷۴ هجری شمسی) قرار دهد.
- ۹- تعهدات مربوط به دوره‌های بعدی برای اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در اصلاحیه‌های ضمیمه (ب) این پروتکل که طبق بند (۷) ماده (۲۰) به تصویب خواهد رسید، احراز خواهد شد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، بررسی تعهدات مزبور را حد اقل هفت سال قبل از اتمام دوره اول تعهد مذکور در بند (۷) فوق شروع خواهد کرد.
- ۱۰- هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی از عضو دیگر طبق ماده (۶) و ماده (۱۶) مکرر کسب می‌کند، باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.
- ۱۱- هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی به عضو دیگر طبق مفاد ماده (۶) یا (۱۶) مکرر انتقال می‌دهد، باید از مقدار تعیین شده برای آن عضو کسر شود.
- ۱۲- هر کاهش نشر تأیید شده که عضوی از عضو دیگر طبق مفاد ماده (۱۲) کسب می‌کند، باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.
- ۱۳- اگر میزان انتشار عضو مندرج در ضمیمه (۱) در خلال دوره تعهد کمتر از مقدار تعیین شده برای آن به موجب این ماده باشد، این اختلاف به درخواست آن عضو به مقدار تعیین شده برای آن عضو برای دوره‌های بعدی تعهد اضافه خواهد شد.
- ۱۴- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تلاش کند که تعهدات اشاره شده در بند (۱) فوق را به گونه‌ای اجرا کند که تأثیرات نامطلوب اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی بر روی اعضای در حال توسعه بویژه اعضای که در بندهای (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون مشخص شده‌اند را به حداقل برساند. در راستای تصمیم‌های مربوط کنفرانس اعضاء در مورد اجرای بندهای مذکور، کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند باید اقدامات لازم را برای به حداقل رساندن تأثیرات نامطلوب تغییر آب و هوا و یا تأثیرات اقدامات واکنشی بر اعضای موضوع بندهای مذکور در اولین جلسه خود بررسی کند. در میان موضوعاتی که باید بررسی شوند، تامین اعتبارات مالی، بیمه و انتقال فناوری قرار خواهد داشت.
- ماده ۴-
- ۱- آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که توافق نموده‌اند که تعهدات خود به موجب ماده (۳) را بصورت مشترک اجرا کنند، چنین تلقی خواهد شد که تعهدات مزبور را انجام داده‌اند مشروط به این که مقدار کل دی‌اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای می‌باشد که در ضمیمه (الف) فهرست شده نباید از مقادیر تعیین شده برای آن‌ها که بر اساس تعهدات مربوط به کاهش و محدودیت مقدار کمی آن‌ها که در ضمیمه (ب) توضیح داده شده و طبق مفاد ماده (۳) محاسبه شده است، تجاوز نکند. سطح انتشار مربوط که به هر یک از اعضاء موافقتنامه تخصیص داده شده است در آن موافقتنامه درج خواهد شد.
- ۲- اعضای هرگونه موافقتنامه مزبور، شرایط موافقتنامه را در تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود به اطلاع دبیرخانه خواهند رساند. دبیرخانه نیز به نوبه خود، اعضاء و امضاء کنندگان کنوانسیون را از شرایط موافقتنامه مطلع خواهد کرد.
- ۳- موافقتنامه در طول دوره تعهدی که در بند (۷) ماده (۳) مشخص شده است، همچنان مورد اجرا خواهد بود.
- ۴- چنانچه اعضاء به طور مشترک، در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای فعالیت کنند، هر تغییری که در ترکیب سازمان بعد از تصویب این پروتکل صورت گیرد، بر روی تعهدات موجود به موجب این پروتکل تأثیر نخواهد گذاشت. هر تغییری در ترکیب سازمان فقط در مورد مقاصد تعهدات مزبور به موجب ماده (۳) که به دنبال تجدید نظر مزبور تصویب شده، اعمال خواهد شد.
- ۵- در صورتی که اعضای چنین موافقتنامه‌ای نتوانند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شوند، هر عضو چنین موافقتنامه‌ای مسئول سطح انتشار مربوط به خود که در موافقتنامه درج شده است، خواهد بود.
- ۶- چنانچه اعضاء به طور مشترک، در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای فعالیت کنند که خود عضو این پروتکل است، هر کشور عضو آن سازمان وحدت اقتصادی که به طور انفرادی و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای طبق ماده (۲۳) فعالیت

می‌کند، در صورتی که نتواند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شود، مسئول سطح انتشار خود به گونه‌ای که در این ماده توضیح داده شده است، خواهد بود.

ماده ۵-

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید حد اکثر یک سال قبل از شروع اولین دوره تعهد، نظام ملی را برای برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجایی آن‌ها توسط چاهک‌ها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می‌آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی‌شوند، در محل داشته باشد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در اولین جلسه خود در مورد رهنمودهایی برای نظام‌های ملی مزبور که باید شامل روش‌های مشخص شده در بند (۲) زیر باشد، تصمیم‌گیری خواهد کرد.

۲- روش‌های مربوط به برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجایی آن‌ها توسط چاهک‌ها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می‌آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی‌شوند باید مورد قبول هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار گرفته باشد. در صورتی که روش‌های مزبور به کار گرفته نشوند باید اصلاحات مناسبی اعمال شود که طبق روش‌هایی هستند که کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در اولین جلسه خود در مورد آن‌ها توافق کرده است. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند باید از جمله بر اساس کار هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا و مشاوره تخصصی هیئت‌فرعی مشاوره علمی و فنی با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء به طور منظم روش‌ها و اصلاحات مزبور را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در مورد روش‌ها یا اصلاحات باید تنها در جهت تعیین رعایت تعهدات به موجب ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده، پس از آن تجدید نظر به کار گرفته شوند.

۳- توانایی بالقوه در گرم کردن کره زمین مورد استفاده برای محاسبه مقدار دی‌اکسید کربن که معادل انتشار گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجایی به وسیله چاهک‌ها است که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می‌آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی‌شوند و در ضمیمه (الف) فهرست شده‌اند باید مورد قبول هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار گرفته باشد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند باید از جمله بر اساس کار هیئت‌بین‌الدولی تغییر آب و هوا و مشاوره تخصصی هیئت‌فرعی مشاوره علمی و فنی، با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء، توانایی بالقوه گازهای گلخانه‌ای در گرم کردن کره زمین را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در توانایی بالقوه در گرم کردن کره زمین تنها نسبت به تعهدات به موجب ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده پس از آن تجدید نظر، اعمال خواهد شد.

ماده ۶-

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) از نظر ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) می‌تواند واحدهای کاهش میزان انتشار را که از طرح‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجایی به وسیله چاهک‌ها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود آمده‌اند از افزایش مقدار جابجایی این گازها توسط چاهک‌ها در هر یک از بخش‌های اقتصاد به دست می‌آید، به اعضای دیگر انتقال داده یا از اعضاء دیگر بگیرد، مشروط بر آنکه:

الف- هر یک از این طرح‌ها به تصویب اعضای ذی‌ربط رسیده باشد؛

ب- هر یک از این طرح‌ها، کاهشی در انتشار از منابع یا افزایشی در جابجایی توسط چاهک‌ها را فراهم کند، یعنی اضافه بر میزانی که به گونه دیگری اتفاق می‌افتد؛

ج- هیچ واحد کاهش انتشار را در صورتی که مطابق تعهدات آن به موجب مواد (۵) و (۷) نباشد، دریافت نکند؛

د- کسب واحدهای کاهش انتشار باید مکمل فعالیت‌های داخلی از نظر ایفای تعهدات به موجب ماده (۳) باشد.

۲- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند می‌تواند در اولین جلسه خود یا در اولین فرصت بعد از آن، رهنمودهای اجرای این ماده را از جمله برای تأیید و گزارش‌دهی بیشتر شرح دهد.

۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می‌تواند به موجب مسئولیت خود به اشخاص حقوقی اجازه شرکت در فعالیتهایی را که منجر به ایجاد، انتقال یا کسب واحدهای کاهش انتشار به موجب این ماده می‌شود، بدهد.

۴- اگر عضو مندرج در ضمیمه (۱) در مورد اجرای الزامات موضوع این بند طبق مفاد مربوط ماده (۸) سؤالی را مطرح کند، اکتساب و انتقال واحدهای کاهش انتشار ممکن است تا بعد از این که سؤال مطرح شود ادامه یابد، مشروط بر این که امکان استفاده از هر یک از واحدهای مزبور به وسیله یک عضو برای ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) تا وقتی که موضوع موافقت حل و فصل شود، وجود نداشته باشد.

ماده ۷-

۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید در گزارش موجودی سالانه خود در مورد انتشار گازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجایی به وسیله چاهک‌ها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی‌شود و طبق تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء ارائه شده است، اطلاعات تکمیلی لازم را که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد، از نظر حصول اطمینان از رعایت ماده (۳) درج کند.

۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات تکمیلی مورد نیاز جهت اثبات رعایت تعهدات خود به موجب این پروتکل را که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد در گزارش ملی خود که به موجب ماده (۱۲) کنوانسیون ارائه شده است، بگنجاند.

۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید سالیانه اطلاعات مقرر به موجب بند (۱) فوق را ارائه دهد که شروع آن با اولین گزارش موجودی به موجب کنوانسیون برای اولین سال دوره تعهد پس از لازم‌الاجرا شدن این پروتکل برای آن عضو، صورت خواهد گرفت. هر عضو مزبور باید اطلاعات مقرر به موجب بند (۲) فوق را به عنوان قسمتی از اولین گزارش ملی خود به موجب کنوانسیون پس از لازم‌الاجرا شدن این پروتکل در مورد آن و پس از تصویب رهنمودهایی که در بند (۴) زیر پیش‌بینی شده است، ارائه نماید. دفعات ارائه اطلاعات بعدی مقرر به موجب این ماده توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، با توجه به جدول زمانی برای ارائه گزارش‌های ملی که کنفرانس اعضاء در مورد آن تصمیم‌گیری کرده است، تعیین خواهد شد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در اولین جلسه خود رهنمود تهیه اطلاعات مقرر به موجب این ماده را تصویب خواهد کرد و پس از آن رهنمودهای تهیه اطلاعات به موجب این ماده را با توجه به رهنمودهای تهیه گزارش ملی توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که به تصویب کنفرانس اعضاء رسیده است، به طور ادواری مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. همچنین کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند باید پیش از اولین دوره تعهد در مورد چگونگی محاسبه مقادیر تعیین شده، تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۸-

۱- اطلاعاتی که به موجب ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارائه می‌شود، به وسیله گروه‌های متخصص بررسی به موجب تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء و طبق رهنمودهایی بدین منظور به موجب بند (۴) توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند تصویب شده‌اند، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اطلاعاتی که به موجب بند (۱) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارائه می‌گردد به عنوان بخشی از گردآوری و محاسبه سالانه ذخیره انتشار و مقادیر تعیین شده، مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت. به علاوه اطلاعاتی که به موجب بند (۲) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارائه می‌گردد به عنوان بخشی از بررسی گزارشات مورد بررسی و تجدید نظر قرار خواهد گرفت.

۲- گروه‌های متخصص بررسی به وسیله دبیرخانه هماهنگ خواهند شد و متشکل از متخصصینی خواهند بود که از میان افراد معرفی شده توسط اعضای کنوانسیون یا در صورت اقتضاء سازمان‌های بین‌الدولی، طبق رهنمودی که به همین منظور توسط کنفرانس اعضاء پیش‌بینی شده است، انتخاب گردیده‌اند.

۳- فرآیند بررسی باید ارزیابی فنی جامع و کاملی از تمام جنبه‌های اجرا توسط عضو این پروتکل باشد. گروه‌های متخصص بررسی باید گزارشی را برای کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند تهیه کنند که اجرای تعهدات را ارزیابی کرده و مسائل بالقوه و عوامل مؤثر در اجرای تعهدات را مشخص کند. این گزارش‌ها توسط دبیرخانه بین‌الدولی اعضای کنوانسیون توزیع خواهد

شد. دبیرخانه سؤالات مربوط به اجرا را که در این گزارش‌ها مشخص شده است، برای بررسی بیشتر توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، فهرست خواهد کرد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، در اولین جلسه خود رهنمودهای بررسی اجرا به وسیله گروه‌های متخصص بررسی را با توجه به تصمیم‌های مربوط کنفرانس اعضاء تصویب نموده و پس از آن بصورت ادواری آن‌ها را مورد تجدید نظر قرار خواهد داد.

۵- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند با کمک هیئت‌فرعی اجرا و در صورت اقتضاء هیئت‌فرعی مشاوره علمی و فنی موارد زیر را بررسی خواهد نمود:

الف- اطلاعات ارائه شده به موجب ماده (۷) توسط اعضاء و گزارش‌های انجام بررسی‌های کارشناسانه بر روی آن‌ها به موجب این ماده؛ و
ب- سؤالات مربوط به اجرا که توسط دبیرخانه به موجب بند (۳) فوق فهرست شده و همچنین سؤالاتی که توسط اعضاء مطرح شده است.
۶- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، پیرو بررسی خود در مورد اطلاعات موضوع بند (۵) فوق در مورد هر یک از موضوعات لازم برای اجرای این پروتکل تصمیم‌گیری خواهد نمود.
ماده ۹-

۱- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، در پرتو بهترین اطلاعات علمی و ارزیابی موجود در مورد تغییر آب و هوا و اثرات آن و همچنین اطلاعات فنی، اجتماعی و اقتصادی مربوط، این پروتکل را بصورت ادواری مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. این تجدید نظرها با تجدید نظرهای مربوط به موجب کنوانسیون بویژه موارد مقرر در جزء (ب) بند (۲) ماده (۴) و جزء (الف) بند (۲) ماده (۷) کنوانسیون هماهنگ خواهد شد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند بر پایه این بررسی‌ها اقدامات مناسبی را اتخاذ خواهد کرد.

۲- اولین تجدید نظر در دومین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند صورت خواهد گرفت. تجدید نظرهای بعدی در فاصله‌های منظم و با روشی به موقع انجام خواهد شد.

ماده ۱۰- کلیه اعضاء با توجه به مسئولیت‌های مشترک و در عین حال متفاوت خود، اولویت‌های توسعه منطقه‌ای و ملی خاص خود، اهداف و شرایط، بدون عنوان کردن تعهدات جدید برای اعضای که نام آن‌ها در ضمیمه (۱) درج نشده، همچنین تأیید مجدد تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون و ادامه روند پیشرفت در اجرای این تعهدات به منظور دستیابی به توسعه پایدار با توجه به بندهای (۳)، (۵) و (۷) ماده (۴) کنوانسیون:

الف- در صورتی که مناسب باشد و در حد امکان به منظور بهبود کیفیت عوامل محلی نشر و داده‌های فعالیت و یا الگوهایی که منعکس کننده شرایط اقتصادی-اجتماعی هر عضو برای تهیه و روزآمد کردن ادواری فهرست‌های ملی انتشار گازهای گلخانه‌ای-از منابع و جابجایی از طریق چاهک‌ها-می‌باشد که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی‌شوند و ناشی از دخالت انسان در طبیعت می‌باشند، برنامه‌های مقرون به صرفه و در صورت اقتضاء منطقه‌ای را با استفاده از روش‌های قابل مقایسه‌ای که کنفرانس اعضاء در مورد آن‌ها توافق نموده است و سازگار با رهنمودهای تهیه گزارش ملی مصوب کنفرانس اعضاء است، تنظیم خواهند نمود؛

ب- برنامه‌های ملی و در صورت اقتضاء منطقه‌ای را که شامل اقداماتی برای تعدیل تغییر آب و هوا و اقداماتی برای تسهیل انطباق لازم با تغییر آب و هوا می‌باشد تنظیم، اجرا و منتشر کرده و به طور منظم بروز خواهند کرد:

(۱)- این برنامه‌ها باید از جمله با بخش‌های انرژی، حمل‌ونقل، صنعت و نیز کشاورزی، جنگلداری، مدیریت مواد زائد ارتباط داشته باشد. به علاوه فناوری‌های انطباق و روش‌های بهبود طرح‌های فضایی باید قابلیت انطباق با تغییر آب و هوا را افزایش دهد؛ و

(۲)- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات مربوط به اقدامات به موجب این پروتکل از جمله برنامه‌های ملی را طبق رهنمودهای مقرر در ماده (۸) ارائه دهند و سایر اعضاء باید تلاش کنند تا در صورت اقتضاء اطلاعات مربوط به برنامه‌هایی که شامل اقداماتی است که

هر عضو معتقد است می‌تواند در مورد تغییر آب و هوا و اثرات نامطلوب آن انجام دهد، از جمله جلوگیری از افزایش نشر گازهای گلخانه‌ای و گسترش جابه‌جایی از طریق چاهک‌ها و ظرفیت‌سازی و اقدامات تطبیق‌پذیری می‌شود را در گزارشات ملی خود ملحوظ نماید.

ج- در زمینه ارتقاء الگوهای مؤثر توسعه، به کارگیری و انتشار و اتخاذ کلیه اقدامات عملی برای ارتقاء، تسهیل و در صورت اقتضاء تامین هزینه انتقال یا دستیابی به فناوری‌های بی‌خطر از نظر زیست‌محیطی، دانش فنی، رویه‌ها و فرآیندهای مربوط به تغییر آب و هوا خصوصاً "در کشورهای در حال توسعه، از جمله تنظیم سیاست‌ها و برنامه‌هایی برای انتقال مؤثر فناوری‌های بی‌خطر از نظر زیست‌محیطی که متعلق به عموم بوده یا در دسترس همگان است و ایجاد محیطی برای بخش خصوصی برای این که بتواند فناوری‌های بی‌خطر از نظر زیست‌محیطی را ترغیب نموده، دسترسی به آن‌ها را ارتقاء بخشیده و انتقال دهد، همکاری خواهند نمود؛

د- در تحقیقات علمی و فنی همکاری نموده و نگهداری و توسعه نظام‌های نظارتی اصولی و توسعه بایگانی داده‌ها را ارتقاء خواهند بخشید تا عدم قطعیت‌های مرتبط با سیستم آب و هوا، تأثیرات نامطلوب ناشی از تغییر آب و هوا و نتایج اقتصادی و اجتماعی استراتژی‌های واکنشی مختلف را کاهش دهند و توسعه و تقویت ظرفیت‌های درونی و توانایی‌های آن‌ها را ارتقاء بخشند تا در تلاش‌های بین‌المللی و بین‌الدولی، برنامه‌ها و شبکه‌های تحقیقاتی و نظارت اصولی با توجه ماده (۵) کنوانسیون مشارکت داشته باشند؛

ه- در توسعه و اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی از جمله تقویت ظرفیت‌سازی ملی بویژه ظرفیت‌های انسانی و سازمانی و تبادل یا مامور نمودن کارکنان برای آموزش متخصصین در این زمینه بویژه برای کشورهای در حال توسعه و تسهیل آگاهی عمومی و دسترسی همگان به اطلاعات راجع به تغییر آب و هوا در سطح ملی و در صورت اقتضاء با استفاده از هیئت‌های موجود همکاری نموده و آنرا ارتقاء خواهند بخشید. الگوهای مناسب برای انجام این فعالیت‌ها از طریق هیئت‌های مربوط کنوانسیون با توجه به ماده (۶) آن توسعه خواهند یافت.

و- اطلاعات مربوط به برنامه‌ها و فعالیت‌های متقبل شده به موجب این ماده را طبق تصمیم‌های مربوط کنفرانس اعضاء در گزارش ملی خود درج خواهند کرد.

ز- در اجرای تعهدات موضوع این ماده، بند (۸) ماده (۴) کنوانسیون را مورد توجه کامل قرار خواهند داد.
ماده ۱۱-

۱- اعضاء در اجرای ماده (۱۰) مفاد بندهای (۴)، (۵)، (۷)، (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون را مد نظر قرار خواهند داد.

۲- در زمینه اجرای بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون، طبق بند (۳) ماده (۴) و ماده (۱۱) کنوانسیون و از طریق واحدهای فعال یا واحدهای مکانیزم مالی کنوانسیون، اعضای توسعه یافته و سایر اعضای توسعه یافته و مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون باید:

الف- منابع مالی جدید و اضافی جهت تامین کل هزینه‌های مورد توافق که اعضای در حال توسعه در پیشبرد اجرای تعهدات موجود به موجب جزء (الف) بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانده شده متحمل میشوند را تامین نمایند.

ب- همچنین منابع مالی را از جمله برای انتقال فناوری مورد نیاز اعضای در حال توسعه به منظور تامین کلیه هزینه‌های اضافی پیشبرد اجرای تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانده شده و بین یک عضو در حال توسعه و موسسه بین‌المللی یا موسسات موضوع ماده (۱۱) کنوانسیون طبق آن ماده مورد توافق قرار گرفته است، فراهم خواهند کرد.

در اجرای این تعهدات باید لزوم صحت و قابل پیش‌بینی بودن جریان سرمایه‌ها و اهمیت مسئولیت مناسب که بین کشورهای توسعه یافته به طور مشترک وجود دارد، در نظر گرفته شود. راهنمایی مکانیزم مالی کنوانسیون در تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء از جمله تصمیمات اتخاذ شده قبل از تصویب این پروتکل با اعمال تغییرات لازم در مورد مفاد این بند به کار گرفته خواهد شد.

۳- همچنین اعضای توسعه یافته و دیگر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون می‌توانند منابع مالی برای اجرای ماده (۱۰) را از طریق مجاری دو طرفه، منطقه‌ای و سایر مجاری چند جانبه فراهم کنند و اعضای در حال توسعه نیز می‌توانند از این منابع سود ببرند.
ماده ۱۲-

۱- بدین وسیله مکانیزم توسعه پاک تعریف می‌شود.

۲- هدف از مکانیزم توسعه پاک کمک به اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) جهت دستیابی به توسعه پایدار و کمک به هدف نهایی کنوانسیون و همچنین مساعدت به اعضای مندرج در ضمیمه (۱) برای نیل به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار به موجب ماده (۳) می‌باشد.

۳- به موجب مکانیزم توسعه پاک:

الف- اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) از فعالیتهای پروژه که منجر به کاهش نشر تأیید شده میشوند، بهره خواهند برد؛ و
ب- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) می‌توانند از کاهش نشر تأیید شده که از فعالیتهای پروژه مزبور حاصل شده است برای کمک به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی نشر به موجب ماده (۳) به گونه‌ای که کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند معین کرده است، استفاده نمایند.

۴- مکانیزم توسعه پاک منوط به اختیار و راهنمایی کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، خواهد بود و هیئت‌اجرایی مکانیزم توسعه پاک بر آن نظارت خواهد کرد.

۵- کاهش نشر که از هر فعالیت پروژه‌ای حاصل می‌شود باید به وسیله موسسات عملیاتی که توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند انتخاب می‌گردند بر اساس موارد زیر تأیید گردد:

الف- مشارکت داوطلبانه که توسط هر عضو مورد بحث پذیرفته شده باشد؛

ب- منافع واقعی، قابل اندازه‌گیری و دراز مدت که با کاهش تغییر آب و هوا ارتباط دارد؛ و

ج- کاهش نشری که اضافه بر مقداری است که در غیاب فعالیت پروژه تأیید شده حاصل خواهد شد.

۶- مکانیزم توسعه پاک در صورت لزوم به تأمین وجه فعالیتهای پروژه‌ای تأیید شده کمک خواهد کرد.

۷- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در نخستین جلسه خود، الگوها و رویه‌هایی را با هدف تضمین شفافیت، کارایی و قابلیت پاسخگویی از طریق ممیزی مستقل و تأیید فعالیتهای پروژه، تعیین خواهد کرد.

۸- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند تضمین خواهد نمود که بخشی از عایدات فعالیتهای پروژه تأیید شده برای تأمین هزینه‌های اجرایی و نیز کمک به اعضای در حال توسعه‌ای که بویژه در برابر تأثیرات نامطلوب تغییر آب و هوا از لحاظ تأمین هزینه‌های انطباق آسیب‌پذیر هستند، به کار می‌رود.

۹- مشارکت به موجب مکانیزم توسعه پاک از جمله در فعالیتهای موضوع جزء (الف) بند (۳) فوق و کسب کاهش نشر تأیید شده، میتواند موسسات خصوصی و یا دولتی را در بر گیرد و تابع هرگونه راهنمایی که ممکن است توسط هیئت‌اجرایی مکانیزم توسعه پاک ارائه گردد، می‌باشد.

۱۰- کاهش نشر تأیید شده که در طی دوره زمانی از سال ۲۰۰۰ میلادی (۱۳۷۹ هجری شمسی) تا آغاز اولین دوره تعهد بدست آمده است می‌تواند جهت کمک به تحقق رعایت در اولین دوره تعهد به کار رود.

۱۱- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در چهارمین جلسه خود مفاهیم ضمیمه (۱۰) فوق را تجزیه و تحلیل خواهد کرد.

ماده ۱۳-

۱- کنفرانس اعضاء که رکن عالی کنوانسیون است، به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت خواهد کرد.

۲- اعضای کنوانسیون که عضو این پروتکل نیستند، می‌توانند به عنوان ناظر در جریان هر یک از جلسات کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، شرکت داشته باشند. هنگامی که کنفرانس اعضاء به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند، اتخاذ تصمیمات به موجب این پروتکل تنها توسط آن اعضایی انجام خواهد شد که عضو این پروتکل هستند.

۳- زمانیکه کنفرانس اعضاء به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند، هر عضو دفتر کنفرانس اعضاء که نماينده يک عضو کنوانسيون مى باشد که در آن زمان عضو پروتکل نيست، به وسيله عضو ديگري که از ميان اعضاى اين پروتکل توسط آنها انتخاب ميگردد، جايگزين خواهد شد.

۴- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند، اجراى اين پروتکل را به طور منظم بررسى و در حوزه اختيار خود براى ترغيب اجراى مؤثر آن، تصميمات لازم را اتخاذ خواهد کرد. کنفرانس وظايفى را که توسط پروتکل به آن محول شده، انجام خواهد داد و:

الف- اجراى اين پروتکل توسط اعضاء اثرات کلى ناشى از اقدامات انجام شده به موجب اين پروتکل بويژه اثرات زيست محيطى، اقتصادى و اجتماعى و نيز تأثيرات فزاينده و مقدار پيشرفتي که در جهت هدف کنوانسيون حاصل شده را بر پايه کليه اطلاعات در دسترس آن طبق مفاد اين پروتکل ارزيابى خواهد کرد.

ب- با توجه به بررسى هاى مقرر به موجب جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) و بند (۲) ماده (۷) کنوانسيون، در پرتو هدف کنوانسيون و تجربياتى که از اجراى کنوانسيون بدست آمده و تکامل تدريجى آگاهى علمى و فنى، تعهدات اعضاء به موجب اين پروتکل را به صورت دوره اى مورد رسيدگى قرار خواهد داد و در اين خصوص گزارشات منظم درباره اجراى اين پروتکل را بررسى و تصويب خواهد نمود.

ج- تبادل اطلاعات در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط اعضاء براى پرداختن به موضوع تغيير آب و هوا و تأثيرات آن را با توجه به شرايط، مسئوليتها و توانايى هاى متفاوت اعضاء و تعهدات مربوط آنها به موجب اين پروتکل ترغيب و تسهيل خواهد نمود.

د- به درخواست دو يا تعداد بيشترى از اعضاء هماهنگى اقدامات اتخاذ شده توسط آنها براى پرداختن به موضوع تغييرات آب و هوا و تأثيرات آن را با توجه به شرايط، مسئوليتها و توانايى هاى متفاوت اعضاء و تعهدات مربوط آنها به موجب اين پروتکل تسهيل خواهد نمود.

ه- طبق هدف کنوانسيون و مفاد اين پروتکل و توجه کامل به تصميمات مربوط کنفرانس اعضاء، توسعه و بهبود دوره اى روش هاى قابل مقايسه براى اجراى مؤثر اين پروتکل را که کنفرانس اعضاء (که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند) با آن موافقت کرده، ترغيب و هدايت خواهد نمود.

و- موارد ضرورى براى اجراى اين پروتکل را توصيه خواهد کرد.

ز- براى بسيج منابع مالى اضافى طبق بند (۲) ماده (۱۱) تلاش خواهد کرد.

ح- هيئت هاى فرعى را که براى اجراى اين پروتکل ضرورى به نظر ميرسند تاسيس خواهد نمود.

ط- در صورت اقتضاء خدمات و همکارى و اطلاعات تهيه شده توسط سازمان بين المللى ذى صلاح و هيئت هاى بين الدولى و غير دولتى را درخواست و مورد استفاده قرار خواهد داد.

ى- وظايفى را که ممکن است براى اجراى اين پروتکل لازم باشد، انجام داده و کارهاى محوله ناشى از تصميم کنفرانس اعضاء را بررسى خواهد کرد.

۵- آيين کار کنفرانس اعضاء و تشريفات مالى کنوانسيون با اعمال تغييرات لازم به موجب اين پروتکل اعمال خواهد شد مگر در مواردى که کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند به اتفاق آراء به گونه ديگري تصميم گيرى کرده باشد.

۶- اولين جلسه کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند توسط دبيرانه به دنبال اولين جلسه کنفرانس اعضاء که بعد از تاريخ لازم الاجرا شدن اين پروتکل برنامه ريزى شده است، تشکيل خواهد شد. جلسات عادى بعدى کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند هر سال و به دنبال جلسات عادى کنفرانس اعضاء تشکيل خواهد شد. مگر در صورتى که کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند به گونه ديگري تصميم گيرى کرده باشد.

۷- جلسات فوق العاده کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند در مواقع ديگرى تشکيل خواهد شد که به وسيله کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند ضرورى تشخيص داده شود يا به درخواست کتبی هر يك از اعضاء مشروط بر اين که ظرف شش ماه از زمان ارسال درخواست به اعضاء توسط دبیرخانه حد اقل يك سوم اعضاء از آن حمايت کنند.

۸- سازمان ملل متحد، آژانس هاى تخصصى آن و آژانس بين المللى انرژى اتمى و نيز هر کشور عضو آن ها يا ناظر در آن ها که عضو کنوانسيون نيستند مى توانند در جلسات کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند به عنوان ناظر نمايندگى داشته باشند. هر هيئت يا آژانس اعم از ملى يا بين المللى، دولتى يا غير دولتى که در مورد موضوعات مشمول اين پروتکل واجد شرايط هستند و دبیرخانه را از خواسته خود مبنى بر نمايندگى داشتن به عنوان ناظر در جلسه کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند مطلع ساخته باشند نيز مى توانند به عنوان ناظر پذيرفته شوند، مگر اين که حد اقل يك سوم اعضاى حاضر با آن مخالفت کنند. پذيرش و شرکت ناظرين با رعايت آيين کار موضوع بند (۵) فوق خواهد بود.

ماده ۱۴-

۱- دبیرخانه اى که به موجب ماده (۸) کنوانسيون تأسيس شده است به عنوان دبیرخانه اين پروتکل انجام وظيفه خواهد کرد.

۲- بند (۲) ماده (۸) کنوانسيون در مورد وظائف دبیرخانه و بند (۳) ماده (۸) کنوانسيون درباره ترتيبات ايجاد شده براى وظائف دبیرخانه با اعمال تغييرات لازم، در مورد اين پروتکل اعمال خواهد شد. به علاوه دبیرخانه وظائفى را که به موجب اين پروتکل به آن محول شده است، انجام خواهد داد.

ماده ۱۵-

۱- هيئت فرعى مشاوره علمى و فنى و هيئت فرعى اجرايى که به موجب مواد (۹) و (۱۰) کنوانسيون تأسيس شده اند به ترتيب به عنوان هيئت فرعى مشاوره علمى و فنى و هيئت فرعى اجرايى اين پروتکل فعاليت خواهند کرد. مفاد مربوط به وظائف اين دو هيئت به موجب کنوانسيون با اعمال تغييرات لازم، در مورد اين پروتکل اعمال خواهد شد. جلسات هيئت فرعى مشاوره علمى و فنى و هيئت فرعى اجرايى اين پروتکل به ترتيب به دنبال اجلاس هيئت فرعى مشاوره علمى و فنى و هيئت فرعى اجرايى کنوانسيون تشکيل خواهد شد.

۲- آن دسته از اعضاى کنوانسيون که عضو اين پروتکل نمى باشند مى توانند به عنوان ناظر در جريان جلسات هيئت هاى فرعى حضور داشته باشند. هنگامى که هيئت هاى فرعى به عنوان هيئت هاى فرعى اين پروتکل فعاليت مى کنند اتخاذ تصميمات به موجب اين پروتکل تنها به وسيله اعضاى اين پروتکل انجام خواهد شد.

۳- هنگامى که هيئت هاى فرعى که به موجب مواد (۹) و (۱۰) کنوانسيون تأسيس شده اند، وظائف خود را در مورد موضوعات مربوط به اين پروتکل انجام مى دهند، هر عضو دفاتر هيئت هاى فرعى مزبور که نماينده يك عضو کنوانسيون است که در آن زمان عضو اين پروتکل نيست، توسط عضو اضافى که از بين اعضاى اين پروتکل و توسط خود آن ها انتخاب مى شود، جاگزين خواهد شد.

۱۶- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند به محض امکان، اعمال اين پروتکل را بررسى خواهد نمود و در صورت اقتضاء فرآيند شورايى چندجانبه موضوع ماده (۱۳) کنوانسيون را با توجه به تصميمات مربوطى که ممکن است توسط کنفرانس اعضاء گرفته شده باشد، اصلاح خواهد نمود. هر فرآيند شورايى چند جانبه که در مورد اين پروتکل اعمال مى شود، بدون لطمه زدن به رويه ها و مکانيزم هاى که مطابق ماده (۱۷) ايجاد شده است، عمل خواهد نمود.

۱۶ مکرر- کنفرانس اعضاء، اصول، الگوها، قواعد و رهنمودهاى مربوط را بويژه براى تأييد، گزارش و مسئوليت تجارت نشر تعريف خواهد کرد. اعضاى مندرج در ضميمه (ب) مى توانند در تجارت نشر در جهت اجراى تعهدات خود به موجب ماده (۳) شرکت کنند. اين تجارت مکمل فعاليت هاى داخلى در جهت ايفائى تعهدات کاهش و محدوديت کمى انتشار به موجب ماده مذکور مى باشد.

۱۷- کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت مى کند در اولين جلسه خود، رويه ها و مکانيزم هاى مناسب و مؤثرى را براى تعيين و مورد بحث قرار دادن موارد عدم رعايت مفاد اين پروتکل، از جمله از طريق تهيه فهرست گزارشى از نتايج با توجه

به علت، نوع، درجه و دفعات عدم رعایت، تصویب خواهد نمود. هر یک از رویه‌ها و مکانیزم‌ها به موجب این ماده که متضمن نتایج الزام‌آور باشد، از طریق اصلاحیه این پروتکل تصویب خواهد شد.

ماده ۱۸- مفاد ماده (۱۴) کنوانسیون در مورد حل و فصل اختلاف‌ها با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد.
ماده ۱۹-

۱- هر عضو می‌تواند اصلاحیه‌هایی را در مورد این پروتکل پیشنهاد دهد.

۲- اصلاحیه‌های این پروتکل در جلسه عادی کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند تصویب خواهد شد. متن هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل توسط دبیرخانه حد اقل (۶) ماه قبل از جلسه‌ای که در آن اصلاحیه جهت تصویب پیشنهاد می‌شود، به کلیه اعضاء ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر یک از اصلاحیه‌ها را به اعضاء و امضاء کنندگان و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد کرد.

۳- اعضاء برای نیل به اتفاق آراء در مورد هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل همه تلاش خود را بکار خواهند گرفت. اگر تمام تلاش‌ها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافقی حاصل نشده باشد، به عنوان آخرین راه، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. اصلاحیه تصویب شده توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آنرا برای پذیرش به تمامی اعضاء ارسال خواهد نمود.

۴- اسناد پذیرش مربوط به اصلاحیه، نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. اصلاحیه‌ای که طبق بند (۳) فوق به تصویب رسیده است، در نودمین روز پس از تاریخ دریافت اسناد پذیرش سه چهارم اعضای این پروتکل توسط امین اسناد در مورد اعضایی که آن را پذیرفته‌اند، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۵- اصلاحیه برای هر عضو دیگر، در نودمین روز پس از تاریخی که در آن، عضو مزبور اسناد پذیرش اصلاحیه مذکور را نزد امین اسناد تودیع نماید، لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۰-

۱- ضمیمه‌های این پروتکل بخش تفکیک ناپذیر آنرا تشکیل خواهد داد و ارجاع به این پروتکل همزمان در حکم ارجاع به ضامم آن می‌باشد مگر این که به گونه دیگری به طور صریح پیش‌بینی شده باشد. هر ضمیمه‌ای که بعد از لازم‌الاجرا شدن این پروتکل تصویب گردد، منحصر به فهرست‌ها، اشکال و دیگر موارد توصیفی خواهد بود که دارای ویژگی علمی، فنی، رویه‌ای یا اجرایی است.

۲- هر عضو می‌تواند درباره الحاق ضمیمه‌ای به این پروتکل و اصلاح ضامم این پروتکل پیشنهاداتی را ارائه دهد.

۳- ضمیمه‌های این پروتکل و اصلاحیه‌های ضمیمه‌های آن در جلسه عادی کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند تصویب خواهد شد. متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه توسط دبیرخانه حد اقل شش ماه قبل از جلسه‌ای که در آن موارد مزبور برای تصویب پیشنهاد شده به اعضاء ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه را به اعضاء و امضاء کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد نمود.

۴- اعضاء برای نیل به اتفاق آراء در مورد ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه همه تلاش خود را به کار خواهند گرفت. اگر تمام تلاش‌ها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافقی حاصل شده باشد به عنوان آخرین راه، ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی دهنده در جلسه، تصویب خواهد شد. ضمیمه یا اصلاحیه تصویب شده، توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آن را برای پذیرش به تمام اعضاء ارسال خواهد کرد.

۵- هر ضمیمه‌ای به جز ضمیمه‌های (الف) و (ب) که طبق بندهای (۳) و (۴) فوق به تصویب رسیده یا اصلاح شده باشد، در مورد تمامی اعضای این پروتکل شش ماه بعد از تاریخ مکاتبه امین اسناد با اعضای مزبور در مورد تصویب یا اصلاح ضمیمه، لازم‌الاجرا خواهد شد، جز در مورد اعضایی که ظرف مدت مزبور عدم پذیرش ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه را بطور کتبی به امین اسناد اعلام کرده باشند. ضمیمه یا

اصلاحیه ضمیمه در مورد اعضای که از اعلام عدم پذیرش خود انصراف داده‌اند در نودمین روز بعد از تاریخ دریافت اعلام انصراف مزبور توسط امین اسناد، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۶- اگر تصویب ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه مستلزم اصلاح این پروتکل باشد، آن ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه تا قبل از این که اصلاحیه پروتکل لازم‌الاجرا نشود، لازم‌الاجرا نخواهد شد.

۷- اصلاحیه ضمیمه‌های (الف) و (ب) این پروتکل طبق رویه مذکور در ماده (۱۹) تصویب و لازم‌الاجرا خواهد شد مشروط بر اینکه هر اصلاحیه ضمیمه (ب) تنها با موافقت کتبی عضو مربوط تصویب گردد.

ماده ۲۱-

۱- هر عضو، یک رای خواهد داشت مگر در مواردی که در بند (۲) زیر پیش‌بینی شده است.

۲- سازمان‌های وحدت اقتصادی منطقه‌ای، در موضوعاتی که در حیطه صلاحیت آن‌ها است، از حق رأی خود با تعداد رأی‌هایی معادل تعداد دولت‌های عضو خود که عضو این پروتکل هستند، استفاده خواهند کرد. در صورتی که هر یک از دولت‌های عضو چنین سازمانی از حق رأی خود استفاده کند، سازمان از حق رأی خود استفاده نخواهند کرد و برعکس.

ماده ۲۲-

دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد این پروتکل خواهد بود.

ماده ۲۳-

۱- این پروتکل برای امضاء مفتوح خواهد بود و منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورها و سازمان‌های وحدت اقتصادی منطقه‌ای که عضو کنوانسیون هستند، می‌باشد. این پروتکل در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ ۱۶ مارس ۱۹۹۸ الی ۱۵ مارس ۱۹۹۹ (۲۵/۱۲/۱۳۷۶ تا ۲۴/۱۲/۱۳۷۷ هجری شمسی) برای امضاء مفتوح خواهد بود. این پروتکل بعد از تاریخ بسته شدن آن برای امضاء، برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

۲- هر سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که بدون آنکه شرکت‌های عضو آن عضو پروتکل باشند عضو این پروتکل می‌شود، نسبت به کلیه تعهدات به موجب این پروتکل ملزم می‌باشد. در مورد سازمان‌های مزبور که یک یا چند کشور عضو آن، عضو این پروتکل باشند سازمان و کشورهای عضو آن باید در مورد مسئولیت‌های مربوط خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این پروتکل تصمیم‌گیری کنند. در چنین مواردی، سازمان و کشورهای عضو آن مجاز نخواهند بود بطور همزمان حقوق مربوط به این پروتکل را اعمال کنند.

۳- سازمان‌های وحدت اقتصادی منطقه‌ای باید حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعاتی که در این پروتکل مورد حکم قرار گرفته است، در اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود تبیین کنند. این سازمان‌ها همچنین باید امین اسناد را که به نوبه خود بقیه اعضا را مطلع می‌سازد، در جریان هر تغییر اساسی در حدود صلاحیت خود قرار دهند.

ماده ۲۴-

۱- این پروتکل در نودمین روز بعد از تاریخی که حد اقل (۵۵) عضو کنوانسیون، که شامل آن دسته اعضای مندرج در ضمیمه (۱) باشند که در مجموع حد اقل پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) کل میزان انتشار دی‌اکسید کربن سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) اعضای مندرج در ضمیمه (۱) را تولید کرده‌اند، اسناد مربوط به تنفیذ، پذیرش، تصویب، یا الحاق خود را ارائه دهند، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۲- از نظر این ماده، «میزان انتشار کل دی‌اکسید کربن اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی)» به معنای مقداری است که در زمان تصویب این پروتکل یا قبل از آن توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در اولین مکاتبات ملی آنان که طبق ماده (۱۲) کنوانسیون ارائه کرده‌اند، ذکر شده است.

۳- این پروتکل در مورد هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که بعد از انجام شرایط مندرج در بند فوق، این پروتکل را تنفیذ، قبول یا تصویب کند یا به آن ملحق شود، در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق آن، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴- از نظر این ماده، هر سندی که توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای تودیع گردیده است، علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشورهای عضو این سازمان محاسبه نخواهد شد.

ماده ۲۵- هیچ گونه حق شرطی را نمی‌توان برای این پروتکل منظور نمود.

ماده ۲۶-

۱- در هر زمان پس از گذشت سه سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این پروتکل برای یک عضو، آن عضو میتواند با ارسال اطلاعیه کتبی به امین اسناد از این پروتکل کناره‌گیری نماید.

۲- این کناره‌گیری بعد از خاتمه یکسال از زمان دریافت اطلاعیه کناره‌گیری توسط امین اسناد یا تاریخ مؤخری که ممکن است در اطلاعیه انصراف تعیین شده باشد، قابل اجرا خواهد شد.

۳- اعلام انصراف هر عضو از کنوانسیون به عنوان انصراف از این پروتکل نیز تلقی می‌گردد.

ماده ۲۷-

نسخه اصلی این پروتکل که متن‌های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیولی آن از اعتبار یکسان برخوردار هستند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

تنظیم شده در کیوتو در دهمین روز دسامبر هزار و نهصد و نود و هفت میلادی (۱۹/۹/۱۳۷۶ هجری شمسی)

ضمیمه الف)

گازهای گلخانه‌ای:

دی‌اکسید کربن (CO₂)

متان (CH₄)

اکسید نیتروژن (N₂O)

هیدروفلوروکربن‌ها (HFCs)

پلی‌فلوروکربن‌ها (PFCs)

سولفور هگزاfluorید (SF₆)

طبقه‌بندی بخش‌ها/منابع انرژی

احتراق سوخت

صنایع انرژی

صنایع تولیدی و ساخت

حمل‌ونقل

سایر بخش‌ها

سایر

انتشار فرار ناشی از

سوخت‌ها:

سوخت‌های جامد

گازهای طبیعی و نفت

سایر

فرآیندهای صنعتی

فرآورده‌های معدنی

صنایع شیمیایی

تولید فلزات	
سایر تولیدات	
تولید هالوکربن‌ها و سولفور هگزاfluorید	
مصرف هالوکربن‌ها و سولفور هگزاfluorید	
مصرف حلال‌ها و دیگر محصولات	
کشاورزی	
تخمیر روده‌ای	
مدیریت کود	
کاشت برنج	
خاکهای کشاورزی	
سوزاندن تجویز شده زمین‌های هموار	
سوزاندن باقیمانده مواد کشاورزی در مزارع	
سایر	
ضایعات	
دفع ضایعات جامد روی زمین	
مدیریت فاضلاب	
سوزاندن مواد زائد	
سایر	
ضمیمه ب (	
اعضاء	
تعهدات مربوط به حد کمی میزان انتشار یا کاهش (تغییر درصد از سال یا دوره مبنا)	
استرالیا	۱۰۸
اتریش	۹۲
بلژیک	۹۲
*بلغارستان	۹۲
کانادا	۹۴
*کرواسی	۹۵
*جمهوری چک	۹۲
دانمارک	۹۲
*استونی	۹۲
اتحادیه اروپا (۱)	۹۲
فنلاند	۹۲
فرانسه	۹۲
آلمان	۹۲
یونان	۹۲
*مجارستان	۹۴

۱۱۰	ایسلند
۹۲	ایرلند
۹۲	ایتالیا
۹۴	ژاپن
۹۲	*لتونی
۹۲	لیختن اشتاین
۹۲	*لیتوانی
۹۲	لوکزامبورگ
۹۲	موناکو
۹۲	هلند
۱۰۰	نیوزیلند
۱۰۱	نروژ
۹۴	*لهستان
۹۲	پرتغال
۹۲	*رومانی
۱۰۰	*فدراسیون روسیه
۹۲	*اسلواکی
۹۲	*اسلوونی
۹۲	اسپانیا
۹۲	سوئد
۹۲	سوئیس
۱۰۰	*اکراین
۹۲	پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی
۹۳	ایالات متحده امریکا

* کشورهای که در حال فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار می‌باشند.

۱- اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن تعهدات مربوط خود به موجب بند (۱) ماده (۳) را طبق مفاد ماده (۴) انجام خواهند داد.
 قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن پروتکل شامل مقدمه و بیست و هفت ماده و دو ضمیمه در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دهم خرداد ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۵/۳/۱۳۸۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.
 رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حداد عادل

استفاده نمودن وارد کنندگان خودرو از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی بابت خروج خودروهای خارج از رده ۲۳۳

(تاریخ تصویب: ۱۳۸۲/۶/۲۶) شماره ابلاغ: ۲۸۵۸۰/ت/۲۸۹۸۵-ک-۱۳۸۲/۶/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا ۱۳۸۳/۷/۲۶

وزرای عضو کمیسیون ماده (۱) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، موضوع تصویب نامه شماره ۱۳۹۵/ت/۱۶ هـ مورخ ۱۳۷۳/۲/۶ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب نامه شماره ۲۵۳۳۸/ت/۲۴۷۹۴ هـ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۹ تصویب نمودند:

وارد کنندگان و تولید کنندگان خودرو در صورت ارایه گواهینامه صادر شده از سوی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اسقاط یک دستگاه خودرو (به جز موتورسیکلت) به شکلی که غیر قابل استفاده به صورت خودرو در چرخه حمل و نقل و رانندگی باشد، می توانند از تخفیفات ترجیحی در سود بازرگانی خودروهای وارداتی یا سرجمع سود بازرگانی قطعات منفصله وارداتی (C.K.D) به میزان پانزده میلیون (۱۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال بابت خروج هر دستگاه خودرو پلاک سفید و مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بابت خروج هر دستگاه خودرو دارای پلاک قرمز استفاده نمایند، مشروط بر اینکه خودرویی که از رده خارج می شود، بیش از (۴۰) سال از زمان ساخت آن نگذشته باشد. تبصره- تولید کنندگان داخلی خودرو، در سال ۱۳۸۳ تا سقف بیست هزار (۲۰/۰۰۰) دستگاه خودرو از تسهیلات یاد شده برخوردار می گردند. سهم هریک از شرکتهای خودروساز توسط وزیر صنایع و معادن تعیین می شود.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۲/۶/۱۶ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور- محمدرضا عارف

کمیسیون اقتصاد دیجیتال و سرمایه‌داری

کمیسیون تجارت الکترونیک

اتحادیه صنایع بازیافت ایران

کمیسیون انرژی

کمیسیون انرژی و محیط زیست